

พจนานุกรม

เล่ม

พิมพ์ครั้งแรก ๓๐๐๐ ฉบับ

โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ

อักษรพิมพ์ดีด เมือง กรุงเทพฯ

รัตนโกสินทรศก ๑๒๖๕

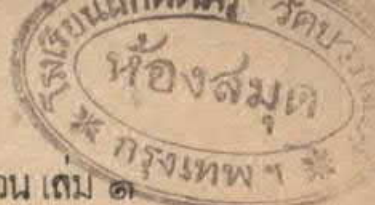
ราคาเล่มละ ๕ บาท

คำนำ คำ กถณ

เวียต นาม ^{ชื่อ} ก ข แสดง
ผู้แต่ง บอกความ ว่า นาม เวียน
ด เวิน ไทย ถูก สนิท ไม่ ผิด ผวน
ประมาณ มอญ ก่า ขับ กับ นาย วรณ
ที่ โทษ แฉง หุด เตือก สรร
ยาว บั้น ชาติ ค่อ พอ ประมาณ
ทว่า ต้อง คัด พักติ ดำ เป็น สองเล่ม สมุด สว่าง วิจิตรณ ด้วย รัชกาล
กัน ความ สัจญา
ใน เล่ม นี้ มีความตาม ประวัติ
เชื้อ วงษ์ คง เป็น ยุค ทุกข์ ประชา
กว่า ประเททหนึ่ง พัง เจ้า ใจ สมุด ไทย สิบ สาม ความสั้น สั้น ถ้า ค่อ ไป
เล่ม สอง ของ ลำคัญ นับ แต่สิ้น องค์ เกียน ถึง ที่ ชื่อ ซา ทำ สงคราม
ได้ เจริง เจริง นาด จึง ได้ ราชสมบัติ ใน หัตถา เมื่อเสีย ทพ ขึ้นปาง
มอญ ได้ เข้า มา พง พระ บรม สมภาร ใน รัชกาล ที่ หนึ่ง พัง พระเดช
อัคร เสดร ได้ ดำรง ทง สถาน ควร อ่าน ดู วั ความ ยาม โบราณ
การ ก่อนเก่า สำเนา ความ มุเต คำ ก็ ไม่ พง เวียว แรง นัก ออก ทวิพิ
ห้า บาท ชาติ สยาม ด้วย เสดร แคน แผ่นดิน เต็ม กัน นาม นิคม ความ
จิต ค่อ คัด กัน ไทย กับ เวียน ควร วั ใน หมู่ นั้น ไว้ พา ที่ ตาม เหตุ
ของ เสดร วัช ให้ เจ้า ใจ ไทย กับ เวียน ที่ ควร กัน เหตุ เต็ม นั้น กับ
เวลานี้ ได้ มี มา เชิญ ช้อ ไว้ ให้ บุตร หลาน นั่ง อ่าน เล่น เพื่อ วั เช้น
อย่าง ต่าง ภาษา เหมือน เรา ได้ ไป แด เห็น แก่ ตา จะ ดี กว่า ไม่
ร บราณ เชน

สารบาญ พงษาวตาร ญวน เล่ม ๑

๑ ว่า ด้วย พระเจ้าเต้เหมง ซึ่ง เปน บรม ราชา ธิราช ชาติ จีน เต็ม ซึ่ง
เปน ฤทธิ์บริย์ ใน ประเทศ จีน ที่ ภาษาญวน เรียก ว่า (เต้มีน) หน้า ๓

๑ ว่า ด้วย พระเจ้า เกง เขียง อ๋อง ครอง ราช สัมบัติ กรุง เวียดนาม
ซึ่ง ญวน เรียก ว่า พระเจ้า กิณเยียง เวียง ได้ บุตรี พระยานาค เปน พระ
มเหสี มี พระราช บุตร ทรง พระนาม ว่า องค์ ช่ง ตุก หน้า ๔

๑ ว่า ด้วย แผ่นดิน พระเจ้า หาดก ตั้ง ณ คือ องค์ ช่ง ตุก ได้
ราช สัมบัติ ให้ ราชบุตร ลัก ตัว ด้วย หมึก เพราะ ญ กัด คน ตาย มาก หน้า ๕

๑ ว่า ด้วย พระเจ้า หุ่ง เขียง เวียง ทั้ง พระ นคร ที่ ตำบล พ้อง ใจ
ให้นาม เมือง ว่า เมือง วิธ ดา หน้า ๕

๑ ว่า ด้วย พระเจ้า หุ่ง เวียง ที่ ๑ จัด ราชการ แด แบ่ง หัว เมือง จน ถึง
พระเจ้า หุ่ง เวียง ที่ ๒ มี คือก ลำคัญ มา คิด พระ นคร หน้า ๖

๑ ว่า ด้วย บุตร เสรี ฐี ผู้หนึ่ง อายุ ๓ ขวบ จาม ๓ ครั้ง ร่าง กาย
เจริญโต เท่า ผู้ใหญ่ รับ อาณา ปราบ คือก สำเร็จ ปรอด มา หน้า ๖

๑ ว่า ด้วย พระเจ้า หุ่ง เวียง ที่ ๒ จน ถึง พระเจ้า หุ่ง เวียง ที่ ๓
มิ ได้ กล่าว ถึง ฤทธิ์บริย์ ๓๓ องค์ โดย พิศ ดาร หน้า ๗

๑ ว่า ด้วย พระเจ้า หุ่ง เวียง พระองค์ หนึ่ง แต่ จะ เปน พระ องค์ โต
ที่ ทำ โต ไม่ ปรากฏ มี ราช บุตร ชื่อ นาง มี เมือง กง จั๋ว หน้า ๘

๑ ว่า ด้วย ชาย สอง คน ชื่อ เริง คัน คน ๑ ชื่อ ถั่ว คัน คน ๑ คน ที่ ชื่อ
เริง คัน เปน บุตร นาง เทพ ธิดา หน้า ๘๓

- ๑๐ ว่าด้วยนางเคียง ทรง จักรง เรือ ไป เทียว ทะเล ได้ จ้อ ตั้ง เปน
 สามี่ เกิด การ มหัจจรรย์ เหลือ ที่ จะ กล่าว หน้า ๓๕
- ๑๑ ว่าด้วย พระเจ้า หัง เวียง ที่ ๓๘ มี เมธา ด้วย กามคุณ แด เสทีย
 สุรา เนือง นิตย จน เสีย พระ นคร แก่ เจ้า เมือง ตก หน้า ๓๖
- ๑๒ ว่าด้วย วงษ์ พระยา นาค ราช เปน กระษัตริย์ ทรง กรง เวียดนาม
 ได้ ๘๓ พระองค์ นับ ปี ได้ ๒๖๒๒ ปี จึง สิ้น วงษ์ หน้า ๓๗
- ๑๓ ว่าด้วย แผ่นดิน พระเจ้า ยาง เมือง เวียง ซึ่ง ได้ เบียด นาม เมือง
 ให้ เรียก ว่า ไว้ หลาก ท้น หน้า ๓๘
- ๑๔ ว่าด้วย ประวัติ ของ องค์ เกรียง อิน มี กาย สูง ได้ ๓๓ ศอก เปน
 ผู้ ได้ ช่วย บำรุง ทรง เวียดนาม ปราบ ปราบ ข้าง คีกร หน้า ๓๙
- ๑๕ ว่าด้วย แซ่ เกรียง เปน กระษัตริย์ คือ เกรียง คำ ขวาท พระ
 ว่า พระเจ้า เกรียง หอช เตี สร้าง เมือง หลวง ที่ ด้วย เกรียง ชื่อ ใน เมือง
 นาม หา คือ กวาง ตั้ง เดียว นี หน้า ๔๐
- ๑๖ ว่าด้วย พระเจ้า ฮัน บัน เตี ให้ เด็ก แก เปน พระ กุศิ ไป แล้ว พระเจ้า
 เกรียง หอช เตี ทรง เวียดนาม หน้า ๔๑
- ๑๗ ว่าด้วย ให้ ได้ ราช สมบัติ ทรง พระ นาม ว่า พระเจ้า เกรียง
 วงษ์ เวียง หน้า ๔๒
- ๑๘ ว่าด้วย ท้าย คือ ฮัน เตี ได้ ราช สมบัติ ทรง พระ นาม ว่า พระเจ้า
 เกรียง ฮาย เวียง แต่ง ราชทูต ไป ทรง จีน หน้า ๔๓
- ๑๙ ว่าด้วย ท้าย คือ ซึ่ง ได้ ราช สมบัติ ทรง พระ นาม ว่า พระเจ้า
 เกรียง ฮาย เวียง เตี ยัง ทรง พระ เยาว์ ต้อง ทำ คีกร แก่ จีน หน้า ๔๔

- ๑ ว่าด้วย ย่าง ตู กง เปน ภาระสิทธิ์ ทรง พระนาม ว่า พระเจ้าเต
หนาม อีก ทรง ประพฤติผิดจาก ราช ประเพณี หน้า ๒๓๗
- ๑ ว่าด้วย เกร็ง ตัว ตั้ง เกลย กล่อม แด อวด ตัว ว่า เปน เชื้อ วงษ์
แซ่ เกร็ง หน้า ๒๓๗
- ๑ ว่า ด้วย พระเจ้า กุง ว้าง เตี เด็ดจ้ เข้า ไป เมือง ทัง ด้อง ทั้น
หมาก ตั้ง ยุง วาง ยาพิศม์ หน้า ๒๔๗
- ๑ ว่า ด้วย หมาก ตั้ง ยุง ชิง ราช สัมบัติ แด มี ราช ลำคั้น ไป กรุง จีน
ถวาย ดอกไม้ เงิน ทอง เปน บรรณาการ หน้า ๒๔๗
- ๑ ว่า ด้วย เหวงวียง เทวียง บุตร เหวงวียง วัง หู ซึ่ง เปน หลาน
เหวงวียง ตาง วัง เปน ปฐม วงษ์ ของ องค์ เทียน ลือ หน้า ๒๕๗
- ๑ ว่า ด้วย วงษ์ แซ่ เหวงวียง จะ ได้ ไป ตั้ง ตัว อยู่ใน เมือง ล่นว้า หน้า ๒๕๗
- ๑ ว่า ด้วย พวก แซ่ กัดัน ถัด ชี ภาระสิทธิ์ วงษ์ แซ่ เต หน้า ๒๖๕
- ๑ ว่า ด้วย พระเจ้า เต เข้า ตง ว้าง เตี จัด ราชทูต ไป กรุง จีน ใน
รัชกาล ของ พระเจ้า ไต้เหมง หน้า ๒๖๗
- ๑ ว่า ด้วย ขุนนาง พร้อม กัน ยก เต ยัว ขึ้น เปน ภาระสิทธิ์ ทรง พระ
นาม ว่า พระเจ้า เต กั้น ตง ว้าง เตี หน้า ๒๖๗
- ๑ ว่า ด้วย พระเจ้า เต เทิง ตง ว้าง เตี เปน ภาระสิทธิ์ ย้าย ไป อยู่ เมือง
ทั้น ว่า หน้า ๒๖๗
- ๑ ว่า ด้วย พระเจ้า แผ่นดิน ไต้เหมง มี ราช ลำคั้น มา ยัง กรุง เวียดนาม
ขอ กอง ทัพ ไป ช่วย ปราบ ขบถ หน้า ๒๖๗

๑ ว่าด้วย พระเจ้าเฮี้ยวเจ็ก ว่าง เต กระทบมือ เมือง ถิ่น ว่า ยก กอง
ทัพ มา ทำ สงคราม แก่ พวก แซ่ กัดัน

หน้า ๒๗๖

๑ ว่าด้วย กัดัน เกือบ จิต ราชการ บ้าน เมือง ตั้ง ขุนนาง เป็น พนักงาน
นำ ที่ แด่ พระทรง ต่าง ๆ

หน้า ๒๗๖

๑ ว่า ด้วย กัดัน เกือบ มังคัม พระเจ้า เต หยุ ตง ว่าง เต ให้ มอบ ราช
สมบัติ แก่ เต ยวี เพื่อ เป็น กระทบมือ

หน้า ๒๗๗

๑ ว่า ด้วย กัดัน ย่าง คัด ชาน แด่ง ราชทูต ทำ ราช ลำคั้น ปลดอม ไป ถวาย
พระเจ้า กรุง จีน

หน้า ๒๗๘

๑ ว่า ด้วย เต ยวี เคียว ท้าย คัด ซึ่ง เป็น ผู้มี บุญ จะ ได้ เป็น กระทบมือ
ยัก ยาว

หน้า ๒๗๘

๑ ว่า ด้วย กัดัน ขุน จิต กอง ทัพ จะ ขึ้น ไป ตี เมือง เชียง ขาว เพราะ
เด เหม็ก ไป อาศัย อยู่

หน้า ๒๗๙

๑ ว่า ด้วย ปะถม วงษ์ ของ องค์ เทียน ลือ นับ ตั้ง แด่ เหวง ยี่ง วัง ไป
อยู่ รักษา เมือง ถิ่น ว่า

หน้า ๓๐๒

๑ ว่า ด้วย คั้น เหตุ ที่ พวก ได้ เจริญ จะ ตั้ง ตัว เป็น ไหญ่ เพราะ ได้
ไชย ภูมิ ที่ ชวง ชัย วิเศษ ตาม คำหรับ จีน

หน้า ๓๐๔

๑ ว่า ด้วย พระเจ้า เต เฮี้ยว ตง ว่าง เต เบียด ย่น พระนาม ใหม่ เรียกว่า
พระเจ้า เกี้ยว ว่าง เต

หน้า ๓๓๐

๑ ว่า ด้วย เหวง ยี่ง ญู ราก เกิด ยัก ถัด มได้ หัด เจียง กุน จีน ชก เกียน
หัว หน้า ชัย คน หนึ่ง มี ยี่ หือ ว่า ชัย หือ

หน้า ๓๓๓

๑ ว่า ด้วย พระเจ้าเฮียวเหย ตั้ง ว้าง เตี หนี ทัง เมือง เว ไป ชยเมือง
ไซ่ง่อน หน้า ๓๓๕

๑ ว่า ด้วย เหววียง หิว จัน คิด ด้วย เท ทำ ชุบาย ไป เข้า ด้วย ข้าศึก
พวก ได้ เจริง หวัง จะ ยืม มือ ปราย พวก แซ่ กัตถ์ หน้า ๓๓๖

๑ ว่า ด้วย พวก ได้ เจริง เข้า ปล้น เขา พระ ราช ทพย ใน ท้อง
พระ คตัง หน้า ๓๓๖

๑ ว่า ด้วย เหววียง หิว จัน ค่อ ตู แก่ พวก ได้ เจริง จน สิ้น ดิน กัตถ์ จึง
ได้ เสีย เมือง แก่ ข้าศึก หน้า ๓๓๕

๑ ว่า ด้วย เหววียง หิว จัน พานาญ ว้าง หาย โห้ว ซึ่ง เปน พระราช มารดา ของ
พระเจ้า เต เจียว ทัง ว้าง เติน นัน หนี ไป เมือง ลัน หน้า ๓๔๐

๑ ว่า ด้วย พระเจ้า เหวียน ทรง ย่อง เข้า ให้ ชุ่ย ล้อ ห่าว เปน แม่ ทพย
ยก มา ร้อง พระเจ้า เต เจียว ทัง ว้าง เตี หน้า ๓๔๒

๑ ว่า ด้วย สก ตั้ง ชัน ทรง ให้ พระเจ้า เต เจียว ทัง ว้าง เตี คว้น เบย
แปลน และ หมื่น พวก จัน แด ไป ชย เมือง จัน หน้า ๓๔๐

พงษาวดารญวน

วันที่ ๕ เดือนกันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๘๑๑

นายหยอง กอง ทหาร เปนใหญ่ แปร พงษาวดาร ญวน ฉบับหนึ่ง
เปนเนื้อความย่อพอได้ใจความว่า เดิมประเทศญวนเปนเชื้อชาติ
เกิดก่อกวามาอย่างไร ตามที่นักปราชญ์พวกหนึ่งจดหมายไว้ด้วย
อักษรจีน เปนภาษาจีนกับญวนปะปนรคนกัน ได้ใจความว่า
แผ่นดินญวนซึ่งญวนเรียกว่า กรุงเวียตนาม หรือเรียกว่า ยาวจี
ยาวโจวก็เรียก ในแผ่นดินญวนแผ่นดินจีนติดต่อกันกับแผ่นดินจีน
แต่เดิมมาในครั้งเมื่อแผ่นดินตั้งเกิดกรุงนี้แห่งของพญโกวสี ซึ่งญวน
เรียกว่า ย้ง บ้าง โกถี้ นับกันว่าเป็นวงศ์อัครนารายณ์ เปนกระ
ษัตริย์ในกรุงจีน ถ้าสืบลงมาพอถึงแผ่นดินพระเจ้าเต๋เหมงฮ่องเต้
ซึ่งเปนพระราชนัดดาของพระเจ้าฮั่นฮ่องเต้ ต่อเนื่องลงมา
ได้ตามลำดับ

พระเจ้าเต๋เหมง พระองค์นี้ ภาษาญวนเรียกว่า เต๋มิน เต๋มิน พระองค์
นี้ กล่าวกันว่าเสด็จมาจากประเทศจีน เห็นว่าประพาศลงมาใน
ทางข้างทิศใต้จนถึงตำบลเขา หงตงตันเซ็ง เปนเขตรแดนในส่วน
กรุงเวียตนาม

ในกาลครั้งนั้นที่ตำบลเขา หงตงตันเซ็ง กล่าวไว้ว่าเผ่าเขื่องฮ่องเต้

คือ พระ สยม ภวญาณ เด็จฯ ลง มา พร้อม ด้วย เทพยดา แด่ เขียน ทั้ง หาดาย
ประชุม พร้อม กัน แล้า เล็ก เขียน ช้อง เต๋ ๆ จึง พระ ราช ทาน นาง เทพ อัมพร
กัญญาองค์ หนึ่ง ให้แก่ พระ เจ้า เต๋ เหมงบรมกระ มัศริย์ เปน พระ อรรคมเหสี เปน
มุล รุกเคมี ของ กระ มัศริย์ ใน ประเทศ ชานา

จึง พระ เจ้า เต๋ เหมง กับ นาง เทพ อัมพร ครอบ ราช สัมบัติ ด้วย กัน มา ได้
เกิด พระ ราช โอรส ๒ พระ องค์ แต่ พระ องค์ ที่ หนึ่ง พระ นาม ไม่ ปรากฏ
พระ องค์ ที่ สอง มี นาม ปรากฏ ว่า องค์ หลุด ตก ๆ พระ องค์ นี้ มี ชาติ ภิญา
เขียบ แหถม ถัก ซึ่ง กว่า พระ ญาติ ทั้ง ปวง สมเด็จ พระ เจ้า เต๋ มิน ซึ่ง เปน
พระ ราช บิดา ทรง พระ เมตตา แก่ องค์ หลุด ตก มาก จึง ยก ราช สัมบัติ
ให้ แก่ องค์ หลุด ตก แต่ องค์ หลุด ตก มี กระ มด สันดาน มัก น้อย ยัง ไม่
ยอม รับ ราช สัมบัติ ทูล ขอ ให้ สมเด็จ พระ ราช บิดา ยก ราช สัมบัติ ให้
แก่ พระ เชษฐา สมเด็จ พระ ราช บิดา ก็ เห็น ด้วย จึง ได้ ทรง มอบ ราช
สัมบัติ ให้ แก่ ไท จ้อ ที่ หนึ่ง ของ ราช สัมบัติ ครอบ ราช สัมบัติ พระ นาม ยี่
หื้อ ว่า พระ เจ้า เต๋ หัง แล้ว พระ เจ้า เต๋ เหมง จึง ให้ องค์ หลุด ตก ฝาก ครอบ
กรง เวียด นาม ทรง ขนาน พระ นาม ยี่ หื้อ ว่า พระ เจ้า เกง เขียง ช้อง ซึ่ง
ญวน เรียก ว่า พระ เจ้า กิม เขียง เวียง ๆ ได้ นาง เทิง ถ้อง พระ ราช บิดา ของ
พระ ยานาค ญกรง บาดาน นั้น มา เปน ช้อง เช่า คือ พระ อรรคมเหสี พระ
นาง เทิง ถ้อง มี ห้าย คือ คือ พระ ราช โอรส ด้วย พระ เจ้า กิม เขียง เวียง
พระ องค์ หนึ่ง ขนาน พระ นาม ว่า องค์ ช้อง ตก
ครั้น กาล ดัง มา สมเด็จ พระ เจ้า กิม เขียง เวียง ทรง พระ พระ ราภาพ
ก็ เสด็จ สวรรคต ดัง ดับ ไป ตู่ ประ โลก ยี่ องค์ ช้อง ตก พระ ราช โอรส

ได้ราชสมบัติ ทรงพระนามว่า พระเจ้า หลาก ต้อง กุณ ใน กาล ครั้ง
 นั้น ชาวประชา ราษฎร ทั้ง หลาก ลงอาบ น้ำ หรือ หาดตา ใน น้ำ พากัน
 เปน อัน ตราย ถึง แก่ ความ ตาย เปน อัน มาก เพราะ เหตุ ว่า พระเจ้า แผ่น ดิน
 เปน เชื้อ สาย แห่ง พระยา นาค ราช ออระพิกซ์ จึง ได้ บัง เกิด มี ชุก ชุม
 ใน เวลานั้น

จึง สมเด็จ พระเจ้า หลาก ต้อง กุณ โปรด ให้ มี หมาย ประ กาศ บังคับ
 ให้ ราษฎร ใน พระ ราช อาณา เขตต์ ของ พระ องค์ เขา น้ำ หมัก ดัก ด้วย
 เหล็ก ให้ เปน รูปงู แด นาค แด มังกร จน เปน ลวด ตาย ไป ทั้ง ตัว ตาม
 ความ จำกัณฑ์ เข้า พระไทย ของ พระ องค์ ว่า เมื่อ ออระพิกซ์ มัน เห็น มัน
 จะได้ เข้าใจ ว่า เปน พวก เดียว แก่ มัน มัน จะ มี ได้ กระ ทำร้าย ค่อย ไป
 จึง เปน ธรรม เนียม คิด เนื่อง สืบ มา จน ถึง แผ่น ดิน ได้ เหมง จัน จึง ได้
 กลับ บังคับ เปลี่ยน ธรรม เนียม ห้าม มิให้ ดัก ค่อย มา ที่ ยัง เหลือ อยู่ ก็
 น้อย มา ภายหลัง ประเทศ ลาว กาว ข่า เขมร ได้ เข้า ธรรม เนียม สัก นั้น
 มา ใช้ สมมุติ กัน ว่า กัน ออระพิกซ์ ได้ เนื่อง มา จน ทุก วัน นี้ แต่ ผู้ ดัก
 ก็ มิ ได้ ทราบ มูล เหตุ เดิม ว่า เปน มา อย่าง ไ

ว่า ด้วย วงษ์ พระยา นาค

ใน แผ่น ดิน พระเจ้า หลาก ต้อง กุณ

พระ เจ้า หลาก ต้อง กุณ ได้ นาง ไชว เกว ซึ่ง เปน พระ ราช จิตา ของ พระ เจ้า
 เต้ ไทต นั้น มา เปน พระ อรรคมหา หี ครั้น อยู่ มา พระ นาง ไชว เกว ทรง
 พระ กรรม ถึง กำหนด ถ้วน ทศมาส ก็ ประ สดุด ออก มา เปน ฟอง ใน

กล่าวกันว่าถึง ๑๐๐ ฟอง

ฟอง นั้น ได้ แดก ออก ปรางกุ เปน พระ ราษ

กุมาร ๕๐ พระองค์ เปน พระ ราษ กุมาร ๕๐ พระองค์ ตาม พระ ราษ พงษา
วถาร ที่ กล่าว มา ก็ เปน นำ อัจฉริยะ ปลาด มาก ควร เปน ที่ พิศวง นัก บาง ที่
เกือบ จะ ไม่มี ผู้ เชื่อ แต่ ข้าพเจ้า ผู้ แปล ยอม รับ เชื่อ ว่า เปน ได้ จริง

โดย วิสัย แต่มัก จะ มี ขรรคมา เปน ฟอง มาก หรือ เต่า ใน ทะเล
ก็ เหมือน กัน

ความ ปดาด ใน ส่วน พระ องค์ ของ พระ เจ้า หลาก ต้อง กุณ มี เสมอ
น้อย ๆ น้อย ๆ ก็ เมื่อ เวลา พระ องค์ ได้ ตั้ง ออก ว่า ราษ การ พร้อม ด้วย
พระ วงษา นุชช แต่ ข้าพเจ้า ผู้ แปล ยอม รับ เชื่อ ว่า เมื่อ พระ องค์ ได้ ตั้ง
พระ ทับ บน พระ ที่ นั้ บาง ที่ พระ ญาติ พระ วงษ์ แต่ ข้าพเจ้า ผู้ แปล
เห็น เปน พระ ยาน นาค หรือ มังกร อยู่ บน พระ แทน บาง ที่ ก็ เห็น เปน ปรางกุ
อย่างนี้ เรียก ว่า เปน การ ปดาด อัจฉริยะ ใน ส่วน พระ องค์

อยู่ มา วัน หนึ่ง พระ เจ้า หลาก ต้อง กุณ จึง ครัก แก่ นาง โอว เกว
มะเหย์ ว่า ตัว เจ้า เปน วงษ์ เทวค ตัว เรา เปน วงษ์ นาค ราษ ชาติ
น้ำ กับ ชาติ ไฟ จะ อยู่ ด้วย กัน ให้ ยืด ยาว ไป นั้น ไม่ ได้ จะต้อง จำ ใจ จาก
กัน ไป ทั้ง รัก ส่วน ที่ เรา ทั้ง สอง เกิด บุตร ด้วย กัน นั้น จะต้อง แบ่ง บุตร
หญิง แด ชาย ไป ได้ ยง คน ละ ครึ่ง ครัก ตัว นั้น แล้ว ค่าง องค์ ที่ ทรง พระ
กัน แดง อา โดย สัก ได้ ยง กัน แด กัน แล้ว พระ องค์ กับ พระ มะเหย์ ก็ จัด พระ
ราช บุตร ที่ หนึ่ง ขึ้น แดวย ราษ สมบัติ เปน พระ เจ้า แผ่น ดิน ครอง กรุง
เวียด นาม ทรง พระ นาม ยี่ หัก ว่า พระ เจ้า หุ่ง เจื่อง พระ ราษ บุตร ชาย
หญิง ที่ เหลือ นั้น พระ เจ้า หลาก ต้อง กุณ ก็ พา ไป ยัง เมือง นาค ครั้ง หนึ่ง
ยัง อีก ครั้ง หนึ่ง พระ นาง โอว เกว ก็ พา กลับ ไป ยัง เขา บาจิ ค่าง เวียง เขิง

ว่าด้วยแผ่นดิน พระเจ้าหงั่วอิง

พระเจ้าหงั่วอิงเสวยราชสมบัติ ณ กรุงเวียดนาม ตั้ง พระมหา นคร
อยู่ตำบล ฟ็อง ไท งามาน ยี่ หือ นาม เมือง ฉ่า เมือง ลึง ฉ่า ทิศวัน
ออก เจด พะเต ผัง ทิศเหนือ ทิศวัน ตก ค่อ เวตร แคน จิน เมือง ยุ่น หน้า
ทิศเหนือ ค่อ เวตร แคน เมือง ให่ ไค่น คือ เมือง ย่อเต ดาว กว

ดำนนา มีง พะเต ยุ่น ออก เขียงเหนือ ค่อ เวตร แคน เมือง กวาง ตั้ง

กรุง ฉ่า ตั้ง เมือง ออกเป็น ๓๕ ส่วน ๆ ที่ ห้างเป็น เมือง กระษัตริย์ ทรง
สิทธิ ส่วน ที่ ห้าง นั้น คือ เมือง ยาว จี้ เมือง เซิง นาม ยา ไทน้อย เมือง นาม
คิ่น เมือง ยี่งเจียน ที่สามเมือง ไค่น เกียง เมือง เซิง ไค่ ที่สี่เมือง
ทอถิม เมือง ยุ่น ฉ่า เมือง เกีย เตียน เมือง กวาง ยุ่น เมือง กวาง
คร ที่ ห้างเมือง เฟือก หลก เมือง กิม ยัก เมือง บัด นิม ที่ หก เมือง
เจียด เตียง เมือง ฮาน นาม เมือง กว้าง เจียง ที่เจ็ดเมือง นิม หาย
เมือง หาย เมือง ที่แปดเมือง เซียน เจียน เมือง ห้าง เซิง ที่เก้าเมือง
หลก หาย เมือง ลักเซวเจียง เมือง กัฟยี่ ที่สิบเมือง ทอถิม เมือง
ง้วน ที่สิบเอ็ดเมือง เกวียง ไค่ เมือง ยุ่น ฉ่า ที่สิบสองเมือง กว
เจิง เมือง ยุ่น ฉ่า เมือง เกวียง กวาง ที่สิบสามเมือง ยุ่น ฉ่า ที่สิบสี่
เมือง เคิง ยี่ เมือง ยุ่น ฉ่า เมือง เคิง ยี่ เมือง ยุ่น ฉ่า เมือง ยุ่น ฉ่า
อยู่ข้าง ทิศ ไค่ ที่สิบห้าเมือง กว คัก เมือง ย่า คิ่น รวมเป็นสิบห้า ส่วน
เป็น หัวเมือง ๓๕ ด้วย กันตาม มีชื่อ ใน จดหมายเดิม

พระเจ้าหงั่วอิง จัดการ บ้านเมืองเป็นขนบ ธรรมเนียม ราช ประเพณี
มี ตำแหน่ง ยศ ข้าราชการ ฝ่าย ทหาร พลเรือน แล ราช กระกูล ขุน นาง

ผู้ใหญ่นาม นาค นั้น มา ตั้ง ชุน นาง ผู้ใหญ่ ฝ่าย พต เวื่อน เรียก ว่า
 ตาก เตื่อง ชุน นาง ผู้ใหญ่ ฝ่าย ทหาร เรียก ว่า หตาก ไชว ชุน นาง
 ตำแหน่ง เวียง วัง ศถัง นาน เรียก ว่า ไบ่ จัน ทิว คือ พระเจ้า ลูก ยาเซอ พระ
 องค์ชาย เรียก ว่า กุง ตาง พระ ราชนครี เรียก ว่า มี เนื่อง ชุน นาง พระนาม
 กระษัตริย์ ยี่ หื้อ เรียก ว่า พระเจ้า หึง เวื่อง ยี่ หื้อ นั้น ต่อ เนื่อง กัน ไป ทุก
 กระษัตริย์ คือ พระเจ้า หึง เวื่อง ที่ ๓ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ใน จดหมาย
 เหตุ ราช การ กล่าว ความ คัด ย่อ ไป จน ถึง พระเจ้า หึง เวื่อง ที่ ๖ มีความ
 ว่า ใน รัช การ ที่ ๖ มี ข้า คัก ยก มา แด่ ต่าง ประเทศ เปน คัก ใหญ่ จน เหลือ
 กำลัง ที่ จะ ต่อ สู้ รักษา พระ นคร ได้ ได้ จน จะ เสีย พระ นคร อยู่ แล้ว
 จึง พระเจ้า หึง เวื่อง ที่ ๖ มี รับ ตั้ง ให้ ออก หมาย ประ กาศ เป่า ร้อง ให้
 ราษฎร รู้ ทัก กัน ว่า ถ้า ผู้ ไต มี กำลัง แล ผู้ มี ความ รู้ รับ ขาดำ ออก ต่อ
 สู้ ข้า คัก ให้ มี ไชย ได้ ชวน กำลัง สู้ ให้ แดก ฉาน ไป ได้ จะ พระ ราช
 ทาน ชุบ เลี้ยง ให้ ยศ นาน ภา คัก กัด ทริ หื้อ สืบ บัด เปน อัน มาก

ใน ขณะ นั้น ว่า มี เสือ ผู้ หนึ่ง ตั้ง บ้าน เวื่อน อยู่ ตำบล พ้อ ตัง มี บุตร
 ชาย คน ๓ อายุ ๓ ขอบ ยี่ หา ได้ พุด ได้ ไม่ แต่ ภอ ได้ ยิน เสี่ยง ม้า
 พ้อ ที่ พวก เจ้า พนักงาน คี่ เติน เป่า ร้อง มา ถึง ที่ บ้าน เสือ เข้า ทารก ชาย
 สาม ขวบ นั้น จึง ออก ปาก พู่ แก่ บิดา มารดา ว่า ให้ เสือ เจ้า พนักงาน
 เข้า มา ใน บ้าน ครั้น พนักงาน เข้า มา ใน เวื่อน แล้ว เด็ก นั้น จาม ขึ้น
 สาม ครั้ง ร่าง กาย อด วิย ะ ของ ทารก นั้น ก็ เจริญ ขึ้น เห็น ปรากฏ ทน
 ที่ ทำ แก่ คน ผู้ ใหญ่ มี ถัก ษณ ร่าง กาย ถ้ำ ดัน พวง ก็ มี กำลัง พะ ตัง เปน

อัน มาก เด็ก นั้น จึง พุช แก่ เจ้า พนักงาน ที่ มา เม้า ร้อง ว่า จะ ขอ อาสา
 แผ่นดิน ค่อสู้ แก่ ข้าศึก มิ ให้ บ้าน เมือง เปน อัน คราย เจ้า พนักงาน จึง ได้
 นำเด็ก นั้น ไปเฝ้า พระเจ้า หุ่ง เวียง ๆ จึง รับ สั่ง ตาม เด็ก นั้น ว่า ซึ่ง เจ้าจะ
 อาสา แผ่นดิน ค่อสู้ แก่ ข้าศึก ครั้ง นี้ นั้น ตัว เจ้า จะ ต้อง การ ไพร พด ทหาร
 มาก น้อย สัก เท่า ไใด แต่ จะ ต้อง การ เครื่อง สาคตรา อาวุธ แล ยัว ญวน
 พาหะนะ อย่าง ไรง บอกรเรา ให้ แจ้ง จะได้ จัด หา ให้ ตาม ความ ประสงค์
 จึง เด็ก นั้น ให้ กราบ ทูล ว่า ข้า พระพุทธเจ้า ไม่ รับ พระราชทาน
 ทหาร แล เครื่อง สาคตรา อาวุธ แต่ สิ่ง ไใด เลย จะ ขอ รับ พระราชทาน
 แต่ ม้า สัก ม้า หนึ่ง กับ กระบี่ สัก หนึ่ง เด่ม เท่านั้น ก็ จะ รับ อาสา สนอง
 พระเดช พระคุณ ปราบ ข้าศึก สัตว์ ให้ แพ้ พ่าย ไป จง ได้ มิ ให้ ต้อง เหนื่อย
 ยาก ลำบาก กาย แก่ พด ทหาร แต่ เปด ต้อง พระราชทรัพย์ หลวง
 จึง พระเจ้า หุ่ง เวียง รับ สั่ง ให้ เจ้า พนักงาน กรม ม้า จัด ม้า ที่ ดี มี กาลัง
 เคยศึก สงคราม มา ให้ เด็ก นั้น เติบอง ตาม ชอบใจ จึง เด็ก นั้น ได้ เอา ม้า
 กดลง ที่ หลัง ม้า ทุก ตัว หา มี ม้า ตัว ไใด จะ ทาน กาลัง เด็ก นั้น ได้ ไม่ เด็ก
 นั้น จึง กราบ ทูล พระเจ้า หุ่ง เวียง ว่า ขอ ให้ พระองค์ รับ สั่ง ให้ ช่าง หล่อ ๆ
 ม้า ด้วย เหล็ก ขึ้น สัก ม้า หนึ่ง ข้า พระพุทธเจ้า จึง จะ ชีเข้า ค่อสู้ ด้วย
 ข้าศึก ได้ อัน ม้า ทั้ง หลด เหล่า นี้ ทาน กาลัง ข้า พระพุทธเจ้า ไม่ ได้
 พระเจ้า หุ่ง เวียง จึง ตรัส ว่า อัน จะ ให้ หล่อ ม้า เหล็ก ก็ คง จะ หล่อ
 ขึ้น ได้ แต่ เรา เห็น ว่า ม้า เหล็ก ไม่ มี วิญญาน จะ จึง เต้น ค่อสู้ ด้วย ข้าศึก
 อย่าง ไใด หรือ เจ้า มี วิชฌา ความ รู้ เวทมนต์ ประการ ไใด รับ ชี ม้า เหล็ก
 ได้ ก็ จง บอกร ให้ เรา รู้ แจ้ง ด้วย จะได้ สั่ง ให้ เขา ทำ ขึ้น

เด็กนั้น จึง กราบ ทูล ว่า ขอ พระ องค์ อย่า ได้ ทรง พระ วิสเทก ถ้า ได้
 น้ำ เหล็ก แล้ว มี ได้ ราช ภาร ของ พระ องค์ ใช้ ข้า พระ พุทฺธ เจ้า ขอ ถวาย
 ชีวิต ดั้น ทั้ง กระ กอ

พระเจ้า หุ่น เมือง ไท ทรง พึง เต็ม ทูล ถวาย ถวาย ตาม บน ดั่ง นั้น จึง รับ
 สั่ง ให้ เจ้า พณิกาน ข้าง หัด ๆ น้ำ เหล็ก ขึ้น ตาม ความ ประสงค์ ของ เด็ก
 มา พระ ราช ทาน ให้ แก่ เด็ก นั้น

เด็ก นั้น ครั้น ได้ กราบ มี เหล็ก กับ น้ำ เหล็ก แล้ว ก็ รับ ตัว ต่อ มเหสี
 มอกล เกวระ นอม เสด็จ แล้ว ก็ จับ กระ มี่ ขึ้น หลัง ม้า รัง หัด ๆ ก็ ออก เหน
 พอก บ้าง อย่าง น้ำ ที่ มี จิตร ติ ดิษฐาน นั้น เปรี๊ยะ ประสงค์ ว่า น้ำ พระ ยด
 เด็ก นั้น ถวาย มังคละ แล้ว ก็ บอ ก หน้า คือ ที่ ที่ ข้า กิ่ง ที่ รัง หัด ๆ จึง ลง
 เช่ รับ น้ำ ออก จาก ประตู พระ นคร ทรง เข้า ไป ให้ ตาม ข้า กิ่ง เกว
 ทดว พัน หัน เหนียว ไป มา มี ได้ มี ผู้ใด จะ รับ รัง หัด ๆ มี มังคละ ทาน
 กำตั้ง ได้ พวก ข้า กิ่ง ก็ พากัน แยก หาย ทั้ง ตระ พน ของ เกวระ ขาว ข
 แดก หัน กระ จัก พริ้ว พราย คาย ดั้น ไม่ ชน ประที เด็ก นั้น ก็ ได้ รุก โจม ติ
 คืบ ตาม ไป จน ถึง แดน

ครั้น กำจัด ข้า กิ่ง ตั้กร แดก พ่าย ไป พัน เขตแดน แล้ว เด็ก นั้น ก็ จับ
 น้ำ เหล็ก นั้น ขึ้น ไป บน ยอด เขา ดิม เริง จึง ถอด หมวก กับ มือ เกวระ เกว
 ยศ ของ ตัว ออก พาด ไว้ กับ กิ่ง ไฉ้ เด็ก นั้น ก็ ขึ้น กระดาน พาย ไป บน ยอด
 เขา ไม่ ได้ ความ ว่า จะ ไป แห่ง หน คำบด ไท

จึง พระ เจ้า หุ่น เมือง ที่ ๖ รับ สั่ง ให้ ราช ภาร การ สร้าง ศาสนา ไว้ ที่ ตำบล
 คอกกว้าง เล่น ไหว้ บูชา บวง สรวง เสนอ เป็น นิคม มา ครั้น มา ใน

แผ่นดินวงษ์แซ่เต จึ่ง พระราชทาน ทอง ให้ นามเด็กนั้น เรียกว่า เจ้า ชู่เถียน
 นั้น เวียง ที่ คำราชบุตร เรียกกัน ว่า องค์ นั้น ย้ง องค์ นั้น เคียง
 ค้าง เจ้า นั้น ทุก วัน นั้น ปรากฏ อยู่ ที่ เมือง ห้า โท้น

แผ่นดินพระเจ้า หึง เวียง ที่ ๗ ที่ ๘ ที่ ๙ ที่ ๑๐ ที่ ๑๑ ที่ ๑๒
 ที่ ๑๓ ที่ ๑๔ ที่ ๑๕ ที่ ๑๖ ที่ ๑๗ พงษาวดาร กล่าว ความ คัด ย่อ
 เสีย หา ได้ กล่าว ถึง เรื่อง กระษัตริย์ ๑๓ องค์ นั้น พิศทาน ไม่ ใน เมื่อ
 ประเทศ จัน แผ่นดิน จิว ในปี ที่ ๘ รัชกาล พระเจ้า จิว เท่งฮ้อง, ใน เมือง
 อีก เมือง หนึ่ง เรียกเพื่องตั้ง ตัว เปน เจ้า แผ่นดิน ตั้ง เมือง อยู่ ข้าง ทิศ
 ได้ เมือง ยาวจี้ ได้ ใช้ ให้ ราชทูต นำ เครื่อง ราชบรรณาการ กับ
 นก เล่า ว่า เลือก ๓ นก ไป ถวาย พระเจ้า กรุงจัน ครั้น เมื่อ ราชทูต กลับ มา
 ไม่ทราบว่าจะไป ทาง ไต, จิวจิง จึ่ง ให้ ราชทูต ทำ เกวียน ขึ้น ห้า เล่ม
 แล้ว ขี่ ทิศ หน ทาง ให้ ราชทูต ไป ทาง เมือง มุ นาม เมือง เดิมเอียบ ประ
 มาณ ปี หนึ่ง จึ่ง จะ ถึง เมือง เหวียก เกียง

บัดนี้ จะ กล่าว ความ ถึง พระเจ้า หึง เวียง พระ องค์ หนึ่ง แต่ จะ เปน
 กระษัตริย์ ที่เท่า ไใด ไม่แจ้ง พระ องค์ มี พระราชบุตร พระ องค์ หนึ่ง มี
 นาม ปรากฏ ว่า นาง มีเนือง กงจิว, มี ฉันทน พระ วิธาศมารยา เปน
 อันงามยิ่งนัก ข้านิ ข้านาญ เพลง ฮาวุช กิตติศัพท์ เคื่อง ดือ รั ไป ถึง
 พระเจ้า เมือง ถูก ซึ่ง ตั้ง กรุง อยู่ ณ เมือง เด็ดฉวน อัน มี เขตแดน ติด
 ต่อ กัน กับ เมือง ดาว กาว ลีบ ล้อง ปันนา พระองค์ มี พระราชประสงค์ จะ
 ไคร ได้ นาง มีเนือง กงจิว มา ให้ แก่ ไทจือ พระราชบุตร ของ พระ

องค์ ๆ จึงจัดเครื่อง มงคล ราช บรรณา การ ให้ ราช ทูต เชิญ พระ
ราช สำนัไป ถวาย แก่ พระเจ้า หัง เวียง ขอบ เบน ทาง พระ ราช ไมตรี แด่ ขอบ
นาง มิ เมือง กง จั๋ว ให้ แก่ ไท จั๋ว

พระเจ้า หัง เวียง เมื่อ ได้ รับ พระ ราช สำนั ของ พระ เจ้า เมือง ถุก
จึง ให้ ประชุม ขุนนาง ผู้ใหญ่ พวก ขุน นาง เห็น พร้อม กัน แล้ว จึง กราบ
ทูล พระเจ้า หัง เวียง ว่า ซึ่ง เจ้า เมือง ถุก มี ราช สำนั จะ มา เบน ทาง พระ
ราช ไมตรี แก่ เรา ครั้ง นี้ เบน กตอุบาย จะ ให้ สนิท เพื่อ ประสงค์ จะ ได้ คិត คี
เอา บ้าน เมือง เรา เท่า นั้น ใช้ จะ เบน ทาง พระ ราช ไมตรี โดย สุจริต นั้น
หา มิ ได้ ชอบ แต่ พระ องค์ จะ ดั้น เสาะ หา ผู้ ที่ มี สติ บัญญา แด่ ผู้ มี
ใจ ได้ แล้ว พระ ราช ทาน พระ ราช ธิคา ให้ ทรง ชุบ เคียง ไว้ จะ ได้ คุ่ม กรอง
บ้อง กัน รักษา แผ่น ดิน เห็น ว่า จะ ดี กว่า เบน ทาง พระ ราช ไมตรี แก่ พระ
เจ้า เมือง ถุก

เมื่อ พระเจ้า หัง เวียง ได้ ทรง พัง เสาหา บัด ผู้ใหญ่ ทูล พร้อม กัน ดังนี้
ก็ ทรง เห็น ชอบ ด้วย จึง มี ใ้ รัช พระ ราช ไมตรี แด่ ไม่ พระ ราช ทาน
พระ ราช ธิคา ให้ แก่ พระเจ้า เมือง ถุก แล้ว พระ เจ้า หัง เวียง จึง รับสั่ง ให้
มี หมาย ประกาศ ให้ทราบทั่ว ไป ใน พระ ราช อาณา เขต ของ พระองค์
ว่า ถ้า ผู้ ไ้ ผู้ หนึ่ง มี สติ บัญญา ประกอบ รอบรู้ ไ้ สย สัตรา เวท มี
กำลัง แด่ ผู้ มี สติ สามารถ จะ บ้อง กัน รักษา บ้าน เมือง มี ให้ ข้าราชการ ย้าย
เบียด เบียด ไ้ พระ องค์ จะ พระ ราช ทาน นาง มิ เมือง กง จั๋ว พระ ราช บุตรี
ให้ แก่ ผู้ นั้น

ใน ภาต ครั้ง นั้น มี ชาย สอง คน ๆ หนึ่ง ชื่อ เช็ง คิน คน หนึ่ง ชื่อ ถัก

คืน ชาย ทั้งสอง คน นี้ มีฝีมือ แต่กำลัง เปน อันมาก ครั้น ได้ ทราบ
หมาย ประกาศ การ สอบ ได้ ทก สอง ฝีมือ ความ รู้ ทหาร. เชิงดิน กับ ถั่ว
ดิน จึง เข้า สอบ ได้ เพลง ฮาวช ก็ ชำนิ ชำนาญ ฝีมือ ดี ด้วย กัน ทั้ง สอง คน
เจ้า พนักงาน ผู้ สอบ ได้ จึง นำ เข้า เฝ้า พระ เจ้า ทั้ง เวียง ถวาย ตัว ทั้ง

สอง คน พระ องค์ ทรง ตรัส ว่า เรามี พระ ราช วิชา แต่ พระ องค์ เดียว
หา รู้ ที่ จะ พระ ราช ทาน ให้ แก่ ผู้ ไต ไม่ ถ้า กระนั้น ใน เวลา พรั่ง นี้ เจ้า
ทั้งสอง คน นี้ ถ้า ผู้ ไต นำ สิ่ง ของ มา ถวาย แก่ เรา ได้ ก่อน เรา จะ ยก
พระ ราช วิชา ของ เรา ให้ แก่ ผู้ มา ก่อน นั้น

ครั้น รุ่ง ขึ้น เช้า ดิน กับ ถั่ว ของ มา ถวาย ก่อน พระ เจ้า ทั้ง เวียง จึง พระ
ราช ทาน นาง มี เมือง กงจั่ว ให้ แก่ เชิง ดิน ๆ จึง ถวาย บังคม ถา พาน นาง
มี เมือง กงจั่ว ขึ้น ไป อยู่ ยัง ยศ ที่ เขา ตั้ง เวียง เชิง

ฝ่าย ถั่ว ดิน ครั้น ไม่ ได้ รับ พระ ราช ทาน นาง มี เมือง กงจั่ว แล้ว ก็ มีความ
พยายาท อาสา ญ เชิง ดิน ยิ่ง นึก จึง ขุน พละ พชร ขึ้น ไป บน เขา ตีน เวียง เชิง
รบ กับ เชิง ดิน เพื่อ จะ ชิง นาง มี เมือง กงจั่ว ก็ หา ได้ ไม่

บัด นี้ จะ กล่าว ประวัติ ของ เชิง ดิน เพื่อ ให้ ทราบ ความ โดย เตี้ยม ต่ำ ว่า
เชิง ดิน ผู้ นี้ มี ชาติ ตระกูล ความ รู้ ฤทธิเดช อย่างไร

(คือ เชิง ดิน ผู้ นี้ เปน บุตร ของ เตี้ย เต็ง ซึ่ง เปน นาง รุกข เทวดา
นาง รุกข เทวดา ได้ มา สัมภรศ ด้วย ชาติ มนุษย์ จน เกิด บุตร คือ เชิง
ดิน ผู้ นี้ เมื่อ อายุ เชิง ดิน ได้ สาม ขวบ แล้ว นาง รุกข เทพ ภา จึง มอบ
เชิง ดิน ไว้ กับ หลาน เตี้ย ๆ เปน คน ขาว บำ คัก พน ขาว เลี้ยง ขี้ ติว

เมื่อ เชิง ดิน เจริญ ไวย ไหญ่ ขึ้น แล้ว มี กำลัง พะลัง มาก ไป เทียว คัก

พัน ใน บ้าง ชาย ทะเล ชาย

ครั้น คัด พัน ตาม ชาย ทะเล บาง เขา ไป แล้ว

เช็ง ติน จึง ขึ้น ไป เทียบ คัด พัน บน ยอด เขา ต่อ ไป พบ กัน จึง ขึ้น ใหญ่ คัน

หนึ่ง เช็ง ติน เข้า คัด พัน คัน ไม่นั้น จน คำ ก็ ยัง หา หา ไม่ เช็ง ติน

เห็น เวลาเย็น ก็ เลิก กลับ ไป ที่ อยู่ ครั้น รุ่ง ขึ้น วันที่ ๒ เช็ง ติน จึง ขึ้น

ไป จะ คัด พัน คัน ไม่นั้น อีก เห็น คัน ไม่นั้น เป็น ปกติ หา มี รอย ขวาน

ที่ เช็ง ติน พัง ไว้ แต่ เวลา นั้น ไม่ เช็ง ติน มีความ สงสัย อยู่ ในใจ แล้ว

ก็ ลง มือ พัน ไม่นั้น นั้น ต่อ ไป อีก

ครั้น เวลา จน คำ เช็ง ติน ก็ แอบ คอย ดู อยู่ จึง ได้ เห็น หญิง แก่ ผู้ หนึ่ง

รูปร่าง สดอาดงาม มือ ถือไม้ ท้าว เดิน เขา ไม่ ท้าว ชู้ คัน ไม่นั้น รอย ที่

ขวาน พัง เนื้อ ไม้ ที่ รอย พัง นั้น ก็ คัด กัน สนิท ดี ดัง เดิม เช็ง ติน เห็น

ดังนั้น จึง วิ่ง เข้า ไป จึง เขา ไม่ ท้าว ของ หญิง แก่ หญิง แก่ จึง พุด แก่

เช็ง ติน ว่า เรา คือ รุกข เทวตา ผู้ เป็น มารดา ของ เจ้า ๆ อย่า คัด ไม่นั้น

จึง ขึ้น คัน นั้น ต่อ ไป เลย ด้วย เหตุ ว่า รุกข เทวตา ญาณี ของ เรา ถึง สติ คอย อยู่

ใน คัน พก ขานี้

เมื่อ เช็ง ติน ได้ พัง นาง รุกข เทวตา บอก ความ ดังนั้น ก็ อภิเษก กราบ

ไหว้ จึง ลง ขอ ขะมาตา โทษ แด ขอ ไม่นั้น ทัก พย อัน นั้น แก่ นาง รุกข

เทวา มารดา ตน จึง นาง รุกข เทวตา ก็ อนุญาต ประสาธ ให้ แก่ เช็ง ติน

แล้ว นาง รุกข เทวตา ก็ ขึ้น ทราย หาย ไป ใน ทัน โดนั้

ฝ่าย เช็ง ติน ตั้ง แต่ ได้ ไม่นั้น พย แล้ว ก็ ตะกรร คัด พัน ทราย นั้น เสีย มี ได้

เทียบ คัด ต่อ ไป ถือ ไม่นั้น ท้าว เทียบ ตาม ผัง ชาย ทะเล เห็น เด็ก คน หนึ่ง

ตั้ง ข่าย พวก เด็ก เด็ก ทั้ง หลาย กำลัง ถูม รุม กัน ดู อยู่ ที่ นั้น เช็ง ติน

จึงเข้าไปดู เห็น นั้น วิปลาท จึ่ง ขอ ชากงู ที่ คายแก่ เต็ก ๆ ทั้ง
 หดาย ก็ ยอม อนุญาต ให้ แก่ เชิงดิน ๆ จึ่ง ถูกลง นั้น ไป ที่ หาดทรายริม
 ฝั่งทะเล เชิงดิน จึ่ง เอา ไม่ ท้าว ชี เจ้าที่ ตัวงู ๆ นั้น กระตัก ไหวตัว
 เปรน ขึ้น มา ได้ แต่ว ก็ เลื้อยลง ไป ใน ทะเล ครั้น รุ่งขึ้น เชิงดิน จึ่ง เดิน
 ไป เทียบเตน ที่ ตรงนั้น อีก ได้ เห็น ผู้คน ยืนอยู่ ที่นั้น มีธิดา ถึง สอง
 ค่าย ๆ เห็น ชายคนหนึ่ง รูปร่าง ดั่งคนงาม มีกิริยา เรียบร้อย ชาย
 นั้น ผู้ นั้น จึ่ง พูด แก่ เชิงดิน ว่า ตัวเรา คือ ไทจ้อ ราช บุตร แห่ง พระยา
 นาค เวลาวานนี้ ท่าน ได้ ช่วย ชีวิต ข้าพเจ้า ไว้ พระเดช พระคุณ ของ
 ท่าน หา ที่ เปรียบ มิได้ บัดนี้ พระ ราช บิดา ของ เรา พระ ราช ทาน แก้ว แหวน
 เงิน ทอง สิ่ง ของ ทั้ง หดาย เหล่านี้ มา ถอน แทน พระคุณ ของ ท่าน ที่ ได้
 ช่วย ชีวิต ข้าพเจ้า ไว้

เชิงดิน ตอบ พระ ราช บุตร พระยา นาค ว่า ตัวข้าพเจ้า เปรน มนุษย์ ซึ่ง ได้
 ทำคุณ ไว้ แก่ ท่าน นั้น ไซ้ว่าจะ ให้ ท่าน ถอน แทนคุณ นั้น ก็ หา มิได้
 สิ่ง ของ ทั้ง หดาย เหล่านี้ ข้าพเจ้า ขอ คืน ถวาย แก่ พระ ราช บิดา ท่าน ไม่
 รับ พระ ราช ทาน ถ้า ท่าน มี ความ นับถือ ข้าพเจ้า จริง แล้ว ขอ ท่าน ได้
 พา ข้าพเจ้า ไป เทียบชม พิกพ ฆาตาด ซึ่ง เปน บ้าน เมือง อัน ไม่ เคย เห็น
 จะ มีความ ชอบใจ ท่าน ยิ่งนัก ท่าน จะ เปน ชุระพา ไป ได้ ฤา มิ ได้

เมื่อ พระ ราช บุตร พระยา นาค ได้ พัง คัง นั้น จึ่ง พา เชิงดิน ไป ยัง พิกพ
 ฆาตาด ตาม ความ ปรารถนา ครั้น เดิน ไป ตาม ทาง เชิงดิน จึ่ง ตาม พระ ราช
 บุตร พระยา นาค ว่า ใน พิกพ ฆาตาด นี้ มี สิ่ง ไใด เปน ของ ประเสริฐ สำคัญ
 กว่า สิ่ง ของ ทั้ง ปวง บ้าง

พระราช บุตร พระยานาค จึง บอก ว่า สำหรับ พิไชย สงคราม เปน ของ
ประเสริฐยิ่ง ถ้าผู้ใด ได้ตัว สำหรับ นั้น แล้ว แม้ว่าจะ ประสงค์ ทำการ
สิ่งใด ก็อาจ สามารถ จะ สำเร็จ สมความ ปราถนา ได้ทุก ประการ

ขณะ นั้น พระราช บุตร พระยานาค พา เชิงดิน มา ถึง เมือง นาค
พระยานาค ก็ ต้อน รับ เลี้ยง ดู เชิงดิน เปน อย่าง เคารพ นับ ถือ ที่ยิ่ง เชิงดิน
จึง ออก ปาก ยิ้ม สำหรับ กั๊กเทอ ของ พระยานาค แต่ ความ จริง พระยานาค
ก็ไม่เต็ม ใจ ที่จะ ให้ แต่ หาก มีความ เกรง ใจ ด้วย บุญคุณ ของ เชิงดิน
มิใช่ เป็น อัน มาก ก็ เกรง ใจ จึง ตัก พระไทย ทรง พระ อนุญาต ยอม ให้
เชิงดิน ยิ้ม สำหรับ กั๊กเทอ ไป

ครั้น เชิงดิน ได้ สำหรับ กั๊กเทอ กลับ มา ยัง เมือง มนุษย์แล้ว ได้ พิจารณา
ตรวจ ดู ตำรากั๊กเทอ เห็น เปน ตำรา พิเศษ จริง คิด จะ ไม่ กลับ คืน ให้พระยานาค
จึง เก็บ ตำรานั้น ซ่อน ไว้ ที่ แผ่น ศิลา สูง ใหญ่ พ้น น้ำ ขึ้น มา ประมาณ ๔
ศอก อัน ตั้ง อยู่ ใน กลางแม่น้ำ ก็ ว่า อย่าง ศิลา นั้น เปน ที่ อัจฉริยะ
มาก ด้วย น้ำ จะ มาก ลึก เท่า ไ้ ๆ ศิลา นั้น ก็ ยัง พ้น น้ำ คง ที่ อยู่ น้ำ
มิได้ท่วม ได้ เพราะ ฉะนั้น เมื่อ ขณะ เชิงดิน กับ ถังดิน รบ พุ่ง กัน ด้วย
เรื่อง ซึ่ง นาง มีเนื้อ กงจัว นั้น พระยานาค ได้ ดำรง ฤทธิ์ บันดาล เพื่อ ประ
โยชน์ จะ ให้ น้ำท่วม เขาตางเวียง ซึ่ง ที่ เชิงดิน อยู่ หมายถึง ทำลาย เชิงดิน
เสีย เพราะ เชิงดิน โกง มิได้ คืน สำหรับ กั๊กเทอ ให้

แต่ เชิงดิน ได้ ใช้ เวท มนต์ ศาตรา ตาม ตำรากั๊กเทอ บ้าง กัน ไว้ จึง หา
ได้ เปน อัน คราย ไม่)

กล่าว มา ด้วย ประสงค์ ของ เชิง คั้น ดั้น ความ แต่ เหน้ น บัด นี้ จะ กล่าว
ความ ตาม จดหมาย เหตุ แห่ง ราช พงษาวดาร คืบ ไป

ฝ่าย พระเจ้า เมือง ถูก เมื่อ ไซ ให้ ราช ทูต ไป ขอนาง มี เนืง กงจัว
พระ ราช ธิตา ของ พระเจ้า หุ่ง เวียง ไม่ ได้ พระ องค์ มีความ ชาญ
พระ เจ้า หุ่ง เวียง ยิ่ง นัก จึง รับ ตั้ง แก่ พระ ราช บุตร แด พระ ราช นิศา ของ
พระ องค์ คืบ ไป ให้ ยก กอง ทัพ ไป ทำ สงคราม ตี เอา เมือง วังตาง ให้ คง ได้

ใน รัชกาล ที่ ๓๗ พระเจ้า เมือง ถูก ยก กอง ทัพ ไป รบ เมือง วังตาง
ครั้ง ใด กอง ทัพ เมือง ถูก ก็ ปราไชย พ่าย แพ้ ไป ทุก ครั้ง อยู่ มา จะ เปน
พระเจ้า หุ่ง เวียง พระ องค์ ใด ใน รัชกาล ที่ เท่า ใด ไม่ ปรากฏ มี ความ
ปรากฏ อยู่ใน จดหมาย เหตุ ราช การ ว่า พระเจ้า หุ่ง เวียง พระ องค์ หนึ่ง มี
พระ ราช ธิตา อยู่ พระ องค์ หนึ่ง ทรง พระนาม ว่า นาง เตียง ยวง กงจัว มี
ลักษณะงาม ยิ่ง นัก

อยู่ มา วัน หนึ่ง นาง เตียง จวง กงจัว อยาก จะ ไหว้ ไป เทียว ชม ทะเล จึง
กราบ ทูล พระ ราช นิศา ขอ พระ อนุญาต เพื่อ จะ ไป ประพาศ ชม ทะเล
จึง ส่ง เค็จ พระ ราช นิศา ก็ ทรง พระ อนุญาต ยอม ให้ ไป ตาม ความ ประสงค์

จึง พระ นาง เตียง ยวง กงจัว ราช ธิตา ก็ ลง เรือ พระ ที่ นั้ พร้อม ด้วย
พระ พี่เลี้ยง นาง นม เก้า แก่ แด โพร่ พด ทหาร ลูก เรือ ออก จาก ปาก น้ำ หาย
โหว เทียว แถน เรือ ชม ทะเล เปน ที่ สำราญ ราช ฤไทย แล้ว กลับ มา ยัง
ท่ามต จือ ยาโจว ถ้าแม่ น้ำ หนู วิ ห้า เห็น ผั่ง น้ำ มี หาดทราย เรียก ว่า
หาด บั้น ชา วัน นั้น ไป ด้วย รุกขชาติ ตาม ทา เปน ที่ น้ำ สุก สนิท ยิ่ง นัก

นาง จึง ให้ ประทับ เรือ พระที่นั่ง เข้า เรียบ กับ ผัง หาด ชาย แม่น้ำ หลาว ห้า นั้น
ชวน พี่เลี้ยง แก้ว แก่ สาว ไช้ ดั่ง เล่น น้ำ ชำระกาย

ใน ที่ ตำบล นั้น มี ชายหนุ่ม คน หนึ่ง แซ่ จ้อ ชื่อ ตั้ง มี ลักษณะงาม ยิ่ง
บุรุษย์ จ้อ ตั้ง ยืน แอบ พุ่มไม้ แด่ ต้นนาง เตี้ย ยวง กงจั่ว ๆ เหลือบ เห็น
จ้อ ตั้ง ให้ มี จิตร พิศวาท ต่าง คน ต่าง มีความ เสน่หา อา โดย ต่อ กัน ทั้ง
สอง ฝ่าย ก็ ผูก พันซ์ มัน หมายถึง สัม ความ ปราศณา ได้ ร่วม รัก สัมค
ระโมถรรพ์ สว่าง โดย ประเวณี โลกย์ จึง นาง เตี้ย ยวง กงจั่ว มี ได้ คัด จะ คืน
กลับ เข้า พระนคร ก็ ตั้ง เกษะ กาน บ้าน เรือน อยู่ กับ จ้อ ตั้ง ใน ที่ ตำบล นั้น
หา ได้ กลับ คืน มา ตู พระราช องค์ ไม่ ก็ จิต สัพท วั ไป ถึง พระเจ้า หู่ เจ้า ของ ผู้
พระ ราชนิศา ก็ ทรง พระพิโรธ เปน อัน มาก จึง รับสั่ง ให้ นาย ทหาร
คุม พล ทหาร ไป ถ่อม จับ ตัว จ้อ ตั้ง กับ นาง เตี้ย ยวง กงจั่ว

ฝ่าย จ้อ ตั้ง กับ นาง เตี้ย ยวง กงจั่ว ครั้น เวลา ตัก ประมาณ สอง ยาม
ได้ ยืน แล้ง พล ทหาร ให้ ร้อง อ้อ อึง ถ่อม เข้า มา ทั้ง สี่ ตำบล ใน ขณะ นั้น
ก็ มัน ดาน วรรณ ะธา หก ให้ มี ต พ้า มัว ฝน ลม พายุ พัด หอบ เอา บ้าน ช่อ
เย้า เรือน ใน ตำบล นั้น หาย ไป ทั้ง นาง เตี้ย ยวง แด่ จ้อ ตั้ง ก็ อันตรธาน สูญ
หาย ไป ที่ ตำบล นั้น ก็ ถ่ม กลาย เปน มิ่ง โห่ ใหญ่ ถว้าง ยาว หลาย ร้อย เส้น
ซ้อน ตลอด ไป ถึง ตำบล ตั้ง ชาน ตำบล เตี้ย เพื่อ ถก จึง มี นาม ปราศก
ว่า มิ่ง หย่า ถก แต่ ที่ ตำบล จ้อ ยาจว ที่ จ้อ ตั้ง กับ นาง เตี้ย ยวง
กงจั่ว อยู่ นั้น จึง ได้ เรียก กัน ว่า ตำบล คือ เขียว ร้าง โจ้ว ราษฎร ปลด

ศาล เช่น ไหว้บูชา นางเตย ยวง กับ จ้อ ทั้ง

ปรากฏ อยู่ จน ทุก วัน นั้น

จึง หย่ากตัก ทุก วัน นั้น เป็น ที่ นา ถุ่ม

แผ่นดิน พระเจ้า หู่เงื่อง ที่ ๑๗ พระองค์ มี เมา ไป ด้วยการ ประเวณี
แก่ ทรง เสวยสุรา มี เมา มี โกรธ จะ มี เวตา สร้าง ได้ พระ องค์ มี ได้ เสา พระ
ไทย ได้ ด้วย ราช การ บ้าน เมือง แล ทุก ขั้ว รัน ของ อาณา ประชา ราษฎร
แต่ มี ได้ ให้ ขุนนาง ผ่วย ทหาร ผัก หัก ทหาร ไว้ สำหรับ บ้าน เมือง ไม่ ทรง
จะ เคย สนบ ธรรมดา เนียม ราช ประเพณี เดียว ทั้ง ดัน

ครั้น พระเจ้า ถูก เวื่อง ยก กอง ททัพ มา ถุ่ม เมือง จึง ตกลง เข้า ไว้ ก็ หา มี
ผู้ใด จะ ออกต้าน ทาน ข้าราชการ กัน พา เมือง เข้า มา ได้ ใน เวลา นั้น
พระเจ้า หู่เงื่อง ยัง ทำ ตั้ง เมา สุรา อยู่ ครั้น สร้าง เมา ขึ้น เห็น ข้าราชการ เข้า
มาถึง พระ ราชวัง แล้ว พระ องค์ จึง โกรธ ถึง โหม่ง จม น้ำ ดัน พระชนม์ อยู่ ใน บ่อ
นั้น ขุน นาง ทั้ง ปวง จึง เข้า สอน มี กตัก คือ เจ้า เมือง ถูก ทั้ง ดัน

วงษ์ พระยามาก ได้ เป็น ภาระ ข้าราชการ ของ ราช ธนบดี ใน กรุง เวียดนาม
สืบ ต้นตอ คือ ข้าราชการ มา ได้ ๗๓ พระองค์ นับ ปี ได้ ๒๖๒๓ ปี ใน ปี กุน
เลี้ยง พระ นคร แก่ พระเจ้า เมือง ถูก ครั้ง นั้น ตรง กับ รัชกาล แผ่นดิน ของ
พระเจ้า จักรพรรดิ ของ กรุง จีน พระเจ้า หู่เงื่อง ได้ เมือง จึง ตกลง

(ตอน นี้ ไป ว่า ด้วย แผ่นดิน พระเจ้า อาจ เขื่อน เวื่อง)

เมื่อ พระเจ้า หู่เงื่อง ได้ แผ่นดิน จึง ตกลง แล้ว จึง ทรง เปลี่ยน นาม
เมือง เรียกว่า เมือง ไหว้ หลาก พัน ขนาน พระนาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า อาจ

เยื้อง เวียง ตั้ง พระ นคร อยู่ ค่ายต พอง เก ๆ ทุกวันนี้เรียกจำเมือง
ปักหมิ ครั้น ขึ้นปี ใหม่ เดือน สี่มา ข้าง ญวน พระเจ้า อางเยื้องเวียง
จึง ให้สร้าง เมือง ที่ ค่ายต ตั้ง ห้าง เหลวียน กำแพง เมือง เรียก ว่า โตวทัน
ใต้ ต้นฐาน เปน คอน ๆ อ้อม เวียง ประคอง รูป หอยสังข์ สูง รวกับ
เขา โทน โทน

เมื่อ ขณะ สร้าง กำแพง นั้น ก่อ ขน จวน จะ ใต้ ที่ อยู่ แล้ว ก็ ให้ พัน
เอิน พัว ทะลาย ลง มา พระ เจ้า อางเยื้องเวียง จึง บวง สรวง เทพดา เทพา
รักษ อธิฐาน ขอ ให้ สร้าง กำแพง ให้ สำเร็จ

ใน ขณะ นั้น มี ชาย ชะรา ผู้ หนึ่ง มา ขึ้น อยู่ หน้า ประตู เมือง พูด ว่า
กำแพงนี้ ค่อ เมื่อ ไต จึง จะ สำเร็จ แล้ว ไต พวก ขุน นาง เห็น การ ปลาด ตั้ง
นั้น จึง รับ ไป กราบ ทูล พระเจ้า อางเยื้องเวียง ๆ จึง เชิญ มา ครัส
ถาม บุรุษ นั้น ว่า เหตุใด ประการ ไต จึง มา ถาม ดังนี้ บุรุษ นั้น จึง
ตอบ ว่า ค่อ เมื่อ ไต มี พัน ยาง ชื่อ รวช ทูล มา เมื่อ ไต แล้ว พระ องค์
จึง จะ ทราบ เหตุ ไต ว่า ตั้ง นั้น แล้ว บุรุษ นั้น ก็ ถน ละคร นาน ตูญ หาย ไป
ค่อ หน้า พระเจ้า อางเยื้องเวียง แต่ พวก ขุน นาง จึง ได้ รู้ ว่า บุรุษ นั้น
คือ เทพา รักษา มา บอก เหตุ

ครั้น อยู่ มา พระเจ้า อางเยื้องเวียง พบ กับ ก๊ว พระยา เต่าทอง ตัว หนึ่ง
ศถาน ขึ้น มา จาก หน้า พูด ภาษา มนุษย์ ได้ จึง ทูล พระเจ้า อางเยื้องเวียง
ว่า ข้า พระ พุทธ เจ้า ทิน ยาง ชื่อ คือ รวช ทูล

จึง พระเจ้า อางเยื้องเวียง จึง เอา พระยา เต่าทอง นั้น ไปเลี้ยง ได้

ไว้ ในช่าง ทองคำ แล้ว ครั้น ถวาย ถึง เหตุ การ ทั้ง ปวง พระยา เจ้า ทอง
จึง ทูล ว่า ข้าศึก ของ พระองค์ คือ บุตร หลาน ของ พระเจ้าแผ่นดิน วงษ์
นาค ถึง สถิตย อยู่ ใน คำบถ นั้น คอย ทำตาย เพื่อ จะ แก่ถึง พระ องค์
แต่ ยังมี เทพ วัณห์ ถึง สถิตย อยู่ ณ เขา เท็ก เขี้ยว เขิง มี ความ พยายาม
แทน กระษัตริย์ เมือง วิ่งดาว ที่ คำบถ เขา เที้ยว เขิง มี ผู้ เล้า คน หนึ่ง ชื่อ
หู่ กิ่ง ๆ มี บุตร สาว คน หนึ่ง เดียง ไก่ ขาว ไว้ ตัว หนึ่ง มี บิศาจ เข้า ถึง
ใน ไถ่นั้น มัก ทำ อัน ตราย แก่ มนุษย์ อยู่ เหนือ ๆ ขอ พระ องค์ จง พา
ข้าพเจ้า ไป ที่ บ้าน ผู้ เล้า นั้น แล้ว พระ องค์ จง ทำ เป็น พระ ไทย กต่า ขอ
อาไศรย พัก อยู่ ที่ บ้าน ผู้ เล้า นั้น สัก ราตรี หนึ่ง ข้าพเจ้า จะ ร่าย เวทมนต์
กำจัด บิศาจ นั้น เสีย ให้ สิ้น แล้ว พระ องค์ จะ กระทำ การ สิ่ง ไถ่ จึง จะ สม
ดัง พระ ราช ประสงค์ ได้

พระ เจ้า อาง เมือง เวียง ไค่ ทรง พัง พระ ยา เจ้า ทอง คือ ถิม กั่ว ทูล
นั้น ก็ มี พระ ไทย โสมนัด ยิน ตี ยิง นก จึง เต็ม พา พระ ยา เจ้า ทอง
ไป ถึง บ้าน ผู้ เล้า ขอ อาไศรย นอน

ฝ่าย ผู้ เล้า พิจารณา ดู ถักษณ พระ เจ้า อาง เมือง เวียง เห็น งาม ยิ่ง นก
จึง บอก แก่ พระ เจ้า อาง เมือง เวียง ว่า ท่าน จง รีบ ไป ให้ พัน เตี้ย เกิด
อย่า มา นอน ที่ ใน บ้าน เว้น ข้าพเจ้า เคย ด้วย ใน สถาน ที่ นี้ มี บิศาจ อัน
ร้าย กาจ มา รบ กวน แก่ มนุษย์ อยู่ เหนือ ๆ

พระ เจ้า อาง เมือง เวียง จึง ว่า ข้อ นั้น หา เป็น ไว ไม่ แล้ว พระ เจ้า
อาง เมือง เวียง ก็ พัก อาไศรย พัก ที่ บ้าน ผู้ เล้า นั้น ด้วย ชื่อ พระ ไทย ว่า

มี พระยาเต่าทอง จะ คอย กำจัด บิศาจ อยู่ ครั้น เวลา ดึก ประมาณ สามยาม
เศษ มี บิศาจ มาเกาะ ประตู เรียก ให้ รับ

พระยาเต่าทอง ครั้น ได้ยิน เสียงเกาะ ประตูก็ รีบ ไล่ ว่า บิศาจ แน่ จึง
ร้อง พระเวท ศาตรา อาคม แล้ว ควบ ด้วย เสียงอื่น ดัง บิศาจ นั้น ก็ ตก
ใจ กลัวอำนาจ เวท มนต์ พระยาเต่าทอง จึง ปลดหนีไป ครั้น เวลา
จวน รุ่ง พระยาเต่าทอง จึง ทูล พระเจ้า ข้าง เมือง เวียง ให้ เสด็จ ตาม รอย
บิศาจ ไป ถึง เขา เทือก เขี้ยว เวียง พระองค์ ก็ รับ ได้ กอดง มะโหรทึก สำหรับ
กระษัตริย์ กอดอง หนังสือ แต่ นั้น มา บิศาจ ก็ หาย ไป

ครั้น เวลา รุ่ง สว่าง ผู้เฒ่า จึง หยิบ เสา จอม จะ ไป ขุด ดิน ผัง ศพ ด้วย
หมาย ใจ ว่า ผู้ที่ มา อาศัย รบ มี คน นี้ บิศาจ คง มา ทำร้าย ตาย เสีย
แต่ เมื่อ เวลา กลาง คืน แล้ว เป็น นอน คง ครั้น ผู้เฒ่า มา ดู เห็น พระเจ้า ข้าง
เมือง เวียง เสด็จ กลับ มา จาก เขา เทือก เขี้ยว เวียง ยัง คง ที่ เป็น ปกติ
อยู่ ผู้เฒ่า จึง ถาม ว่า เหตุใด บิศาจ จึง ไม่ อาจ ทำ อัน ตราย ท่าน ได้

พระเจ้า ข้าง เมือง เวียง จึง ตอบ ผู้เฒ่า ว่า เรา มี พระยาเต่าทอง บิศาจ
จึง ไม่ อาจ ทำร้าย เรา ได้ ครั้น ตั้ง นั้น แล้ว พระองค์ จึง ขอ ไป ขาว ตัว นั้น
มา ทำ บวง สรวง เทพา วัณษย์ ครั้น ทำ บวง สรวง แล้ว บุตร สาว ของ ผู้เฒ่า
นั้น ก็ ถึง แก่ ความ ตาย แล้ว พระเจ้า ข้าง เมือง เวียง จึง รับ ตั้ง ให้ ผู้เฒ่า เขา
กระดุก ไป เผา ไฟ ทั้ง น้ำ เสีย แล้ว จึง เสด็จ กลับ เข้า พระราชวัง จึง
รับ ตั้ง ให้ เจ้า พนักงาน ก่อ กำแพง ประมาณ ครั้ง เดือน ก็ แล้ว เสร็จ

ส่วน พระยาเต่าทอง เห็น เสร็จ การ แล้ว จึง ทูลลา จะ ขอ กลับ ไป

อยู่ตาม สถานที่เดิม พระเจ้าช้างเยื้องเมืองจึง ครัดถาม พระยาเต้าทองว่า
เราจะได้สิ่งใดไว้จะได้รักษาบ้านเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุข ปราศจาก
ศัตรูหมู่ อริราชไพรี เพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อไป

จึง พระยาเต้าทอง ได้ถอดเสื้อ ถวายไว้แก่ทูตว่า พระองค์จง เก็บ
เก็บของ ข้าพุทธเจ้าไว้ สำหรับติดกับกัน เกาะกัน เพื่อจะได้ปราบ
หมู่ข้าศึกมิตรทั้งปวง ๆ ไม่อาจต่อสู้พระองค์ได้ ทูตแล้ว พระยา
เต้าทองก็ ครองลงหน้าไป

พระเจ้าช้างเยื้องเมืองจึง รับสั่งให้ ท้าว โหด เจ้าพนักงาน ช่าง ทำ
เกาะกันทีเดียว พระยาเต้าทอง คิด เข้า กับกัน เกาะกัน
ด้วยให้นามชื่อเกาะกันนั้นว่า กัน กวี่ ดิน เทิง โหนด แปล ภาษา ไทย

เกาะกันวิเศษ ของ พระยาเต้าทอง ประสงค์ ประสงค์ให้
X ครั้น ณ บั๊ชาน เป็น บั๊ช ๗ ในรัชกาล ของ พระเจ้าช้างเยื้องเมือง
ครั้งนั้น แผ่นดิน จักรง จัน ดิน อำนาจ แต่บรรดาหัวเมืองใหญ่ทั้งสิบห้า
หัวเมือง คือ เมือง ตัน ๓ เมือง ฉ้อ ๓ เมือง เขียน ๓ เมือง เตียว ๓
เมือง งูย ๓ เมือง เจ้ ๓ หกเมืองนี้ รวม พง กัน ชิง กัน เป็น กระษัตริย์
เรียก ว่า แผ่นดิน เตียตัก

ครั้ง ณ บั๊ช ๓๗ รัชกาล พระเจ้าช้างเยื้องเมือง ครั้งนั้น เจ้าเมือง
กัน ยก กองทัพ เทียว ปราบ ปราบ หัวเมือง เหล่า นั้น อยู่ใน อำนาจ ของ
เมือง จัน ทั้งสิ้น

ครั้ง ณ กรุง เวียดนาม มี ญวน ผู้หนึ่ง มี กาย สูง ๓๓ ศอก ตั้ง บ้าน

เรือน อยู่ตำบลเหวียน คือ เตียม แขวงเมืองยาว จึงได้ชื่อ องค์เครื่อง
 ตี องค์เครื่อง เมื่อยังหนุ่ม เป็นที่ สมุห์ มาณูชี่ อยู่ใน แขวง ครั้น ถูก
 ความ กตธิ ข่มเหง ของ ขุน นาง ที่ คุร้าย อัน มิได้ ตั้ง อยู่ใน ความ ยุติธรรม
 เขียน ตี ตี องค์เครื่อง ๆ จึง ได้หนี ไป อยู่ เมือง จัน เจ้า เรือน หนังสือ
 เพิ่มเติม ความรู้ ชื่น อีก ไป สอบ ได้ ได้ ประโยชน์ จัน ล้อ ก้อ หิน ได้
 เป็น ขุน นาง ใน ประเทศ จัน พระเจ้า จัน ชี ย่อง เค้ ตั้ง ให้ ตี องค์เครื่อง เป็น
 ขุน นาง นาย ทหาร ตำแหน่ง ห้อย อัย คุม พล ทหาร ไป รักษา เมือง หลิม เคียว
 บ้อง กัน พวก ช้วน เมือง ยง เหน่า ครั้น ตี เครื่อง ขะรา ดง จึง ทูลตา พระเจ้า จัน ชี
 ย่อง เค้ กลับ มา ยัง กรุง เวียดนาม ครั้น ตี องค์เครื่อง ถึง แก่ กรรม ดง
 แล้ว พระเจ้า จัน ชี ย่อง เค้ ทรง พราบ มีความ อาลัย ยิ่งนัก จึง รับสั่ง
 ให้ เจ้า พนักงาน ห่อ รูป ตี องค์เครื่อง ด้วย ทองแดง ให้ ทำ รูป ของ ตี องค์เครื่อง
 มี โถย อยู่ใน ท้อง คน เข้า ได้ ให้ ตั้ง ไว้ ที่ ประตู เมือง ห้า เคียง ไว้ สำหรับ
 ราชทูต เมือง ยง เหน่า เข้า มา เฝ้า จึง ใ้ โถย ให้ ยก มือ กับ คา ข่า เลื่อง เหลี่ยม
 ได้ คุ เหมือน คน เป็น อยู่ ขุน นาง เมือง ยง เหน่า จะ ได้ ลำคัญ ว่า องค์ ห้อย อัย
 ยังมี ชีวิต อยู่ จึง ไม่ ขาด ยก กองทัพ มา ย่ำ ยี่ อาณา เขต รจีน ค่อ ไป

ครั้น มา ใน แผ่น ดิน ถึง เคียว เขียง เป็น ข้าง หลวง มารักษา เมือง กำกับ กรุง
 เวียดนาม เคียว เขียง ผัน เห็น ตี องค์เครื่อง แทบ ทุก คืน เคียว เขียง จึง
 ได้ ถ้าง คำตเจ้า แด ห่อ รูป ตี องค์เครื่อง ไว้ ที่ เมือง ห้า โหนด ปรากฏ
 อยู่ จน ทุก วัน นี้

ใน ครั้ง แผ่น ดิน ถึง กรุง จัน เวตา นั้น

อง กาว เบียน อยู่ใน กรุง เวียด

นาม รับ อาสา แผ่นดิน ถึง กรุง จันท กองทัพไปรบ เมือง นามเจียว ได้
องค์ เจริญ ก็ได้ เข้า ถึง ช่วย บัณฑิต เมือง นามเจียว มิให้ เป็น อันตราย
เพราะ ฉะนั้น เจ้าเมือง นามเจียว จึง สร้าง ศาล แด่ สถิต รูป ๓ องค์ เจริญ
ด้วยไม้ ไม้บุชา บวง สรวง ที่ ตำบล หัวขึ้น คือ เต็ม อีก ศาล หนึ่ง ปราบกฎ
อยู่จน ทุก วัน น *

ในปี ๔๔ รัชกาล พระเจ้า อางเยืองเวือง ครอง กับ ปี ที่ ๓๓ รัชกาล
พระเจ้า จันท ชี ย่อง เค้ กรุง จันท พระเจ้า แผ่นดิน จันท มีความ โกลาหล ยาก จะ
ใคร่ ได้ แก้ว วิเศษ ของ กรุง เวียดนาม พระเจ้า จันท ชี ย่อง เค้ จึง ตั้ง ให้
โตจือ ที่ ญวน เรียกว่า โตเทอ เป็น นายทหาร ตำแหน่ง ห้อย ยี่ ยก
กองทัพ ไป ทาง เมือง เล้ง หน้า คือเอาเมือง เกียวเดิม เมือง เคียงกัน ทาง หนึ่ง
ตั้ง ให้ ยี่ ยี่ ภาษานวน เรียกว่า ญูวิมจาง เป็น นายทหาร ตำแหน่ง
นำ ยี่ ยี่ ตั้ง ให้ เคียว ชาว ภาษานวน เรียกว่า เจริญดำ เป็น นาย
ทหาร ตำแหน่ง เล้ง ญวน หลง คุม ทหาร สิบหมื่น ยก ไป รุก ตี เขตแดน กรุง
เวียดนาม ทาง หนึ่ง

ฝ่าย พระเจ้า อางเยืองเวือง ครั้น ทราบ ถึง ศัพท์ ว่า กรุง จันท ยก
กองทัพ มา ย่ำ ยี่ พระราช อาณา เขต ตั้ง นั้น พระ องค์ จึง ทรง ตั้ง ให้ เกียด
ตุ๊น เป็น แม่ทัพ คุม พลทหาร ยกออกไปสู้รบ แก่ โตเทอ แม่ทัพ กรุง จันท
โตเทอ เสีย ที่ แก่ เกียดตุ๊น ๆ พัน ด้วยจ้าว ถูก โตเทอ ตบ ม้า ตาย แล้ว
ก็ ได้ นำ พัน พลทหาร ตก หนึ่ง สิบ ตาย ไปจน สุด แดน ญวน เกียดตุ๊น ก็
เลิกทัพ กลับ มา วิชาเขตแดน อยู่ ตาม เดิม

ต่อมาในปีที่ ๔๘ รัชกาลพระเจ้าฮางเยืองเวือง แห่งปีที่
ของพระเจ้าจิ้น ซื่อองค์กรุงจิ้น พระเจ้าแผ่นดินจิ้น จึงรับสั่งให้เตรียม
ตัวกับญวณจาว เกณฑ์ทหาร เมือง บักยาง เมืองเคี้ยงยู่เพิ่นเคิม
กองทัพไปทั้งบกทั้งเรือ จะตีเอากรุงเวียดนามให้จงได้

ฝ่ายพระเจ้าฮางเยืองเวือง ครั้นทราบข่าว กรุงจิ้น ยกกองทัพมาตี
ก็เสด็จยกกองทัพหลวง ออกไปต่อสู้ด้วย กองทัพจิ้นแปรพักตร์
พระเจ้าฮางเยืองเวืองจึงด้วยเกาทัณฑ์วิเศษ ออกไปครั้งใด ถูกทหาร
เตรียมตัวตายลงเป็นอันมาก ทุกครั้ง เตรียมตัวเห็นจะตาย ก็นั่งมีไม้
ก็ถอยทัพไปตั้งอยู่ ณ เมืองเคี้ยงยู่

ฝ่ายญวณจาวแม่ทัพเรือ ยกกองทัพเรือที่เข้ามาถึงปากน้ำเคี้ยง
ยวณไซว ญวณจาวกำลังป่วยอยู่ เห็นจะสู้พระเจ้าฮางเยืองเวืองไม่ได้
ก็ถอยทัพกลับมาตั้งเมืองเคี้ยงยู่ จึงปรึกษากับเตรียมตัวว่า กอง
จิ้น ทุกวันนี้ยังแปรพักตร์อีกอยู่ พระเจ้าจิ้นซื่อองค์เก่าก็มีไม้ต่อสู้
อยู่ในยุทธกรรม บ้านเมืองเกิดทุกข์ต่าง ๆ เราตั้งมั่นอยู่เมืองนี้
อุปายเอาเกาทัณฑ์วิเศษ ของพระเจ้าฮางเยืองเวืองให้ไว้แล้ว
เวียดนามนี้คงอยู่ในเงื้อมมือเราเป็นแน่

ขณะนั้น มีขุนนาง ข้าราชการ ถวายหนังสือรับสั่ง พระเจ้าจิ้นซื่อองค์
จากเมืองฮ่าเคี้ยง ว่าด้วย การ ทำสงครามกับ กรุงเวียดนามเตรียมตัว
จึงให้ ทหาร จับตัว ข้าราชการนั้นฆ่าเสียแล้ว ถอยทัพไปตั้งอยู่ ณ บ้าน
แขวงเมือง หวอนิม เตรียมตัวจึงแต่งให้ราชทูตถือหนังสือไปขอ
ทัพเป็นไมตรี บั้นอาณาเขตกันกับ กรุงเวียดนาม

จึง พระเจ้าช้างเผือกเมือง ก็ทรง ย่อม อนุญาต บั้น เขตแดน

ให้

เที่ยวค้า กิ่ง ห้าง จำเน่า ไม้ ยาง เปน ต้น กวาง มี แม่ น้ำ บัน ยาง ตอน

ทิศ เหนือ เปน เขตแดน ส่วน ของเที่ยวค้า ส่วน ทิศ ใต้ เปน อาณาเขต

ของพระเจ้า ช้างเผือกเมือง แล้วเที่ยวค้า จึง ขอนาง มีใจ กงจัว ซึ่ง เปน

พระราชบุตร ของพระเจ้า ช้างเผือกเมือง ให้แก่ครอง ถิ่นบุตร เพื่อ

จะได้ เปน ได้ ค้ำ คัด เขา เกา ทันทิ จิตต์ ของ พระเจ้า ช้างเผือกเมือง ๗

สำคัญ เข้า พระไทยว่า เปน ทาง ไคร้ กัน โดย สุจริต จึง พระราชทานนาง

มีใจ กงจัว ให้แก่ครอง ถิ่น เป็น ภรรยา

ครอง ถิ่น ได้ ขยัน กับ นางมีใจ กงจัว แล้ว จึง ปล่อย ตาม นาง มีใจ

กงจัว ว่า เกาทัณฑ์ ของ พระราช บิดาเจ้า มีฤทธิ์ เดช ด้วย เหตุ ๓ ไคร้

ประกอบ กับ ด้วย สิ่ง ของ อัน ไคร้ จึง ให้ มี ฤทธิ์ เดช ค้ำ คัด เปน อัน มาก

จน ข้าศึก ศัตรู ไม่ อาจ จะ คำน ทาน ได้

นางมีใจ กงจัว เมื่อ ได้ พัง ครอง ถิ่น ได้ ตาม ดัง นั้น มี ได้ สำคัญ เข้า

ใจว่า ครอง ถิ่น จะ เปน ได้ ค้ำ คัด ประการ หนึ่ง ก็ เปน นิโยจ ใจ สัตว์ ย่อม

มีความ เด่นหา รัก ไคร้ หลั่ง ลง ใน การ ประ โธม ของ บุรุษ ประการ หนึ่ง

ก็ กำถึง ประคับ พบ ประ แกร รัก ไคร้ ที่ ได้ วาง ใจ มิ ได้ ทน คิด ใน สิ่ง สำคัญ

ให้ รบ คอบ จึง คอบ ความ ไป ตาม จริง ว่า เกาทัณฑ์ ของ พระราช บิดา

ข้าพเจ้า มี เด่น พระยา เกา ทน ประสาท ประสิทธิภาพ ให้ มี ไว้ กับ กัน

เกาทัณฑ์ จึง ได้ มี เดชานุภาพ มาก นั้

ครอง ถี่ ครั้น ได้ พัง นาง มีใจ กงจัว บอกเล่า ตั้ง นั้น มีความ ยินดี เปน
 ที่ ยิ่ง ด้วย สม ความ ที่ ปรากฏ มา ตั้ง แต่ นั้น มา ครอง ถี่ ก็ พยายาม
 เพื่อ จะ ดัก เขา เล็บ พระยา เต่า ทอง ที่ ผัง ไว้ กับ คัน เกาทัณฑ์ ครั้น เข้า
 นอก ออก ใน ได้ สนิท แล้ว ครอง ถี่ จึง ดัก เกาะ เขา เล็บ พระยา เต่า ทอง ที่
 คัน เกาทัณฑ์ ซ่อน เสีย แล้ว ทำ เล็บ ปลอม ติด เข้า ไว้ ยัง เดิม ครั้น
 อยู่ มา ครอง ถี่ จึง ทูล ถา พระเจ้า ชาง เยื่อง เวียง ว่า ข้าพเจ้า ตั้ง แต่ มา ได้ รับ
 ราชการ เปน ข้า พระ องค์ ก็ ข้า นาน หดาย เดือน แล้ว บัด นี้ ข้าพเจ้า คิด ถึง
 มิดา มารดา ของ ข้า พระ พุทธิ เจ้า เปน ที่ ยิ่ง ข้า พระ พุทธิ เจ้า ขอ ถวาย มังคม
 ถา ไป เยี่ยม มิดา มารดา ดัก ครั้ง นี้

จึง พระเจ้า ชาง เยื่อง เวียง ก็ ทรง พระ อนุญาต ยอม ให้ ครอง ถี่ ไป ตาม
 ความ ปรารถนา ครั้น ครอง ถี่ ได้ รับ อนุญาต แล้ว ออก จาก เฝ้า จึง มา
 หา นาง มีใจ กงจัว ปลอม ประโคม ฮา ตา สั่ง เสีย กับ ตาม ความ เสน่หา
 ถา โดย ว่า พี่ จะ ขอ ถา เจ้า เขียว สัก ยืน ผู้ เจริญ ศรี เดียว ภาค ไป เยี่ยม
 เยี่ยม มิดา มารดา ของ พี่ เจ้า อยู่ จง ต่ ภาย หลัง หาก บ้าน เมือง เกิด คัก
 สงคราม เปน จุลาล จัน ทำ ไฉน พี่ กับ เจ้า จะ ได้ พบ เห็น กัน ค้อ ไป

ฝ่าย นาง มีใจ กงจัว เมื่อ ได้ พัง ครอง ถี่ ตาม สั่ง เสีย ตั้ง นั้น นาง
 ยิ่ง มีความ เสน่หา ฮา โดย ยิ่ง นั้ ก็ ทรง พระ กรรม แสง โศก เศร้า เปน อัน
 มาก จึง แวง พระไทย พุด แก่ ครอง ถี่ ว่า ข้าพเจ้า มี เดื่อ ขน คี สะ ห่าน
 อยู่ นึ่ง เดื่อ แม้ ว่า บ้าน เมือง เสีย แก่ ข้าศึก ประการ ไต ข้าพเจ้า จะ หนี
 ไป ใน ทิศ สถานที่ ไต ๆ ก็ ต่ ข้า พเจ้า จะ ดัก เดื่อ ขน คี สะ ห่าน โรย ไป

ตามทาง ท่านจงตาม รอยขน ท่าน นั้น ไป ก็คงจะได้ พบ เห็น ข้าพเจ้า
 ครอง ถัด ครั้น สิ้นเสีย ภรรยา ดังนั้น แล้ว ก็ ขึ้น มา พา บ่าว ไพร รับ เดิน
 ทาง ทั้ง กตาง วัน แด กตาง คืน ครั้น ถึง เมือง เตียง ยู จึง เข้า ไป คำนับ เกรี้ยว
 ต้า ผู้ บิดา แล้ว ก็ เอา ความ ตาม ซึ่ง ได้ ตก เขา เต็ม พระยา เต่า ของ ที่
 ติด ไว้ กับ คัน เกาทัณฑ์ ของ พระเจ้า ชาง เยื่อง เวื่อง มา ได้ ให้ เกรี้ยว
 ต้า ผู้ บิดา พัง ทุก ประการ

เกรี้ยว ต้า ได้ พัง ครอง ถัด ผู้ บุตร บอก เอา สม ความ ปราถนา ดัง นั้น มี
 ความ ยิน ดี เปน ที่ ยิง จึง จัด กอง ทัพ พร้อม ด้วย เครื่อง สรรพ ศาสตราวุธ
 ทั้ง ปวง แล้ว ก็ ยก กอง ทัพ ออก จาก เมือง เตียง ยู ตั้ ได้ เมือง ราย ทาง
 คดออก มา จนถึง เมือง โอว หลาก ท้า หยุด พัก ตั้ง ค่าย ถ่อม เมือง โอว
 หลาก ท้า ไว้ ทั้ง ๕ ตำบล

ฝ่าย พระเจ้า ชาง เยื่อง เวื่อง ครั้น เจ้ ง้า เกรี้ยว ต้า ยก กอง ทัพ มา
 ถ่อม เมือง ไว้ ทั้ง ๕ ตำบล ดัง นั้น พระ องค์ ก็ มิ ได้ หวาด หวั่น ใน พระไทย
 เลย ด้วย หวัง ว่า มี เกาทัณฑ์ ของ วิเศษ อยู่ พระ องค์ มี ความ โกรธ
 เกรี้ยว ต้า ยิ่งนัก พระ องค์ กับ นาง มี โฉว กงจั่ว พระราช ธิตา ก็ कुณ พด
 ทหาร เบ็ด ประตุ เมือง ออก ไป จน กอง ทัพ ถึง กับ ประจัญ หน้า ทอด
 พระเนตร เห็น เกรี้ยว ต้า ออก มา ยืน ม้า อยู่ นำ ทหาร ทั้ง ปวง พระ
 เจ้า ชาง เยื่อง เวื่อง เขา แซ่ ม้า ฐั หน้า เกรี้ยว ต้า แล้ว ครัสต์ ว่า เรา หวัง ใจ เสีย
 ว่า ท่าน จะ เปน ผู้ ช้อ ดัศย สุจริต ต่อ เรา เรา จึง ยอม เปน ไม่ ครี เกี่ยว ของ
 แก่ ท่าน บัด นี้ ท่าน มา ทรยศ ต่อ เรา บัง อาจ ยก กอง ทัพ มา ซึ่ง ไชย

หมายใจจะเอาเขตรแดนของเรา ท่าน ไม่ มีความเกรง กลัว เกาทัณฑ์
 วิเศษของเรา หรือ คริสต์ ตั้ง นั้น แล้ว พระองค์ ก็ ทรง ขึ้น สาย หมาย พระ
 ไทย จะ ยัง เติรยว ต้า ก็ บัณฑิต คั้น เกาทัณฑ์ หัก สบั้น ลง ท้น ที่

เติรยว ต้า เห็น ได้ ที่ ตั้ง นั้น ก็ จับ พด ทหาร กระ ขึ้น เข้า ไป รบ รุก บุก
 บั่น คดุม บอน พระเจ้า อาง เมือง เวียง กับ พระ ราช จิตา เห็น กอง ทัพ เหยีย
 ที่ แก่ ขำ คัก ก็ จับ ม้า หัน ไป ถึง ผัง น้ำ ชาย ทลต พระเจ้า อาง เมือง เวียง
 จึง คริสต์ เรียก ให้ พระยาเต่าทอง ให้ ขึ้น มา ช่วย X

ฝ่าย พระยาเต่าทอง จึง ผุด ขึ้น มา จาก ท้อง พระ มหา สมุท จึง ทูต
 พระเจ้า อาง เมือง เวียง ว่า ข้าศึก อยู่ ยัง หลั พระองค์ เหตุ ไต จึง ไม่
 ขำ เสีย เต่า

พระเจ้า อาง เมือง เวียง ได้ หัง พระยาเต่าทอง มา ตั้ง นั้น ก็ ผัน พระภักตร
 ไป ดู เห็น แค้น นาง มี โสว กอง จั้ว พระราช บวร ขึ้น อยู่ เบื้อง หลั ก็ ทรง
 คิด ขึ้น ได้ ว่า เหตุ การ ทั้ง นั้น เพราะ พระ ราช จิตา ของ เรา บอก กล่าว
 เรื่อง เกาทัณฑ์ วิเศษ ให้ แก่ สามี ผู้ เปน ข้าศึก สัตว์ รู จึง ได้ ถึง ความ ปรมา
 ไชย พ่าย แพ้ แก่ ข้าศึก สัตว์ ทั้ง นี้ ครั้น ทรง คิด เห็น ตั้ง นั้น แล้ว ให้ มี
 ความ แค้น พระ ราช จิตา ของ พระ องค์ ยิ่ง ยัก ก็ ชัก พระแสง พัน นาง มี โสว
 กอง จั้ว ถึง แก่ ความ ตาย ใน ท้น ที่ พระ หัก ถัด หนึ่ง ทรง ถือ นระ มาท พระ หัก ถัด
 หนึ่ง ถือ พระแสง กระบี่ กระ โจน ลง ใน ท้อง พระ มหา สมุท สิ้น พระชนมายุ
 อยู่ ใน ทลต ที่ คำบด เมือง เจ้ อาน ราชภูร ปลุก คำด บุษบา บวง สรวง พระเจ้า
 อาง เมือง เวียง ปรากฏ อยู่ จน ทุก วัน นี้

ฝ่าย ครอง ถี ขัม ม้า ตาม รอย รน ห่าน ของ นาง มี โจว กงจิวผู้ เปน
ภรรยา ซึ่ง ได้ ติญญา กัน ไว้ ครั้น ไป ถึง แม่ น้ำ ชาย ทลต แดเห็น ศพ นาง
มี โจว กงจิว ตาย อยู่ ริม ฝั่ง ครอง ถี ก็ ตก จาก ม้า เข้า กอด ศพ นาง มี โจว
ผู้ ภรรยา แล้ว ก็ ร้อง ให้ เสรีว่า โศก ร่ำพร รณ ไป ต่าง ๆ ด้วย ความ
เส่นหา อา โดย เปน ที่ ยิ่ง ครั้น ค่อย สว่าง ความ โศก แล้ว ครอง ถี จึง
อุ้ม เอา ศพ นาง มี โจว ขึ้น พด ทหาร กตัม เข้า ไป ยัง พระราช วัง จัด ศพ ไป
ฝัง ไว้ ริม กำแพง ท้น โดง แล้ว ครอง ถี จึง เดิน ไป ถึง บ่อ น้ำ ที่ นาง เคย อาบ
ชำระ กาย มา แด่ ก่อน ครอง ถี ให้ คิด ถึง นาง มี โจว ผู้ ภรรยา ยิ่ง นึก เหลือ
ที่ จะ คิด ทอน ความ เส่นหา อา โดย ให้ หุด หวน ไป จาก จิต ใจ ได้ ก็ กระโจน ลง
ใน บ่อ จน น้ำ ถึง แก่ ความ ตาย อยู่ ใน บ่อ นั้น

(ว่า ด้วย วงษ์ เจ้า เกรียว เปน กระษัตริย์)

เกรียว ดำ เมื่อ ได้ แผ่น ดิน กรุง เวียดนาม นาม กรุง นั้น เปน มี มะเมีย ตรง
กัน กับ กรุง จีน แผ่น ดิน ไซอัน รัชกาล พระเจ้า ห่ง เต เปน มี ที่ ๓ กรุง
เวียดนาม เรียก ว่า เมือง โอหตาณ กับ เมือง เก่ว เต็ม ใน ทุก วัน นั้น คือ
เมือง กวาง ตุง กับ เมือง นาม หาย เมือง เคื่อง กุ่น มัน จม เปน เมือง เดียว
เกรียว ดำ ได้ แผ่น ดิน จึง ขนาน นาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า เกรียว หวอ เต
พระ องค์ จึง สร้าง พระนคร เปน กรุง ใหญ่ ที่ ตำบล เพียง งู ใน เมือง นาม
หาย หรือ ว่า เมือง กวาง ตุง พระ องค์ แ่ อาณา เขต ใต้ ได้ เมือง
คัง หงอ ๆ ทุก วัน นี้ เรียก ว่า เมือง ฮก เกียน รวม ทั้ง หัว เมือง เล็ก น้อย

หลายเมือง ด้วยกัน อีก
ใน ครั้ง นั้น

ตาม ที่ พระ องค์ คดี บ้าน เมือง ชานา เขต รัน ไค

ในปี ที่ ๓๒ รัชกาล พระเจ้า เสรี้ยว หวอ เต

ตรงกับ กับ ปี ที่ ๓๓

รัชกาล ของ พระเจ้า อ้น โก ไค ๆ ให้ เด็ก แยก เป็น ราช ทุต จำ ทุต พระ ราช
ดำเนิน มา ขอ เป็น ทา ง พระ ราช ไม่ ครี ครั้น เด็ก แยก ไป ถึง กรุง เวียดนาม
พระเจ้า เสรี้ยว หวอ เต มี ได้ โดย ทุต เด็ก แยก ราช ทุต โดย ปรก คติ ตาม ขรรคม ตา
เมื่อ เวลา เด็ก แยก ราช ทุต เข้า เฝ้า นั้น พระเจ้า เสรี้ยว หวอ เต แกล้ง ประทับ
เอน พระ องค์ อยู่ บน พระ แท่น ตาม เนิบ

เด็ก แยก เห็น พระเจ้า เสรี้ยว หวอ เต ทำ กิริยา อาการ หา ถูก ค้อง ตาม
ขรรคม เนิบ ราช ประเพณี พระ มหา ตรีษั ตริย ไม่ เด็ก แยก จึง กราบ ทุต ชี
แจง ให้ พระเจ้า เสรี้ยว หวอ เต ทรง ทราบ

พระเจ้า เสรี้ยว หวอ เต จึง ถูก ชี ประทับ นิ่ง เป็น ปรก คติ แล้ว รับสั่ง ว่า
เรา เป็น ชาว บ้าน นอก ครั้น นาน มา ก็ ถิ่น ขนบ ขรรคม เนิบ ทั้ง ปวง เสีย
เรา ขอ อะไ รย แก่ ท่าน ราช ทุต อย่า ได้ ถือ เรา เลย แล้ว พระ องค์ จึง ครัด
ถาม เด็ก แยก ราช ทุต ว่า ชุน นาง ฝ่าย ทหาร พล เรือ น ของ พระเจ้า อ้น โก ไค
เป็น คัน ว่า เดียว เหลือ ยัง ชัน ดิน ยิน โย เสีย ว โห คน มี ชื่อ ทั้ง ดี คน นั้น กับ
ตัว เรา อูบมาย แด่ ความ คิด ใคร จะ ดี กว่า กัน

เด็ก แยก จึง ทุต ว่า ชัน ดิน บัญญา แด่ ความ คิด จะ เขา เป็น ยุติ เทียง ไม่
ได้ บาง ที่ ความ คิด ของ พระ องค์ ดี กว่า คน เหล่า นั้น บาง ที่ ท่าน เหล่า
นั้น ดี กว่า พระ องค์

พระเจ้าเจริญ หอว เตี จึง ทรง พระ สรวอด แล้ว ตรัสว่า ก็ตัวเรา
กับพระเจ้า อัน โกโจ ใคร จะ ดี กว่า กัน

เด็กแก่จึง ทูลว่า พระเจ้า อัน โกโจ ซึ่ง เป็น เจ้า นาย ของ ข้าพเจ้า
ถ้าจะเปรียบ ด้วย แผ่น ดิน โหงว เตี ซาม อ่อง ครั้ง กระษัตริย์ ทำ พระ
องค์ มี บุญญา บารมี อภินิหาร ปก ครอง อาณา ประชา ราษฎร แล แผ่น
ดิน ก็ กว้าง นม ด้วย หมัน โยชน แต่ บริบูรณ์ ไป ด้วย หัว เมือง บั๊กน ได้
ฝ่าย เหนือ แล มี ประเทศ ราชนา บรรณา การ มา นอบ น้อม ถวาย ทั้ง
ใต้ ไหน ๆ มายัง ไม่ มี ประเทศ ไใด จะ เปรียบ เสมอ ได้ ถึง มาก ว่า
ประเทศ ของ พระองค์ โดยจะ มาก อย่าง ที่ สุด ไพร่ พล ทหาร ก็ ยัง ไม่ ถึง ร้อย
หมื่น มี บ้าน เมือง ซอก แซก อยู่ ประปน กัน ตาม ชายป่า ชายเขา ชาย ทะเล
ไหน เลย พระองค์ จะ มา ถ้า เปรียบ ด้วย แผ่น ดิน อัน ใหญ่ จัน ได้

พระเจ้าเจริญ หอว เตี ได้ ทรง พัง ราช ทูต ทูล ดังนี้ ก็ ทรง พระ สรวอด
แล้ว ตรัสว่า เรามี ความ เสีย ตาย นึก ที่ เรา มิ ได้ ทำ สงคราม กับ ด้วย
ประเทศ นั้น ๆ ใคร ถ้า จะ รู้ ว่า เรา เสมอ กับ ด้วย พระเจ้า อัน โกโจ พระ
เจ้าเจริญ หอว เตี ครีดี ดังนี้ แล้ว จึง ให้ ทัก ราช ทูต ไว้ หาย เคือน
เพื่อ จะได้ สันทนา แก่ ราช ทูต เป็น ที่ สบาย พระ ไทย ให้ ไป รุ ไป รัง แล้ว
พระองค์ สั่ง ให้ เจ้า พนักงาน จัด การ เลี้ยง คุ ราช ทูต โดย บริบูรณ์ แล พระ
ราช ทาน เพ็ชร พลอย ของ วิเศษ คุ้ม ค่า ราคา พัน ตำลึง ของ เมื่อ ราช ทูต
ทูล ถาก ถับ ก็ พระ ราช ทาน ให้ เหมือน ครั้ง ก่อน

ครั้น เมื่อ ปี ที่ ๕๒ ใน รัชการ ของ พระเจ้า อัน โกโจ เป็น ปี ที่ ๕ ของ

นางฮ่องเฮา ขรรคมะเหี้ย ของ พระเจ้าฮั่นโกโจ มีขุนนางถึงดินทุล
ยุง ให้นางหลัดฮ่องเฮาประกาศห้าม มิให้ราษฎร ประเทศ จีน กับ
ประเทศ ญวน ไป มาค้าขาย ถึงกัน

พระเจ้าเตริยว หวอเตี ทรงทราบ ตั้งนั้น มีความโกรธนางหลัดฮ่อง
เฮาเปน อันมากแล้ว ครดิว่า การทั้งนั้นเป็นไป ด้วยความคิดของเจ้า
เมืองเคียงสา ซึ่งเปน พระญาติพระวงศ์ของ นางหลัดฮ่องเฮา คิดจะเอา
อำนาจ ของ พระเจ้าแผ่นดิน ฮั่น มาข่ม ให้เราเกรง หรือ จำจะต้องยกกอง
ทัพไป รบกับเจ้าเมืองเคียงสาให้ชยาตผีมือไว้จึงได้ ครั้นถึงวันฤกษ์ดี
พระเจ้าเตริยว หวอเตี ก็ยกกองทัพ ออกจาก กรุง เวียดนาม ไป รบกับ
เจ้าเมืองเคียงสา

ฝ่ายเจ้าเมืองเคียงสาครั้งนี้ รู้ความว่า พระเจ้าเตริยว หวอเตี ยก กองทัพ
มา รบ เจ้าเมืองเคียงสาจึงคุมพลทหาร ยกออกจากเมือง ได้สู้รบกัน
แก่กองทัพ พระเจ้าเตริยว หวอเตี เปน สามารถ กองทัพเมืองเคียงสา ทาน
กำลัง กองทัพ พระเจ้าเตริยว หวอเตี ไม่ได้ ก็พ่ายถอยทัพ กลับเข้าเมือง
ตั้งมั่น รักษาอยู่ มิได้ยก ออกสู้รบต่อไป แล้วทำบอกให้ม้าใช้
ถือไปกราบทูลนางหลัดฮ่องเฮา กล่าวโทษ พระเจ้าเตริยว หวอเตี ต่าง ๆ

นางหลัดฮ่องเฮา ครั้น ทราบ ใน โบบอก ของ เจ้าเมืองเคียงสา ตั้งนั้น จึง
รับสั่งให้นายทหาร ยก กองทัพไป รบ กรุง เวียดนาม แก่แดนแทนเจ้า
เมืองเคียงสา

ครั้งนั้น ในปี ที่ ๒๗ รัชกาล พระเจ้าฮั่นโกโจ กองทัพกรุงจีน ยกไป

ได้ ครั้ง ทาง เกิดกาฬโรค ทหาร เอก ทหาร เสว บ่อย เจ็บ ต้ม ตาย ด้วย

ไ้ บำ ดง เปน อันมาก ต้อง เลิก กอง ทับ กลับ ไป กรุง จีน

จึง พระเจ้า เจริญ ทอเต้ กลับ ได้ เมือง มังฮวด คำ ญวน เรียก

เมืองเหวียด เมือง กองใต้ ญวน เรียก ว่า เมือง กวาง ไค มา เปน อาณา

เขตต์ ถึง หมื่น ถิ เคษ

ครั้น ถ่วงมาถึง ปี ที่ ๒๗ กรุง จีน สมเด็จพระเจ้า ชัน บุน เต้ เสวย

ราชสมบัติ รัชกาล ในปี ที่ ๓ อาณา เขตต์ ฝ่าย ญวน คิด ไป ข้าง จีน ต้อง ส่วน

สมเด็จพระเจ้า ชัน บุน เต้ จึง รับ ตั้ง ให้ เล็ก แก เปน ราชทูต จำ ทูล พระราช

ดำเนิร คำนวณ เรื่อง มงคต ราช บรรณาการ ไปถวาย พระเจ้า เจริญ ทอเต้ เจริญ

ทาง พระราชไมตรี ใจ ความ ใน พระราชดำเนิร ครั้ง นี้ เปน ความ ยก ย่อง

สรรเสริญ พระเกียรติยศ พระเจ้า เจริญ ทอเต้ เปน อัน มาก แต่ ได้ ตี เตียน

ว่า กรุง เวียดนาม นี้ เปน แด่ ประเทศ อัน มี ยศ ควร แต่ เพียง ชื่อง ชึ่ง

กระษัตริย์ ผู้ ปก ครอง อาณาจักร ยก ตัว ขึ้น เปน ชื่อง เต้ นั้น คุณ ยัง ไม่

สมควร เพราะ ฉนั้น จึง กรุง จีน ได้ ยก กอง ทัพ ไป ช่วย เจ้า เมือง เตียงดำ กระ

ทำ สงคราม ให้ อาณา ประชา ราษฎร ได้ ความ เตื่อตร้อน มาบัดนี้ กรุง จีน

ขอ เปน ทาง พระราช ไมตรี ดำเนิร มิตร ค่อ ไป ตาม เดิม เจริญ ราช บรรณา

การ ที่ เล็ก แกว ราชทูต นำ มา ถวาย นั้น แพร่ ถิ ต่าง ๆ กับ ตลอด พระองค์ ถาย

มังกร ทอง ห้า เล็บ หึ่ง ดำรับ ถวาย พระเจ้า เจริญ ทอเต้ ด้วย

ครั้น แจ้ง ใน พระราชดำเนิร แด่ รับ เจริญ ราช บรรณา การ แด้ว มี พระไทย

ยีนต์

จึง คอบ พระราชดำรัส ขอ ชะมา ที่ ได้ตั้ง เกิน ยก กองทัพ ไป

รบ เมืองเตียงดำ แต่ได้ยก พระนาม ว่า เปน ช้องเตี เพราะ การ ที่ ยก พระนาม
นั้น แต่ ใน ส่วน พระราช อาณา จักร ญวน เท่านั้น หาได้ยกตัว ดี เสมอ
ด้วย พระเจ้า กรุงจีน ไม่

ครั้น แล่ง พระราช ดำรัส คอบแล้ว จึง มอบ ให้เด็กแก่ ราชทูต กับ
ถวาย เครื่องราชบรรณาการ คอบแทน พระเจ้า อันนั้นได้ด้วย คือ แก้วขาว ๓
ชน นก กระตั้น ๓ นก กระตั้น ๓ นก นรมาค ๓ นก ยุง ๓ นก
ปลากิ้ง ๓ ปลา กับ สิ่งของ อื่น ๆ อีกเป็น อันมาก เด็กแก่ ราชทูต
รับ พระราช ดำรัส คอบ แล เครื่องราช บรรณาการ แล้ว ก็ ถวาย มัง คมธากลับ
ไป ณ เมืองจีน

ตั้งแต่นั้น มา ประเทศ ญวน ก็ขาดศึก สงคราม แก่จีน พระเจ้าเตริยว
หอยเตี เสวยราชสมบัติ ใน กรุงเวียดนามมาได้ ๗๓ ปี พระชนมายุ ได้ ๓๒๐ ปี
ก็สิ้น พระชนม์ ชุนนาง ผู้ใหญ่ ย้ายหลวงพลเรือน พร้อม ด้วย พระวงษานุวงศ์
จึงเชิญ พระศพตาม ขบวนเนียม กระษัตริย์ ไปฝัง ไว้ ณ เขา หงตั้นเชิงแขวง
เมืองเจิ้งตัน

เวลานั้น ใน ประเทศจีน พระเจ้า อัน เม่งเตีเป็นกระษัตริย์ ใน กรุงจีน
โปรด ให้ ชุน นาง มาเล่า วิชา ที่ฝัง ศพ พระเจ้าเตริยวหอยเตี ที่เมืองเจิ้งตัน
แก่ พระญาติ พระวงศ์ ของ พระเจ้า เตริยวหอยเตี ซึ่งยังมี อยู่ พระเจ้า อัน
เม่งเตี ก็ ทรง ชูบเลี้ยงให้ยศศักดิ์เป็น ชุน นางทั่ว กัน

แต่ ใน เมื่อ พระเจ้าเตริยวหอยเตี สิ้นพระชนมายุแล้ว พระองค์ ไม่มี พระ

ราชโอรส จะครองราชสมบัติสืบ พระวงศ์ต่อไป ครองก็ พระราช บุตร
องค์ ใหญ่ เมื่อ อยู่ด้วย นาง มีใจจงจ้ว ซึ่งเป็น พระ ราช บุตรของ พระเจ้า
อาเยียงเจียง นั้น นาง เกิด บุตรด้วย ครองก็ องค์ หนึ่ง มีนามว่า ให้ ครั้น
พระเจ้าเตริยวหวอเต้ ได้ ราช สมบัติ กรุง เวียดนาม แล้ว ครองก็ ทุซซ์ โทม
นั้น น้อยใจ ด้วยคิด ถึง นางมีใจจงจ้ว ซึ่งเป็น ภรรยา เพราะเหตุ ที่ ครองก็
กระทำ ทุซซ์ ให้ แก่ นาง จน ถึง นาง ตาย ด้วยอาญาพระราชบิดา เพราะ
เหตุนี้ ครองก็ จึงได้ ไปโจน ลง บ่อน้ำ ถึง แก่ ความ ตาย เสีย จึง ยัง เหลือ
อยู่แค่ บุตร ชื่อ ให้นั้น นับว่า เป็น พระราชนัดดา ของพระเจ้า เตริยวหวอเต้
แต่เมื่อ จะ กล่าว ตาม ราช ประเพณี สืบ ถิ่น ตะติงส์ ดำรง ราชอาณาจักร แล้ว
ครองก็ ก็ คือ พระราช โอรส อัน จะได้ ครอง ราช สมบัติ แทน พระราชบิดา เมื่อ
ครอง ก็ พระราช บิดา สิ้น พระชนม์ เสีย แล้ว ราช สมบัติ ก็ ควร ให้ แก่
ให้ ซึ่งเป็น พระ ราช นัดดา ของ พระเจ้าเตริยวหวอเต้ แต่ เป็น ราช บุตร ของ
ครองก็ ตาม ราช ประเพณี อยู่แล้ว

จึง บรรดาขุนนาง ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย ฝ่าย ทหาร พล เรือรบ พร้อม ใจ กัน
ยก ราช บุตร ของ ครองก็ ซึ่งเป็น พระ ราช นัดดา ของ พระเจ้าเตริยว
หวอเต้ ขึ้น ราชอาภิเศก ด้วย ราช สมบัติ ถิ่น ตะติงส์ แทน พระเจ้า
เตริยวหวอเต้ ต่อ มา ขนาน พระนาม ยี่ หักว่า พระเจ้าเตริยว จัง เจียง
ครั้น อยู่มา ใน ปี ที่ ๒ รัชกาล ของ พระเจ้าเตริยว จัง เจียง เจ้าเมือง
ฮวด คือ (ยั้น) คิด ขมด ต่อ กรุง เวียดนาม ยก กอง ทหาร มา ย้าย พระ
ราช อาณาเขต ญวน จึง พระเจ้า เตริยว จัง เจียง ได้ มี พระ ราช สาส์น ไป

ถวายพระเจ้า อัน มี เต กรุง จัน ซึ่ง เปน พระ ราชนิคม กรุง ทราบ

ฝ่าย พระเจ้า อัน มี เต กรุง ทราบ ใน พระ ราชนิคม ของ พระ เจ้า กรุง เวียดนาม ตั้ง นั้น แล้ว จึง รับ สั่ง ตั้ง ให้ องค์ คอย เปน แม่ ทักษิณ กอง ทักษิณ จาก เมือง เคียง อัน ไป รบ เมือง มัง ฮวด

ฝ่าย เจ้า เมือง มัง ฮวด (ขึ้น) กุม พต ทหาร ออก ค่อย ดู แก่ องค์ คอย เปน หลาย ครั้ง ยัง หา แพ้ ชนะ กัน ไม่ กอง ทักษิณ องค์ คอย ก็ ตั้ง ประชิต ตี ตี พันธุ์ อยู่

เจ้าเมือง มัง ฮวด มี น้อง ชาย คน ๓ ชื่อ ยู เตียน ใน จดหมาย เหตุ ไม่ ได้ ความ ว่า จะ เปน ด้วย เหตุ อย่างไร ยู เตียน ผู้ นี้ ตอบ ข่า เจ้า เมือง มัง ฮวด แล้ว แล้ว ตัด เอา ลี สะ ไป ให้ องค์ คอย แม่ ทักษิณ องค์ คอย จึง เรียก กอง ทักษิณ ไป รบ เมือง เคียง อัน นำ ศิลา เจ้า เมือง มัง ฮวด เข้า ไป ถวาย พระเจ้า อัน มี เต ๗ จึง จัก ให้ จึง เสด็จ เปน ราชนิคม ทูล นำ ราชนิคม มา ถวาย ให้ พระเจ้า เสร็จ วัง เวียง ทราบ ทุก ประการ

พระเจ้า เสร็จ วัง เวียง ครั้น แล้ว ใน พระ ราชนิคม ของ พระ เจ้า อัน มี เต แล้ว ก็มี พระ โทษ ยินดี โสมนัส ปราโมช ยิ่งนัก จึง รับ สั่ง ให้ พระ ราชนิคม ของ พระ องค์ ที่ ทรง พระ นาม ว่า ท้าย คือ อัน เต ไป เฝ้า พระเจ้า อัน มี เต กรุง จัน ถวาย ตัว เปน พระ ราชนิคม บุตร บุญ ธรรม พระเจ้า เสร็จ วัง เวียง จึง ตรัส ปราโมช แก่ ราชนิคม ทูล ว่า บ้าน เมือง ของ เรา ทั้ง สอง ก็ คง คง ความ คง ยัง ไม่ เรียบร้อย ถ้า บ้าน เมือง ของ เรา เรียบร้อย วัง ราชนิคม แล้ว เรา จะ ไป เฝ้า พระเจ้า อัน มี เต เมื่อ นั้น

ครั้น ราชทูต กับ ท้าย คือ ฮัน เต้ ทูล ลา พระเจ้า เตรียว วัง เจื่อง ไป
 กรุง จีน แล้ว ขุนนาง ทั้ง ปวง จึง ทูล ขัดห้าม พระเจ้า เตรียว วัง เจื่อง ว่า
 พระองค์ อย่า เสด็จ ไป เฝ้า พระเจ้า กรุง จีน เลย ถ้า พระองค์ คิด ถึง
 พระเดช พระคุณ พระเจ้า ฮัน บู เต้ แล้ว จง รักษา ความ ศักดิ์ สุจริต ตาม
 พระราช ประเพณี มิ ให้เสีย ทาง พระราช ไมตรี ได้ ถ้า พระ องค์ จะ ขึ้นไป
 เฝ้า พระเจ้า กรุง จีน แล้ว โทน เอย พระ องค์ จะ ได้ กลับ มา ครอง ราชสมบัติ
 พระเจ้า เตรียว วัง เจื่อง ได้ พัง ขุนนาง กราบ ทูล ตั้ง นั้น ก็ ทรง เห็น
 ขอบ ด้วย จึง มิ ได้ เสด็จ ไป เฝ้า พระเจ้า กรุง จีน

ต่อมา ใน ปี ที่ ๓๓ รัชกาล พระเจ้า เตรียว วัง เจื่อง ท้าย คือ ฮัน เต้
 อยู่ใน ประเทศ จีน ได้ ภรรยา ชื่อ นาง เอี้ยว ดี ภาษา ญวน เรียก ว่า ยาว ดี นาง
 เปน บุตร ของ กำ เอียน เกิด มา ด้วย กัน กัน ทั้ง ชื่อ ฮึง ภาษา จีน
 เรียก ว่า ฮึง ครั้น อยู่ มา ท้าย คือ ฮัน เต้ จึง ทูล ลา พระเจ้า ฮัน บู เต้ กลับ
 มา กรุง เวียดนาม พระเจ้า เตรียว วัง เจื่อง ด้วย ราช สมบัติ ๓๒ ปี พระ
 ชนมายุ ได้ ๕๒ ปี ก็ ถิ่น พระชนม์ ท้าย คือ ฮัน เต้ ขึ้น ด้วย ราช สมบัติ
 ทรง พระนาม ว่า พระเจ้า เตรียว มิน เจื่อง ๆ จึง ทรง ตั้ง ให้ หลั ย่า เปน
 มหาอุปราช

ต่อมา ได้ ๒ ปี พระเจ้า เตรียว มิน เจื่อง ให้ ราชทูต จำ ทูล พระราช
 ดำเนิน กับ เครื่อง ราชบรรณาการ ไป ถวาย พระเจ้า กรุง จีน แด่ รับ นาง
 เอี้ยว ดี ซึ่ง ญวน เรียก ว่า ยาว ดี มา เปน คู่ หัก พระเจ้า ฮัน บู เต้ ก็ ทรง
 โปรด ให้ นาง เอี้ยว ดี กับ บุตร ชื่อ ฮึง ไป ยัง กรุง เวียดนาม พระเจ้า ฮัน บู เต้

จึงแต่งให้ราชทูตนำเครื่อง กระษัตริย์ ไป พระราชทาน ให้แก่ พระเจ้า
 เสรียว มิน เวียง ๆ ไซ้ธรรม เนียมเผ้า อย่าง พระเจ้า แผ่น ดิน จัน แล้ว
 พระองค์ถวาย ทอด ทรง พระราช บុศร ดันม ไป เบน พระราช บุศร บุญ ธรรม
 ของ พระเจ้า กรุง จัน พระเจ้า เสรียว มิน เวียง เสด็จ ราช สัมบัต ได้ ๓๒ ปี
 ขึ้น พระชนม์ ท้าย คือ ยัง ได้ ราช สัมบัต ทรง พระนาม ว่า พระเจ้า
 เสรียว อยา เวียง ๆ เสด็จ ราช ในปี ที่ ๓ จึง ทรง ให้ นาง ยาวถี้ ซึ่ง เปน
 พระราช มารดา เปน ที่ ว้าง ท้าย โห้ว

ครั้ง นั้น ฝ่าย พระเจ้า แผ่น ดิน จัน จึง จัด เชี่ยว กุ้ย ชุน นาง ตำแหน่ง
 อัน กัก เปน ราช ทูต เชิญ พระ ราช สำนั ไป ยัง กรุง เวียดนาม เกิด
 กล่อม พระเจ้า เสรียว อยา เวียง กับ นาง ยาวถี้ ว้าง ท้าย โห้ว ให้ ไป เผ้า
 พระเจ้า แผ่น ดิน จัน ๆ เกรง ว่า พระเจ้า เสรียว อยา เวียง กับ นาง ยาวถี้ ว้าง
 ท้าย โห้ว จะ ไม่ ไป เผ้า พระเจ้า กรุง จัน จึง รับ สั่ง ให้ จง กุน ยก พล ทหาร
 ตาม ไป สัม ทบ กับ ถ้อย คำ ของ เชี่ยว กุ้ย ให้ ได้ ราช การ ด้วย

ฝ่าย จง กุน จึง คุม พล ทหาร ตาม หั่ง เชี่ยว กุ้ย ไป ตั้ง ค่าย พัก พล
 ทหาร อยู่ ที่ เมือง กุ้ยเชียง แล้ว จง กุน ก็ ตาม เชี่ยว กุ้ย เข้า ไป ยัง กรุง เวียดนาม
 เผ้า พระเจ้า เสรียว อยา เวียง

ฝ่าย พระเจ้า เสรียว อยา เวียง เมื่อ ได้ ราช สัมบัต ก็ ยัง ทรง พระเยาว์
 อยู่ ราช การ บ้าน เมือง ก็ สำเร็จ อยู่ ใน หลัทยา มหา อุปราช ทั้ง สิ้น แด
 นาง ยาวถี้ ว้าง ท้าย โห้ว เมื่อ อยู่ ใน กรุง จัน ยัง ไม่ได้ กับ พระเจ้า เสรียว
 มิน เวียง นั้น นาง เปน ผู้ แก่ เชี่ยว กุ้ย ราช ทูต เพราะ ตน นั้น เปรี๊ยะ เหมือน

ชาวซึ่งเคย ชัม ชี อยู่แล้ว วิไลย หญิง กับ ชาย ชู้ ครั้น ได้ พบ เห็น กัน เข้า
ก็ มี ความ เสน่หา กระ สัตย์ ดำ คี โน คง จิตร คิด ถึง ความ ที่ คู่ นั เคย ชื่น
มา ทน ที่ นาง ยาว ถี กถั ว ราม ฐร ชาว เมือง จะ รู้ ความ ชั่ว ที่ นาง ประพฤติ
อานาจาร เกรง จะ เกิด จุล า จต ขึ้น นาง คิด จะ ไหว้ เขา แผ่นดิน ญวน ไป
ขึ้น แก่ พระ เจ้า กรุง ชัน เมื่อ เชี่ยว กุ้ย เข้า ไป เฝ้า พระ เจ้า เกรี้ยว ชาย เมือง
ครั้ง ไต นาง ก็ จิต ไต่ เลียง ราช ทูต ทุก ครั้ง นาง นั้ง เสด็จ สุรา ร่วม
ไต่ กับ คัวย ราช ทูต ทุก ครั้ง พุดจา ถน ทนา หยอก เอน กัน ต่าง ๆ หา มี
ความ เกรง กถั ว ผู้ ไต ไม่

ฝ่าย หลั ยาม หา อุป ราช เข้า ไป ตรวจ ทรา ตุ ข้าง ใน เห็น นาง ว้าง
ท่าย ไหว้ พระ ราช มารดา ของ พระ เจ้า เกรี้ยว ชาย เมือง เสด็จ สุรา ร่วม
ไต่ อัน เดียว กัน กับ ราช ทูต ตั้ง นั้น หลั ยาม หา อุป ราช มี ความ โกรธ
ยิ่ง นั ก จึง ทูต ทัด ทาน ห้าม ปราบ นาง ว้าง ท่าย ไหว้ ว่า พระ องค์ เปน
ถึง พระ ราช ชะนั นั เฝ้า พระ เจ้า แผ่นดิน มา ทระ ทา การ อานาจาร ขึ้น ตั้ง นั้น
หา ทวร ไม่ ขั พเจ้า เห็น ว่า บ้าน เมือง จะ เกิด จุล า จต เปน นั

ขณะ นั้น นาง ว้าง ท่าย ไหว้ กำลัง เมา สุรา อยู่ หา ได้ เกรง กถั ว หลั ยาม
มหา อุป ราช ไม่ จึง เอา พัต ชี หน้า มหา อุป ราช ว่า ท่าน นี้ หา รู้ จัก
พัว สู้ ดิน ต้า ไม่ ท่าน เปน ผู้ ใหญ่ ควร จะ เอา ใจ ไส้ เลียง ตุ ราช ทูต จึง
จะ ถูก ต้อง ตาม ประเพณี กถั บ มา โกรธ ราช ทูต แล เรา ตั้ง นั้น ถูก แล ทวีต
ทุก วัน นั้น บ้าน เมือง เรา ได้ อยู่ เย็น เปน คู่ ข ก็ เพราะ บุญญา บาร มี พระ เจ้า
แผ่นดิน ชัน ปก ครอง อยู่ มี ไช้ หรือ

หัตถิยา มหา อุปราช ได้ พัง นาง ยาวถี่ ว่า ตั้ง นั้น ก็ กลับ ไป บ้าน มี เทียบ
ไป เชิญ ขุน นาง ฝ่าย ทหาร พล เรือน มา ประชุม ถึงยัง เสด็จ ด้รูรา เปน ที่
สบาย แล้ว หัตถิยา มหา อุปราช จึง ปรึกษา เจ้า ความ ให้ ขุน นาง ทั้ง บอง
ฟัง ว่า นาง ว้าง ท้าย โหว่ กระทำ การ หยาม ชำ ตั้ง นี้ ให้ เปน ที่ เสื่อม
เสีย เกียรติยศ พระเจ้า แผ่น ดิน แตนาง คิด จะ เอา แผ่น ดิน ญวน ไป ขึ้น แก่
จีน ทำ การ เปน เสี้ยน หนาม แผ่น ดิน ขึ้น ตั้ง นี้ ท่าน ทั้ง หดาย จะ คิด
อ่าน ประการ ไ

บันดา ขุน นาง ซึ่ง ประชุม กัน อยู่ ที่ นั้น พร้อม ใจ กัน พุ่ ขึ้น ว่า ถ้า
กระนั้น จำ จะ คิด ทำ จัด คัก รอน เสีย อย่า ให้ ทน คิด การ ได้ คด ดุจ จึง จะ
ชอบ ครั้น ปรึกษา กัน ตกลง ตั้ง นั้น แล้ว จึง จัด พล ทหาร ได้ พร้อม
แล้ว ก็ ไป จับ ตัว พระเจ้า เกรี้ยว ฉาย เวียง กับ นาง ว้าง ท้าย โหว่ แด ราษทูต
ฆ่า เสีย ทั้ง ดั้น แล้ว หัตถิยา มหา อุปราช จึง ประชุม ขุน นาง ฝ่าย ทหาร
พล เรือน ปรึกษา พร้อม ใจ กัน เชิญ ท้าย คือ เกียง ดัก พระ ราชโอรส ที่ ๓
ของ พระเจ้า เกรี้ยว มิน เวียง ขึ้น ทรง ราษ สัมมัติ ขนาน พระนาม ยี่หื้อ ว่า
พระเจ้า เกรี้ยว เหว่ เวียง หัตถิยา มหา อุปราช จึง จัด ทหาร ออก รักษา ด้าน
ทาง ทุก คำบด โดย แขง แร่ง เพื่อ จะ มี ให้ ชำ คัก ถ่วง เขตแดน เข้า มา ได้
ฝ่าย พระเจ้า แผ่น ดิน จีน ครั้น แจ้ง ว่า กรุง เวียดนาม เสีย ทาง พระ ราษ
ไมตรี ฆ่า เชี่ยว กุ้ย ราษ ทูต กับ พระเจ้า เกรี้ยว ฉาย เวียง นาง ว้าง ท้าย โหว่
เสีย ตั้ง นั้น พระเจ้า กรุง จีน มีความ โกรธ ยิ่ง นึก จึง รับ สั่ง ให้ ขุนนาง
ผู้ใหญ่ ฝ่าย ทหาร จัด กอง ทักษะ เกณฑ์ ทหาร มี ดิน ห้า หมื่น พร้อม ด้วย

สรรพสาตราวุธ เติมน้ำอาหาร ยกมาเป็นห้าทาง ๕ กอง ๆ ละห้าหมื่น
ไปรบกรุงเวียดนาม แม่ทัพทั้ง ๕ กองก็ทูลลา ยกทหารเดินทางร้อน
แรมมาหลายราตรี จนถึงเขตรแดน กรุงเวียดนาม ก็ตั้งค่ายพัก
พลทหาร อยู่ปลายตำบลเมืองแก้วเดิม

ฝ่าย กองพระวรราช เห็น กองทัพกรุงจีน มาถึง ประชิดเขตรแดน
ดังนั้น จึงรีบบอกแจ้งความเข้ามายัง หลัดยา มหาอุปราช ทุกประการ
หลัดยา มหาอุปราช ครั้นแจ้งว่า กรุงจีน ยกกองทัพมาก็ตกใจ จึงคุม
ทหาร ยกออกไปต่อสู้ข้าศึกหลายครั้ง หลัดยา มหาอุปราชเสียทีแก่
ข้าศึกก็ถอยทัพเข้าเมือง ขึ้นรักษาไว้ที่ไว้มั่นคงแข็งแรง

ฝ่าย กองทัพจีนเห็นได้ที ก็ยกกองทัพติดตามเข้าไปจนถึงฐาน
เมืองหลวง แลบ้านเมืองใหม่ ขึ้นหลายตำบล ราษฎรพากันแตกตื่น
อพยพหลบหนีละทิ้งภูมิลำเนาบ้านเมืองเข้าป่าดงไปเป็นอันมาก

ฝ่าย หลัดยา มหาอุปราช ครั้นเห็นข้าศึกแน่นหนา ยกหนุนเนื่องเข้า
มาโดยแรงแรงยิ่งนัก เห็นเหตุถึงแก่ที่จะต้านทานต่อสู้ไม่ได้แล้ว พอ
เวลาถึงประมาณสองยามเศษ หลัดยา มหาอุปราช กับ พระเจ้าเตี๋ยว
แห้วเวียง ก็เปิดประตูหลังเมืองรับน้ำหนัไปแต่ดำพังถึงฝั่งทะเล พอ
พวกทหาร ข้าศึกติดตามไปทัน ก็ฆ่าพระเจ้าเตี๋ยวแห้วเวียงเสีย

แต่เมื่อ หลัดยา ถูกอาวุธของข้าศึกดังนั้น ก็สะกระเด็นออกไปจาก
กายแล้ว หลัดยายังคงความมัวตอไปได้อีกหนึ่งมือ บังเหียนม้า มือ

หนึ่ง ถีซ คีสะตนเอง มาจึง ไป ถึง ตำบล หนึ่ง พวก ราษฎร แดเห็น
 หลีฮยามหาอุปราช ไม่มี คีสะติดกับ กาย แต่ ขับ มาไป ได้ เบน ที่ อัครจริย
 คังนั้น จึง ร้อง ทัก ว่าแต่ไหน ๆ มาคน ไม่มี คีสะ แด้ว ก็ ย่อม ตาย
 แต่ บัดนี้ คน ไม่มี คีสะ แด้ว ยัง ขับ มา ได้ อยู่ เบน ที่ อัครจริย ยิ่ง นัก พอ สั้น
 คำ ราษฎร ลง ใน ทัน ที่ หลีฮยามหาอุปราช ก็ พัด ตก ลง จาก หลัง มา
 ราษฎร ทั้ง หลตาย จึง ช่วย กัน จัด การ ผัง ศพ หลีฮยามหาอุปราช ไว้ ใน ที่
 ตำบล นั้น ราษฎร ปลุก ศาสด ให้ เทพารักษ์ หลีฮยา สิง สถิตย์ อยู่ ที่ ตำบล
 นั้น จึง ที่ เมือง ห้า โท่หย มี ศาสด บุษยา หลีฮยา ปราภฏ อยู่ จน ทุก วัน นี้

ครั้ง นั้น วงษ์ กระษัตริย์ แซ่เตี๋ยว ได้ ครอง ราช สมบัติ ใน กรุง เวียดนาม
 นับตั้ง แต่ พระเจ้า เตี๋ยว ทวอเต้ เบน คับ วงษ์ ลำดับ มา ถึง แผ่นดิน
 พระเจ้า เตี๋ยว เห่วเวียง ได้ ๕ พระ องค์ นับ เบน ปี ได้ ๑๑ ปี ใน
 ปี มะเมีย นั้น กรุง เวียดนาม เดีย แผ่นดิน แก่ พระเจ้า แผ่นดิน ย่น ๆ จึง ได้ ปก
 ครอง กรุง เวียดนาม บั้น แผ่นดิน ออก ๑ ส่วน

ที่ ๓ เมือง นามหาย ที่ ๒ เมือง ทังโง ที่ ๓ เมือง อู่เต้ม ที่ ๔ เมือง
 เทียมไบ้ ที่ ๕ เมือง ยาวจี ที่ ๖ เมือง กัวเจิน ที่ ๗ เมือง หยักนาม
 ที่ ๘ เมือง โจวญราย ที่ ๙ เมือง เทียมหญี่ร เมือง เหล่านี้ พระเจ้า
 แผ่นดิน ย่น จัด ขุนนาง ขำ หลวง มา อยู่ รักษา ทุก เมือง เมือง นาม หาย
 ทุก วัน นี้ เบน เมือง ของ จีน คือ เมือง กวางตุ้ง เมือง เทื่อง โง่ ทุก วัน นี้
 เบน ของ จีน คือ เมือง เฮ็กจิ๋ว เมือง อู่เต้ม ทุก วัน นี้ คือ เมือง กุ่ยหลิมกุ้ย
 เมือง เทียมไบ้ เมือง เคื่อง กุ่น ทุก วัน นี้ เบน ของ จีน คือ เมือง เหลียมจิ๋ว

เมือง ยาวจี่ เมือง หญูวิทนาม สองเมืองนี้ ยัง อยู่ใน ส่วน อาณาเขต กรุง
เวียดนาม แต่เมืองโจวญราย เมือง เขียม หญูวิทนาม สอง เมืองนี้ ต่อยลงไป เป็น ทด
ครั้ง นั้น กรุง จีน แผ่นดิน ย่น จัด ให้เกาะ ไต มา เป็น ข้าง หวดง กอง มณฑล
รักษา กรุงเวียดนาม

ใน กาล สมัยนั้น ใน ประเทศ จีน มี นักปราชญ์ ผู้หนึ่ง แซ่ตึก ชื่อ กอง
เป็น ชาวเมือง ย่นตง พระเจ้าแผ่นดิน ย่น ให้เป็น ข้าง หวดง มา รักษา กรุง
เวียดนาม ตึก กวง ตั้ง อยู่เมือง ยาวจี่ ตึก กวง เห็น ราษฎร กรุง เวียดนาม
น้อย ตัว ที่ จะ ได้เล่าเรียน รู้หนังสือ จึง มี ได้รู้ ขบ ขรรมนิยม จีน ให้
ตึก ซึ่ง ได้ ตึก กวง จึง ตั้ง โรง เรียน สอนหนังสือ ขึ้น แด่ ขบ ขรรมนิยม
ให้ส่ง ญวน ยาวจี่ ญวน เมือง ยาวจี่ จึง ได้ รู้หนังสือ ขึ้น ต่อเนื่อง กัน มา
จน ทุก วัน นี้

ครั้น กาล ถ่วง มา พระเจ้าแผ่นดิน ย่น จัด ให้ ยิม เอียน เป็น ข้าง
หวดง มา รักษา กรุง เวียดนาม ยิม เอียน ไป ตั้ง อยู่เมือง กว๋เจิน ราษฎร
ในเมือง นั้น ทากิน ใน ทาง ปาณาธิปัต ไม่ รู้จัก ทำไร ไถนา ราษฎร
เมือง นั้น จะ มี ภรรยา ก็ มิ ได้ แต่ง ขอ ค้อ บิดา มารดา ตาม ขรรมนิยม
ยิม เอียน บังคับ ให้ ขุน นาง กรม การ ตั้ง แต่ตำแหน่ง เตรี้อง สือ ลง มา ให้ ออก
เงิน เกือบ กุฎ ราษฎร ชาวเมือง การ มี ภรรยา ก็ ให้ แต่ง การ มงคล มี สิ้น
สือก ขัน หมาย ตั้ง แต่ นั้น มา คน ชาวเมือง ยาวจี่ จึง รู้หนังสือ แด่ ขบ
ขรรมนิยม ถาวรมา เป็น ส่ง่า ราชย์ แก่ บ้าน เมือง ขึ้น กว่าแต่ก่อน มาก
ด้วย คั้น เหตุ ขุน นาง จีน สอง คน นี้ ได้ ดำริห์ วิริย เป็น มูล ราก ของ ความ

รู้แต่ ขรรณ เนียม อัน เรียบ ร้อย

ใน กาล ไฉมย นั้น นับ ตั้งแต่ แผ่นดิน พระเจ้าเตวี่ว หวอ เตี ครอง กัน กับ แผ่นดิน ไช่ฮั่น กรุง จีน มา ได้ ๘๗ ปี จึง ได้ เลี้ย แผ่นดิน แก่ จีน กรุง เวียดนาม เวลานั้น ไม่มี กระบี่กระบี่ ซึ่ง จะ ปกครอง แผ่นดิน พระเจ้า แผ่นดิน อัน จัด ชุน นาง มา อยู่ รักษา กรุง เวียดนาม นั้นเอง มา จนถึง แผ่นดิน คี่ฮั่น รวม ได้ ๑๔๘ ปี กาล ครั้ง นั้น เบน ปีกุน รัชกาล ของ พระเจ้า ฮั่น กวง มี รับ สั่ง ให้ ไชว เต่ง ภาษา ญวน เรียก ว่า โคตั้น เปน ข้า หวง มา รักษา เมือง ยาวจี้ คือ กรุง เวียดนาม ไชว เต่ง เปน คน คุวัย หยาบ ข้ำ แต่ มิ ได้ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม เชื้อ ถ้อย คำ คน กัง ฉิน ยุง ไชว เต่ง ว่า ที่ โคตั้น นาง ผู้รักษา เมือง ไชว เกวี่ง เลี้ย

ฝ่าย นาง ครึ่ง ครัด เปน บุตรี ของ หลาก เตื่อง ซึ่ง เปน ภรรยา ของ ที่ โคตั้น บ้าน เวื่อน อยู่ คาบต พอง เก แขวง เมือง หวอ มิน ครั้น แจ้ง ว่า ไชว เต่ง ข้ำ สามี ตาย แล้ว นาง ครึ่ง ครัด ก็ ร้อง ให้ เสว้า โส้ก ถึง สามี ยิ่ง นัก ครั้น สว่าง ความ โส้ก แล้ว นาง ครึ่ง ครัด ก็ เก็บ ศพ สามี ไป บ้าน เดิม ไว้ ทุกข์ นุ่ง ชาว ห่ม ชาว ไป ผัง ศพ ตาม ขรรณ เนียม แล้ว นาง จึง ปฤกษา กับ น้องสาว ชื่อ ว่า นาง ครึ่ง หนวี่ ว่า ที่ ไม่ ขอ ร่วม ทำ ร่วม ดิน กับ ข้าย ชา คี่จีน คือ ไป เพราะ มัน ข้ำ สามี ของ พี่ เลี้ย โดย หา ความ ผิด มิ ได้ ที่ มีความ แค้น ยิ่ง นัก เรา ช่วย กัน เกลี่ย ก่อ ล้อม ไพร่ รวม พล ทหาร ได้ มาก แล้ว น้อง เปน กอง นำ พี่ เปน กอง หดั ยก กอง ทัพ ไป ข้ำ ข้าย พวก จีน เหล่า นั้น เสือ ให้ สัน เริง ที่ จึง จะ หาย ความ แค้น นาง ครึ่ง ครัด กับ นาง ครึ่ง หนวี่ สอง คน ที่ น้อง

ปลุกษา กัน ตก ลง ตั้ง นั้น แล้ว จึง เกิดย ก่อสม ได้ ไพร่ พล ทหาร ประมาณ
หมื่นเศษ ครั้น ได้ ถูกขบถ ก็ ยก กองทัพ ลง มา เมือง ยาวจี่ ได้ หัก
เมือง รวย ทาง เปน หลาย เมือง

ฝ่าย ไชว เต่ง ข้า หลวง จัน ซึ่ง ตั้ง อยู่ ใน เมือง ทอง เบียน ครั้น แจ้ง
ว่า นาง ตรึง ตรัก นาง ตรึง หนี วิถี ขบถ ได้ หัก เมือง หลาย เมือง ก็ ตกใจ จึง
จัด ทหาร ยก ไป ต่อสู้ กับ นาง ตรึง ตรัก ๆ นาง ตรึง หนี สอง คน พี่น้อง
มี กำลัง แต่ ฝีมือ กล้าหาญ ก็ ขำ พัน นาย ทหาร จัน ตาย ลง หลาย นาย
กองทัพ ไชว เต่ง เห็น จะ ต้านทาน ไม่ ได้ ก็ แยก กอง กลับ เข้า เมือง ทอง เบียน
ไชว เต่ง เห็น เหลือ สะติ กำลัง ก็ ทั้ง กรู งเวียด นาม เสี้ย หนี กลับ ไป เมือง จัน

จึง นาง ตรึง ตรัก นาง ตรึง หนี สอง คน พี่น้อง ได้ กรู งเวียด นาม คืน
รวม ทั้ง หัก เมือง จัน ใหญ่ น้อย ๖๘ เมือง ด้วย กัน นาง ตรึง ตรัก ก็ ตั้ง
ตัว เปน เจ้า แผ่นดิน ขึ้น ปกครอง กรู งเวียด นาม ชนาน นาม ยี่ หัก ว่า พระ
นาง เจ้า หนี ตรึง เวียง แล้ว ตั้ง นาง ตรึง หนี เปน มหา อุปราช สำหรับ
ราชการ ฝ่าย ทหาร แล้ว ตั้ง แต่ง บัณฑิต ขุน มาง ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย ตำบับ ยศ
ตาม ตำแหน่ง จัด การ รักษา ด้าน ทาง กวต จัน แวง แวง ทุก ตำบล พระ นาง
หนี ตรึง เวียง พระ องค์ นี้ ตั้ง กรู ง อยู่ ที่ ตำบล เหล็ก กาบ เปน เจ้า แผ่นดิน
มาได้ สาม ปี

ฝ่าย ไชว เต่ง หนี กลับ ไป กรู ง จัน จึง กราบ ทูล พระ เจ้า ชัน กวง
มี ๆ ได้ ฟัง ตั้ง นั้น จึง รับ สั่ง แก่ ม้า ช้วน ว่า พวก ช้วน เกา จี่ ก็ กบฏ นั้น
ขบถ ข่า ขุน นาง ข้า หลวง มณฑล เสี้ย ตั้ง นี้ ถ้า สะใจ นาน ไป ก็ จะ มี

กำลัง มากขึ้น แต่ มีใจ กำเริบ มากขึ้น ทุก ที่ ตัว ท่าน ต้อง เปน แม่ทัพ
ยก กองทัพ ไป ปราม ปราม เสีย ให้ รามคาบ จึง จะ ไม่ เปน เสี้ยน หนาม
แก่ ประเทศ เรา ค่ะ ไป

ม้า อ้วน ได้ พัง รับ สิ่ง ดัง นั้น จึง ทูล ว่า ศัตรู ยก ตัว ขึ้น เปน กอง ตั้ง
แขม เมือง อยู่ ณ นั้น ข้าพเจ้า เห็น ว่า ไม่สู้ จะ กระไร นัก พอ ที่ ข้าพเจ้า จะ
สนอง พระเดช พระคุณ ได้ ม้า อ้วน กราบ พุต ดัง นั้น แล้ว พระเจ้า ยืน
กอง บุก ถึง เตี้ย ขึ้น ม้า อ้วน ก็ ออก มา จัด กองทัพ สรรพ ไป ด้วย เครื่อง
ศาสตราวุธ เตี้ย หมวก สไบ ยาว อาหาร พร้อม เตี้ย แล้ว คัด เลือคน นาย ทหาร
ที่ มีฝีมือ ชำนาญ ใน การ ทำศึก สงคราม เคย ได้ รับ กับ กอง มัง หาดาย นาย
กับ พลทหาร ๒๐ หมื่น ครั้น ถึง วัน ถูก ขัด ม้า อ้วน ก็ ทูล ตาย กองทัพ
ออกจาก เมือง เตี้ย ขึ้น ดำเนินทัพ ร้อน แรม พัก ผ่าน มา หาดาย ราชวิ
จน กองทัพ ต้อง เข้า ใน เขต รันแดน ญวน

ฝ่าย พลทหาร คำนวณ เห็น กองทัพ ใหญ่ เหลือ กำลัง ที่ จะ ต่อสู้ ต้าน
ทาน ได้ ก็ พา กัน แยก หนี พวก กองทัพ จีน ม้า อ้วน ก็ ยก กองทัพ ตี หัว
เมือง รวย ทาง เลย ต้อง เข้า มา จน ถึง เมือง ดอง เบียน ตั้ง ค่าย ใหญ่ พัก พล
ทหาร อยู่ ที่ ปาก บึง ให้ ไต่ รูป ค่าย ของ ม้า อ้วน อยู่ ที่ เมือง ห้า โหล่น
ยัง ปรากฏ สถานฐาน อยู่ จน ทุก วัน นี้

ฝ่าย พระนาง หนี อี ครั้ง เวียง ครั้น แล้ว ว่า ม้า อ้วน ยก กองทัพ จีน
มา ตั้ง อยู่ ใกล้ เมือง ดอง เบียน ตั้ง นั้น จึง ประชุม ขุนนาง ฝ่าย ทหาร
พล เวียง พร้อม กัน แล้ว ครัด ว่า บัดนี้ กองทัพ จีน ยก ตี ต้อง เข้า มา ถึง

เมือง ตอง เบียน แล้ว ตัวเรา แม้ว่าเป็น ศัตรูก็จริง อยู่ แต่ใจเรามี
ได้ หวาด หวั่น ครั้น ครว้น หรือ เกว้ง กัดต่อ ความตาย เรา เห็น ว่าแม้มาท
ว่า จัน จะมี ไชยชะนะเรา จันก็ ไม่มี เกียรติยศ แต่อย่างใด ถ้าจัน แพ้แก่
เราจัน จะมี ความ อับอาย แก่นา ๆ ประเทศ มากยิ่งนัก ว่า ตั้งแต่เพียง
ศัตรูก็ ไม่ได้ เพราะฉะนั้น ท่าน ทั้ง หลาย จึง ตั้ง ใจ ให้ แะ แะ แรง ช่วย กัน
ให้เต็ม กำลัง ฝีมือ แะ ความคิด ถึง จะ แพ้ แะ ชะนะ ก็ คง มี ชื่อ ปรากฏ
อยู่ในราช พงษาวดาร สืบ ต่อ ไป ภายหน้า เมื่อ แพ้ ชะนะ ประการ ใด ก็ สุดแล้ว
แต่ จะ เบน ไป ครั้น ครบถ้วน นั้น แล้ว จึง รับ ตั้ง ให้ นาง ตรึง ญวรี จัด ทหาร
พร้อม ด้วย เครื่อง สัตรา อาวุธ เสบียง อาหาร สรรพทุก ประการ ครั้น ได้
ฤกษ์ ก็ ย้าย พยุหะโยธาทัพ ออกจาก เมือง แห่ทัพ มา ไม่ ถึง ค่ายตหลวงมากแขวง
เมือง หั่ว โทน้อย ตอง เบียน ก็ ตั้ง ค่าย มั่น คง ไว้ พระนาง หันต ตรึง เวียง
กับนาง ตรึง ญวรี ก็ จัด ทหาร คุม ออกจาก ค่าย ยก ไป ยัง ค่ายต บึง
ทะเลสาบ ภาษา ญวน เรียกว่า บึง ไค ไท้ จึง ให้ ทหาร ไป ร้อง ท้ารบ
ฝ่าย ม้า อ้วน แม่ทัพ จัน ครั้น แจ้ง ว่า พระนาง หันต ตรึง เวียง ยกพล
ทหาร มา ท้า ชวน รบ ตั้ง นั้น จึง จัด ให้ นาย ทหาร ชื่อ มิ ได้ ปรากฏ
คุม ทหาร ออก มา รบ ตอง กำลัง ฝีมือ กับ พระนาง หันต ตรึง เวียง
ฝ่าย นายทหาร ที่ ยก ออก มา นั้น แะ เห็น พระนาง หันต ตรึง เวียง แต่ง
พระองค์ สวม เสื้อ เกราะ แะ ทรง หมวก ทองคำ มี ยอด บัก ขนนก การะเวก
พระ หัศ ถึง จั้ว ยืน ม้า อยู่ นำ ทัพ พิจารณา รูป โคม วรลักษณงามยิ่งนัก
นายทหาร จึง คิด ว่า ศัตรูนี้ ถ้าเรา พุทธจา เกิดย กัดอม ให้ ยินยอม

โดยดีแล้ว กองทัพเราก็จะไม่ต้องรบพุ่งให้ได้ความลำบากแก่พลทหารไพร่ นายทั้งปวง คิดเห็นดังนั้นแล้ว จึงพูดว่า ท่านนี้เป็นถึงพระเจ้าแผ่นดิน กรุงเวียดนาม มีเกียรติยศอันใหญ่ยิ่ง บริบูรณ์ไปด้วยโภคิโยธยธรรมสมบัติ เปรียบประดุจว่าแก้วอันวิเศษ มีค่าควรเมืองเป็นความดีอยู่แล้ว แต่ว่าชาติอยู่สิ่งหนึ่งไม่มีพื้นทองจะรองรับให้ศรีแก้วรุ่งเรืองเจริญขึ้นได้ ถ้าท่านกับเรา มาสมัครสโมสรสามัคคียินยอมพร้อมใจกัน ไปถวายมัททกะต่อพระเจ้ากรุงจีน รับเสด็จสรรพาทิโทษเสีย โดยดี เรากับท่าน แลราษฎรพลเมืองก็จะพลอยมีความสุข รอดพ้นจากความตายด้วยเป็นอันมาก ดีกว่าที่จะตั้งแขวงเมืองอยู่อย่างนี้ ขอให้ข้าพเจ้าทูลขอของสูงรอบคอบ เราว่านี้จะเห็นควรหรือไม่

ฝ่ายพระนางหนือ ครั้นเจื่องได้ฟังนายทหารว่าดังนี้ นางมีความโกรธยิ่งนัก จึงตอบนายทหารคืนว่า ตัวเราไม่ขออยู่ร่วมพัวพันดินแก่พวกจีน ด้วยพวกจีนที่มาอยู่รักษามันเมืองได้กระทำไ้ราษฎรร้อนรน แลทั้งมิให้มีความเจริญแก่ประเทศชาติของเราเลย จนประเทศของเรา ได้ขาดจากกระษัตริย์อันจะปกครองไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินมาช้านานแล้ว บัดนี้เราจะตั้งตัวเป็นเจ้าปกครองประเทศของเราบ้าง ครั้นชาติจีนยกกองทัพมาย่ำยีเขตรแดนของเรา แม้ว่าด้วยท่านจะระแวกเรา ท่านก็ไม่มีเกียรติยศอย่างไรนัก ถ้าท่านแพ้แก่เราก็ได้ความอับประยศแก่เรา ๆ ประเทศว่า สู้แต่ผู้หญิงก็ไม่ได้ ท่านอย่า

พูดให้มาก ไปเลย เสียเวลาเปล่า ๆ จง มารบ กัน ให้เห็น กำลัง แด่ มีมือ
เกิด พระนาง หนีอ ตรัง เวียง ครีต ตั้ง นั้น แล้ว ก็ ขับ ม้า รำจ้าว เข้า รบ
กับนาย ทหาร ซาคี จีน ได้ ประมาณ ๕๐ เพลง เห็นได้ ที่ พระนาง ตรังหนีอ
เวียง ก็ พัน ด้วย จ้าว ถูก นาย ทหาร จีน ตี ฆาต ศก ม้า ตาย

ใน ขณะ นั้น นาง ตรัง หนีอ ซึ่ง เปน นั้่ง สาว ของ พระนาง เห็น ได้ ที่
ก็ ขับ พล ทหาร เข้า ศก มบอบ บุค บัน ม้า พัน พล ทหาร จีน ต้ม ตาย ตก เปน
อัน มาก พวก ทหาร จีน เห็น นาย ตาย ไม่ เปน อัน ที่ จะ สู้ รบ ก็ พา กัน แดก
หนี กลับ เข้า ค่าย แล้ง ความ แก่ ม้า อ้วน แม่ ทัพ ทก ประการ

ฝ่าย พระนาง เจ้า หนีอ ตรัง เวียง ครั้น มี ไชย ชะนะ แก่ ขำ คัก แล้ว
ก็ कु่ม ทหาร กลับ เข้า ค่าย คิด การ ซึ่ง จะ เอา ไชย ชะนะ ต่อ ไป

ฝ่าย ม้า อ้วน ครั้น เสีย นาย ทหาร เอก ทหาร เดว ตั้ง นั้น ม้า อ้วน จึง จัด
นาย ทหาร ให้ ยก ออก ไป ตั้ง สู้ รบ แต่ พระนาง หนีอ ตรัง เวียง ต่อ ไป อีก
หมาย ใจ จะ เอา ไชย ชะนะ ให้ จง ได้

ฝ่าย พระนาง หนีอ ตรัง เวียง ครั้น เห็น นาย ทหาร จีน ยก ออก มา ตั้ง
นั้น อีก พระนาง ก็ कु่ม ทหาร ออก จาก ค่าย เข้า รบ แก่ นาย ทหาร ทลาย สิบ เพลง
นาย ทหาร จีน ทาน กำลัง แด่ มีมือ พระนาง ไม่ได้ ก็ ข่า นาย ทหาร จีน
ตาย ตก อีก แต่ ยก ออก รบ กัน ตั้ง นั้ เปน หตาย ครั้ง พวก นาย ทหาร
จีน จะ สู้ รบ เอา ไชย ชะนะ มิ ได้ แด่ สัก ครั้ง เดียว พระนาง หนีอ ตรัง เวียง
ได้ ข่า ทหาร เอก ทหาร เดว ของ จีน เสีย เปน อัน มาก แต่ ทหาร เอก ถึง
ตาม สิบ คน แล้ว

ม้า อ้วน จัด ทหาร ออก สู้รบ ครั้ง ไต่ ก็ ประวาไชย ไป ทุก ครั้ง ม้า อ้วน
จึง ครึกครอง ที่ จะ คิด กลอุบาย พ้อ ดวง เขา ไชย ชะนะ ตาม คำหรับ พิไชย
สงคราม ให้ จง ได้ ม้า อ้วน จึง สั่ง นาย ทหาร ทั้ง ปวง ที่ จะ ออก ไป รบ ว่า
การ ที่ จะ ยก ออก ไป ครั้ง นี้ อย่า ได้ คิด เขา ไชย ชะนะ เลย เมื่อ ได้ รบ
ศึก พันธกัน เข้า แล้ว ให้ ทำ เปน ถาด ถอย กลับ มา ค่าย เพื่อ จะ ให้
กอง ทักษิณ ไล่ คิด ตาม เพราะ สำคัญ เข้า ใจ ว่า พวก เรา แยก กัน เรา จะ
คิด อุบาย เขา ไชย ชะนะ ต่อ ที่ หลัง นาย ทหาร ทั้ง ปวง รับ คำ สั่ง รู้ กัน ตั้ง
นั้น แล้ว ก็ คุม ทหาร ยก ออก จาก ค่าย ไป ทำ ชวน รบ กับ พระ นาง หนือ
ครึ่ง เวียง พระ นาง หนือ ครึ่ง เวียง ก็ ยก ทหาร ออก จาก ค่าย เข้า ค่าย รบ
ด้วย นาย ทหาร จีน แด พด ทหาร เลว โดย สามารถ พวก ทหาร จีน ก็ ทำ
เปน เสีย ที่ ถาด ถอย จะ เข้า ค่าย ตาม นาย ตั้ง

พระ นาง หนือ ครึ่ง เวียง เห็น ตั้ง นั้น สำคัญ ว่า พวก จีน สู้ ไม่ได้ จึง
ถอย หนี มี ใจ กำเริบ มิ ได้ ระวัง ถัด ก็ ขยับ พด ทหาร ได้ คิด ตาม ไป จน
ไม่เป็น กระบวน ทักษิณ

ฝ่าย ม้า อ้วน เมื่อ จัด ให้ ทหาร ออก ไป รบ แล้ว ม้า อ้วน กับ นาย ทหาร
ก็ ยก พด ทหาร ออก ไป ทาง หน้อย วก เข้า ข้าง หลัง ครั้น เห็น ได้ ที่ ก็ ขยับ
ทหาร เข้า ปล้น ค่าย พระ นาง หนือ ครึ่ง เวียง ได้ จึง ขักธง ยี่ ห้อย แผ่น ดิน
ขึ้น ขึ้น ใน ค่าย

ฝ่าย พระ นาง หนือ ครึ่ง เวียง ครั้น รู้ ว่า เสีย ถด ถ่วง เข้า สัก แด เสีย ค่าย
หลุด แล้ว ตั้ง นั้น ก็ คุม ทหาร กลับ มา ค่าย พบ ม้า อ้วน คุม ทหาร ตั้ง
สกัด อยู่ ม้า อ้วน จึง ร้อง ว่า จง เร่ง ลง จาก หลัง ม้า มา ต่อ ความ ภัย ก็ เสีย โดย คัด

เรา จะ ไว้ ชั่วครู่ ถ้า ไม่ ยอม โดยดี จะ ต้อง ตาย ด้วย คม อาวุธ ทหาร เดว
ฝ่าย พระ นาง หนือ ครึ่ง เวียง มิ ได้ ได้ คอบ ประ การ ไต ก็ ขับ ม้า เช้า
รบ แก่ พล ทหาร จีน คี หัก ออก ทาง ถนน ใหญ่ ถัด มา เมือง เหล็ก ก้าม
บิต ประศู ชัน รักษา นำ ที่ เจริญ เติบ ไร่ มัน คง

ม้า อ้วน เห็น ได้ ที่ กระตม พล ทหาร ได้ คิด ตาม ไป ตั้ง ค่าย ถัด เมือง
ไว้ ทั้ง สี่ ด้าน ด้วย เมือง เหล็ก ก้าม กำแพง ชั้น นอก เบน แค กอไม้ ไม้ไผ่ ม้า
อ้วน จะ รบ หัก หार เข้า ไป ไม่ ได้ โดย ง่าย จึง ตั้ง ให้ ถัด เมือง ไว้ โดย
กวัด ชัน แล้ว ส่ง ให้ เที้ยว เที้ยว เก็บ ดอก หย้า มา โรย ตาม กอ ไม้ไผ่ จน รอบ
เมือง ครั้น ถู ตั้ง หย้า นั้ แล้ว ม้า อ้วน ส่ง ให้ เอา ไฟ เผา กอ หย้า
คิด ชุ่ย ไม้ ไหม ขึ้น รอบ กำแพง เมือง ถูก ไฟ บลิว ไป ตก คิด หลัด คา บ้าน
เรือน ราษฎร ใน เมือง ไหม ขึ้น หลาย ตำบล

ฝ่าย พระ นาง หนือ ครึ่ง เวียง กับ นาง ครึ่ง ญวรี นั้เอง แล้ว เห็น พะลัง
ไหม้ บ้าน เรือน ราษฎร ขึ้น ตั้ง นั้น ก็ พา ทหาร บิต ประศู เมือง รอบ พัน ฝ่า
ออก พัน กอง ทักษิณ หนี ไป ได้ รับ ขัน ม้า หนี ไป ทาง เมือง เก็ม เต กอง
ทักษิณ ก็ ยก คิด ตาม ไป ใกล้ กระ ชั้น จน จะ ทน อยู่ แล้ว จึง พระ นาง หนือ
ครึ่ง เวียง กับ นาง ครึ่ง ญวรี พอ ไป ถึง ผัง น้ำ เติง เข้า หมด ทาง ที่ จะ
หนี ต่อ ไป แล เห็น พล ทหาร ได้ กระ ชั้น เข้า มา แล้ว จึง ลง จาก ม้า
ทั้ง สอง คน โจน ลง ใน แม่ น้ำ เติง สั้น พระ ชนม์ มาย อยู่ ใน น้ำ นั้น

จึง ราษฎร ชาว เมือง ง่ อาน ได้ ปลุก ศาต บุชา มวง สรรว เส้น ไหว้
พระ นาง หนือ ครึ่ง เวียง กับ นาง ครึ่ง ญวรี ปรากฏ อยู่ จน ทุก วัน นี้ ใน
ประเทศ ญวน

ม้า อ้วน ครั้น จึง ว่า นาง หันอ ครึ่ง เวียง แด่ นาง ตรึง หนุรี โจน น้ำ สั้น
พระชนม์ แล้ว จึง ตั้ง ให้ นาย ทหาร คู่ม ทหาร แยก กัน ไป กอง ตะ ห้า พัน
เที่ยว รบ หัว เมือง ทั้ง ปวง ใน อาณา เขต ญวน นาย ทหาร ทั้ง ปวง ก็ ยก
ไป ทำ การ ตาม แม่ทัพ ใหญ่ ตั้ง ทุก ประการ

บันดา หัว เมือง น้อย ใหญ่ ทั้ง ปวง เมื่อ ได้ ทราบ ว่า พระ นาง หันอ ครึ่ง
เวียง แด่ นาง ตรึง หนุรี สิ้น พระ ชนม์ แล้ว เจ้า เมือง กรม การ น้อย ใหญ่
ทั้ง สิ้น ต่าง ก็ อ่อน น้อม สำนึก ดี แก่ ม้า อ้วน แม่ทัพ ใหญ่ กรุง จีน

ม้า อ้วน ครั้น ได้ ได้ กรุง เวียดนาม ตั้ง นั้น แล้ว ตั้ง พัก พด ทหาร
อยู่ ประมาณ สอง เดือน จึง ตั้ง ให้ นาย ทหาร เปน กอง มณฑล อยู่ รักษา
กรุง เวียดนาม แล้ว เอา เสาร์ ทอง แดง บัก เซตร แตน ไว้ ที่ เมือง เกว๋ เต็ม
จีน เรียก ว่า กุ้ย หลิม ปรากฏ อยู่ จน ทุก วัน นั้น

เมื่อ ม้า อ้วน จัด การ เรียบร้อย ราชธูร เปน ปกคิตี แล้ว จึง เลิก กอง
ทัพ กลับ ไป ยัง เมือง เดียง อื่น กราบ ทูล ขอร้อง การ ให้ พระ เจ้า อ่อน กอง มืด ทรง
ทราบ ทุก ประการ เมื่อ ม้า อ้วน กลับ มา จาก กรุง เวียดนาม ครั้ง นั้น ได้ พัน ชี
เข้า ดำตี มา เปน อัน มาก จน พระ เจ้า อ่อน กอง มืด มีความ สงสัย เข้า พระ ไทย
ว่า ม้า อ้วน ได้ เงิน ทอง ไล่ หีบ มา เปน อัน มาก บัด บัง ไว้

ครั้น กาล ต่อ มา ใน รัช กาล ที่ ๒ แผ่น ดิน พระ เจ้า อ่อน ชุน เต้ กรุง จีน
รับ ตั้ง ให้ พ่าง อึ้ง ขุน นาง ตำแหน่ง ซึ่ง คือ เปน ข้าราชการ มา อยู่ รักษา
เมือง เตื่อง เต็ม กรุง เวียดนาม ตู เต็ม เจ้า เมือง ดาว กาว เต่ง ข่า ซึ่ง อยู่ ใกล้ อาณา
เขต กรุง เวียดนาม คิด ขบถ ว่า อำเภอก แด่ นาย ค่าน เสีย พ่าง อึ้ง จึง
เกณฑ์ ขุน นาง กรม การ พด ทหาร ใน เมือง เต็ม เข็ม ยก ไปปราบ ปราบ

พวก ขบถ นาย ทหาร แด โพร พด เหล่า นั้น มีความ รังเกียจ ด้วย ทาง ไกล
แต่ กัน ดาน ข้าม ชอก ห้วย ขาร เขา แด ทั้ง เปน น้ำ กอบ ไป ด้วย ใช้ พิศม์
ต่าง ๆ พา กัน กลับ คิด ขบถ ต่อ สู้ พ่าง ซึง เกี่ยว ตี ปล้น บ้าน เล็ก เมือง
น้อย ใน อาณาเขต รุง เวียดนาม กระ ทำ ให้ ราษฎร โพร บ้าน พด เมือง
ได้ ความเดือดร้อน เปน อัน มาก พ่าง ซึง จึง มี ใบ มอก ไป กราบ ทูล
พระเจ้า แผ่น ดิน จีน ขอ ให้ แก่ เขียง นาย ทหาร ตำแหน่ง ซึง สือ ยก กอง
ทัพ มา ช่วย

จึง พระเจ้า อ๋น ชุ่น เต้ พระ องค์ ได้ ทรง ทราบ ใน ใบ มอก ของ พ่าง
ซึง ตั้ง นั้น แล้ว จึง รับ ตั้ง ให้ แก่ เขียง ยก ทัพ คู่มุ ทหาร ไป ช่วย พ่าง ซึง
ปราบ ขบถ ตาม ใบ มอก ซึง พ่าง ซึง ขอ ไป นั้น

ฝ่าย แก่ เขียง ยก ทัพ คู่มุ ทหาร ไป ถึง กรุง เวียดนาม แล้ว ก็ เข้า สัมทบ
กับ กอง ทหาร ของ พ่าง ซึง ยก เปน กระบวน ไป ปราบ ปราบ ชาว กรุง
เวียดนาม ซึง เปน ขบถ นั้น พวก ขบถ ต่อ สู้ โดย ความ สามารถ ไม่ อาจ
ปราบ ปราบ ให้ ระบับ ลงบ ดง ได้ เหลือ ดิถี บัญญา แด กล่าว ถึง ที่ นาย ทหาร
ทั้ง สอง จะ ปราบ ได้ จึง ขำ มี ใบ มอก ขึ้น ไป กราบ ทูล พระเจ้า อ๋น ชุ่น เต้
อีก ฉบับ หนึ่ง ทรง ทราบ แล้ว ทรง ปลุก ษา ขุน นาง ผู้ ใหญ่ ฝ่าย ทหาร
พด เรือน ทั้ง ปวง ว่า อัน ชาว ประเทศ อัน นำ กัก คิด ทำ เรียบ เปน ขบถ ขึ้น
บ่อย ๆ เมือง ๆ ธานี ท่าน ทั้ง หลาย จะ เห็น อุนบาย ประการ ไต ที่ จะ
ปราบ ให้ เรียบ ร้อย เปน ประกติ ได้

ถ้า ไท่ จึง ทูล ว่า คน ชาว เมือง อัน นำ กัก นั้น น้ำ ใจ ยัง กระด้าง เปน
อัน มาก แด ทาง ไป กรุง เวียดนาม ก็ กัน ดาน ด้วย ความ ไข้ โพร พด ได้

ความลำบาก เปน อัน มาก ซึ่ง จะ ใช้ การ หัก หาน ช่ม ชี บัง คับ บัง กัน นั้น
เห็น จะ ไม่ เรียบ ร้อย ราบ ไร ขอ พระ องค์ ทรง จัด ผู้ ที่ มี ละเอียด ญาคู ความ
รู้ แต่ มี อธิชา ไตรย ใจ คอ เยือก เย็น เปน ยุติธรรม นาน วด ให้ ไป อยู่ รักษา
เกลี้ย ก่อ อด เขา ใจ ให้ ไพร่ พล เมือง มี ความ เย็น เห็น ความ ดี ของ

ผู้ปกครอง โดย ทาง กรุณา ด้วย เห็น ว่า ไพร่ พ้า ข้าง แผ่น ดิน ที่ เปน มณฑล
ชาติ เดียว กัน กับ ตน มี ได้ คิด ที่ จะ เบียด เบย พให้ ผู้ อยู่ ใน ความ ปกครอง
ได้ ความ เตื่อ ร้อน ใน อัน ไซ้ ที่ ข้าง พระ พุทธ เจ้า เห็น ว่า คง จะ เรียบ ร้อย
ได้ เปน แน่ ข้าง พระ พุทธ เจ้า เห็น คน ที่ มี ทัง ละเอียด ญาคู แต่ มี ใจ โขม
อ้อม ธาร มี อยู่ สอง คน คือ จอก เหลียง ๑ เตี้ย เกี้ยว ผู้ รักษา เมือง เอก จิว ๑
ได้ เคย ปราบ ปราบ เมือง ชวน มี ความ ชอบ ต่อ แผ่น ดิน เปน อัน มาก คน สอง
คน นี้ ควร พระ องค์ จะ ทรง ใช้ ถ้า ไป แล้ว คง จะได้ ราช การ เปน แน่

× พระ เจ้า อัน ชุ่น เต ได้ ทรง พัง ถี ก่อ กราบ ทูล ตั้ง นั้น ก็ ทรง เห็น ชอบ
ด้วย จึง รับ สั่ง ให้ จอก เหลียง กับ เตี้ย เกี้ยว ทั้ง สอง นาย รับ ไป ยัง กรุง
เวียด นาม ตาม คำ ถี ก่อ กราบ ทูล

ฝ่าย จอก เหลียง กับ เตี้ย เกี้ยว สอง คน ครั้น ไป ถึง เมือง เต็ม เข็ม
กรุง เวียด นาม ก็ พุดจา ช้ แสง เกลี้ย ก่อ อด ราษฎร พล เมือง ใน เมือง
เต็ม เข็ม ให้ ข้าง ใจ ใน การ ผิด แด ชอบ ที่ ราษฎร ได้ ความ เตื่อ ร้อน เพราะ
ข้าง หตวง กรม การ ฝ่าย ทหาร ทำให้ ผิด ทาง ยุติธรรม ไป นั้น จึง ราษฎร
พล เมือง ได้ เห็น ความ กรุณา แต่ เห็น ผิด แด ชอบ ทุก ประการ ก็ พา
กัน อ่อน น้อม ยอม เข้า สวามิภักดิ์ คือ จอก เหลียง แด เตี้ย เกี้ยว ทั้ง สอง

ขณะ นั้น ที่ เมือง กิว เจิน เปน ฆบถ แวง เมือง ชวน อีก เมือง หนึ่ง มี ไพร่

พล ทหาร ประมาณ หมื่น เศษ ออกเหตียง ก็ ขึ้น นั่ง เกวียนไป เมือง กว๋ เจิน
 เทียว เกิดย ก่ออม ราชฎร เมือง นั้น พุดจา แนะนำ ให้ เห็น คุณ แด โทษ ทั้ง
 กำถั ที่ จะ คง ค่อ สู้ จะ พลดอย พาให้ ญาติ พี่น้อง บุตร ภรรยา ได้ ความ ยาก
 ไปทั่ว ดัน แด เปน การ เลี้ย ประโยชน์ ความ สุข ทุก สิ่ง ทุก ประการ เมื่อ
 ราชฎร มี ความ ทุกข์ ร้อน ประการ ไต ก็ ร้อง พ้อง ต่อ เจ้าเมือง กรม การ
 แด ขำ หลวง ผู้กำกับ จะได้ พิจารณา คัด ดิน ไร่ บั้ ทุกข์ ร้อน ให้ โดย ชรรณ
 ราชฎร ก็ พา กัน นิยม ยินดี เข้า ดำ พิภักดิ์ แก่ ออก เหตียง ทั้ง ขึ้น ใน แผ่น ดิน
 ของ พระเจ้า อัน ช่น เค้ ครั้ง นั้น ได้ ข้า ไส่ รย อะติ บัญญา ขุน นาง ดยง คน นี้
 เกิดย ก่ออม ราชฎร ชน ชาว ประเทศ ญวน จึง ไม่ คิด แรง เมือง ต่อ ขึ้น
 ค่อย มี ความ สงบ เรียบ ร้อย มา ขำ นาน

ครั้ง ใน ปี ที่ ๒ รัช กาด พระเจ้า อัน เกยณ ตั้ง ครั้ง นั้น เมือง ญว๊ก นาม
 เปน ขบถ เผา บ้าน เมือง ไหม ขึ้น หลาย ตำบล แล้ว ขำ ขุน นาง ขำ หลวง
 จัน เตี้ย ด้วย เวตา นั้น ขุน นาง ผู้ หนึ่ง ชื่อ เหลง เปน ขำ หลวง มา จาก
 เมือง จัน เหลง เปน คน ใจ อาริ รอบ คอบ ไม่ ดุร้าย ราชฎร นิยม ยินดี
 นับ ถือ เหลง เปน ชน มาก เหลง จึง ไป เทียว พุดจา ไหม น้าว เกิดย ก่ออม
 ราชฎร ชาว เมือง ญว๊ก ที่ คัด ขบถ เปน จุตา จด นั้น ราชฎร ก็ ยินดี เข้า
 สวามิภักดิ์ ค่อ เหลง การ ขบถ นั้น จึง ได้ สงบ ลง เหลง จึง ทำ ไบ บอช แจ้ง
 ความ ขึ้น ไป ยัง กรุง จัน ทูต ขอ เต่า ขำ มา แทน ตัว เหลง เปน ขำ หลวง
 อยู่ รักษา เมือง ญว๊ก นาม แต่ หา เปน ปรักติ เรียบ ร้อย ไม่

มี ชาย ผู้ หนึ่ง ชื่อ โจ้ กาด เปน ชาว เมือง ญว๊ก นาม คัด ขบถ แรง เมือง ขึ้น
 จึง ขำ หลวง กอง มณฑล ทั้ง หลาย ได้ มี ไบ บอช ขึ้น ไป กราบ ทูล พระ เจ้า

แผ่นดินจีน ๆ จึงรับสั่งให้เห่ง ลง มา อยู่ เกิดภัย กัดฉม ราษฎร เมือง ญวนรัก
อีก ครั้นเห่ง มา ถึง กรุงเวียดนาม โจว คาค ก็ ออก มา ช้อน น้อม คอ
เห่ง ตามเดิม

ครั้น การ ล่อง มา ราษฎร ชาว เมือง เขมร กับ ชาว กรุงเวียดนาม คน
คิดกัน เปน ขบถ แชง เมือง ขึ้น เปน หลาย เมือง ครั้น ความ ทราบ ไป ถึง
พระเจ้า แผ่นดิน ฮั่น กรุงจีน จึง รับสั่ง ให้ จูเซย ยก กอง ทပ် ไป ช่วย
จิ๋ว โย้ว หลวง กอง มณฑล ซึ่ง รักษา กรุงเวียดนาม ปราบ ปราบ ญวน
กับ เขมร

จูเซย ครั้น ยก กอง ทပ် ไป ถึง กรุงเวียดนาม มิ ได้ คิด ว่า พัน ราษฎร
ด้วยกำลัง ทหาร แด่ คน อาวุธ ย่อม ทัพ ยาม พูจา ชี้แจง น้าว โหม้ โดยดี
ราษฎร หากัน ยินดี ยอม สวามิภักดิ์ ด้วย จูเซย เปน อัน มาก ยัง อยู่ แต่ เดือน
สอง อีก พวกหนึ่ง ตั้ง แชง เมือง มิ ได้ ช้อน น้อม จูเซย จึง ได้ ยก กอง ทပ် ไป
รบ กับ เดือน สอง ๆ ผู้ กำลัง กอง ทပ် จูเซย ไม่ ได้ ก็ แยกหนี จูเซย คู่ม
ทหาร ได้ คิด ตามไป ทัน เข้า ก็ จับตัว เดือน สอง ได้ จึง สั่ง ให้ นำ
เดือน สอง เสีย

ครั้น กาล ล่อง มา ชาว เมือง ยาวจี้ จำพวกหนึ่ง คิด การ เปน ขบถ ขึ้น
จับตัว จิ๋ว โย้ว หลวง มณฑล ว่า เสียแล้ว จึง มี โขม ออก เข้า ไป ยัง
กรุงจีน พระเจ้า แผ่นดิน ฮั่น ทรง ทราบ แล้ว จึง รับสั่ง แก่ แก่ มั่ง เกียน
ขุนนาง ตำแหน่ง ซึ่ง สืบ ให้ เปน ข้าราชการ ลง มา เปดียน ข้าราชการ คน เดิม
อยู่ รักษา กรุงเวียดนาม แก่ มั่ง เกียน ลง มา ถึง ราษฎร ชาว กรุงเวียด
นาม จึง ทำ เรื่อง รวบรวม ทุกๆ ชื่อ แก่ มั่ง เกียน ใจ ความ ว่า เดิม ท่าน

ข้า หลวง ซึ่ง มา อยู่ มีแต่ ประพฤติ การ กตัญญู หมั่น เหน้ แต่ ละ เขา พักศิก
เงิน ทอง สิ่ง ของ ต่าง ๆ แก่ ราษฎร มิ ได้ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม รับ สิ้น บน
เห็น แก่ หน้า บุค คต เข้า ด้วย ผู้ ผิด ทำให้ ราษฎร ได้ ความ เดือดร้อน แทบ
ทุก ถ้วน หน้า เพราะ ฉนั้น จึง มี วัง สุม ประชุม กัน ตั้ง การ รักษา ศักดิ์
ชีวิต ทรัพย์สินสมบัติ เพื่อ ประโยชน์ จะ มี ให้ ท่าน ข้า หลวง กตัญญู หมั่น เหน้ ได้
ใน อัน ไซ้ ที่ ไซ้ ว่า พวก ข้าพเจ้า จะ คิด เปน ขบถ ทรยศ ต่อ พระ เจ้า กรุง จัน
นั้น หา มิ ได้

แก แม้ เกียน ครั้น ได้ แจ้ง ความ ตาม เรือง ราว ของ ราษฎร ร้อง ทุกข์ ดัง นั้น
แล้ว จึง จัด ให้ ขุน นาง ที่มี สติปัญญา ไป เที่ยง เกลี้ย ก่อ ล้อม ราษฎร ให้ ตั้ง
ท่า มา หา กิน อยู่ ตาม ภูมิ ตาเนา เปน ปกติ ผู้ ไต ที่ เปน อัน ขพาต จิตร
กระ ต้าง ทำให้ ผู้ อื่น พลอย ได้ รับ ความ เดือดร้อน ยาก แค้น ใน เหตุ
ผล อัน ไซ้ ที่ ไม่ ชอบ ธรรม ก็ จำ ต้อง ทำ โทษ จ้าง ชี้ ยื่น ตี ข่า แลี่ย ตาม
โทษานุโทษ ราษฎร จึง ค่อย ได้ ความ สุข เปน ปกติ

มี ชาย ผู้ หนึ่ง ชื่อ ย่าง เลื่อง เปน ชาว เมือง ยาว จี่ ทำ เพง แปล เปน
ภาษา ไทย ได้ ความ ว่า เต็ม คิด ขบถ ก็ เพราะ ความ เดือดร้อน บัด นั้น
แก แม้ เกียน (ญวน เรียก ว่า หยา มั่น เกียน) มา เปน ข้า หลวง มี ความ
อาวี่ รอบ คอบ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม ไหน เลย ผู้ ไต เขา จา สามารถ จะ คิด
ขบถ ค่อ ไป ได้ สิ้น ความ ใน เพง ของ ย่าง เลื่อง

เรา ผู้ เรียบ เรียง ความ พิศาวระ หัด ความ ดี เช่น ย่าง เลื่อง กล่าว นี้ ใคร ๆ
แทบ ทุก คน ที่ เปน ข้า ราช การ ย่อม ทราบ ชื่น ทัก กัน หมด แต่ เหตุ ไต

จึง ไม่ ใคร จะ เห็น ผู้ กระ ทำ ตาม แม้ ถึง ปาก พุด ก็ พุด ว่า อย่าง นี้ แต่ เบน
การ ถูก ชอบ ควร ประ กอบ ประ พุติ ทั้ง กัน บันดา เบน ขำ แผ่น ดิน
ตุ เบน น้า อัคร รัญ มาก ใน ความ ขี้ นี ที่ ตรง คน จะ ทำ ได้ มี ใคร จะ มี เคย
ตั้ง แต่ แก เบ้ง เกียน มา เบน ขำ หดวง แล้ว แก เบ้ง เกียน ก็ ตั้ง โรง เรือน
หนังสือ จีน ให้ ราช ภูร ชาว เมือง ยาว โจว เต่า เรือน หนังสือ มาก ขึ้น กว่า แต่ เดิม
กำหนด สาม ปี สอบ ได้ ครั้ง หนึ่ง บันดา พวก นัก เรือน ใน ประเทศ ญวน ยาว จี
ต้อง ไป สอบ ได้ หนังสือ ถึง กรุง จีน ผู้ ที่ สอบ ได้ ถึง ประ โยค จอ หวง
ฉา จิน ลือ พวก พนักงาน จีน ก็ หา เคี่ยม ตรวจ ดู ให้ ถึง ประ โยค ตำแหน่ง
นั้น ไม่ คน ประเทศ ญวน ยาว จี ใน ครั้ง นั้น ได้ สอบ ได้ มีความ รู้ ถึง
เพียง ไต พระ เจ้า แผ่น ดิน จีน ก็ มี ได้ ทรง ชุบ เคี้ยง ให้ มี ยศ ดา บันดา คัก กัด
เท่า เสมอ ด้วย คน จีน โดย ความ เสีย ไม่ ได้ ก็ แต่ เพียง กือ หยิน ลิว
จ่าย เท่านั้น

ฝ่าย จู เซย ขำ หดวง ผู้ กำกับ รักษา เมือง ยาว โจว จึง ให้ ตั้ง คน
ญวน ชาว เมือง ยาว โจว เบน ผู้ ได้ ไป สอบ ได้ หนังสือ กลับ มา จู เซย จึง มี
บอก เข้า ไป ขอ ให้ ตั้ง เบน ขุน นาง รักษา เมือง ยาว โจว ตั้ง ตั้ง จึง พุด แก่
จู เซย ขำ หดวง ว่า คน ใน ประเทศ เวียดนาม นี้ ผู้ ไต แม้ ว่า ได้ เต่า
เรือน หนังสือ ดี เบน นัก ปราช แต่ ก่อน ต้อง ไป สอบ ได้ หนังสือ ยัง กรุง
จีน เบน ทาง ไท ไท เคี่ยม เคี่ยม ๑ ไท มั่ว ค้าย ๑ ไท ค้อ ๑ นัก เรือน สาม
คน นี้ ได้ เต่า เรือน วิชา หนังสือ ถึง ซึ่ง สอบ ได้ ได้ ประ โยค ทำ ช่วย จีน ลือ
พระ เจ้า แผ่น ดิน จีน ทรง ตั้ง ให้ เบน ขุน นาง ตำแหน่ง เกรียง ลือ หา ได้ เบน

ใหญ่ในเมือง ยาว โจว ไม่ ก็เพราะเวตานั้น บ้าน เมือง ตก เป็น ชะเถย
อยู่ จึง ต้อง จำเป็น ไป เช่น นั้น

ใน กาล ที่ ครั้ง นั้น ยังมี ญวน ยาว จั ผู้หนึ่ง ชื่อ ตัก กิม อยู่ ทำ ราชการ
ใน กรุง จัณ ตัก กิม จึง กราบ ทูล พระเจ้า แผ่น ดิน ยัน ว่า กรุง เวียด นาม
ทุก วัน นี้ ไม่มี พ้า ครอบ ไม่ มี พ้น แผ่น ดิน รอง เพราะ ฉนั้น น้ำ ค้าง ก็ มิ ได้
ขยาย ตม ก็ มิ ได้ พัด ถึง ถูก ท่วม กัน

เมื่อ พระเจ้า แผ่น ดิน ยัน ได้ ทรง พัง ตัก กิม กราบ ทูล ดัง นั้น พระองค์
ทรง คิด ขึ้น มา ได้ ทันท ที่ ใน ที่ มิ ได้ ทรง ชุบ เลียง นัก ปราช ชาว เวียด นาม
ให้ สัม แก่ ความ รู้ ที่ เขา ได้ เถา เรียน ชอบ ได้ ได้ ประ โยศ เพราะ ฉนั้น
พระองค์ จึง ทรง ตั้ง ให้ โหม่ว ต้าย เป็น ชุน นาง ตำแหน่ง เย่ เชียง สะ ภาษา
ญวน เรียก ว่า ท่าเยียง เตียบ ให้ เยียว เตียบ เป็น ชุน นาง ตำแหน่ง ดัก สะ
ภาษา ญวน เรียก หลก เตียบ เป็น ใหญ่ อยู่ ใน เมือง ยาว โจว

ครั้ง นั้น ตัก ราช พระเจ้า ยัน โกโจ ตั้ง ตัม ฤช ษัตริย์ ตม มา ถึง แผ่น ดิน
พระเจ้า เขียน เค้ ครั้ง นั้น เรียก ว่า แผ่น ดิน สาม ก๊ก คือ เมือง กัง ตั้ง
ก๊ก ๓ เมือง เสฉวน ก๊ก ๓ เมือง ชู โต ก๊ก ๓ ทั้ง สาม เมือง นี้ ทำ สงคราม
ชิง อำนาจ เพื่อ จะ เป็น ใหญ่ กว่า กัน

ฝ่าย ประเทศ ญวน กรุง เวียด นาม มี ชาย สอง คน พี่ น้อง ผู้ พี่
แต่ ผู้ ชื่อ ตวาง ห่วง วาย ผู้ น้อง ชื่อ ตี้ เวียน วิ เป็น คน ชาว เมือง กวาง คิ่น
ตั้ง บ้าน เรียน อยู่ ตำบล เทือง โง เมื่อ ตี้ ตวาง ห่วง วาย ยัง เยาว์ อยู่ นั้น
ได้ ไป สดอม ได้ หนึ่ง สัปดาห์ พร้อม กัน กับ เยียว เตียบ ได้ รับ ยศ ตำแหน่ง ที่
ชื่อ เหลง

ครั้น กาดะ ต๋อง มา สัตถวาง ห่าน วาย ถา ออก นอก ราช การ กลับ มา
ยัง กรุง เวียดนาม เกิด โจร ผู้ร้าย แดกคิด ขบถ แะ เมือง ขึ้น หลาย คำบด
พวก ขบถ จับ ตัว จูห ข่า หลวง ผู้รักษา เมือง ยาวโจว ข่า เตี้ย สี่ เวียน วิ
กับ สัตถวาง ห่าน วาย ทั้ง สอง คน ที่ น้อย มี โพร พด ทหาร บ้อง กัน รักษา
ไว้ ได้ หลาย เมือง สี่ เวียน วิ พด ยก ตัว เมือง ๆ ว่า เครียว ต้า ซึ่ง
ยก ตัว ว่า พระเจ้า เครียว หวอ เต็นั้น ข่านาญ ใน การ ทหาร ได้ อดหมุก
เปน ผู้รู้ หนังสือ ลึก ซึ่ง เปน นักปราชญ์ ถ้า จะ เปรียบ แก่ เรา ก็ ไม่ เห็น
แปลก ปลาย อักษร วรรย ะไร แก่ กัน นัก

ในปี ที่ ๔ รัชกาล ของ พระเจ้า ฮัน เหย็น เต้ กรุง จีน ทรง ตั้ง ให้
สัตถวาง ห่าน วาย เปน ขุนนาง ตำแหน่ง เล่ง โคว เค็ง เฮา ภาษานวน
เรียกว่า ตอง โค คัน โฮ่ว ครั้น สัตถวาง ห่าน วาย สืบ รู้ ว่า โค โด เปน
ลัทธิ ราช สมบัติ พระเจ้า เหย็น เต้ แอม ร้าย ตั้ง มา ตั้ง ให้ สัตถวาง ห่าน วาย ๆ
จึง แต่ง เครือง บรรณาการ ไป ยอม ขึ้น แก่ ขุน กอน เจ้า เมือง กังตัง ให้ บุตร
คน หนึ่ง ชื่อ ไม่ ปรากฏ ใน จดหมาย เหตุ ราชการ ไป เปน บุตร บุญธรรม
เจ้า เมือง กังตัง ๆ จึง ทรง ให้ สัตถวาง ห่าน วาย เปน ขุนนาง ตำแหน่ง
โฮย เคียง กุน เล่ง เพง เฮา ภาษานวน เรียกว่า เหว่ เคื่อง กุน ต้อง
เปี่ยน โฮ่ว แปล ภาษาไทย ว่า เปน ผู้ปกครอง กรุง เวียดนาม

ราษฎร ทั้ง หลาย ใน กรุง เวียดนาม มีความ นิยม ยิน ดี รักใคร่
สัตถวาง ห่าน วาย ยิ่ง นัก จึง พริ้ม กัน ยกย่อง สัตถวาง ห่าน วาย ขึ้น ออก
พระนาม ว่า พระเจ้า สี่ เวียง ๆ จึง ตั้ง พระนคร อยู่ ที่ ตำบล เคียง ผู้
ครั้น พระ เจ้า สี่ เวียง ขึ้น พระชนมายุ ต๋อง ไป แล้ว สี่ เวียน วิ ซึ่ง เปน อะนา

จึง ปกครอง กรุง เวียดนาม ค่อยมา สี่เวียนวี่ มี ใจ กำเริบ คิดจะ ยก กองทัพ
ไป ตี เมือง กังคัง สี่ชี่ วัง เล้ง ซึ่ง เปน ชน นาง ชู้ ใน สี่เวียน วี่ จึง ทัดขาน
ห้าม ปราบ ว่า ข้าพเจ้า ตริภคตรอง ไป ดู เห็น มา หตาย ครั้ง แล้ว คน ชาว
เมือง เรา ทำ คึก แก่ จัน ค่อย ๆ มา ทุก ๆ แผ่น ดิน จัน ไม่ ปราบ ว่า
ผู้ใด กระทำ การ ให้ ตดตด ไป ได้

สี่เวียน วี่ ได้ พัง สี่ชี่ วัง เล้ง ทัดขาน ดังนั้น มีความ โกรธ เหม็น อัน มาก
จึง พุด ว่า กู จะ ยก กองทัพ ไป รบ จัน เมือง กังคัง มึง มา ห้าม กู ให้ เสีย
ถูก ขของ กู ว่า ดังนั้น แล้ว จึง สั่ง ให้ ทหาร คู่มอ สี่ชี่ วัง เล้ง ไป จำ เลี้ย
ฝ่าย ครี่ เทียบ ซึ่ง เปน พี่ ชาย ของ สี่ชี่ วัง เล้ง ได้ ทราบ ว่า สี่เวียน วี่
สั่ง ให้ จำ สี่ชี่ วัง เล้ง เสีย ดังนั้น ครี่ เทียบ มีความ ออกรอญ ผูก ใจ เจ็บ แค้น
สี่เวียน วี่ ยิ่งนัก จึง มั่ว สุ่ม ประชุม เพื่อกองทหาร ยก มา ทำ สงคราม
แก่ สี่เวียนวี่ ตั้ง สุ่ม รบ กัน มา ได้ ประมาณ สี่ก ถึง เดือน มิได้แพ้ ชนะ
แก่กัน แต่ ว่า ก็ ต่าง คน ต่าง เลิก รบ กัน มิ ได้ ทำ สงคราม แก่ กัน ค่อย ไป
ฝ่าย เจ้าเมือง กังคัง จึง ให้ หล่ ได้ เปน ราชทูต ถิ่น นิ่ง สี่ชี่ มา เกย
กล่อม สี่เวียนวี่ ๆ ก็ ยอม ย่อน น้อม ค่อย เจ้าเมือง กังคัง

ครั้น กาดะจ๋วง มา ได้ ได้ คิด พาด หา เหตุ จับ ตัว สี่เวียน วี่ จำ เลี้ย
จึง ตาม ไล่ กับ วัง ครี่ นายทหาร ของ สี่เวียน วี่ มีความ ผูก ใจ เจ็บ แค้น
ได้ จึง มั่ว สุ่ม ประชุม คน ได้ พดทหาร เปน อัน มาก แล้ว ก็ ยก ไป
สู้ รบ แก่ ได้ สู้ หล่ ได้ ไม่ ได้ ก็ แยก หนี ไป

ที่เมือง กิว เจ็น พวก ราษฎร มั่ว สุ่ม ประชุม กัน เปน ชน ชน จึง ยก เข้า

ตั้งเมือง กว๋เจิน

จะฆ่า พวก ขุน นาง จัน ซึ่ง มา เปน ข้าง หลวง กำกับ

เมือง ชย

ฝ่าย เจ้าเมือง กังตัง

ทูลแจ้ง ว่า ที่ กรุง เวียดนาม ญวน ยาว จั

ประเทศ กรุง เวียดนาม คิด ขบถ ขึ้น หมาย เมือง จึง จัด ให้ ตัก เตียก ยก

กอง ทัพ ไปปราบ ปราบ ญวน ยาว จั ตัก เตียก ยก กอง ทัพ ไป ถึง กรุง

เวียดนาม ราชบุตร ที่ เมือง กว๋เจิน เข้า ยอม สำนึก กัก เข้า แก่ ตัก เตียก

ทั้ง ดิน

(ต่อ นี้ ไป จะ ว่า ด้วย พระเจ้า สี เวียง ซึ่ง ตั้ง ตัว เปน เจ้า แผ่น ดิน)

นับ ตั้ง แต่ ใน รัชกาล พระเจ้า เทียน เตี มา จน ถึง สี เวียง วิ ปกครอง

กรุง เวียดนาม ต่อ ไป จน ถึง ปี มะเมีย รวม ได้ ๕๐ ปี ตรง กับ ปี

ที่ ๕ พระเจ้าเฮา จั เต่า เตียน ใน ครั้ง นั้น กรุง เวียดนาม ต้อง ไป ขึ้น แก่

เมือง กังตัง ครั้น ภาย ต่อ มา ใน ประเทศ จีน แซ่ ชู ม้า ได้ เปน เจ้า

แผ่น ดิน รวม เปน ก๊ก เตียว เวียง ว่า แผ่น ดิน ไช่ จัน

ใน สมัย นั้น ประเทศ ญวน ที่ ตำบล เขา เมือง กว๋เจิน มี หญิง ผู้หนึ่ง

แซ่ เถียว ชื่อ เกียว มี ถิ่น ยาว ยาน ถึง สาม ศอก ตัว หัก พัน ไว้ ข้าง หลัง

เดิม เปน หญิง เส่ เพด ไม่ เปน หลักฐาน เมื่อ กรุง เวียดนาม เสีย แก่ จีน

แผ่น ดิน ขึ้น ต่อ ลง มา ก็ ไม่ มี พระเจ้า แผ่น ดิน ปกครอง แผ่น ดิน ญวน

มี แต่ ข้าง หลวง จัน มา รักษา กำกับ อยู่ หมาย เมือง แต่ กระ นั้น ที่ กรุง

เวียดนาม ก็ ยัง ไม่ เปน ปก กติ ได้ ย่อม มีว สุ่ม ประชุม กัน คิด ขบถ ต่อ จีน

หลาย ตำบล ใน สมัย นั้น นาง เถียว เกียว มีว สุ่ม พวก พ้อง บริวาร

ได้ ไพร่ พด เปน อัน มาก พร้อม ด้วย ด้ม บึง อาหาร สรรพ เครื่อง

สาตราอาวุธ ทั้ง ปวง จึง นาง เกรี้ยว เกี้ยว ชื่น ช้าง ชัม พงทหาร เทียว ตี
หัวเมือง ไหญ่ น้อย ได้ เปน หลาย เมือง ข้า ขุน นาง จีน ตาย หลาย นาย
ครั้น นาง เกรี้ยว เกี้ยว สู้ ทหาร จีน ไม่ ได้ นาง จึง ไป โจน ลง ใน น้ำ ถึง แก่
ความ ตาย บิ ศาจ นาง เกรี้ยว เกี้ยว ก็ ถัด ภาย เปน เทพารักษ์ ที่ เมือง
ท่า ไหญ่ เมือง เล้ อาน มี ศาต เทพารักษ์ ราษฎร เดิน ให้อู่นู ขา อยู่ ปรางกู
จน เท่า ทุก วัน นี้

ใน กาล ะ ครึ่ง นั้น ประเทศ จีน เปน แผ่น ดิน ไช่จั้น ญวน เมือง ยาว จี้
ต้อง ขึ้น แก่ เมือง กังตัง เจ้า เมือง กังตัง ให้ หอง ชุนชู กับ เต็ง ชุน ทั้ง สอง
นาย เปน ขุนนาง ตำแหน่ง กุณ เลี้ย เปน ตัว ข้า หดวง มา รักษา มณฑล เมือง
ยาวโจว ข้า หดวง ทั้ง สอง นาย เปน คน ใจ คุร้าย หยาบ ข้า มี ได้ ตั้ง
อยู่ใน ยุติธรรม กต ชี ฆัม เหง ราษฎร พง เมือง ให้ ได้ ความ เดือดร้อน
ถึง สาหัส

หัตถ์ ยิง ชึ่ง เปน ชาว เมือง ยาว โจ้ว เห็น ข้า หดวง ทั้ง สอง นาย ประ
พฤติ การ หยาบ ข้า ดังนั้น จึง จับ ตัว ชุนชู กับ เต็ง ชุน มา เลี้ย เจ้า เมือง
กังตัง จึง จัด ให้ ผู้อื่น เปน ข้า หดวง มา จัดการ แทน ชุนชู กับ เต็ง ชุน ต่อไป
จึง แบ่ง กรุง เวียดนาม ออก เปน สอง ส่วน ที่ ๓ คือ เมือง กว่างโจ้ว
ที่ ๒ คือ เมือง ยาวโจ้ว ขณะ นั้น หัตถ์ ยิง จึง ไป ต้า พิกักดี คือ เจ้า เมือง
กังตัง ๆ จึง หอง ให้ หัตถ์ ยิง เปน ขุนนาง ผู้ใหญ่ รักษา เมือง ยาวโจ้ว ภาย
หลัง พระเจ้า แผ่น ดิน ไช่จั้น จึง รับสั่ง ให้ ชุย กวย เปน ข้า หดวง มณฑล
รักษา กำกับ เมือง ยาวโจ้ว ชุย กวย ตัว ผู้เดียว ไม่ ใ้ ใจ แก่ ราษฎร
กรุง เวียดนาม จึง มี หนังสือ ไป กราบ ทูล พระเจ้า แผ่น ดิน ไช่จั้น

ขอ ให้ ชัง ก๊อก มา อยู่ กรุง เวียดนาม
กรุง เวียดนาม

เพื่อ จะ ได้ ช่วย หลือ ชัง รักษา

ฝ่าย พระเจ้า แผ่นดิน ไช้จั้น ครั้น เจ้ง ใน หนังสือ ของ ชัย กวย แล้ว
ก็ ไป รบ ตั้ง ให้ ชัง ก๊อก ไป รักษา กรุง เวียดนาม ตาม หนังสือ บอก ของ
ชัย กวย นั้น ทุก ประการ ฝ่าย ชัง ก๊อก ยก พล ทหาร ไป ยัง ไม่ ท้น จะ ถึง กรุง
เวียดนาม พล นาย ทหาร เมือง กังคัง ยก ไป กรุง เวียดนาม หลือ พอง ยก
กอง ทပ် เข้า รบ กับ หลือ ชัง หลือ พอง ได้ ทัก ก็ฆ่า หลือ ชัง ตาย ใน กลาง

ที่ รบ พวก ขุนนาง เมือง กังคัง ก็ เข้า ไป กรอง รักษา กรุง เวียดนาม ค่อย ไป อีก

ครั้ง ภายหลัง พระเจ้า แผ่นดิน ไช้จั้น

จัด ให้ เข้าย เจ้า ยก กอง ทပ် ไป

ยัง กรุง เวียดนาม รบ ตั้ง กับ พวก ขุน ทหาร เมือง กังคัง พวก เมือง
กังคังสู้ ไม่ ได้ ก็แตกหนี แล้ว พระเจ้า หงฮอ เมือง กังคัง จัด ให้
เจ้า ชุน เปน ขุน ทหาร มณฑล พวก ทหาร อยู่ รักษา กรุง เวียดนาม เมือง
ยาวโจ้ว

ครั้น อยู่ มา มาวหมาย กับ ตั้ง เลือง ญวน ยาว จี้

ชาว เมือง ยาว โจ้ว

ยก พล ทหาร ออก ไป ต่อสู้ กับ นาย ทหาร เมือง กังคัง

ที่ ตำบล เมือง

โก่ทั้น ตั้ง เลือง ได้ ทัก ฆ่า เจ้า ชุน เสีย

ฝ่าย พระเจ้า หงฮอ เมือง กังคัง

ครั้น เจ้ง ว่า เจ้า ชุน นาย ทหาร

ฆ่า หลือ ชัง กับ นาย ทหาร แผ่นดิน ไช้จั้น

เจ้า ชุน ตาย ใน กลาง ที่ รบ ตั้ง นั้น

หงฮอ เมือง กังคัง ตั้ง ให้ เข้าย เจ้า กับ นาย ขุน พล ทหาร ยก กอง ทပ်

ไป รบ เข้าย เจ้า ชัง ตั้ง อยู่ ณ เมือง ยาวโจ้ว

ฝ่ายเฮียเจ๊ก ครั้นแจ้งว่า กองทัพเมืองหงอ ยกมาอีก จึงให้ตั้งเสียง

นายทหาร เปน คน ขาดิ ยาวโจ้ว ยก กองทัพ ออก ไป ต่อสู้ แก่เตา ย่อง

ณ ตำบลแม่น้ำเพิงถวี ตั้งเสียงสู้ฝีมือเตา ย่อง ไม่ได้ ก็แตกหนีกลับ

เข้าเมือง ยาวโจ้ว แจ้งความแก่เฮียเจ๊กว่า กองทัพเมืองหงอ ยกมา

ครั้งนี้ มีกำลัง แข็งแรง มาก เรา จะ ตั้งสู้ รับ อยู่ ที่ เมือง ยาวโจ้ว นั้น เห็น จะ

ไม่ได้ ด้วยพลทหาร เราน้อยตัว กว่าเขา มากนัก จำเราจะต้องกลับ

ไปยังกรุงจีน ขอ กองทัพ ยกมาช่วย บ้าง กัน แก่ แค้น ชาวหงอ จึงให้ จึง ได้

ครั้งนี้ ปลูกษา ตกลง กัน ตั้ง นั้น แล้ว เฮียเจ๊ก ก็ ยก พลทหาร หนี กลับ ไป

เมืองฮุโต กราบ ทูล พระเจ้าแผ่นดิน ไช่จิ้น ทุก ประการ

ฝ่าย พระเจ้าหงอ ย่อง กับ พระเจ้าแผ่นดิน ไช่จิ้น ครั้ง นั้น ตั้ง กระทำ

ศึก สงคราม ต่อสู้ กัน ปรากฏว่า จะชิงเอา ประเทศ ญวน กรุงเวียดนาม

ให้อยู่ใน อำนาจ ของ ประเทศ ทั้ง สอง นั้น

เมื่อเตา ย่อง แม่ทัพ เมือง หงอ มีไชยชนะแก่แม่ทัพแผ่นดิน ไช่จิ้น

ครั้ง นั้น พระเจ้าหงอ ย่อง จึงเลื่อนยศให้เตา ย่อง เปน ตำแหน่ง เซ็ก ลือ

แล้วนั้น เมือง ยาวโจ้ว ขึ้น เปน สามเมือง คือ เมือง หวอ บิน ๑ เมือง กิด ตัก ๑

เมือง เค็ง เซียง ๑

ครั้น อยู่มา พระเจ้าหงอ ย่อง จึงเลื่อนยศเตา ย่อง เปน ตำแหน่ง โต ตัก

สำหรับ ไป มา ทำ กับ เมือง หวอ เซียง กรุงเวียดนาม, ด้วยเตา ย่อง เปน คน

ใจสุจริต ตั้ง อยู่ใน ยุติธรรม ชาวเมือง เค็งเซียง มีความ รักใคร่นับถือ

เตา ย่อง เปน อัน มาก ราษฎร ทั้ง หลายนับยอมให้เตา ย่อง กลับไป เมือง จีน

ขอ ให้เตา ย่อง อยู่ประจำเมืองเค็งเซียง

ครั้น ค่ำ มา ภายหลัง เมือง กัง ตั้ง ถอน กำแพง ตั้ง ต้อง ยอมอยู่ ใน ความ
ปกครอง ของ กรุง จีน แผ่นดิน ไช่ จั้น พระเจ้าแผ่นดิน ไช่ จั้น จึงทรง ตั้ง
ให้ เตา ย่อง เปน ขุนนาง ตำแหน่ง ออง เหวง เฮา เปน ข้า หลวง ประจำ รักษา
กรุง เวียดนาม มา ได้ ๓๐ ปี เสด็จ เตา ย่อง ก็ ถึง แก่ กาล มั่ง ลง ไป ราษฎร
เมือง ยาว โจ้ว ร้อง ให้ รัก เตา ย่อง แทบ ทุก ตัว คน จึง พระเจ้า แผ่นดิน ไช่ จั้น
มี รับ สั่ง ให้ หอง จัน มา เปน ข้า หลวง รักษา เมือง ยาว โจ้ว แทน เตา ย่อง ต่อ ไป

× ใน กา ละ ครั้ง นั้น ที่ เมือง กัว เจิน มี ญวน ยาว จี้ สอง คน ๆ หนึ่ง ชื่อ
โก๊ต ชว้าย คน หนึ่ง ชื่อ เตรียว จี้ มัว สุ่ม ไพร่ พล ทหาร ได้ เปน ชื่น มาก
เที่ยว ตี ปล้น บ้าน เรือน ราษฎร ความ บรรดา หัว เมือง ไทใหญ่ น้อย หลาย เมือง

ฝ่าย หอง จัน ครั้น เจ้ ว่า โก๊ต ชว้าย กับ เตรียว จี้ คิด ขบถ ตั้ง นั้น จึง คุม
ทหาร ไปปราบ ปราบ จน เรียบ ร้อย เปน ปกติ มา ได้ สัก ๒๐ ปี ครั้น ภายหลัง
หอง จัน ถึง แก่ กาล มั่ง ลง โก๋มี คน ชาว เมือง ยาว จี้ ได้ ปกครอง เมือง
ยาว จี้ ต่อ ไป โก๋มี เป็น ผู้ ตั้ง อยู่ ใน ความ ยุติธรรม ราษฎร มี ความ รัก
ใคร่ นับถือ เปน ชื่น มาก

ครั้น โก๋มี ถึง แก่ กาล มั่ง ลง ราษฎร ทั้ง หลาย พร้อม ใจ กัน ตั้ง ชื่อ
ยก โก๋ตาม ผู้ บุตร ของ โก๋มี ขึ้น เปน ไทใหญ่ ใน เมือง ยาว จี้ แทน โก๋มี ผู้ บิดา ต่อ ไป
ครั้น โก๋ตาม ถึง แก่ กาล มั่ง ลง โก๋ถ่อ ผู้ น้อง ของ โก๋ตาม เข้า ปกครอง
เมือง ยาว จี้ ราษฎร ไม่ เค็ม ใจ ให้ โก๋ถ่อ ปกครอง เมือง ยาว จี้ จึง คบ
คิด กัน ซ้ำ โย้ เตรียว คน สนิท ของ โก๋ถ่อ เสีย

ฝ่าย เลื่อง ตีต เปน คน ญวน ชาติ ยาว จี้ จึง มัว สุ่ม ไพร่ พล ทหาร มา
รบ กับ โก๋ถ่อ ๆ เสีย ที่ แก่ เลื่อง ตีต ๆ ก็ ซ้ำ โก๋ถ่อ เสีย เลื่อง ตีต ยาก

จะ ปกครอง เมือง ยาว จี่ แต่เกรง ว่า ราษฎร จะไม่ เต็ม ใจ ยอม ตูฯ ตั้ง
เช่น โก ก่อ เลื่อง คีต จึง ยก เคา ฮวย ซึ่ง เปน บุตร ของ เคา ต้อง ให้ ปกครอง
เมือง ยาว จี่ ต่อไป ครั้น เคา ฮวย ถึง แก่ กรรม แล้ว เคา ลูก บุตร ของ

เคา ฮวย ได้ ปกครอง เมือง ยาว จี่ ต่อ มา ครั้น เคา ลูก ถึง แก่ กรรม เคา ชู
บุตร เคา ลูก ก็ ปกครอง เมือง ยาว จี่ ต่อ ไป ครั้น เคา ชู ถึง แก่ กรรม

พวก แซ่ เคา ปกครอง เมือง ยาว จี่ ต่อ มา ได้ ๕ ชั่ว กรุง เขียด นาม ก็ ปรกติ
เรียบ ร้อย ดี ครั้น พวก แซ่ เคา สูญ วงศ์ แล้ว เมือง ยาว จี่ กรุง เขียด นาม

ก็ เกิด ใจ ร้าย ชุก ชุม ขึ้น อีก ตั้ง มั่ว สุ่ม ประชุม กัน เปน ก๊ก เปน เหล่า
ขึ้น หลาย เมือง พระ เจ้า แผ่นดิน ไช่ จั้น จึง ให้ เลือ ตาค ซึ่ง เปน ขุน นาง

ตำแหน่ง โต ตัก ได้ เจียง กุม เปน แม่ ทักษิณ ทหาร ยก มา ปราบ ปราบ
กรุง เขียด นาม

ฝ่าย อ่อง ชู กับ อ่อง เหลียง ทั้ง สอง คน ซึ่ง เปน ข้าราชการ เมือง
ยาว โจ้ว เลื่อง คีต เปน คน ญวน ชาว เมือง ยาว โจ้ว มั่ว สุ่ม ไพร่ พล ได้

ทหาร พัน เศษ ยก เข้า ถล่ม เมือง ตอง เบียน ก็ พก กอง ทักษิณ ตาค ยก มา
ถึง จึง สั่ง ให้ โกว โม นาย ทหาร ตำแหน่ง ฉำ กุน คุม ทหาร เข้า รวม กับ

เลื่อง คีต, โกว โม ได้ ทัก ก็ เข้า เลื่อง คีต เสีย,
เลื่อง คีต ครั้น ปราบ ปราบ เมือง ยาว โจ้ว กับ เมือง ตอง เบียน เรียบ ร้อย เปน

ปรกติ แล้ว ก็ เลิก กอง ทักษิณ ไป ประเทศ จีน
ใน กรุง เขียด นาม ใตมนั้น ไม่มี เจ้า แผ่นดิน ปกครอง มี แต่ ขุน นาง

จีน เปน ข้าราชการ ไป มา ผดัด เบ็ดเตล็ด กัน รักษา กรุง เขียด นาม, พวก ญวน
ยาว จี่ กรุง เขียด นาม จึง พากัน ตั้ง มั่ว สุ่ม เปน พวก ๆ ขึ้น หลาย พวก หลาย แห่ง

ที่เมืองเกวียงโจว มี ญวน ผู้หนึ่ง แซ่ โต๊ะ ชื่อ เหวี่ยง รักษาเมืองเกวียงโจว
 ครั้นแจ้งว่า โต๊ะโต้ง อยู่ ณ เมืองก๊วกเจิน เพียวดี ปล้น ตามหัวเมืองใหญ่ น้อย
 โต๊ะเหวี่ยง จึงคุมทหาร ไปสู้รบกับ โต๊ะโต้ง, โต๊ะเหวี่ยง โต๊ะที้ ก็ฆ่า โต๊ะโต้ง
 เสีย, แล้ว โต๊ะเหวี่ยง จึงมี ใบบอก ไป กราบ ทูล พระเจ้าแผ่นดิน ไช่จิ้น ๆ
 จึง ทรง ให้ โต๊ะเหวี่ยง เป็น ขุนนาง ตำแหน่ง เช็ก ลือ, ภาษา ญวน เรียก ว่า
 ทิด ลือ เป็น ผู้รักษา เมือง โจ้ว เกวียง, ครั้น โต๊ะเหวี่ยง ถึง แก่ กรรม แล้ว,
 โต๊ะเหว โต๊ะบุตร ได้รับ ราช การ แทน ที่ บิดา ต่อ ไป โต๊ะเหว โต๊ะ เป็น ผู้มี
 สติ ปัญญา เลียน แหตาม ประกอบ ไป ด้วย ความ เมตตา จิตร์ ขารี โอบ อ้อม แก่
 ผู้ราษฎร ๆ มีความ รัก ใคร่ นับถือ โต๊ะเหว โต๊ะ ยิ่ง นึก โต๊ะเหว โต๊ะ
 อยู่ ใน เมือง จะ นุ่ง ห่ม แต่ง ตัว ไม่ สะอาด ดู ดู ตั้ง ว่า คน ชาว บ้าน นอก,
 แต่ โต๊ะเหว โต๊ะ จัดการ บ้าน เมือง เรียบร้อย โต๊ะตั้ง โรงเรียน สึก สอน ราษฎร
 ให้ เข้าเรียน หนังสือ หลาย แห่ง หลาย ตำบล ถ้า มี ใคร ราษฎร ทำ นา ไม่ ได้
 ผล โต๊ะเหว โต๊ะ ได้ ออก ทูน ทริพย์ ชื่อ ส้มเบ๊ยง แจก ให้ ราษฎร ๆ จึง ได้
 มีใจ รัก ใคร่ นับถือ โต๊ะเหว โต๊ะ ยิ่ง นึก, ชาว เมือง โจ้ว เกวียง ครั้ง นั้น มี
 ความ สุข มาก ด้วย บ้าน เมือง ปราศ จาก โจร ผู้ ร้าย ประตุ เมือง ก็ ไม่ ต้อง
 ปิด ใน เวลา คั้น

ครั้น โต๊ะเหว โต๊ะ ถึง แก่ กรรม แล้ว พระเจ้าแผ่นดิน ไช่จิ้น จึง โปรด
 ตั้ง ให้ โต๊ะว้งว้ง บุตร ของ โต๊ะเหว โต๊ะ เป็น ขุนนาง ตำแหน่ง ที่ ทิด ลือ ว่า
 ราชการ บ้าน เมือง แทน บิดา ต่อ ไป

ครั้ง นั้น ใน ประเทศ จีน แผ่นดิน ไช่จิ้น เสีย แก่ แผ่นดิน ซ้อง พระเจ้า
 แผ่นดิน ซ้อง จึง แต่ง ขุนนาง ข้าหลวง มา ถี่ย ก่ด้อม โต๊ะว้งว้ง ๆ ก็ ยอม

สาพิภักดิ์ ต่อ แผ่น ดิน ช้อง, พระเจ้า แผ่นดิน ช้อง จึง หอง ตั้ง โต้วัง วัง เปน
ขุน นาง ตำแหน่ง แต่ง อัคร
โอรส เกวียง ต่อ ไป ภาษา ญวน เรียก ว่า ดัน อวี ปก ครอง เมือง

ครั้น โต้วัง วัง ถึงแก่ กรรมแล้ว เวลา นั้น ที่ เมือง เดิม เขม ยัง มี ชาย
ผู้หนึ่ง แซ่ ผ่าม ชื่อ เชียง หม่าย ๆ เกิดย ถัดม ได้ โพร่ พด ทหาร เปน
อัน มาก คิด จะ ใคร่ ตั้ง ตัว เปน เจ้า แผ่น ดิน ใน กรุง เวียดนาม แต่ ภาย นอก
กระทำ เปน สาพิภักดิ์ ต่อ พระเจ้า แผ่นดิน ช้อง หวัง จะ พื่อ ดวง ให้ ไว้
วาง พระ ไทย

ผ่าม เชียง หม่าย จะ ได้ ตี หัว เมือง ได้ โดย ง่าย เพราะ นั้น จึง ได้
รวบรวม หัว เมือง ไหญ่ น้อย ไว้ ได้ หหลาย เมือง

ขณะ นั้น คง อี เปน คน ชาว เมือง ยาว จี จึง มี หนังสือ สืบ ไป กราบ ทูล
พระเจ้า แผ่นดิน ช้อง ขอลา ถิ่น เปน ทหาร เขก ตำแหน่ง จึง มี เียง กุน
ที่ ภาษา ญวน เรียก ว่า เจ็ง หวอ เคื่อง กน เปน นาย ท้า หน้า แล้ว พระเจ้า
แผ่นดิน ช้อง จึง ตั้ง ให้ เียง อี วัจ เปน แม่ทัพ ยก กองทัพ ออก จาก กรุง จัน
ไป สัม ทบ กับ คง อี ณ กรุง เวียดนาม รบ กับ ผ่าม เชียง หม่าย เมือง เดิม เขม
ครั้น ยก มา ถึง จึง ตั้ง ค่าย ถัดม เมือง เดิม เขม ไว้ ทั้ง ๔ ด้าน

ผ่าม ผ่าม เชียง หม่าย ครั้น เจ้าง ว่า กองทัพ แผ่นดิน ช้อง ยก มา จึง ตั้ง ให้
ภู่อึ้ง นาย ทหาร รอง กุม ทหาร เป็ด ประตู เมือง ออก ไป รบ กับ คง อี ได้
ประมาณ สัก สิบ เพลง คง อี ทำ เญย ที่ ชัก ม้า นั้น ตรง ภู่อึ้ง ๆ ไม่ รู้ ใน
กต อุบาย ของ คง อี ได้ ถลัน เข้า ไป คง อี เห็น ได้ ที่ จึง เขา หอก ชัด พุ่ง มา
ถูก ภู่อึ้ง ตก ม้า ตาย คง อี ก็ ขยับ พด ทหาร ได้ ม้า พัน ทหาร ของ ภู่อึ้ง

ตายลง เปน อัน มาก ที่ เหลือ ตาย ก็ แยก หนึ่ง กลับ เข้า เมือง แจ้ง ความ
แก่ ฝ่าย เมือง หมาย ทุก ประการ ฝ่าย เมือง หมาย จึง จัด พด ทหาร ข้าง
ซึ่ง ได้ ฝึก หัด ไว้ จำนวน ใน การ รวม ๕๐๐ เชือก

ข้าง นั้น ให้ ถิ่น หนึ่งของ เหล็ก เปน ฮาวช บน หลัง ข้าง มี พด ทหาร ถิ่น
เกา ทินท์ นำไม้ แหวน ทดว สำหรับ ชัด พุ่ง ข้าง ก็ กั้น ข้าง ละ ๕ คน ทั้ง ทหาร
ม้า แด ทหาร รวม ประมาณ พันเศษ ยก ออก จาก เมือง เดิม ขึ้น
ผ่าน เมือง หมาย จึง ขยับ พด ทหาร รวม เดิน เข้า ขัน นำ รวม แก่ กอง ทักษิณ
ได้ หด ยับ สิบ เพลง กอง ทหาร รวม ก็ กระทำ เปน กอง แยก ภาย ต่อ มา

ฝ่าย พด ทหาร จีน ไม่ ทน รู้ ใน กอง ญวน ก็ ขยับ พด ทหาร ได้ รุก บุก บัน
ตาม ทหาร ของ ฝ่าย เมือง หมาย ไป ฝ่าย เมือง หมาย ก็ ขยับ ทหาร ม้า
ทหาร ข้าง เข้า รวม แก่ ทหาร จีน ทหาร ของ ฝ่าย เมือง หมาย ขยับ ทหาร จีน
ตาย ลง เปน อัน มาก ที่ เหลือ ตาย ก็ แยก หนึ่ง กลับ มา ค่าย แจ้ง ความ แก่
เสียน ฮัว จี แม่ทัพ ทุก ประการ

เสียน ฮัว จี จึง ปรึกษา แก่ ตง อี้ ว่า ฝ่าย เมือง หมาย ฝึก หัด ข้าง เปน
กระบวน ทักษิณ ไว้ รวม มี ไชย ชนะ แก่ ทหาร เรา ครั้ง นี้ ท่าน มี ญวน ความ คิด
ประการ ไต่ ที่ จะ เอา ไชย ชนะ แก่ ฝ่าย เมือง หมาย ได้ บ้าง

ตง อี้ ได้ พึง เสียน ฮัว จี แม่ทัพ ปรึกษา ถึง นั้น จึง ตอบ ว่า การ แต่ เพียง
นี้ ไม่ ยาก นัก ข้าพเจ้า จะ คิด เอา ไชย ชนะ ให้ จึง ได้ ท่าน อย่า มีความ
วิตก เหย ว่า ถึง นั้น แล้ว ตง อี้ จึง สั่ง ให้ ทหาร กอง ข้าง ทำ รูป หุ่น สิงห์ โต
แตร ราชสีห์ ขึ้น เปน อัน มาก ใน ปลาย สิงห์ โต แตร ราชสีห์ นั้น ให้ ทำ ดอกไม้
เพลิง คือ พลุ แด ไฟ พะเนียง มี สาย ชะนวน สำหรับ รุก ทุก รูป หุ่น ครั้น ทหาร

กอง ช้าง ทำ รูป สัตว์ เสรีจ แล้ว คงอั้ง จัก พด ทหาร เปน กอง พัน สาม กอง ๆ
 ที่ ๓ มี ทหาร คูม รูป หุ่น สิงห์ โต แดง ราชสีห์ แดง เลื้อ มี เชื้อ เพติง ทุก คับ คน
 กอง ที่ ๒ เปน กอง นำ กอง ที่ ๓ เปน กอง หุ่น ครั้น จัก พด ทหาร เสรีจ
 แล้ว เลียน ชั่ว จี กับ คงอั้ง ก็ คูม ทหาร ยก ออก จากค่าย ไป ถึง ฌาน เมือง เดิม เอ็น
 ร้อง ทำ ขอน ให้ ผ่าน เยื้อง หม้าย ออก มา รบ

ฝ่าย ผ่าน เยื้อง หม้าย ครั้น รู้ว่า กอง ทัพ จัน ยก มา ทำ ขอน รบ ตั้ง นั้น
 จึง คูม ทหาร เบ็ด ประตุน เมือง รับ ทหาร ช้าง ออก ไป รบ แก่ ทหาร จัน เบน
 สามารถ คงอั้ง จัก มี มา พ้อ สัญญา แยก ออก เปน สาม กอง ๆ คูม เสือ
 สิงห์ โต ราชสีห์ ก็ ไล่ รูป หุ่น สัตว์ เหล่า นั้น เข้า ไป เอา ไฟ จุด สาย ชนวน เข้า
 ดอกไม้ ไฟ ก็ พุ่ง พุ่ง ออก มา จาก ปาก หุ่น สัตว์ เหล่า นั้น

ฝ่าย ทหาร กอง ช้าง ของ ผ่าน เยื้อง หม้าย ก็ ได้ ช้าง เข้า มา ช้าง เห็น ไฟ
 แดง รูป สิงห์ สัตว์ ก็ ตกใจ ร้อง วิ่ง คั่น แยก ยอด เอา ได้ ไม่ อยู่ ไม่ เปน กระบวน
 รบ คงอั้ง เห็น ได้ ก็ ก็ คูม ทหาร แยก ไป กอง หนึ่ง ไล่ฆ่า พัน ทหาร ของ
 ผ่าน เยื้อง หม้าย ตาย ลง เปน อัน มาก

ฝ่าย ผ่าน เยื้อง หม้าย เห็น เหลือ ก่า ดั่ง ที่ จะ ค่อ ลู ก็ พา บุตร ชาย คน
 หนึ่ง ชื่อ มิได้ ปรากฏ ทั้ง เมือง เดิม เอ็น หนี ไป ทางทิศ เหนือ

ฝ่าย เลียน ชั่ว จี แม่ทัพ กรุง จัน มี ไชย ชนะ ผ่าน เยื้อง หม้าย ครั้น นั้น
 ได้ ชะลย ข้าง ม้า แดง เครื่อง สาค ราชู แต่ เติบียง อาหาร เปน อัน มาก
 ครั้น ปราบ ปราบ ผ่าน เยื้อง หม้าย เปน ปกติ เรียบ ร้อย ดี แล้ว คงอั้ง ก็
 มิได้ คึก เปน ขุนนาง ค่อ ไป จึง ลา ออก นอก ราช การ กลับ มา อยู่ ยัง บ้าน
 เดิม พระเจ้า แผ่น ดิน นำ ข้อง จัก รับ ตั้ง ให้ เล่า มก มา เปน ขำ หลวง แทน
 คงอั้ง ค่อ ไป

ใน ไซมย นั้น ที่เมืองยาว จี้ มี ญวน ผู้หนึ่ง แซ่ ถี ชื่อ เกรือง ญวน
กิต จะ ไกร ตั้ง ตัว เบน ไหญ่ ใน กรุง เวียดนาม แวง เมือง ตู้ แก่ กรุง จีน
ขณะ นั้น พระเจ้า แผ่น ดิน ช้อง มี รับ ตั้ง ตั้ง ให้ เฒ่า พุน เบน ขุน นาง ตำแหน่ง
เชื้อ ถือ เบน ขำ หลวง กอง มณฑล มา อยู่ รักษา กรุง เวียดนาม

ถี เกรือง ญวน เห็น ว่า ซึ่ง จะ ตั้ง แวง เมือง ค้อ ตู้ แก่ กรุง จีน จะ ไม่
คดออก ไป ได้ จึง อ่อน น้อม ยอม สำนึก ถือ ค้อ พระเจ้า แผ่น ดิน ช้อง ขอ
เบน ไหญ่ รักษา เมือง ยาว โจ้ว พระเจ้า แผ่น ดิน ช้อง ก็ ไป รศ ยอม อนุญาต ให้
ตาม ความ ปราดนา ของ ถี เกรือง ญวน ครั้น อยู่ มา ถี เกรือง ญวน จึง ไป
อ่อน น้อม ค้อ เมือง เจ้า กรุง จีน ขอ เบน ที่ ทิด ถือ ปกครอง เมือง ยาว โจ้ว

ครั้ง นั้น ถี เกรือง ญวน ยัง ตั้ง คดก ไม่ เงิน แด ทอง เบน สอง ฝ่าย เจ้า
เมือง เจ้า จึง ให้ เฒ่า ก้าย ขุน นาง ตำแหน่ง ได้ ขุน หลง ยก กอง ทัพ ไป ยัง
กรุง เวียดนาม เมือง ยาว โจ้ว ถี เกรือง ญวน มี ความ กดัว จึง ไป อยู่ เสียบ
เมือง เจ้า ขอ ทำ ราชการ อยู่ ใน เมือง นั้น

ฝ่าย เฒ่า ก้าย ยก กอง ทัพ เข้า ตั้ง อยู่ ใน เมือง ยาว โจ้ว แล้ว ตั้ง ให้
พ่อ ก้าย เบน ขุน นาง ตำแหน่ง ทิด ถือ อยู่ รักษา เมือง ยาว โจ้ว แล้ว เฒ่า
ก้าย ก็ เลิก ทัพ กลับ ไป กรุง จีน

ฝ่าย พ่อ ก้าย เบน ผู้ ก่อ ใจ ในการ เฒ่า เรียน หนังสือ มี ได้ เฒ่า ใจ ใจ
ใน ราชการ บ้าน เมือง มอบ ชูระ ให้ ผูก ตั้ง จี เป็น ผู้ว่า ราชการ ผูก ตั้ง จี
เป็น ผู้ ไม่ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม กต ชี ช่ม เหว ราษฎร ให้ ได้ ความ เค็ด ร้อน
เป็น อัน มาก พ่อ ก้าย มีความ โกรธ จึง ให้ เฒ่า ตัว ผูก ตั้ง จี ไป จำ ขัง
คุก ไว้ ครั้น ภายหลัง ผูก ตั้ง จี หนี ออก จาก คุก ได้ จึง ไป เกิด ภัย ถัด

ได้ไพร่ พด ทหาร เป็น อันมาก จึง ยก มาจับ ตัว พ้องกับ จ้าง ชัก ไร่
 พ้องกับ จึง ว่า ตัว เรานี้ รักแต่ การเล่าเรียน หนังสือ เท่านั้น เมื่อ ท่าน
 ยอม ว่า ราชการบ้าน เมือง ก็ตาม แต่ ใจ ของ ท่าน เกิด แต่ท่าน
 ยอ่า จ้าง เรา ให้ ได้ ความ ต่ำนาก เลย

ถูก ตั้ง จัก หา ยอม ไม่ จึง มี หนังสือ บอก ไป ยัง เมือง เจ้ ขง เป็น
 ผู้ว่า ราชการ เมือง ยาว โจ้ว ต่อ ไป เจ้ เมือง เจ้ ก็ ยอม ให้ ถูก ตั้ง จัก
 เป็น ผู้สำเร็จ ราชการ รัชกาล เมือง ยาว โจ้ว จน ถึง แผ่น ดิน น้ำ ขัก ได้ ๔๕ ปี
 ครั้น กรุง จีน เบียดเบียน ก็เป็น แผ่น ดิน ได้ เหลือ ยัง แล้ว พระเจ้า แผ่น ดิน
 ได้ เหลือ จึง ไซ้ ให้ หัสนี้ มา กลับ กลับ กรุง เวียดนาม เมือง ยาว โจ้ว เพื่อ
 จะ ให้ ไป ขึ้น แก่ แผ่น ดิน ได้ เหลือ แต่ หา สม ความ ปราศณา ไม่
 ด้วย กรุง เวียดนาม ครั้ง นั้น แล้ว สุม ประชุม กัน เป็น ก๊ก เปน เหล่า
 ตั้ง แขวง เมือง ขย หหลาย เมือง

(ว่า ด้วย วงษ์ ไซ้ ไซ้ เป็น กระบี่ ไซ้)

ใน ไซ้ มย เมื่อ แผ่น ดิน กรุง เวียดนาม ครั้ง นั้น แก่ แผ่น ดิน ได้ เหลือ เป็น
 รัชกาล ของ พระเจ้า เหลือ ไซ้ ได้ ใน ประเทศ จีน รุ่งเรือง ด้วย พระ พุทธ
 ศาสนา อัน มี ความ ปราศณา ทั้ง แก่ แผ่น ดิน พระเจ้า อัน เม่ง ได้ ลง มา จน ถึง
 แผ่น ดิน ได้ เหลือ นับ เป็น ปี ได้ หหลาย ร้อย ปี มี แจ้ง อยู่ ใน หนังสือ
 เตได้ เต ไซ้ ยี่ นัน ทุก ประ การ แล้ว ใน แผ่น ดิน ได้ เหลือ ครั้ง นั้น
 ใน จดหมาย เหตุ ของ นัก ปราศณา ว่า มี พระ ธร หันต์ พระ องค์ หนึ่ง มี พระ
 นาม ปราศณา ว่า คัด มา ไซ้ ชื่อ แต่ ภาษา ญวน เรียก ว่า คาค หม่า ไซ้ ชื่อ

พระอรหันต์พระองค์นี้

ได้นำพระพุทธรูปสำเนาของสมเด็จพระผู้มี

พระภาคย์สัมมาสัมพุทธ

ขึ้นทรงพระนามตามวงศ์ว่า อากยมุนี

หรือตามโคตรแต่คุณว่า สะมะณะโคตม มาตั้งสถานในกรุงเวียตนาม

พระพุทธรูปสำเนาจึงได้ดำรงประดิษฐานถาวรมาจนทุกวันนี้

ในประเทศญวนครั้งนั้นมีชายผู้หนึ่งแซ่ตั้งชื่อเพ็งตั้งเดิมเป็นขุนนาง
อยู่ในเมืองใต้เหตียงประเทศจีน ตั้งบ้านเรือนอยู่ณเมืองไทยเมื่

เมื่อแผ่นดินน้ำขึ้นกับแผ่นดินใต้เหตียงทำสงครามกัน ตั้งเพ็งตั้งจึง

อพยพหนีภัยมาอยู่กรุงเวียตนาม ตั้งบ้านเรือนทำมาหากินอยู่

ณเมืองเลิมเอิบ ตั้งเพ็งตั้งมีความเจริญบริบูรณ์ไปด้วยทรัพย์สมบัติ

เป็นอันมาก

ในกาลครั้งนั้นที่กรุงเวียตนามมีชายอีกคนหนึ่งแซ่เตียวชื่อฮาก

เตียวฮากตั้งมีบุตรได้โอรสพลทหารเป็นอันมาก เตียวฮากตั้งบ้านเรือน

ราษฎรทั่วหัวเมืองหลายตำบล หัวเมืองทั้งหลายตกอยู่ในอำนาจของ

เตียวฮากทั้งสิ้น

ฝ่ายตั้งเพ็งตั้งตั้งกองมีบุตรได้โอรสพลทหารหลายหมื่น จึงยก

กองทัพไปรบแก่เตียวฮาก ๆ ผู้มีมือตั้งเพ็งตั้งไม่ได้ก็แตกหนี ตั้งเพ็ง

ตั้งก็ยกเข้าตั้งอยู่ในเมืองตั้งเบียน จึงเปลี่ยนนามเมืองเรียกว่า

เมืองหวานฮวน ใช้ชื่อหัวเมืองตั้งเบียนตั้ง ทรงพระนามว่าพระเจ้าตั้งนามเต

ในประเทศจีนเวลานั้นเป็นรัชกาลของพระเจ้าเหลียงบูเตี ๆ จึงรับ

สั่งให้คัมเบ็กฮินขุนนางตำแหน่งใต้ผู้ม้าว เป็นแม่ทัพยกกองทัพมารบกรุง

เวียตนาม พระเจ้าตั้งนามเตจึงรับสั่งให้เตียวกวางผูกเป็นแม่ทัพนำ

พระองค์ เป็น ทัฬ หลวง ยก กอง ทัฬ ออก จาก เมือง ถึง เบียน ถึง ตำบล
แม่น้ำ ไต ถิตยง จึง ตั้ง ค่าย มั่น ณ ไร่

ฝ่าย ต้น เบ็ก ซิน แม่ ทัฬ จัน ตั้ง ค่าย มั่น ณ ที่ ตำบล ทะเล ลำไต ไช้ จึง
จัดทหาร ออก รับ แก่ ทหาร ของ พระเจ้า ถิ นาม เต เปน สามารถ ทหาร

พระเจ้า ถิ นาม เต ถึง กาล ถึง มี ทหาร จัน ไม่ ได้ ก็ ถอย ทัฬ ไป ตั้ง อยู่ เมือง ยานิน

ฝ่าย ต้น เบ็ก ซิน แม่ ทัฬ จัน แจ้ง ว่า พระเจ้า ถิ นาม เต ถอย ทัฬ ไป ตั้ง
อยู่ เมือง ยานิน ตั้ง นั้น ต้น เบ็ก ซิน ก็ ยก ตาม ไป ได้ รับ กัน เปน หลาย ครั้ง

พระเจ้า ถิ นาม เต ถึง ไม่ ได้ ก็ ถอย ทัฬ ไป ตั้ง อยู่ ใน ตำบล บำ แวง เมือง เดิง ช้อง X

ฝ่าย ต้น เบ็ก ซิน แม่ ทัฬ จัน ครั้น แจ้ง ว่า พระเจ้า ถิ นาม เต ถ่า ทัฬ ไป
แล้ว ต้น เบ็ก ซิน จึง เลื่อน กอง ทัฬ เรือ ไป ตั้ง อยู่ ตำบล บึง หย่า ครก ทะเล ลำ
แวง เมือง ณ ชาน เหวียน ตั้ง พัก พศ ทหาร อยู่ หลาย เดือน

ฝ่าย พระเจ้า ถิ นาม เต ตั้ง ค่าย พัก พศ ทหาร อยู่ ใน ชวาก บำ แวง เมือง
ยานิน ประมาณ มา ได้ สัก แปด เดือน แล้ว จึง ยก กอง ทัฬ มา ตั้ง ค่าย อยู่ ณ

ทะเล ลำบ บึง หย่า ครก ประชิด กับ ค่าย จัน แล้ว พระเจ้า ถิ นาม เต จึง รับ สั่ง
ให้ เกรียว กวาง ผูก ระตุม ทหาร บัด ทาง น้ำ เสีย เพื่อ จะ มี ให้ เรือ รบ พวก

ข้าศึก ออก จาก บึง ได้

ฝ่าย เรือ รบ จัน ก็ ค้าง อยู่ ใน บึง ถอย ออก มา หา ได้ ไม่ ต้น เบ็ก ซิน
แม่ ทัฬ จัน มีความ วิคต ยิ่งนัก ครั้น ถึง ถูก เดือน เก้า ช้าง ญวน เปน เดือน ๓๓

ช้างไทย น้ำ เหลือ หลาก ลง มา ท่วม ท่วม เปน อัน มาก น้ำ นั้น ไหล เขียว แวง
ทำ นบ นั้น ก็ พัง ลง ต้น เบ็ก ซิน ดีใจ จึง สั่ง ทหาร ให้ รับ ถอย เรือ รบ ออก

จาก บึง ได้ รับ แก่ กอง ทัฬ พระเจ้า ถิ นาม เต เห็น ทำดัง คัก จะ ไม่ พ้อ แก่

กำลังทัพจีนได้ พระองค์จึง มอบราชการ ทัพ ให้เตรียม ทวาร ผูก อยู่ ต่อ

ผู้กอง ทัพจีน พระองค์ก็เสด็จ กลับ มา ยัง ค่าย ทวาร ณ คำพลึง เขื่อน

ครั้ง การ ถ่วง มา ใน ปี ที่ ๗ พระเจ้า ถิ่น นาม เต ต้น พระชนม พระเจ้า ถิ่น

นาม เต พระองค์ ตั้ง เมือง ทวาร อยู่ ใน เมือง ถิ่น เบียน ที่ ใน เมือง ถิ่น เบียน

มี กระบือ คำหนึ่ง กระบือ แต่เขา ไม่ คำเหมือน กระบือ คำ ทั้ง หาย

เขา เป็น เหมือน กระบือ เล็ก บน สันหลัง มีอักษร ที่ตัว ว่า มาญวิค ผู้ หมก ทาย

อ่าน เป็น ภาษาจีน ว่า ยิกสู มก หาย อักษร ที่ ตัว นั้น ผสม เข้า ด้วย กัน

สระออก กิริยา นาม เป็น อักษร ตัว กัน เป็น ปฤษฎณา บอก เหตุ ว่า เช่ คน จะ

มา ย่า ยี่ ครั้น เมื่อ กอง ทัพจีน ยก มา นั้น เช่ คน ชื่อ กัน เบ็ก ชิน

(ว่า ด้วย ความ เช่ ที่ชื่อ เป็น กระบือ ทรีย)

ฝ่าย เตรียม ทวาร ผูก อยู่ ทัพ เป็น กอง ข้าง เมือง ไหวว กว้าง เป็น เช่ สาย

วงษ์ เคียง กับ พระเจ้า เตรียม ทวาร ผูก อยู่ เมื่อ พระเจ้า ถิ่น นาม เต กลับ ไป เมือง

เถิง เขื่อน แล้ว เตรียม ทวาร ผูก อยู่ เหนือ ที่ ทหาร ค่าย หัว เมือง ยก มา สัมทบ

ได้ ทหาร ทลาย หนี จึง ตั้ง ค่าย อยู่ ปาก น้ำ หน้า ศรีวัด คือ ทวาร ซึ่ง จะ ต่อ

ผู้กอง กอง ทัพจีน ต่อ ไป สมุหนายก แห่ง เตรียม ทวาร ผูก อยู่ ปฤษฎณา ราชการ

ทัพ กับ เตรียม ไหวว เตรียม ทวาร ผูก อยู่ สมุหนายก ทหาร ของ อยู่ กอง ถิ่น นาม คำย

ด้วย วาสนา ของ เตรียม ทวาร ผูก อยู่ ได้ ตั้ง ตัว เป็น เจ้า แผ่นดิน ปกครอง กรุง

เถียน นาม ใน เวลา นั้น คือ ชึ่ง ซึ่ง เป็น ลำ นาม เคียง ยวง กอง จั้ว เมื่อ ครั้น

แผ่นดิน พระเจ้า หั้ว เจื่อง ซึ่ง ได้ ถ่วง มา ต่อ กัน แล้ว นั้น จึง ตั้ง ชึ่ง มัง กร

มือ คือ เช่ เลื่อน ถอย ลง มา จาก ขากาศ แล้ว ประคิน ฐาน ถอย อยู่ ใน

ระหว่าง ขากาศ มี ได้ ลง ถึง พื้น ดิน ตรง หน้า เตรียม ทวาร ผูก อยู่ ข้าง นอก

ลง มาว่า พระเจ้าถิ นามได้ พระองค์ ขึ้น วาศนาแล้ว ตัว ท่าน จะได้
 ปกครอง กรุง เวียดนาม ต่อไป บัดนี้เราจะให้ ของวิเศษ แก่ ท่าน สิ่ง
 สำหรับ ตัว จะ ได้ ต่อ ตัว แก่ ข้า คือ ก็จะได้ มี ไชย พระแก้วสัตบุรุษ ท่าน อย่า
 มีความวิตกเลย ครั้น ว่าถึง นั้น แล้ว จิต ตั้ง จึง ถอดเอา เต็ม มังกร โยน
 ลง มา ให้ เสรี้ยว กวาง ผูก จิต ตั้ง ก็ ขยับ มังกร ถอย เข้า ถัดบ เเมะ
 อันตระทาน หาย ไป

เสี้ยว กวาง ผูก ครั้น ได้ เต็ม มังกร ของ จิต ตั้ง ประสิทธิ์ ให้ ถึง นั้น มี
 ความ ชื่นตึง นึก จึง กำนัน กราบไหว้ เทพยดา ตาม ขรรณเนียม แล้ว จึง
 เอา เต็ม มังกร นั้น ผูก ลง ไว้ ใน หมวก แล้ว ก็ ขุน ทหาร ออกไป รวม แก่
 กอง ทักษิณ ได้ มี ไชย พระแก้วหลาย ครั้ง ตั้งแต่ เสรี้ยว กวาง ผูก ได้ เต็ม มังกร
 ของ เทพยดา ให้ ก็ มี เกิด กำลัง แด่ ฝั มื่อ ตา คราว หนึ่ง ปาต้อง ใน ครั้ง แผ่นดิน
 ไข้ ชื้น นั้น

ฝ่าย คันทัน เบ็ก ชื่น แม่ ทักษิณ ครั้น แด่ ยศ กอง ทักษิณ มา ถูกรบ แก่ เสรี้ยว กวาง ผูก
 ครั้ง ใด ก็ มี แด่ ประวาไชย ร้าย แพ้ ไป ทุก ครั้ง ตั้ง ขยับ เชี่ยว ถูกรบ กัน เป็น
 หลาย เดือน ทั้ง ละเบียง อาหาร ก็ หมด ลง ทุก วัน คันทัน เบ็ก ชื่น มีความ
 วิตก เป็น อัน มาก

ฝ่าย พระราชา ขึ้น แผ่นดิน ได้ เหลือง ครั้ง นั้น เจ้า เกว ตั้ง แวง เมือง คิต
 ชบด คือ พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เหลือง เจ้า เกว ยก กอง ทักษิณ มา รบ หัว เมือง ได้
 ไว้ ทหลาย เมือง พระเจ้า เหลือง มี ได้ จึง มี หนังสือ รับ ส่ง ไป ถึง คันทัน เบ็ก ชื่น
 ฉบับ หนึ่ง มี ใจความ ว่า บัดนี้ เจ้า เกว คิต ชบด ใน กรุง จัน ไม่ มี ผู้ใด ซึ่ง
 จะ ต้าน ทาน กำลัง แด่ ฝั มื่อ เจ้า เกว ได้ ให้ คันทัน เบ็ก ชื่น เล็ก ทักษิณ ไป

กรุงจีน โดยเร็ว จะได้คิดการ ปราบปราม เลี่ยน หนาม แผ่นดิน ให้ราบคาบ การที่จะรบเอา กรุง เวียดนาม นั้น ให้งดไว้ก่อน

คันทัน เบ็ก ซิน ครั้น ได้แจ้ง ในหนังสือ รับ ตั้ง ตั้ง นั้น แล้ว จึง ประชุม

ขุนนาง นายทหาร ซึ่ง เป็น นาย ทักษ นาย กอง ทิ้งปวง พร้อมกัน แล้ว คันทัน เบ็ก ซิน จึง มอบ ขง ฮาญา สิทธิ ให้ เขียว ซึ่ง เป็น แม่ ทักษ แทน ตัว คันทัน เบ็ก ซิน ก็ รับ

กลับไป ยัง ประเทศ จีน

ฝ่าย เกรียว กวาง ผูก ครั้น แจ้ง ความ ว่า คันทัน เบ็ก ซิน กลับ ไป ยัง ประเทศ จีน ให้แต่ นาย ทหาร รอง เป็น แม่ ทักษ แทน ตัว อยู่ ตั้ง นั้น เกรียว กวาง ผูก มีความยินดียิ่งนัก จึง ปลูกมา เครื่อง ไหว เครื่อง หาก นาย ทหาร รอง ว่า บัดนี้ กรุง จีน แผ่นดิน ได้ เหลือ มี คือ สงคราม คิด พ้น อยู่ เป็น การใหญ่ มี รับ ตั้ง ให้ คันทัน เบ็ก ซิน กลับ ไป บัดนี้ ให้ ทหาร รอง อยู่ รักษา ราชการ ทักษ

ต่อไป เรา เห็น ว่า จีน ครั้ง นี้ ถอน กำลัง ลง เป็น อัน มาก เรา จะ คิด เอา ไชย ชำระ ด้วย อุบาย อย่าง ไฉน จึง จะ ดี

เครื่อง ไหว เครื่อง หาก นาย ทหาร ทั้ง สอง ได้ พัง เกรียว กวาง ผูก ปลูก ขากาม ตั้ง นั้น จึง แจ้ง ความ ว่า คันทัน เบ็ก ซิน แม่ ทักษ จีน คน นี้ มี สะติ บัญญา ถึง ยิ่งนัก คันทัน เบ็ก ซิน กลับ ไป ครั้ง นี้ แต่ง คน แทน ตัว เป็น แม่ ทักษ อยู่ ทำ สงคราม แก่ พวก เรา ละม้าย อาหาร ไพร่ พด เกณฑ์ หนูน เนือง มา ถึง กัน มิ ให้ ขาด ได้ ข้าพเจ้า เห็น ว่า ที่ คำบด ด่าน พรหม แดน ต่อ กัน กับ เมือง เรา มี ทาง ช่องแคบ อยู่ แห่ง หนึ่ง พอ จะ เอา ไชย ชำระ ได้ ข้าพเจ้า ขอ ทหาร แต่ เพียง ห้า พัน คน ยก ไป ตั้ง ชุมน ไว้ ที่ ชาย น้ำ ถ้า เห็น กอง ละม้าย ของ พวก จีน ส่ง มา ทาง นั้น ข้าพเจ้า จะ ออก คั้ คัด ละม้าย มิ ให้ พวก จีน ส่ง

ละม้ายอาหาร กัน ได้ ท่าน คัง พัก พด ทหาร อยู่ พอให้ ทหาร มี ก้าวถึง ก่อน
อย่าเพื่อยก ออก รบ เลย ถ้า พวก จีน ขาด ละม้าย อาหาร ลง เวลาใดแล้ว
เรา จึง ยก ออก ไป โจม ตี ค่าย จีน ข้าศึก เสีย แต่ ใน คราว เดียว กองทัพจีน
ก็ คง จะ แตก เป็น เน้น

เดี๋ยว กวาง ผูก ได้ พัง นาย ทหาร ทั้ง สอง ว่า ตั้ง นั้น ก็ เห็น ชอบ ด้วย จึง
จัด พด ทหาร หัว พัน มอบ ให้ เครื่อง โหว เครื่อง หาก ยก ไป ชุ่ม อยู่ ปดาย แทน
ตาม ซึ่ง คิด ไว้ นั้น ทุก ประการ ครั้น เห็น กอง ตำ เลี้ยง จีน ยก มา ใน ช่อง
แคบ สัม เหมื่อน กัด ไว้ เครื่อง โหว เครื่อง หาก ก็ คุม ทหาร ออก โจม ตี โดย
สามารถ ทหาร จีน น้อย ตัว กว่า จะ ต้าน ทาน มิ ได้ ก็ ทั้ง ละม้าย อาหาร
เสีย ทั้ง สิ้น แดก หนี เข้า บ่า ไป เครื่อง โหว เครื่อง หาก เก็บ ได้ ละม้าย
อาหาร เป็น อัน มาก

ฝ่าย กองทัพ จีน ซึ่ง ตั้ง อยู่ ทาง ด้าม ใต้ โข่ คอย ทำ ไม่ เห็น กอง ละม้าย
มา ส่ง ละม้าย อาหาร ก็ หมด ลง พวก ทหาร ก็ พา กัน รวน เร ระวัง ระวัง
ไม่ เป็น อัน รักษา นำ ที่

ฝ่าย เดี่ยว กวาง ผูก ครั้น แจ้ง ว่า เครื่อง โหว เครื่อง หาก ตี ละม้าย จีน
ได้ ใจ เป็น อัน มาก ก็ มีความ ยินดี จึง คุม พด ทหาร ออก จาก ค่าย เข้า
โจม ตี ค่าย ข้าศึก พวก ทหาร จีน อิดโรย อยู่ แล้ว ไม่ เป็น อัน ที่ จะ ค่อย สู้ เต็ม
กำลัง ก็ พา กัน แดก หนี ไป ทั้ง สิ้น เดี่ยว กวาง ผูก จึง ส่ง ให้ นาย ทหาร
กุม ทหาร ได้ คิด ตาม ไป ชำ พัน ทหาร จีน สัม คาย ลง เป็น อัน มาก เสีย ซึ่ง
แม่ทัพจีน ก็ คาย ใน ถาง คัก พวก ทหาร ที่ เหลือ คาย ก็ กลับ ไป ยัง
ประเทศ จีน

เดี๋ยวกวางผูกครั้นปราบปรามพวกจีน ข้าศึกแตกหนีไปแล้ว เดี๋ยวกวางผูกจึงยกทหารกลับเข้าเมืองดังเช่น ครั้นถึงวันถูกขี้พวกขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อย ฝ่ายทหารพลเรือนพร้อมใจกันยกเดี๋ยวกวางผูกขึ้นเป็นเจ้าแผ่นดิน กวางพระนามยี่หื้อว่า พระเจ้าเดี๋ยวกเวียง ๆ จึงตั้งให้เดี๋ยวกเวียงเดี๋ยวกเวียงท้าวทั้งสองนาย เป็นขุนนางผู้ใหญ่ฝ่ายทหารพลเรือน ตามลำดับยศ แต่จัดการบ้านเมืองเป็นปกติ ราษฎรได้อยู่นั่นเป็นสุขมาหลายปีก็เพราะบุญบารมีของเดี๋ยวกวางผูก

(ว่าด้วยวงศ์พระเจ้าอู่ นามเตี)

เดิมทีเขื่อนมั่ว ซึ่งเป็นพระเชษฐาของพระเจ้าอู่ นามเตี เมื่อเดี๋ยวกวางผูกได้เป็นเจ้าแผ่นดิน กระเวียกนามแล้ว ตั้งเขื่อนมั่วกับตั้งเล็กคือ ซึ่งเป็นญาติกันกับนายทหารของพระเจ้าอู่ นามเตี อพยบพากันหนีเดี๋ยวกวางผูกขึ้นไปตั้งอยู่ที่ตำบลท่าหย้า ห่างจากแม่น้ำตัวยาง ในเขตแดนลาว กาว สิบสองปันนา จึงสร้างเมืองขึ้นเมืองหนึ่งแล้ว ตั้งเขื่อนมั่วจึงยกตัวว่า เป็นเจ้า เขา นามแม่น้ำตัวยาง นั้น มาประกอบนามยี่หื้อว่า พระเจ้าตัวยางเวียง

ครั้นอยู่มา พระเจ้าตัวยางเวียงขึ้นพระชนมแล้ว ขุนนางนายทหารทั้งปวง ก็ยกตั้งเล็กคือขึ้นเป็นเจ้าแผ่นดิน ณ เมืองลาว กาว สิบสองปันนาแล้ว ตั้งเล็กคือจึงเกณฑ์ลาว กาว สิบสองปันนา มาฝึกหัดเป็นทหาร รบสู้รบกับทหารเดิม ได้หลายพัน ครั้นได้ถูกขี้ก็ยกกองทัพลงมาจากลาว กาว คือหัวเมืองรายทางลงมาได้เป็นหลายเมือง ยกกองทัพเข้าตั้งมั่นอยู่ในเมืองท้ายนั้น

ฝ่าย พระเจ้าเตริยว เหวียต เวียง ครั้น ทรง ทราบ ว่า ตี เส็ก คีต ยก กอง ทัพ
 ตา มาจาก เมือง ดาว กาว พระองค์ จึง ยก กอง ทัพ ออก จาก เมือง ถึง เบียน
 ไป ถึง เมือง ท้าย บั้น ทั้ง ฝ่าย มี หวัง ไว้ แล้ว ตี เส็ก คีต กับ พระเจ้า
 เตริยว เหวียต เวียง ก็ คุม พล ทหาร ออก ตี รบ กัน เป็น หลาย ครั้ง
 ตี เส็ก คีต ตี ผู้ มี ชื่อ พระเจ้า เตริยว เหวียต เวียง ไม่ได้ ก็ ถอย ทัพ กลับ มา
 ยัง เมือง ดาว กาว ยัง เติม ตี เส็ก คีต จึง แต่ง ราช สำนั ก กับ เครือ ราช
 บรรณาการ ให้ ทูล นำ ของ มากมาย พระเจ้า เตริยว เหวียต เวียง ขอ เป็น
 ทาง พระราช ไมตรี บั้น พระราช ซาณา เซตร พระเจ้า เตริยว เหวียต เวียง
 ก็ ยอม บั้น พระราช ซาณา เซตร ให้ เกิด เส็ก คีต เอา ถ้า แม่ น้ำ ตัว ยาง
 เป็น สัญลักษณ์, ผู้ ทัก ตี ถึง มา ถึง เมื่อ กัน เท่ง โจ้ว เป็น พระราช ซาณา
 เซตร ของ พระเจ้า เตริยว เหวียต เวียง ผู้ ทัก เห็น ชื่น ไป ถึง เมือง ดาว กาว
 ถึง ถึง บั้น นำ เป็น ส่วน ของ ตี เส็ก คีต แล้ว พระเจ้า เตริยว เหวียต เวียง
 มี รับ ส่ง ไป ถึง ตี เส็ก คีต ฉบับ หนังสือ มี เนื้อ ความ ว่า ท่าน ก็ เป็น พระ ญาติ
 พระ วงษ์ ของ พระเจ้า ตี นาม เตี เรา ก็ เป็น ราช ราชการ อยู่ ใน พระเจ้า ตี นาม เตี
 แต่ เติม มา พระเจ้า ตี นาม เตี สัน พระชนม์ ไป แล้ว เรา คิด ถึง พระเดช พระคุณ
 ของ พระเจ้า ตี นาม เตี ซึ่ง ได้ ขุน เติง เรา มา เรา ได้ ยาม เหลือ ต่าง น้ำ
 กระทำ สังคราม กับ พวก จีน จน ได้ ปลง ครอง แผ่นดิน กรุง เวียต นาม เรา ก็ ได้
 บำรุง พระพุทธ สำนั ก แด่ ซาณา ประชา ราช ภู ให้ อยู่ ยืน เป็น คู่ ไซ้ ว่า
 เรา จะ ได้ คิด ครอบ ถ้อย พระเจ้า ตี นาม เตี ก็ หา มิ ได้ ด้วย พระเจ้า ตี นาม เตี
 สัน วาสนา ไป เอง มา บัด นี้ ท่าน ยก กอง ทัพ มา ย่ำ ยี่ เซตร แทน ของ เรา

ท่าน ก็สู้มีมือเราไม่ได้ ถ้าเราไม่เห็นแก่พระเจ้าล้านนาม เตซึ่ง เป็น เจ้า
นายของเรา มาแต่เดิม แล้ว เรา จะ ทำ สงคราม แก่ ท่าน จน ชีวิตร หาไม่
ไป ด้วย กัน ครั้น ทรง พระ อักษร เสร็จ แล้ว ก็ ทรง เชน ยี่หื้อ ประทับ ครา

เข้า นัก มอม ให้ ทอด ของ ถ เล็ก คือก ถัง ไป ให้ แก่ ถ เล็ก คือก

ฝ่าย ถ เล็ก คือก เมื่อ ได้ ทราบ ความ แล้ว

ก็ ให้ มี ใจ ชัด เคื่อง

ยิ่ง นัก

แต่ สู้ ออก ถิ่น กระ ทำ เปน ใจ ตัด ต่อ

ตั้ง แต่ นั้น มา ถ เล็ก

ก็ ถัง ทอด นำ เครื่อง บรรณาการ ลง มา ถวาย พระเจ้า เจริญ เหวียด เวียง บิ

ระครั้ง บ้าง ถัง ครั้ง บ้าง

หวั้ง จะ ให้ สนิท สิด ชม จะ ได้ คึกการ ต่อ ไป

ครั้น ชย มา ถ เล็ก คือก

จึง ถัง ทอด นำ เครื่อง บรรณาการ ลง มา ถวาย

พระเจ้า เจริญ เหวียด เวียง

แต่ ทูล ขอนาง หมู เนิ่ง กง จั้ว พระราชบุตร

ของ พระเจ้า เจริญ เหวียด เวียง ให้ แก่ ญว ว่า ถาง บุตร ของ เล็ก คือก

พระเจ้า เจริญ เหวียด เวียง

ก็ ขอม ยก พระราชทาน นาง หมู เนิ่ง กง จั้ว

ให้ แก่ ญว ว่า ถาง

นักกำหนด อัน ตั้ง สิด ญว ว่า ถาง ลง มา

จะได้

แต่ การ พระราชทาน นาง หมู เนิ่ง ตาม ประเพณี

ฝ่าย เจริญ ไหว เจริญ หาก ขุนนาง ผู้ ใหญ่ ทั้ง สอง คน

ครั้น ได้

ทราบ ความ ว่า

พระเจ้า เจริญ เหวียด เวียง นักวัน จะ พระราชทาน พระ

ราชบุตร ให้ แก่ ญว ว่า ถาง แล้ว

ขุน นาง ทั้ง สอง มีความ คก ใจ จึง พา

กัน เข้า ไป เผ้า ทูล ห้วน ว่า

ข้าพเจ้า ทราบ เกด ๑ ว่า

พระองค์ จะ

พระราชทาน นาง หมู เนิ่ง กง จั้ว

ให้ แก่ ญว ว่า ถาง บุตร ของ ถ เล็ก คือก นั้น

ข้าพเจ้า ทั้ง สอง ไม่ เห็น ด้วย ๑ เหตุ ว่า

เคย มี คัว ชย อยู่ แล้ว เมื่อ

ครั้ง แผ่น ดิน พระเจ้า ขางเยือง เวียง

เจริญ ต้า ขอนาง มี โจร กง จั้ว

ให้แก่พระองค์ผู้บุตร
แก่เครือญาติ มิใช่หรือ

จน ถึง พระเจ้า ขางเยื้อง เวียง เสี้ยแผ่นดิน

พระเจ้าเครือญาติเหี้ยม เวียง ไค้ ทรง พัง เสร็จ โหว เสร็จ หาก ทอด ทัด ทาน
ดังนั้น จึง ครี ว่า ท่าน ทั้ง สอง ทัด ทาน ให้ สละ เติมน เรานั้น ชอบ แล้ว
แต่ ตัวเรา เป็น กระษัตริย์ ได้ ครี แล้ว ไม่ สามารถจะคืน คำ ได้ ครั้น
เรา จะ มี ให้ เขา ตาม ที่ เรา พุด ไว้ ก็ จะ เป็น ที่ ตี ถิ่น นิทา ทั้ง เทพยดา
แล มนุษย์ คำ บูรณ ท่าน ย่อมกล่าว ไว้ ว่า เสี้ย สิ้น คือ ทรัพย์ ที่ กล่าว
เสี้ย สิ้น คือ เสี้ย สม บัด นี้ กล่าว เสี้ย วาจา เมื่อ การ ภาย นาน จะ เป็น
ประการ ไค้ ก็ แล้ว แต่ วาสนา ผล ของ บุญ บาป ที่ เรา ได้ กระทำ มา แต่
ชาติ ปาง ก่อน ครี ดังนั้น แล้ว ก็ เสี้ย ขึ้น

ฝ่าย เสร็จ โหว เสร็จ หาก ก็ ถอน ใจ โห่ใหญ่ แล้ว ก็ กลับ ไป บ้าน
มีความ โทมัส น้อยใจ ด้วย พระเจ้า เสร็จเหี้ยม เวียง ยิ่งนัก ครั้น ถึง
วัน ถูก ขโมย ตี ตี เล็ก คือ จิต ถึง ของ มา ถวาย แต่ง ทอด ทัด ทาน ว่า ตาม ถง มา แล้ว
พระเจ้า เสร็จเหี้ยม เวียง ก็ ตั้ง พิธี มงคล ปวง สรรพ เสน ไหว้ เทพารักษ์
แต่ง นาง หมู เนิ่ง ถง จิว ให้ อยู่ ถิ่น เป็น สามี ภริยา ถิ่น กับ หย่า นาง แล้ว
จิต ไต่ เจริญ ขุนนาง มา รับ พระราชทาน เติ่ง ใน พระราชวัง เป็น ที่ วัน เจริญ ใน
ขณะ เมื่อ รับ พระราชทาน เติ่ง เสพย์ สุรา อยู่ ด้วย ถิ่น นั้น เสร็จ โหว
เสร็จ หาก สอง ท่าน นั้น หน้า ตา ไม่ เบิกบาน ผ่อง ใส เหมือน เช่น
ขุนนาง ทั้ง หลาย ๆ เห็น ดังนั้น จึง ถาม เสร็จ โหว เสร็จ หาก ว่า ถิ่น
พระเจ้า แผ่นดิน มีการ วิวาทะ มงคล ให้ แก่ พระราช ชิดา แล โปรด ให้
เรา ท่าน ทั้ง หลาย มา รับ พระราชทาน เติ่ง นัง ไต่ เป็น ที่ วัน เจริญ อยู่ ด้วย ถิ่น ทั้ง

นั้น ข้าพเจ้าเห็น ท่าน ทั้ง สอง หน้าตา เสรี หมือน มีกิริยา เสรี โคก
ปราศจาก ความ รื่น เริง ชะ น้ ด้วย เหตุ ท่านมี ความ ทุกข์ ร้อน ประการ
ใด หรือ ข้าพเจ้า ทั้ง หลาย อยาก ไคร่ ทราบ

เครื่อง โหว เครื่อง หาก ได้ พัง ชุน นาง ทั้ง หลาย ถ้าม ตั้ง นั้น จึงตอบ ว่า
เรา ทำ ราชการ ทักษิณ สงคราม กับ ด้วย พระเจ้า แผ่น ดิน มา แต่ เมื่อ
เวลา พระองค์ ยัง เบน แม่ทัพ อยู่ นั้น การ ทุกข์ เศร้า หนัก เบา ถึง ไค
พระองค์ ก็ ได้ ทรง ปลูก มา หาๆ แก่เรา ทั้ง ดั้น ตลอดจน มา จน พระองค์
ได้ เบน พระเจ้า แผ่น ดิน มียศถาเป็น เศรษฐี ด้วยกัน มาบัดนี้ พระองค์
พระ ราชนา พระราชบุตร ของ พระองค์ ให้ แก่ หมูว่า นาง บุตร ของ
ดี เส็ก คือ ผู้ เบน ข้า ศัก นั้น เรา ทูล ทัดทาน สัก เท่า ไค ๆ พระองค์ ก็
มิ ได้ ทรง เชื่อ พัง เรา เช่น แต่ ก่อน เรา จึง มีความ ทุกข์ โทมนัส ยิ่งนัก
โดย เรา วัด พระราช อาญา ไม่ ไค วัน นั้น เรา จึง ต้อง จำ ใจ มา รับ พระ
ราชทาน เลี้ยง หัง ไค พร้อ ม กับ ด้วย ท่าน ทั้ง หลาย ในขณะ นี้ แม้ ว่า จะมี
คัม มังกร แด่ ดั้น หงษ์ มา จาก สวรรค์ กระทำ เป็น แด่ มให้ เรา กิน เรา เห็น
ว่า จะ ไม่มี โอชา รส รู้ คัก อร่อย เลย เหตุ ด้วย เรา มีความ ทุกข์ แด่ ความ
วิตก ว่า พระเจ้า แผ่น ดิน ของ เรา จะ ไม่ ยั้ง ยืน ดำรง อยู่ ใน ราช สมบัติ
สัก เท่า ไค แล้ว มีข้า มินาน บ้าน เมือง คง จะ เกิด คัก ต้อง ทำ สงคราม
กัน เบน แม่ เพราะ ฉะนั้น เรา จึง ไม่ มีความ สงบ ใจ

บัดนี้ ชุน นาง ข้า ราชการ ทั้ง หลาย ที่ นั้น รับ พระราชทาน เลี้ยง อยู่ ด้วย
กัน ใน ที่ นั้น ได้ พัง ท่วน ชุนนาง ผู้เฒ่า ผู้ แก่ ชี้แจง ให้ พัง ตั้ง นั้น ก็ หากกัน

นั้น อยู่ มิ ได้ มี ผู้ ไต่ ว่า ขาน ประการ ไต่ ครั้น รับ พระราชทาน
เลี้ยง เสรีแล้ว ขุน นาง ทั้ง หลาย ก็ ต่าง คน ต่าง กลับ ไป บ้าน

ส่วน หนุว่านาง กับนาง หมู เมือง กงจัว เมื่อ เจตมายุ ก็น ด้วยกัน ใหม่ ๆ
ก็ ย่อม มี ความ เสน่หา รักใคร่ มุก พันธ์ พันเผื่อ ไม่ รู้ เมื่อ รู้ อิ่ม ส่วน หนุว่านาง
มุ่ง หมาย อยู่ แต่ ฝ่าย ขุน ที่ คน ประสงค์ ก็ กระทำ เปน แดน พิศาวศรี
ไคร้ ต่อ นาง หมู เมือง ยิง นัก จน เห็น ว่า นาง มี ความ ดุ่มหลง ถึง ถึง ไป
ด้วย การ ประโตมแล้ว จึง ค่อย ๆ ตาม ตาม ประสงค์ ว่า เรา ได้
รู้ ได้ เห็น ใน พระราชฤทธิ กฤศคาณินหาร ของ พระราช บิดา แห่ง เจ้า เมื่อ
พระองค์ กระทำ คึก สงคราม ด้วย พระราช บิดา ของ เรา พระองค์ มี พระ
ราช ก้าวถึง แด แด อด คดาต ปุราศ จาก อันตราย แด องค์ อาจ ใน ทำ กดา
ศึก มิ ได้ สะทก สะท้าน ท้อ ถอย เลย ดังนี้ จะ เปน ด้วย เหตุ ประการ ไต่
หรือ พระองค์ จะมี สิ่ง ไต่ เปน ก้าวถึง ขุน พระศร เศษ นภาพ จึง ได้ มี ไชย
ชนะ แก่ บิดา เรา ทุก ครั้ง

ส่วน นาง หมู เมือง กงจัว มิ ได้ รู้ กต ขุนาย หมาย ว่า หนุว่านาง
สามี มี ความ เสน่หา รักใคร่ ด้วย ใจจริง โดย ความ สุจริต จึง มิ ได้ คิด
ข้าพราภ ก็ เล่า บอก ตาม ความจริง ว่า พระราช บิดา ของ ข้าพเจ้า เมื่อ
พระองค์ ยัง เปน แม่ ท้า กระทำ สงคราม แก่ ดัน เป็กชิน แผ่น ดิน จีน นั้น เทพดา
ซีมิง กร มา ถอด เต็ม มังกร อัน เปน ของ วิเศษ ประสิทธิ์ ให้ แก่ บิดา ข้าพเจ้า ๆ
จึง เอา เต็ม มังกร นั้น ผั่ง ประจุ ไว้ ที่ หมวก เหตุ นี้ พระองค์ จึง ได้ มี พระ
เศษ นภาพ แด แด อด คดาต สรรพ ลาด รวาช แด บันตาน ให้ พระ องค์ ทรง

พระกำดั่ง พระตั้ง เปน อัน มาก จน ได้ ไชยชนะ แก่ แม่ทัพ จีน แต่ได้
 เปน พระเจ้าแผ่นดิน มาจน ทุก วัน นี้

หมุ่ว่าดาง ครั้น ได้ พัง นาง หมุ่เนื่อง กงจิว เจ้า บุตร ตั้ง นั้น ก็ มี ความ
 ยิน ดี เปน ที่ ยิง ด้วย สม ความ ประสงค์ ได้ ทราบ ความ คดออก จึงพยายาม
 เพื่อ จะถักตอม เปลี่ยน ทำ ปดอม ให้ จึง ได้ ครั้น เข้านอก ออก ใน ได้
 สนิท แล้ว ก็ ถัก แกะ เขา เล็บ มังกร นั้น ออก ไว้ แล้ว เปลี่ยนเอา
 เล็บ มังกร ปดอม ประจุ เข้า ไว้ ให้เหมือน อย่าง เดิม ครั้น ชัยมา ช้า
 นาน เห็น ได้ ช้อง จึง ทูลดา พระเจ้า เกรี้ยวเหวียด เวียง ว่า ข้าพระพุทธเจ้า
 มา เปน ข้า สวามิภักดิ์ อยู่ ใน พระองค์ ก็ ช้านาน แล้ว บัดนี้ ข้าพระพุทธเจ้า
 ขอ พระราชทาน ทูล ดา กลับ ไป บ้าน เมือง เยี่ยมเยือน บิดา มารดา ของ
 ข้าพระพุทธเจ้า ภาย น้า ข้าพระพุทธเจ้า จะ ได้ กลับ มา อยู่ เปน ข้า ผ่
 พระบาท ต่อ ไป

พระเจ้าเกรี้ยวเหวียด เวียง ได้ ทรง พัง หมุ่ว่าดาง ทูลดา ประโยชน์จะไป
 เยี่ยม บิดา มารดา ตั้ง นั้น สำคัญ เข้า พระไทย ดำ หมุ่ว่าดาง มี ความ
 สวามิภักดิ์ ต่อ พระองค์ แต่มี ความ เสน่หา อาไฉย ใน พระราชบุตร
 ของ พระองค์ จึง ทรงพระอนุญาต ให้ ไปตาม ความ ปราณนา

ฝ่าย หมุ่ว่าดาง ออก จาก เผ้า แล้ว ก็ เล้า-โถม ตา นาง หมุ่เนื่อง กงจิว
 ด้วย ความ อาไฉย แต่ เปน การ จน ใจ ค้อง หัก รัก หักจิตร ด้วย ชุระ
 ราชการ ที่ สมคิด ของ ตน นั้น ครั้น ตั้ง เสีย เสรี จิต แล้ว หมุ่ว่าดาง
 กับ บ่าว ไพร่ คน เก่า ของ ตน พา กัน กลับ ไป ยัง บ้าน เมือง แจ้ง ความ
 แก่ บิดา ตาม ที่ ได้ สมความ ปราณนา ทุกประการ

๕๕๕๕ ครั้น ได้ ทราบ ตั้ง นั้น แล้ว มีความ ยินดี ด้วย สมประสงค์

จึง จัด กอง ทักษิณ ไปด้วย เครื่อง สัตราวุธ สมเด็จพระเจ้า ญวน ทักษิณ
ก็ หัว เมือง รายทาง ตลอด ลงมา จนถึง เมือง ล่อง เบียน

ฝ่าย พระเจ้า เจริญ เหวียด เวียง ครั้น ทรง ทราบ ว่า ๕๕๕๕ ยก

กอง ทักษิณ มา ตั้ง นั้น พระองค์ ทรง พระพิโรธ ยิ่ง นัก จึง จัด กอง

ทัพอ้อม แล้ว ก็ แต่ง พระองค์ ทรง เครื่อง พิไชยยุทธ ทรง สมเด็จพระเจ้า

ญวน ซึ่ง ประจวบ มังกร ไว้ ด้วย มิได้ ทรง รู้ คัก ว่า ของ พิเศษ นั้น

หลุมร้าง ดัก เปลี่ยน ปลดอม เสีย แล้ว เมื่อ พระองค์ ยก กอง ทัพอ้อม ไป

จะต่อสู้ แก่ ข้าศึก ครั้น พระเจ้านั้น ทรง ทัพ นิมิตร นิต ปลดาด ทรง ที่ จารึก

ยี่ หื้อ พระนาม นั้น สม พัด หัก ด้วน ลง มา พระเจ้า เจริญ เหวียด เวียง

ขับ ม้า ร่าจัว เข้า รับ กับ ๕๕๕๕ ได้ รับ สมเด็จพระเจ้า

ลง กว่า แต่ ก่อน ทาน กาลัง แด ๕๕๕๕ ไม่ได้ ก็ ขับ ม้า

หัน กลับ เข้า เมือง ๕๕๕๕ ยก ทหาร ติดตาม เข้า ถล่ม เมือง ไว้ โดย

แรง แรง นั้น หนา พระเจ้า เจริญ เหวียด เวียง เห็น เหลือ กาลัง ที่ จะ ต่อ

สู้ แก่ ข้าศึก ได้ จึง พา นาง หมู เมือง กงจิว พระราชบุตร ขึ้น มา เบ็ด

ประตุ เมือง ออก ไป รวม แก่ ข้าศึก หัก ออก จาก ประตุ เมือง ไป ข้าศึก ก็

ได้ ติดตาม กระชั้น เข้า มา พระองค์ ถอน พระ ทัพ แล้ว ตรัส ว่า

เรา ทน ข ครั้น นั้น สิ้น วาสนา แล้ว พระเจ้า เจริญ เหวียด เวียง ก็ ถอน จาก

หลัง หน้า กระโจน ลง ใน ทะเล สูญ สิ้น พระชนม์ อยู่ ใน มหาสมุทร

ฝ่าย ๕๕๕๕ ครั้น ได้ เมือง ล่อง เบียน แล้ว จึง ยก ทัพ ขึ้น เป็น เจ้า

แผ่นดิน ชนาน นาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า ไหว้ ถ นาม เตี ตั้ง พระ นคร
อยู่ ที่ เมือง พ็อง โจ้ว

ฝ่าย เครื่อง ไหว้ เครื่อง หาก ชน นาง ผู้ ใหญ่ สอง คน ครั้น เมือง เตี้ย แก่
ตั้ง เล็ก คือ เตี้ยว ก็ หา ไ้ ไป ย้อน น้อม ต่อ ตั้ง เล็ก คือ ไม่ พระเจ้า ไหว้ ถ
นาม เตี จึง รับ ตั้ง ให้ ชน นาง ไป เกลี้ยง ถ่อม เครื่อง ไหว้ เครื่อง หาก ก็ หา
ยอม เปน ข้า พระเจ้า ไหว้ ถ นาม เตี ไม่ จึง กิน ยา พิษ ภัย เสีย ทั้ง สอง คน
กตายเป็น เทพา รักษ์ เข้า ถึง สติ คย อยู่ ที่ ตำแม่ น้ำ เหว งวียก ยาง แขวง เมือง
ห้า โหล่น ราษฎร ปลุก ค้า ตบ บูชา ปราภฏ อยู่ จน ทุก วัน นี้

ฝ่าย พระเจ้า ไหว้ ถ นาม เตี เมื่อ ได้ แผ่นดิน กรุง เวียดนาม นาม เตี้ยว จึง รับ
ตั้ง ให้ ตั้ง โฉม ต้น บุตร ของ พระเชษฐา เปน ข้า หอวง กอง มณฑล อยู่ รักษา เมือง
ต้อง เมือง กับ เมือง โจ้ว เกวียน

ไฉนย นั้น ใน ประเทศ จีน เปน แผ่นดิน ขอบ พระเจ้า แผ่นดิน ขอบ
ให้ เต่า ปัง เปน แม่ ทักษิณ กอง ทักษิณ เวียดนาม ครั้น กอง ทักษิณ ต้อง
เขตรแดน เข้า มา ถึง ตำ บด โข ต้อง แขวง เมือง พ็อง โจ้ว เต่า ปัง ก็ ให้ ทหาร
ตั้ง ค่าย พัก พด อยู่ ใน ที่ นั้น ให้ ทหาร กอง สอดแนม เข้า ไป สอดแนม
ฟัง ดู ว่า ใน กรุง เวียดนาม จะ คิด ต่อ สู่ ประการ ไค

ฝ่าย พระเจ้า ไหว้ ถ นาม เตี เมื่อ ได้ แจ้ง ว่า กอง ทักษิณ ยก มา โดย แขวง
แรง มี ทหาร รั พด เปน อัน มาก พระเจ้า ไหว้ ถ นาม เตี ก็ เด็ด จักร พยัคฆ
โยธา ทวย หาร ออก ไป ต่อ สู่ แก่ กอง ทักษิณ เปน สำ มารถ สู้ ถ้ำ ตั้ง กอง
ทักษิณ ไม่ ได้ ก็ ปราไสย พ่าย แพ้ ไป ทุก ครั้ง จึง ตำ ทักษิณ กลับ เข้า เมือง
ตั้งมั่น รักษา นำ ที่ เจริญ เติบ ไว่ นั้น ทน มิ ได้ มี ความ ประมาท

ฝ่ายเจ้าป่ง ครั้นมีไชยชนะแก่พระเจ้าไหว่ตั้งนามเต้กรุงเวียตนามแล้ว
 ครั้นจะให้ทหารเข้าล้อมเมืองไวกี้เห็นว่าจะพลทหารจะได้ความยาก เจ้าป่ง
 จึงมีหนังสือไปถวายพระเจ้าไหว่ตั้งนามเต้มีใจความว่า ไวกี้จนไชย
 แม่ทัพกรุงจีน ขอข้แรงมายังท่านอันน่าทักต้อง ซึ่งปกครองกรุง
 เวียตนามทราบ ด้วยพระเจ้าแผ่นดินจีนผู้มีบุญญาธิการมาก มีพระ
 ราชอาณาเขตใหญ่กว้างนับได้หมื่นโยชน์ ไพร่พลทหารนับด้วย
 ร้อยหมื่น บรรดาประเทศราชส่วนทั้งปวงมาอ่อน น้อม ยอมถวาย ดอก
 ไม่นเงินทองต่อพระเจ้าแผ่นดินจีน อันประเทศของท่านคงอยู่ตามชาย
 ทะเลแต่ชอกหัวยวเราเป็นประเทศอันน้อย จะคิดแรงเมืองคงต่อ
 อยู่ประเทศอันกว้างใหญ่ ไพร่พลมากนั้น ท่านเห็นว่าจะตลอดไปได้ หรือ
 ครั้นข้าพเจ้าจะยกกองทัพเข้าล้อมเมืองเก็กหาญเขาโดยกำลังในเวลาใด
 ก็คงจะได้เป็นแน่ แต่ข้าพเจ้าเห็นว่า อาณาประชาราษฎร์จะพากัน
 ได้ความเดือดร้อนแตกตื่นกันไปทุกหัวควมไม่ ถ้าตัวท่านอยากจะ
 เป็นเจ้าแผ่นดินปกครองกรุงเวียตนามของท่านสืบวงศ์ตระกูลต่อไปแล้ว
 ท่านจงยอมเสียภักดิ์อ่อนน้อมเป็นประเทศราชกับเมืองต่อพระเจ้าแผ่นดิน
 จีนเสียโดยดีแล้ว ท่านก็จะมีความสุขสืบไป ถ้าท่านขึ้นจะตั้งตั้ง
 โดยทฤษฏีมานะแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าท่านจะสิ้นวาศานาเสียในเวลา
 นี้เป็นแน่ ขอท่านจงดำริห์ดูให้เห็นผิดแลชอบเถิด ครั้นเขียนแล้วจึง
 ประทับตราหยัหื้อเข้าผนึกมอบให้ม้าใช้รีบไปถวายพระเจ้าไหว่ตั้งนามเต้
 ณเมืองฟ็องโจ้ว

ฝ่ายพระเจ้า ไหว่ ถิ่นนาม เต ครั้นได้ ทรง ทราบใน หนังสือ เจ้า ปัง แม่ ทัพ จัน
คัง นั้น แล้ว พระเจ้า ไหว่ ถิ่นนาม เต ก็ อ่อน น้อม ยอม สำนึกผิด ต่อ พระเจ้า
แผ่นดิน ชุข คาม ถ้อย คำ ของ เจ้า ปัง ๆ ก็ เลิก ทัพ กลับ ไป ประเทศ จัน

ครั้น กาด ถ่วง มา พระเจ้า ไหว่ ถิ่นนาม เต สัน พระ สมชาย ถ่วง ไป นับ ตั้ง
แต่ ตั้ง เพ่ง ตั้ง คือ พระเจ้า ถิ่นนาม เต ขึ้น ต้น จน ถึง ตั้ง เสก คือ คือ
พระเจ้า ไหว่ ถิ่นนาม เต ขึ้น หลัง นับ เป็น ปี ได้ ๖๒ ปี เมื่อ พระเจ้า ไหว่
ถิ่นนาม เต สัน พระ สมชาย ไป แล้ว กรุง เวียดนาม ประเทศ ญวน ไม่มี ผู้ ที่ จะ
ตั้ง ตัว เป็น เจ้า แผ่นดิน ขึ้นไป เมื่อ ป่วย แผ่นดิน ชุข ใน กรุง จัน ครั้ง นั้น
เรียกว่า แผ่นดิน ชุข ถึง พระเจ้า ชุข เอ็ง เต ได้ ให้ คู่ ตัว เป็น ขุนนาง
ตำแหน่ง ไทยเถา เป็น ข้าราชการ กษัตริย์ มา อยู่ รักษา กรุง เวียดนาม
คู่ ตัว เป็น คน ใจ ทุ ร้าย หยาบ ข้าง ไม่ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม ดัน เกียง เป็น คน
ชาติ ญวน ชาว เมือง ยาว โจว มั่ง คม ประ สม คน ได้ ไพร พด ทหาร เป็น
อัน มาก ยก เข้า ถ้อม เมือง ตั้ง เอี้ยน จึง ตัว เจ้า เอี้ยน ข่า เสี้ย ครั้น ภายหลัง
เจ้า ช้วน เจ่ง พอก ข้าราชการ จัน ขุน พด ทหาร ยก ไป ได้ คือ ผู้ แก่ ดัน เกียง
ดัน เกียง ผู้ มี เจ้า ช้วน เจ่ง ไม่ ได้ เจ้า ช้วน เจ่ง ก็ ข่า ดัน เกียง เสี้ย

ครั้น คือ มา ใน แผ่นดิน จัน เป็น รัช กาด ของ พระเจ้า ถึง ช้วน เจ่ง ย้อง เต
ใน กรุง เวียดนาม ครั้ง นั้น ที่ เมือง เกวียง โจ้ว มี ชาย ผู้ ห้าง แซ่ มาย
ชื่อ ทุก ลวาน เป็น คน ชาว เมือง เต็ม เอี้ยน จึง กอง เกวียง กัด ล้อม ได้ ไพร
พล เมือง เต็ม เอี้ยน กับ เมือง เขมร เต็ม ราฐ เป็น อัน มาก ประมาณ หมื่น เศษ มาย
ทุก ลวาน จึง ยก ตัว ขึ้น เป็น เจ้า แผ่นดิน ขนาน นาม ยี่ ห้อ ว่า พระเจ้า ยี่ ห้อ เต

แล้ว พระเจ้า ชัก เตี ก็คุม พล ทหาร ยกไป จับ ชุน นาง ขำ หลวง จัน ซึ่ง กำกับ หัว
เมือง กรุง เวียดนาม ขำ เสีย หตาย คน

ฝ่าย ฌ้อ แคะ ขำ หลวง กรุง เวียดนาม ครั้น ได้ ทราบ ว่า พระเจ้า ชัก เตี
ยก กองทัพ มาฆ่า ขำ หลวง ตาย เสีย หตาย คน ดังนั้น ก็ตกใจ จึง มี มือกไป กราบ
ทูล พระเจ้า ถึง ช้วน จง ช้อง เตี ณ กรุง จัน

ฝ่าย พระเจ้า ถึง ช้วน จง ช้อง เตี ครั้น ได้ ทรง ทราบ ใน บอก ของ ฌ้อ แคะ ดังนั้น
จึง รับ สั่ง ให้ เขีย ชู เจีย เปน แม่ทัพ ยก กองทัพ ไป ช่วย ฌ้อ แคะ
ณ กรุง เวียดนาม

ฝ่าย เขีย ชู เจีย ก็ ยก กองทัพ ออกจาก กรุง จัน เดินทัพ รอน แรม มา
หลาย ราชวัน ถึง เข้า เขตแดน ญวน ถึง เมือง เกวียง ไค้ จึง ตั้ง ค่าย มั่น
พัก พล ทหาร ไว้ ที่ นั้น

ฝ่าย ฌ้อ แคะ ครั้น ทราบ ว่า เขีย ชู เจีย ยก กองทัพ มา ช่วย ก็ มี ความ ยินดี จึง
ยก ทหาร ไป สัม ททบ กับ เขีย ชู เจีย ณ ค่าย เมืง เกวียง ไค้ แล้ว จึง ปรึกษา
หา ฎการ ที่ จะ คิด ทำ จัด นาย ทุก ล้วน ซึ่ง ยก ตัว เปน เจ้า เสีย ให้ ราม คาบ
ฝ่าย พระเจ้า ชัก เตี ครั้น ทราบ ว่า กองทัพ จัน ยก มา จึง คุม ทหาร ออก
ไป สู้รบ แก่ กองทัพ จัน เปน หลาย ครั้ง สู้ กองทัพ จัน ไม่ ได้ ก็ แยก หนี ไป
ตั้ง อยู่ ณ เขา คือ เข็ก แฉง เมือง เง่ ฮาน ขึ้น พระชนม์ อยู่ ใน ที่ นั้น

ฝ่าย เขีย ชู เจีย ครั้น ปราม ปราม กรุง เวียดนาม ส่ง เงี้ยบ เวียน ร้อย แล้ว
ก็ เลิกทัพ กลับ ไปยัง กรุง จัน ทูล แจ้ง ข้อ ราชการ ที่ ได้ ไป ปราม ขบถ
ให้ พระเจ้า ผ่าน่ ดิน ถึง ทรง ทราบ ทุก ประการ

ครั้น การ ถ่วง มา ใน รัชกาล ของ พระเจ้า ถึง เต็ก จง ช้อง เต้ เปน ปี ที่ ๒ ของ พระองค์ ซึ่งได้ ราช สมบัติ ใน กรุง จีน รับ ตั้ง ให้ เตี้ย เบ็ก หึง เปน ข้าราชการ มา รักษา กรุง เวียดนาม ตั้ง อยู่ ณ เมือง ต้อง เบียน เตี้ย เบ็ก หึง ได้ ก่อ สร้าง กำแพง เมือง ต้อง เบียน ขึ้น ไว้ ให้ แน่นหนา มั่นคง คือ กำแพง เมือง ห้า โท้น ทุก วัน นั้น กำแพง นั้น เรียกว่า กำแพง ตา หั้น แล้ว เปด ยื่น นาม กรุง เวียดนาม เรียกว่า เมือง โต ช่อ ทู ญวน เรียกว่า โต โห้ ผู ครั้น กาล ถ่วง มา ถึง แผ่น ดิน พระเจ้า ถึง ได้ จง ช้อง เต้ เปน ปี ที่ ๒ ซึ่ง พระองค์ ได้ ราช สมบัติ ใน กาล ๓ ครั้ง นั้น กรุง เวียดนาม พวก แซก จาม ซึ่ง ตั้ง อยู่ ที่ เกาะ โทณ โนน ภาษา จีน เรียกว่า เกาะ ชุน มั่ว สุ่ม กัน ยก เข้า มา ย้าย ย้าย อาณาเขต กรุง เวียดนาม เตี้ย เบ็ก หึง ซึ่ง เปน ข้าราชการ เมือง จีน เทียว ตรวจ ดู ใน อาณาเขต กรุง เวียดนาม เห็น เหลือ กำแพง ที่ จะ ก่อ ตั้ง แก่ พวก แซก แซก จาม ได้ เตี้ย เบ็ก หึง จึง มี หนังสือ ไป ถึง กาว จัน บิน ซึ่ง อยู่ เมือง ต้อง เบียน ให้ รับ ยก ทหาร มา ช่วย โดย เร็ว

ฝ่าย กาว จัน บิน ครั้น แจ้ง ความ คาม หนังสือ ของ เตี้ย เบ็ก หึง ถึง นั้น แล้ว จึง รับ ยก ทหาร มา รับ แก่ พวก แซก จาม แซก ได้ รับ กัน เปน สำมารก พวก แซก จาม ถึง มี ทหาร กาว จัน บิน ไม่ ได้ ก็ แยก หั้น ครั้น ปราน ปราม พวก แซก จาม เรียบ ร้อย แล้ว เตี้ย เบ็ก หึง จึง ให้ กาว จัน บิน เปน ผู้ รักษา เมือง ต้อง เบียน แต่ กาว จัน บิน เปน คนใจ หยาบ ขี้ นิน ได้ ตั้ง อยู่ ใน ความ ยุติธรรม ราช ฎร ญวน ยาว จี้ ใน ครั้ง นั้น ได้ รับ ความ เดือดร้อน เปน อย่าง ยิ่ง ครั้น กาล ถ่วง มา ใน ปี ที่ ๓ รัชกาล ของ พระเจ้า ถึง ได้ จง ช้อง เต้ จึง เปด ยื่น นาม เมือง กรุง เวียดนาม ว่า ชานัม โต โห้ ผู อย่าง เดิม

ใน ภาชนะ นั้น ที่ คำ บด เคี้ยว เล่ม แหวง เมือง เซิง ได้ มี ญวน ยาว จี้ ผู้หนึ่ง
 แซ่ บั้ง ชื่อ ซึ่ง เปน เสรี มี เงิน ทอง เปน อัน มาก บั้ง ซึ่ง เปน ผู้ มี กำ ตั้ง
 แด ผู้ มี ชื่อ เพดง ฮาวุช คน ชาว เมือง เซิง ได้ เสรี เสรี บั้ง ซึ่ง ว่า ณัธ ปา
 อ้อง ครั้ง แผ่น ดิน ไซ่ ฮั มา เกิด บั้ง ซึ่ง มั่ว สุ่ม เกิด ยึด ถัด ยึด ได้ ไพร่ พด
 ทหาร เปน อัน มาก จึง ยก ไป เค้ เขา เมือง ต้อง เบียน จัน บัน ซึ่ง รักษา
 เมือง ต้อง เบียน ผู้ มี ชื่อ บั้ง ซึ่ง ไม่ ได้ ก็ ทิ้ง เมือง แดก หนี ไป บั้ง ซึ่ง ก็ เข้า
 ค้าง อยู่ ใน เมือง ต้อง เบียน จึง ขนาน นาม ยึด ว่า พระ เจ้า ไ้ กาย
 ค่าย เวียง ปก ครอง ราช ฏร เมือง ต้อง เบียน มี ความ สุข เสรี มา ทลาย มี
 ครั้น พระ เจ้า ไ้ กาย ค่าย เวียง ตัน พระ ชนม ราช ฏร เมือง นั้น พร้อ ม
 ใจ กัน ยก บั้ง ฮาน ผู้ บุตร ของ พระ เจ้า ไ้ กาย ค่าย เวียง ขึ้น เปน เจ้า เมือง
 ต้อง เบียน ต่อ ไป ราช ฏร ชาว เมือง ต้อง เบียน กับ เมือง เซิง ได้ ค้ำ เมือง
 ห้า โหล่น ใน ทุก วัน นั้น ราช ฏร ทั้ง หลายน มี ความ รัก โคว่ แด กิด ถึง พระ เศษ
 พระ คุณ พระ เจ้า ไ้ กาย ค่าย เวียง ทุก ตั้ง ว่า บิดา มารดา ราช ฏร ชาว เมือง
 เซิง ได้ กับ เมือง ต้อง เบียน ถ้า มี บุตร ขึ้น มา แด ให้ เขา นาม ของ พระ เจ้า
 ไ้ กาย ค่าย เวียง นั้น มา เรียก เปน บิดา มารดา ถ้า บุตร จะ เรียก บิดา ของ
 คน ก็ เรียก ว่า ไ้ เรียก มารดา ว่า กาย จึง ได้ ปราบ ฏร มา จน ทุก วัน นั้น
 บั้ง ฮาน บุตร ของ บั้ง ซึ่ง เปน โห่ อยู่ ณ เมือง ต้อง เบียน ครั้ง นั้น จึง พระ เจ้า
 แผ่น ดิน จัน ให้ เคียว เรียง กับ หลี่ ง่วน เท เปน ขั้ หลวง มา อยู่ รักษา กรุง เวียด
 นาม แด ขั้ หลวง จัน ได้ เกิด ยึด ถัด ยึด บั้ง ฮาน ๆ ก็ ยึด ส้า พิกัก ดี ต่อ
 กรุง จัน แผ่น ดิน ถึง เพื่อ เคียว เรียง กับ หลี่ ง่วน เท มา อยู่ เปน ขั้ หลวง ๆ

ทั้ง สอง นี้ก็ได้ บำรุง ซ่อมแซม ก่อ กำแพง ตา หัน เมือง ต้องเบี่ยน กำแพง
นั้น กำหนดตั้ง ๓๓ คอก x เดียวเซียงผ่านเห็นต้องก่อเครื่องซึ่งได้ ก่อตามาแล้วนั้น
เนื่อง ๆ เดียวเซียง ได้สร้าง ศาล บ่วง สรวง บูชา ต่ของค์ เตรีง ที่ เมือง ต้อง
เบี่ยน คือ เมือง ห้า โหล่น ปรางค์ อยู่จน ทุก วัน นี้

ครั้น อยู่มา เดียวเซียงก็ ชะรา ลง จึง กลับ ไป ยัง กรุง จีน จึง พระเจ้า
แผ่นดิน ถึง ตั้ง ให้ บุษย์ไท่ เปน ข้าราชการ เดียวเซียง ค่อยไป บุษย์ไท่ ก็ ได้
ก่อกำแพง เมือง ซ้าย ไซ้ กับ เมือง เกวียง ไซ้ ซั้น บุษย์ไท่ หวัง ใจ ว่า จะ เปน
เจ้า แผ่นดิน กรุง เวียดนาม ค่อย ไป

ใน เวลา นั้น ที่ เมือง เกวียง ไซ้ มี ญวน ยาวจี่ คน หนึ่ง แซ่ เวียง ชื่อ
กวี เวียง ตั้งเกลี้ย กล่อม ได้ ไพร พล เปน ทหาร มาก จึง ขุม พล ทหาร
ยกมารบ บุษย์ไท่ ๆ สู้ เวียง กวี เวียง ไม่ ได้ ก็ แยก หนี กลับไป กรุง จีน
ทุกแจ้ง แก่ พระเจ้า กรุง จีน ๆ จึง รับ ตั้ง ให้ เดียวเซียงไป รักษา กรุง เวียดนาม
ตามเดิม ครั้น เดียวเซียง มา ถึง กรุง เวียดนาม ราษฎร มีความ
ขึ้น ชม ยิน ดี เปน อัน มาก เพราะ ว่า เดียวเซียง เปน ผู้ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม
มี น้ำใจ โอบ อ้อม ขาวี รอบ คอบ มิได้ มี ใจ กำเริบ ถือ คน ว่า มี อำนาจ เปน ข้าราชการ
หลวง มา จาก เมือง ไหญ่ ถนอม น้ำใจ ราษฎร ดู ว่า บุตร แด่ นิด ตา เสมอ
หน้ากัน มิได้ ต่ำ เหยิง เข้า แก่ ผู้ ไต แด่ มิได้ เชื่อถือ คน ส่อพลอย ขอบอก เหตุ
อัน เปน เดศ แล อูบาย มี สะติ สัมปสันณะ คอย ระวัง ตรวจ ตรา คะติ ทุก วัน
ของ ราษฎร ประดุจดังว่า รุระทุกซ์ ร้อน ใน เรือน คน เพราะ อาไศรย เหตุ ที่ กล่าว มา นั้น
ราษฎร จึง ได้ อยู่เย็น เปน สุข บ้าน เมือง ปราศ จาก โจร ผู้ ร้าย มา หลาย มี

ครั้น เดียว เชียง แก่ ชะรา ถึง แก่ กำมั่ง ถิ่นไป ราชบุตร พา กัน ร้องให้
เสว้า โคก คืด ถึง เดียว เชียง เปน ที่ ยิง (เรา มา พิเคราะห์ ดู พระเจ้าแผ่นดิน
กั๊ด ชุน นาง กั๊ด ถ้า พระ องค์ โค ท่าน ได้ ตั้ง อยู่ ใน ยุคิธรรม แด ประ กอบ
การ ถูก ค้อง แล้ว ดู เปน ที่ เย็น ใจ ของ อาณา ประชาราช ฐรร ใน ครั้ง นั้น จริง ๆ
เห็น เปน ที่ ปราศนา มาก แก่ ชน ทุก ประเทศ แต่ เปน สิ่ง สำคัญ ที่ สุด เพราะ
ไม่ ใคร มี พร้อม เข้า ได้ นาน นาน นัก กว่า จะมี ชัน สัก พระ องค์ หนึ่ง
ท่าน หนึ่ง ถ้า มี ชัน ใน ใสมย ได้ ทั้ง พระเจ้าแผ่นดิน แด เสด่นา บัด แล้ว ก็ นับ
ว่า เปน บุญ ญะตาภ ของ มหา ชน ใน ประเทศ นั้น ใสมย นั้น)

เมื่อ เดียว เชียง ข้า หดวง แก้ว ถึง แก่ กำมั่ง แล้ว จึง พระเจ้าแผ่นดิน ถึง
ตั้ง ให้ เคีย ตัน เปน ข้า หดวง มา อยู่ รักษา กรุง เวียดนาม เทน เดียว เชียง เคีย
ตัน ได้ จัด การ บ้าน เมือง คือ คือ เวือ รบ สำหรับ บัง กัน ข้า คัก ๓๐๐ ตำ
แต่ ก่อ กำแพง ตา ทัน กับ กำแพง เมือง เกวียง โห้ว แด กำแพง เมือง ฮ้าย ใคว ให้
ดำ เหว็จ แล้ว ตั้ง ชัน ครั้น ทาตะ ถ่วง มา เคีย ตัน แก่ ชะรา ถึง แก่ กำมั่ง ถง
ใน ใสมย การ ครั้ง นั้น ใน แผ่น ดิน จีน เปน รัชกาล ของ พระเจ้าถังมกจง ต้อง แด ๆ
จึง ให้ หัตถ์ เคีย โกว เปน ข้า หดวง ถง มา อยู่ รักษา กรุง เวียดนาม หัตถ์ เคีย โกว
มี ความ เกลียต ชัง เยื่อง ทัน ซึ่ง เปน ชาว กรุง เวียดนาม หัตถ์ เคีย โกว จึง
แกดั่ง ใไซ ให้ เยื่อง ทัน คุม พด ทหาร ไป รบ เมือง ตาว กาว คือ เมือง นคร
หดวง พระ บาง แด เมือง แดง ดิบ สอง บั้นนา ปราศนา จะ ให้ ตาว กาว ข่า
เยื่อง ทัน เสีย

เยื่อง ทัน ครั้น ได้ ไฟว์ พด ทหาร แล้ว ก็ หา ยก ไป รบ ตาว กาว ไม่
เยื่อง ทัน จึง หวน ถอญ มา จับ หัตถ์ เคีย โกว ข่า เสีย ก็ จัก คับ ทราบ ไป ถึง

พระเจ้าแผ่นดินจีน ๆ ตั้งให้หัตถ์ง่วน เก เปนแม่ทัพ กุย ตั้ง เปน
ปลัดทัพ ยกมาสู้รบแก่ เมือง ทันทได้ หาดย ครั่ง ไม่แพ้ชนะแก่กัน เมืองทันท
คาดดูกำลังก็ เห็น ว่า ถ้า จะ รบ ด้วย สู้รบ แก่ กองทัพจีน ไป เห็นว่า จะ
เสีย ที่ เปน แม่ ด้วย พลทหารจีนมี กำลังมากกว่า เมือง ทันท จึงดำ ทม ถอย
ไปตั้ง อยู่ ณ เมือง ดาว กาว ตั้ง เกอ ย ก่อสม ดาว เต ว่า เมือง นคร หวด
พระ บาง แด เมือง แด ได้ พล ทหาร แด เกวี่อง สำตราวๆ ละ เบียง ฮา ทาร
พร้อม มุลบบริบูรณ์แล้ว เมืองทันท จึง ชัก ขวน เว้ง เว้ง ซึ่ง ตั้ง ตัว เปน ช้อง
เปน เวียง อยู่ เมือง เต็ม เต็ม มาแต่เดิม ยก กองทัพ ลงมา จาก เมือง ดาว กาว
ล้อม เมือง ต้อง เบียน ไว้ ทั้ง ๔ ด้าน จึง ทะลาย กำแพง เข้า ไป ได้ ได้ ข้าง พ้น
พวก ข่า หวด จีน แผ่น ดิน ถึง แยก หนี ไป ทั้ง สิ้น แล้ว เมืองทันท ก็มี ได้ ตั้ง อยู่
ใน เมือง ต้อง เบียน

ครั้ง นั้น เจ้าแผ่นดิน จีน ประเทศจีน ชื่อ จี ตั้ง จึง ให้ ม้า จีง เขา เสา
ทอง แด มา บั๊ก เคาตร แด ไว้ ที่ คำ มด โก๋ ชุม ตั้ง แขวง เมือง ห้า โหนด
ยี่ ปรากฏ มา จน ทุก วัน นี้

ม้า จีง มา อยู่ เมือง ต้อง เบียน ครั้ง นั้น ไต่ ยก กองทัพ ไป เทียว รบ
หัวเมือง ดาว กาว พวก ดาว กาว ยอม สำพักักดิ์ คือ ม้า จีง ทั้ง สิ้น

ฝ่าย หัตถ์ ง่วน เก เมื่อ ยก กองทัพ มา ตั้ง อยู่ เมือง ต้อง เบียน พิจารณา เห็น
ไชยภูมิ ที่มี สาย น้ำ ทาง ตรง เข้า ประตู กำแพง ตา ทันท เมือง ต้อง เบียน คิด
เห็น ไป ว่า เพราะ ไชยภูมิ เปน เช่น นี้ คน ญวน ชาว เมือง ต้อง เบียน จึง ได้
กิด ขบถ ต่อ จีน อยู่ เนือง ๆ หัตถ์ ง่วน เก จึง ย้าย เมือง ไป ตั้ง อยู่ ผัง น้ำ
โต หัก ยาง

ครั้น ใน แผ่นดิน ของ พระเจ้า จักรกษัตริย์ องค์ เดิม หนี ถอน เกจ ย้าย ไป ตั้ง เมือง ที่ ตำบล คง บัน โค หกสิบ ยาง

ฝ่าย หัน ขอก เมือง ข้า หลวง กรุง จีน มา ตั้ง อยู่ เมือง พ็อง โจ้ว เมื่อ ยี่สิบ ทัน มั่ว สุ่ม ได้ ไพร่ พด ทหาร ยก มา รบ เมือง ยาว โจ้ว นั้น หัน ขอก เมือง สุ่ม มั่ว ยี่สิบ ทัน ไม่ ได้ ก็ หนี กลับ ไป ยัง กรุง จีน ภายหลัง นำ ดิกล มา เป็น ข้า หลวง รักษา เมือง พ็อง โจ้ว มี หุ่น เปน ผู้ ตรวจ ทวี เมือง ทั้ง ปวง ใน

ประเทศ ญวน ครั้น นั้น ราษฎร มั่ว สุ่ม ประชุม กัน เปน ก๊ก เปน เหล่า เทียบ ปลัด สดม เฒ่า บ้าน เมือง ใหม่ ขึ้น เปน หลดา ยำ บด มี หุ่น เหลือ กัก ตั้ง ที่ จะ คิด ต่อ ผู้ ก่อ จัด ได้ ก็ หนี กลับ ไป ยัง เมือง ก๊วง จิณ กรุง จีน จึง พระเจ้า แผ่นดิน ถึง รับ สั่ง ให้ ไหล่ เป็น แม่ทัพคุม ทหาร เทียบปราบปราม ทวี เมือง ทั้ง ปวง ใน กรุง เวียดนาม พอ สงบ เรียบร้อย ลง ได้ แล้ว

ฝ่าย พวก ลาว กาว เมือง นครหลวง พระบง กับ ข้า เมือง แดง สดม กับ ยก มา ย้าย อาณาเขต กรุง เวียดนาม จึง พระเจ้า แผ่นดิน ถึง กรุง จีน รับ สั่ง ให้ ป๋อง จ๋วน ฮิว เปน แม่ทัพยก กองทัพ ไป ตรวจ ครา บรรดา ทวี เมือง ใน เขตแดน กรุง เวียดนาม ป๋อง จ๋วน ฮิว ได้ ปราบ ปราบ พวก ลาว กาว เรียบ ร้อย ลง ได้ หลาย ปี

ครั้น ใน รัชกาล พระเจ้า จักรกษัตริย์ องค์ เดิม รับ สั่ง ให้ จู ค่าย เปน ข้า หลวง ตรวจ ทวี เมือง ใน ประเทศ ญวน ต้อง ตั้ง เปน ข้า หลวง มณฑล รักษา เมือง ยาว โจ้ว ต้อง ตั้ง ผู้ นั้น เปน ผู้ ได้ เฒ่า เรียบ รว้ หนึ่ง ดิกล ดิกล ซึ่ง เมื่อ ต้อง ตั้ง มา อยู่ เมือง ยาว โจ้ว ได้ เสนอ ราชฎร ทัด ไม่ ชอร มา บั๊ก เปน รี้ว ก่า แพร

เมือง ชัน นอก ประตู กอไม้ไผ่ รอบกำแพงเมืองโดยแน่นหนา แม้ข้าศึก
จะมาหักเอาเมืองก็โดยยาก ชองสี จักการ บ้านเมือง มีชนบชรรวม
นิยม เรียบร้อย แต่ฝึกทหาร ให้ยิงเกาทัณฑ์ได้แม่นยำ อำนาจ
ของชองสีแผ่ไปทั่วอาณาเขตร กรุง เวียดนาม

ครั้งนั้น เชมร เสียมราชเหนือ กับ เสียมราชใต้ นำ ดอกไม้เงินทอง
มาขอร้อง น้อมต่อ ชองสี ๆ ได้นำส่งไปถวาย พระเจ้าแผ่นดินจีน
เมือง เสียมราชใต้ คือ ๖ หัวเมืองไซ่ง่อน ซึ่งเป็น พระราชอาณาเขตร
กรุง เวียดนาม ทุกวันนั้น เมื่อ ชองสี กลับไป ประเทศจีน แล้ว พระ
เจ้าแผ่นดินจีน ทรงเลื้อนยศ ให้ชองสี เป็น ขุนนาง ตำแหน่ง จักตั้ง เจ้าตง
ผู้รักษาเมืองจิกกั

ฝ่าย หัวเมืองลาว กาว สิบสอง กู โท แล นคร หลวง พระบาง ภาษานวน
เรียกว่า เจ้าเมือง นาม เจียว ยกกองทัพมาช่วย อาณาเขตร กรุง เวียดนาม
หลังก็เป็นข้าหลวง รักษาเขตรแดน กรุง เวียดนาม ได้ต่อสู้แก่กอง
ทัพเจ้าเมือง นามเจียว ผู้กองทัพเจ้าเมือง นามเจียว ไม่ได้ ก็ถอย
ทัพกลับมาตั้งอยู่ ณ เมือง หวอโจว จึง พระเจ้าแผ่นดินจีน ให้ชอง
สรวงคุม ทหาร ยก มาตรวจ อาณาเขตร กรุง เวียดนาม อีก กองหนึ่ง

ฝ่าย หลังก็ตั้งอยู่เมือง หวอโจว ครั้น เกณฑ์พลทหาร มาตั้งฝึกหัด
ได้สามวันสามคืน ต้องแคล้วคลาดแล้ว จึง ยกไปต่อสู้แก่เจ้าเมือง นามเจียว ๆ
สู้กำลัง กองทัพ หลังก็ไม่ได้ก็ดำ ทัพ ถอยไป แต่ พระเจ้าแผ่นดิน
โทษว่าหลังก็มีใจเอาใจไว้ ตรวจตรา รักษา อาณาเขตร ถนอมเสีย จึง

ได้เสีย ทัพ อปราชัย แก่ เจ้าเมือง ดาว

จึงได้เนรเทศหลังก ให้ ไป

อยู่เสียเมือง พ็อง โจ้ว

ครั้น พายหลังเจ้าเมือง นาม เจียว กับ ๓๒ ญไทย ยกกองทัพมาย้าย

อาณาเขตร กรุงเวียดนามอีก

ต้องคง ข้าหลวง จึงมีใบบอก ไป

กราบ ทูล พระเจ้าแผ่นดิน ถึง ถึง ต่อฉบับ ขอทัพมาช่วย

จึง พระเจ้า

แผ่นดินจีน ได้ ให้ ฉายอิม เจ้าเมือง ขอ หน้า ยกกองทัพมาช่วย

ได้สู้รบ

กันกับพวก ดาว ดาว เปนสามารถ

พวกดาวดาวสู้ ไม่ได้ ก็พากันแตก

หนีไป ฉายอิมคิดจะใคร่ยกกองทัพตามไป ตีให้ถึงเมือง ดาวดาว

ที่เขาหัวเมือง ดาว ไว้ ในอำนาจเสีย จึงได้

ฝ่าย ฉาย เก่ง ข้าหลวงผู้รักษาราชการ เมือง หลัน นาม คิต อีฉา ฉาย อิม

เกรงว่า ฉายอิมจะมีความชอบมาก ไปกล่าวตัว

จึง แกล้ง อุนายพูด

ห้าม ฉาย อิมว่า

ประเทศ ดาว ดาว เหล่านี้ แม้จะตีได้ก็ ไม่เห็น มีประ

โยชน์สิ่งใด

ทั้ง ความ ไข้ แล ป่าดง ก็กันดาร ร้าย กาด

จึง พัก พด

ทหาร ให้มี กำลัง เสีย ก่อน แล้ว จึง ค่อย ยก กองทัพ ไปปราบปราม คือ ภายหลัง

ฉายอิม ได้ พัง ฉาย เก่ง พูด ทักทวน ดังนั้น ก็มิได้ตอบประการใด

จึง ตั้ง

ค่ายพัก พดทหาร อยู่ เขา หลัน นามแล้ว

จึง มี บอกรู้ เข้า ไป กราบ ทูล

พระเจ้าแผ่นดิน จีน ใจ ความว่า

ฉายอิม ขอ ตั้ง มั่น อยู่ กรุงเวียดนาม

เกลี้ย ก่อตั้งไพร่ ผัก หัก เปน ทหาร เพิ่ม เต็ม รักษา อาณาเขตร กรุงเวียดนาม

ถ้า ไม่ได้ราชการ ขอ ถวาย ขี้ฉีกร

เมื่อ พระเจ้าแผ่นดิน จีน ได้ ทรง ทราบ ความ ดังนั้น แล้ว

ก็ ทรงพระ

อนุญาต ยอม ให้ ฉายอิม อยู่รักษา ราชการ กรุงเวียดนาม

ฝ่ายเจ้าเมืองนามเจี้ยว คือ นคร หลวง พระนาง ยก กอง ทักษิณาย่า
 ยี่ อาณาเขต กรง เวียง นาม อีก นายอิน มีความ โกรธ แค้น ยิ่ง นัก
 จึง ยก กอง ทักษิณ ไป ต่อสู้ แก่ กอง ทักษิณ พวก ลาว กาว โขย สามารถ นายอิน
 คุมทหาร บารุก คลุมบอน เข้า ครอบครอง เมือง นามเจี้ยว ข้าราชการ เมือง
 นามเจี้ยวตาย ถึง ประมาณ ๘๐ คน นายอิน ก็ตาย ใน ที่ รบ ชนนั้น
 จ้วน เต็ก นายทหาร ตำแหน่ง ทองเฮา เห็น นายอิน แม่ทัพ ตาย ดังตั้ง นั้น
 จึง ปรึกษา ด้วย นายทหาร ทั้งปวง ว่า ทหาร พวก ลาว พา กัน รือ
 สะพาน เรือ ขอร้อง เรา เสีย เรา จะรบ ทักษิณ ก็ ไม่ได้ เรา ทำทั้ง หาย
 จง พยายาม ใจ กัน เปน น้ำหนึ่ง ใจเดียว ช่วยกัน รบ ให้ เด็ด กำจัด แลผู้มิช
 ถึง จะตาย ก็ ใจ ซื่อ ให้ ปรากฏ ใน แผ่นดิน พวก นายทหาร แล พลทหาร
 ก็ พยายาม ใจ กัน ตาม ที่ จ้วน ขุย เต็ก ปรึกษา จ้วน ขุย เต็ก ก็ รับ พลทหาร
 เข้า รบ กับ พวก ลาว กาว จ้วน ขุย เต็ก ข่านายทหาร ลาว ตาย ถึง
 ประมาณ สามสิบ คน เข็ม ตรงดำ นายทหาร ของ เจ้า เมือง นามเจี้ยว
 ก็ รับ ทหาร เข้า รบ กับ จ้วน ขุย เต็ก เปน สามารถ ทหาร ลาว ถึง ด้วย
 นำ ไม่สู้ จ้วน ขุย เต็ก ตกม้า ตาย แล้ว รับ พลทหาร ได้ ข่า พัน ทหาร จีน
 กับ ญวน ตาย ถึง เปน อัน มาก เจ้า เมือง นามเจี้ยว มี ไชยชนะ แก่ กอง
 ทักษิณ ญวน ครั้ง นั้น เจ้าเมือง นามเจี้ยว มี ใจ กำเริบ เปน อัน มาก
 คิด จะ ไพร่ ยก กอง ทักษิณ ไป ตี เขา กรง เวียง นาม มา ไว้ เปน อาณาเขต ให้ จึง ได้
 ฝ่าย พระเจ้า แผ่นดิน กว๊าน จึง รับ สั่ง ให้ เจ้า พนักงาน แล ข้าราชการ
 จัดการ บัณฑิต ประชุม หอ รบ แล กำแพง กรง เวียง นาม ให้ แน่นหนา ทุกด้าน ทาง
 แล้ว รับ สั่ง ให้ ข้าราชการ เปน แม่ทัพ ทั้ง ทอหุน เปน ปลัด ทักษิณ ยก ไป

รักษา กรุง เวียดนาม ครั้น กองทัพ ไป ถึง คำบด เขาหัตถ์ เขิง เขตแดน
กรุง เวียดนาม จึง ตั้งค่าย พัก พด ทหาร มั่น ณ ที่ คำบด นั้น หาได้ ยก
กองทัพ ไป ตรวจตรา ใน อาณา เขต กรุง เวียดนาม ต่อไป ไม่ มี แต่ ไบ
บอกลงมา หลอกหลวง พระเจ้า แผ่นดิน จีน ว่า ได้ เทียว ปรามปราม
ข้าศึก อย่าง นั้น อย่าง นี้ คำบด นั้น เมือง นี้ โดย ความ เจริญ ทั้ง สิ้น
ให้ พระเจ้า แผ่นดิน ทรงทราบ ทรงเชื่อ ขึ้น พระไทย ด้วย เปนทาง โทศ
พระนคร พระกรรณ สุดท้าย พระองค์ จะ สอดคล้อง ไปทั่ว ถึง ได้ ด้วยพระ
ราชธรรมา และ ราชกิจ ถึง วรของ พระองค์ ก็ มี มาก

ฝ่าย พวก พด ทหาร ที่ ยก ไป ตั้ง อยู่ ๘ พัน คน เคย ได้ ความ ออกอยาก
ลำบาก ใจ ก็ พากัน หัน ทิ้ง แม่ทัพ นายกอง ไป ทั้ง สิ้น เพราะเหตุ
ที่ แม่ทัพ ปราศจาก สติ ปัญญา แล ความ เมตตา ปราณี มี สันดาน อหยาบ
ข้ามิได้ มีความ ซื่อสัตย์ กระตัญญู ต่อ แผ่นดิน

ใน กลางครั้ง นั้น ที่ กรุง เวียดนาม มี ญวนยาว จิ ผู้หนึ่ง เข้า กาว
ชื่อ เบียน ตั้ง บ้านเรือน อยู่ ใน เมือง ตองเบี่ยน กาวเบี่ยน เปน นัก เรือน
รู้หนังสือ ถึง ชั่ง แล ชำนาญ ใน คำหรับ พิไชย สงคราม ด้วย รู้ ฤกษ์ต่าง
แล ฤกษ์ บน ได้ ไป สอบ ได้ ความ รู้ ที่ กรุง จีน ได้ เปน ชุนนาง ครั้น
อยู่ มา กาวเบี่ยน ขอ อาสา มารักษา กรุง เวียดนาม

อยู่ มา วัน หนึ่ง กาวเบี่ยน เทียว ยิง นก ยิง เนื ใน บ่า กาวเบี่ยน
เห็น นกออก กู่ หนึ่ง บินมา กาวเบี่ยน ยิง ด้วย กาวธันท์ ถูก นก ออก
ทั้ง สอง ตัว ตกลง มาดิน กาวเบี่ยน จึง ใช้ ยี่ หื้อ ว่า หลากจุ กาว
เบี่ยน ได้ จัดการ บ้าน เมือง เรียบร้อย แต่ ใจ ของ กาวเบี่ยน ก็ ตั้ง

อยู่ ใน ยุติธรรม ด้วย
นับถือ กาว เบียน ยิ่ง นัก

ราษฎร มี ความ ศุข พากัน สรรเสริญ รักใคร่

ฝ่ายจิวยุช ขุนนาง ตำแหน่ง ดี ชื่อ

ข้า หลวง วิชา กรุง เวียดนาม

เห็นว่า กาว เบียน เป็น คน ดี

ก็ คิด อธิษฐาน กาว เบียน ถัด กาว เบียน จะ

มีความ ชอบ มาก ไป กว่า ตัว

จิวยุช จึง มี บอก เข้า ไป กราบ ทูล ยุยง

พระเจ้า แผ่น ดิน ต่าง ๆ กาว เบียน ครั้น ได้ ทราบ ความ ดัง นั้น ก็ มี ได้

มีความ หวาด หวั่น ประการ ไต

แต่ เต็ม กาว เบียน ได้ จัด ให้ แรง เขียง

ไป อยู่ รักษา ราชการ เมือง หนึ่ง

แรง เขียง ก็ ได้ มี โบบอก แจ้ง ข้อ

ราชการ ขึ้น ไป กราบ ทูล พระเจ้า แผ่น ดิน ถึง ทรง ทราบ ทุก ประการ แล้ว

ที่ ใน เมือง ยาว โจ้ว มี ข้า หลวง กอง มณฑล อยู่ รักษา คน หนึ่ง ชื่อ เตี้ย หยิน

ใน กรุง เวียดนาม เกิด โจร ผู้ร้าย ปล้น ต้ม ที่ เมือง ไต เตี้ย หยิน ก็ ไม่ อาจ

จะ คุม ทหาร ไปปราบ ปราบ ได้

แต่ เสา หมู จึง มี โบบอก เข้า ไป เสนอ

ความ ชอบ ของ กาว เบียน ซึ่ง มี น้ำ ใจ ดี มี รัก ดี

ขอ ให้ กาว เบียน

เป็น ผู้ช่วย ข้า หลวง วิชา กรุง เวียดนาม

ขณะ นั้น เจ้า เมือง นาม เจียว ก็ ชื่อนคร หลวง พระนาง

กับ ดาว กาว

แต่ ข้า ทั้ง ปวง ยก กอง ทักษิณายิธ ธานี เขต กรุง เวียดนาม กาว เบียน

ก็ อาสา คุม พด ทหาร ไป ค่อ ตู แก่ ข้า คัก

พวก ดาว กาว ตู ผู้ มี ความ คิด

กาว เบียน มี ได้

ก็ แยก หนี ไป หลาย ครั้ง

กาว เบียน จึง มี โบบอก

บอก เข้า ไป กราบ ทูล พระเจ้า แผ่น ดิน ถึง ๆ

มีความ ยินดี จึง ทรง หอง ตั้ง

ให้ กาว เบียน เป็น ขุนนาง ตำแหน่ง เขียง จือ

ภาษา ญวน เรียกว่า

เถื่อง เทอ

แล้ว มี รับ ตั้ง ให้ กาว เบียน เป็น แม่ ทักษิณายิธ

ยก กอง ทักษิณายิธ

ไปปราบปรามเมืองนามเจียว กาวเบียน ก็ยกกองทัพออกจากเมือง
ต้องเบียน เติมทัพพร้อมรบ มาหลายราตรี ต้องเข้าไปในเขตรแดนลาวกา
ก็ตั้งค่ายพักพลทหารให้หายเหนื่อย X

ฝ่ายเจ้าเมืองนามเจียว ครั้นแจ้งว่ากองทัพกรุงเวียตนาม
ยกมา ก็จัดทหารยกออกไปรบกับ กาวเบียน เปนสามารพหลายครั้ง
พวกลาว กาวสู้ฝีมือทหาร กาวเบียนไม่ได้ ก็เข้าอ่อนน้อมยอม
สวามิภักดิ์ต่อ กาวเบียน ขอถวายดอกไม้เงินทอง ต่อพระเจ้าแผ่นดิน
ตั้งแต่นั้น มาพวกลาว กาวไม่อาจยกกองทัพมารบกวน ย้ายเขตรแดนกรุง
เวียตนามต่อไปเช่นแต่ก่อน

ฝ่าย กาวเบียน ครั้นปราบปรามได้เมืองนครหลวง พระนางเรียน ร้อยแล้ว
ก็เลิกทัพกลับมากกรุงเวียตนาม แล้วมีขอเข้าเฝ้ากราบทูลพระเจ้าแผ่นดิน
จีน ด้วยข้อราชการที่ได้ยกกองทัพไปปราบปรามลาว กาวทุกประการ
จึงพระเจ้าแผ่นดิน มีพระไทยยินดีเป็นอันมาก จึงจัดให้นาย
ทหารคุมเรือรบไปตั้งรักษาทุกปากน้ำกรุงเวียตนาม แล้วเสียด
ให้ กาวเบียนเปนขุนนางตำแหน่งเล็กโต ภาษาญวนเรียกว่าเคียดโต
เปนผู้สำเร็จราชการเมืองต้องเบียน กาวเบียน ครั้นได้เปนผู้สำเร็จ
ราชการแล้ว จึงก่อเสริมกำแพงสาทั้น โดยยาวกว้าง ๓๔๘๗ วา ๓ คอก
แล้ว กาวเบียน เที่ยวตรวจตราทุกหัวเมืองทั่วอาณาเขตรกรุงเวียตนาม แล
ได้ซุกคตของที่เมืองเงฮาน เรียกว่า เตียนวาย ก้างปรากฏมาจนทุก
วันนี้ ครั้นนั้น กาวเบียน จัดการบ้านเมืองในกรุงเวียตนามเรียบร้อย
เปนปกติ ราษฎรพากันสรรเสริญ กาวเบียนว่า เจ้าเมือง

ต้องเบี่ยน แต่ ไม่อาจ ชนกัน ยี่หื้อ ว่า เป็น เจ้าแผ่นดิน กาวเบี่ยน
 มัว ต้ม เกิดย กล่อม ได้ ไพร พล ทหาร เปน อัน มาก คิด จะไกร่ยก กอง
 ทัพ ไปตี เขา เมืองเสฉวน กวาย พระเจ้าแผ่นดิน จีน กาวเบี่ยน จึง
 มี ใบ บอก ขึ้น ไป กราบ ขูล พระเจ้าแผ่นดิน จีน ขอ ให้ กาวมาง ผู้หลาน
 เปน ผู้สำเร็จ ราชการ เมือง ต้องเบี่ยน ต่อ ไป ตัว ของ กาวเบี่ยน
 ก็ เทียง ตั้ง พิธี หาฤกษ์ ตาม ขอก ห้วย ขาร เขา หมายถึง จะยกไป ตี
 เมืองเสฉวน แต่ หา สมความ ประสงค์ ไม่

ครั้น กาด ถ่วง มา กาวเบี่ยน พระาก็ ถึง แก่ กรรม ถ่วง ไป จึง พระ
 เจ้าแผ่นดินจีน โปรด ตั้ง ให้ แงเซียง มาเป็น ข้าราชการ รักษาเมือง ต้องเบี่ยน
 แงเซียง เปน ผู้ ทั้ง อยู่ใน ความ ยุติธรรม ราษฎร มีความ รัก ไกร่ แง
 เซียง เปน อัน มาก ครั้น แงเซียง ถึง แก่ กรรม ถ่วง ลงไป ราษฎร จึง
 จารึก นาม แงเซียง ไว้ ใน แผ่น ศิลา ปราบฏ มา จน ทุกวันนี้

ใน กาดครั้ง นั้น แผ่นดินถึง ถ่วง มา ได้ ตาม ร้อย ปีเศษ ถึง แผ่นดิน ขึ้น
 ถึง โหงวโต ใน ประเทศจีน ใน ครั้งนั้น ส่วน ใน ประเทศ ญวน ที่ เมือง
 ยาว จี่ มี ญวน ผู้หนึ่ง ชื่อ กุก หิว เปน ผู้ ได้ ปกครอง ใน เมือง ยาว จี่
 กุก หิว จึง ไปดำพิภักดิ์ ต่อ เจ้าเมือง เหลียง จะได้ ช่วย เจ้าเมือง เหลียง
 ทำ สงคราม แก่ เมือง ฮั่น

แต่ เจ้าเมือง ฮั่น เมื่อ มี อำนาจ ยก ตัว ว่า เปน พระเจ้า ฮั่น ย่อม
 ขึ้น ใน ประเทศจีน กุกหิว ก็ ถึง แก่ กรรม เทียม ผู้ บุตร ของ
 กุก หิว ได้ ปกครอง เมือง ยาว จี่ ต่อ ไป เทียม ก็ ได้ ยอม ขึ้น แก่
 เจ้าเมือง เหลียง เช่น นิตา ต่อ ไป

ฝ่ายเล่าจ่า คือ พระเจ้าฮั่น ย่อง จึ่ง จัด ให้ หล่ เค็ก เจง เปน แม่ทัพ
ยก กองทัพ มา จาก กรุง จัน ที่ เมือง ยาว โจ้ว กรุง เวียดนาม
ฝ่าย เทอ หมี่ ครั้น แจ้ง ว่า กองทัพ เจ้า เมือง ฮั่น ยก มา เทอ หมี่ ก็คุมพล
ทหาร ออก จาก เมือง ยาว โจ้ว ขัน ม้า เข้า รบ กับ หล่ เค็ก เจง ๆ จับ
ตัว เทอ หมี่ ได้ ส่ง ไป ยัง เมือง ฮั่น กรุง จัน

ฝ่าย เมือง ฮั่น เห็น นายทหาร ของ เทอ หมี่ ครั้น แจ้ง ว่า ข้าศึก จับ ตัว
นาย ไป ได้ ก็ มีความ โกรธ ยิ่ง นัก เมือง ฮั่น เห็น ก็ ยก กองทัพ ออก จาก
เมือง ฮ้าย โจ้ว ไป ต่อสู้ แก่ ข้าศึก เปน สามารถ หล่ เค็ก เจง ทานกำลัง
แต่ ฝ่าย เมือง ฮั่น เห็น ไม่ได้ ก็แตก หนี ไป ยัง กรุง จัน เมือง ฮั่น เห็น ก็
เข้า ปก ครอง เมือง ถึง เบียน ต่อ ไป เมือง ฮั่น เห็น มี บุตร เลี้ยง คน หนึ่ง
ชื่อ เกียว กง กัน ๆ ทราบ ต่อ เมือง ฮั่น เห็น ว่า เมือง ฮั่น เห็น เสีย
ตัว ก็ เข้า ปก ครอง เมือง ถึง เบียน ต่อ ไป

(ถ้าตามนี้ จะ ว่า ด้วย วงษ์ แซ่ โจ้ เปน กระษัตริย์)

ที่ ตำบล เตือง เต็ม แวง เมือง ฮ้าย โจ้ว มีชาย ผู้ หนึ่ง แซ่ โจ้ ชื่อ เกวียง
มี กำลัง ยก กระดาง รูป หนัก สอง ร้อย ชั่ง ราษฎร เมือง ฮ้าย โจ้ว พา กัน
สรรเสริญ ว่า เมื่อ ปาของ กรุง จัน ครั้ง แผ่นดิน ไซ้ ฮั่น กลับ ซาติ มา เกิด
ใน กรุง เวียดนาม ครั้ง นั้น โจ้ เกวียง เกิด กัด อด ได้ พลด ทหาร หลาย หมื่น
ตั้ง แวง เมือง ฮ้อย ใน เมือง ฮ้าย โจ้ว

ฝ่าย ภรรยา ของ เมือง ฮั่น เห็น ลักษณะ ของ โจ้ เกวียง เปน ผู้ มีบุญ
จึง คิด จะยก นาง เมือง ฮั่น บุตร ให้ เปน ภรรยา โจ้ เกวียง ประสงค์ จะ
คิด กำจัด เกียว กง กัน แก่ แค้น แทน สามี ต่อ ไป

ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง ภรรยา ของ เมือง ดัน เหง่ จึง ปรึกษา แก่ ใจ
 เกวียง ว่า เกียว กงกัน คน ขี้ข้าเจ้า ได้ เลี้ยง มา คง แต่ เด็ก ครั้น โต
 ใหญ่ เจริญ รื่น กตัญญู คิด ทรมณ์ ค่อ สำมี้ ขี้ข้าเจ้า ข่าสำมี้
 ขี้ข้าเจ้า เสีย ซึ่ง เขา เมือง ต้อง เบี่ยน ขี้ข้าเจ้า มี ความ เจ็บ แค้น ยิ่ง นัก
 ทุก วัน ขี้ข้าเจ้า ก็ ไม่มี ที่ พัก บุตร ของ ขี้ข้าเจ้า อายุ ได้ สิบแปด ปี แล้ว
 ยัง ไม่มี สำมี้ ขี้ข้าเจ้า จะยก ให้ แก่ ท่าน เลี้ยง เป็น ภรรยา ขี้ข้าเจ้า จะรา
 ดง ทุกวัน จะ ได้ ผาก ผี แก่ ท่าน แด จะ ได้ ทำ จิต เกียว กงกัน ซึ่ง เป็น
 คน ทรมณ์ อหะหุญญ แก่ แค้น แทน สำมี้ ของ ขี้ข้าเจ้า ด้วย ว่า ดังนั้น แล้ว
 นาง ก็ ร้อง ให้ ด้วย ความ อา โสย คิด ถึง สำมี้ ยิ่ง นัก

ใจ เกวียง เมื่อ ได้ พัง ภรรยา ของ เมือง ดัน เหง่ ปรึบ ทุก ร้อน แด ยก บุตร
 สาว ให้ เป็น ภรรยา ตั้ง นั้น ก็ มี ความ ยินดี ยิ่ง นัก ครั้น ถึง วัน
 ถูกขี้ ใจ เกวียง ก็ แค้น การ วิวาห์ กับ นาง เมือง ที่ มา เป็น ภรรยา อยู่ ถิ่น
 ด้วย กัน ตาม ประเพณี แล้ว ภรรยา ของ เมือง ดัน เหง่ ปรึกษา แก่ ใจ
 เกวียง ผู้ บุตร เขา ว่า ท่าน เขา นี้ ก็ มี ไฟ พด ทหาร หลาย หมื่น แด
 เสี่ยง อาหาร ก็ บริบูรณ์ ควร จะยก กองทัพ ไป เมือง ต้อง เบี่ยน จับ
 เกียว กงกัน ข่า เสีย แล้ว ยก ตัว เป็น เจ้า แผ่น ดิน ปก ครอง กรุง เวียดนาม
 ค่อ ไป ซึ่ง จะ คง มั่น อยู่ ณ หาดกร ไม

ใจ เกวียง ได้ พัง มารดา ภรรยา ว่า ตั้ง นั้น ก็ เห็น ชอบ ด้วย จึง กระ
 เตรียม เครื่อง ลำครา อาวุธ เสี่ยง อาหาร เลือ หมวก สรรพ เครื่อง ยุทธ พร้อม
 แล้ว ได้ ถูกขี้ เป็น สุนัขนิมิต ใจ เกวียง ก็ ยก กองทัพ ออก จาก เมือง
 อ้าย โจ้ว เติบทัพ เป็น กระบวน ร้อน แรม มา หลาย วัน ถึง เมือง ต้อง เบี่ยน

ก็ คง ค่ายมัน พัก พด ทหาร คงไว้ จึง เขียน หนังสือ ให้ มา ใช้ ถือ ไป

ให้เลี้ยว ตรงกัน ทำสวน ให้ ออก มา วน กัน

ฝ่าย เกยว กงกัน ครั้น แจ้ง ว่า ใจ เถวียง ยก กอง ทัพ มา ทำ ชวนรบ

ถึง นั้น

ขอ ถ้าพิภักดิ์ แด ขอ ให้ฉัน ยก กองทัพ มา ช่วย ใน หนังสือ นี้ ความว่า

เจ้าพี่ เกยว กองกัน ขอ กราบ ทูล พระเจ้า แผ่นดิน ขึ้น ทรง ทราบ ด้วยยินดี

โรงเรียน มี ไร่ พด ทหาร ปณ ๓๖๓

อายใจ หาดไป อ่อน น้อม คอ พระองค์ ไม่ ขอ ให้ พระองค์

จัด กองทัพ ให้แม่ทัพ ยก ไปกำจัด ใจ เกื้อยง เสีย ถ้าจะไว้ ใจ เกื้อยง

จะมีกำลังมากทำเห็บขึ้นทุกที่ แต่ก่อนตัวข้าพระพุทธเจ้าขอแปลว่า

ขอรับสั่งมา ของ พระองค์ ดังไป / ถ้า พระองค์ โปรด ให้ มี กองทัพ

[illegible][illegible]

พระยาพิชัยดาบหัก

[illegible][illegible]

เมือง เกณฑ์ ทหาร ณ รักษา ทิศ เกณฑ์ ไหว โดย กวด ๓๓๓๓๓๓๓๓ คอย

การประกอบงาน ยกมาเมื่อใดแล้วจึงจะยกมาหาว่า สอดคล้อง

ฝ่ายโจทก์จึงตั้งศาลขึ้นที่เมืองลือชัง ประมาณ ๕๐๐ คน

ทอง ล้อด แหม เข้าไป ตรวจ ดู ว่า เกยว กงกัน จะคิด ย่าน สุ่ม ประการใด

ทอง สอดแนมมาแจ้ง ความว่า เกยวกงกัน คิด คง มีน คอยท่า กองทัพจีน

คือ ผู้เมื่อนั้น

แต่ บัดนี้ บัด ประตุมืองไว้

มี พล ทหาร ขึ้น

รักษา นำ ที่เชิง เทิน ทั้ง ๔ ด้าน

ใจ เกวียง ได้ พัง ตั้งนั้น

จึง ขัม พลทหาร เข้า ล้อมเมือง ต้อง เบี่ยนไว้

ทั้ง ๔ ด้าน

ใจ เกวียง ตั้ง ล้อมเมือง อยู่ ประมาณ สิบวัน จะทำ สาย กำแพง

เข้าไปก็ยังไม่ได

ด้วย พลทหาร อยู่บน กำแพง ยิ่ง นำไม้ แด หนู แด

ทั้ง ก้อน ศิลา ลงมา เปน อัน มาก ทหาร รอเข้า ไป ไม่ได

ใจ เกวียง จึง

คิด กตอุบาย ให้นายทหาร คู่ม ไพร่ ไป ตั้ง ชุ่ม อยู่ ชายบ้ำ

ห่าง เมือง

ประมาณ ๓๐ เส้น แด

ใจ เกวียง จึง ให้ พล ทหาร กระทำ ระดำระสาย

ตก ใจ แดกตื่น หนี ไป

ที่ประหนึ่ง ว่า กองทัพจีน ยกมา แด

จึงได้

พากัน แดกตื่น ไม่ เปน หมู่ หมวก กัน ได้

ฝ่าย เกียว กงกัน ไม่ รู้ กต อุบาย ของ ใจ เกวียง

สำคัญ เข้า ใจ ว่า

กองทัพจีน ยก มา ถึง แด

จึง เบ็ด ประตุมือง ขัมพลทหาร ออกได้ คิด

ตาม ไป ทาง ประมาณ ๓๐ ถึง

พบ ใจ เกวียง คู่ม ทหาร ออก มา ก็ เข้ารบ

แก่ ใจ เกวียง โดย สามารถ

ฝ่าย ทหาร กอง ชุ่ม ของ ใจ เกวียง ซึ่ง ชุ่ม อยู่ ชายบ้ำ นั้น

จึง แยก ออก

กอง หนึ่ง ตัด เข้า ไป ทาง น้อย อ้อม หลัง เมือง ต้อง เบี่ยน ไป

เห็น ทหาร

รักษา นำที่เชิง เทิน เบบาง ลง

ก็ ขัม พล ทหาร เขามันใด พาด มัน กำแพง

เมือง เข้า ไป ได้

ได้ ชำ พัน ทหาร บน เเชิง เทิน ล้ม ตาย นาด เจ็บ ที่ เหลือ

ตาย ก็ หตบ หนี ตะทิ้ง นำ ที่ ไป ทั้ง สิบ

จึง ให้ บั๊กชง ยี่หื้อ ของ ใจ เกวียง

ขึ้น ไว้ ทั้ง ๔ ด้าน

ฝ่าย ใจ เกวียง ถือ ตะบอง เหล็ก หนัก ๕๐ ชั่ง

คู่ม ทหาร เข้า รบ

แก่ เกี้ยว กง กัน ไม่ ทน ถึง ห้า เพง เกี้ยว กงกัน ทาน กำตั้ง โง่ เกี้ยว
 ไม่ได้ ก็ ขัม ม้า ถอย หนี กลับ มา เมือง แต่ เห็น บน เสา ทัพ เมือง มีธง
 ยี่ ห้า ของ โง่ เกี้ยว มักอยู่ บน กำแพงเมือง ทั้ง ๔ ด้าน เกี้ยว กงกัน ขัม
 ม้า จะ หนี พอ โง่ เกี้ยว ขัม ม้า คู่มุ ทหาร ตาม มาทัน เข้า โง่ เกี้ยว
 เอาตะบอง เหล็ก คว่าง ไป ถู เกี้ยว กงกัน ตกม้า ลง มา พวก พด ทหาร
 กรู เข้า ไป จับ ตัว เกี้ยว กงกัน ไว้ ได้ พามา ตั้ง ให้ โง่ เกี้ยว ๆ ตั้ง ให้
 เอา ตัว เกี้ยว กงกัน ไป คัด คัด สะ เลียบ ประจาน ไว้ ที่ หน้า เมือง โง่ เกี้ยว
 ก็ คู่มุ ทหาร เข้า เมือง ต้อง เบี่ยน จึง ตั้ง ให้ ทหาร คู่มุ เอาตัว บุตร ภรรยา
 ของ เกี้ยว กงกัน ไป ใส่ เลี้ย ทั้ง สิบ โง่ เกี้ยว ครั้น ได้ เมือง ต้อง เบี่ยน แล้ว จึง ยก ตัว ขึ้น เป็น เจ้า แผ่น
 ดิน กรุง เวียดนาม ชุนาน นาม ยี่ ห้า ว่า พระเจ้า โง่ เกี้ยว แล้ว จัด
 การ บ้าน เมือง แต่ง ตั้ง ชุนนาง ข้าราชการ ฝ่าย ทหาร พด เรือ น ตาม ลำดับ คุณ
 วุฒิ เรียบร้อย ดี แล้ว ตั้ง พระ นคร อยู่ ที่ เมือง หวอนิม เป็น เมือง หวดง
 ฝ่าย พระเจ้า อัน ของ ครั้น ได้ รับ หนังสือ ของ เกี้ยว กงกัน แล้ว
 จึง รับ ตั้ง ให้ บั๊ว น ของ ไท ชื่อ ซึ่ง เป็น พระราชโอรส เป็น แม่ ทักษ
 คู่มุ เรือ รบ ๕๐ ลำ บัญชี พด ทหาร ลำด้อย คน ยก มารบ กรุง เวียดนาม
 ครั้น ถึง ปาก น้ำ แม่ น้ำ บัก ตั้ง ยาง จึง ทอด สมอ อยู่ นอก ปาก น้ำ หาย โขว
 คอย รอ พัง ว่า เกี้ยว กงกัน อยู่ ใน เมือง ต้อง เบี่ยน จะ รบ พัง แก่ โง่ เกี้ยว
 ประการ ไต แล้ว จึง จะ ยก เข้า ปาก น้ำ ต่อ ภายหลัง
 ฝ่าย พระเจ้า โง่ เกี้ยว ครั้น แจ้ง ว่า กอง ทัพ จีน ยก มา จะ เข้า ดี ทาง
 ปาก น้ำ บัก ตั้ง ยาง หาย โขว ตั้ง นั้น จึง รับ ตั้ง ให้ นาย ทหาร กอง ด้าน

ปาก น้ำ เอา ขร ไม้ ใหญ่ มา เสียม ปลาย แล้ว เขา เหล็ก หุ้ม รอบ ปลาย
 ขร ไม้ แล้ว บัก ชุ่ม ลง ไว้ ใน กลาง ตำ แม่ น้ำ บัด ดัง ย่าง ทั้ง แต่
 ปาก น้ำ หาย ไขว่ ตลตช ขึ้น ไป ตาม ตำ แม่ น้ำ เบน หลาย คง น้ำ
 ครั้น เวลา น้ำ ขึ้น พระเจ้า ใจ เวียง จึง รับสั่ง ให้ นายทหาร กุม ทหาร ลง
 เรือ ชะนิต เล็ก แจว ออก ไป พ้อ ให้ เรือ รบ จีน ได้ ตาม น้ำ เข้า ปาก น้ำ ดัง ย่าง

ฝ่าย กอง ทหาร จีน ครั้น แด เห็น กอง ทัพ เรือ กรุง เวียดนาม ออก มา
 ชวน รบ ตั้ง นั้น ก็ ถอน สมอ ไซ้ ใบ ตาม ตม ตาม น้ำ เข้า มา หลาย
 คง น้ำ พอ เวลา น้ำ ลง เรือ รบ จีน เกย ขร ไม้ ทั่ว ถ่ม ลง เบน หลาย ตำ
 พวก ทหาร ญวน เห็น ได้ ที่ ก็ แจว เรือ รบ ชะนิต เล็ก ซึ่ง จัด ไว้ นั้น
 บุกรุก เข้า ไป ได้ ชำ พ้น ยิง น้ำ ไม้ ธนู ระดม เอา

ฝ่าย กอง ทัพ จีน ที่ เรือ เกย ขร ไม้ แต่ ที่ ยัง ไม่ เกย ก็ ไม่ เบน
 อัน แจว ถ่อ ทหาร ญวน ก็ แจว เรือ รบ ชะนิต เล็ก โจม ที่ ชำ ทหาร จีน ตาย ลง
 เบน อัน มาก จับ ศิว ไท จือ ราช โอรส พระเจ้า อัน ต้อง ได้ ส่ง ศิว มา ถวาย
 พระเจ้า ใจ เวียง ๆ สั่ง ให้ เอา ศิว ย่าง ฉาว บ้วน ย่าง ไป ชำ เสีย ใน กาด
 ครั้ง นั้น กรุง จีน พระเจ้า อัน ต้อง ก็ ขยาด ย่า เกรง ฝีมือ ทหาร กรุง เวียดนาม
 ไม่ อาจ ยก กอง ทัพ มา ย่ำ ยี่ เช่น แต่ ก่อน พระเจ้า ใจ เวียง ก็ ได้ ปกครอง
 บำรุง พระพุทธ ศาสนา แด อาณา ประชาราษฎร มี ความ สุข สมาย มา ได้ ๖ ปี
 พระเจ้า ใจ เวียง ก็ สิ้น พระชนม์ ถวาย ไป

ใน เมื่อ ขณะ พระเจ้า ใจ เวียง ประชวร อยู่ นั้น พระองค์ ได้ มอบ
 ราชการ แผ่นดิน ให้ แก่ เอื้อง ตาม ทา ซึ่ง เบน นั้น ชอง นาง วัง ไหว่
 อรรคมหาธิเป็น ผู้ ดำ เริ่จ ราชการ แผ่นดิน รับสั่ง ให้ ยก ใจ เอื้อง เก็บ

ท้าย คือ ขึ้น ด้วย ราชสมบัติ ชนาน พระนาม ยี่หื้อ ว่า พระเจ้าเยื้องบั้น เวียง
 ฝ่าย ท้าย คือ ใจ เชื่อง เก็บ ครั้น ไม่ ได้ ทรง ราชสมบัติ ของ พระ
 ราช บิดา พระองค์ มีความ โทมนัส น้อย พระไทย ยิ่ง นัก จึง เข้า
 ไป เฝ้า นาง ว่าง ไหว้ พระราช มารดา แล้ว ก็ ทรง พระ ถิ่น แสง ทูล ว่า
 เยื้อง ตามกา ซึ่ง เปน น้ำ พระราช บิดา ก็ ได้ ทรง พระ เมตตา ชุบเลี้ยง
 เปน ชุณนาง ผู้ใหญ่ เมื่อ เวลา พระเจ้า ใจ เวียง จะ ขึ้น พระชนม์ ก็ ได้ ทรง
 สั่ง ไว้ ให้ เปน ผู้ สำเร็จ ราชการ แผ่นดิน กลับ มา ชิง เหา ราชสมบัติ เสีย
 เอง ดังนี้ ครั้น ข้าพเจ้า จะ อยู่ ใน เมือง นี้ ต่อ ไป ก็ เห็น ว่า ไภย
 คง จะมี แก่ ข้าพเจ้า เปน แน่ ใจ เชื่อง จึง น้อม ข้าพเจ้า ก็ ยัง เข้า อยู่
 มารดา จง บำรุงเลี้ยง ไว้ อย่า ให้ เปน อันตราย ได้ แต่ ตัว ข้าพเจ้า จำ จะ
 ต้อง ขอลา มารดา ไป เทียว ยิงนก ยิง นก เต็ม พอ มีความ สุข สะบาย ใจ
 นาง เยื้อง ว่าง ไหว้ ได้ พัง ใจ เชื่อง เก็บ ผู้ บุตร มา บอกเล่า ขอลา
 ไป ดังนี้ ก็ ทรง ให้ ด้วย มีความ สงสาร แต่ มีความ อา โลัย ใน บุตร เปน ที่ ยิ่ง
 ครั้น ค่อย คลาย ความ โศก ลง จึง สั่ง ว่า เจ้า จะ ไป อยู่ บ้าน ไต เมือง ไต
 ก็ ดี เมื่อ เจ้า ได้ ความ ตำ บาก ขัด สิ้น จนยาก แล สุข ทุกข์ ประการ ไต
 จง ให้ คน ไร่ สนิท กลับ มาหา มารดา ๆ จะได้ ฝาก สิ่ง ของ เงิน ทอง ไป
 ให้ แก่ เจ้า จะได้ ไร่ สบาย ต่อ ไป อีก ว่า ดังนี้ แล้ว นาง จึง จัด เงิน ทอง
 ให้ ใจ เชื่อง เก็บ ไป ไร่ สบาย พอ ส้มควร ใจ เชื่อง เก็บ ก็ คำนับ ลา มารดา
 ออกจาก เมือง หอชนิม ตรง ไป ยัง เมือง เง่ อาน
 ที่ ใน เมือง เง่ อาน มี ชาย ผู้หนึ่ง แซ่ ผ่าน ชื่อ กง หัตถ์ เป็น ผู้ ได้ เล่า
 เรียน รู้ หนังสือ ตัก ซึ่ง เปน ชุณนาง อยู่ ใน พระเจ้า ใจ เวียง เมื่อ พระ

เจ้า โง่เงาะ ขึ้น พระชนม์ แล้ว

เยื้อง ตาม กา แย่งชิง เขา ราชสมบัติ

เป็นเจ้า แผ่นดิน ดังนั้น

ผ่าน กงหลิน จึง ลา ออกเสีย จาก ราชการ

กลับ มาอยู่ เมือง เงาะ นาน ทำไร่ ไถนา หากิน ตาม ภูมิ ถิ่น นาน อยู่มาวัน หนึ่ง

ผ่าน กงหลิน ไม่ สมาย ใจ ก็ ขึ้น ม้า ไป เทียว ยิงนก แด เนื้อ ในป่า พบ โง่

เงาะ เก็บ ท้ายคือ ขี่ม้า เต้น ทางมา มี น้าว โพร่ ตาม หตัง มา ประมาณ

๘ คน ๓๐ คน ผ่าน กงหลิน จึง ลง จาก ม้า คำนับ โง่ เงาะ เก็บ แล้ว ก็ถาม

ทุกข์ แด สุข แล้ว ว่า ท่าน มา ทั้งนี้ จะ ไป แห่ง หน คำ บลใด หรือ

โง่เงาะ เก็บ ท้ายคือ จึง บอกว่า ข้าพเจ้า มา ทั้งนี้ หวัง ใจ จะ ให้ พบ

แก่ ท่าน ผ่าน กงหลิน ได้ พัง ดังนั้น จึง เซ็น โง่ เงาะ เก็บ ท้ายคือ

ไป พัก อยู่ ที่ บ้าน ผ่าน กงหลิน จึง จด ที่ ให้ โง่ เงาะ เก็บ ท้ายคือ

อยู่ โดย ความ ผาสุก สมาย แล้ว จด โด่ แด สุรา มา เถียง โง่ เงาะ เก็บ

เป็น อัน ดี

โง่เงาะ เก็บ จึง พุด ว่า เยื้อง ตาม กา ซึ่ง เป็น หน้า ซึ่ง เขา ราชสมบัติ

ของ ข้าพเจ้า เสีย ครั้น ข้าพเจ้า จะ อยู่ ไป ใน เมือง หวน นิม เต่า ก็ เห็น

ว่า ไก่ คง จะมี มา ถึง ข้าพเจ้า เป็น แน เพราะ นั้น ข้าพเจ้า จึง ได้ หนี

มา หมายถึง จะ พัง ท่าน ให้ ช่วย คิด ข่าน กำจัด เยื้อง ตาม กา เสีย ให้ จึง ได้

ผ่าน กงหลิน ได้ พัง โง่ เงาะ เก็บ ปรึบทุกข์ ดังนั้น จึง วัม เป็น ขุนว่า

ท่าน อย่า มี ความ วิทก เถย ข้าพเจ้า จะ เกิดภัย ถัดอม ผู้ ที่ มี ศักดิ์ ญญา

แต่ มี มือ กับ โพร่ พด ทหาร เครื่อง สาครา อาวุธ แด สมัย ยิง อาหาร พร้อม

เพรียง เมื่อ ได แล้ว เรา จึง ยก กอง ทิ้ง ไป กำจัด เสีย คราว เทียว ก็ คง

จะ สำเร็จ ได้ ผ่าน กงหลิน กับ โง่ เงาะ เก็บ ก็ ตั้ง เกิดภัย ถัดอม โพร่ พด

ทหาร อยู่ ณ เมือง เงาะ นาน ได้ เป็น อัน มาก

ฝ่าย เชื้อง ตามกา ซึ่ง ยก ตัว เปน เจ้า แผ่นดิน นั้น ครั้น แจ้ง ว่า โจ
เชื้อง เก็บ หนี้ ไป ก็ มีความ วิตก ยิ่ง นัก จึง มี หนังสือ รับสั่ง
ไป ทุก หัวเมือง ให้ ล้ม เสาะ จับ ตัว โจ เชื้อง เก็บ มา หลายนั้ก็ ยัง
หา ได้ ตัว ไม่

ฝ่าย เชื้อง วงผู้ ซึ่ง เปน น้อง ของ โจ เชื้อง เก็บ ครั้น อายุ
เจริญ วัย ใหญ่ ขึ้น ได้ ๒๐ ปี ก็ มี กำถัง แด่ มี ชื่อ รู้ พุ ไซย สงคราม
แ่ หนังสือ ถัก ซึ่ง เพราะ เมื่อ เชื้อง วงผู้ แ่ เมื่อ ยังเยาว์ อยู่ นางเชื้อง
ว่าง ให้อ ผู้ มารดา ได้ ผัก หัก ให้ เสาะ เรียน หนังสือ แ่ วิชาต่าง ๆ แ่ พัง
ได้ ผัก หัก เพลง ฮาวูช ซ่าน ซ่านาญ เปน อัน ดี ค่อย

ฝ่าย พระเจ้า เชื้อง บั้น เวียง คือ เชื้อง ตาม กา ซึ่ง ตั้ง ตัว เอง เปน เจ้า
คือ พระเจ้า นานี้ มีความ รัก ไหว้ เชื้อง วงผู้ ยิ่ง นัก จึง ตั้ง ให้
เชื้อง วงผู้ เปน ขุน นาง นาย ทหาร เชก ครั้น อยู่ มา เหนวียง ท้าย บั้น
มัว ลุ่ม ได้ ไพร พด ทหาร เปน อัน มาก ก็ คง แะ เมือง ณ เมือง ตาม ตาย
จึง พระเจ้า เชื้อง บั้น เวียง รับ สั่ง ให้ เชื้อง วงผู้ ยก กอง ทัพ ไป ปราม ปราม
เหนวียง ท้าย บั้น

ฝ่าย เชื้อง วงผู้ ตั้ง แ่ เจริญ วัย ขึ้น ก็ ได้ ราพึง อยู่ เสมอ ใน
ที่ ระคิด คั้น เหาราช สัมมัติ ของ พระราช มิคา แ่ กำจัด เชื้อง ตามกา ผู้ น้า
เสีย ให้ สง ได้ ครั้น พระเจ้า เชื้อง บั้น เวียง มี รับ สั่ง ให้ เปน แม่ ทัพ ไป
ด้ เมือง ตาม ตาย ตั้ง นั้น ล้ม คน ที่ เชื้อง วงผู้ คิด ไหว้ ซ่าน นาน แ่
ครั้น เชื้อง วงผู้ ยก กอง ทัพ ไป ถึง เมือง คือ เลียม เหวียน จึง ตั้ง ค่าย

พัก พดทหาร อยู่ ณตำบล เมือง ค้อ เตียน เทวียน แล้ว เชื้อของ วังผู้ จึง จัก
 ไล่เต แด่ ดูรา เลียง นาย ทหาร ทั้ง ปวง เปน ที่ รื่น เริง แล้ว เชื้อของ วัง ผู้ จึง
 พุด ขึ้น ว่า ประเทศญวน กรุง เวียดนาม ทุก วัน นี้ เติม ก็ เปน ชะรอย ขึ้น
 แก่ จัน มา ช้า นาน แด่ ผู้ ที่ มี กำลัง ๕๐๐ ๐๐๐ ๐๐๐ ที่ ตั้ง มั่ว ดุ่ม เปน ที่ ก
 เปน เหล่า รบ สู้ ต่อ จัน มา ก็ หตาย พวก แล้ว ก็ ไม่ เห็น ว่า ผู้ ไต
 จะ ต่อ สู้ แก่ จัน ได้ ครั้น พระราชบิดา ของ เรา มั่ว ดุ่ม ได้ ไพร พดทหาร
 ยก ไป ชำ เกี้ยว กง กัน เสีย แล้ว ได้ ทำศึก แก่ จัน แผ่น ดิน โหงว ได้ มี
 ไชย ชะนะ จน พระราชบิดา ของ เรา ได้ เปน ไหญ่ ใน พระราช อาณาเขต ประเทศ
 ญวน เปน พระเจ้า แผ่นดิน ปก ครอง ไพร พ้า ชำ แผ่นดิน ให้ อยู่ เย็น
 เปน สุข พ้น จาก อำนาจ จัน ครั้น อยู่ มา พระราชบิดา ของ เรา ทรงพระ
 ประชวร จึง ได้ มอบ ราชการ บ้านเมือง ให้ เชื้ออง ตามกา ซึ่ง เปน หน้า
 ของ เรา ให้ ช่วย บำรุง โง่ เรือง เก็บ ที่ เรา ให้ ได้ เปน พระเจ้า แผ่นดิน
 สืบ สัน ตะติวงษ์ ๓๐๐๐๐๐ ต่อ ไป ครั้น พระราชบิดา ของ เรา สิ้น พระชน
 มายุ แล้ว เชื้ออง ตามกา กลั้ม ซึ่ง เขา ราช สัมมัต ของ พี่ เรา ตั้ง ตัว เปน
 พระเจ้า แผ่น ดิน เสียเอง จน ถึง โง่ เรือง เก็บ พี่ เรา ต้อง หัน ออกจาก เมือง
 จะ ไป อยู่ แห่ง หน ตำบล ไต ก็ มี ได้ แจ้ง ขณะ เมื่อ พี่ ของ เรา จาก ไป
 เรา ก็ ยัง เขียว อยู่ ไม่ รู้ เติง ๓๐ ครั้น เรา เจริญ ไวย ไหญ่ ขึ้น พระราช
 มารดา บอก เถ้าเรา จึง รู้ เรื่อง ก็ บัด นี้ เรา มี ช้อง คือ โอ กาศ อัน ต่
 พร้อม ทั้ง กำลัง คือ ๖๐๐ โยธา เครื่อง ๓๐๐๐๐๐๐ ๕๐๐๐๐๐๐ อาหาร เราหมาย
 ใจ จะ ซึ่ง เขา ราช สัมมัต กัน ทำน ทั้ง หตาย จะ เห็น เปน ประการ ไต
 ผู้ ไต จะ ต้ม ใจ ช่วย เรา คิด ทำ จัด เชื้ออง ตาม กา บ้าง

ใน ขณะ นั้น นาย ทหาร ทั้ง ปวง ที่ นั่ง โต๊ะ กิน เลี้ยง อยู่ ใน ที่ นั้น
จึง พร้อม กัน พู๊ด ขึ้น ว่า เมือง ตาม กานี้ เป็น คน อะกะตัญญู มิ ได้ รู้ คุณ
ของ พระเจ้า โง่ เชื่อง เวื่อง ที่ ได้ ทรง ชุบ เลี้ยง มา แต่ มิ ได้ คิด ถึง วงษ
ญาติ ขอ พระองค์ จง ยก ทัพ ถัด ไป ต่ เขา บ้าน เมือง คั้น เป็น ของ พระองค์ เกิด
ข้าพเจ้า ทั้ง หักตาย พร้อม ใจ คั้น เข้า ด้วย ช่วย พระองค์ กว่าจะ สู้ ต้าน กำ ลัง แล ชั่ว ติร
ฝ่าย เชื่อง วิ่ง ผู้ เห็น นาย ทหาร ทั้ง ปวง พร้อม เปรียง เป็น น้ำ หั่ง ใจ เดียว
กัน ตั้ง นั้น แล้ว จึง ยก ทัพ ถัด มา เมือง หวอ นิณ เชื่อง วิ่ง ผู้ จึง
ให้ นาย ทหาร ขุน พลทหาร เข้า ไป ใน พระราช วัง จับ ตัว เมือง ตาม กา
มา จำ รั้ง คุก ไว้

ฝ่าย ข้าราชการ ทหาร แล พลเรือน ก็ พร้อม ใจ กัน อัน เชิญ เชิญ
วิ่ง ผู้ ขึ้น ครอง ราชสมบัติ เป็น เจ้า แผ่น ดิน กรุง เวียดนาม ทรง พระนาม
ตาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า นาม เต็ง เวื่อง แล้ว ตั้ง แต่ง ขุน นาง ผู้ ใหญ่
ผู้น้อย ฝ่าย ทหาร พล เรือน โดย ลำดับ ยศ แล้ว พระเจ้า เต็ง เวื่อง รับ ตั้ง
ให้ ขุน นาง ไป รับ โง่ เชื่อง เก็บ ผู้ พ่ มา จาก เมือง เง่ อาน พระราชทาน
ยศ ให้ เป็น พระมหา อุปราช ขนาน พระนาม ยี่ หื้อ ว่า เทียน ขัด เวื่อง
แล้ว รับ ตั้ง ให้ ขุน ตัว เมือง ตาม กา มายัง นำ ที่ นั่ง แล้ว พระเจ้า
นาม เต็ง เวื่อง จึง รับ ตั้ง ถาม ขุน นาง ข้าราชการ ฝ่าย ทหาร พลเรือน ว่า เมือง
ตาม กา เป็น ขบถ ต่อ แผ่น ดิน ท่าน ทั้ง หักตาย เห็น ควร จะ ทำ โทษ
ประการ ไต

ขุน นาง ทั้ง ปวง ได้ พัง รับ ตั้ง ถาม ตั้ง นั้น จึง ทูล ว่า โทษ ของ เมือง

ตามกา ถ้าจะว่า ตาม บท กฎหมาย แล้ว ต้อง ประหารชีวิต ทั้ง ๓ ตรี กุ
จึง จะถูก ต้อง ตาม กฎหมาย แผ่น ดิน

พระเจ้า นาม เต็ง เวียง ได้ ทรง พัง ขุนนาง ทุก ตั้ง นั้น จึง รับ สั่ง ว่า

ขึ้น กฎหมาย ขรรณ เนียม แผ่น ดิน แล้ว มี ได้ เปน ญาติ แก่ ใคร แต่ ส่วน

ตัว เรา มา คิด เห็น อยู่ ว่า เมือง ตาม กา ก็ เปน ญาติ ของ เรา แต่ ได้

เลี้ยง คุ อุ้ม ฐ เรา มา แต่ เมื่อ เวลา ตัว เรา ยัง เยาว์ อยู่ ครั้น จะ ให้ มา เสีย

ตาม กฎหมาย เสา ก็ ได้ แต่ เรายัง เกรง อยู่ ว่า เทพตา พัก ดิน จะ ติ เคียน

เรา ได้ ว่า เรา ไม่ รู้ จัก คุณ คน เพราะ ชน นั้น เรา จะ ขอ ขึ้น กฎหมาย แผ่น ดิน

มิ ให้ เมือง ตาม กา ถึง แก่ ชีวิต แต่ ต้อง เนรเทศ ให้ ไป อยู่ เมือง เคื่อง

เคื่อง เขตแดน ดาว กาว ให้ เก็บ ผล ประโยชน์ เมือง นั้น เลี้ยง ชีพ ค่อ

ไป กว่า จะ สิ้น ชีวิต แต่ เชื้อ เมือง นั้น เรา มิ ให้ นับ เปน ชีพ พึ่ง กับ

เรา ค่อ ไป ให้ เรียก ว่า เสร็จ เมือง กง ครั้น ครีดี ตั้ง นั้น แล้ว

พระเจ้า นาม เต็ง เวียง จึง รับ สั่ง ให้ ขุนนาง คุม ตัว เมือง ตาม กา ไป เนรเทศ

อยู่ ณ เมือง ดาว กาว ตาม รับ สั่ง ทุก ประการ

ฝ่าย ใจ เมือง เก็บ ตั้ง แต่ ได้ เปน มหา อุปราช แล้ว ก็ กระทำ ยศศักดิ์

เสมอ ด้วย พระเจ้า นาม เต็ง เวียง ผู้น้อง พระเจ้า นาม เต็ง เวียง มี ความ

ทะนุถนอม พระไทย แก่ ขุนนาง ผู้ใหญ่ ผู้น้อย ยิ่ง นัก จึง รับ สั่ง ให้ เชิญ

ใจ เมือง เก็บ เข้า ไป เฝ้า ข้าง ใน แล้ว ครีดี ว่า ราชสมบัติ ของ สมเด็จ

พระราช บิดา ทรง ก่อ สร้าง มา เมือง ตาม กา จึง เขา เสีย ข้าง เจ้า

เปน ผู้น้อง คิด ทำการ คืบ เขา ราชสมบัติ มา ได้ ขุนนาง ข้าราชการ

ฝ่าย ทหาร พลเรือน แด ราษฎร พร้อม ใจ กัน ยก ตัว ข้าง เจ้า ขึ้น เปน

พระเจ้าแผ่นดิน ปกครอง ราษฎร ข้าพเจ้า คิดถึง พี่ที่ ได้ พัดศพราก
จาก กัน ไป จึง ได้ ให้ ขุนนาง ไป เคารพ พี่ กลับมา ตั้ง ให้ เป็น มหา
อุปราช ดำรง ราชการ ฝ่าย น้า แบ่ง ผล ประโยชน์ ให้ ถึง ทั้ง ที่ ต้อง
จำเป็น รักษา กฎหมาย ธรรมเนียม ประเพณี บ้าน เมือง ไว้ ขอ ให้
ขุนนาง ข้าราชการ เคารพ เคารพ ได้ เป็น พี่ น้อง กัน ก็ แต่ ภายใน แต่ ภายใน
นอก นอก หน้า ขุนนาง แล้ว ยศ อย่าง ต้อง เหมือน ข้า กับ เจ้า จึง จะ ชอบ
ครั้น พระเจ้า นาม เต็ง เวียง ตรัส ตั้ง นั้น แล้ว ก็ เล็ด ด้ ขัน

ฝ่าย เทียน ชัด เวียง ก็ กลับ ไป ยัง สถานที่ ที่ อยู่ แห่ง ตน นี้ ก็ มีความ
ตะอวย แก่ ใจ ยิ่ง นึก ตั้ง แต่ นั้น มา ก็ มิ ได้ เข้า เฝ้า ตาม ตำแหน่ง ตาม เคย
เช่น แต่ ก่อน ถ้า มี ราชการ ถึง ใด เทียน ชัด เวียง ก็ เล็ด ด้ มา เฝ้า พระ
เจ้า นาม เต็ง เวียง ข้าง ใน ใจ เวียง ก็ เป็น มหา อุปราช มา ได้ ๔ ปี
ก็ ถึง พระชนม์

ครั้น อยู่ มา ขุนนาง กรมการ มี บอก เข้า มา กราบ ทูล พระเจ้า นาม เต็ง เวียง
ว่า เหวียง ท้ายบัน ยก กองทัพ มา ตี เมือง หวอ นิน ครั้น ทรง ทราบ
หนังสือ บอก ตั้ง นั้น พระองค์ จึง ครี ธา พด ยก พะโยชา ทัพ สรรพ
ไป ด้วย สรรพ เครื่อง ลำตรา ขุน เจ้า ยงยุทธ กับ ด้วย เหวียง ท้ายบัน
เป็น หลาย ครั้ง เหวียง ท้ายบัน ข่า นายทหาร ของ พระเจ้า นาม เต็ง เวียง
ตาย ลง เป็น หลาย นาย พระเจ้า นาม เต็ง เวียง มี ความ โกรธ แก่น เหวียง
ท้ายบัน ยิ่ง นึก พระองค์ จึง ขุน พด ทหาร เข้า ค่อ ด้ กับ เหวียง ท้ายบัน ๗
ท่าน กำจัด แต่ มี มื่อ พระเจ้า นาม เต็ง เวียง ไม่ ได้ ก็ ขัน มา หัน
กลับ มา ยัง ค่าย

ครั้น อยู่มา พระเจ้านาม เต็ง เวือง คุม พต ทหาร ออก จาก ค่าย จะไป รบ กับ
เหงวี้ยง ท้าย บัน เปน เวลา ถึงกำหนด ที่ พระเจ้า นาม เต็ง เวือง จะตั้ง

วาศนา ใน วัน นั้น ให้ พอลิน เปน ตาราง ญวน นิมิตร ม้า พระ ที่นั่ง ที่ เคย ทรง

ออก สงคราม พอ ออก มา จาก ประตู ค่าย ม้า นั้น ก็ พยด หกหน้า หกหลัง

จน พระเจ้า นาม เต็ง เวือง ตก ลง จาก หลัง ม้า พระที่นั่ง ถึง ๓ ครั้ง ขุนนาง

นาย ทหาร ทั้ง ปวง เห็น เกิด เหตุ นิมิตร ตาราง รัย ดังนี้ จึง ทูล ห้าม ว่า

พระองค์ เล็ดจ ยก กองทัพ จะ ไป ปราบ ปราม ข้าศึก ครั้งนี้ เสีย พระฤกษ

เปน เหตุ ตาราง รัย ดังนี้ ขอ พระองค์ จง ยับยั้ง เสีย ก่อน เวลาอื่น

หาฤกษ ใหม่ จึง ค่อย ยก ไป ต่อสู้ แก่ ข้าศึก ก็ คง จะเอา ไชยชนะได้

ฝ่าย พระเจ้า นาม เต็ง เวือง เมื่อ ได้ ฟัง ขุน นาง นาย ทหาร กราบ ทูล ทัก ทาน

ดังนี้ พระองค์ จึง ไม่ ทน จะ ครัด ประการ ไต พอ ม้า ใช้ มา

แจ้ง ความ ว่า เหงวี้ยง ท้าย บัน ยก ทหาร มา จน จะถึง นำ ค่าย อยู่ แล้ว

พระองค์ ได้ ทราบ ดังนี้ จึง รับ สั่ง ให้ เปลี่ยน ม้า พระที่นั่ง ใหม่ จึง เล็ดจ

ขึ้น หลัง ม้า ถึง จ้าว คุม พต ทหาร ออก ไปสู้รบ กับ เหงวี้ยง ท้าย บัน

ได้ ทำ เพลง เหงวี้ยง ท้าย บัน ทำ เปน ชัก ม้า หัน พระเจ้า นาม เต็ง

เวือง หา ได้ ทรง ทราบ ใน ขุนาย ของ เหงวี้ยง ท้าย บัน ไม่ ก็ ขับ ม้า ได้ ตาม

ไป ทาง ประมาณ ๓๐ ถึง ถึง ทาง ช่อง แคว ของ ข้าง ทาง ถ้วน แต่ ม้า เขา

ทั้ง สิ้น พระเจ้า นาม เต็ง เวือง เห็น ไชยภูมิ ดังนี้ ก็ ตก พระไทย

ชัก ม้า จะ กลับ ค่าย พอ ได้ ยืน เสียง ประทัด สัญญา แด่ เสียง ม้า ห่อ

ข้อ อึง อึง พวก พต ทหาร ของ เหงวี้ยง ท้าย บัน ก็ ออก สกัด ปากช่อง

เข้า ได้ เปน อัน มาก พระเจ้า นาม เต็ง เวือง จะ รบ หัก ออก ค่าย ไต

ก็ ไม่ได้ คง อยู่ ใน ที่ นั้น

เหวี่ยง ท้ายบัน กั จัป ทหาร เขาเกาทัณฑ์ ระคน ยิงมา ถูก พระเจ้า นามเต็ง
เวือง ตก ตง จาก หัดัง ม้า พระที่ นั่ง สิ้น พระชนม์ อยู่ใน ที่ นั้น

ขณะ นั้น นายทหาร ซึ่ง ตามเสด็จ พระ เจ้า นาม เต็ง เวือง มา ด้วย ก็ ถูก
เกาทัณฑ์ ตาย ตง ที่ ซึ่ง เขา นั้น ๔, ๕ คน

พระเจ้า นาม เต็ง เวือง อยู่ใน ราชสมบัติ ๓๕ ปี นับ ตั้งแต่ พระเจ้า
โง เวือง พระราช บิดา ของ พระเจ้า นามเต็ง เวือง มา จน ถึง พระเจ้า นามเต็ง
เวือง สิ้น พระชนม์ นับ เปน ปี ได้ ๒๘ ปี เมื่อ เหงวี่ยง ท้ายบัน มี รัช ษณะ
แก่ พระเจ้า นามเต็ง เวือง ครัง นั้น เหงวี่ยง ท้ายบัน รวม รวม กรุง
เวือตนาม ไม่ เปน กัก เตียว ได้ เพราะ ผู้ ที่ มี กำลัง รั พล แต่ ฝั มี
ตั้ง แะ เมือง ขึ้น ถึง ๓๒ เมือง

ที่ ๑ โง เชียงฝั ซึ่งเป็น บุตร ของ เทียน ชัด มหาอุปราช เปน พระ
ราช นักรา ของ พระเจ้า นามเต็ง เวือง ตั้ง แะ เมือง อยู่ ณ เมือง บัน
เกียว กัก ห่ง

ที่ ๒ โต กัณ เปน ชุน นาง นายทหาร ของ พระเจ้า นามเต็ง เวือง ตั้ง แะ
เมือง อยู่ ณ เมือง โต ตัง อ่า กัก ห่ง

ที่ ๓ เตรง หตาม มี นาม ยี่ หือ ว่า เตรง มินกง ตั้ง แะ เมือง อยู่
ณ เมือง ปาก น้ำ หาย ไชว เมือง โป่ จัน โจว กัก ห่ง

ที่ ๔ เกียว กาทห มี นาม ยี่ หือ ว่า เกียว กง ตาม เถ ตั้ง แะ เมือง อยู่
ณ เมือง พ็อง โจ้ว กัก ห่ง

ที่ ๕ เหงวี่ยง กวาง มี นาม ยี่ หือ ว่า เหงวี่ยง ท้ายบัน นับ ตั้ง แะ เมือง
อยู่ ณ เมือง หวอนิน ฉาบต ตาม คาย กัก ห่ง

ที่ ๖ เหววียงยามางกับโงญวัก กัน ๆ มีนาม ยี่หื้อว่า โงหวามกง
ตั้ง เมือง ฮย เมือง เตื่อง เดิม ก๊ก หนึ่ง

ที่ ๗ ต่เกว มีนาม ยี่หื้อว่า ต่หมนก ตั้ง เมือง ฮย เมือง เซียว
หว่าย ก๊ก หนึ่ง

ที่ ๘ เหววียงตเตรียต ตั้ง เมือง ฮย เมือง เตื่อง ก๊ก หนึ่ง

ที่ ๙ หลือ เตื่อง มี นามยี่หื้อว่า หลือ ต่า กง ตั้ง เมือง
ฮย เมือง เตื่อง ก๊ก หนึ่ง

ที่ ๑๐ เหววียง เซียว มีนาม ยี่หื้อว่า เหววียง หัง กง ตั้ง เมือง
ฮย ได้ ฮาย ก๊ก หนึ่ง

ที่ ๑๑ เหลียด เกียว กง มี นาม ยี่หื้อว่า เกียว หลิน กง ตั้ง เมือง
ฮย เมือง โห้ย ให้ ก๊ก หนึ่ง

ที่ ๑๒ ผ่าน บัดโฮ มี นาม ยี่หื้อว่า ผ่าน พ่อง เตื่อยต ตั้ง เมือง
ฮย เมือง ตั้ง โจว ก๊ก หนึ่ง ใน ๑๓ ก๊กนี้ ต่างคน ต่าง จะหาช่อง โอ กาศ

ชิง อำนาจ ทำสงครามปราบปราม ซึ่งกัน แล กัน เพื่อ จะตั้ง ตัว เปน

ใหญ่ ใน ประเทศญวน แต่ ยัง ไม่ มี ผู้ ไต ที่ จะปราบ ให้ เปน ก๊ก เดียว

ลง ได้ ใน ใสมย นั้น

× (ต่อไป นี้ ว่า ด้วย วงษ์ แซ่ดิน เปน กระษัตริย์)

ยังมี ผู้ มี บุญญาภิหาร อัน จะได้ เปน เจ้า แผ่นดิน ปกครอง พระราชอาณา
เขต ประเทศญวน คือ ไป ใน ที่ ตำบล วาถือ ตั้ง แขวง เมือง เกวียง โจว

มี ชุน นาง ตำแหน่ง ทิด ชื่อ ผู้ หนึ่ง แซ่ดิน ชื่อ กง เตวี่อก เดิม เปน ชุนนาง

อยู่ในแผ่นดินพระเจ้า นามเต็งเวียง ครั้นดิน กง เกรือก เห็น บ้านเมือง
เกิด จุลาลด ตั้ง กัน เป็น กัก เป็น กอง ขึ้น หลาย แห่ง หลาย ตำบล ตั้ง นั้น ดินกง
เกรือก ก็อพยพ เข้าตั้ง บ้าน เวื่อน อยู่ใน บ่า ตง ทำไว้ โถ นา หาเลี้ยงชีวิต
ไม่มกใหญ่ฝ่ายสูง ดิน กง เกรือก มีบุตร ชาย คน หนึ่ง ชื่อ ดิน โม่ หตัน ครั้น
อยู่มา บิดา มารดา ของ ดิน โม่ หตัน ถึงแก่กรรม ล่วง ไป ทั้ง สอง คน แล้ว ดิน โม่
หตัน เป็น กำพร้า เทียว รับจ้าง เขาเลี้ยง โค กระบือ ตาม ชาวบ้าน ราษฎร พอ
จะได้ อาหาร เลี้ยง ชีวิต ไปวัน หนึ่ง ๆ โดย ความ ที่ยาก จน อดยาก

ดิน โม่ หตัน เมื่อ เทียว รับจ้าง เขาเลี้ยง โค กระบือ กับเพื่อน เด็ก ๆ ด้วย
กัน นั้น ดิน โม่ หตัน ขึ้น นัง บน ลอม ปลวก แล้ว สมมุติ ตัวว่า เป็น เจ้า
แผ่นดิน สมมุติ เด็ก ทั้ง หลาย นั้น ว่า เป็น ขุนนาง ฝ่าย ทหาร แด พล เวื่อน
ยืน อยู่ ข้าง ซ้าย แด ข้างขวา เมื่อ ดิน โม่ หตัน แล้ว ดิน โม่ หตัน จึง ให้
เด็ก เหล่า นั้น ไป เทียว คัด เขา ต้น พง กัน แหม ซึ่งมี ดอก มา กระทำ เป็น ธง
แตร แหวน หวด เติบ เป็น กระบวน ให้ ดิน โม่ หตัน เชน ตั้ง แท่น นำ พระเจ้า
แผ่นดิน

ราษฎร ชาว บ้าน ตำบล ถึง เหว เมื่อ ได้ เห็น ดิน โม่ หตัน เล่น เล่น การ
สุกนิมิตร มงคล ตั้ง นั้น ผู้เฒ่า ผู้แก่ ที่ รู้ เหตุ ดัง นิมิตร จึง ทำ นาย ว่า เด็ก
คน นั้น นาน ไป เบื้อง นำ จะ มี บุญ วิชา เป็น แน่

ครั้น ดิน โม่ หตัน มี ไวยอัน เจริญ ขึ้น ก็ เทียว คบหา แก่ ผู้ที่ มี กำลัง แด
ผู้ มี วิชา เพื่อง วิชา ดู ดิน โม่ หตัน ขอ ผัก หัก วิชา ครอบ ครั้น ข้าน ข่านาญ

เพลงอาวช ทุกประการ
พอเป็นประมาณ

แต่ในการหนังสือดินโบ้หลัน ไม่รู้จัก ซึ่ง รู้บ้าง

ครั้นดินโบ้หลัน มีอายุ ได้ ๓๘ ปี ดินโบ้หลัน ก็ ไป สำนึกดี เป็น
นายทหาร ของเครื่องเขียน หลาน บันดา พวก ที่ ตั้ง ตัว อยู่ ๓๒ กัก นั้น
ภาษาญวน เรียกว่า เติมบาญ รี่ ซื่อ กุน ดินโบ้หลัน อาสา เครื่องเขียน
หลาน ยก กอง ทิ้ง ไป ปราย ปราบ มี ไชย ชะนะ ทุก ครั้ง ดินโบ้หลัน รวม
เป็น กักเดียว อยู่ ใน อำนาจ ของเครื่องเขียน หลานได้ ทั้งสิ้น เครื่องเขียน
หลาน ยัง ไม่ทัน จะ ยก ตัว ขึ้น เป็น เจ้าแผ่นดิน ถึง แก่กรรม ลง บันดา นาย
ทหาร ทั้ง นั้น พร้อม ใจ กัน ยก ดินโบ้หลัน ขึ้น เป็น พระเจ้าแผ่นดิน ปกครอง
กรุง เวียดนาม ถวาย พระนาม ยี่ หือ ว่า พระเจ้าดิน เตียง ว้าง เตี ตั้ง
กรุง อยู่ ณ เมือง เครื่องเขียน พระเจ้าดิน เตียง ว้าง เตี จัด การ บ้าน เมือง ตั้ง
ขุนนางผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย ฝ่าย ทหาร พลเรือน เวียง วัง คลัง มาตาม แบบแผน
ธรรมเนียม แผ่นดิน โดย ความเรียบเรียบ กว้างขวาง ให้ ชุ่มชื้น วัดวา
ยาราม บำรุง พระพุทธ สำนึก ให้รุ่งเรือง ขึ้น จึง ตั้ง เวียง กวาง กับ โง่ เกียง
เจิง ๆ จึง ชักชวน สมมุติ สังฆเจ้า วัด เข้า มา เฝ้า คลุกคลี ใน นาน ที่ ตำแหน่ง
ราชการ แผ่นดิน ด้วย

พระเจ้าดิน เตียง ว้าง เตี ตั้ง พระ อรรคมเหษี ๕ องค์ เป็น ว้างโหว่ มี
ยศเสมอกัน แล้ว ตั้ง ดิน เตียน พระราชโอรส ที่ ๑ เป็น ท้าย คือ ภายหลัง
ทรงเชื้อ ถือ อรรคมเหษี ที่ ส่อ พดอ ถอด ดิน เตียน พระราชโอรส ที่ ๑
ออกจาก ยศ ท้าย คือ เลี้ย ตั้ง ดิน ห่าง ฉาง พระราชบุตร ผู้ น้อย ขึ้น เป็น
ท้าย คือ แล้ว จัด ตั้ง กฎหมาย อาญา แผ่นดิน เวียงว้าง ผิด จาก อย่าง
ธรรมเนียม โบราณ มาก คือ ถ้า นักโทษ ไต กระทำ ผิด ต้อง ด้วย บท เวณ

มะหันตโทษแล้ว ก็ให้คุมตัวไปผูกเข้า ใน กรงเหล็ก ซึ่งมีเสื่อ ร้าย
อยู่ใน กรง นั้น เพื่อให้เสื่อนั้นกิน เสื่อ ทั้ง เปน บาง ที่ ก็ ได้ กระ ทอด
น้ำ มัน เสื่อ ทั้ง เปน ทรง ประพฤติผิดจาก ราช ประเพณี ไป ทุก อย่าง คือ
เวลา กลาง คืน เสด็จ ประทับ โต๊ะ เสวีย สุรา กับ ด้วย พระ มเหสี ทั้ง ๕ องค์ มี
ดนตรี พิณพาทย์ ขับ ร้อง เปน การ รื่น เริง หาได้ เคารพ ไทย ใช้ ใน ราชการ
บ้าน เมือง เหมือนแต่ เมื่อ แรก ได้ ราช สมบัติ ไม่

ใน เมื่อ พระเจ้า ดิน เตียง ว่าง เตี ตั้ง ตัว เปน กระษัตริย์ ปก ครอง กรุง
เวียด นาม กรุง นั้น ใน กรุง จึง เปน รัชกาล ของ เตี้ย ตั้ง เอียน เปน พระเจ้า
แผ่นดิน ซ้อง ทรง พระนาม ว่า พระเจ้า ซ้อง ไท โจ้ว เกา ย่อง เตี ๆ จึง ให้
ราชทูต เชิญ พระราช ดำรง กับ เครื่อง ราช บรรณา การ ไป พระราช ทาน ทอง ให้
พระเจ้า ดิน เตียง ว่าง เตี เปน อ่อง ภาษา จีน ว่า เกา จี กั้น อ่อง ภาษา ญวน
ว่า ยาว จี กั้น เวือง แปล เปน ภาษา ไทย ว่า พระเจ้า แผ่นดิน ปก ครอง
เมือง ยาว จี คือ กรุง เวียด นาม

พระเจ้า ดิน เตียง ว่าง เตี มี พระโอรส หนึ่ง ชื่อกว่า เวบ อิศิริยส์ แต่ ทวาร ใน
พระราชวัง ก็มี ได้ บิด ใน เวลา คืน เชื้อ พระไทย เสวีย ว่า ไม่ มี ผู้ใด ที่ จะ ของ อาจ
สามารถ คิด ขบถ ประทุษร้าย ต่อ พระองค์ ได้

ฝ่าย ได้ ทิด ขุนนาง ผู้ใหญ่ เห็น ว่า พระเจ้า ดิน เตียง ว่าง เตี มี พระไทย
ถึง เด ไม่ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม แล ท้า เวบ อิศิริยส์ เติบ เตือ เติบ เห็น มี โอกาส
พอ จะ ทำ ได้ เวลา ดึก ประมาณ สาม ยามเศษ ได้ ทิด ที่ ลอบ เข้า ไป ใน
พระราชวัง มา พระเจ้า ดิน เตียง ว่าง เตี เสวีย

ดิน เตียง ว่าง เตี พระองค์ นี้ แต่ เมื่อ ยัง ไม่ ได้ เปน กระษัตริย์ มี นักปราชญ์
ผู้หนึ่ง ทำ นาย ไว้ ว่า แซ่ โต้ว แซ่ ดิน เตี้ย แซ่ เด จะ ได้ เปน กระษัตริย์

เมื่อ พระเจ้า ดิน เตียง ว่าง เต้ ดั้น พระชนม์ ไป ด้วย ฝีมือ โต กิด นั้น เด๋ยัง
 ซึ่งเป็น ขุน นาง ผู้ ใหญ่ ตำแหน่ง เถิบ คำว เตื่อง กุน คือ นาย ทหาร เอก จ้ง
 ยก ดิน เตียน ท้าย คือ พระราช บุตร ของ พระเจ้า ดิน เตียง ว่าง เต้ ขึ้น เสวย ราช
 สมบัติ ถวาย พระนาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า ดิน เตียว เต้ แต่ พระเจ้า ดิน
 เตียว เต้ ยัง ทรง พระเยาว์ อยู่ พระชนมายุ ได้ ๖ ปี เท่านั้น เด๋ยัง เป็น
 มหา อุปราช สำเร็จ ราชการ แผ่น ดิน เด๋ยัง มี อำนาจ เข้า นอก ออก ใน ได้
 ไม่มี ผู้ ไต่ ซึ่ง จะ มา กัด ขวาง เด๋ยัง กับ นาง เยื่อง ว่าง ท้าย โห้ว ซึ่งเป็น
 พระ ราช มารดา ของ พระเจ้า ดิน เตียว เต้ เป็น ชู้ รัก โกร่ กัน กิด ศักดิ์ พ้น
 รั้ว ไป ถึง เหวว ย้ง เบ็ก กับ ดิน เต้ นาย ทหาร ๆ สอง คน เห็น ว่า เด๋ยัง จะ ขบถ
 จึง เหา ราช สมบัติ เหวว ย้ง เบ็ก กับ ดิน เต้ จึง คบ กิด กัน เกิด ยถ์ ก่อ ต้ม ได้
 ไพร่ พล ทหาร เป็น อัน มาก จึง ยก กองทัพ มา จะ กำ จัด เด๋ยัง ๆ ก็ คุม
 ทหาร ยก ออก ไป ต่อ ตั้ แก่ ดิน เต้ แล เหวว ย้ง เบ็ก นาย ทหาร ทั้ง ๒ ขั้ม ม้า
 ขึ้น หน้า ทหาร เหา แซ่ ม้า ขึ้น หน้า เด๋ยัง แล้ว ร้อง ว่า มิ เสียด ที่ ที่ พระเจ้า
 แผ่น ดิน ทรง ขบ เตียง มึง เป็น ถึง มหา อุปราช มึง กลับ คิด ทำ การ ขยาย ขั้ว
 ให้ เป็น ที่ เสื่อม เสียด พระ เกียรติยศ พระเจ้า แผ่น ดิน มึง เห็น ตั้ แล้ว หรือ
 ว่า ตั้ง นั้น แล้ว ดิน เต้ ก็ ขั้ม ม้า ว่า ทวน เข้า รบ แก่ เด๋ยัง ได้ สาม เพลง ดิน เต้
 ตั้ ฝีมือ แล กำ จัด เด๋ยัง ไม่ได้ เด๋ยัง พ้น ด้วย จ้าว ถูก ดิน เต้ ตก ม้า ตาย
 เหวว ย้ง เบ็ก เห็น ดิน เต้ ตาย แล้ว ก็มี ไต้ คิด แก่ ขั้ว วัตร ขั้ม ม้า เข้า รบ
 แก่ เด๋ยัง ได้ ๒๐ เพลง เด๋ยัง ชัก ม้า ทำ ท่า จะ ถอย เหวว ย้ง เบ็ก หา รั้ว ใน
 กอด ขุน นาย แล เพลง ฮา ดู พ้อ ทรง ไม่ ก็ ขั้ม ม้า กลับ ได้ ตาม กระ ชัน เข้า ไป
 เด๋ยัง เห็น ได้ ที่ ก็ พ้น ด้วย จ้าว ถูก เหวว ย้ง เบ็ก ตก ม้า ตาย

บันดา ทหาร ทั้ง หลาย เห็น นาย ตาย แล้ว ก็ พากัน รวณ เร แดกตื่น จะ หนี
เล่ ยัง จึง ร้อง ประกาศ ว่า พวก เจ้า ทั้ง หลาย อย่า แดกตื่น ตกใจ เดย เรา ไม่
ทำ อันตราย แก่ เจ้า ทั้ง หลาย คอก จง มา สำนึก กัด แก่ เรา เสีย โดย ดี
พวก เจ้า จะได้ มี ชีวิต รอด กลับ ไป บ้าน เรือน ทำ มา หา กิน เลี้ยง บุตร
ภรรยา อยู่ ตาม ภูมิ ดำนา

บันดา พวก ทหาร ทั้ง หลาย ของ ดิน เต้ เหงวียง เบ็ก ได้ พัง เตะ ยัง ร้อง
ประกาศ ตั้ง นั้น ก็ พากัน วาง อาวุธ พร้อม กัน เข้า มา กราบ ไหว้ สำนึก กัด
แก่ เดย ยัง ทั้ง สิ้น เดย ยัง ก็ เลิก ทักษะ เข้า เมือง เตรง์ ฮาน

ครั้ง นั้น ใน ประเทศ จีน แผ่น ดิน ช้อง พระเจ้า แผ่น ดิน รับ ตั้ง ให้ เข้า
หยิน โป่ เปน แม่ ทักษะ บก ยก กอง ทักษะ มา จาก กรุง จีน จะ รบ เขา กรุง เวียดนาม
นาง เยื่อง ว้าง ท้าย ไหว้ จึง รับ ตั้ง ให้ เดย ยัง คุม ทหาร ออก ไป ต่อสู้ แก่ กอง ทักษะ
เดย ยัง ก็ คุม ทหาร ยก ไป ได้ ต่อสู้ กัน กับ กอง ทักษะ เปน สามารถ กอง ทักษะ
ต้าน ทาน ฝ่ มือ กอง ทักษะ ญวน ไม่ ได้ ก็ แดก หนี ถ้า ออย กลับ ไป ประเทศ
จีน ทั้ง สิ้น

ใน ขณะ เมื่อ เดย ยัง ยก กอง ทักษะ ไป ต่อสู้ อยู่ แก่ กอง ทักษะ จีน ตัด พัน กัน
อยู่ นั้น อยู่ ช้าง หดง ผ่าน ก็ ออ เขม คิด ขบถ พอ จะ ยก กอง ทักษะ เข้า ปล้น เมือง
เตรง์ ฮาน ก็ พอ กอง ทักษะ เดย ยัง กลับ มา ถึง เมือง ก็ เข้า ต่อสู้ แก่ ผ่าน ก็ ออ เขม
จับ ตัว ผ่าน ก็ ออ เขม ได้ เดย ยัง ก็ ให้ ทหาร คุม ตัว ผ่าน ก็ ออ เขม ไปฆ่า เสีย
ได้ มย นั้น เดย ยัง มี อำนาจ ทวี ขึ้น ยิ่ง กว่าเก่า จึง คิด คิด กัน กับ นาง เยื่อง ว้าง
ท้าย ไหว้ ถอด พระเจ้า แผ่น ดิน เกี้ยว เต้ เสีย จาก ยศ พระเจ้า แผ่น ดิน
ให้ เปน ตำแหน่ง เหว่ เวื่อง คือ เจ้า ต่าง กรม เดย ยัง ขึ้น เสวย ราช สมบัติ
ทรง พระนาม ตาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า เต ต่าย อัน ว้าง เต้

วงษ์ กระทบศิษย์แซ่ดิน ได้เป็น เจ้าแผ่นดิน สอง พระองค์ นับตั้งแต่
 บั่มโรงแผ่น ดิน พระเจ้าดิน เคียง ว่าง เตี มา ถึง แผ่น ดิน พระเจ้าเถียว เตี
 ถึง บั่มโรงอีก รอบ ๓ นับ ได้ ๑๒ ปี เติ ยัง จึง ได้ ซึง แผ่น ดิน ยก ศักดิ์ ขึ้น
 เป็น เจ้า เรียกว่า แผ่น ดิน เต

(ว่า ด้วย วงษ์ แซ่เต เป็น กระทบศิษย์)

พระเจ้าเต ค่าย ฮั่น ว่าง เตี เติม พระองค์ เป็น ชาว เมือง ชีโยโจว
 ครั้น ได้ ราช สัมบัติ เป็น กระทบศิษย์ โดย สัมมุติ แล้ว จึง ทรง ให้ นาง เยื่อง
 ว่าง ท้าย โห้ว ซึ่ง เป็น ราช ชะนะนี ของ พระเจ้าดิน เถียว เตี นั้น เป็น ว่าง โห้ว
 อรรค มละหี เอก แล้ว ซ่อม แปลง ก่อ สร้าง พระราชวัง เอา เงิน มา หุ้ม เสา
 เอา ทอง คำ มา ทำ เป็น ตัว มังกร พัน เสา ทั้ง พระโรง แด คำหนัก พระที่นั่ง
 เก่ง เป็น ที่ สง่างาม ยิ่งนัก พระเจ้าเต ค่าย ฮั่น ว่าง เตี ได้ ยก กองทัพ ไป
 ปราม ปราม เขมร แด แยก จาม ๆ ย่อม จำพิภักดิ์ ถวาย ดอกไม้เงิน ทอง
 ต่อ พระเจ้าเต ค่าย ฮั่น ว่าง เตี

ใน ระหว่าง แผ่น ดิน ของ พระเจ้าเต ค่าย ฮั่น ว่าง เตี ใน กรุง จัน เป็น
 แผ่น ดิน ช้อง พระเจ้าแผ่นดิน จัน ให้ ยก กองทัพ มาย่ำ ยี่เซตร แดน กรุง
 เวียดนาม เมือง ๆ พระเจ้าเต ค่าย ฮั่น ว่าง เตี ได้ เสด็จ ยก กองทัพ ออก ต่อ
 ด้วย กองทัพ จัน หลาย ครั้ง ได้ ไซย ชะนะ กองทัพ จัน ทุก ครั้ง จน พวก
 จัน เช็ด ขยาด ฝึมือ ความคิด ทหาร ญวน ไม่อาจ มา รบ กวน

พระเจ้าเต ค่าย ฮั่น ว่าง เตี เสดวย ราช สัมบัติ ใน กรุง เวียดนาม ได้ ๒๕ ปี
 ก็ สิ้น พระชนมายุ ถ่วง ไป เติ ต้อง เหวียด พระราช โอรส ที่ ๓ ได้ ขึ้น ครอง
 ศิริ ราช สัมบัติ เป็น กระทบศิษย์แทน พระราช บิดา คือไป ทรง พระนาม ตาม
 ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้าเต ตรง ตั้ง ว่าง เตี เสดวย ราช สัมบัติ ได้ สาม วัน เติ ต้อง ดิน

ซึ่ง เป็น พระ ยนชา ร่วม พระราช มารดา เดียว กัน คิด ชบถ เวลา กตาง คัน
 ดอน เข้าไป ใน พระราช วิสาสะ เจ้า โทษ พระเจ้า เสด ทรง ตั้ง ว่าง เค้ เสีย แล้ว จึง
 เชิด ราช สัมบัติ ยก พระองค์ ขึ้น เป็น กระษัตริย์ ทรง พระนาม ยี่ หื้อ ว่า
 พระเจ้า เสด ว่าง คราว ๆ ครั้น ได้ ราช สัมบัติ แล้ว พระองค์ บัง เกิด เป็น
 พระโรค ง่อย จะ ทรง นั่ง ประทับ ว่า ราชการ ไม่ได้ ๆ แต่ บันทม ว่า ราชการ
 กฎหมาย ที่ จะ ลง โทษ แก่ นักโทษ ผู้ กระทำ ผิด เป็น มะหันตโทษ แล้ว เรียก
 แรง เหล็ก เกิน นัก บาง ที่ เอา โยน ขึ้น บน ต้น จืด ที่ ทำ ด้วย เหล็ก อัน มี หาม
 เขตรม บาง ที่ ก็ มัด โยน ลง ใน น้ำ บาง ที่ ก็ เอา ไฟเผา บาง ที่ ก็ เอา ค้อน ตบ
 ทอด น้ำ มัน กระทำ สุข เมือง นคร ราชภูร ใน ครั้ง นั้น ได้ ความ เด็ด ร้อน
 ด้วย ธาตุรา ฝน ดิน เป็น อัน มาก

(ว่า ด้วย วรณ แซ่ ลี เป็น กระษัตริย์)

จะ กล่าว ถึง ผู้ มี บุญ ซึ่ง จะ ได้ เป็น กระษัตริย์ ใน กรุง เวียดนาม นาม คือ ไป ที่
 ตำบล ไก่ พาย แขวง เมือง บิด ยาง ยังมี หญิง ผู้ หนึ่ง ชื่อ นาง ผ่าน ถี เป็น
 ผู้ ใจ บุญ เลื่อมใส ศรัทธา ใน พระพุทธ ศาสนา ยิ่งนัก ครั้น ถึง วัน อุกีบาต
 นาง ผ่าน ถี จึง ชวน เพื่อน หญิง ด้วย กัน หหลาย คน นำ ดอกไม้ รูป เทียน ไป
 ถวาย บูชา พระ พุทธ ปฎิมากรรม ใน วัด เคียง เวียง คือ ครั้น บูชา นมัสการ
 พระ แล้ว นาง ผ่าน ถี จึง ชวน เพื่อน หญิง ด้วย กัน เทียว เดิน ชม ไชย ภูมิ วัด
 ครั้น เดิน ไป พบ ศาล เทพารักษ์ ศาล หนึ่ง ซึ่ง อยู่ ใน เขต วัด นาง ผ่าน ถี
 จึง ชวน เพื่อน หญิง ด้วย กัน เข้า ไป ใน ศาล เจ้า เห็น มี เทวรูป นิ่ง อยู่ ใน
 ศาล นาง ผ่าน ถี จึง ชม ว่า รูป เทพารักษ์ องค์ นี้ งาม ยิ่ง นัก

ขณะนั้น ยังมี หญิง ผู้หนึ่ง ไม่ปรากฏ ชื่อ เป็น คน พุด ตลก คนของ
 จิ้ง พุด สัพยอก นาง ผ่าน ถิ่น ว่า ท่าน ชม ว่า เทวรูป นั้น งาม เป็น ที่ พอใจ ของ
 ท่าน แล้ว ข้าพเจ้า ยก เทพารักษ์ ของท่าน ให้เป็นสามี ของท่าน ๆ จงมี
 ความยินดี รับ ปฏิบัติ ไปเถิด ครั้น พุด สัพยอก กัน ตั้ง นั้น แล้ว ก็ ชวน กัน
 กลับ มาบ้าน เรือน

ครั้น เวลา ค่ำ ประมาณ สามยาม นาง ผ่าน ถิ่น นอน หลับสนิท นิมิตรฝัน
 เห็น ว่า มี ชาย คน หนึ่ง เข้า มา ทำ การ ร่วม ประเวณี ด้วยนาง ผ่าน ถิ่น ครั้น
 นาง ได้ สติ คืน รุ่ง สด ค่ำ เห็น เทพารักษ์ ที่ มา ร่วม ประเวณี กับนาง นั้น
 ยืน ยืน ปรากฏ แด่ เห็น ค่ำ อยู่ นาง ผ่าน ถิ่น จึ่ง ถาม ว่า ท่าน นี้ เข้า ไต ชื่อ ไต
 มาแต่ ไหน จึ่ง ได้ มากระทำ มิใช่ อจ ฉนั้น

เทพารักษ์ จึ่ง บอก ว่าเราชื่อ ฉ เป็น เทพารักษ์ ซึ่ง สถิต อยู่ ที่ ศาล
 ใน เขต วัด เตียวเซ็ง คือ ที่ เจ้า ไป เมื่อ เวลา ฉนั้น ว่าตั้ง นั้น แล้ว เทพารักษ์
 นั้น ก็ ออกระดาน หาย ไปทันที

ตั้งแต่วันนั้น มา นาง ผ่าน ถิ่น ก็มี ครรภ์ ครั้น ได้ เก้า เดือน กับ สิบวัน
 นาง ผ่าน ถิ่น ก็ คอด ตบ บุตร ออก มา เป็น ชาย มี ลักษณะ งามยิ่งนัก นาง ผ่าน ถิ่น
 มี ความรัก โอรส ใน บุตร ยิ่งนัก อสุภ ภณสมเด็จ จม เจริญ ใจใหญ่
 ขึ้น มา จึ่ง ให้นาม ตามที่ เทพารักษ์ ผู้ บิดา บอก คือ ชื่อ ฉ ชื่อ กง อุ่น
 ครั้น อายุ ได้ ๓๐ ปี ฉ กง อุ่น ก็ ไปเล่าเรียน หนังสือ แด่ ผัก หนัด เพื่อง วิชา
 ก็ เรียน รู้ลึก ช่าง แด่ ขำขัน ขำฉาว เพื่อง วิชา จม เจริญ แด่ ผัก หนัด ×

ครั้น อายุ กง อุ่น ได้ ๓๐ ปี ฉ กง อุ่น จึ่ง ไป อาสา เด ช้าง ๆ เห็น ฉ
 กง อุ่น มี ฝีมือ เพื่อง วิชา เด ช้าง จึ่ง ตั้ง ให้ ฉ กง อุ่น เป็น นาย ทหาร
 เด ช้าง ไป ราชการ คัก ครั้ง ไต ก็มี โชยชนะ ทุก ครั้ง เด ช้าง มี ความ

รักใคร่ถ่วงอึ้งยิ่ง กว้านายทหารทั้งปวง ครั้นเดชะได้ เป็น กระษัตริย์ ชนแล้ว
 ชุบเลี้ยง ถัง ถัง อึ้งเป็น ชน นางนายทหารเอก ตำแหน่ง เคียง เคียง จี๋ ว ค่าย
 เคียง กุน ครั้น แผ่น ดิน พระเจ้าเด หงว่า คราว ว้าง เตี พระองค์ มี ได้ ตั้ง
 อยู่ ใน ยุติธรรม คำว กาม หมัก นาย ทหาร รอง จึง คบคิด กัน เข้า หลาย คน
 จับ พระเจ้า เด หงว่า คราว ว้าง เตี มา เดีย ครั้น นั้น ชะเด ได้ เป็น กระษัตริย์
 ใน กรุง เวียดนาม ได้ ดำริ ชั่ว กระษัตริย์ รวม เป็น ปี ได้ ๒๘ ปี แล้ว คำว
 กาม หมัก พร้อมกับ ชน นาง ฝ่าย ทหาร พล เรือน ยก ถัง ถัง อึ้ง เป็น
 พระเจ้า แผ่นดิน ปก ครอง กรุง เวียดนาม ต่อไป จึง ถวาย พระนาม ยี่ หื้อ ว่า
 พระเจ้า ถัง ท้าย โต กาว ว้าง เตี กับ ไซ้ ยี่ หื้อ ประจำ ศักดิ์ ว่า เจียง อุ่ม เทียน
 เปี่ยน ยี่ หื้อ เมือง เคียง อาม เรียก ว่า เมือง หัง ดอง ทัน คือ เมือง ห้า โหล่น
 ทุก วัน นั้น

เมื่อ พระเจ้า ถัง ท้าย โต กาว ว้าง เตี ได้ ครอง ราช สมบัติ แล้ว จึง บัง
 แผ่นดิน ใน กรุง เวียดนาม เป็น สอง ส่วน แล ถด หย่อน คำ นา แล ภาษี อากร
 ค้าง ๆ มิ ให้ เจ้าพนักงาน คตง เก็บ ให้ เต็ม ตาม อัตรา เหมือน อย่าง เดิม แล
 จัดการ ฝ่าย ทหาร นั้น ๕ กอง คือ กอง กตง กอง นำ กอง หัง กอง ช้าย
 กอง ขวา ก็ คือ เบญจเรณา นั้น แล แล ศิว พล ทหาร หมอจต หัน ๓๕ คน
 มี นาย ๓ คน กำ กับ พระองค์ ทรง จัดการ บ้าน เมือง ฝ่าย ทหาร พล เรือน แล
 ราษฎร ได้ อยู่เย็น เป็น สุข ปรกติ มา ได้ หลาย ปี

ครั้น อยู่ มา หลือ ถึง กับ เชื่อง เกวียต มัว อุ่ม ไพร พล ทหาร ได้ เป็น อัน มาก

ตั้งแขวงเมือง อยู่ ณ เมือง ฮ้ายโจว พวก ขุนนาง กรมการ มีบอกเข้ามา
 กราบ ทูล พระเจ้า ติ โต กาว วัง เต ทรง ทราบ ทั้ง นั้น แล้ว จึง รับ สั่ง ให้
 นาย ทหาร จัด พล ทหาร ห้า พัน พร้อม กัน ด้วยเครื่อง ลำตราอาวุธ แล เสี่ยง
 อาหาร เสรีแล้ว ได้ ถูกขัง ที่ พระเจ้า ติ โต กาว วัง เต ก็ เสียดาย กองทัพ
 หลวง ออกจาก เมือง ทั้ง ต้อง ทน เดินทัพ ร้อน แรม มา หลาย ราตรี ถึง
 เมือง ฮ้ายโจว ก็ ตั้งค่าย มีน้ แด ปลูกพลับพลา ที่ ประทับ พัก พล ทหาร
 ม่าย หด้อย ต้อง ถิ่นเชื่อง เกียต ครั้น ทราบ ว่า พระเจ้า ติ ห้าย โต กาว วัง เต
 เสียดาย กองทัพ หลวง มา ก็ คุม ทหาร ยก ออก จากค่าย มา ทำ ทาย
 พระเจ้า ติ ห้าย โต กาว วัง เต ให้ ออก มา รบ พระเจ้า ติ ห้าย โต กาว วัง เต
 จึง รับ สั่ง ให้ นาย ทหาร เอกซึง มีไว้ ปราบฏฐี คุม พล ทหาร ออก มา รบ
 แก่ ข้าศึก หลือ ต้อง ถิ่น มี นาย ทหาร ของ พระเจ้า ติ ห้าย โต กาว วัง เต
 ไม่ได้ ก็ แยก หัน ไป นาย ทหาร ทั้ง ปวง ได้ คิด ตาม ไป จับ ตัว ข้าศึก ได้
 นำ มา ถวาย พระเจ้า ติ ห้าย โต กาว วัง เต ๗ ก็ เลิกทัพ กลับ มา พระนคร
 ครั้น อยู่มา ที่ เมือง เขียนโจว คือ เมือง เง่ ฮาน เกิด ขบถ ขึ้น หลาย พวก
 พระเจ้า ติ ห้าย โต กาว วัง เต ก็ เสียดาย กองทัพ หลวง เปน กระบวนทัพ เรือ
 ออกทาง ปาก น้ำ หายโจว ใช้ ใบมา ใน ทะเล หลาย ราตรี ถึง เมือง เง่ ฮาน
 ปราบ ปราบ พวก ข้าศึก สงบ เรียบ ร้อยแล้ว พระองค์ เสียดาย กองทัพ
 กลับ มา ถึง ปาก น้ำ เบียงมาง อยู่ดี เหตุ นี้ เกิด คดี ณ พระพุทธ ใหญ่
 พระเจ้า ติ ห้าย โต กาว วัง เต ก็ แวะ เรือ พระที่นั่ง เข้า ปาก น้ำ เบียงมาง เขต
 แขวง เมือง เง่ ฮาน เรือ รบ ทั้ง ปวง ก็ หลบเข้า ใน ปาก น้ำ คอย รอคดี ณ ณ
 สงบ จึง จะ กลับ ไป เมือง ทั้ง ต้อง ทน ได้

ฝ่าย พระเจ้า ถ้าย ไต้ กวางว้าง เต้ จึ่ง เสด็จ ขึ้น มัง คามบด เบียง มาง ทอด
พระนคร เห็น ศาตเจ้า มี อยู่ สอง ศาต ๆ หนึ่ง มี ยี่ หื้อ ว่า ศาต ก้าง หาย
ค่าย เวียง ศาต หนึ่ง มี ยี่ หื้อ ว่า ศาต พระ นาง หนึ่ง ครึ่ง เวียง เมื่อ ครั้น
ทำ สงคราม แก่ ม้า ช้วน จีน แผ่น ดิน ตั้ง ขึ้น พระเจ้า ถ้าย ไต้ กวางว้าง เต้
ก็ เสด็จ เข้า ไป ใน ศาตเจ้า ทั้ง สอง ศาต นั้น ทรง จุฑ รูป เทียน บูชา บวง สรวง
เทพารักษ์ ใน ศาต ทั้ง สอง ทรง อธิษฐาน ขอ ให้ คณีน ตม สงบ คณีน ตม ก็
สงบ ลง ทัน ที พระเจ้า ถ้าย ไต้ กวางว้าง เต้ ก็ เสด็จ กลับ ลง เรือ พระ ที่ นั้ง
รับ ตั้ง ให้ ถอน สมอ เรือ รม ทั้ง ปวง ก็ ลาง ไบ แล่น ตาม ตม กลับ มา ยัง เมือง
ทั้ง สอง ทัน

ครั้น อยู่ มา เขื่อง เจริญ เพื่ เกดิย กลับม ไต้ ดาว ดาว หลาย เมือง ได้ ผู้ คน
พลทหาร มาก จึ่ง ยก กอง ทพ มา ตี เมือง กิม ฉาโม พระเจ้า ถ้าย ไต้
กวางว้าง เต้ จึ่ง รับ ตั้ง ให้ คิว หุ่น เวียง พระราช บุตร เปน แม่ ทพ คุม ทหาร ไป
ปราบ ปราบ กำจัด พวก ดาว ดาว แด ข่า ๆ ก็ เข้ายอม สำนึก กัด ค่อย คิว หุ่น
เวียง ทั้ง สอง ครั้น นั้น คิว หุ่น เวียง มี ไชย ชะนะ ได้ ข้าง ม้า ของ ดาว ดาว มา
มากกว่า ร้อย ข้าง ร้อย ม้า

พระเจ้า ถ้าย ไต้ กวางว้าง เต้ พระองค์ แต่ง ทูต ให้ ถ้อย พระราช สำนึก
กับ ม้า แด เครื่อง ราชบรรณา การ ไป ถวาย พระเจ้า แผ่น ดิน ข้าง กรุง จีน ขอ
เปน ทาง พระราช ใน ตรี พระเจ้า ถ้าย ไต้ กวางว้าง เต้ เปน กระษัตริย์ มี
บุญญาธิการ ปก ครอง กรุง เวียดนาม แม่ พระราช เสด็จ ภาณุภาพ ทอดเคอ ออก
ไป ใน อาณาเขต เลี่ยม ราช เหนือ แด เลี่ยม ราช ได้ กับ ดาว ดาว ข่า ขูดจาม

นำเครื่อง ราชบรรณาการ ไปถวาย พระเจ้า ติ๋ ท้าย โคกาว วัง เตี ทุก ปี มีได้ ชาด
 พระองค์มี พระราชญ์ไทย เต็มใส่ ศรัทธา เชื้อ ถือ ใน พระพุทธ ศาสนา ทรง
 บำรุง พระ ศาสนา ก่อ สร้าง ประดิษฐ์ วรรณ วัด วาหาราม ขึ้น เปน หลาย วัด กับ ได้
 ทรง สร้าง ขึ้น ใหม่ ๓ วัด พระราชทาน นาม วัด มี หือ ว่า วัด พื่อ ตั้ง คือ
 ครั้น ถึง วัน อุโบสถ พระองค์ เสด็จ ไป นมัสการ พระพุทธ ประมุข ภาณณ์ แล้ว
 ก็ ประทับ ค้าง แรม รักษา อุโบสถ ค่ำ อยู่ใน วิหาร วัด นั้น

บัดนี้ แด พระสงฆ์ ญวน ซึ่ง ดำเนิน อยู่ใน วัด นั้น ก็ได้ มี โอกาส เข้า แพบ
 โดย สนิท สนม จะ เพ็ด ทูล สิ่ง ไต่ ก็ได้ ตาม ความ ประสงค์ พระเจ้า ติ๋
 ท้าย โคกาว วัง เตี ปก ครอง กรุง เวียดนาม ครั้ง นั้น ราชบุตร พากัน อยู่เย็น
 เปน สุข บ้าน เมือง ปราศ จาก ไร ผู้ ร้าย พระเจ้า ติ๋ ท้าย โคกาว วัง เตี จึง
 ทรง ตั้ง นาง วัง ไหว้ นม เที เอก ถึง ๘ คน มี ยศ เสมอ กัน ทั้ง ๘ คน พระเจ้า
 ติ๋ ท้าย โคกาว วัง เตี เสด็จ ราช สัมบัติ ๓๗ ปี ก็ ถึง พระชนม์ ชุณ นาง ข้าราชการ
 การ ผู้ใหญ่ ผู้ น้อย ฝ่าย ทหาร พล เวื่อน ก็ พร้อม ใจ กัน ยก ท้าย คือ เฝือก ตก
 พระราช บุตร ที่ ๓ ขึ้น เสด็จ ราช สัมบัติ ถวาย พระนาม หือ ว่า พระเจ้า ติ๋
 ท้าย ตั้ง วัง เตี

เมื่อ พระเจ้า ติ๋ ท้าย ตั้ง วัง เตี ได้ เสด็จ ราช สัมบัติ นั้น คง จิน เวื่อน
 คือ ทน เวื่อน หวอ ตก เวื่อน ซึ่ง เปน พระ อนุชา ต่าง พระราช มารดา คบ คิด
 กัน จะ ซึ่ง ราช สัมบัติ หมาใจ จะ ทำ พระเจ้า ติ๋ ท้าย ตั้ง วัง เตี เสีย ถ้า สัม
 คณ แล้ว จะ แบ่ง บัน แผ่นดิน กรุง เวียดนาม ออก เปน สาม ส่วน เจ้า สาม องค์
 ปฤกษา ตก ตง เห็น พร้อม กัน แล้ว นัด กัน ว่า เวลา ย่ำ รุ่ง จะ ยก ทหาร เข้า
 ใน พระราชวัง จับ พระเจ้า ติ๋ ท้าย ตั้ง วัง เตี ทำ เสีย

ฝ่าย พระเจ้า ติ ท้าย คัง วัง เตี ใน ราตรี วัน นั้น ทรง พระสุบิน ว่า เห็น
เทพารักษ์ องค์ หนึ่ง มี นาม ว่า พ้อ ตัง ค่าย เวียง จึง สติ คย อยู่ เขา ดิม เขิง
มา บอก แก่ พระองค์ ว่า พระ อนุชา ทั้ง สาม พระองค์ ทบ กิด กัน จะ ประทุม รุ ร้าย
ต่อ พระองค์ จะ แย้ง ขิง เขา ราช สัมปติ พระองค์ ย่า ได้ มี ความ ประมาท จง
ระวัง พระองค์ ให้ จง ตี ครั้น ทูล ความ ดัง นั้น แล้ว เทพา รัักษ นั้น ก็ อันตรธาน
สูญ หาย ไป พระเจ้า ติ ท้าย คัง วัง เตี ครั้น ทรง พระสุบิน นิมิตร ดัง นั้น
แล้ว พ้อ ได้ พระ เสด็จ ขึ้น รั้ง ถัก พระองค์ จึง รับ สั่ง ตาม ผู้ พนังงาน ข้าง ที่ ว่า
เวลานี้ ก็ ทุ่ม แล้ว พนังงาน ทูล ว่า เวลา นี้ สาม ยาม แล้ว พระองค์ จึง ให้
ตาม ตัว เต เต มุ่ง เหมยรียว นาย ทหาร รักษา พระองค์ เข้า มา เมื่อ ทรง เล่า
พระสุบิน ให้ เต มุ่ง เหมยรียว ฟัง ทุก ประการ แล้ว รับ สั่ง ว่า ท่าน จง คูม
ทหาร ไป ชุม ไร่ ที่ ประตุ ห่อ โบน ถ้า ชัก คัก เข้า มา ให้ จับ ตัว จง ได้
เต มุ่ง เหมยรียว ครั้น ได้ ฟัง รับ สั่ง ดัง นั้น แล้ว ก็ กุ้ย ทำ นั้ม ถวาย กลับ
ออก มา กระทำ ตาม รับ สั่ง ทุก ประการ ครั้น ย่ำ รุ่ง ดง จิน เวียง คือ ทน เวียง
หวอด ตัก เวียง ก็ คูม ทหาร เข้า มา ถึง ประตุ ชัน กตาง เต มุ่ง เหมยรียว เห็น
ดัง นั้น จึง ทูล ตาม เจ้า ทั้ง สาม องค์ นั้น ว่า ท่าน ทั้ง สาม พระองค์ เข้า มา
ใน เวลานี้ จะ มี ธุระ ราช การ อย่าง ไต หรือ
หวอด ตัก เวียง จึง ตอบ ว่า เรา จะ เข้า มา เมื่อ พระเจ้า แผ่น ดิน พ้อง เรา
เหตุ ไต ท่าน จึง มา ห้าม เรา เต่า
เต มุ่ง เหมยรียว จึง ชัก กระบี่ ออก จาก ผัก แล้ว พูด ว่า ท่าน จะ ขึ้น เข้า
มา ให้ ได้ จง ดู กระบี่ ที่ เรา ถือ เต็ม นี้ จะ कम หรือ ไม่ ว่า ดัง นั้น แล้ว เต มุ่ง

เหวี่ยงขวัก ขั้ว ม้า รำ กระบี่ เข้า รม กับ หวด ตัก เวียง ได้ ห้า เพลง หวด ตัก
เวียง ทาง กำลัง แด มี มือ เต มุ่ง เหวี่ยงขวัก ไม่ได้ ขั้ว ม้า หัน

เต มุ่งเหวี่ยงขวัก เห็น ได้ ที่ ที่ พัน ด้วย กระบี่ ถูก หวด ตัก เวียง ดาย ตก จาก
หลัง ม้า แล้ว เต มุ่งเหวี่ยงขวัก ขั้ว พล ทหาร จะ ถ่ม จม ขั้ว คง จิน เวียง
ตี หัน เวียง ก็ หัก หัน ไม่ ตี หัน เวียง คง จิน เวียง ก็ ขั้ว ม้า หัน ออก จาก
พระราชวัง ไป ได้ เต มุ่งเหวี่ยงขวัก ครั้น เห็น เจ้า ส่อง องค์ หัน ไป แล้ว
จึง เข้า ไป เฝ้า กราบ ทูล พระเจ้า ติ ท้าย ตั้ง วัง เต ทรง ทราบ ทุก ประการ

พระเจ้า ติ ท้าย ตั้ง วัง เต ครั้น ได้ ทราบ มี พระไทย ยิน ดี ยิ่ง นัก
ศรีสวัสดิ์ ตรีเทพา วัณษา วัณษา ว่า ได้ ช่วย กู้ แก่ แผ่นดิน เมื่อ ครั้ง แผ่นดิน พระเจ้า หัน
เวียง ครั้ง นั้น แล้ว มา บัด นี้ ช่วย แก่ ชีวิต เรา ไว้ อีก เทพา วัณษา องค์
นี้ มี คุณ คือ เรา เป็น อัน มาก ครั้น ศรีสวัสดิ์ ตั้ง นั้น แล้ว จึง รับ ตั้ง ต่อ
เจ้า พนักงาน กระทรวง คง ไป ให้ สร้าง ศาล เคียง กัน กับ ศาล เจ้า หัก เมือง
อีก ศาล นั้น มี บ้าย จา วัณษา ของ พื่อ ตั้ง ดาย เวียง เทพา วัณษา เส้น ไหว
บูชา คุณ ของ เทพา วัณษา นั้น ถ้า ถึง วัน ศุกร์ แล้ว ก็ ประชุม ขุนนาง ข้าราชการ
พระวงษานุวงษ์ เข้า มา คำนับ เทพา วัณษา แด ให้ ถือน้ำ พระพิพัฒน์ ถัด ยานุสสัย
ทุก ๆ ปี ศาล เทพา วัณษา ศาล นั้น ยัง ประดิษฐาน ปราภฏ อยู่ จน ทุก วัน นี้
พระเจ้า ติ ท้าย ตั้ง วัง เต พระองค์ มี ได้ มี พระไทย ขา ขา คือ พระญาติ
จึง มี รับ ตั้ง ยก โทษ โปรด ให้ คง จิน เวียง ตี หัน เวียง กลับ มา รับ ราชการ
ตาม เดิม พระเจ้า ติ ท้าย ตั้ง วัง เต ทรง ราช สัมบัต ครั้ง นั้น พระองค์ ได้
ทรง จัด การ บ้าน เมือง ถด หย่อน ภาษี อากร ค่า ไร่ แด นา ถง กว่า แค ก่อน
ราชฎ ได้ อยู่ เป็น สุข มา หลาย ปี

ครั้น อยู่มา ที่เมือง กว่างเจวียง มีพวก ขบถ ตั้ง แะ เมือง ขึ้น หัวเมือง มี
 ออกเข้ามา พระเจ้า ติ๋น ท้าย ตั้ง ว่าง เต๋ จั้ง มี รับ ตั้ง ให้ นาย ทหาร कुม พด
 ทหาร ไปปราบปราม จับ ตัว นง โค่น เพื่อก ผู้รักษา เมือง กว่างเจวียง ซึ่ง
 เป็น ขบถ นั้น ช่างเสีย ครั้น ค่อย มา พวก แะจาม เป็น ขบถ ขึ้น อีก มี ได้ นำ
 เครื่อง ราชบรรณาการ มา ถวาย ตามเคย พระเจ้า ติ๋น ท้าย ตั้ง ว่าง เต๋ จั้ง รับ
 ตั้ง ให้ นาย ทหาร कुม ทหาร ไปปราบปราม ถ้า ได้อ เจ้าเมือง จาม กับ หัว
 เมือง ตาอ ทาว ทั้ง บ่วง ก็ ถัดบ่อน น้อม ยอม สำนึก ก็ นำ เครื่อง ราช
 บรรณาการ ไป ถวาย เป็น อัน มาก

ครั้น ปี ที่ ๓ ใน รัชกาล ของ พระเจ้า ติ๋น ท้าย ตั้ง ว่าง เต๋ จั้ง เบียด นาม
 เมือง เกวียง โจว ให้ เรียก ว่า เมือง เก๋ อาน พระเจ้า ติ๋น ท้าย ตั้ง ว่าง เต๋ จั้ง
 ราช สัมบัค ได้ ๒๗ ปี ก็ ขึ้น พระชนมายุ ด้วย ขึ้น ไป ขุนนาง ผู้ใหญ่
 ผู้น้อย ฝ่าย ทหาร พด เวียน พร้อมใจ กัน ยก ถ้ ใหญ่ รุก โกง ท้าย คือ พระราช
 บุตร ที่ ๓ ของ พระเจ้า ติ๋น ท้าย ตั้ง ว่าง เต๋ จั้ง ราช สัมบัค ถวาย พระนาม
 ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า ติ๋น ท้าย ตั้ง ว่าง เต๋ จั้ง พระองค์ นี้ แต่ เมื่อยัง ทรง พระเยาว์
 อยู่ นั้น พระองค์ ได้ ทรง เฒ่า เรียน รอบ วัว ใน สรรพเสาศร ราช ดิทยา ทุก อย่าง
 ทุก ประการ ทั้ง คะติ โลกย์ คะติ กรรม เหตุ พระองค์ ทรง รู้ อักษร แด ภาษา
 หนังสือ ถึง ถึง ซึ่ง พระ กมต สันตาร ก็ ประกอบ ไป ด้วย ความ กรุณา ปราณี
 โอบ อ้อม ฮารี แก่ อาณา ประชา ราชภูม ไพร่ บ้าน พด เมือง ของ พระองค์ ยิ่ง นัก
 ถ้า ถึง อุท หนาว ก็ พระราชทาน ผ้า ห่ม นอน แด เสื้อ ผ้า แก่ นักโทษ พระองค์
 มี รับ ตั้ง ให้ เจ้าพนักงาน สว่าง ศาด จ้ง เหมียว บุชา ขง จู อากาเรีย ศาด หวอ

เหมือนวบูชา จิวก่ง อาจารย์ฝ่าย ทหาร กับ ให้สร้าง พระเจดีย์ แด่ ห่อ ระฆัง
ไว้ ที่ วัด ช่ง คั่น คือ แด่ ห่อ พระ รูป ดิน ผ่าง เวียง คือ พระเจ้าศิริ
สุทโชน มหาราช พระพุทธ มิตา ด้วย ทอง คำ ถ้วน ประดิษฐาน บูชาไว้ ที่ วัด
เทียน เพือก คือ แด่ สร้าง พระราชวัง ณ เกาะ กตาง บึง เยิม ต้าม สำหรับ เสด็จ
พัก ร้อน แรม ตาม ฤดูแล้ง

ถึง กำหนดเวลา สอบไล่ ความ รู้ ของ นักเรียน พระเจ้า ถิ่น ตั้ง ว้าง เต
ก็ รับ สั่ง ให้ ขุนนาง ข้าง หอง ตรวจ ทรา ความ รู้ ของ นักเรียน ถ้า ผู้ใด
สอบ ได้ ได้ ประโยก เต็ง สี่ เต็ม ว่า แด่ ก็ อญวีน ก็ ทรง ชุบ เลี้ยง ให้ เปน
ขุนนาง ตาม ความ รู้ ของ ผู้ นั้น ครั้ง นั้น พระเจ้า ถิ่น ตั้ง ว้าง เต ได้ ทรง ทุน
บำรุง พระพุทธ สาคณา แด่ อาณา ประชา ราชบุตร มี ความ เจริญ ด้วย ความ รู้ แด่
ทรัพย์สินสมบัติ ความ สุข เปน ที่ ยิ่ง กว่า กระษัตริย์ทุก พระองค์ ที่ ได้ มี มา
แล้ว ใน ประเทศ นั้น

ครั้น อยู่ มา กรุง จัน พระเจ้า แผ่นดิน ของ ให้ กอง ทักษิณ มา รบ กวน
ย่ำ ยี่ พระราชอาณา เขต กรุง เวียดนาม จึง พระเจ้า ถิ่น ตั้ง ว้าง เต พระองค์
เสด็จ ยก พยุหุโยธา ทักษิณ จอม พล ไป ต่อสู้ แก่ กอง ทักษิณ กอง ทักษิณ
สู้ มี น้อย ทหาร ญวน ไม่ได้ ก็ แยก ทักษิณ หนี กลับ ไป ประเทศ จีน ภายหลัง
พวก แยก จาม ตั้ง เมือง แด่ ยก กอง ทักษิณ ย่ำ ยี่ พระราช อาณาเขต พระองค์
ก็ ยก กอง ทักษิณ หอง ไป ปราม บำรุง พวก แยก จาม ก็ ส่งบ เจริญ เรียบ ร้อย ไป
ตาม เดิม พระเจ้า ถิ่น ตั้ง ว้าง เต อยู่ใน ราช สมบัติ ๓๗ ปี ก็ สิ้น พระชนม์
ถ่วง กลับ ไป

พวก ขุนนาง ผู้ใหญ่ ผู้น้อย ฝ่าย ทหาร พลเรือน พร้อม ใจ กัน ยก ท้าย
 คือ กาง ดัก พระราชโอรส ที่ ๓ ของ พระเจ้า ถิ่น ตั้ง วัง ได้ พระชนม์ พรรษา
 ได้ ๑๖ ปี ขึ้น เสวยราชสมบัติ ถวาย พระนาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า ถิ่น เจริญ ตั้ง
 วัง ได้ นาง ก็ ตาม วัง ท้าย โห้ว ซึ่ง เปน พระราช มารดา กับ ถิ่น คำว ทั่น
 ขุน นาง ผู้ใหญ่ เปน ผู้สำเร็จ ราชการ แผ่นดิน แต่ ได้ สอน ได้ นัก เรียน ตาม
 คุณ ความ รู้ ของ ผู้ นั้น มา ตั้ง แต่ง เปน ขุนนาง ตาม ตำแหน่ง ยศ แต่ ตั้ง อัครา
 คำนา คิด เปน ไว้ จะ ตาม ถิ่น เข้า เสด็จ ถิ่น มา ขึ้น ยัง นาง ไว้ สำหรับ แผ่นดิน
 แต่ จำ พระราช ทรมณ์ ใน ท้อง พระคลัง มา ช่วย แต่ บันดา ผู้หญิง ที่ ยัง ไม่มี
 ลำมี ซึ่ง มี ทูต ขาก อยู่ กับ ผู้ มี ชื่อ นั้น มา ยก ให้ แก่ ชาย ที่ ไม่มี พาหะ
 ซึ่ง จะ มี ภรรยา นั้น ให้ อยู่ กับ ด้วย กัน ตาม ประเพณี แต่ หากิน ตาม ภูมิ ดำเนา
 ราษฎร ใน กรุง เวียดนาม ครั้ง นั้น มีความ สุข เจริญ ขึ้น เปน อัน มาก
 ครั้น อยู่มา พระเจ้าแผ่นดินจีน ให้ ตก เรือง เปน แม่ทัพคุม ทหาร ยก มา สมทบ กับ
 เขมร เลี้ยม ราช ครั้ง นั้น นาง วังท้าย โห้ว กับ ถิ่น คำว ทั่น เปน ผู้สำเร็จ
 ราชการ แผ่นดิน จึง จัด ให้ ถิ่น เกียต เปน แม่ทัพ ยก กองทัพ ออกไป
 คือ ตู แก่ กองทัพ จีน

✕ ฝ่าย กองทัพ จีน ยก ถ่วง เขตแดน กรุง เวียดนาม เข้ามา ถึง ผังดำแม่น้ำ
 เหงียวยก ยาง ครั้น กองทัพ มา ถึง น้ำ ค้างเจ้า แห่ง นั้น ค้าง นั้น เปน
 สิ่ง สดกคัย ของ เทพารักษ์ เครื่อง โห้ว เครื่อง หาก ๆ เทพารักษ์ ทั้ง ๒ นั้น
 เดิม เปน ขุนนาง ผู้ใหญ่ ฝ่าย ทหาร พลเรือน ใน แผ่นดิน ของ พระเจ้า เครียว

เวียดนาม เพราะมีความกะตัญญู ต่อเจ้านายของตน จึงเป็นเทพารักษ์
 มีชื่อเสียงปรากฏในแผ่นดิน ครั้นกองทัพจีนเดินมานำคำต พด ทหาร
 ได้ยินเป็นเสียงคนกล่าวคำโคลงเป็นภาษาจีนว่า น้ำตก ชัมโท น้ำตกก็
 ซ้ายเขื่อนเตงหนุ่ จ้าย เทียนจือ ยู่ โห้จิด ล้อ ตาซิมผ่า ล้อเตงเหงซำมซัวบ้ายคือ
 แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า นามเกว๊กเซ็งห้านามเกว๊กก็ชื่อ ค้ายญูเรียง
 คิมเผ่งค้ายเทียนทือ ญูวือห้าหังติโหลตายเขมผ่าม ญูวือคังฮันตันญูบ้ายฮือ
 แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า ประเทศกรุงเวียดนาม ก็มีพระเจ้าแผ่นดิน
 ปกครอง เทพยาก็ได้แบ่งสรร เป็น ส่วน เป็น เซตร แหวง แล้ว ส่วนของ
 ใครใครก็ควรอยู่ ปก บักรักษาให้เรียบร้อยเจริญสุข ท่านทั้งหลายเหล่านั้น
 กระทำเหมือนใจ ยกมาจะดี ปล้น ขน เอาทรัพย์แด่พระราช อาณาเขต
 ของกรุงเวียดนาม ครั้นนี้ เราเห็นว่า ท่านจะ ประโยชน์เป็น

ฝ่ายตั้งเทืองเกียดแม่ทัพก็ยกไปต่อสู้แก่ศึกเซงโดยสามารถ ครั้นนั้น
 กองทัพเซงพ่ายแพ้แก่ญวน กรุงเวียดนาม ชื่อ ความพิศดาร มีแจ้ง
 อยู่ในเรื่อง โหงว ไช้ว เฟ่ง หน้า นั้น ทุก ประการ แล้ว จะกล่าวในทีนี้ก็จะ
 เป็นการซ้ำ ทราบรึก หู ท่าน ผู้เคย พัง โหงว ไช้ว เฟ่ง หน้า แล้ว ไป

ครั้งนั้นตั้งเทืองเกียดแม่ทัพญวน มีไชยชนะ กองทัพจีนแผ่นดินข้าง
 เกือบได้เครื่องสาตรา อาวุธ แด่เสบียงอาหารเป็นอันมาก ครั้นภายหลัง
 แผ่นดินข้างกรุงจีนยกกองทัพมาย่ำยเซตรแดนญวนอีก ก็ได้เมือง
 กว่างเจวียงไว้ แล้วภายหลังกรุงจีนแผ่นดินข้าง ขอบ ทางพระราชไมตรี
 จึงคืนเมือง กว่างเจวียง ให้แก่กรุงเวียดนาม ตามเดิม ตั้งเทืองเกียดจึงคืน

โพธิ์ พด ทหาร กับ เครื่อง สำตรา ธาตุฯ แต่ ข้าง หลาย สิบ เชือก เปน ของ ถ้าย
เมือง กว่าง เหวียง ให้ แก่ จีน ด้วย เมือง กว่าง เหวียง นั้น เปน เมือง แตน ค่อ
แดน ติด ค่อ กัน กับ อาณาเขต จีน มี บ่อ ทองคำ หลาย บ่อ เพราะ ฉนั้น ญวน จึง
ได้ สู้ เตี้ย ข้าง หลาย สิบ เชือก เปน ค่า ถ้าย ให้ แก่ จีน ๆ จึง ให้ เมือง กว่าง
เหงวียง คืน มา แก่ ญวน

ครั้น สงบ ใน การ สงคราม ครั้ง นั้น แล้ว พระเจ้า ถิ่ญวิน ตั้ง ว้าง เต็ม
พระชนม์ พรรษา ได้ ๓๘ ปี เสด็จ ออก ว่า ราช การ แผ่นดิน จึง ประชุม
ขุนนาง ฝ่าย ทหาร พด เรือ น พร้อ ม กัน ณ พระ ที่นั่ง ก็ มี ถอง บำ เเคียง
พระราชทาน เเคียง ขุนนาง เสด็จ สู่ รา ธาตุฯ เปน ที่ รื่น เริง แล้ว ทรง ครีดี
สรรเสริญ ถิ่ ต้าว ทั้น กับ ถิ่ เทื่อง เกียด ว่า เมื่อ เรา อายุ ได้ ๘ ปี ได้ ราช สัม บัติ
ก็ เพราะ ความ ดี แด ความ กะตัญญู ของ ท่าน ทั้ง สอง คน ก็ คิด ถึง พระราช บิคา
ของ เรา จึง ได้ ทะนุ บำรุง เรา มา จน ถึง ทุก วัน นี้ ก็ เห็น ใจ ได้ แน่ ว่า เปน
ผู้ ชื้อ สักย สักยริต ค่อ แผ่นดิน โดยแท้ ใน เมื่อ ครั้ง แผ่นดิน วงษ์ ดิน เปน
กระษัตริย์ พระเจ้า เถียว เต เปน กระษัตริย์ เมื่อ ยี่ ทรง พระเยาว์ อยู่ เหมือน เรา
เด ยัง เปน ผู้ ดำ เริ่จ ราช การ แผ่นดิน เเต ยัง ชิง เอา ราช สัม บัติ เสีย เมื่อ ขณะ
ยัง เยาว์ อยู่ ถ้า ท่าน ทั้ง สอง คน นี้ จะ ชิง เอา ราช สัม บัติ บ้าง ตั้ง นั้น ก็ ค่อย
ได้ เพราะ ฉนั้น จึง เห็น ได้ ว่า ท่าน ทั้ง สอง นี้ เปน ผู้ ชื้อ ทรง แด สักยริต
ค่อ เรา โดยแท้

พระเจ้า ถิ่ญวิน ตั้ง ว้าง เต็ม ครีดี ตั้ง นั้น แล้ว จึง พระ ราช ทาน เงิน
ทอง ให้ แก่ ถิ่ ต้าว ทั้น แด ถิ่ เทื่อง เกียด เปน ช้น มาก แล้ว ถิ่ ถอน ยศ ให้ ถิ่

คำว่ ทั้น เปน ขุนนาง ผู้ใหญ่ สำเร็จ ราช การ ฝ่าย พด เรือน ให้ ตั้ง ที่อง
 เกียต เปน ผู้สำเร็จ ราช การ ฝ่าย ทหาร แล้ว ก็ เล็ดจ ัน

ครั้น กาล ต่อมา เจ มา นา เจ้า เมือง จาม กิต ฆบถ ตั้ง แวง เมือง มี ได้
 นำ ดอกไม้ เงิน ทอง มา ถวาย จึง รับ ตั้ง ให้ ตั้ง ที่อง เกียต เปน แม่ ทักษ
 ยก กอง ทักษ ไป ปราม ปราม เจ มา นา ค่อย สู้ เหลือ ก่า ถึง ที่ จะ รักษา บ้าน
 เมือง ไว้ ได้ จึง ยอม ยก เมือง เตี้ย ตี กับ ที่ ๓ คำ บด ให้ เปน อาณา เขต
 ของ กรุง เวียดนาม คือ เมือง เตี้ย ตี น เทียน ใน ทุก วัน นี้

ครั้ง นั้น ตั้ง ที่อง เกียต แล อาณา เขต ออก ไป ได้ หลาย โยชน์ ต่อ มา
 เมือง มา ซา ตั้ง คือ เขมร ตง กับ ชวอด กิต ฆบถ ตั้ง แวง เมือง ัน มี ได้ ไป ย่อน
 น้อม ต่อ กรุง เวียดนาม จึง พระเจ้า ตี ญูวิน ตั้ง ว้าง เต เล็ดจ ยก กอง ทักษ
 หดง ไป ปราม ปราม เขมร ตง แล ชวอด ๗ ก็ ยอม ย่อน น้อม สำนึก กิต
 ต่อ พระเจ้า ตี ญูวิน ตั้ง ว้าง เต ตั้ง ขึ้น ครั้น ปราม ปราม พวก ชว เขมร ตง
 เรียบ ร้อยแล้ว พระเจ้า ตี ญูวิน ตั้ง ว้าง เต ก็ เลิก ทักษ กลับ มา เมือง ตั้ง ตั้ง ขึ้น
 แล้ว พระ องค์ ก็ รับ ตั้ง ให้ เจ้า พนักงาน ช่าง ห่อ ๗ ระวัง ใหญ่ หนึ่ง ระวัง
 ประดิษฐาน ไว้ ยัง วัด เย็น หัว คือ

ครั้น อยู่ มา พระ นาง ว้าง ท้าย โห้ว ซึ่ง เปน พระ ราช มารดา ของ พระเจ้า
 ตี ญูวิน ตั้ง ว้าง เต มีความ วิชา เกียด ช้าง นาง เยื่อง ว้าง โห้ว ซึ่ง เปน มะเหสี
 ของ พระเจ้า ตี ญูวิน ตั้ง ว้าง เต จึง ยุง พระ เสด็จ แผ่น ดิน ให้ กระ ทำ โทษ
 นาง เยื่อง ว้าง โห้ว พระเจ้า ตี ญูวิน ตั้ง ว้าง เต พระ องค์ มีความ เคารพ
 ยำเกรง พระ ราช มารดา ครั้น จะ ไม่ ทำ โทษ ให้ ก็ ทรง เห็น ว่า พระ ราช

มารดาจะ กริ้วโกรธ จึ่ง รับสั่ง ให้คุม ตัวนาง เยื้อง ว่างໄຫວ ไป ชังไว้
ที่ตำหนัก เยื้อง กุญแจ แล้ว พระนาง ว่าง ท้ายໄຫວ จึ่ง เหา่ยา พิษมา บังคับให้
นางเยื้อง ว่างໄຫວ กิน จน ถึงแก่ ความตาย

ครั้น ภาย หลัง พระเจ้า ติญวีน ทรง ว่าง เต็ม ไม่สบาย พระไทย ด้วย ทรง คิด
ถึง นางเยื้อง ว่างໄຫວ เคย ได้ ประทับที่ พระองค์ มา มีได้ เบน ที่ รัช ช้อง เคียง
พระไทย แต่ อย่างใด เลย พระเจ้า ติญวีน ทรง ว่าง เต็ม ก็เสด็จ ลง เรือ
พระที่นั่ง มังกร ไป ประพาศ ชม ปรดา ใน มิ่ง ทะเล สามโคกให้ เพื่อจะได้
เกลื่อน คตยา วาย วิโยค บน เทาความเศร้า หมอง ชุ่ม มัว ใน พระราชอุทยาน

ขณะเมื่อ พระองค์ เสด็จไป ทอดพระเนตร ชม ปรดา ใน ทะเล สามโคก นั้น ชุนนาง
นาย ทหาร ก็ตาม เสด็จ ไป ทอดคน เสด็จ ถิ่น นายทหาร เอก ตาม เสด็จ
มา นั่ง นำ เรือ พระที่นั่ง คิด จะ ประทูล ร่ำ ร่ำ คือ พระเจ้า ติญวีน ทรง ว่าง เต็ม
เสด็จ ถิ่น จึ่ง ร่ำ มนต์ คาถา ตัว เสด็จ ถิ่น ก็ กลับ กลายเป็น เลื้อย สมิ้ง แยก
เขี้ยว คำราม อยู่

พระเจ้า ติญวีน ทรง ว่าง เต็ม ครั้น พระองค์ ทอด พระเนตร เห็น ก็ ตก พระไทย
พระองค์ จึ่ง หยิบ พระแสง คบขงเหล็ก กว้าง ไป ก็ ทำ ถูกไม้ จึ่ง รับสั่ง ให้
ทหาร เอา ตา ข่าย เหล็ก มา ต้อม เลื้อย นั้นไว้ เลื้อย สมิ้ง นั้น ก็ กลับ กลายเป็น
เสด็จ ถิ่น อย่าง เดิม พระเจ้า ติญวีน ทรง ว่าง เต็ม จึ่ง รับสั่ง ตาม เสด็จ ถิ่น ว่า
ตัว มี วิทยา มนต์ ทำ เป็น เลื้อย สมิ้ง จะ คิด กระทำ ร่ำ เรา หรือ

เสด็จ ถิ่น จึ่ง กราบ ทูล แก่ ตัว ว่า ข้าพเจ้า ได้ เถา เรือน วิชา สำหรับ
ตัว ข้าพเจ้า เมื่อ เวลา ไป ราช การ ทักษิณ สงคราม จะได้ ต่อสู้ กระทำ ร่ำ

ต่อ ข้าศึก ถัดของ พระเดช พระคุณ เจ้า นายเท่า นั้น ข้าพเจ้า หาได้ คิด
 ประชุม รุ ร้าย ต่อ พระ องค์ ไม่ แต่ ซึ่ง ข้าพเจ้า กลาย เป็น เลื่อ ส้มิง ใน เวตนา
 ก็ เพราะ ถึง กำหนด เวลา พระเวท วิทยา ขด้ ขัน มา แต่ เพียง รำ พึง นึก
 เท่านั้น ร่าง กาย จึง ได้ กลาย กลับ เป็น เลื่อ ไป ทัน ที กระทำ ให้ พระ องค์
 ตก พระ ไทย โทษ ข้าพเจ้า ก็ ถึง ประหาญ ชีวิต แล้ว ขอ พระ องค์ ได้ โปรด
 พระเจ้า ด้ เญวริน คง ว่าง เต ได้ ทรง พัง เสด็จ ถิ่น กราบ ทูล แก่ ตัว ดัง นั้น ก็ ทรง เชื้อ
 จึง โปรด ยก โทษ ให้ เสด็จ ถิ่น ครั้น พระ องค์ เสด็จ ประ พาศ ทอด พระ เนตร
 นา ๆ มี จิต ชาติ ใน ทะเล ตาม ใด ให้ แล้ว ก็ เสด็จ กลับ ขึ้น เข้า พระ ราชวัง
 ฝ่าย ช่ง เอียน ไหว่ ซึ่ง เป็น พระ ราชน อนุชา ของ พระเจ้า ด้ เญวริน คง ว่าง เต
 ขณะ เมื่อ ช่ง เอียน ไหว่ ยัง ไม่ มี มบุตร นั้น มี พระ สงฆ์ รูป หนึ่ง เป็น ผู้ วิเศษ
 ชื่อ คือ คำว ฮัน จำ คิด ปุ ภาวนา รักษา อาราม ณ อยู่ บน ยอด เขา ทิศ เหนือ จึง
 มา เฝ้า ช่ง เอียน ไหว่ แล้ว ทูล ทำ นาย ว่า ท่าน มี บุตร แล้ว ไป ภาย นั บุตร
 ของ ท่าน จะ มี บุญ ได้ เป็น เจ้า แผ่น ดิน สืบ วงษ์ กระจ กุด ของ ท่าน คือ ไป
 เพราะ ฉนั้น ข้าพเจ้า จึง ได้ มา ทำ นาย ดัง นำ ให้ ท่าน ทราบ คือ คำว ฮัน
 พระ สงฆ์ รูป นั้น ครั้น ทูล ทำ นาย แล้ว ก็ ลา กลับ ไป ยัง สำนัก
 ครั้น อยู่ มา นาง ญเอวริน ภรรยา ของ ช่ง เอียน ไหว่ ก็ มี ครรภ์ ครั้น ถ้วน
 กำหนด ก็ คลอด บุตร ออก มา เป็น ชาย มี ตัณณ ชัน งาม ยิ่ง นึก
 ส้ม กระจ กุด เป็น วงษ์ กระจ มัตริย์ ช่ง เอียน ไหว่ พา บุตร นั้น เข้า ไป เฝ้า
 พระเจ้า ด้ เญวริน คง ว่าง เต ๆ พระ องค์ ไม่ มี พระ ราชน บุตร ครั้น ทอด พระ เนตร
 เห็น บุตร ของ ช่ง เอียน ไหว่ ซึ่ง เป็น พระ ราชน อนุชา ก็ ทรง พระ เมตตา ยิ่ง นึก จึง

ทรงเลี้ยงไว้ ใน พระราชวัง พระราชทานนามว่า ตีเยียง เคียด
 ครั้น ตีเยียง เคียด เจริญ ใหญ่ขึ้น พระเจ้า ตีเยวิน ทรง ว่าง เต
 รับสั่ง ให้ ขุน นาง ชิน แซ่ ผัก ผอน หนังสือ แด่ หัด ซ้อม เพลง ฮาวูร ต่าง ๆ ตี
 เยียง เคียด เติบ เรือน หนังสือ ก็ รู้ ถึง ซึ่ง ขุน ชิน แซ่ ไม่ มี คำ ราธอะไร จะ บอก
 ค่อยไป ทั้ง เพลง ฮาวูร ก็ ต้อง แด่ ว่า นิ ชำ นาญ ใน การ ฝ่าย ทหาร ไม่มี
 ผู้ใด จะ มา เทียบ เทียม ความ รู้ ด้วย ได้ ใน ใต้มยุ้น นั้น ประเทศ นั้น

ครั้น อยู่มา ในปี ที่ ๕๖ พระเจ้า ตีเยวิน ทรง ว่าง เต จึง ประชุม ขุน นาง
 ฝ่าย ทหาร พด เรือน ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย เข้า มา กินเลี้ยง เสพ สุรา ใน พระราชวัง
 พระเจ้า ตีเยวิน ทรง ว่าง เต จึง ตรัส แก่ ขุน นาง ทั้ง ปวง ว่า เรา ได้ ราช
 สัม บัติ มา ตั้งแต่ อายุ ได้ ๘ ปี มา บัดนี้ อายุ เรา ได้ ๖๓ ปี แล้ว

อัน สัง ขาว ร่าง กาย เรา ก็ แก่ ชะรา ชำ รุด ร่วงโรย ลง ทุก วัน ทั้ง โรค ไภย
 ก็ เบียด เบียด พ้อ อยู่ เอง ๆ ไม่ แจ้ง ว่า ความ มรณะ นั้น จะ มา ถึง ตัว เรา เมื่อ ไค
 บัดนี้ เรา จะ มอบ ราช สัม บัติ ให้ ตีเยียง เคียด ซึ่งเป็น หลาน ของ เรา ปก ครอบ
 แผ่น ดิน ค่อยไป ส่วน ตัว เรา จะ ขอ ตา ท่าน ทั้ง หลาย ไป บรรพชา เจริญ คัด

ภาวนา เทียว อยู่ ตาม เขา แด่ บำ หา ความ สุข เพื่อ นี้ โดย บัง ใจ ใน กาล กุศล ไป
 ภายหลัง ภาคว่า ท่าน ทั้ง หลาย เคย ทำ ราช การ อยู่ แก่ เรา อย่างไร จง ช่วย
 กัน ทำ บำ รุง หลาน เรา อย่าง นั้น ครั้น ตรัส ถึง นั้น แล้ว ก็ เสียด ขึ้น

ฝ่าย ขุน นาง ชำ ราช การ ทั้ง ปวง ครั้น รับ พระ ราช ทาน เลี้ยง แล้ว ก็ กลับ
 มา บ้าน ครั้น ถึง วัน ถู กษัตริ์ พระเจ้า ตีเยวิน ทรง ว่าง เต จึง ตั้ง พิธี บวง สรวง
 เทพยดา พำ ดิน พร้อม ด้วย ขุน นาง ชำ ราช การ ฝ่าย ทหาร พด เรือน ฝ่าย

พระ องค์ ทรง มอบ ราช สัมบัติ ให้ ถิ่ เยื่อง เคียด ชื่น ครง ราช สัม บัถิ่ ถวาย
พระ นาม ตาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า ถิ่ เก่ง คง ว้าง เต๊ พระเจ้า ถิ่ เก่ง ริน คง ว้าง เต๊
เสวย ราช สัม บัถิ่ ได้ ๕๖ ปี พระ ชนม์ พรญา ของ พระ องค์ ได้ ๖๓ ปี
ทรง สละ ราช สัม บัถิ่ ออก ทรง เกศ เปน บรรพ ชิต

ฝ่าย พระเจ้า ถิ่ เก่ง คง ว้าง เต๊ พระ ราช นัดดา เมื่อ ได้ ราช สัม บัถิ่ เปน
กระษัตริย์ โดย สัม มุติ สืบ สันตติวงศ์ แล้ว พระ องค์ ทรง สถิตยี่ อยู่ ใน
ทศพิธ ราช ธรรม ทรง จัด การ บ้าน เมือง โดย เรียบ ร้อย ยก พระ ราช ทาน
ค่า ไว้ แด่ ค่า นา ให้ แก่ ข้าราชการ ที่มี ตำแหน่ง กับ ได้ แอบ ได้ หนังสือ
แต่ ผู้ รู้ ชาติ โลกยี่ แด่ ชาติ ธรรม ทั้ง พระ ภิกษุ สังฆ แด่ ขรรษา ศิ พระ
องค์ ปก ครง กรุง เวียดนาม โดย ความ มุติ ธรรม ราษฎร ได้ อยู่เย็น เปน สุข
มา ช้านาน

ครั้ง นั้น ประเทศ ดาว ภาค เขมร ข้าออก นำ เครื่อง บรรณา การ มา ถวาย
พระเจ้า ถิ่ เก่ง คง ว้าง เต๊ เปน อัน มาก พระเจ้า ถิ่ เก่ง คง ว้าง เต๊ ครง ราช
สัม บัถิ่ อยู่ ได้ ๓๓ ปี ถิ่ สิ้น พระ ชนม์ มายุ ห้าย ถิ่ ถิ่ เก่ง คง ว้าง เต๊
โอรส ได้ เปน กระษัตริย์ ชื่น ครง ราช สัม บัถิ่ สืบ สันตติวงศ์ ทรง พระ นาม ตาม
ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า ถิ่ อัน คง ว้าง เต๊

ได้ อัน หวอ ชุน นาง ผู้ ใหญ่ ตำแหน่ง ห้าย อี๊ ซึ่ง เปน นั้ของ นาง
ได้ ว้าง ไหว่ ธรรมะ แห่ง ของ พระเจ้า ถิ่ อัน คง ว้าง เต๊ ได้ อัน หวอ เข้า เฝ้า
ชั้น ใน ได้ โดย สนิท สนม ได้ อัน หวอ เปน คน ทุจริต มิ ได้ ชื่อ ครง
คือ พระเจ้า แผ่น ดิน ถิ่ ถอน กระ ทำ การ หยาม ข้าง เปน ขู้ แก่ พระ นาง
เต ห้าย ไหว่ ซึ่ง เปน พระ ราช มารดา ของ พระเจ้า ถิ่ อัน คง ว้าง เต๊

หวนตาย กับโต๋เอ็ก ขุนนาง กรมวัง เห็นโต๋ฮั่น หวนกระทำ การ
หยาบซ้ำ เปน ที่ ให้ เสื่อมเสีย พระเกียรติยศพระเจ้าแผ่นดิน ดังนั้น จึงนำ
ความขึ้นทูลพระเจ้าโต๋ฮั่น ตั้ง ว้างเตี จับตัวโต๋ฮั่น หวนคำ ชังคุกไว้ แล้ว
จะให้ ขุนนาง ผู้ใหญ่ ตำแหน่ง ดัน ฮื่อ ชำระ

ฝ่าย พระนาง เต ห้ายไ่ว่ จึง จัดอาหาร ไข่นำไป ส่งเสีย อยู่เสมอ
มิให้ โต๋ฮั่น หวน ได้ ความอดอยากได้ แล้ว นางเต ห้ายไ่ว่เอาเงินทอง
ให้เป็นสินบน แก่ นายผู้คุม ให้ ปลดปล่อยตัวโต๋ฮั่น หวนหนีไปได้

ส่วน พระเจ้าโต๋ฮั่น ตั้ง ว้าง เตี ครั้น ทรงทราบ ว่าโต๋ฮั่น หวนหนี ไป ได้แล้ว
จึงโปรดตั้งให้ ผู้อื่นเป็น ขุนนาง ตำแหน่ง ท้าย ฮื่อ รับราชการในหน้าที่
นั้น ต่อไป แล้ว ตัวโต๋ฮั่น หวน นั้น พระองค์ ก็มี ได้ ครัด ประการใดต่อไป
ครั้น ภายหลัง จึง มี หมาย ประกาศให้ โต๋ฮั่น หวน พันโท เข้ามา รับราชการ
ตำแหน่งเดิมต่อไป

โต๋ฮั่นหวน มีความอาฆาตหวนตายกับโต๋เอ็ก จึง หา ความผิด พาด เขา
หวนตาย กับโต๋เอ็ก ว่า ทำการ ชั่ว ทูลยุยง พระเจ้าแผ่นดิน ๆ ก็ทรง
เชื่อถ้อยคำของโต๋ฮั่น หวน จึง รับสั่ง ให้ เขาตัว หวนตาย กับโต๋เอ็ก
ไป ประหาญ ชีวีตร เสีย ทั้ง บุตร ภรรยา ประมาณ ๕๐ คน

เมื่อ โต๋ฮั่น หวน กลับเป็น ขุนนาง ผู้ใหญ่ ใน ครั้ง นั้น อาณา ประชา
ราษฎรได้ ความเดือดร้อน มาก ขุนนาง ฝ่าย ทหาร พล เวื่อน ก็ ทูลตา ออก
จาก ราชการไป ทำไร่ ไถ นา หา กิน ตาม ภูมิ ถิ่น เนา ก็ หดายนาย ครั้น อยู่

มา ไต่ฮัน หวอ ถึง แก่กำม

พระเจ้า ถื ฮัน ตั้ง ว้าง เต จังโปรตตั้ง ให้

โตเหว่ ทั้น เปน ขุน นาง ผู้ใหญ่ ตำแหน่ง ท้าย ฮวี่ ต่อ ไป โตเหว่ ทั้น เปน

ผู้ตั้ง อยู่ใน ยุติธรรม แต่ ทั้ง มี กำ ลัง แต่ มี มือ เพื่อง ฮาฮู ประ กอบ รอบ

รู้การ ฝ่าย บุน ฐู หนังสือ ถัก ซึ่ง ได้ จัด การ บ้าน เมือง เวียน ร้อย

ราษฎร แต่ ขุน นาง เสรีฐี มีความ สุข มาก บรรดา ประเทศ ราช ซึ่งมี เขต

แดน ติด คือ กัน กับกรุง เวียดนาม มี เขมร แล ดาว กาว ข่า ฮุด แล จาม เปน ต้น

เมืองโต ที่ ยัง กระ ต้าง ไม่ อ่อน น้อม ต่อ กรุง เวียดนาม แล้ว โตเหว่ ทั้น ก็

ยก กอง ทัพไป ปราบ ปราม จน ประเทศ ราช เหล่า นั้น ต้อง อ่อน น้อม อยู่ใน

อำนาจ กรุง เวียดนาม นำ ดอกไม้ เงิน ทอง แล ส่วย สำ ฮากร มา ถวาย

พระเจ้าแผ่นดิน วงษ์ แซ่ ถื ทั้ง ขึ้น เมื่อโตเหว่ ทั้น ปราบ ปราม ดาว กาว

ข่า ฮุด ฝ่าย เหนือ เวียน ร้อย แล้ว จึง ยก กอง ทัพ กลับ มา ตั้ง อยู่ ที่ เมือง

ท้าย เจวียง ซึ่งมี เขตแดน ติด กัน กับ กรุง จีน คอย พัง ข่า คราว กรุง จีน

แผ่นดิน ซึ่ง ว่า จะ คิด ข้าม ประการ โต

X ครั้น กอง สอดแนม มา แจ้ง แก่ โตเหว่ ทั้น ว่า บัดนี้ จีน แผ่นดิน ซึ่ง

ชื่อ จำฮิวเหตียง มีวสันตได้ ไร่ พล ทหาร เปน อัน มาก จะ ยก กอง ทัพ

มาตีเอาเมือง ท้ายเจวียง เพื่อ จะชิง เอา บ่อ ทอง คำไป เปน ของ จีน ให้ จึงได้

โตเหว่ ทั้น ครั้น ได้แจ้งดัง นั้น จึง จัด นาย ทหาร คู่ม ทหาร ออก ตั้ง ชุ้ม

ทหาร ไว้ รักษา ทาง ทุก คำ บด ครั้น จำฮิวเหตียง ยก กอง ทัพ มา

พวก ทหาร ญวน ซึ่ง ชุ้ม อยู่ นั้น ก็ คู่ม ทหาร เข้า โจม ตี กอง สะเมียง พวก จีน

แล้ว ขมิ พล ทหาร ได้ ข่า พัน กอง ทัพ จีน แยกหนี ไป จน สุดแดน โตเหว่ทั้น

ครั้น ปราม ปราม พวก จีน ข้าศึก ตกไป แล้ว ก็ เลิก ทัพ กลับ มา เมือง ทั้ง
 ต้อง ทั้น เข้า เฝ้า ทูล ขื่อ ราช การ ที่ ได้ ยก ไป ปราม ข้า ทาต กาง เขมร ยุค
 แต่ ที่ ได้ คอ สู้ แก่ พวก กอง ทัพ จีน ให้ พระ เจ้า ถี อัน ตั้ง ว้าง เตี ทรง ทราบ
 ทุก ประ การ

ครั้น อยู่ มา เจ มา นา แรก จาม คึง แหง เมือง ขบถ ต่อ กรุง เวียดนาม พระ
 เจ้า ถี อัน ตั้ง ว้าง เตี จึง รับ สั่ง ให้ โด เห่ว ทั้น เปน แม่ ทัพ ยก กอง ทัพ ไป ปราม
 ปราม พวก จาม ก็ ยอม สำนึก กิด ถวาย ดอกไม้ เงิน ทอง ครั้น พระ เจ้า
 ถี อัน ตั้ง ว้าง เตี ว่าง พระ ไทย ใต้ ราช การ แผ่นดิน ให้ โด เห่ว ทั้น เปน ผู้ สำ เร็จ
 ราช การ ทั้ง แผ่นดิน พระ องค์ เที้ยว ประ พาศ บำ เชา แด ทะเต เนือง นิศย์
 แล้ว สั่ง ให้ โด เห่ว ทั้น ตั้ง สำนึก กิด หัก ข้อม ทหาร ยิง เข้า ให้ แม่น ย่า

ใน ปี ที่ ๒ รัช กาด พระ เจ้า ถี อัน ตั้ง ว้าง เตี ใน ประเทศ จีน แดง
 ราช ทูต จำ ทูล พระ ราช สำนึก กับ เกรือง ราช บวร ณาการ มา ถวาย พระ เจ้า ถี
 อัน ตั้ง ว้าง เตี เปน ทาง พระ ราช ไมตรี แต่ ใน พระ ราช สำนึก ทรง ให้
 พระ เจ้า ถี อัน ตั้ง ว้าง เตี ว่า อะ นัม กัก ข้อง แปร ความ ฝ่าย ญวน ว่า
 พระ เจ้า แผ่นดิน อะ นัม เกือก เวือง

อยู่ มา พระ เจ้า ถี อัน ตั้ง ว้าง เตี ถ่ม หตง ด้วย นาง สนม เอก ผู้ หนึ่ง ทูล ยุยง
 ให้ พระ เจ้า ถี อัน ตั้ง ว้าง เตี ถอด ข้าย คือ ถี ต้อง เคือง ออก จาก ยศ ท้าย คือ
 ตั้ง ให้ ถี ต้อง ก้าง ซึ่ง เปน พระ ราช บุตร สนม เอก เปน ว้าง ท้าย คือ พระ เจ้า
 ถี อัน ตั้ง ว้าง เตี อยู่ ใน ราช สัม บัต ได้ ๓๗ ปี ก็ สิ้น พระ ชนม์ ถ้าง กลับ ไป
 เมื่อ พระ เจ้า ถี อัน ตั้ง ว้าง เตี สิ้น พระ ชนม์ ไป แล้ว นั้น นาง ว้าง โท้ว ซึ่ง

เป็นพระราชมารดา ของ^๕ ถังเถื่อง จึงคิด ขึ้น บน ต่อ ภรรยา ของ โตเหว่ทัน
ขอให้ ถังเถื่อง เป็น คู่ ท้าย คือ ตามเดิม จะได้ ปก ครอง ราช สัม บัติ
โตเหว่ทัน ก็ ไม่ยอมกระ ทำ ตาม จึง ประชุม ยก ท้าย คือ ถังเถื่อง ก้างขึ้น
เสวย ราช สัม บัติ ถวาย พระ นามตาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า^๕ ถังเถื่อง ก้างขึ้น

เมื่อ พระเจ้า^๕ ถังเถื่อง ก้างขึ้น ได้ ราช สัม บัติ นั้น พระ องค์ ยัง ทรง พระ
เยาว์ อยู่ พระ ชนม์ ภรรยา เพียง ๓ ปี เท่านั้น โตเหว่ทัน เป็น ผู้
สำเร็จ ราช การ ทัว ทั้ง แผ่น ดิน โตเหว่ทัน จัด การ บ้าน เมือง เรียบร้อย

ปราศจากโจร ผู้ร้าย ราษฎร ได้ อยู่เย็น เป็น สุข มา ช้า นาน จน ถึง เวลา
ที่ พระเจ้า^๕ ถังเถื่อง ก้างขึ้น ทรง พระ เจริญ โดย ว่า ราช การ แผ่น ดิน ได้ ครบ
อยู่มาโตเหว่ทัน พระ ราชา พงษ์ ของ พระเจ้า^๕ ถังเถื่อง ก้างขึ้น กับ พระ ราช
มารดาเสด็จ มา เยี่ยม โตเหว่ทัน ๆ จึง ทูล ว่า ข้าพเจ้า ได้รับ ราช การ
ฉลอง พระ เศษ พระ คุณ มา ถึง พระ องค์ เป็น ถิ่น ชั่ว แผ่น ดิน บัดนี้ ข้าพเจ้า
บวช หนัก ถม จะมี ได้ มี ตัว อยู่ ของ พระ เศษ พระ คุณ ต่อ ไป แล้ว ข้าพเจ้า
ขอ ถวาย บั ล สม ตา ใน วัน นี้ แล้ว

พระเจ้า^๕ ถังเถื่อง ก้างขึ้น กับ พระ นาง ถังท้าย โห้ว ได้ ทรง พัง โตเหว่ทัน
ทูล ถา ดัง นั้น ก็ ทรง พระ กัน แสง แล้ว ครัด ถาม ต่อ ไป ว่า ถ้า ท่าน ถึง
แก่ กาม ต้อง ไป แล้ว จะได้ ผู้ โด เป็น ขุน นาง ผู้ ใหญ่ ว่า ราช การ แทน
ท่าน ต่อ ไป

โตเหว่ทัน จึง ทูล ว่า เกร็ง ตรง ที่ เป็น คน เลื่อย ตระ รอบ คอบ สม ควร
เป็น ขุน นาง ผู้ ใหญ่ ได้ ครั้น ทูล ดัง นั้น แล้ว พอ ถม ประ ทู ขัน มา
โตเหว่ทัน ก็ ถึง แก่ กาม

พระเจ้าติ กาว ตั้ง วัง เต็มกับพระ นาง วัง ท้าย โห้ว แด่ ชุน นาง ผู้ใหญ่
 ผู้น้อย ทั้ง ปวง มี ความ สง สำน แด่ เขาโดย โศก เหน็ด ทน ยิ่ง นึก ค้าง คน ค้าง
 โศก เศร้า สิ้น รำพัน ไป มิ ไคร จะ หยุด เหน็ด ครั้น ตลาย ความ โศก แล้ว
 พระเจ้าติ กาว ตั้ง วัง เต็ม รับ สั่ง ให้ เจ้า พนักงาน จัด การ ศพ เสด็จ โห้ว แด่ สวด
 ทำนอง เค็ด เขา ศพ โศก เหน็ด ทน ไป แล้ว ตาม ขรรคมเยนยคชุนนาง ผู้ใหญ่ แล้ว
 พระเจ้าติ กาว ตั้ง วัง เต็ม ทรง ตั้ง เคว้ง ทรง ต้า เปน ชุน นาง ผู้ใหญ่
 ตาม คำ โศก เหน็ด ทน ขุด ไร่

ครั้น อยู่ มา พระ นาง วัง ท้าย โห้ว ก็ ได้ พระ ชนม์ ถ้วน ถับ ไป พวก ชุน
 นาง กิ่ง ถิน ส่อ พดอ ข้าง ประจบ ประเคียง ก็ เข้า ทูล ยุบ พระเจ้าติ กาว ตั้ง
 วัง เต็ม ๆ ก็ ทรง เชื้อ ถือ เปน ที่ พง พระไทย ใน พวก ส่อ พดอ นั้น จึง
 ถอด เคว้ง ทรง ต้า เสีย ตั้ง พวก ส่อ พดอ เปน ชุน นาง ผู้ใหญ่ ชุน
 นาง พวก นั้น ออก ความ เห็น องค์ เสด็จ ญวน มา ประโยชน์ ให้ แผ่นดิน ใน
 สิ่ง ที่ ไม่ ชอบ ขรรคมเยนยคชุนนาง ไม่ เปน คุณ จักรเยนยคชุน ยึด ยาว ยิ่ง ขึ้น จริง เปน
 แต่ เพื่อ จะ ให้ พง พระไทย พระเจ้าแผ่นดิน นั้น อย่าง หนึ่ง แต่ เพื่อ จะ ได้ ไร่
 โห้ว เอิบ อาบ แก่ คน แด่ พวก คน อื่น มี น้ำ ที่ เท่า นั้น อย่าง หนึ่ง ถ้า ผู้ใด มี
 โห้ว ซึ่ง ต้อง จำ รัช กุณ ตาม พระ ราช คำ หนด กฎหมาย ถ้า มี เงิน ทอง
 ทรัพย์ สัม บัต ก็ ได้ โห้ว พัน โห้ว ได้ แม้ ผู้ที่ ไม่มี วิชา ความ รู้ แด่ ไม่
 เปน คุณ แก่ ราช การ แต่ อย่างใด เลย ถ้า มี เงิน ทอง หรือ สิ่ง ที่ พง ใจ ของ
 พวก ส่อ พดอ นั้น มา ให้ เปน สิ้น บน แล้ว ผู้นั้น ก็ ได้ รับ ยก เปน ชุน นาง
 ผู้ที่ ได้ พาก เพียร เฝ้า เจริญ หนึ่ง ส่อ ไร่ ถัก ซึ่ง แต่ ทั้ง ได้ ผัก หัก พดอ อาวุธ

ข้าพญเข้ามาสอบ ได้ทอง ๘ มื้อ แต่หนึ่ง คือ ดี ถ้าเป็น ผู้ขัดสน ไม่มี
เงิน จะให้ เป็น สิบ บน ก็ ไม่ได้ รับ พระ ราช ทาน เป็น ชุน นาง ผู้ที่ มี
ความรู้ แด่ ประ กอบ ทั้ง สิบ ๖ ญวน แด่ ๘ มื้อ ก็ มีความ ท้อ ถอย เบื่อ หน้า ย
สิ้น อุส่าห์ เล่า เรียบ แด่ ผัก ฝน ไม่ สามารถ จะ เข้า รับ ราช การ ได้

ใน ตำแหน่ง ราช การ ก็ เต็ม ไป ด้วย คน สด พด ยอ ยู่ เจ้า นาย ให้ ดำริ
การ ผิด ๆ ไป โดย มาก ราช การ บ้าน เมือง ก็ ผัน แปร เป็น ไป ต่าง ๆ

ใน ใสมย กาล ครั้ง นั้น พวก ชุน นาง ทั้ง ดิน มี ข้า นาส มาก ก็ เน้น น้า
ชัก โยง เพศ ทูต ให้ พวก ของ ตัว เข้า มา รับ ราช การ หา ผล ประ โยชน์ ใน สิ่ง ที่
ไม่ ชอบ ขรรณ ครั้ง นั้น ราช ฏร ใน กรุง เวียดนาม ได้ รับ ความ เดือด ร้อน
เพราะ ๖ ขรรณ ทุก วิต แด่ ข้า นาส ของ พวก ชุน นาง ทั้ง ดิน กต ชี ช่ม
เหง เป็น อัน มาก

ใน กาล ๖ ครั้ง นั้น พระ เจ้า ดี กาว ตั้ง ว่าง เตี มิ ได้ เขา พระ ไทย ได้ ใน
ราช การ บ้าน เมือง พระ องค์ เที้ยว เตี เตี ชม ไชย ภูมิ เตี เตี ตาม หัว เมือง
กิด ติ คับ บั นั้น รู้ ไป ถึง พวก จาม ด้วย พวก จาม มีความ โทมนัส น้อย ใจ
พากัน คิด ขบถ บ่อย ๆ

ใน กรุง เวียดนาม ก็ บัง เกิด เหตุ ดัง ทุ นิ มิ ตร ต่าง ๆ กระ บือ ปั่น ชัน
บน ต้น ชุน กา เข้า ทำ รัง ใน พระ ที่ นั้ เก่ง ก็ มี เทียน กัก แด้ว เกิด ใจ
ผู้ ร้าย ปลั่ง สดม มาก หดาย ราย ฝูง ราช ฏร พากัน ได้ ความ เดือด ร้อน
เป็น อัน มาก

ฝ่าย ผ่าน เขียน เป็น ผู้ บัง คับ การ กอง ทหาร มณฑล เมือง เง่ อาน คิด ขบถ

ข้าเจ้า เมือง กรมการ เมืองเง่ อาน เดีย ตั้ง เมือง อยู่ ณ เมือง เง่ อาน
กรมการ มี บอกเข้ามา กราบ ทูล พระเจ้า ติ กาว ตั้ง ว้าง เตี ๆ จึง รับ ตั้ง
ให้ ผ่าน บิน เหน่ คุม ทหาร ยก ไป ปราบ ปราบ

ครั้น ผ่าน บิน เหน่ ยกกองทัพไป ถึง เมือง เง่ อาน ก็ ได้ ด้ รับ กับ ผ่าน เหยียน
แปล สามารถ ผ่าน เหยียน ด้ มี มือ ผ่าน บิน เหน่ ไม่ได้ ก็ แยก ทิ้ง ไป ตั้ง
อยู่ เมือง ช่ง โจ้ว ผ่าน บิน เหน่ จึง มี บอก ลง มา กราบ ทูล พระเจ้า ติ กาว ตั้ง
ว้าง เตี ๆ ทรง ทราบ แล้ว จึง มี รับ ตั้ง ให้ หา ผ่าน บิน เหน่ กลับ ครั้น
ภายหลัง พระเจ้า ติ กาว ตั้ง ว้าง เตี จึง ให้ ขุน นาง ที่มี ๓๒ ปี ญ่า ไป
เกลี้ย ก่อสม ผ่าน เหยียน ให้ กลับ เข้า มา รับ ราชการ ตามเดิม ผ่าน เหยียน ก็
กลับ เข้า มา อยู่ ใน เมือง ทั้ง ต้อง ทิ้ง รับ ราชการ ค่อย ไป แต่ ผ่าน เหยียน มี
ความ อา ชั่ว ผ่าน บิน เหน่ อยู่ เมื่อ ผ่าน บิน เหน่ คุม ทหาร ไป รับ ผ่าน เหยียน ครั้น
นั้น ผ่าน เหยียน คุม สำ เหตุ หา ของ พาด ทูล ยิง พระเจ้า ติ กาว ตั้ง ว้าง เตี ๆ
ก็ หา ชำ ระ ให้ เห็น เท็จ แล จริง ไม่ ทรง เชื่อ พัง ผ่าน เหยียน ซึ่ง แปล ขุน นาง
ก็ ดิน ฝ่าย เคียว จึง รับ ตั้ง ให้ เอา ตัว ผ่าน บิน เหน่ กับ บุตร สอง คน
ไป ประหาญ ขี้ฉกร เลี้ย

ฝ่าย กว๊ต บัก แปล นาย ทหาร รอง ของ ผ่าน บิน เหน่ ครั้น แจ้ง ว่า พระ
เจ้า ติ กาว ตั้ง ว้าง เตี ไม่ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม เชื้อ ถือ ผ่าน เหยียน ซึ่ง แปล คน
ไม่ ชื้อ ครอง ทูล ยิง เอา ตัว ผ่าน บิน เหน่ พ้อ ถูกลง ไป ข้า เลี้ย ตั้ง นั้น
กว๊ต บัก มีความ โกรธ แค้น ผ่าน เหยียน กับ พระเจ้า ติ กาว ตั้ง ว้าง เตี ยิ่ง นัก จึง
ตั้ง กอง เกลี้ย ก่อสม ได้ ไพร่ พด ทหาร แปล อัน มาก แล้ว จึง ยก เป็น กระ
บวน ทิ้ง เข้า ไป ยิง เมือง ทั้ง ต้อง ทิ้ง จับ ตัว ผ่าน เหยียน ข้า เลี้ย

ฝ่าย พระเจ้า ติ กาว ตั้ง ว้าง เตี ครั้น ทรง ทราบ ว่า กวัก บัก ยก กองทัพ มา
จับ ผ่าน เขื่อน มา แล้วยก ก็ ตั้ง ตัก พระ ไทโย ถัด จึง เสด็จ ขึ้น มา พระ ที่
นี้ พร้อม ด้วย นาย ทหาร รักษา พระ องค์ ๑ คน ๓๐ คน เห็น ออกทาง ประตู
คง โมง ทิศ ตะวัน ออก เมือง ว่า ยาง

ขณะ นั้น บรรดา พระ ราชน บุต ร แต่ พระ ราชน นิต ตา พระ วงษาน ุวงศ์ ก็ พา กัน
อพ ยบ หลบ หัน ออก จาก เมือง พัด กัน ไป คน ละ ทาง

ฝ่าย กวัก บัก ครั้น ผ่าน เขื่อน แล้ว ก็ ขุน ทหาร เข้า ไป ใน พระ
ราช วัง จะ จับ พระ เจ้า ติ กาว ตั้ง ว้าง เตี มา แล้วย ให้ ได้ กวัก บัก ถือ กระบี่
เที่ยว เดิน ค้น ทุก ตำหนัก ก็ หา พบ ไม่ พบ นาง สาว ไร้ คน หนึ่ง ชื่อ มิ ได้
ปรากฏ ขุน พระ ราชน บุต ร ที่ ยี่ ทรง พระ เยา ว อยู่ องค์ หนึ่ง มี พระ นาม
ว่า ว้าง เตี ติ เจ็น จะ เห็น ออก จาก พระ วัง กวัก บัก เห็น จึง จับ ได้
แล้ว ยก ว้าง เตี ติ เจ็น ไป แล้วย แล่น หัน แต่ มิ ได้ ถวาย พระ นาม ยี่ หื้อ
กวัก บัก ตั้ง ตัว ว่า เป็น ผู้ ดำ เริ่จ ราช การ แล่น หัน

ฝ่าย ท้าย คือ ต หง พระ ราชน โอรส ของ พระ เจ้า ติ กาว ตั้ง ว้าง เตี เห็น ข้า
ศึก ไป ถึง ตำบ ตาย เข็ม ผัง น้ำ ชาย ทะเล แขวง เมือง เทียน เตรีง ญ พอ เวลา
จวน จะ ค่ำ ว่า ท้าย คือ ต หง ก็ เข้า เข้า ไศรย อยู่ กับ เตรีง ติ ซึ่ง เป็น คน ชาว
ประ โมง แล้ว ท้าย คือ ต หง จึง เอา ความ ซึ่ง กวัก บัก คิด ขบถ นั้น ให้ เตรีง ติ
ฟัง ทุก ประการ เตรีง ติ จึง ทูล ว่า พระ องค์ จง พัก อยู่ ที่ บ้าน ข้าพ เจ้า
ก่อน เกิด พระ องค์ ยี่ มา มีความ วิคค เถย พวก พ้อง พี่ น้อง ของ ข้าพ เจ้า
ตั้ง การ ทำ มา หา กัน ใน การ ประ โมง ตำบ ตาย ทะเล นี้ ก็ จริง แต่ มี ผู้ มี

แต่กำ ลั พอ จะ ค่อ ด้ แก่ ข้า คัก ดันของ พระเชษฐ พระอนุ ได้ ครั้น ทูล ดั่ง นั้น
แล้ว เสร็จ ด้ จัง จิต สุราชา หวร มา ถวาย ให้ ว้าง ท้าย คื่อ ทง แล้ว เสร็จ
ด้ จัง เรียก บุตร สาว ชื่อ นาง เสร็จ ด้ เชษฐ มา เม้า ประทับ ด้ ว้าง ท้าย คื่อ ทง ๗
เห็น นาง เสร็จ ด้ มี ตกษณ จาม หมก จด เป็น ที่ พอ พระไทย ของ ว้าง ท้าย คื่อ ทง
เสร็จ ด้ ผู้ บิดา จึง ยก นาง เสร็จ ด้ ให้ เป็น ภรรยา ของ ว้าง ท้าย คื่อ ทง แล้ว
เสร็จ ด้ ก็ คง กอธ เกดัย ถ่อม ฝั้นของ พวก พ้อง วงษ์ ญาติ ได้ ไพร พด ทหาร
ชาว ประโมง ห้า พัน เศษ พร้อม ด้วย เสร็จ ด้ ตำราชาชาว แด ถ่มบึง อาหาร
ครั้น ได้ ถูกข ตัก ยก กอง ทพิช ของ จาก ชาย ทนด ไป ยัง เมือง ทั้ง ดย ทน แล้ว
ก็ คง ค่าย ถ่อม เมือง ไว้ ทั้ง ด้ ตำน

ฝ่าย กวัด บัก ครั้น แจ้ง ว่า มี กอง ทพิช บัก มา ถ่อม เมือง กวัด บัก ก็ คง
ด้ ด้ รวม หมวก แด เลื้อย เกราะ ถือ ทวน คม ขวาท ออก มา รบ กับ พวก แซ่ เสร็จ
กวัด บัก ทาน กำ ลั แด ด้ มี มือ พวก แซ่ เสร็จ ด้ ไม่ ไหว ก็ รับ น้ำ หัน พวก แซ่ เสร็จ
จับ ม้า ไล่ ตาม ไป ทน ฝั้น ท้าย งัว รด กวัด บัก ด้ ขาด ตก ม้า ตาย
พวก แซ่ เสร็จ ด้ เชิญ ท้าย คื่อ ทง เล็ด ด้ เข้า ไหว พระราช วัง แล้ว จึง ยก ท้าย
คื่อ ทง ขึ้น แล้ว ราช ถ่มบัก ถวาย พระนาม ตาม ชี ห่อ ว่า พระเจ้า ด้
เหว่ ตัง ว้าง เต

ครั้น พระเจ้า ด้ เหว่ ตัง ว้าง เต ได้ ราช ถ่มบัก ของ พระ ราช บิดา แล้ว จึง
แต่ง ขุน นาง ไป เชิญ พระเจ้า ด้ กวาท ตัง ว้าง เต พระราช บิดา กถัม เข้า มา พระราช
วัง แล้ว รับ สั่ง ให้ ขุน นาง จิต เรือ พระ ที่ นั้ ไป รับ นาง เสร็จ ด้ ซึ่ง เป็น บุตร
ของ เสร็จ ด้ มา ทรง ให้ เป็น ทือ พัก คือ พระ ถ่มบัก โดย ความ ชอบ ของ
บิดา นาง

พระเจ้าติ กาว ตั้ง ว้าง เต อยู่ ใน ราช ตมบัต ไต้ ๓๕ ปี ก็สิ้น พระชนม์
พระเจ้าติ เหว่ ตั้ง ว้าง เต จึง เชิญ พระ ศพ ไป ผัง ตาม ธรรมเนียม ศพระมหา
กระษัตริย์ แล้ว พระเจ้า ติ เหว่ ตั้ง ว้าง เต รับ สั่ง ให้หา พวก แซ่เต็ง เข้า
มา เฝ้า พระราชทาน เงิน ทอง เครื่องอุปโภค บริโภค ให้ เปน อัน มาก แต่
ตั้ง แต่ง ให้ เปน ขุน นาง มียศ ตาม คุณ วุฒิ โดย ลำดับ กัน โศครุ่ คือ ซึ่ง
เป้น น้า ของ นาง เต็ง ถิ่น นั้น เป้น ขุน นาง ผู้ใหญ่ ตำแหน่ง ท้าย ชื่อ
เต็ง คือ คั่น เป้น พี่ชาย ของ นาง เต็ง ถิ่น ที่ เป้น ขุน นาง ตำแหน่ง ที่
เจื่อง ทั้น ไช้ว เป้น ผู้รักษา เมือง เกียน เครื่องผู้

ขณะนั้น กรุง เวียดนาม เกิดโจร ผู้ร้าย ปล้น ต้มม ชุก ชุน หลาย แห่ง หลาย
ตำบล ราษฎร ได้ ความเดือดร้อน ไม่ เป้น อัน ทำ มา หา กัน

ฝ่าย เต็ง คือ คั่น ผู้รักษา เมือง เกียน เครื่องผู้ จึง เกณฑ์ ราษฎร ชาวเมือง
เครื่องผู้ มา ผูก หัก เป้น ทหาร เป้น อัน มาก แล้ว จึง ยก มา ตั้ง อยู่ ปลด
แดน เมือง ทั้ง ตั้ง ทั้น

ฝ่าย พระ นาง ว้าง ท้าย โห้ พระราช มารดา พระเจ้า ติ เหว่ ตั้ง ว้าง เต ทรง
ทราบ ว่า เต็ง คือ คั่น ซึ่ง เป้น ญาติ ของ นาง เต็ง ถิ่น ที่ ยก กองทัพ
มา ตั้ง อยู่ ปลดแดน ตั้ง นั้น ก็ ตก พระไทย จึง ปรึกษา แก่ พระเจ้า ติ เหว่
ตั้ง ว้าง เต ว่า เต็ง คือ คั่น ทำการ กำเริบ ตั้ง นั้น มารดา เห็น ว่า คง จะ
คิด เป้น ขบถ เป้น นั้น แล้ว จำ เรา จะ ต้อง ทั้ง เมือง ทั้ง ตั้ง ทั้น เสีย ก่อน
ผ่อน ไป ตั้ง มั่น อยู่ เมือง ห้าง ไฉ้ว คอย พัง ดู ท่วง ที่ เต็ง คือ คั่น จะ คิด
อ่าน ประการใด ต่อไป ถ้า ได้ ความ ว่า ตั้ง ร้าย ประการใด จึง ค่อย คิด อ่าน ต่อไป
ครั้น ปรึกษา กัน ตก ลง ตั้ง นั้น แล้ว พระเจ้า ติ เหว่ ตั้ง ว้าง เต ก็ พานักสนม

กรมใน กับ พระชนนี ออกจาก เมือง ทั้ง สอง คน เสด็จไป อยู่เมือง หลางโจ้ว
 เหตุนี้ พระ นาง ว้าง ท้ายโหว่ มีความเกลียดชัง นาง เหว่ง ถี ทือ พี้ ซึ่ง เปน
 พระ สนม เอก ของ พระเจ้า ถื เหว่ ตัง ว้าง เตยง นั๊ก เพราะ เปน ญาติ พอก
 พ้อง ของ เหว่ง ถี คือน ละคร กู้ด ชาว ประโมง พระ นาง ว้าง ท้ายโหว่ คอย หา
 ชื่อง ซึ่ง จะ วาง ยาพิศม์ ให้ นาง เหว่ง ถี ทือ พี้ ถึง แก่ ความ ตาย

พระเจ้า ถื เหว่ ตัง ว้าง เตยง ขณะ พระ องค์ เสวย พระกระยาหาร นาง สนม
 เอก เฝ้า อยู่จวน พระ องค์ ทรง แบ่ง เครื่อง พระ ราชนาถ แก่ นาง เหว่ง ถี ทือ พี้
 รับ พระ ราชนาถ น้ำ ที่นี้ ทุก เวลา เพราะ นั้น พระ นาง ว้าง ท้ายโหว่ จึง หา
 ชื่อง ทำร้าย ไม่ ได้ พระเจ้า ถื เหว่ ตัง ว้าง เตยง พระ เสนหาอาไถย รักใคร่
 นาง เหว่ง ถี ยิ่ง กว่า สนม ทั้ง ปวง ใน เวลา กลาง คืน พระ องค์ จะ เสด็จ ไป เทียว
 นอกเมือง ตำบล ไต ๆ ก็ ที่ พระ องค์ ย่อม ชวน นาง เหว่ง ถี ตาม เสด็จ
 ไป ด้วย ทุก ครั้ง

ฝ่าย เหว่ง ถี คือน ละคร แจ้ว ว่า พระเจ้า ถื เหว่ ตัง ว้าง เตยง เสด็จ ไป
 อยู่เมือง หลางโจ้ว เหว่ง ถี คือน จึง เห็น ของ เสนาย ทหาร เรือ พระ ที่นี้
 ออกไป เชิญ เสด็จ กลับ มา ยัง พระราชวัง ครั้น พระองค์ เสด็จ กลับ มา แล้ว
 จึง เตือน ยศ ให้ เหว่ง ถี คือน เปน ตำแหน่ง ท้าย ฮั่ว ชุนนาง ผู้ ใหญ่ ฝ่าย ทหาร
 เหว่ง เทอ ผู้ พ ของ เหว่ง ถี คือน นั้น เตือน ยศ ให้ เปน ชุนนาง ผู้ ใหญ่
 ตำแหน่ง ถ พ้าง ฝ่าย พล เรือ

ครั้น ชัย มา พระเจ้า ถื เหว่ ตัง ว้าง เตยง บัง เกิด เปน พระ โรค ทรม เสวย พระ
 จริต ทรง กระทำ กิริยา อาการ วิปริต ต่าง ๆ เหว่ง ถี คือน ก็ เปน ผู้ ดำรง
 ราชการ แผ่นดิน ใน ภาค ครั้ง นั้น ราษฎร พา กัน คิด มัว สุม ประชุม กัน

เป็นที่ที่เล่น เท้าหลาย พวกหลายตำบล ไม่มี ผู้ใดจะปราบปราม ให้
เรียบ ร้อย ราบคาบลงไป ได้ ครั้น อยู่ มา พวก แพทย์ ประกอบ พระโศก
ถวาย พระเจ้า ถิ่น แห่ง ดวง เต็ม ด้วย ก็ ค่อย คลาย บันเทา พระโรค พระองค์
กลับ พ้น คับ คัด ค่อย ได้ พระ องค์ ขึ้น แต่ หา ผู้ ประคอง เหมือนเดิมไม่

อยู่มา วัน หนึ่ง พระเจ้า ถิ่น แห่ง ดวง เต็ม จึง ประชุม ขุนนาง ผู้ใหญ่
ผู้น้อย พร้อม กัน เข้า มา เมื่อ พระองค์ จึง ตรัส แก่ ขุนนาง ทั้งปวง ว่า ตัวเรา
ทุกวันนี้ ไข้ ธรรมดา ก็เกิดเป็นไข้ หยาบ เป็น ประคอง ไม่ ก็เพราะโรคไทย
มันเกิดเบียดเบียน จึง ให้เป็น ไป ได้ ดังนี้ ประการ หนึ่งเรา ก็ ไม่มี ท้าย คือ
พระราชโอรส ที่ จะได้ครองราชสมบัติ แทนเรา ต่อไป มีแต่ กอง จ้าว พระราช
บุตร เท่านั้น เรา จะ มอบราชสมบัติ ให้ กอง จ้าว พระราช ชิดา ของเราเป็น
เจ้า แผ่นดิน แล้ว ตัวเรา จะ อยู่ ที่นั่น ทั้ง หาย ออก บรรพชา รักษา คัด
เจริญ กรรมฐาน วิปัสณาภิเษก ธรรมะ อีก หนึ่งจะ เอา คุณ พระ วัดน ไศรย เป็น
ที่ พัก ต่อไป ใน อนาคต เรา จะ มี พระราช ชิดา ของเราด้วย ท่าน ทั้ง
หลาย จง ช่วย บำรุง พระราช ชิดา เรา ก็ เหมือน ท่าน ทั้ง หาย ได้ ช่วย บำรุง
เรา เหมือน กัน ครั้น ตรัส ดังนี้ แล้วก็ เสด็จ ขึ้น

ครั้น ถึง วัน อุกษัต พระเจ้า ถิ่น แห่ง ดวง เต็ม ก็ ประชุม ขุนนาง พร้อม กัน
ตั้ง พระราช พิธี ตาม ราช ประเพณี ของ สมบัติ สมบัติ ว่า เป็น กระษัตริย์
สืบ สันตติวงศ์ ทรง พระนาม ตาม ยี่ ห้า ว่า พระนาง เจ้า เจียง ทิน ว่าง เต็ม
ใน เมื่อ ขณะ ตั้ง พระราช พิธี ราช อาภิเศก บวง สรวง เทพยดา พัก ดิน อยู่ นั้น บัง
เกิด ต่าง นิमित มหัทธรรยเป็น ลม พัด พายุใหญ่ เทียน ไชย ก็ดับ หมด ทั้ง สิ้น
บันดา ขุนนาง ใน ที่ ประชุม นั้น พากัน ตกใจ ตกใจ เป็น อัน มาก

พระเจ้า^๕ ทัหว่ คง ว้าง เตีเสวย ราช สัมบัติ ได้ ๓๔ ปี จึงได้มอบ
 ราช สัมบัติ ให้ แก่ พระราช ธิศา ส่วน พระองค์ เสด็จ ออก บรรพชา ประทับ
 อยู่ ณ วัด เจิง ยั่ว คือ ทรง ตั้ง ความ เพียร สวดมนต์ภาวนา ทุก เวลา มิ ได้ ขาด
 พระพุทธรูป สำคัญ ได้ ดำรง พระคัมภีร์ฐาน ลง ใน ประเทศ ญวน นับ ตั้ง แต่
 รัช กาล ของ พระเจ้า ทั นาม เตี เวลานั้น ซึ่ง ตรง กัน กับ แผ่นดิน จีน รัชกาล
 ของ พระเจ้า เหลียง บู่ เตี พระอรหันต์ ที่ ทรง พระนาม ตาม ภาษา จีน ว่า
 คัด มา โจ้ ชื่อ ที่ ภาษา ญวน เรียกว่า คาทหมาโต ชื่อ ได้นำ คำสอนของ สมเด็จ
 พระ ภูมิ พระภาคย์ สัมมา สัมพุทโธ มา ส่ง สอน ใน กรุง เวียดนาม ตั้ง แต่
 นั้น มา พระพุทธรูป สำคัญ จึง ได้ รุ่งเรือง ขึ้น ใน แผ่นดิน พระเจ้า ทั ท้าย ได้
 กวาง ว้าง เตี ซึ่ง เป็น ประถม วงษ์ ของ พระเจ้า ทั หั่ว คง ว้าง เตี มา จน ทุก วัน
 รัชสมัย วงษ์ ทั เตี สืบ มา ถึง แผ่นดิน พระเจ้า ทั หั่ว คง ว้าง เตี รวม ๘ รัชสมัย
 รวม เป็น ปี ได้ ๒๓๖ ปี

เมื่อ ครั้ง แผ่นดิน พระเจ้า ทั ท้าย ได้ กวาง ว้าง เตี เสด็จ ไป จำ กิจ ประทับ แรม
 อยู่ ที่ วัด พัก ตั้ง คือ พระองค์ ทรง พระ สิบปี นิมิต เห็น เป็น คำ โคตง ๔ ข้อ
 ข้อ หนึ่ง ใจ ความ ว่า ญวก บ้าต กง ตัก ถั่ว ข้อ สอง ว่า คิว เขวียง ว่า
 เขียง ข้อ ๓ ว่า กวาง กวาง ตรึง เจียว จุก ข้อ ๔ ว่า โหมก ชัน
 ญวก กัง ซาง แปล ความ ออก จาก ภาษา ญวน เป็น ภาษา ไทย ได้ ความ ว่า
 มีผล อานิสงส์ เป็น อัน มาก เบรียบ เหมือน น้ำ ได้ เต็ม บาตร เกิด มา เป็น
 มนุษย์ ใน ประจันต์ โลกนี้ นิ ได้ย อัน นั้น ย่อม คิด ตัก มา มี วัคมี สอง
 ถ้าง กุส ตั้ง ดวง พระ อาทิตย์ แต่ พระ อาทิตย์ ถึง เวลา ค่ำ ดับ แสง จึง มีต
 มัว ไม่ ถ้าง ใน คำ โคตง ๔ ข้อ นั้น พระเจ้า ทั ท้าย ได้ กวาง ว้าง เตี

ได้ประชุม นักปราชญ์ มา คิด ก็ ตี ความ ไม่ เห็น ครั้น มา ใน แผ่นดิน พระเจ้า
 ด้เหว่ ตง ว้าง เตี นักปราชญ์ จึง ได้ คิด คำ โทษ ปรยุณา ๔ ข้อ นั้น ออก
 บท ต้น มี อักษร ตัว มีด นั้น นาม อักษร พ้อง กัน กับ ตัว มีด แปล ว่า แปล คือ
 เทร ๘ ได้ แก่ วงษ์ แซ่ ตี้ ได้ เปน เจ้า แผ่นดิน ๘ กระษัตริย์ อักษร ตัว ญวีก
 ดัง ขาง สอง ตัว นั้น คอบ ประโยค เปน อักษร ตัว ทง ได้ แก่ พระนาม ของ พระเจ้า
 ด้เหว่ ตง ว้าง เตี อักษร ตัว ทง แปล ว่า คง อาทิตย ด้บ เหลี่ยม เขา วงษ์ แซ่
 ด้ สั้น วา ศนา ใน แผ่นดิน พระเจ้า ด้เหว่ ตง ว้าง เตี เพียง นั้น

(ว่า ด้วย แผ่นดิน พระนาง เจี้ยว ทั้น ว้าง เตี)

เมื่อ พระนาง เจ้า เจี้ยว ทั้น ว้าง เตี เปน พระเจ้า แผ่นดิน นั้น เกร็ง ฮี ซึง
 เปน บุตร ของ เกร็ง เทื่อ ฮายู ได้ ๘ ปี กวาย ตัว เปน มหาเด็ก เกร็ง ฮี รับ
 ราชการ เข้า นอก ออก ใน ได้ สนิท พระนาง เจ้า เจี้ยว ทั้น พอ พระไทย ได้
 ใช้ ส้อย แด รัก โกร่ เสน่หา เกร็ง ฮี ยัง นึก เกร็ง ฮี นอน ค้าง อ้าง แรม อยู่ ใน
 พระราชวัง กับ พระนาง เจี้ยว ทั้น ว้าง เตี ๗ ทรง ฮัม ชู กอด รัด เกร็ง ฮี โดย
 ความ กำหนัด เกร็ง ฮี กลับ มา บ้าน เสด้า ความ ให้ เกร็ง ฮี ได้ ผู้ เปน ข้า พัง
 ทุก ประการ เกร็ง ฮี ได้ จึง ปรยุณา แก่ เกร็ง เทื่อ ผู้ พัง ว่า วงษ์ แซ่ ด้ สั้น
 วา ศนา แล้ว จึง หาก ให้ พระนาง เจี้ยว ทั้น ว้าง เตี มี ความ รัก โกร่ เสน่หา
 บุตร หลาน ของ เรา ด้วย วา ศนา ของ พวก เรา จะได้ เปน กระษัตริย์ สืบ วงษ์
 ปกครอง กรุง เวียดนาม ค่อ ไป จำ จะ ต้อง ถอด พระนาง เจี้ยว ทั้น ว้าง เตี
 ออก จาก ยศ กระษัตริย์ เสีย เรา ยก บุตร หลาน เรา เปน เจ้า แผ่นดิน จะได้
 ฝาก ผี ฝาก ใช้ แก่ บุตร หลาน เรา ไป ภาย น้า ครั้น ปรยุณา เห็น ตก ลง กัน
 ตั้ง นั้น แล้ว เกร็ง ฮี ได้ จึง เกณฑ์ ทหาร ขึ้น วิชา น้า ที่ เริง เทิน แล้ว ปิด

ประยู เมือง เดียว ทั้ง ขึ้น เครื่อง ถู ได้ กับ เครื่อง เทือก ก็ แต่ง ตัว เค็ม ยศ ทหาร
 ฝะพาย กระบี่ เข้าไป ใน พระราชวัง เมื่อ พระนาง เจี้ยว ทน ว่าง ได้ แล้ว ทูล ว่า
 บัดนี้ พระองค์ มีความ รักใคร่ เสน่หา บุตรหลาน ของ ข้าพเจ้า ๆ มีความ
 ยินดี เปน ที่ ยิ่ง ข้าพเจ้า เห็น ว่า พระองค์ ไม่ควร จะ เปน กระษัตริย์ รักษา
 แผ่นดิน ควร จะ ยก ราช สมบัติ ให้ แก่ เครื่อง ยี่ จึง จะ ชอบ ครั้น ทูล ดัง นั้น
 แล้ว เครื่อง ถู ได้ จึง บังคับ ให้ พระนาง เจี้ยว ทน ว่าง ได้ ทรง เขียน พระ อักษร มอบ
 ราช สมบัติ ให้ เครื่อง ยี่

ส่วน พระนาง เจี้ยว ทน ว่าง ได้ มีความ สดุ้ง ตก พระไทย กลัว ยิ่งนัก จะ ชัด
 ขวาง ประการใด ก็ เห็น ไม่ ได้ จึง จำ พระไทย ยอม เขียน พระ อักษร มอบ
 ราช สมบัติ ให้ แก่ เครื่อง ยี่ เปน พระเจ้า แผ่นดิน

(ว่า ด้วย วงษ์ แห่ เครื่อง ยี่ เปน กระษัตริย์)

วงษ์ แห่ เครื่อง ยี่ เติม เปน ชาว เมือง เมือง เหวียก ครั้น ภายหลัง อพยบ ไป
 อยู่ คำบด ยัก เอื้อง ชาย ทะเล แคว้น เมือง เทียน เครื่อง ยี่ เมื่อ พระเจ้า ถัง เหว
 คง ว่าง ได้ เห็น ข้าศึก ไป ดัง กล่าว มา แล้ว นั้น จึง ได้ เข้า รับ ราชการ เปน
 ขุนนาง มี ยศ ใหญ่ ขึ้น จน ถึง เวลา ที่ แย่งชิง เขา ราช สมบัติ ให้ แก่ เครื่อง ยี่
 ครั้น เครื่อง ยี่ ได้ เปน กระษัตริย์ ทรง พระนาม ว่า พระเจ้า เครื่อง ท้าย คง ว่าง ได้
 ยก เครื่อง เทือก ผู้ บิดา เปน พระเจ้า เครื่อง ท้าย เอื้อง ว่าง ได้ เครื่อง ถู ได้ นั้น เปน
 ขุนนาง ผู้ ใหญ่ สำเร็จ ราชการ แผ่นดิน

ครั้น พระเจ้า เครื่อง ท้าย เอื้อง กาว ว่าง ได้ ขึ้น พระชนม์ แล้ว พระเจ้า เครื่อง
 ท้าย คง ว่าง ได้ มี พระชนม์ พรรษา ได้ ๓๒ ปี พระองค์ มี ผู้ มืด ชำนาญ ทั้ง
 ฝ่าย ทหาร พล เอื้อน หา ผู้ เสือ มืด มี ได้ ใน ใต้มยุ้ย นั้น ประเทศ นั้น

ใน ครั้ง นั้น เหวงวียง เยวียัง ย่ำ ซัก ชวน เขมร แด จาม คัง แขวง เมือง ขบถ ขึ้น
 พระเจ้า เติง ท้าย คง ว่าง เตี จึ่ง รับ สั่ง ให้ เติง ถู ได้ เปน แม่ทัพ ยก ไปปราบ
 ปราบ เขมร แด แวก จาม แด เหวงวียง นอง เปน ปรัตติ เรียบ ร้อย แล้ว ก็ เด็ก
 ทัพ กลับ มา ยัง เมือง ทน ถึง ทน แล้ว จัด การ บ้าน เมือง คัง อัครา อากร คำ
 ไว นา ภาษี แด จัด นัก เรือน ที่ สอบ ได้ ได้ ประโยค เปน ขุนนาง รักษา หัวเมือง
 ใหญ่ น้อย จัด สำหรับ ฝ่าย ทหาร มี ยี่ ห้อ เรียกว่า คือ เติ้ง คือ เทียน แด
 เปน ไทย ว่า เทวดา ดี โลกย์ ดี รุกข เทวดา ดี เปน สาม กอง ๆ หนึ่ง แบ่ง
 ออก เปน ๔ หมวด สาม กอง นั้น กอง กลาง เปน กอง ผู้ บังคับ ได้ ทั้ง สิ้น แด
 พระเจ้า เติง ท้าย คง ว่าง เตี จึ่ง รับ สั่ง ให้ เจ้า พนักงาน ห่อถ่ กระถาง ขุนใหญ่
 หนัก ร้อย ซึ่ง ตั้ง ไว้ ที่ หน้า ท้อง พระโรง แด จัด เลือ หมวก เครื่อง ยศ ขุนนาง
 ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย แด ตั้ง โรง เรือน สอน หนังสือ บุตร ราษฎร แด โรง เรือน
 ฝึก หัด เพลง อาวุธ ต่าง ๆ แด สร้าง ศาลา ตั้ง เหมียว ศาลา หอ เหมียว บูชา
 บวง สรวง จิว กัง อาจารย์ ฝ่าย มี ศาลา ตั้ง เหมียว บูชา บวง สรวง ขง จู อาจารย์
 ฝ่าย บุน ตาม แบบ แผน ทำ วัน เดียว กัน กับ จีน เวลา สอบ ได้ หนังสือ
 มี กำหนด ๘ ปี ครั้ง หนึ่ง ถ้า นัก เรือน พัง เรือน ใหม่ เข้า สอบ ได้ ใน ชั้น ต้น
 ถ้า ได้ ประโยค เต็ง ดี จะ ยก ขึ้น เปน ประโยค กว้าง เฉว จึง ที่ ภาษา จีน
 เรียกว่า จอ หวง

ครั้น ถึง เวลา สอบ ได้ หนังสือ พวก นัก เรือน มา สอบ ได้ ได้ ประโยค
 ใน ครั้ง แรก นั้น คือ เหวงวียง เขียน ได้ ประโยค บ้าง หนึ่ง บ้าง แล้ว ยัง ได้
 ประโยค ทำ ยี่ ว่า ครั้น มา สอบ ได้ ครั้ง หนึ่ง นัก เรือน ที่ มี ชื่อ คือ บัง มา ถา
 ได้ ประโยค กว้าง เฉว ครั้ง นั้น เติง ถู ได้ กับ พระเจ้า เติง ท้าย คง ว่าง เตี

เล่ม ๓ พงษาวดาร ญวน หน้า ๑๒๓

จัด การ บ้านเมือง เรียบร้อย ได้นักปราชญ์ มา เปรน ขุนนาง กับได้ผู้มี
กำลัง แด่ มีมือ รู้ เพลงฮาวู มา เปรน ทหาร หลายน คน

กับ ให้ นิมนต์ พระสงฆ์ ทุก วัด มา สอน ได้ พระใคร มีลูก ถ้าองค์ใด ได้
รัก เย็น รู้ จม พระใคร มีลูก พระเจ้า เคิ่ง ท้าย ตง ว่า เต็ก ทรง หอง ให้
มียศ ตาม ตามาน ถักดี เปน บาเรียน มี นิตยภัตร เงิน เดือน เบี้ยเลี้ยง ถ้าวัดใด
ขาด ไม่ มีเจ้า อธิการ ก็ จัด ให้ พระสงฆ์ ผู้รอบรู้ พระปริยัติ ไป เปรน
อภาริณ ปก ปัก รักษา ทุก วัด

ครั้ง นั้น ใน ประเทศ จีน แผ่นดิน ง่วน เดียว แจ้ง ว่า กรุง เวียดนาม ตั้ง
ตรง เมือง มี ได้ เปรน ทาง พระราช ไมตรี แต่ กรุง จีน พระเจ้า แผ่นดิน ง่วน เดียว
ทั้ง จัด เมื่อก่อน มา สัมทต กับ พวก เขมร แด แชก จาม ยก เข้า มา ย้าย ยี่
พระแดน กรุง เวียดนาม พระเจ้า เคิ่ง ท้าย ตง ว่า เต็ก จึง รับ ตั้ง ให้ เคิ่ง กุ
ได้ เปน แม่ทัพ นำ พระเจ้า เคิ่ง ท้าย ตง ว่า เต็ก เสด็จ ขุน พด เปน ทัพ หดวง
ยก ออก จาก เมือง ทั้ง ต้อง กัน ได้ คือ ตั้ง กอง ทัพ จีน เปน สามารถ
กอง ทัพ จีน ต้าน ทาน มี มือทหาร ญวน ไม่ ได้ ก็ แยก พ่ายหนี กลับ ไป
หมด จีน พระองค์ เอย ยก กอง ทัพ ไป ปราบ เขมร กับ แชก จาม รวบ คาบ
เรียบ ร้อยแล้ว ก็ เลิก ทัพ กลับ มา เมือง ทั้ง ต้อง กัน

พระเจ้า เคิ่ง ท้าย ตง ว่า เต็ก ทั้ง ได้ ราช สัมบัต เปน กรมมตรี ยี่ มา
พระชนมพรรษา ได้ ๓๘ ปี ว่า ราชการ แผ่นดิน โดยรอบ คอบแล้ว ครั้น จะ
รวม บวร วรณ กับ พระนาง เจี้ยว ทัน ว่า เต็กเล่า ก็ ทรง พระดำริ เห็น ว่า
พระนาง เจี้ยว ทัน ว่า เต็ก มี พระชนมพรรษา มาก แก่ ถ่า พระองค์ รวบ หนังสือ

แต่เป็น ผู้ใหญ่ กว่า ไม่สมควร จะเป็น คู่เคียง ได้ จึงมิ ได้ ขยับเคียง พระนางเจี้ยว ทั้น ว้าง เต๋ ฉั้น ว้าง ไหว่ จึง พระราชทาน พระนาง เจี้ยว ทั้น ว้าง เต๋ ให้แก่เต ผู้ เป็น ภรรยา แล้ว ยก นาง ผู้ เป็น ที่ สะโก๊ ซึ่ง เป็น ภรรยา ของ เติ้ง เหลี้ยว ซึ่ง เป็น พระเชษฐา อัน ถึง แก่ กรรม ไป เสีย แล้ว มา เป็น ว้าง ไหว่ อรรค มะเหสี

เติง ถู โต้ ครั้น จึงว่า พระเจ้า เติ้ง ท้าย คง ว้าง เต๋ ทรง ประกอบ การ ไม่ ถูก ต้อง ดังนั้น จึง เข้า ไป เผ้า เต๋ ทูต ชี้แจง ให้ ทรง ทราบ ว่า ข้อ ๑ พระองค์ ยก ที่ สะโก๊ ขึ้น เป็น อรรค มะเหสี นั้น ก็ผิด ใน แบบ แผน ประเพณี ข้อ ๒ พระองค์ ได้ แผ่นดิน โดยง่าย ก็ เพราะ พระนาง เจี้ยว ทั้น ว้าง เต๋ มีความ เห็นหา รักใคร่ พระองค์ เมื่อ ยัง ทรง พระเยาว์ อยู่ นั้น มาบัดนี้ พระองค์ ไม่ ขยับ เคียง เอื้อเฟื้อ เมื้อแผ่ แต่ ทะนุบำรุง ให้ สม พระเกียรติยศ ของ พระนาง เจี้ยว ทั้น ว้าง เต๋ พระองค์ กลับ พระราช ทานไป ให้แก่เต ผู้ เป็น ภรณานัน หา ควร ไม่ ข้าพเจ้า เห็น ว่า คง จะ เกิด คัก สงคราม ขึ้น กตาง เมือง เปน นั้น ด้วย พระเจ้า เต๋ หัว คง ว้าง เต๋ ทรง ผนวช อยู่ ใน วัด เจิม ยั่ว คือ ทุก วัน นี้ ราชบุตร รักใคร่ ยิ่ง กว่า บิดา มารดา ถ้า พระเจ้า เต๋ หัว คง ว้าง เต๋ ทรง ทราบ การ ทั้ง นี้ แล้ว คง จะ มีความ เสีย พระไทย ก็ จะ หา อุบาย ไป รุกขมูต ขุนศึก วัด เที้ยว เกตัย ก่อสม มั่ว สม โพร พต ทหาร แล้ว ฆ่า ผนวช มา ทำ คัก สงคราม แก่เรา ๆ จะได้ ความ ยาก ค่อ ภายหลัง

พระเจ้า เติ้ง ท้าย คง ว้าง เต๋ ได้ ทรง พัง เติ้ง ถู โต้ ทูต ชี้แจง ดังนั้น ก็ พระไทย แล้ว ครั้น ว่า การ ทั้ง นี้ ก็ แล้ว ไป แล้ว ไม่ สามารถ จะ ประกอบ การ ค่อ ไป ข้าง นาก็ สุด แล้ว แต่ ตัว ท่าน ข้าพ จะ คิด เกิด

เครื่องกูโตโต พัง พระเจ้าเครื่องท้าย ทง ว้าง เตี ตรัสตั้งนั้น จึง ทูลว่า ข้าพเจ้า
จำจะต้อง คิดถำจัดเสียก่อน อย่าให้ท่านคิดได้ พระเจ้าเครื่องท้าย ทง

ว้าง เตีโต พังเครื่องกู โต ทูลตั้งนั้น ก็ ทรง เห็น ด้วยแล้ว ก็ เล็ดจขึ้น

ฝ่าย พระเจ้าตั้ง เทวี่ ทง ว้าง เตี ซึ่ง ทรง สมณช อยู่ ใน วัดเจมย้าว คือ ใน
เวลา คืน วัน หนึ่ง พระองค์ เข้า ฌาน กระทำ กรรมฐาน เป็น อธิปะณา สมาธิ บัง
เกิดนิมิตเป็น ประภูณาท ทรงแจ้ง เหตุ ซึ่ง เครื่องกูโต จะให้ ทหาร มาประทุษร้าย
ต่อพระองค์ ใน เวลา รุ่งขึ้น พระองค์ เล็ดจ ออกจาก ที่ ไปยัง หอ เพื่อเครื่อง
จึง เชิญ ลูก วัด มา ประชุม ที่ หอ เพื่อเครื่อง พร้อม กับ กับ ท่าน เจ้า อธิการ วัด
เจมย้าว คือ แล้ว พระองค์ จึง ตรัส ด้วย เจ้า อธิการ คือ หน้า สมมุติ สังข

ทั้งปวงว่า ประณมณย์ ของข้าพเจ้า ได้ ก่อ สร้าง สมบัติ ปราบ ตาภิเศก เป็น
พระษัตริย์ ใน กรุง เวียดนามนี้ ได้ บำรุง พระพุทธ ศาสนา รุ่งเรือง ขึ้น

แต่ ปก ครอง แผ่นดิน สืบ ตระกูล งาม มา ถึง ข้าพเจ้านี้ ได้ ๘ ชั่ว พระษัตริย์
ใน รัชกาล ของ ข้าพเจ้านี้ บ้านเมือง เกิด รุณราจ ค่าง ๆ ตัวข้าพเจ้าก็
บังเกิด โรค อัมพฤต พาให้ จิต ไม่ ประกติ ได้ ครั้น โรค ค่อย บั้น เทา ลง ข้าพเจ้า
เห็นว่า ราช สมบัติ ย่อม อัมพฤต ไม่ ยั่งยืน ถ้า สิ้น อำนาจ อาศนา แล้ว

จะ ขึ้น อยู่ ครอบ ครอบ แผ่นดิน ไป ได้ ไภย นั้น ก็ จะ พัง มี มา ถึง ตัว
เพราะ ฉะนั้น ข้าพเจ้า จึง ส่ง สมบัติ ออก บรรพชา ยึด หน่วง เอา คุณ พระ

รัตนไตรย เป็น ที่ พัง ไป ใน อนาคต แต่ ฉะนั้น แล้ว ก็ ยัง ไม่ พ้น ไภย เพราะ ว่า
กรรม ของ ข้าพเจ้า แต่ หน หลั่ง ให้ ผล ตาม ดัง ฆตนา ใน ย่ำ รุ่ง วัน นี้

พระเจ้าเครื่อง ท้าย ทง ว้าง เตี จัด ให้ ทหาร มา ประหาญ ชีวีตร ข้าพเจ้า เสีย
ณิ คราว ฌน คาย ก็ ย่อม เป็น ขรรณตา ถึง อินทร พรหม เทพยดา ก็ ต้อง ดาย

เหมือน กัน ทั้ง สิ้น ผู้ใด ใน โลกนี้ จะ หลีก หลีก พ้น ไป ได้ อัน สรีระ
ร่างกาย ของ มนุษย์ เรา ท่าน ทั้ง หลาย ก็ ได้ เอา ไส้ รบ ชาติ ทั้ง ๔ เป็น ประจักษ์
แม้ ว่า ไม่ มี ชาติ ทั้ง ๔ หนุม อยู่ แล้ว ก็ สิ้น ชีวิต คือ ความเป็น จึง ได้ ยืนยัน
กัน ว่า ตาย ร่าง กาย นั้น ก็ สิ้น หมด แต่ จะ นำ เบื้อง ถม พ้น แผ่น ดิน ฟ้า เป็น
ประโยชน์ แก่น สวรรค์ ซึ่ง ไต ไม่ ท่าน ทั้ง หลาย คง ค่อย อยู่ วิชา คือ วิชา
วิชา อารมณ์ ธรรม บาบ แต่ เกิด ตาม ค ใน ใจ เดียว กระทำ ให้ จิต ใจ
บริสุทธิ์ หลุด จาก อุกุศล อย่า ให้ มี ความ โลภ ความ โกรธ ความ หลง อยู่ ใน
จิต ฐาน ฐาน ได้ ยึด ตาม บำว คือ แก้ว วิเศษ ตาม ประการ เป็น ที่ พึง เกิด
ข้าพเจ้า จะ รอ รอ ท่าน ทั้ง หลาย ตาย ต้อง นำ ไป ก่อน ใน ค่ำ วัน นี้ แล้ว

พระเจ้า ติ เหว่ ตง ว่า ง เตี ครั้น พระองค์ ตั้ง เตี้ย ข้าอาพระสงฆ์ เสร็จ แล้ว
พระองค์ ก็ เสด็จ กลับ ไป ยืน ฐาน กัน กลับ เข้า ที่ กระทำ ธรรม อยู่ เป็น
วิหาร ธรรม ครั้น ถึง วัน เวลา เข้า ครุ มี นาย ทหาร มา หลาย คน มี กระบี่
เล่ม หนึ่ง กับ ผ้า แพร แฉก หนึ่ง ยา พิษ หนึ่ง ซึ่ง ของ สามี อย่าง นั้น ถิ่น มา
จึง ตาม พระสงฆ์ ใน วัด เจิม ย้าว คือ ว่า พระเจ้า ติ เหว่ ตง ว่า ง เตี พระองค์
ประทับ อยู่ ที่ ไหน พระสงฆ์ ซึ่ง อยู่ ใน วัด เจิม ย้าว คือ ได้ พึง นาย ทหาร มา
ตาม หา ตั้ง นั้น ก็ เห็น ความ จริง ซึ่ง พระเจ้า ติ เหว่ ตง ว่า ง เตี ได้ รับ ว่า
พระเจ้า แผ่นดิน เสร็จ จะ ให้ ทหาร มา ทำร้าย พระองค์ บันดา พระสงฆ์ นี้ ความ
ส่ง สำนั แต่ เอา ไส้ ใน พระเจ้า ติ เหว่ ตง ว่า ง เตี ยิ่ง นึก ก็ ต้อง ให้ ยืน กิ่ง
ไป ทั้ง วัด

ขณะ นั้น นาย ทหาร ที่ มา นั้น ก็ พา กัน เทียว ค้น หา ทุก
ครั้น พบ พระเจ้า ติ เหว่ ตง ว่า ง เตี นั่ง ธรรม อยู่ ใน โบก นาย ท

โดย พระองค์ เห็น พระองค์ ทรง ละเอียด ประทับ นิ่ง เป็น ประคิ อยู่ แต่ไม่มี
 หายใจเข้า ออก จึง ได้ รั ว่า พระเจ้า ดี เหว่ คง ว้าง เตี ดั้น พระชนม์ ไป
 เสีย ก่อน แล้ว

บัดนี้ นาย ทหาร ที่ มา นั้น จึง ปฤกษา กัน ว่า พระเจ้าแผ่นดิน ให้เรา
 มา ประหาญ ขีวัคร์ พระเจ้า ดี เหว่ คง ว้าง เตี เรา มาไม่ทัน จะ ประหาญ
 พระองค์ ๆ ก็ ดั้น พระชนม์ ไป เสีย ก่อน แล้ว ถึง กระนั้น เรา จะ ต้อง กระทำ
 ตามรับ ดั่ง จึง จะ ถูก ค้อง ตาม ทาง ราชการ ครั้น ปฤกษา เห็น พร้อม กัน
 ดั่ง นั้น แล้ว จึง เขา ผัว แพร แอบ ผูก พระ คอ พระเจ้า ดี เหว่ คง ว้าง เตี ก็ รั ด
 พอ เป็น กิริยา ว่า ได้ ประหาญ ขีวัคร์ แล้ว เขา กัน ไกร งัด พระโอฐ เขา ถ้วย
 ยาพิศม์ ครอบ เข้า ใน พระโอฐ

ขณะ ฝ่าย เจ้า อธิการ วัด เจิม ย้าว คือ จึง พู กว่า นาย ทหาร พวก นั้น ว่า
 บัดนี้ พระเจ้า ดี เหว่ คง ว้าง เตี ก็ ดั้น พระชนม์ ด้วย ขาญา แผ่น ดิน แล้ว แต่ พระ
 ศพ นั้น ข้าพเจ้า จะ ถวาย พระ เพลิง ตาม ขรรณ เข็ม รศ พ ผู้ มี คีต ถ้า ท่าน
 ไป ถึง แล้ว ช่วย ทูล ขอ พระ อนุญาต ให้ แก่ ข้าพเจ้า ด้วยเถิด

ฝ่าย นาย ทหาร ทั้ง ปวง ก็ กดับ ไป ทูล ความ ตาม ที่ พระสังฆ์ เจ้า วัด เจิม
 ย้าว คือ ขอ อนุญาต เพื่อ จะ ถวาย เพลิง พระ ศพ พระเจ้า ดี เหว่ คง ว้าง เตี
 ให้ พระเจ้า เจริ้ง ท้าย คง ว้าง เตี ๆ ก็ ทรง อนุญาต ตาม พระสังฆ์ ทุก ประการ
 พระเจ้า เจริ้ง ท้าย คง ว้าง เตี ครอง วาซ สมบัค กรุง เวียดนาม พระองค์
 พระราช ธิกา พระองค์ หนึ่ง มี นาม ว่า นาง เทียน ท้น คง จั้ว มี ตักษณ งาน
 พระองค์ คิด จะ ไกร พระราชทาน ให้ แก่ กรุง ท้น เวียง เปน ภรรยา
 บุตร ขึ้น ซึ่ง เปน พระญาติ พระวงษ์ อัน เดียว กัน กดับ จึง เขา เสีย เจริ้ง

เกิดก่อกวน จึงจัด ทอง คำสืบ ถาดเป็น ของ ถวาย พระเจ้า เกร็ง ท้าย ตง ว่าง เตี ๆ
โดยซัด มิ ได้ ก้ จำ พระไทย พระราช ทาน

ฝ่าย นาง ถวาย บ้า ซึ่ง เปน ข้า ของ เกร็ง เกิดก่อกวน เห็น เกร็ง เกิดก่อกวน
ประพฤติ การ ผิด ประเพณี ซึ่ง เปน วงษ์ แซ่ อัน เดียว กัน เปน ภรรยา ตั้ง นั้น
ก็ ตก คตัง มี ความ เสีย ใจ มิ รั้ ที่ จะ พุด ประการ ไต่ ไต่

ฝ่าย พระเจ้า เกร็ง ท้าย ตง ว่าง เตี พระองค์ ก็ ได้ ทรง บำรุง ใน พระพุทธ
ศาสนา คือ ได้ สร้าง วัด แด ปฏิสังขรณ์ วัดเก่า โบราณ ขึ้น หลาย วัด
แด่ หล่อ พระ ปฏิมากร ขึ้น ก็ หลาย องค์ ประดิษฐาน ไว้ ใน วัด หลาย วัด
อัน กรุง เวียดนาม นั้น เดิม ก็ ถือ ผู้ เช่น ไหว้ เช่น แก่ จีน ครั้น ภายหลัง มา
เมื่อมี พระพุทธ ศาสนา นับเนื่อง มา จน ถึง วงษ์ แซ่ เตี แซ่ เกร็ง เปน กระษัตริย์
เพราะ ต้น เหตุ มา จาก พระอรหันต์ ที่ ทรง พระนาม ว่า ตาด หม่า ไต่ ชื่อ มา
ตั้ง สอน เปน เดิม

พระเจ้า เกร็ง ท้าย ตง ว่าง เตี พระองค์ มีความ เลื่อมใส ศรัทธา ใน พระ
พุทธ ศาสนา ยิ่ง นัก จึง ประกาศ ให้ ราษฎร ต้อง นิมนต์ พระสงฆ์ แด เชิญ พระ
พุทธรูป มา บูชา ใน เวลา กำหนด ปี ที่ มี การ เช่น ไหว้ ด้วย จึง จะ มี การ
เช่น ไหว้ เจ้า ได้

พระเจ้า เกร็ง ท้าย ตง ว่าง เตี สร้าง พระราชวัง ตำบล ทิศ เหนือ นอก เมือง
ทั้ง ต้อง ทน แห่ง หนึ่ง มี คำหนัก พระ ที่ นั้ ร้อน พระ ที่ นั้ เย็น ใน ส่วน ดอกไม้
เลี้ยง สัตว์ ต่าง ๆ เปน ที่ สนุกสนาน ยิ่ง นัก พระองค์ เสวย ราชสมบัติ ได้ ๓๒ ปี
ทรง มอบ ราช สมบัติ ให้ ท้าย คือ อีก พระราช บุตร ครอบ ราช สมบัติ พระองค์
ก็ เสด็จ ไป อยู่ ณ บั๊ก กุง ได้ ๓๘ ปี ถึง พระชนมมาน อยู่ ใน สถานที่ นั้น

พระเจ้าเครื่องท้าย ตง ว่าง เตี พระองค์ มีความ กระตัญญู ต่อ พระราชบิดา
 มารดา แต่ มี พระไทยโอบ อ้อม ฮารี ต่อ พระญาติ พระวงศ์ ยิ่ง นัก บรรดาพระ
 ญาติ ทั้งหลาย ที่ยัง ไม่มี น้าที่ รับราชการ พระองค์ รับสั่ง ให้เข้ามา รับราชการ
 ทรง ชุมเลี้ยง ให้ ยศ ศักดิ์ ทรัพย์สินมั่งคั่ง ทั้ง กัน แต่ มี การ รื่น เริง ทรง จัด
 โต๊ะเครื่องเลี้ยง พระญาติ พระวงศ์ แต่ ขุนนาง นาย ทหาร ใน พระราชวัง เดือน
 ละครั้ง สอง ครั้ง แต่ ทั้ง โรงเรียน มี ขึ้น แล่สอน หนังสือ พระราช บุตร ทั้ง ปวง
 แล รับสั่ง ให้ เสด็จ ถึง ขุนนาง ตำแหน่ง อาตักษณัตต แปลง กฎหมาย มาตราใด
 ที่หนัก ให้ ลด หย่อน ผ่อน ดึง ให้เบา มาตรา ใดเบา ไม่ควร แก่ โทษ ผู้ผิด
 ก็ ให้เพิ่ม เต็ม ขึ้น พระเจ้าเครื่องท้าย ตง ว่าง เตี ปกครอง กรุง เวียดนาม ครั้ง
 นั้น อาณา ประชา ราษฎร ได้ อยู่เย็น เป็น สุข เป็น อัน มาก

ฝ่าย พระเจ้าแผ่นดินจ๋วน เตี้ยว ประเทศจีน แล่ ให้ราชทูต มา พุดจา เกดัย
 ก่อถามจะให้ เป็น ประเทศ ราช ก็ยกข้อ ต่อ พระเจ้าแผ่นดินจ๋วน เตี้ยว แต่ พระเจ้า
 เครื่องท้าย ตง ว่าง เตี รับสั่ง แก่ราชทูตจีน ว่า เมือง ของเรานี้ เป็น เมือง
 ประเทศ อันน้อย ก็จริง แต่ ไพร่ พด ทหาร แล่ สงบเย็น อาหาร มี มาก พอจะ
 ต่อ สู้ แก่ข้าศึก ได้ เรา เป็น เมือง เอก ราช เป็น แต่ เพียง พระราชไมตรี
 ไป มาค้าขาย ถึง กัน นั้น ควร แล้ว ตาม ราชประเพณี ซึ่ง จะให้ เรา เป็น
 ประเทศ ราช เช่น ตั้ง ดาว ดาว หรือ ว่า ฮวน ทั้ง ปวง นั้น เรา ไม่ ควร จะ เป็น
 ไป ถึง เช่น นั้น ได้

เมื่อ พระเจ้าเครื่องท้าย ตง ว่าง เตี ครีดี แก่ ราชทูตจีน ตั้ง นั้น แล้ว ราชทูต
 ก็พา กลับ ไปเมืองจีน พระองค์จึง ครีดี แก่ขุนนาง ผู้ใหญ่ ฝ่าย ทหาร ว่า
 ข้าพเจ้า ขุนนาง กองทัพจีน คง ยก มา กระทำ แก่ บ้านเมือง เรา เป็น แน่ ท่าน

จงเตรียม พด ทหาร บก ทหาร เรือ ผัก หัก ซัก ซ้อม ไว้ ให้ ข้ามี ข่านาญ ใน การ
รบ กระเตรียม สะบียง อาหาร เครื่อง สาตรา อาวุธ ให้ พร้อมเพรียง เรา
จะได้ต่อสู้ ให้เต็มกำลัง ให้ พวก จีน เห็น ฝีมือ เรา จงได้ ครอง ตั้ง นั้น แล้ว
ก็เสด็จขึ้น

ฝ่าย ขุนนาง ผู้ใหญ่ ฝ่าย ทหาร ก็ จัด นายทหาร บก ทหาร เรือ ขุน ทหาร
ออก ผัก ซ้อม ที่ หาดทรายดำ แม่ น้ำ บัด หาด ยาง เตรียม ทหาร ไว้
สำหรับ จะ ต่อสู้ แก่ กองทัพ จีน แผ่นดิน ง่วน เดียว

ครั้น อยู่มา พระเจ้า เจริญ ทน คง ว่าง เต๋ เสวย ราช สัมบัติ ได้ ๑๒ ปี ทรง
มอบ เวย ราช สัมบัติ ให้ แก่ เจริญ เข็ม ท้าย คือ พระราช บุตร ขึ้น เสวย ราช ส่วน
พระองค์ ก็เสด็จ ไป ประทับ อยู่ ณ พระราชวัง นอก เมือง ตาม สบาย พระไทย

เจริญ เข็ม ท้าย คือ ขึ้น ครอง ราช สัมบัติ ทรง พระนาม ตาม ยี่ หั้ว ว่า พระ
เจ้า เจริญ เวย ทน คง ว่าง เต๋ ๑ เมื่อ ณ ทรง พระเยาว์ อยู่ ณ มี ยี่ หั้ว พระนาม
ว่า ทิม เตียง กง คือ พระองค์ มี ปาน คำ ที่ พระ องค์ ษา เมือง ซ้าย พระองค์
ได้เล่าเรียน วิชา หนังสือ ถึง ถึง ซึ่ง ฝ่าย ทหาร ก็ ข่านาญ ใน สำหรับ พิ ไชยยุทธ
แต่ ข่านาญ ใน เพลง อาวุธ หา ผู้ เสมอ พระองค์ ใน ไฉมย แด ประเทศ นั้น โดยยาก

ครั้น อยู่มา พระเจ้า กรุง จีน แผ่นดิน ง่วน เดียว จัด ให้ จุนโค เปน แม่
ทัพ ขุน ทหาร ๕๐ หมื่น ยก กองทัพ บก ทัพ เรือ มา ทั้ง สอง ทาง ทำ อบาย
ตอง ว่า จะ ไป รบ เมือง เขมร แด เมือง แวก จาม แต่ ที่ จริง นั้น คง ไป รบ
เมือง ญวน

พระเจ้า เจริญ เวย ทน คง ว่าง เต๋ ครั้น ทรง ทราบ ว่า กองทัพ จีน ยก มา
จึง ประชุม ขุนนาง ฝ่าย ทหาร พด เรือรบ แด พระวงษา ขุนนาง ผู้ใหญ่ ผู้ มี

ณ กรุง พระที่นั่ง ก็ม เที่ยน ท้าก ปฤกษา ราชการ ที่จะต่อสู้ แก่ กอง ทักษิณ
พระเจ้าเต้ริง เญวริน คง ว่าง เต้ จิ้ง ครัด ว่า ข้าศึก ยก มา ครอง มี ทหาร
ถึง ๕๐ หมื่น ยก มา เปน สอง ทาง ทั้ง บก แล เรือ เรา ต้อง วาง ทักษิณ
ดี กอง ๆ ทักษิณ ตั้ง สกต อยู่ ถ้า แม่น้ำ บิน ต่าง แห่ง หนึ่ง กอง ทักษิณ ไป
ตั้ง อยู่ ตำบล ตำน จี ลัก กวาง แห่ง หนึ่ง ตั้ง อยู่ ตำบล หว่าง เกียน แห่ง หนึ่ง
ตั้ง อยู่ ตำบล เจื่อง เยื่อง แขวง เมือง ตาว กาว เขียง ขวาง แห่ง หนึ่ง ถ้า ข้าศึก
ต้อง เข้า มา ทาง บก เรา จึ่ง ระดม ที่ เข้า มา ทั้ง สาม ตำบล อย่า ให้ ทัพ ตั้ง มั่น คง ได้
ครัด ปฤกษา กัน นั้น แล้ว จึ่ง ทรง ตั้ง ให้ เต้ริง กวาง ข่าย เปน แม่ ทัพ ตั้ง ตำบล
เวื่อง เปน ปลัด ทัพ ครั้น ได้ พิไชย ฤกษ์ พระเจ้า เต้ริง เญวริน คง ว่าง เต้ กับ
พระเจ้าเต้ริง ทั้น คง ว่าง เต้ พระราชบิดา ก็ ยก กอง ทัพ หลวง ออก จาก เมือง
ทั้ง ต้อง ทั้น ร้อน แรม หลาย ราตรี ถึง ตำบล หว่าง เกียน ปลด่าย แตน ให้ แยก
กอง ทัพ ออก ไป ตั้ง ค่าย มั่น คง ไว้ ตั้ง ให้ แม่ ทัพ นาย กอง ขุน พด ทหาร
ออกไป ต่อ สู้ แก่ กอง ทักษิณ

ฝ่าย เต้ริง บิน ครอง ตำแหน่ง กรุง หึง ขว้าง ซึ่ง เปน พระญาติ พระวงศ์ ของ
พระเจ้าเต้ริง เญวริน คง ว่าง เต้ เปน กอง ทัพ นำ ขุน ทหาร ออก จาก ตำบล
จี ลัก กวาง ร้อง ท้า ขวน ให้ ทหาร จิ้น ยก ออก มา รบ

ฝ่าย ไท จ้อ พระราชบุตร ของ พระเจ้า กรุง จิ้น ง่วน เตียว ก็ ขุน ทหาร
ยก ออก จาก ค่าย เข้า รบ กับ เต้ริง บิน ครอง ได้ ๒๐ เพลง เต้ริง บิน ครอง
เตียว ที่ ข้าศึก จับ ตัว ไป ได้ พวก พด ทหาร ที่ เหลือ ดาย ก็ แยก ทิ้ง กลับ เข้า
ค่าย ทูล แจ้ง แก่ พระเจ้า เต้ริง เญวริน คง ว่าง เต้ ทุก ประการ

ฝ่าย ไท จ้อ เมื่อ มี พิไชย ชำระ จับ ตัว เต้ริง บิน ครอง ไป ได้ จึ่ง ให้ ทหาร

คุณท้าว มาถามว่า ท่านนี้ก็เป็นเชื้อสายของพระเจ้าแผ่นดิน อันนำก๊ก
 ทั้งแขวงเมือง ต่อสู้แก่เมืองเรา ท่านปรากฏาจะเป็นพระเจ้าแผ่นดินจีน หรือ
 เติ่งมื่น ฮ่องใต้ พัง ไทย จ้อ ตาม ตั้งนั้น จึงตอบว่า ประเทศของ
 เราเราก็อยู่ เรามีไ้ไป ย้าย ยี่เมียดเมียด พ้อณาเขตของ ผู้ใด
 ท่าน ยกกองทัพ มาเมียดเมียด ย้าย เขตแดนของเรา ๆ จำต้องต่อสู้แก่
 ท่าน ๆ จับเรามา ได้ก็จงฆ่าเสียเถิด ข้อซึ่งมาเข้า ชี้ ตามเยาะเย้ย
 ว่าเราจะเปน พระเจ้าแผ่นดินจีน หรือ นั้น เราหาต้องการไม่ เราขอเปน
 ปิตาฯ พระยา มาร กรุง เวียดนาม จะได้ ฝน ธาตุ ฝน พวกท่าน ซึ่ง เปน
 ข้าศึก ต่อไป ว่า ตั้งนั้น แล้ว เติ่งมื่น ฮ่องใต้ ก็กล่าว คำ หยาม ขี้ ต่อแม่ทัพ
 จีน เปน อัน มาก ปรากฏาให้ฆ่าเสียเท่านั้น จึง มิไ้ ย่อ ท้อ ถัด
 เกว่งแก่ ความตาย ไทย จ้อ จึง ตั้ง ให้ ทหาร คุณ ท้าว เติ่งมื่น ฮ่องใต้ ฆ่าเสีย
 ฝ่าย พระเจ้า เติ่งมื่น ฮ่องใต้ กับ พระเจ้า เติ่งมื่น ฮ่องใต้ ทั้ง
 สอง กระทบศีรษะ ครั้นแจ้งว่า พวก ข้าศึก จับ ท้าว เติ่งมื่น ฮ่องใต้ แล้ว ฆ่า
 เสีย ตั้งนั้น ก็ ทรง พระกรรมแต่ ธาตุ ถึง เติ่งมื่น ฮ่องใต้ ยิ่ง นัก ครั้น ผ่าน
 ความ ไ้ ถัด แล้ว พระเจ้า เติ่งมื่น ฮ่องใต้ จึง รับ ตั้ง ให้ เติ่ง กวาง ชาย
 แม่ทัพ คุณ ทหาร ออก ต่อสู้ แก่ จีน ต่อไป เติ่ง กวาง ชาย ก็ คุณ ทหาร
 ไป ถึง ตำน ศีต กวาง จึง ตั้ง ค่าย มั่น ถง ไว้ เติ่ง กวาง ชาย จัด นายทหาร
 ออก ต่อสู้ แก่ กองทัพ จีน เปน หลาย ครั้ง พวก ทหาร จีน ฆ่า นาย ทหาร
 ญวน ตาย ถึง เปน หลาย นาย เติ่ง กวาง ชาย มีความ โกรธ ยิ่ง นัก จึง
 จัด ให้ นาย ทหาร คุณ พด ทหาร ไป ชุ่ม อยู่ ตำบล ไ้ เกียด เปน ที่ ชอง แคว
 แล้ว ตั้ง ว่า ถ้า เห็น เรา พ่อ ให้ ข้าศึก ไ้ ตาม มา ถึง ชอง แคว แล้ว ให้

ระคม กัน คุม ทหาร ออก ต่กัก ปาก ทาง ช่องแคบ ไว้ ย้ำ ให้ ข้าศึก กลับ
ไป ได้ ครั้น จัก การ เดรัจฉา เดรัจฉา เดรัจฉา เดรัจฉา เดรัจฉา เดรัจฉา
ก็ คุม พด ทหาร ออก จาก ค่าย ยก ไป ถึง นำ ค่าย ข้าศึก จึง ร้อง ทำ ให้
พวก จีน ออก รบ

ฝ่าย ไท จ้อ แม่ทัพ จีน จึง ตั้ง ให้ โต จุ่น คุม ทหาร ออก รบ กับ เดรัจฉา
ชาย รบ กัน ประมาณ ได้ ตัก ๕๐ เพ่ง เดรัจฉา ชาย ก็ ทำ เปน ช่อน
กำลัง ชัก ม้า หัน โต จุ่น ไม่ ต้อง รู้ ใน ชุบาย ก็ ชับ ม้า ได้ ตาม ไป จน ถึง
ท่าบด ได้ เกียด เดรัจฉา ชาย ก็ สู้ พดาง หัน พดาง จน ถึง ช่องแคบ
เดรัจฉา ชาย เห็น ข้าศึก ได้ ถดถอย เข้า มา ใน ช่องแคบ แล้ว ก็ ให้ ตี กด ของ
สัญญา และ รุก ประทัก ขึ้น ทหาร ซึ่ง อาง ชุ่ม ไว้ นั้น ก็ ให้ ร้อง ระคม กัน
ยก ออก มา ต้อม โต จุ่น ไว้ ทั้ง ๔ ด้าน

เดรัจฉา ชาย ก็ ชับ ม้า หวน กลับ ม้า มา รบ กับ โต จุ่น เปน สามารถ โต จุ่น
จะ รบ หัก หัน ออก ด้าน ไท ก็ ไม่ ได้ ด้วย ทหาร ญวน ต้อม ไว้ แน่นหนา
ทั้ง ๔ ด้าน

โต จุ่น แสงใจ เข้า รบ กับ เดรัจฉา ชาย ได้ หตาย เพ่ง
เดรัจฉา ชาย ได้ ตี ตี พัน ด้วย ง้าว ถูก โต จุ่น ด้วย ขาด ตก ม้า ตาย ครั้ง นั้น
ทหาร ญวน นำ ทหาร จีน ตาย ลง ประมาณ หมื่น เศษ ที่ จับ ได้ เปน ชะรอย
ก็ มาก เดรัจฉา ชาย ครั้น มี ไชย ชำระ แก่ โต จุ่น แล้ว ก็ เหยย ก กองทัพ
เข้า ตี ค่าย ไท ม้า ยี่ ไท จ้อ ซึ่ง ตั้ง อยู่ ท่าบด เจียงเยียง แขวง เมือง เชียงขวาง

ฝ่าย ไท ม้า ยี่ ไท จ้อ ซึ่ง ตั้ง อยู่ ท่าบด เจียงเยียง ครั้น แจ้ง ว่า โต จุ่น
เสีย ที่ แก่ กองทัพ กรุง เวียดนาม นาม ตาย ใน กลาง คัก ก็ ตกใจ พอ ม้า ใช้ มา
แจ้ง ความ ว่า บัด นี้ กองทัพ ญวน ยก มา จวน จะ ใกล้ ค่าย อยู่ แล้ว

โอ ม้าย ไท จ้อ ก็ คุม ทหาร ออก จาก ค่าย เข้า รม แก่ เตรง กวาง ชาย

เปน สำมารถ โอ ม้าย ไท จ้อ มี มือ แด ก้าง เตรง กวาง ชาย ไม่ ได้

ก็ ทิ้ง ค่าย ค่ายต เจียง เยียง หนี กลับ ไป ยัง กรุง จัน

ฝ่าย เตรง เกว๊ก ต้าง ตำแหน่ง ว้าย จัง เวียง ซึ่ง เปน พระ ญาติ พระวงษ์ ของ

พระเจ้า เตรง ญวน ตง ว่าง เต้ เตรง เกว๊ก ต้าง อายุ ได้ ๑๕ ปี พระเจ้า เตรง

ญวน ตง ว่าง เต้ ทรง เห็น ว่า เตรง เกว๊ก ต้าง ยังเยาว์ ช่อน ความ คิด

ยังไม่ สัม ควร จะ รับ ราชการ ใน ฝ่าย ทหาร ขณะ เมื่อ กองทัพ จัน ยก มา

คิด บ้าน เมือง อยู่ นั้น เตรง เกว๊ก ต้าง มี สุ่ม ได้ โป้ว พด ไว้ พัน เศษ

แล้ว จารึก อักษร ไว้ ที่ ซะ ๒ ตัว ว่า ห้า โหด ตัก น้ำ ว่าง เอ็ง เปด

เปน ภาษา ไทย ว่า ทำ ตาย ส่วน ข้าศึก ของ พระเดช พระคุณ เจ้า แผ่นดิน

แล้ว เตรง เกว๊ก ต้าง จึง คุม ทหาร ไป สุ่ม ทบ กับ กอง ทหาร ของ คำว ซึ่ง ปลัด

ทัพ เมื่อ เตรง กวาง ชาย รม แก่ ไช จัน นั้น เตรง เกว๊ก ต้าง คุม ทหาร

ไป ตี ปลัด ค่าย พวก จัน จึง ญวน แยก ไป ค่าย หนึ่ง เตรง เกว๊ก ต้าง จับ ตัว

ฮ่อ ฮ่า จ้อ นาย ทหาร เอก ของ จัน ได้ ส่ง มา ให้ ยิง คำว เวียง ปลัด ทัพ ๆ จึง

สั่ง ให้ ทหาร คุม ตัว ฮ่อ ฮ่า จ้อ ไปฆ่า เสีย

ฝ่าย เขียด เกียว กับ หย่า เตื่อง นาย ทหาร เอก ของ ฮ่อ คำว เวียง มี มือ

กำดั่ง เปน อัน มาก เมื่อ เตรง เกว๊ก ต้าง ไป ปลัด ค่าย จัน แยก ไป นั้น

เขียด เกียว กับ หย่า เตื่อง นาย ทหาร ทั้ง สอง คน ก็ ช่วย เตรง เกว๊ก ต้าง รม

ปลัด ค่าย จัน ด้วย ฮ่อ คำว เวียง สรรเสริญ ว่า ฮ่อ คำว เวียง มี นาย ทหาร

เอก ถึง สาม นาย มี มือ พะง อาวุธ เปรี๊ยะ เหมือน นก พิวาบแดง ทั้ง สาม ตัว

เปน หก มีก มีน ร้อน ได้ บน ฮากาศ ครั้น ตี ค่าย พวก จัน ญวน แยก

กลับ ไป แล้ว พระเจ้า เจริง ทน คง ว่าง เต็ก กับ พระเจ้า เจริง ญวริน คง ว่าง เต็ก
ก็ เด็ก ทัพ กลับ มา พระราชวงษ์

ฝ่าย ทัพ เรือ ของ จีน วั ซ้าว ว่า กอง ทัพ บก จีน เสีย ที่ แก่ ญวน แล้ว ทัพ
เรือ ฝ่าย จีน ก็ ดำ กอย ไป หา ทน ได้ สู่ รวมกัน ไม่

ครั้น ต่อ มา พระเจ้า เจริง ทน คง ว่าง เต็ก สิ้น พระชนม์ ฝ่าย เจริง ฮัด
ตก พระราช บุตร ของ พระเจ้า เจริง ญวริน คง ว่าง เต็ก เปน แต่ บุตร ธนัม เห็น ว่า

พระเจ้า เจริง ญวริน คง ว่าง เต็ก จะ มอบ ราช ธนัม บัด ให้ ท้าย คือ เสวย ราช
ธนัม บัด เจริง ฮัด ตก คิด จะ ชิง ราช ธนัม บัด ท้าย คือ เจริง ฮัด ตก จึง มี

หนังสือ ถม ฝาก กับ เรือ พ่อ ค้า ไป ถวาย พระเจ้า ง่วน สี ไซ้ กรุง จีน ขอให้
ยก กอง ทัพ มา รบ กรุง เวียดนาม เจริง ฮัด ตก จะ เปน ได้ ตก ครั้น ฝาก

หนังสือ ไป กรุง จีน ถวาย ธนัม ก็ หา เห็น กอง ทัพ จีน ยก มา ไม่ เจริง ฮัด ตก
จึง หนี ไป อยู่ กับ พระเจ้า ง่วน สี ไซ้ เติมน ให้ พระเจ้า ง่วน สี ไซ้ ยก กอง ทัพ

ไป รบ กรุง เวียดนาม ถ้า ได้ แล้ว เจริง ฮัด ตก จะ ขอ เปน พระเจ้า ผ่านดิน
ปก ครอง กรุง เวียดนาม แล้ว จะ ขอ กับ กอง เก๋ จีน ต่อ ไป

พระเจ้า ง่วน สี ไซ้ กรุง จีน ก็ ทรง เห็น ด้วย เจริง ฮัด ตก จึง ตั้ง ให้
ตั้ง ต่อ เชื้อ เปน แม่ ทัพ कुม ทัพ เรือ บันจุ พล ทหาร ๕๐ หมื่น ไป กับ เจริง ฮัด

ตก รบ กรุง เวียดนาม
ฝ่าย พระเจ้า เจริง ญวริน คง ว่าง เต็ก ครั้น ทรง ทราบ ว่า เจริง ฮัด ตก

พระราช บุตร กลับ เปน สัตว์ นำ กอง ทัพ จีน มา ตั้ง นั้น พระเจ้า เจริง ญวริน
คง ว่าง เต็ก มีความ แค้น เจริง ฮัด ตก ยิ่ง นัก จึง ประชุม ขุนนาง นาย ทหาร

ผู้ใหญ่ ผู้ น้อย เข้า มา เผ้า พร้อ มกัน แล้ว รับ ตั้ง ให้ เจริง กวาง ชาย กับ
ตั้ง คำว่า เวียง จัถ กระบวน ทัพ บก ทัพ เรือ พระองค์ เปน ทัพ หลวง ครั้น จัถ

พร้อมแล้ว ก็ยกออกไป ค่อย ๆ แก่ กองทัพจีน ได้สู้รบกัน กับจีน ที่
ตำบล หว่าง เกียน กับ ตำบล กัน ยื่อ ฆ่า พลทหาร จีน ตาย ลง เปน อัน มาก
ฝ่าย กองทัพเรือจีน สู้ ญวน ไม่ได้ ก็ดำถอยออกไป ทอดสมอ อยู่ชาย ทะเล
นอก ปากน้ำ ค่อย ๆ ถอยลงสู่เมือง แด่ทัพ หนุน อยู่ ถ้า กอง สมเด็จพระ
กอง หนุน มา ถึง แล้ว จึง จะเข้า รบ กรุง เวียดนาม ต่อไป

ฝ่าย พระเจ้า เจริญ ญวน ทรง ว่าง เต็ม มี ไชย ชะนะ แก่ จีน ครั้ง นั้น ได้
สมเด็จพระ อาหาร แด่ เจริญ ดาตรา อาวุธ เปน อัน มาก

ฝ่าย พระเจ้าจางวัน ดี ได้เข้า แผ่นดิน จีน ครั้ง แจ้ง ว่า ถึง ต่อเสีย เสียทัพ
แก่ กรุง เวียดนาม ตั้ง นั้น จึง รับ ตั้ง ให้ โธ ม้ายี้ ไท จือ พระราช บุตร คุณ
เรือ รบ ยก หนุน ไป ช่วย ไท จือ โธ ม้ายี้ ยก กองทัพ มา ถึง จึง ทอด สมอ
อยู่ชาย ทะเล คิด จะ รบ เข้า ทางแม่น้ำ บัด ตั้ง ยาง

ส่วน พระเจ้า เจริญ ญวน ทรง ว่าง เต็ม ครั้ง ทรง ทราบ ว่า ไท จือ โธ ม้ายี้
เปน แม่ทัพ ยก หนุน มา อีก จึง ประชุม ขุนนาง นาย ทหาร มา ปรึกษา การ ที่
จะเอา ไชย ชะนะ แก่ จีน อั้ง ค้าง เวียง จึง ทูล ว่า เมื่อ ครั้ง แผ่นดิน พระเจ้า
โง เวียง ทำ สงคราม กับ เจ้าแม่ทัพ แผ่นดิน ฮั่น ใน ครั้ง นั้น เขา ขรไม้
เลี่ยม ปลาย ให้แหลม แล้ว เขา เหล็ก หุ้ม บัด ลง ได้น้ำ ให้ มาก เมื่อ เวลา น้ำ
ขึ้น เขาเรือ รบ ขนิก เด็ก ออกไป พ้อ ให้เรือ รบ จีน ได้ เข้า มา เกย ขร ต้ม ความ
คิด ของ พระเจ้า โง เวียง ก็ ดี อยู่ แล้ว แต่ ณ นั้น จีน ยัง จะ เด็ด ถอด หนี ไป ได้
บ้าง เพราะว่า ไม่มี มี ลูก หนุน บัด ปากน้ำ ครั้ง นี้ ต้อง ใช้ แบบ นั้น แต่ ต้อง
ทำ ลูก หนุน ชุ่มไว้ บน บก บ้าง ถ้า กองทัพ จีน ได้ กองทัพ เรา ต้อง ปากน้ำ
เข้ามา แล้ว ให้ ทหาร ที่คุม ลูก หนุน อยู่ นั้น ถ้า ขรไม้ แด่ ลูก หนุน ลง ไป บัด
ปากน้ำ เสีย แล้ว เรือ รบ จีน จะ หนี ถอย ออกไป ไม่ พ้น เปน แน่ เรือ รบ

ฝ่ายเรา ถ้า ได้ที่ แล้ว ช่วย กัน ขำ พวก จีน เสีย อย่าให้ เหลือ กัดบ่ ไป ได้
แต่ ดัก คน เดียว

พระเจ้า เติง เญวีน คง ว่าง เตี ครั้น ได้ ทรง พัง ยี่ง คำว เวียง ทด คง นั้น
ก็ ทรง เห็น ชอบ ด้วย จึง รับ สั่ง ให้ ยี่ง คำว เวียง เติง กวาง ชาย เติง ต้าง
เอี้ยต เกี้ยว หย่า เตือง กับ นาย ทหาร ทั้งปวง กุม ทหาร จักการ ตาม ซึ่ง กิด
ไว้นั้น ทุก ประการ

ขุนนาง นาย ทหาร ทั้งปวง จักการ พร้อม เตีจ เตีจ ครั้น ได้ สุกฤกษ์ จึง
กุม เรือ รม ชนิดเล็ก ออก จาก ปาก น้ำ หาย ไชว ทำ ชวน กอง ทักษิณ ให้
เข้า มารบ

ฝ่าย กอง ทักษิณ ก็ ใช้ ใบ ความ ตาม ตาม น้ำ ขึ้น ตี ม้า พ้อ แต่ ช้อง กตอง
เอี้ยต อ้อ อ้อ ยก กอง ทักษิณ เข้า ปาก น้ำ บิด คง ยาง เข้า มา ฝ่าย กอง
ทัพ ญวน ก็ แคว พดาง ตู พดาง หนี พดาง พ้อ กอง ทักษิณ เข้า มา ถึง ต่า แม่ น้ำ
บิด คง ยาง พ้น ปาก น้ำ เข้า ไป หาย กุ้ง น้ำ ฝ่าย ทหาร กอง ชุ่ม ซึ่ง กุม ถูก
ทุ่น อยู่ บน บก ก็ ตก ขร ไม้ ทุ่น ลง ใน น้ำ แล้ว ก็ ชิง ไชว ทุ่น บิด ปาก น้ำ
ไว้นั้น หนา ฝ่าย ทหาร กอง ชุ่ม อยู่ บน บก ครั้น แด เห็น เรือ รม จีน ได้
กอง ทักษิณ เข้า มา หาย กุ้ง น้ำ ก็ ระดม ยิง ชะนุ น้ำ ไม้ ลง มา ค้าง ทำ ฝน
กอง ทักษิณ จะ แวะ เข้า ผัง ก็ ไม่ ได้ พ้อ น้ำ ลง เรือ รม จีน เกย ขร ไม้ บ้าง
ทะลุ น้ำ เข้า บ้าง ต้ม ลง บ้าง

ฝ่าย ยี่ง คำว เวียง กับ เติง กวาง ชาย เห็น ได้ ที่ ก็ ขับ พด ทหาร แคว เรือ
ชนิดเล็ก เข้า โจม ตี ม้า พ้น พด ทหาร จีน ตาย ลง เปน อัน มาก ถ้าใด ที่ เตีต
ถอด หนี พ้น ใน ขณะ นั้น ได้ จะ ออก ไป ปาก น้ำ ก็ ไม่ ได้ ด้วย ถูก ทุ่น ซึ่ง ไชว
บิด ปาก น้ำ ไว้นั้น หนา มั่น คง

ครั้งนั้น ทหาร ญวน นำ ทหาร จีน คายลง ประมาณ ๕ หมื่นเศษ ที่จมน้ำ คายเสีย ทั้งแม่ทัพ นาย กอง ก็ มาก ที่ เหลือ คาย ทหาร ญวน ก็ จับไว้ทั้งสิ้น พวก ทหาร จีน ไม่มี ผู้ใด ที่ จะหนี เล็ดลอด ไป ได้ ใน ตำแม่ น้ำ บัด คั้ง ยาง แดง ไป ด้วย โด่หิต ทั้งแม่ น้ำ อาศ พดอย เกดิออน กดาตไป ราษฎร ที่ อาศัย รย อยู่ ตาม ลำ แม่ น้ำ จะ คัก น้ำ กิน ก็ ไม่ ได้ ทั้ง แต่ นั้น มา กรุง จีน ก็ เช็ด ขยาด ผู้มีชื่อ ทหาร กรุง เวียดนาม นาม ดัง มาก ไม่ อาจ ยก มา ย้าย เชตร แคน กรุง เวียดนาม เหมือน เช่น แต่ ก่อน

ฝ่าย พระเจ้า เจริญ เญวิน ทรง ว่าง เตี ครั้น เมื่อ มี ไซย ชำระ แก่ ชำ คัก แล้ว ก็ เด็ด จ ยก กอง ทัพ กัดบ เข้า เมือง ทั้ง ต้อง ทั้น รับสั่ง ให้ เจ้าพนักงาน จัด เครื่อง โต๊ะ และ สุราเลี้ยง แม่ทัพ นาย กอง กับ นาย ทหาร ทั้งปวง เบน ที่ วัน เริง แล้ว เลื่อน ยศ ให้ แก่ แม่ทัพ นาย กอง แล พระราชทาน เงิน ทอง เลื้อ ผัว รางวัด ให้ แก่ นาย ทัพ นาย กอง แล นาย ทหาร เบน อัน มาก

ราษฎร ใน กรุง เวียดนาม ครั้ง นั้น ได้ อยู่เย็น เป็น สุข เพราะ บารมี แล อำนาจ ของ พระเจ้า เจริญ เญวิน ทรง ว่าง เตี มา ได้ หหลาย ปี พระเจ้า เจริญ เญวิน ทรง ว่าง เตี ครอง ราช ธรรม บัด มา ได้ ๑๕ ปี พระองค์ มขบ ราช ธรรม บัด ให้ แก่ เจริญ คว้าง ท้าย คือ พระราชโอรส ที่ ๑ ขึ้น เสด็จ ราช ธรรม บัด ทรง พระนาม ตาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า เจริญ อัน ทรง ว่าง เตี ครั้น ยก ราช ธรรม บัด ให้ แก่ พระราชโอรส แล้ว จึง รับสั่ง ให้ เจ้าพนักงาน จัด โต๊ะ และ สุราเลี้ยง พวก ขุนนาง ทั้งปวง เมื่อ เวลา นั้น โต๊ะ รับ พระราชทาน แดง อยู่ นั้น พระองค์ ครดิ แก่ ขุนนาง ทั้งปวง ว่า เรา ทุก วัน นี้ มีความ เดื่อม ไสย ศวิทธา เชื้อ คือ รัก โกร ใน พระพุทธ ภาษณีย์ กว่า ราช ธรรม บัด ได้ ร้อย เท่า พันทวี เพราะ ฉนั้น เรา จึง ณะ ราช ธรรม บัด

ให้แก่ บุตร ของ เรา เสีย บัดนี้ เรา จะ ขอ ตา ท่าน ทั้งหลาย ออก บรรพชา
บำเพ็ญ เพียร กระทำ การ ของ สุกต ผ้าย สมณะภิกขุ ราชการ สิ่ง ไต ใน เมื่อ
เวลา เรา ยัง เปน เจ้า แผ่นดิน อยู่ แต่ ได้ พูดว่า กล่าว ประวิภาศ แก่ ท่าน ทั้งหลาย
อัน เปน ความ ต่อกัน ไม่ เปน ที่ พอ หู พอ ใจ ท่าน ทั้งหลาย ๆ จง อย่า มีความ
อาฆาต ผูกใจ โกรธ แค้น ต่อ เรา เลย จะ เปน เหว กรรม แก่ เรา ท่าน ต่อ ไป
แต่ เรา ขอ ฝาก บุตร ของ เรา แก่ ท่าน ทั้ง หลาย ด้วย ขอ ให้ ท่าน ทั้ง หลาย
จง รัก รัก กัน ช่วย กัน หนุน หนุน บุตร ของ เรา ให้ ปก ครอง แผ่นดิน กรุง เวียดนาม
นาม เพื่อให้ ราชบุตร ได้ ความ สุข อยู่ สิ้น กาล นาน ถ้า บุตร เรา คน นั้น
มิ ได้ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม กระทำให้ อาณา ประชา ราชบุตร ได้ ความ เดือดร้อน
ใน อัน ไร ที่ แล้ว ท่าน ทั้ง หลาย จง ถอด ออก เสีย จาก ราช สัมบัต แล้ว เลิก
อยู่ใน พระวงษา นวงษ์ ของ เรา หรือ ว่า บุตร ของ เรา คน ไต คน หนึ่ง ซึ่ง เปน
ผู้ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม สมควร ที่ จะ บำรุง พระพุทธ สักนา แล อาณา ประชา
ราชบุตร ให้ อยู่ เย็น เปน สุข ได้ แล้ว ท่าน ทั้ง หลาย จง ยก ผู้ นั้น ขึ้น เปน เจ้า
ครอง ราช สัมบัต ต่อ ไป คราว ตั้ง นั้น แล้ว ก็ เสด็จ ขึ้น ฐาน นาง ทั้ง ปวง กัน
เลี้ยง แล้ว ก็ พา กัน กลับ บ้าน เรือน

พระเจ้า เสด็จ เญวีน คง ว่าง ได้ เสด็จ ราช สัมบัต ได้ ๑๕ ปี เสด็จ ออก
บรรพชา ประทับ อยู่ ณ วัด เจิน ยาว คือ ได้ ๘ พรรษา ก็ ขึ้น พระชนมายุ
พระองค์ ได้ ทรง จัด การ บ้าน เมือง เรียบร้อย ปราศ จาก โจร ผู้ ร้าย แล ข้าศึก
ไม่ อาจ มา ย่ำยี พระราช อาณา เขต ของ พระองค์ ได้ อาณา ประชา ราชบุตร
ได้ อยู่ เย็น เปน สุข มา ช้านาน

อยู่มาวันหนึ่ง พระเจ้าเติ้ง อัน ตง ว้าง เตี พบ พระ ชักสร ซึ่ง เปน ตาม
พระราช หักด ของ สมเด็จพระราช บิดา ทรง แต่ง ไว้ ข้าง ที่ สมบัติ หัก ใจ ความ
ว่า สิ่ง ไต ไต ใน โลกย์ ที่ มนุษย์ นิยม สรรเสริญ กัน ว่า ดี ว่าเป็น ประเสริฐ เลิศ
ยิ่ง แต่ ว่าเป็น ของ เทียง แท้จริง นั้น ย่อม ไม่ เปน ของ จริง แต่ เปน ความ
จริง ได้ ทั้ง สิ้น อัน สมบัติ มนุษย์ ก็ ไม่ ประเสริฐ เท่า สมบัติ เทวดา ๆ ที่ ไม่
ประเสริฐ เท่า พระนิพพาน ผู้ ไต เปน บุตร ของ พระ มหากรรม ศรัย แล้ว
ก็ สรรเสริญ กัน ว่า ประเสริฐ แล้ว แต่ แท้ ที่ จริง ก็ ไม่ ประเสริฐ เท่า เปน บุตร
ของ พระ ศกดา กต อวหันต์ สัมมา สัมพุทโธ

พระเจ้า เติ้ง อัน ตง ว้าง เตี ครั้น เห็น ชักสร ตาม พระราช หักด ของ
สมเด็จพระราช บิดา ทรง ไว้ เปน พระราช นิพนธ์ ดัง นั้น พระองค์ เกิด ความ
สังเวช สลด พระไทย เป็ หน่าย คือ ราช สมบัติ สิ้น ความ อาศัย ใน กาม สุข
มุ่งหมาย แต่ ฝ่าย เหนือ อัน หวัง จะ ออก ให้ พ้น จาก สังสารวัฏฏทุกข์ พระเจ้า
เติ้ง อัน ตง ว้าง เตี เสวย ราช สมบัติ ได้ ครบ ๖๐ ปี ทรง เป็ หน่าย ใน ศิริราช
สมบัติ จึง มอบ เวร ราช สมบัติ ให้ แก่ เติ้ง เกียว พระราช โอรส ที่ ๔ ถวาย
พระนาม ตาม ยี่ ห่อ ว่า พระเจ้า เติ้ง มิน ตง ว้าง เตี ครั้น มอบ ราชสมบัติ
ให้แก่ พระราช โอรส แล้ว พระองค์ ก็ เสด็จ ไป บรรพชา อยู่ ณ สำนัก วัด เขา
อัน ชื่อ คือ ไต้ หก พรรษา ก็ สิ้น พระชนม์ อยู่ ใน วัด นั้น

พระเจ้า เติ้ง มิน ตง ว้าง เตี เสวย ราช สมบัติ ใน คราว นั้น พวก ขุนนาง กัง ฉิน
สอ พลต ได้ โอกาส เข้า ประจบ ประแสง ยุแยง ยกโทษ หา ความ ผิด ได้ เติ้ง
เถวัก เติ้ง ซึ่ง เปน ขุน นาง ชื่อ ทรง ตง ฉิน พระเจ้า เติ้ง มิน ตง ว้าง เตี ก็ มิ ได้
ทรง สอดส่อง วินิจฉัย ได้ สอน ให้ เห็น เท็จ แต่ จริง โดย ยุติธรรม ไม่ ทรง เชื้อ

ก็อ ถ้อยคำ ของ พวกขุนนาง ที่ สอ พดธ ยอ เจ้า แต่ ฝ่าย เดียว จึง รับ ตั้ง
ให้ เอา ตัว เครื่อง เกิด ก็ เครื่อง ไป ประหาญ ชีว คร เดียว พระเจ้า เครื่อง มีน คง
ว่าง เตี เสวย ราช สมบัติ ได้ .๕ มี ก็ สิ้น พระชนม์

ขุนนาง ทั้งปวง จึง ยก ถวาย คือ เครื่อง เหนือ พระราช โอรัส ขึ้น ครอง ราช สมบัติ
ถวาย พระนาม ตาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า เครื่อง เขื่อน คง ว่าง เตี ๆ พระองค์
เอา พระ ไทย ได้ จัด ราชการ บ้าน เมือง แด บ้าง พระพุทธ ศาสนา ถ้า พระใคร่
มีลูก ลูกใด คำว่า ไร โต ยัง ขาด ตก นก พ่อ ยัง อยู่ ก็ รับ ตั้ง ให้ ขุนนาง ฝ่าย
ชาต กษณ คัด ออก เพิ่ม เต็ม ขึ้น แด ก่อ พระ รูป เจดีย์ ถวาย ไว้ ใน พระอาราม
แด เมือง ไค ซึ่ง อยู่ ใกล้ ชาย ทะเล ย่อม มี ก่อใหญ่ เคย ขัด มา ท่วม บ้าน เรือน
ราษฎร ทุก ปี พระองค์ รับ ตั้ง ให้ เจ้าพนักงาน เอาดิน แด ทราบ ศิลา ไป ถม
ทำเป็น กำแพง กัน น้ำ มี ให้ ก่อขึ้น ขัด เข้า มา ท่วม บ้าน เรือน ได้ ครั้น นั้น
ราษฎร มีความ สุข สมบูรณ์ มาก

ครั้น กาล ถ่วง มา ที่ คำบด เมือง ต้า ยาน มี พวก คน ร้าย ตั้ง เป็น กอง
เป็น เหล่า คัด ขบถ ขึ้น หมาย พวก ด้วย กัน พระเจ้า เครื่อง เขื่อน คง ว่าง เตี จึง
รับ ตั้ง ให้ เจียว เหยี้ย ไช่ เป็น แม่ทัพ พระองค์ เป็น ทัพ หอง ยก กอง ทัพ
ออกไปปราบปราม เจียว เหยี้ย ไช่ เตี้ย ที่ แก่ ขำ คัก ตาย ใน ที่ รบ
พระเจ้า เครื่อง เขื่อน คง ว่าง เตี จึง รับ ตั้ง ให้ เหวง ยี่ง ตรง ห่าน เป็น แม่ ทัพ
คุม ทหาร ออกไป ต่อสู้ แก่ ขำ คัก ได้ ที่ มี โขย ชำระ ปราบปราม ขำ คัก เรียบ
ร้อย แล้ว ก็ คุม ทหาร กลับ มา ค่าย หอง เจ้า พระเจ้า เขื่อน คง ว่าง เตี ๆ จึง
ตรัส ปรึกษา แก่ เหวง ยี่ง ตรง ห่าน ว่า อัน หัวเมือง ตา กาว นั้น ตั้ง อยู่ ตาม
ซอก ห้วย ขาร เขา ที่ ยังมี อยู่ หลาย เมือง ที่ ยัง ไม่ มา ถอน ม้อม ค่อ เรา ท่าน
จง คุม ทหาร ไป ปราบปราม เตี้ย ให้ รบ คาย

เหงวี้ยง ครุ่ง ห่ง่าน ครั้น ได้รับ ตั้ง แล้ว ก็ จัด ทหาร พร้อง ด้วย เครื่อง
 ตำตรา อาวุธ สะเมี่ยง อาหาร แล้ว ก็ ยก กอง ทัพ ออกจาก เมือง
 ค่าย ร้อน แรม มา หลาย วัน ถึง เมือง ชำ ใจ คือ เมือง ชำ เหนือ ชำ ได้
 ก็ ค้าง ค่าย มั่น คง ไว้ แล้ว ยก ทหาร ไป เทียบ รบ ดาว ดาว พวก ดาว ดาว
 ทั้งปวง ตั้ง ไม่ ได้ ก็ เข้า ยอม สำนึกดี แก่ เหงวี้ยง ครุ่ง ห่ง่าน ทั้ง สิ้น เหงวี้ยง
 ครุ่ง ห่ง่าน จึง มี บอก มา กราบ ทูล ข้าราชการ ทัพ ให้ พระเจ้า เสร้ง เขียน
 คง ว้าง เต็ม ทรง ทราบ ทุก ประการ

✕ พระเจ้า เสร้ง เขียน คง ว้าง เต็ม ทรง ทราบ ไม่ บอก ของ เหงวี้ยง ครุ่ง ห่ง่าน
 ตั้ง นั้น พระองค์ มี พระไทย ยินดียิ่งนัก จึง รับ ตั้ง ให้ ขุนนาง ข้าหลวง นำ
 เสา ศิลา ขึ้น ไป บั๊ก เขตรแดน ไว้ ที่ เมือง ชำ เหนือ ชำ ได้ กับ จารึก ชื่อ เหงวี้ยง
 ครุ่ง ห่ง่าน ไว้ ที่ เสา ศิลา นั้น บราจ มา จน ทุกวัน นั้น เหงวี้ยง ครุ่ง ห่ง่าน ก็
 เด็ก ทัพ กลับ มา ยัง ค่าย หลวง พระเจ้า เสร้ง เขียน คง ว้าง เต็ม ก็ เด็ก ทัพ
 เสด็จ กลับ มา ยัง เมือง ทั้ง สอง ท้อง

ครั้น ต่อ มา มี ดาว ดาว จำ พวกหนึ่ง ไม่ ปรากฏ ชื่อ ว่า เมือง โต ยก กอง
 ทัพ มาย้าย อาณาเขต เมือง นคร หลวง พระบาง ด้วย เขตแดน เมือง นคร
 หลวง พระบาง คิด ค่อ กัน กับ เมือง เง่ อาน ซึ่ง เปน ราช อาณา เขต กรุง
 เวียดนาม เจ้า เมือง นคร หลวง พระบาง มี บอก มา ยัง ผู้รักษา เมือง เง่ อาน
 ให้ ยก กอง ทัพ ไป ช่วย ห้า หมู รือ ห้าย นาย ทหาร เอก เจ้า เมือง เง่ อาน จึง
 ยก กอง ทัพ ไป ช่วย เมือง นคร หลวง พระบาง รบ เสีย ที่ แก่ ดาว ดาว ห้า
 หมู รือ ห้าย ค่าย ใน ที่ รบ

พระเจ้า เสร้ง เขียน คง ว้าง เต็ม ด้วย ราช สัมปต ได้ ๓๓ ปี ก็ ถิ่น พระชนม์

ครั้งทำว พระราชโอรสที่ ๓๐ ของพระเจ้าเครื่องมื่น คงว่างได้ ซึ่งเปน
 พระอนุชาแห่งพระเจ้าเครื่องมื่น คงว่างได้ ขึ้นเสวยราชสมบัติทรงพระ
 นามตามยี่ห้อยว่า พระเจ้าเครื่องมื่น คงว่างได้ ๆ ทรงจัดการบ้านเมือง
 ก่อสร้างบ้านคูประตู หอรับเพิ่มเติมขึ้นทุกปากน้ำหายโศก แด่จัด
 ขุนนางตำแหน่งเลื่องเทอเปนข้าหลวงกองมณฑลทุก ๆ เมือง กับมีกอง
 ทหารตระเวนจับโจรผู้ร้ายทุกเมืองมิให้มั่วสุมประชุมกันขึ้นได้ กับสอน
 ได้หนังสือแปลเพลงฮาวุซต่าง ๆ กรุงเวียตนามครั้งนั้น มีความเจริญ
 ราษฎรมีความสุขมาก เพราะพระบารมีของพระเจ้าเครื่องมื่น คงว่างได้
 เมื่อออกไปทั่วอาณาเขตร เมืองเขมร ดาวดาวแจ่ม ได้นำเครื่อง
 บรรณาการมาถวายทุกปีมิได้ขาด

ฝ่ายเจมอเปนชาวเมืองจาม นำช้างเผือกผู้ ๓ ช้าง ม้าขาว ๑ ม้า
 กับมดตัวใหญ่ วิปลาดกว่ามดทั้งปวง ๑ มด มาถวายพระเจ้าเครื่องมื่น
 คงว่างได้ แล้วทูลยุยงพระเจ้าเครื่องมื่น คงว่างได้ว่า ก็โยกกับคร่ำว่า
 เจ้าเมืองจามคิดขบถ ขอให้อภัยโทษไปรบเมืองจาม ถ้าปราบ
 ปราบเมืองจามราบคาบแล้ว เจมอจะขอเปนเจ้าเมืองจามต่อไป

พระเจ้าเครื่องมื่น คงว่างได้ก็ทรงเชื่อเจมอ พระองค์จึงเสด็จยกทัพ
 เรือไปถึงตำบลทะเลโก่หัตถ์ บังเกิดลมพายุพัดคลื่นใหญ่ ถมจัตเรือรบ
 ทั้งปวงไปไม่ได้ จึงเสด็จกลับมาเมืองทั้งต้องทัน แล้วรับสั่งให้
 เจ้าพนักงานก่อสร้างถ้ำพระตำหนักขึ้นหลายถ้ำ แล้วสร้างสวนดอกไม้
 แด่เลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ เปนที่สนุกสนานยิ่งนัก แล้วพระเจ้าเครื่องมื่น คง
 ว่างได้ให้ประชุมพวกเสนาผู้ใหญ่ ค่ำเข้ามาในพระราชวัง เต้นการพนัน

ต่าง ๆ หาได้เขา พระไทย ใส่ใน ราชการ บ้าน เมือง ต่อไป ไม่ ตั้งแต่นั้น
มา ราชการ บ้าน เมือง ก็ แปร ปรวน เป็นไป ต่าง ๆ

พระเจ้า เจริญ ทรุค วัง เตี เมื่อ พระองค์ ยัง เป็น วัง คือ ทรง พระเยาว์
อยู่นั้น พระองค์ ตาม พระเจ้า เจริญ มั่น ทรุค วัง เตี ซึ่งเป็น พระราช บิดา เด็ดจ
ไป ทอด พระเนตร ชม ปลา ใน ทะเล ลาม พระองค์ พลาด ตก ลง ใน น้ำ
ใครว กัน ช่วย กู้ ขึ้น มา ได้ พระองค์ จึง ไม่ สิ้น พระชนม์ ครั้น พระองค์
ทรง พระเจริญ ได้ ราช สัมบัค จึง มี พระไทย รัก ใคร่ โปรด ปรานี ใครว กัน
ยิ่ง นัก ใครว กัน จึง ทูล ขอ นาง จิ่ง ถี ซึ่งเป็น น้องสาว ของ ใครว กัน ให้
เป็น พี่ น้อง กับ นาง วัง ท้าย โห้ว ซึ่งเป็น พระชนนี ของ พระเจ้า เจริญ ทรุค
วัง เตี ๆ ก็ โปรด ทรง พระอนุชา ยอม ให้ นาง จิ่ง ถี เป็น พี่ น้อง แก่ นาง
วัง ท้าย โห้ว พระราช มารดา แต่ นาง จิ่ง ถี นั้น เดิม เป็น คน ผัก หนั ขบ ร้อง
นาง จิ่ง ถี เป็น ขู้ รัก กัน กับ เยื่อง เคื่อง คือ โพร พด เวื่อน นาง มี ครรภ์ ได้
ประมาณ สัก ๓ เดือน กุง ตึก เวื่อง ซึ่งเป็น พระญาติ พระวงศ์ กับ พระเจ้า
เจริญ ทรุค วัง เตี เห็น ตักษณ นาง จิ่ง ถี หมด จด จึง ทูล ขอ นาง จิ่ง ถี มา
เป็น ภรรยา ครั้น นาง จิ่ง ถี คดอด บุตร ออก มา เป็น ชาย กุง ตึก เวื่อง ก็
สำคัญ เข้า พระไทย ว่า เป็น บุตร กุง ตึก เวื่อง ๆ จึง ให้ ชื่อ ว่า เจริญ ทรุค
เทต แต่ ที่ จริง นั้น เป็น บุตร ของ เยื่อง เคื่อง คือ

พระเจ้า เจริญ ทรุค วัง เตี ไม่มี พระราช บุตร ที่ จะ สืบ พระวงศ์ ต่อไป
พระองค์ จึง ยก เยื่อง ทรุค เทต ขึ้น เป็น วัง ท้าย คือ พระเจ้า เจริญ ทรุค
วัง เตี เสวย ราช สัมบัค ได้ ๒๘ ปี ก็ สิ้น พระชนม์ เยื่อง ทรุค เทต ได้
ราช สัมบัค ยัง ไม่ทัน จะ ได้รับ พระนาม เยื่อง ทรุค เทต เป็น คน หยาบ ข้ำ

ฆ่า นางเหวตือ วังท้ายไคว ซึ่ง เป็น พระชนนี ของ พระเจ้า เจริญ หยุตง วังเต้เสีย
 เจริญ ครีกร ขุนนาง ผู้ ใหญ่ มีความ โกรธ แค้น เคียด ร้อน ต้อ แผ่นดิน จึง
 เกิดย กล่อม ได้ ไพร่ พล ทหาร เปน อัน มาก ก็ ยก มา ทำ สงคราม กับ เมือง
 หญริก เทต ผู้ มี เมือง หญริก เทต ไม่ ได้ เมือง หญริก เทต ก็ ฆ่า
 เจริญ ครีกร ตาย ใน กลาง ที่รบ

ฝ่าย เจริญ ผู้ ซึ่ง เป็น พระราช บุตร ที่ ๓ แห่ง พระเจ้า เจริญ มิน คง วังเต้
 จึง อพยพหนี ขึ้น ไป อยู่ ปลาย น้ำ ต้าว ยาง ต้อ กัน กับ เขตแดน ดาว กาว
 สิบสอง ภู ไทย เจริญ ผู้ มัว ดุ่ม ได้ ไพร่ พล ทหาร เปน อัน มาก จึง ยก
 กองทัพ ลง มา เมือง ทั้ง ถึง ท้น ทำ สงคราม กับ เมือง หญริก เทต เจริญ เห็น
 ได้ ฆ่า เมือง หญริก เทต กับ ทั้ง ครอบงำ เมือง หญริก เทต เสีย สิ้น แล้ว เจริญ
 เห็น ก็ ขึ้น เสวยราช สมบัติ ทรง พระนาม ตาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า เจริญ
 แห่ง คง วังเต้ ๆ ตั้ง ให้ กวี จิน เปน ขุนนาง ผู้ ใหญ่ ตั้ง ให้ เขย หยุ เปน
 ขุนนาง สำหรับ เชิญ พระแสง ข้าง ที่

ครั้ง นั้น เมือง จาม คิด ขบถ ยก กองทัพ มา ย่ำยี พระราช อาณา เขต
 กรุง เวียดนาม พระเจ้า เจริญ แห่ง คง วังเต้ เสวยราช สมบัติ ได้ ๓ ปี พระองค์
 ทรง มอบ ราช สมบัติ ให้ แก่ เจริญ กัน ซึ่ง เป็น พระเจ้าน้อง ยาเธอ ขึ้น เสวย
 ราช สมบัติ ถวาย พระนาม ตาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า เจริญ แห่ง คง วังเต้ ๆ
 เสวยราช สมบัติ ได้ ๕ ปี พระองค์ ก็ มีความ แค้น เจ้า เมือง จาม ยิ่งนัก
 จึง เสด็จ ยก พยุหะโยธาทัพ จะไป ปราบ เมือง จาม พอ กองทัพ ยก เข้า มา
 ถึง ตำบล ก็ มาง ดั่ง เปน เขตแดน เมือง จาม พระเจ้า เจริญ แห่ง คง วังเต้
 ประชวร มี พระ อาการ หนัก ก็ สิ้น พระชน มายุ อยู่ใน กลาง ทัพ พวก

นาย ทักษณ กอง ก็เชิญ พระศัพ ทถัม มา เมือง ทั้ง ถึง ทั้น เชิญ พระศัพ เข้า
 ประคิษฐาน ใน พระราช นิเวศ พร้อม ด้วย ขุน นาง ผู้ใหญ่ ผู้น้อย ฝ่าย
 ทหาร พด เรือน แด พระวงษา นุวงษ์ จึง เชิญ พระศัพ ไป ผั่ง ไร่ ตาม
 ชรรณ เนียม กระษัตริย์แล้ว จึง พร้อม ใจ กัน ยก เตรง์ เขียน ท้าย คือ พระ
 ราชโอรสที่ ๑ ของ พระเจ้า เว้ คง ว้าง เต้ ชัน ครอง ราช สัม บัตติ ถวาย
 พระนาม ตาม ยี่ ห้อ ว่า พระเจ้า เตรง์ เม ว้าง เต้ ๆ ก็ ยัง ทรง พระเยาว์
 อยู่ มิ ได้ เหา พระไทย ได้ ราชการ บ้าน เมือง พระองค์ รม สั่ง ให้
 เจ้าพนักงาน สร้าง วัง ไร่ บน ยอด เขา เกียง เซิง ขน เหา ทพย สิ้น เงิน
 ทอง ของ วิเศษ ค้าง ๆ ชัน ไป ผั่ง ไร่ บน ยอด เขา เกียง เซิง เป็นอัน มาก

ขณะ นั้น กวี่ จิน เปน ผู้สำเร็จ ราชการ แผ่นดิน เห็น พระเจ้า เตรง์ เม
 ว้าง เต้ ทรง ประกอบ การ ผิด ราช ประเพณี ไม่ เปน ประโยชน์ แก่ บ้าน เมือง
 เปด็อง ทพย แผ่นดิน ใน อัน ไซ้ ที่ ทั้ง ไร่ ก็ จะ ทำ ให้ บ้าน เมือง เปน จุลาลด ต่าง ๆ
 กวี่ จิน จึง ถอด พระเจ้า เตรง์ เม ว้าง เต้ ออก เสียบ จาก ราช สัม บัตติ ยก ให้
 เปน แค้ ตำแหน่ง ดัน ตัก เวียง คือ ต่าง กรม ภายหลัง ให้ คน สนิท ถอบ ไป
 ข่า พระเจ้า เตรง์ เม ว้าง เต้ เสียบ พระเจ้า เตรง์ เม ว้าง เต้ พระองค์ นี ด้วย
 ราช สัม บัตติ เปน กระษัตริย์ อยู่ ได้ ๓๒ ปี

กวี่ จิน จึง ยก เตรง์ งู ซึ่ง เปน พระราชบุตร ที่ สุด ของ พระเจ้า แห่ง คง
 ว้าง เต้ ชัน ด้วย ราช สัม บัตติ ถวาย พระนาม ตาม ยี่ ห้อ ว่า พระเจ้า เตรง์
 กุ่น คง ว้าง เต้ ๆ พระ องค์ ครอง ราช สัม บัตติ มา ได้ ๘ ปี ทรง พระราช
 คำริห์ เห็น ว่า กวี่ จิน เปน ผู้ดี ราช สัม บัตติ พระองค์ ไม่ มี อำนาจ ซึ่ง จะ
 ปลก ครอง แผ่นดิน คือ ไป ได้ พระองค์ ทรง พระราช คำริห์ เห็น คง นั้น แล้ว

จึงทรง ณะ ราช สัมบัคิ เสีย เล็ดจ ออก ทรง ผนวช เปน สมณะ นำเพ็ญ

พระราช กุศต ทรง รับ ความ ปราบนา ตัก บา โดย ใน โดภย์

ฝ่าย กวี จิน จึง ยก เกร็ง ชาน พระ ราช โอรส ของ พระ เจ้า เกร็ง ถุ่น ตง อย่าง เติ
 ชน เสีย ราช สัมบัคิ ทรง พระ นาม ตาม ยี่ หือ ว่า พระเจ้า เกร็ง เกี้ยว
 วัง เติ ครั้น ภาย หลัง กวี จิน จึง ใช้ ให้ คน สนิท ตอบ ไป ประหาร ชีวิต
 พระเจ้า เกร็ง ถุ่น ตง วัง เติ ซึ่ง บรรพชา อยู่ ณ วัด นั้น เสีย ครั้น ภาย หลัง
 กวี จิน ถอด พระเจ้า เกร็ง เกี้ยว วัง เติ ออก เสีย จาก ราช สัมบัคิ ให้ เปน
 แต่ ที่ บำว นิน เวียง คำ แหม่ง ยศ เจ้า ต่าง กรม พระ เจ้า เกร็ง เกี้ยว ตง วัง เติ
 อยู่ ใน ราช สัมบัคิ ๒ ปี เท่านั้น

กวี จิน ยก ตัว ชน เปน เจ้า แผ่นดิน ย้าย ไป ตั้ง กรุง อยู่ ตำบล ชาน
 โตน ต่ง เมือง ทน ว่า ชนา นาม ยี่ หือ แผ่น ดิน ว่า แผ่นดิน ค่าย งู แล้ว
 เปเลี่ยน แซ่ กวี เสีย เรียก ว่า แซ่ ให้

เมื่อ ครั้ง แผ่น ดิน พระเจ้า เกร็ง เติ วัง เติ พระองค์ ทรง พระ สุบินนิมิตร
 เห็น เปน คำ โคตง ปณณา ๔ ข้อ ๆ ๓ ว่า กรุง ยางายี ไซ่ ชิด ข้อ ๒ ว่า
 โป้ย ไท่ว เอ็ง เก้ง ตว่า ข้อ ๓ ว่า เก้ง บัด เก ไถ่ว เญริน ข้อ ๔ ว่า ยาย ตรี
 ก็ เบิก เคือง แปล เปน ภาษา ไทย ได้ ความ ว่า ถ้า กตง แผ่น ดิน มี
 ชาติ วานร หน้าแดง เปน ที่ สนิท ชิด ชน แห่ง กระษัตริย์ มี ไก่ ขาว ตัว หึ่ง
 บิน ขึ้น บน พระ ที่ นัง ย่อม รั อยู่ แล้ว ว่า ไม่ มี ความ เจริญ โคตง ปณณา ๔ ข้อ
 นี้ ได้ แก่ กวี จิน คิด ขบถ ต่อ แผ่น ดิน

เมื่อ กวี่จิ้น ได้แผ่นดินแล้ว จึง ขุนาน นาม ยี่ห้อย ว่า พระเจ้า ท้าย
เถียง ว่าง เตี ครั้น ภาย หลัง กวี่จิ้น จึง ยก ราช สัมบัติ ให้แก่ บุตรชาย
เป็น เจ้า แผ่นดิน

ฝ่าย เกร็ง ต้าก กับ เกร็ง เกตัม เจิม พอลวงษ์ แซ่ เกร็ง พร้อมใจ กัน มั่ว
สู้ ได้ ไพร่ พลทหาร ประมาณ ๓ พัน คน จึง คุม ทหาร จะ เข้า เมือง ทน
ว้า ถ้า จัก กวี่จิ้น เสีย

ฝ่าย กวี่จิ้น ครั้น แจ้ง ว่า เกร็ง ต้าก เกร็ง เกตัม เจิม คุม ทหาร จะ เข้า
เมือง ทำร้าย แก่ กวี่จิ้น ๆ จึง คุม ทหาร เปิด ประตูเมือง ออก ไป ต่อสู้ แก่
เกร็ง ต้าก เกร็ง เกตัม เจิม เป็น ฝ่ายมารดา พวก แซ่ เกร็ง มี พล ทหาร น้อย
สู้ ทหาร กวี่จิ้น ไม่ได้ กวี่จิ้น ถอน รับ ตัว เกร็ง ต้าก เกร็ง เกตัม เจิม ได้
สั่ง ให้ มา เสีย ทั้ง สอง คน ใน ถิ่นนี้ นั้น กรุงจิ้น เบียดเบียน แผ่นดิน ง่วนเฉียว
เป็น แผ่นดิน ได้ เหมง แล้ว พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เหมง แต่ง ราช ทูต มาก รุง
เวียด นาม เกตย กัดอม พระเจ้า กรุงเวียด นาม ให้ เป็น ประเทศ ราช อ่อน
น้อม ต่อ กรุงจิ้น เมื่อ ราช ทูต จิ้น มา นั้น กวี่จิ้น ก็ คำนวณ รับ เสีย ๓
ราชทูต กรุงจิ้น แผ่นดิน ได้ เหมง โดย เป็น อันดี มิ ให้อาหาร ร้อนใจ
ราช ทูต จิ้น เป็น คน พอใจ ใน การ สัตว์ ที่ รุปงาม กวี่จิ้น ก็ จัด หา มา ปฏิบัติ
ราช ทูต จิ้น ตาม ความ ปราศรัย กวี่จิ้น จึง จัก ไต่ถาม สู่รา เญียง ราชทูต
จิ้น แล้ว กวี่จิ้น จึง ปราศรัย แก่ ราชทูต จิ้น ว่า พระเจ้า แผ่นดิน วงษ์
แซ่ เกร็ง ซึ่ง ปก ครอง กรุง เวียดนาม ทุก วัน นี้ ก็ สืบม ถูย เชื้อ วงษ์
หมดสิ้น แล้ว ไม่มี ผู้ใด ซึ่ง จะ ปก ครอง แผ่นดิน ต่อไป ตัว ข้าพเจ้า

นี้เปน ชู้ม้า บุตร ชาย ของ พระเจ้าแผ่นดิน ตรัง ข้าพเจ้า จึงได้ ปกครอง
แผ่นดิน ไว้ ข้าพเจ้า หวัง ใจ อยู่ว่า พระเจ้าแผ่นดิน ได้ เหมง เปน ที่ พัง
ตัว ข้าพเจ้า นี้ แก่ ชรา แล้ว จะ มอบ ราชสมบัติ ให้ ย้าย เถือง บุตร ข้าพเจ้า
ซึ่ง เปน หลาน ของ พระเจ้าแผ่นดิน วงษ์ แซ่ ตรัง ปกครองแผ่นดิน ต่อไป ท่าน
ราชทูต ไป ยัง กรุง จีน แล้ว ขอ ท่าน ราชทูต ได้ ช่วย กราบ ทูล พระเจ้า
แผ่นดิน ได้ เหมง ให้ ทรง ทราบ ด้วย แล้ว ข้าพเจ้า จะ แต่ง ราชทูต ถึง ราชสำนัก
กับ เครื่อง ราชบรรณาการ ไป ถวาย พระเจ้า กรุงจีน กับ ขอ หอง ให้ บุตร
ข้าพเจ้า เปน พระเจ้ากรุง เวียดนาม แต่ ขอ เปน ข้า ขอบ รัชชเสมาต่อไป
ราชทูต จีน ได้ พัง กวี่ จิน พูล ลา ย้อน หวน นอบ น้อม โดย คดี ตั้ง นั้น ก็ รับ
คำ ของ กวี่ จิน ทุก ประการ ครั้น นั้น เสร็จ แล้ว ราชทูต ก็ กลับ มา ยัง
กรุง กว๋น ที่ พัก แล้ว ราชทูต จีน ก็ ถวาย กวี่ จิน กลับ ไป ยัง กรุงจีน ครั้น
ราชทูต จีน กลับ ไป แล้ว กวี่ จิน จึง แต่ง ราชสำนัก ให้ เหวี่ยง ดาว เปน
ราชทูต นำ ราชสำนัก เครื่อง บรรณาการ ไป ถวาย พระเจ้าแผ่นดิน ได้
เหมง เหวี่ยง ดาว จึง เปลี่ยน ชื่อ แด แซ่ เตม เตี้ย ว่า แซ่ ตรัง ชื่อ เตียม เปน
ชื่อ วงษ์ กระษัตริย์ แผ่นดิน ตรัง เหวี่ยง ดาว คิด การ ตั้ง นั้น แล้ว จึง เอา
ราชสำนัก ของ กวี่ จิน ซึ่ง ให้ ไป ถวาย พระเจ้า กรุงจีน นั้น เมาไฟ เสีย
ครั้น ถึง เมือง กิมเหลง กรุงจีน เหวี่ยง ดาว จึง แต่ง เรืองราว รับ
คำ อ้าง ว่า เปน ชื่อ วงษ์ กระษัตริย์ แต่ กล่าว โทษ กวี่ จิน ซึ่งเป็นชบถได้
กระทำ แก่ พระเจ้าแผ่นดิน ตรัง มา แต่ ครั้ง นั้น เปน ช้อ ๆ ถ้ามั้ มา
ถวาย พระเจ้าแผ่นดิน ได้ เหมง กรุงจีน ทรง ทราบ ทุก ประการ แต่ ขอ ให้

กอง ทักษแผ่นดิน ได้ เหมง ยก ไป ทำ จิต กวี จิน ถ้า สำเร็จ แล้ว เหวงวียง ดาว
จะ ขอ เป็น เจ้า แผ่นดิน กรุง เวียดนาม ค่อย ไป

ฝ่าย พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เหมง ครั้น แจ้ง ใน เรื่อง ราว ของ เหวงวียง ดาว
ดังนั้น ก็ ทรง เชื้อ ถือ เหวงวียง ดาว ทุก ประการ จึง รับ ตั้ง ให้ หัน กวน
เป็น แม่ ทักษ ยก กอง ทักษ มา กับ เหวงวียง ดาว

ครั้น กอง ทักษ ถ่วง เข้า เวลคร แทน กรุง เวียดนาม ก็ ตั้ง ค่าย มั่น พัก พุด
ทหาร อยู่ ปรดา ย ตำน ถึง จี กวาง

ฝ่าย กวี จิน ซึ่ง เป็น เจ้า แผ่นดิน กรุง เวียดนาม ครั้น แจ้ง ว่า กอง ทักษ
จิน ยก มา ก็ ตกใจ กวี จิน จึง คม ทหาร ยก ออก ไป ต่อ ตั้ แก่ กอง ทักษ
จิน เป็น หลาย ครั้ง แล้ว กวี จิน ก็ ก็ ขยาย วาง ทักษ ชุ่ม อยู่ ใน ชาย บ่า แห่ง
หนึ่ง ครั้น เห็น กอง สิบ เบียง ของ กอง ทักษ จิน ยก มา ตั้ง กัน กวี จิน ก็
ก็ ตัก สิบ เบียง ไว้ ได้ เป็น ชัน มาก

ฝ่าย กอง ทักษ จิน ก็ ขาด สิบ เบียง ขาด หาร ถึง ครั้น จะ ยก กลับ ไป ก็ ไม่ได้
ด้วย กอง ทักษ กรุง เวียดนาม ตั้ง สัก คอย หัน กวน แม่ ทักษ จึง รับ ตัว เหวงวียง
ดาว ส่ง มา ให้ แก่ กวี จิน ขอ เป็น ทาง ไม่ตรี ให้ เด็ก แล้ว ใน การ สงคราม
หัน กวน ก็ เด็ก กอง ทักษ กลับ ไป เมือง จิน

ฝ่าย กวี จิน มิ ได้ ตั้ง วั ใน กต ขุนาย ของ หัน กวน ตรง ไม่ ก็ รับ ตัว เหวงวียง
ดาว ไว้ แล้ว จึง ตั้ง ให้ ทหาร เขา ตัว เหวงวียง ดาว ไป ข่า เสีย แล้ว ก็
เด็ก ทักษ กลับ มา ยัง เมือง หัน ว่า

ฝ่าย หัน กวน ครั้น เห็น กอง ทักษ กรุง เวียดนาม กลับ ไป แล้ว หัน กวน

จึง ถอยทัพ ไป ตั้ง อยู่ ใน ตำบล เขตแดน ฝ่าย จีน ทัพ กวน จึง มี มอก ไป
กราบทูล พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เหนง ขอ กองทัพ เพิ่ม เติมมาช่วย จะได้ ยกเข้า
ทำ สงคราม แก่ กรุง เวียดนาม ตาม ต่อ ไป เมื่อ พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เหนง
ได้ ทราบ ตั้ง นั้น แล้ว จึง รับ สั่ง ให้ เดียว อยู่ เปน กอง หนุน คุม ทหาร พล
สอง หมื่น ยก ไป ช่วย ทัพ กวน

เดียว อยู่ ยก กองทัพ ออกจาก เมือง กิม เหวง ร้อน แรม มาหลาย วัน ถึง
กองทัพ ที่ ทัพ กวน ตั้ง มี อยู่ ปลาย ตำบล เดียวอยู่ จึง สุ่ม ทบ ทหาร เข้า กับ
ทัพ กวน แล้ว ก็ ยก กองทัพ ถ่วง เข้า ใน เขตแดน กรุง เวียดนาม ตี ได้
ตำบล จัลัง กวาง เดียวอยู่ จึง แบ่ง ทหาร ออก ยก ไป เปน สอง ทาง ๑
๓๕ หมื่น ทัพ กวน เปน กอง กลาง หนัก ทางใด ก็ ยก ไป ช่วย ทาง
นั้น เดียวอยู่ ตี ได้ เมือง กวาง บ้าง เมือง หล่าง เซิง ได้ สอง เมือง แล้ว ก็
ตั้ง ค่าย มี น้ ดง ไว้

ฝ่าย กวี่จิ้น กับ ฮ้านเทื่อง ผู้ บุตร ครั้น แจ้ง ว่า กองทัพ แผ่นดิน ได้ เหนง
ยก มา ตี ได้ เมือง หล่าง เซิง เมือง กวาง บ้าง ตั้ง นั้น กวี่จิ้น กับ ฮ้านเทื่อง
ก็ ยก ทหาร ออกจาก เมือง ทน ว่า เข้า ต่อสู้ แก่ กองทัพ จีน ครั้งใด ก็ ปรว
ไชย พ่าย แพ้ ไป ทุกครั้ง เห็น กำลัง ชาติ ศักดิ์ แสง แรง เหลือ ที่ จะ คำน ทาน ต่อ
สู้ ได้ กวี่จิ้น ก็ ทิ้ง เมือง ทน ว่า เสีย แยก หนี ไป กองทัพ จีน เห็น ได้
ก็ ยก ได้ คืบ ตาม กวี่จิ้น ไป จน ถึง ฝั่ง น้ำ ชาย ทะเล ก็ หนี หาย กวี่จิ้น
กับ ฮ้านเทื่อง ผู้ บุตร ก็ เข้า หนี พัก อยู่ ที่ เหวง เขา กวาง หล่อง เซิง พอ กองทัพ
จีน ตาม มา ทน ก็ จับ ตัว กวี่จิ้น กับ ฮ้านเทื่อง ได้ ส่ง ไป ยัง เมือง กิม

ทอง พระเจ้าแผ่นดิน ได้เหมง จึ่งรับสั่ง ให้เอาตัว กวีจิ้น กับข้า
 เทอง พอลง ไป ประหารชีวิต เสีย

กวีจิ้น คิด ฆบถ ได้ ปก ครอบ กรุง เวียดนาม อยู่ ๒ ปี จึ่ง ได้เสีย แก่
 จิ้น แผ่นดิน ได้เหมง

ฝ่าย เดียว ฐ ครั้น มี ไซยชนะ แก่ กรุง เวียดนาม แล้ว ก็ ยก กองทัพ
 เข้า ไป ตั้ง อยู่ ในเมือง ทิน ว่า แต่เมืองทั้ง ต้อง ทิน เดียว ฐ จึ่ง มี ประกาศ
 ลง ว่า กวีจิ้น นั้น เบน ขบถ บัดนี้ จิ้น แผ่นดิน ได้เหมง ได้ยกมาปราบ
 ปราบเรียบ ร้อยแล้ว บรรดา ผู้ ซึ่ง เป็น พระญาติ พระวงศ์ ของ พระเจ้า
 แผ่นดิน แซ่เตี๋ย ซึ่ง ยัง หลบ หนี กวีจิ้น อยู่ นั้น ให้ ออก มา ตั้ง ทำ มา
 หา ทิน ตาม ภูมิ ตำแหน่ง หรือ ว่าว่า จะ ทำราชการ ตามตำแหน่งยศ ลงออก
 มา สำพิภักดิ์ ต่อ พระเจ้า แผ่นดิน ได้เหมง ที่ คง จะ ชุม เลียง ให้ อยู่ ไป
 ตามเดิม ครั้น ประกาศ ตั้ง นั้น แล้ว ฝ่าย เจ้า นาย ซึ่ง เป็น พระ ญาติ
 พระวงศ์ ของ พระเจ้า แผ่นดิน แซ่เตี๋ย สำคัญ ว่า จริง จึ่ง พา กัน มา สำพิ
 ภักดิ์ ต่อ เดียว ฐ แม่ทัพ จิ้น ทั้ง ดิน

ฝ่าย เดียว ฐ ครั้น เห็น บรรดา วงษ์ แซ่เตี๋ย มา สำพิ ภักดิ์ ตั้ง นั้น ก็ ให้
 ทหาร คูณ ตัว ไว้ จะ ส่ง ตัว ไปยัง กรุง จิ้น แล้ว เดียว ฐ จึ่ง จัด ให้ ขุนนาง
 นาย ทหาร จิ้น คูณ ทหาร เบน กอง มณฑล อยู่รักษา กรุง เวียดนาม แล้ว
 จัด ให้ ขุนนาง ใน กรุง เวียดนาม ซึ่ง เคย ทำ ราชการ มา แต่เดิม ให้ รับ
 ราชการ คง อยู่ตาม ที่ แล้ว บังคับ ให้ เก็บ ภาษี โคม แพร แด หยก นระมาศ
 งาช้าง อบเชย กฤษณา กระต่ายกั กระวาน เว้า ตับุก แร่เงิน
 แร่ทองคำ แร่ทองแดง แร่เหล็ก พดอยส์ต่าง ๆ กับสิ่งของต่าง ๆ ส่ง

ไปกรุงจีน ครั้นจัดการเรียบร้อยแล้ว เดียวชู้ก็เลิกทัพคุม วงษานุวงศ์
ของพระเจ้าแผ่นดินเข้เครื่อง กลับ ไปยัง กรุงจีน

ยังมีพระราชบุตร ที่ ๒ ของพระเจ้าเครื่องแห่ง ดงว้าง เคียงข้างหนึ่ง มีพระนาม
ว่าเครื่องหม่อง ใน วันนั้น แล เห็นเดียวชู้แม่ทัพจีน คุม ทัพ พระญาติ
พระวงศ์ ของ พระเจ้าแผ่นดินเข้เครื่อง ไป ยัง กรุงจีน เครื่องหม่องมีความเจ็บ
แค้น ยิ่งนัก จึง ปรึกษาแก่ เหงวียง เกียง เจิง แต่ตั้ง เด็ก ชุน นาร นายทหาร
ว่า บั้วน เลื่อง ของ เรา ครั้น นี้ ก็ ยับเยิน ไป ด้วย กวีจีน ที่ ชั้น หนึ่ง แล้ว ยังมี
หน้า มา ยับเยิน ไป ด้วย แผ่นดิน ไต้ เหมง อีก ชั้น หนึ่ง แล้ว ครั้น จะ นิ่งอยู่
ให้ พวกจีน คุม เขา ตัว เจ้า นายวงษา ครอบา ญาติ ของ เราไป กรุงจีน ก็ เปน
ที่ ขอบ ประยดขยี้ นึก ผู้เสียชีวิตรู้ ว่า ขอบประยดแก่ พวกจีน เราต้อง
คิดช่วยกัน ต่ กอทัพจีน ไต้ เหมง ให้ แยก ไป เสีย ให้ จง ได้

ตั้งเด็ก กับ เหงวียง เกียง เจิง ไต้ พัง เครื่องหม่อง ปรึกษา ตั้ง นั้น จึง พด
ว่า กอง ทัพจีน เดินทาง หลาย วัน จึง จะ พ้น เขตแดน เมือง เรา ๆ เกลี่ย
กล่อมเขา พลทหาร เพียง ห้าพัน แบ่ง ออก เปน ๓ กอง เดินทาง ถัด ไป ตั้ง
สกัดอยู่ ค่ายตโมไต้แห่ง หนึ่ง ค่ายตโม โก แห่ง หนึ่ง ค่ายตโก หล่อง
ทันแห่ง หนึ่ง ถ้า กอง ทัพจีน ไป ถึง ตั้ง ค่ายพัก แรม เวลาค่ำแล้ว เรา
เข้า ปลงไฟ ค่าย ต่ เสีย ใน เวลาเดียว ให้ แยก ไป จง ได้ ท่าน ขย่ำ มี ความวิตก
เลย ครั้น ปรึกษา เห็น พร้อม ตก ตง กัน ตั้ง นั้น แล้ว ก็ ตั้ง เกลี่ย กล่อม
สาม วัน ได้ พลทหาร ๕ พันเศษ กับ ได้ ชุน นาร นาย ทหาร ซึ่ง ทำ
ราชการ มา แต่ก่อน ก็ หลาย คน พร้อม ด้วย เครื่อง ลำตรา ขาวๆ แดงเบี่ยง

อาหาร ตั้ง เด็ก กับเหงวียง เกียงเจิง ก็คุม พลทหาร เข้า รบฆ่ากอง มณฑล
จน พลทหาร จีน ตาย ลง ทั้งสิ้น แล้ว ต้อง นาย ก็ คุม ทหาร คน ละ กอง
ยกแยก กัน เดิน ไป ตาม ทางตัด ตั้ง สักค อยู่ ทั้ง สาม ตำบล

ฝ่าย เคียว อยู๋ แม่ทัพ จีน ยก กองทัพ กลับ ไป ถึง ตำบลโมโต พอ จะตั้ง
ค่าย พัก แรม เหงวียง เกียงเจิง กับ ตั้ง เด็ก ก็ คุม ทหาร ได้ ฆ่า พัน ทหาร จีน
ตาย ลง เปน อัน มาก ฝ่าย เคียว อยู๋ แม่ทัพ จีน ครั้น แยก จาก ค่าย ตำบล
โมโต แล้ว ก็ หนี ไป ถึง ตำบลโบโก ยัง ไม่ทัน จะตั้ง ค่าย ลง กอง
ทหาร ซึ่ง เหงวียง เกียงเจิง กับ ตั้ง เด็ก วาง ขั้ว ไว้ นั้น ก็ ให้อำมาตย์ มา พ้อ
จุด ประทัก สัญญา ขึ้น เข้าใจผิด กองทัพ จีน แยก ไป ถึง ตำบล โก๋หล่อง
ทัน เสร็จ แทมว ซึ่ง คุม ทหาร ขั้ว อยู่ นั้น ก็ เข้าใจผิด ได้ ฆ่า พัน พา
ทหาร จีน หนี ไป จน สักค ขึ้น เขตรแดน ญวน

ฝ่าย เจ้า นายวงษ์ กระษัตริย์ แซ่ เกร็ง ซึ่ง แม่ทัพ จีน คุม ไป นั้น แต่
เห็น กองทัพ จีน แยก ไป แล้ว ต่าง คน ก็ ต่าง พา กัน กลับ มา ยัง กรุงเวียด
นาม พอ พบ กองทัพ เหงวียง เกียงเจิง กับ ตั้ง เด็ก จึง เข้า รวบรวม พา
กัน กลับ มา ยัง เมือง ทัน ต้องทัน แล้ว จึง ยก เกร็ง แทมว ขึ้น ครอง ราชสมบัติ
ถวาย พระนาม ตาม ยี่ หั้ว ว่า พระเจ้า เกร็ง ย่าง ดิน ว่าง เตี ๆ จึง ตั้ง
ให้ เหงวียง เกียงเจิง เปน ขุนนาง ผู้ใหญ่ นายทหารฝ่ายซ้าย ตั้ง เด็ก เปน
ขุนนาง ผู้ใหญ่ นายทหารฝ่ายขวา

ครั้น ภาย หลัง ขุนนาง ถึง ณิน ทูต ยุยง พระเจ้า เกร็ง ย่าง ดิน ว่าง เตี ก็ ทรง
เชื่อ พัง ถ้อยคำ พวกคน สอ พดขยอ เจ้า จึง รับ สั่ง ให้ หา เหงวียง เกียงเจิง

กับ ตั้ง เด็ก เข้า มา ใน ที่ เฝ้า รับ สั่ง ให้ ทหาร รักษา ของ จักร ขุน นาง
ทั้ง สอง นั้น ไป ประหาร ชีวิต เสีย

ฝ่าย ตั้ง ยุง บุตร ตั้ง เด็ก เหวี่ยง เกียงหยี่ บุตร เหวี่ยง เกียงเจ็ง ครั้น
แจ้ง ว่า พระเจ้า เสร็จ ย่าง ดิน ว้าง เต็ม ชี้อ ถ้อย คำ พวก กังฉิน ยุง ข่าม บิดา
ของ คน เสีย ตั้ง นั้น เหวี่ยง เกียง หยี่ กับ ตั้ง ยุง มีความ เสียใจ ร้องไห้
เสียว ไส้ กถึง บิดา ยิง นัก ครั้น ค่อย สร้าง ความ เสียว ไส้ กแล้ว จึง ปฤกษา
กัน ว่า แผ่น ดิน เสร็จ ครอบ จะ สิ้น สิ้น อยู่ แล้ว บิดา เรา แด บิดา ท่าน
ได้ เกิด ยถ่อ มไพร พด ทหาร กู้ แก่ แผ่น ดิน ใจ ได้ แล้ว ยก ขึ้น ให้ เปน
เจ้า แผ่น ดิน สืบ วงษ์ เสร็จ ค่อย ไป การ คัก สงคราม ก็ ยัง ไม่ ทน สงบ เรียบ
ร้อย ลง ได้ กตบ เชื้อ พัง พวก ขุนนาง กังฉิน ยุง ข่าม บิดา เรา ท่าน เสีย
เรา ท่าน ถ้า ขึ้น อยู่ ที่ เมือง เทียน เสร็จ ณ ที่ ค่อย ไป ไกล จะ มี มา ถึง ตัว
เรา ท่าน เปน แน่ ไพร พด ทหาร มี มาก น้อย เท่า ไ้ อยู่ใน บัง คับ เรา
ทั้ง สิ้น เรา ขุน ทหาร กตบ ไป เมือง เล้ง อาน บ้าน เมือง เดิม ของ เรา ๆ คั้ง แวง
เมือง อยู่ ผูก หัก ทหาร ให้ ข่านาญ ใน การ รบ ใจ ประการ หนึ่ง วงษ์ แซ่ เสร็จ
เมื่อ เกิด การ จลา จล ครั้ง นั้น ก็ ได้ หนี ไป อยู่ เมือง เล้ง อาน เปน อัน มาก
เรา พิเคราะห์ ครอบ ครอบ ใต้ ครอบ เปน เจ้า แผ่น ดิน ได้ คั้ง อยู่ใน ยุค ธรรม
มี น้ำ ใจ โอบ อ้อม ฮารี น้ำ ใจ กว้าง ขวาง เรา จึง ยก ท่าน ผู้นั้น เปน เจ้า
แผ่น ดิน สืบ วงษ์ กระษัตริย์ แซ่ เสร็จ ค่อย ไป แล้ว เรา ยก กอง ทัพ มา กำจัด พวก
สอง พวก ขอ เจ้า เสีย ให้ สิ้น เสร็จ จึง จะ ชอบ ครั้น ปฤกษา เห็น พร้อม ใจ

กันแล้ว ตั้ง ยุง กับ เหววียง เกียง หยี้ ก็คุม ทหาร กลับไป เมือง เง่ อาน พบ
 เครื่อง ถ้วย บุตร ของ เครื่อง ข้าง ตำแหน่ง เกิง เวือง ซึ่ง เปน พระราช นัคนา
 ของ พระเจ้าเครื่องเง่ คง ว่าง เต

เครื่อง กว้าง จึงถาม ความทุกข์ สุข ของ ตั้ง ยุง กับ เหววียง เกียง หยี้ ๆ ก็พูด
 ความ คาม ซึ่ง พระเจ้า เครื่อง ย่าง ตัน ว่าง เต ว่า บิดา ของ เหววียง เกียง หยี้
 กับ ตั้ง ยุง ตั้ง แต่ ตัน จน ปลาย ให้ เครื่อง กว้าง ซึ่ง เปน พระราช นัคนา
 ของ พระเจ้า เหว่ คง ว่าง เต ทราบทุก ประการ แล้ว ก็ยก เครื่อง กว้าง ขึ้น เปน เจ้า
 แผ่นดิน ถวาย พระ นาม ตาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า เครื่อง ครัว้ง กว้าง ว่าง เต
 แล้ว เหววียง เกียง หยี้ กับ ตั้ง ยุง ก็ยก กอง ทัพ ออก จาก เมือง เง่ อาน ตรง
 ไปยัง เมือง เทียน เครื่อง ผู ด้วย ทหาร อยู่ใน เมือง เทียน เครื่อง ผู เคย อยู่ใน
 บัง คับ บัญชา ของ เหววียง เกียง หยี้ กับ ตั้ง ยุง มา แต่ เดิม ครั้น เห็น นายทหาร
 ทั้ง สอง ซึ่ง เคย เปน นาย แต่ เดิม มาก ก็ไม่อาจ จะ ขำ ดู รม

ฝ่าย เหววียง เกียง หยี้ กับ ตั้ง ยุง เห็น ตั้ง ยี่ จึง เชิญ พระเจ้า เครื่อง ครัว้ง
 กว้าง ว่าง เต เสด็จ เข้า ไป ใน พระ ราช วัง เหววียง เกียง หยี้ มีความ คำน พระเจ้า
 เครื่อง ย่าง ตัน ว่าง เต ยิ่ง นึก จึง ปฏิภาณ กับ ตั้ง ยุง คิด จะ ว่า พระเจ้า เครื่อง
 ย่าง ตัน ว่าง เต เสีย ตั้ง ยุง จึง ห้าม ไว้ แล้ว ชัก ขรรคม เข็ม เต่า นิทาน
 เรื่อง ขวัญ จัก พงสาวดาร จัน ให้ เหววียง เกียง หยี้ ฟัง ว่า กรุง จัน เมื่อ ครัว้ง
 แผ่นดิน ช้อง พวก ช่วน ทิม จัก ตึก ยก กอง ทัพ มา ตี กรุง จัน แดก จับ
 เอา สอง กระษัตริย์ ไป ได้ ยัง เมือง ช่วน ไม่มี ผู้ใด ซึ่ง จะ คุ้ม แผ่นดิน ไว้ ได้
 จัก ช่วน เปน แม่ทัพ ได้ ค่อ สู้ แก่ พวก ช่วน ขำ คัก แดก ไป จึง ยก พระเจ้า ช้อง

เกาจง ฮ่องเต๋ ขึ้นไป พระเจ้าแผ่นดิน แต่การศึกสงครามก็ยังมีคิด
พันกันอยู่ ขึ้นไปเป็นขุนนาง ก็นึกการกำจัดฆ่าจกอยู่เสีย จน
ถึงจก หลอผู้บุตรของจกอยู่ ต้องหนีออกจากถิ่นฐานบ้านเมือง ครั้น
นานมาก็ได้กลับมา เป็นแม่ทัพแทนบิดาต่อไป บิดาเราท่านก็เช่น
กันแก่จกอยู่ พระเจ้าเต๋จึงยังดินว่างได้ประพฤติกการไม่ชอบธรรม
แล้ว ชอบแต่ให้พระเจ้าเต๋จึงยังดินว่างได้ส่งตัวฮาย ขุนนาง ก็นึก
มาให้เราฆ่าเสีย แก่แก่นแทนบิดาเราท่าน จึงจะชอบ ไหน ๆ เราท่าน
ก็เป็นชายชาติทหาร รักหาความสู้ชีวิต ซื่อตรงต่อแผ่นดิน สงวนชื่อ
ไว้อย่าให้เสียชื่อไปชั่วฟ้าดิน

เห่งวียง เกียงหยี่เมื่อได้ฟังดังนั้นก็โกรธ จึงรีบความ
ถึง นายทหารทั้งสองคนจึงพากันเข้าไปเฝ้าพระเจ้าเต๋จึงยังดิน
ว่างได้ กับพระเจ้าเต๋จึงยังดินว่างได้สองกระษัตริย์ ปลุกษาการ
ที่นี้จะต่อสู้กับจีนต่อไป

ฝ่ายพระเจ้าเต๋จึงยังดินว่างได้ ทรงเห็นว่าพระเจ้าเต๋จึงยังดินว่างได้
เป็นพระญาติผู้ใหญ่ พระองค์เป็นแต่ผู้น้อย จึงยกพระเจ้าเต๋จึงยังดิน
ว่างได้ให้เป็นใหญ่ ถวายพระนามตามยี่หื้อว่า พระเจ้าท้ายเคื่องว่างได้
ในขณะนั้นเห่งวียง เกียงหยี่กับตั้งยุงจึงทูลขึ้นว่า บิดาข้าพเจ้าทั้งสอง
นี้เป็นผู้มีความชอบชื่อสัตย์ต่อแผ่นดิน มิได้คิดแก่ชีวิตอยู่
เหลือต่างน้ำ ทำศึกสงครามกับจีนกับแผ่นดินไว้ได้ จนถึงพระองค์
ได้ครองราชสมบัติเป็นพระเจ้าแผ่นดิน บ้านเมืองก็ยังมีความ

คิด พิน กัน อยู่ ยังมีหินโร พระองค์ มา เรือ ก็อ ถ้อยคำคน พวก สอ พดอ ให้
 ขำ บิดา ขำพเจ้า เลี้ย ผู้ ที่ มี สติ บัญญา แด ผู้ มี สติ เห็น ว่า พระองค์ มี
 พระไทย ไม่ ยิง ยืน ก็ มีความ ท้อ ถอย ไม่ อาจ เข้า มา รับ ราช การ
 ต้นของพระเดช พระคุณต่อไป

พระเจ้าเตวี่ยัง ย่าง ตัน ว้าง เต ได้ ทรง พัง เหวงวี่ยัง เกี้ยง หย กับ ตั้ง ยุง ทูล
 ตั้ง นั้น ก็ ทรง พระกัน แสง คัด ขึ้น มา ได้ ให้ มีความ โกรธ แค้น พวก
 ขุน นาง กัง ดิน ยิง นัก จึง รับ ตั้ง ให้ ไปจับ ตัว พวก ขุน นาง เหล่า นั้น มา ขำ
 เลี้ย ทง สัน แล้ว พระเจ้าเตวี่ยัง ครั่ง กวาง ว้าง เต จึง ปรึกษา กับ ตั้ง ยุง แด เหวงวี่ยัง
 เกี้ยง หย ว่า ข้า คัก ครั่ง พงจะ ยก มา ทัง บก ทัง เรือ เรา จะ คิด อย่าง ไว ที่
 จึง จะ ต่อ สี่ เฮา ไชย ขณะ แก่ ข้า คัก ได้

เหว่งวี่ยัง เกี้ยง ยี่ จึง ทูล ว่า ทาง เรือ นี้ ไว ชุระ ใน กอง ทหาร ข้าง ฝ่าย
 พระเจ้าเตวี่ยัง ย่าง ตัน ว้าง เต คือ สี่ แก่ ข้า คัก ทาง เรือ ข้า คัก คง จะ ยก เข้า
 ทาง ปาก น้ำ บัน ต่าง ตำบล นั้น เรา คง รักษา โดย กวด ขึ้น แสง แรง
 ทาง บก นั้น ขำพเจ้า จะ กลับ ไป รักษา ทาง เมือง เล่ อาน ด้วย ทาง เมือง เล่
 อาน นั้น กอง ทัพ จัน จะ ยก มา ได้ หลาย ทาง นัก จะ มา ตาม ทาง จี่ ตั้ง กวาง
 หรือ จะ มา ทาง หัว เมือง ดาว ทาว ก็ได้ โดย สดวก

ครั้น ปรึกษา เห็น ตก ลง พร้อม กัน ตั้ง นั้น แล้ว เหว่งวี่ยัง เกี้ยง หย กับ
 ตั้ง ยุง ก็ เญย เต็จ พระเจ้า ครั่ง กวาง ว้าง เต ไป เมือง เล่ อาน ตั้ง เกี้ย
 กล่อม ได้ ผู้ ที่ มี สติ บัญญา แด ผู้ มี สติ มา เป็น ทหาร หลาย คน เถวี่ยม

กองทัพไว้เพื่อจะได้ต่อสู้แก่จีนต่อไป

ฝ่ายเตียวฮู่แม่ทัพจีน ครั้นแตกทัพไปครั้งนั้น เดียวฮู่ไปตั้งอยู่
ปลายแดนเมืองฮุนหน่า จึงมีบอกเข้าไปกราบทูลพระเจ้าแผ่นดิน
ได้ทรงทราบ ขอ กองทัพบกทัพเรือ ยกมาช่วยอีกจะขอตั้งเอากรุงเวียดนาม
ให้จงได้ ถ้าไม่ได้แล้วเตียวฮู่ไม่ขอกลับประเทศจีน

ฝ่ายพระเจ้าแผ่นดินได้ทรงทราบ ครั้นทรงทราบในไปบอกดังนั้นแล้ว
จึงรับสั่งให้นายทหาร จัดกองทัพทั้งบกทั้งเรือยกไปช่วยเตียวฮู่
รบกรุงเวียดนาม

ฝ่ายกองทัพยกไปสมทบกับเตียวฮู่แล้วก็ยกเข้าในเขตแดนกรุง
เวียดนาม กองทัพเรือก็ยกเข้าทางปากน้ำบันล่าง ส่วนพระเจ้า
เติ่งยั้งขึ้นช้างเผือก ครั้นทรงทราบว่า กองทัพแผ่นดินได้ทรงกรุงจีน
ยกมาทางเรือ พระองค์เสด็จยกกองทัพเรือออกไปได้ต่อสู้แก่กอง
ทัพจีนเป็นสามารภ พระเจ้าเติ่งยั้งขึ้นช้างเผือกเห็นข้าศึกหนุนเนื่อง
กันเข้ามาโดยแรงแรง เหลือสติกำลังที่จะต่อสู้ได้ พระองค์ก็คุมทหาร
เสด็จขึ้นฝั่งจะไปยังเมืองเทียนกวาง พอพบกองทัพจีนตั้งสกัดอยู่
พระเจ้าเติ่งยั้งขึ้นช้างเผือกก็คุมทหารเข้าต่อสู้กองทัพจีนเป็นสามารภ เสียที่
แก่กองทัพจีน พวกทหารจีนจับพระเจ้าเติ่งยั้งขึ้นช้างเผือกได้ส่งไป
ยังเมืองกิมเหลง

ฝ่ายพระเจ้าเติ่งยั้ง ครุ่นคิดว่ากว้างขวางได้ ยกกองทัพออกจากเมืองเง่ฮาน
ถึงท่าบดคลองซำกย่ำก้าง ได้ต่อสู้แก่ข้าศึกเป็นหลายครั้ง เห็นกำลัง

ข้าศึก ยก มา แน่นหนา แข่งแรง นักเกล็ดกำลัง ที่จะ ต่อสู้

พระเจ้ากรุง

ครั้ง กว้าง ว้าง เต็ม ก็ดำทัพ ไปตั้ง อยู่ ณ เมือง ทันทวา

ฝ่าย ตั้ง ยุ้ง กับ เหววียง เกียง หยี จึงคุม ทหาร เรือรบ ออก ทอด สุ่ม

อยู่ปากคลอง ซาก ย่า ก้าง ห่าง กับ กับ กองทัพ จีน ประมาณ ร้อย เส้น

ตั้ง ยุ้ง จึง ปรึกษา กับ เหววียง เกียง หยี ว่า ดูคุณ ลม พัด ต้อง คาม น้ำ เรือ

รบ กองทัพ เรา อยู่เหนือ ลม เรือข้าศึก อยู่ใต้ลม เราเอาเรือ ชน

ใหญ่ บรรทุก ฟาง ให้เต็ม ถ้าทุก ลำ พวก พล ทหาร ที่แจว อยู่บน เรือ

นั้น ให้มี ลูกทูน หนึ่ง รักไว้ คน ละคู่ สำหรับ ว่าย น้ำ ใช้ โยน แฉว

ต้อง น้ำ ลง ไปคะเน จวน จะถึง เรือข้าศึก แล้ว ให้เอา เชือก เพื่อง แฉวเรือ ของ

เรา ขึ้น ให้ ลอย เข้า ประทะ เรือรบ พวก จีน แล้ว ไฟ คง จะไหม้ ขึ้น เรา

คง จะมี ไชยชนะ เปน แน่

เหววียง เกียง หยี ได้ พัง ตั้ง ยุ้ง คิด ขบาย ตั้ง นั้น ก็เห็น ชอบ ด้วย แล้ว จึง

พูด ชมว่า ความคิด ของ ท่าน ก็คล้าย กัน กับ บัญญา ขงเบ้ง ที่คิด แฉว

กองทัพ เรือ โจโฉ เว้น แต่เรามี ได้ ต้อง ให้จีน กรัง เรือ ได้เท่านั้น เรา

ทำการ คราว นี้เอา แต่ ความ อาจหาญ เท่านั้น เปน ประทาน ซึ่ง จะเอา เปน

หลัก ฐาน เหมือน สะติ บัญญากัน บุราณ นั้น ไม่ได้

ครั้น ปรึกษากัน ตกตง แล้ว จึงให้ ทหารเอาเรือ ใหญ่ ที่เก่าเก่า ประมาณ

ร้อย ลำ บรรทุก ฟาง ให้เต็ม ทุก ลำ ลำหนึ่ง ให้มี คน แฉว แต่ละ ลำ ๘ คนบ้าง

๓๐ คน บ้าง มี ลูกทูน สำหรับ ว่าย น้ำ ทุก คน ครั้น จัด การ เสร็จ แล้ว

เวลา คึก ประมาณ สอง ยามเศษ ตั้ง ยุ้ง กับ เหววียง เกียง หยี ก็คุม เรือ

ซึ่งบรรจพางแฉื่อเพลิงไว้หนึ่ง ใช้ใบตองตมมา ในเวลาดนั้นถมจิต
พัดดำ ฝ่ายเรือแฉื่อเพลิงแล่นลงน้ำลงมา ครั้นเห็นเรือรบจีนจอดทอด
สมอ อยู่ริมฝั่งแม่น้ำเป็นอันมาก เรือแฉื่อเพลิงก็เบนหัวเรือแล่นตรงเข้า
ไป พลทหารแฉื่อเพลิงก็จุดเพลิงไหม้ขึ้นพร้อมกันทุกลำ พลทหาร
แฉื่อเพลิงก็ทอดลูกท่อนโจนลงในน้ำว่ายไปทั้งสิ้น ขณะนั้นถมพัดดำจัด
เรือแฉื่อเพลิงก็ปะทะเข้าติดไหม้เรือรบจีนขึ้นหลายลำ

ขณะนั้นทหารจีนซึ่งอยู่ในเรือรบ จะถอนสมอก็ไม่ทัน ชุลมุล
วุ่นวายช่วยกันดับไฟ ไม่เป็นอันจะสู้รบประการใดได้ บ้างก็ทิ้ง
เรือโจนลงในน้ำว่ายขึ้นฝั่ง คนที่ว่ายน้ำไม่เป็นก็จมน้ำถึงแก่ความ
ตายเป็นอันมาก

ฝ่ายตั้งยูงกับเห่งวียงเกียงหยี่คุมเรือรบตองตามเรือแฉื่อเพลิงตม
มา ครั้นเห็นเพลิงไหม้เรือรบจีนขึ้นแล้ว เห็นได้ทั้งที่จับพลทหาร
แฉื่อเรือรบคอยสกัดอยู่ใต้น้ำบ้างเหมือนน้ำบั้ง เรือรบจีนดำโตที่
ถอนสมอทันแฉื่อหนีไฟไป ตั้งยูงกับเห่งวียงเกียงหยี่ก็จับพลทหาร
แฉื่อเรือได้ตามทัน ก็เอาขอเหล็กสืบเกี่ยวเรือรบจีนไว้ พวกพล
ทหารญวนก็โจนขึ้นบนเรือรบจีน ได้ฆ่าฟันพลทหารจีนตายตม
เป็นอันมาก ที่จับเป็นได้ก็มาก ตั้งยูงกับเห่งวียงเกียงหยี่ ครั้น
มีไชยชนะแก่พวกจีน กองทัพเรือแล้วก็กลับมายังค่ายใหญ่ ซึ่งตั้ง
อยู่ปากคลองซำกอย่างกว้าง จึงปลูกซากันว่าการสงครามครั้งนี้ใหญ่
หลวงนัก ฆ่าศึกยกมาทั้งมากทั้งเรือ มีพลทหารก็มากหลาย

สืบหมื่น ทั้งค่าย ถ่วงเขตรแดนเข้า มา หลาย ทาง พระเจ้าเตวี่ง ตรึงกวาง
 ว้างเต้เต่า พระองค์ก็ ยก ไป อยู่ เมือง ทัน ว่า จะรักษา บ้อง กัน เมือง
 ทัน ว่าไว้ ได้ หรือ ไม่ก็ ไม่รู้ อีก ประการ หนึ่ง พด ทหาร เรากี่ มีไม่ ถึง

สืบหมื่น สดบียง อาหาร ก็ ขัด ขว้าง จะ จำย ให้ ทหาร กิน ก็ จะ ไม่ พอ
 เพียง มีแต่ จะ ขัด ขว้าง ลง ทุก วัน เรา จะ คิด อย่าง ไ้ จึง จะ เอา ไชย
 ชะนะ แก่ ข้า คัก ได้ ใน ขณะเมื่อ ปลูกษา กัน อยู่ นั้น พด ทหาร กอง สืบ
 ข้า มา แจ้ง ความ ว่า บัดนี้ ข้า คัก ตี ได้ เมือง ทั้งต้อง ทัน จับเอา พระเจ้า
 เตวี่ง ย่าง ดิน ว้าง เต้ดัง ไป ยัง กรุง จัน แล้ว ก็ ตี ตี ทัพ ว่า จะ ยก มา ตี เอา
 เมือง ทัน ว่า ค่อย ไป อีก

เหงวี่ง เกียง หยี่ กับ ตั้งยู่ ได้ ทราบความ ตั้ง นั้น ก็ ตกใจ จึง ปลูก ษา กัน ว่า
 ถ้ากระนั้น เรา ต้อง ยก กอง ทัพ ไป ช่วย พระเจ้า เตวี่ง ตรึง กวาง ว้าง เต้ โดยเร็ว
 อย่า ให้ ทัน ข้า คัก ยก ถ่วงเข้า เขตรแดน เมือง ทัน ว่า ได้ ครั้น ปลูก ษา กัน
 ตกตง ตั้ง นั้น แล้ว ก็ ยก กอง ทัพ ออก จาก ตำบล ซ้ำก ยำกำง แขวง เมือง
 เง่ อาน ร้อน รม มา หลาย วัน ถึง ต้น ทาง ซึ่ง จะ ไป เมือง ทัน ว่า จึง ตั้ง
 ค่าย พัก พด ทหาร อยู่ ตำบล นั้น พวก กอง สดบเนม สืบ ข้า มา แจ้ง
 ความ ว่า ช้าง นำ นั้น ข้า คัก ตั้ง ราย ทาง อยู่ หลาย ค่าย ข้า พเจ้า เห็น ว่า
 ท่าน จง ตั้ง ค่าย มั่น อยู่ ตำบล นี้ ค่อย สู้ แก่ ข้า คัก ให้ แยก ไป แล้ว ท่าน
 จึง ยก ไป เมือง ทัน ว่า จึง จะ สดวก

ตั้งยู่ กับ เหงวี่ง เกียง หยี่ ได้ พัง ตั้ง นั้น ก็ ตั้ง ค่าย อยู่ ต้น ทาง จะ เข้า
 เมือง ทัน ว่า นั้น แล้ว จัด นาย ทหาร ไป ค่อย สู้ แก่ ทหาร จัน เปน หลาย ครั้ง

ก็พ่ายแพ้แก่ข้าศึกมาทุกครั้ง จะเอาไชยชนะหะก็มิได้

ฝ่ายเคี้ยวซูแม่ทัพจีนเมื่อเสียทัพเรือแก่กรุงเวียตนาม ครั้งนั้น เคี้ยวซูมีความโกรธยิ่งนัก แต่สรรเสริญแม่ทัพฮั่นนำทัพออกไปว่ามีฝีมือและความคิดดีมาก แต่เราจำจะต้องตีเอากรุงเวียตนาม ในครั้งนี้ให้จงได้ ว่าทั้งนั้นแล้วเคี้ยวซูจึงแยกทหารออกเป็นหลายกอง ยกไปตีหัวเมืองรายทางได้เป็นหลายเมือง

ฝ่ายพระเจ้าเตี๋ย ครั่ง กว้างว่างเตี๋ยอยู่ในเมืองทั้น จัรราศรีวันหนึ่ง ทรงพระสุบินนิมิตเห็นว่าดวงพระอาทิตย์ กับ ดวงพระจันทร์สองดวงติดกัน แล้วมีเลือดตัวหนึ่งใส่กัดพระกรเบื้องซ้ายขวาของพระองค์ขาดไปทั้งสองข้าง พระองค์มีความกลัวเลือนนั้น จึงหนีออกจากเมืองไป ยี่มีมังกรเหลืองตัวหนึ่ง เลื้อนลอยมาจากเขาต๋าเซิง พ่นพิษมีดลงมากลึงเคี้ยวซูนั้น ๆ ก็วิ่งหนีหายไป ดั้นความฝันแล้วก็ตกพระทัยตื่นขึ้นทันที จึงรับสั่งถามเจ้าพนักงานข้างที่ว่า เวลานี้ได้กี่ทุ่มแล้ว เจ้าพนักงานทูลว่าเวลานี้สามยามแล้ว

ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้าพระเจ้าเตี๋ย ครั่ง กว้างว่างเตี๋ย จึงรับสั่งให้หาขุนนางตำแหน่งไหนเข้ามาเฝ้า ท้าบาช พระสุบินถวายว่า ดวงพระอาทิตย์ กับ ดวงพระจันทร์สองดวงติดกันนั้น ออกกิริยานามเป็นอักษรตัว (มึน) อ่านเป็นภาษาจีนว่า (เหมง) เลื่อนนี้ให้แก่ข้าศึกคือ แผ่นดินใต้เหมง กระทำสงครามแก่พระองค์ ข้อที่เลือดขบกัด

พระกร ข้าย ขวา ของ พระองค์ ชาติ ไปนั้น ได้ แก่ พระองค์ จะ เสีย นาย
ทหาร เอก ซึ่ง เปน แม่ทัพ นาย กอง ใน ครั้ง นี้ ข้อ ที่ พระองค์ หนี ออก
จาก เมือง นั้น ได้ แก่ พระองค์ ทั้ง เมือง ให้ แก่ ข้า คัก ข้อ ที่ ว่า มังกร
เหลื่องตอย มาพบ พิศมัย ให้ เดือน นั้น หนี ไป จะได้ แก่ ผู้ มี ญูมา ปราบปราม
ข้า คัก ให้ รามคาบ ผู้ นั้น จะ ได้ เปน กระษัตริย์ ปกครอง กรุง เวียดนาม
ราช ฐาน จะ ได้ อยู่เย็น เปน สุข ต่อ ไป

พระเจ้า เสร้ง ครั่ง กวาว ว่าง เต้ ได้ พัง ไหวร ทาย ตั้ง นั้น ทรง พระวิตก
แล้ว จึง ครัด ว่า วงษ์ แซ่ เสร้ง ของ เรา จะ ดั้น วา คณา แด เสีย แผ่น ดิน แก่
จีน ได้ เหมง เสีย ครั้ง นี้ แล้ว หนอ ครัด ตั้ง นั้น แล้ว ก็ เล็ด เจ้ เข้า ข้าง ใน

ฝ่าย กองทัพ จีน ยก มา ทั้ง สาม ด้าน ถ่อม ค่าย ตั้ง ยุ้ง กับ เหวงวียง
เกียง หยี้ ได้ ค่อย สู้ กัน เปน สามารก ครั้ง นั้น ทหาร จีน ว่า ทหาร ญวน
ตาย ลง เปน อัน มาก เหวงวียง เกียง หยี้ กับ ตั้ง ยุ้ง เหลื่อ ถ้า ถึง ที่ จะ ค่อย สู้ ด้าน
ทาง ข้า คัก ได้ ก็ แทะ ทน กองทัพ จีน ได้ คืบ ตาม ไป ทน จับ ตัว ตั้ง ยุ้ง
กับ เหวงวียง เกียง หยี้ ได้ ส่ง ตัว ไป ยัง กรุง จีน

ฝ่าย เดียว อยู่ แม่ทัพ จีน ครั้น มี ไซย ชะนะ แก่ กองทัพ ญวน แล้ว ก็ ยก
เข้า ถ่อม เมือง ทน ว่า

ฝ่าย พระเจ้า เสร้ง ครั่ง กวาว ว่าง เต้ ครั้น ทรง ทราบ ว่า ตั้ง ยุ้ง กับ เหวงวียง
เกียง หยี้ แม่ทัพ เสีย ที่ แก่ ข้า คัก พอก จีน จับ ตัว ไป ทั้ง สอง คน ตั้ง นั้น
พระองค์ ยิ่ง ทรง พระวิตก เปน ที่ สุด ทรง เห็น ว่า บ้าน เมือง จะ เสีย แก่
ข้า คัก เสีย จริง แล้ว ใน ขณะ นั้น พอ มา ไซ้ มา กราบ ทูล ว่า บัด นี้

กองทัพจีน ยก มา จะตีเอา เมือง ทันทวา ยัง ทาง อีก ต้อง รว้ย เดิน จะ มา
ถึง เมือง ทันทวา แล้ว

ครั้น ทรง ทราบ ดัง นั้น แล้ว พระองค์ กับ นาย ทหาร คน สนิท ก็ ขึ้น

ทรง ม้าพระที่นั่ง หนีออกจาก เมืองทันทวา ไป ยังเมือง ไหม่กวาเซนครแดนลาวขาว

ฝ่าย เดียว ชูแม่ทัพจีน ก็ยก กองทัพ เข้า ตีเอา เมือง ทันทวอ ได้ แล้ว

ก็ตั้งมั่น อยู่ใน เมือง ทันทวา จะจัดการ บ้าน เมือง ต่อ ไป

ครั้ง นั้น วงษ์ แซ่เต๋ว เปน ทรราชย์ ครอง กรุง เวียดนาม ถ้า ดับ ลงมา

ถึง แผ่นดิน พระเจ้าเต๋ว ทรง กว้าง ว้าง ได้ กับ ได้ ๑๔ รัชสมัย นับปี

ได้ ๑๗๑ ปี ได้ ทำ สงคราม กับ แผ่นดินจีน ได้ เหนง ตั้งแต่ ปีมะเมีย

จนถึง ปี ระกา ทรง กัน กับ จตุจักราช ๗๒๒ ปี จึง ได้ เสีย แผ่นดิน

แก่แม่ทัพจีน ชื่อ เดียว ชู ครั้ง นั้น จีน ตั้ง กอง มณฑล รักษา กรุง เวียดนาม

เก็บ ด้วย ส่วย อากร ภาษี ต่าง ๆ เปน อาณา ประโยชน์ ส่ง ไป เมืองจีน แต่

ก่อน มา ชาว กรุง อาณาเคศ ถูก ตัว เปน ทาย เพื่อ ประสงค์ จะ กันงตาม

ความเข้าใจ ใน สมัย นั้น ครั้น จีน ได้ ประทศ ญวน เปน ของ จีน ๆ จึง

ได้ห้าม บราม มี ให้ ญวน สัก ตัว อีก ต่อไป แต่ คง ยัง สัก อยู่ บ้าง แต่ พวก

วงษ์ แซ่เต๋ว ซึ่ง ยัง ชุ่ม ช่อน อยู่ใน บ้านใน ดง ก็ คิด ทำ สงคราม แก่จีน

เนื่อง ๆ มา มิ ได้ หยุต หยุ่น เพราะ ณ นั้น ราษฎร ชาว อาณา จึง ได้ ความ

เดือดร้อน อยู่ ไม่ รุ วาย

(ต่อ ไปนี้ ว่า ด้วย วงษ์ แซ่เต๋ว เปน ทรราชย์)

บัดนี้ จะ กล่าว ถึง ผู้ มี บุญ บารมี อภิเษกหาร ซึ่ง จะได้ เปน ทรราชย์

ปลก ครอง กรุง เวียดนาม ค่อยไป ที่ตำบล เวียง ตามเชิงเขาง เมือง เลื่อง
 ยาง มี ชายผู้ หนึ่ง แซ่ เต ชื่อ กง แต่ ภรรยา นั้น ชื่อ มิ ได้ ปรากฏ กล่าว
 ไว้ ใน จดหมาย เหตุ เมื่อ ภรรยา เต กง จะ ตั้ง ครรภ นั้น นั้น เห็นว่า เขียน อัม
 กุมาร เด็ก น้อย ชื่อ มังกร เต กง ดอย ตาม กัดบ เมฆ ลง มา จาก อากาศ ตรง
 เข้า มา ใน ที่ ขยุ ของ เต กง แล้ว อัม เด็ก นั้น ยื่น ให้ แก่ ภรรยา เต กง แล้ว
 เขียน นั้น ก็นำ มังกร กัดบ หาย ขึ้น ไป บน อากาศ ครั้น นั้น ได้ ชาติ แล้ว จึง
 เล่า ความ ผ่าน ให้ สามี พัง ทุก ประการ

เต กง ได้ พัง ภรรยา เล่า มี นิด ให้ พัง ตั้ง นั้น จึง พุด ว่า อัน ความ ผ่าน นี้ ก็
 เปน การ มงคล ที่ อยู่ แล้ว แต่ ยัง ไม่ เจ้ง ว่า จะ เปน ประการ ไດ ครั้น รุ่งขึ้น
 เต กง ก็ ไป เชิญ มิน วัน เพื่อก ชิน สห หมด มา ที่ บ้าน เต กง

มิน วัน เพื่อก เมื่อ เติบ นาน นั้น ได้ พิจารณา ธุไช ภูมิ บ้าน ของ เต กง
 ข้าง หลัง บ้าน มี ต้น ไม้ เปน รูป ชักร ก้น หน้า บ้าน มี ทิว ไม้ สอง ข้าง เปน
 รูป มังกร ข้าง หนึ่ง เปน รูป เสือ เต็น ข้าง หนึ่ง มิน วัน เพื่อก ครั้น เห็น
 ธุไช ภูมิ บ้าน ของ เต กง ตั้ง นั้น จึง กล่าว เปน คำ ไคลง สรรเสริญ ของ บท ว่า
 ทัน เชิง ทดถั่ว จัยาง เด็ก ห่อ วัน อี ซึ่ง เคติม หยา แปล เปน ภาษา ไทย
 ว่า ภูเขา เล่า ก็ เขียว น้ำ ใน ถ้ำธาร เล่า ก็ สดอาด คง จะมี ผู้ ส่วน เลือ
 เหลือง ดาย มังกร มา ตั้ง ศิว ว่า เปน พ้า ครั้น มิน วัน เพื่อก กล่าว คำ ไคลง
 ตั้ง นั้น แล้ว ก็ เข้า ไป ยัง บ้าน เต กง ๆ เชิญ ให้ นัง โดย สนม ทรวง แล้ว ก็ เล่า
 ความ ผ่าน ของ ภรรยา ให้ มิน วัน เพื่อก พัง ทุก ประการ มิน วัน เพื่อก จึง ทำ
 นาย ผ่าน นั้น ว่า ท่าน มี บุตร เมื่อ ไດ แล้ว บุตร ของ ท่าน เปน ผู้ มี บุญ

จะได้เป็น กระษัตริย์ปกครอง ประเทศ ญวน กรุง เวียดนาม ดับ กระจกไป
หลายร้อย ปี ครั้น ทำนาย ตั้ง นั้น แล้ว มิน วัน เพื่อก ก็ ตา เถง กลับไปบ้าน
ฝ่าย ภรรยา ของ เถง ตั้ง แต่ วัน นั้น เห็น แล้ว มาก ก็ ตั้ง ครรภ ครั้น ถึง
วัน กำหนด ถิ่น ทศมาส ก็ คดอด บุตร ออก มา เป็น ชาย ใน วัน นั้น มี
นก ผี หนึ่ง บิน มา จาก ทิศ ได้ เป็น อัน มาก นก นั้น บิน ร่อน บัง แสง พระ
อาทิตย์ มี ให้ แสง แดง สอง เข้า ใน บ้าน เถง ได้ บุตร ชาย เถง ที่ คดอด
ออก มา นั้น คือ มัง กร ตาหงษ์ มี ตัณณงาม ยิ่ง นัก บิดา มารดา จึง ให้
ให้ ชื่อ ว่า เต เหยย ๆ ครั้น เจริญ ใหญ่ ขึ้น ก็ มี สติ ปัญญา ไป
เล่าเรียน หนังสือ แด ผัก หัด เพ่ง อาวุธ ก็ รู้ ถึง ซึ่ง แด ข่านี ข่านาญ แด่ว คดอง
เมื่อ แผ่น ดิน แซ่ เค็ง จวน จะ เลี้ยว แก่ จัน นั้น ก็ได้ มี ขุนนาง มา ถวาย
กล่อม เต เหยย จะ ให้ เข้า สัมภัก ทำ ราชการ เต เหยย ไม่ สัมภัก ที่จะ ทำ ราชการ
ด้วย เห็น ว่า ทุก วัน นี้ เหล่า พระเจ้า แผ่น ดิน ก็ มิ ได้ อยู่ ใน ยุติ ธรรม พวก
ขุนนาง กัง ซิน ก็ เป็น อัน ระพาด เบียดเบียด ฝืน ราชฎร ให้ ได้ ความ เคียด
ร้อน ค้าง ๆ ถึง จะ ทำ ราชการ ไป ก็ จะ ไม่มี ประโยชน์ อะไร กลับ จะ
พลอย ได้ รับ ความ เคียด ร้อน ไป ด้วย ทำ ไว้ โถนา กิน มีความ
สุข สมาย ดี กว่า ทำ ราชการ

เต เหยย เห็น ตั้ง นั้น แล้ว ก็ พา บิดา มารดา ไป ตั้ง ทำ ไว้ อยู่ ที่ เขา ตาม เขิง
ยังมี ชาย ผู้ หนึ่ง แซ่ เหงวียง ชื่อ กล้าย เป็น ผู้ ได้ ผัก หัด เพ่ง อาวุธ
ข่านาญ แด่ว คดอง ว่องไว เห็น บ้าน เมือง เป็น สะเตย แก่ จัน แผ่น ดิน ได้ เหมง

เหวี่ยง ถ้าย ไม่อยาก จะทำ ราชการ สำนึกดี แก่ จัน จึง หวน น้ำ มั่น เทียว
เว้าขาย หากำ ไร เลี้ยง ชีวิต ไปวัน หนึ่ง ๆ

อยู่ มา วัน หนึ่ง เหวี่ยง ถ้าย หวน น้ำ มั่น ไป ขาย ทาง โกล ครั้น จะ
กลับ มาบ้าน ให้ ทน เวลา เฒ่า ทาง ก็ ยัง โกล หลาย ตั้ พอ เวลา จวน จะ

คำ ถง เหวี่ยง ถ้าย เดิน มา ตาม ทาง พบ ค้าต เจ้า ค้าต หนึ่ง เหวี่ยง ถ้าย
ก็ แวะ เข้า พัก อาไศรย นอน วัน นั้น เป็น วัน ชัน สิบห้า คำ เดือน หงายแจ่ม

กระจ่าง ครั้น เวลา คึก ประมาณ สอง ยาม เทพารักษ์ ทั้ง หลาย จะพา
กัน ขึ้น ไป เฝ้า จึง ออก วัง เสด็จ เติ คือ พระอิศวร ครั้น มา ถึง หน้า ค้าต เจ้า

ที่ เหวี่ยง ถ้าย อาไศรย นอน อยู่ นั้น เหวี่ยง ถ้าย นอน ยัง ไม่ หลับ ได้
ยิน เสียง เทพารักษ์ ที่ จร มา เรียก เทพารักษ์ อยู่ ใน ค้าต นั้น ว่า ให้ ขึ้น

ไป เฝ้า พระ สยาม ภู ะญาณ จึง เทพารักษ์ ใน ค้าต ตอบ ว่า วัน นี้ มี มนุษย์
เดินทาง มา ขอ อาไศรย นอน อยู่ ใน ค้าต ของ ข้าพเจ้า ๆ ต้อง อยู่ รักษา

เขา จะ ไป เฝ้า ไม่ ได้ เมื่อ ท้อง ทั้ง หลาย ขึ้น ไป เฝ้า แม้ มี ราชการ สิ่งใด
ฝ่าย สวรรค์ ประการใด ขอ ท่าน ได้ กลับ มา บอก ข้าพเจ้า บ้าง

ครั้น เวลา ประมาณ สาม ยาม เสด็จ เทพารักษ์ ทั้ง หลาย กลับ มา จาก เฝ้า
พระอิศวร เจ้า โลก เทพารักษ์ ซึ่ง ถึง สถิตย์ อยู่ ใน ค้าต จึง ถาม ว่า ท่าน

ไป เฝ้า พระ สยาม ภู ะญาณ มา ได้ ข้าพ ราชการ ฝ่าย สวรรค์ อย่างไร บ้าง
เทพารักษ์ ซึ่ง ไป เฝ้า เจ้า โลก ย มา นั้น บอก ว่า ฝ่าย สวรรค์ นั้น ไม่ มี

ราชการ สิ่งใด แต่ ได้ ยิน เชียง เต็ม มี เทวะ โอง การ ว่า เถ เหลย จะ ได้ เป็น
กระษัตริย์ ใน กรุง เวียดนาม เหวี่ยง ถ้าย นั้น จะ ได้ เป็น เสดนา บัด ชุนนาง

ผู้ใหญ่ ด้วยวัน นั้น เหววียง ถ้าย นอน ไม่ หลับ ได้ยินแว่ว ๆ เสียง
เทพารักษ์ พูด ถึง แซ่ แด ชื่อ ของ ตัว นั้น ก็ ดีใจ ครั้น เวลา เข้า กลับ
มาถึงบ้าน ก็ ละ การ คำ ขาน นั้น เสีย ไป เทียว สืบ ตาม ชื่อ แด แซ่ เถ เหลย ได้
แล้ว ก็ ไป อยู่ กับ เถ เหลย ณ เขา ตาม เหวง

ฝ่าย เถ เหลย อยู่ มา วัน หนึ่ง ก็ จอม จะ ไป พัน ดิน ใน ไร่ เพื่อ จะ
ปลูก พัก พัง แดง น้ำ เต้า เอา จอม พัน ดิน ลง ไป ได้ กระบี่ เต็ม หนึ่ง กระบี่
เต็ม นั้น ไม่ มี สนิม จับ ดี เหล็ก เขียว ๆ ตี ปัก แมลง ทัพ เถ เหลย หยิบ
ขึ้น มา ดู เห็น มี อักษร จาก กุ อยู่ ที่ กระบี่ ว่า กระบี่ เต็ม ของ นาง พระ รรณ
ประสิทธิ์ ประสาท นี้ ให้ แก่ เถ เหลย จะ ได้ ปราบ ปราบ ข้าศึก เสีย น หมาย แผ่น ดิน
ให้ ราม คาบ ครั้น เห็น อักษร มี แซ่ แด ชื่อ ของ คน ตั้ง นั้น ก็ มีความ ยิน ดี
ยิ่งนัก เถ เหลย คิด อยู่ แต่ ใน ใจ ว่า เรา นี้ คง จะ มี วิชา ได้ เป็น เจ้า แผ่น ดิน
ป็น แน่ จึง พิน ธิ น ให้ ได้ กระบี่ วิเศษ เช่น นั้น ครั้น คิด เห็น ดัง นั้น แล้ว ก็
ถือ กระบี่ วิเศษ เต็ม นั้น กลับ มา บ้าน

ใน วัน นั้น เหววียง ถ้าย มา หา เถ เหลย คำ นับ กัน ตาม ธรรมเนียม
แล้ว เหววียง ถ้าย ก็ เล่า ความ ซึ่ง เทพารักษ์ เล่า บอก กัน นั้น ให้ เถ เหลย
ฟัง ทุก ประการ แล้ว ว่า ข้า พเจ้า มา ตั้ง นี้ หวัง ใจ จะ มา อยู่ กับ ท่าน จะได้
ช่วย ท่าน คิด การ กำ จัด ข้าศึก จีน แผ่น ดิน ได้ เหมง ค่อ ไป

เถ เหลย ได้ ฟัง เหววียง ถ้าย ว่า ตั้ง นั้น ก็ ถอน ใจ ใหญ่ แล้ว ว่า บ้าน
เมือง ทุก วัน นี้ เป็น ชะเถย ของ พวก จีน แผ่น ดิน ได้ เหมง จีน เก็บ ด้วย สำ
อากร แด ภาษี แก่ ราษฎร ได้ ความ เด็ด ร้อน หนึ่ง พวก ฮัน ะ พาด ตั้ง

ต้อง ล้ม-ล้ม เป็นโจรผู้ร้าย ก็ ชุก ชุม พวกจีน คุม ทหาร ไป ปรามปราม
อยู่เมือง ๆ แต่ กระนั้น ก็ ยัง ไม่ วาย พระญาติ พระวงศ์ ของ พระเจ้า
แผ่นดิน เสร็จ ก็ เกี่ยว ชุบ ช้อน อยู่ ยัง มี มาก คิด อาน ทำ สงคราม แก่
จีน เขาบ้าน เมือง คั้น ข้าพเจ้า คิด เห็น ว่า จะ คิด การ ไป ไม่ คดออก ได้
เพราะว่า สิ้น วิชา นาน แล้ว แผ่นดิน จึง ได้ เสีย แก่ จีน มา บัดนี้ ข้าพเจ้า เห็น
ว่า ท่าน มี สะติ ปัญญา มา ชัก ชวน ให้ ข้าพเจ้า คิด การ ขึ้น ก็ เป็น การ ดี แล้ว
จะ ต้อง มี ทัพ ไพร่ พล ทหาร ให้ มาก พรัก พร้อม เป็น กำลัง ก่อน จึง จะ
คิด การ ใหญ่ ได้

เหงวียน ก่าย จึง ว่า ซึ่งท่าน พูด ตั้ง นั้น ก็ ถูก ต้อง แล้ว ข้าพเจ้า ก็ ได้
ชัก ชวน เกดัย กัดอม เพื่อน ฝูง ที่ มี กำลัง แล มี มือ ได้ ประมาณ ร้อย คน กว่า
แล้ว แต่ เกรง ว่า ยัง ไม่ พอ แก่ การ

เด เหลย ได้ พัง เหงวียน ก่าย ว่า ตั้ง นั้น จึง ตอบ ว่า ข้อ นั้น ท่าน อย่า
มีความ วิตก เลย มี แผน ใน สำหรับ พิ ไชย สงคราม กล่าว ไว้ ของ
สถาน ๆ หนึ่ง พล ทหาร น้อย ดอง ให้ ข้าศึก เห็น เป็น ว่า มี ทหาร มาก สถาน
หนึ่ง ทหาร มาก ดอง ให้ ข้าศึก เห็น ว่า มี ทหาร น้อย เรา เห็น ว่า พอ จะ คิด
การ พลิก แผลง ค่อ ไป ได้ แต่ยัง ชาติ อยู่ อย่าง หนึ่ง เพียง สะเมียง อาหาร
นี่ เป็น ที่ สำคัญ ถ้า มี สะเมียง อาหาร บริบูรณ์ แล้ว ไพร่ พล ทหาร จะ
ต้องการ มาก น้อย เท่าใด ก็ ย่อม ได้

เหงวียน ก่าย จึง พูด ว่า ถ้า กระนั้น เรา ต้อง คิด ปล้น สะเมียง เสีย ก่อน
ด้วย พวก จีน เกี่ยว กับ เรา สะเมียง ตาม หัวเมือง ไป สงคราม กอง มณฑล

อยู่เนื่อง ๆ ที่ตำบลแม่น้ำ หลาด ถั่ว เรือ สืบเนื่อง พวก จีน บรรทุก มา ทาง
แม่น้ำ นั้น หลายลำ เรา คงลัด อยู่ ที่ปาก คลอง ซึ่ง จะ ออก มา ตำบลแม่น้ำ
หลาด ถั่ว นั้น ก็ คง ดี เอา ได้ เป็น แน่ ด้วย พวก จีน ที่ คุม ทหาร มณฑล
รักษา เมือง นั้น ต้อง นั้น อยู่ นั้น ถ้า เรา ดี ได้ เสมียง แล้ว พวก ทหาร ก็
จะ อ่อน กำลัง อิศโรย ลง เรา คง มี ไชยชนะ แก่ ข้าศึก เป็น แน่
ครั้น ปฤกษา กัน ตกตง คัง นั้น แล้ว เตะ เหล็ก ก็ จัด โตะ เต สุรา เลี้ยง พวก
ที่มี ศักดิ์ บัญญา แล ฝีมือ ซึ่ง เข้า เกลี้ย กล่อม ไว้ นั้น ครั้น กิน เลี้ยง อิ่ม
หน้า เป็น ที่ รื่น เริง ตำราญ แล้ว ได้ ถูก ก็ ยก ออก จาก เขา ตาม เซึ่ง
ไป ตั้ง ล้อม อยู่ ปาก คลอง หลาด ถั่ว พอ เรือ สืบเนื่อง พวก จีน จะ ออก ปาก
คลอง เตะ เหล็ก กับ เหวี่ยง กล้าย ก็ คุม พล ทหาร รัย ห้าง นั้น ยิง มา ไม่
อนุต มา ถูก ทหาร กอง เรือ สืบเนื่อง ตาย ลง หลาย คน พวก จีน กอง
สืบเนื่อง ไม่ เป็น อัน ที่ จะ แฉก ถัด ก็ ทั้ง เรือ สืบเนื่อง เห็น หนี เอา ตัว รอด ไป ทั้ง กัน
เตะ เหล็ก จึง ให้ ทหาร ขน สืบเนื่อง ไป ไล่ ยิง เขา ตาม เซึ่ง เป็น อัน มาก แล ยก
ไปฆ่า ทหาร กอง มณฑล ตาย ลง เป็น อัน มาก แล้ว เหวี่ยง กล้าย จึง
ถอด พวก นักโทษ ที่ ต้อง จำ อยู่ ณ คุก ออก มา เป็น พล ทหาร เป็น อัน มาก
ฝ่าย ม้า ก็ นายทหาร จีน ได้ เหมง ซึ่ง คุม พล ทหาร อยู่ ณ ฝั่ง แม่น้ำ
หลาด ถั่ว บด้อย ให้ พล ทหาร ไป เทียบ เบียด เบียด ราษฎร มี ได้ ห้าม ปราบ
วัน นั้น มี ทหาร อยู่ รักษา ค่าย น้อย ตัว หา ได้ รักษา นำ ที่ กวัก ขัน ตั้ง เช่น
กระท่า ดังครามไม่ เตะ เหล็ก กับ เหวี่ยง กล้าย แล พวก บริวาร ก็ คุม ทหาร
นักโทษ เข้า ไล่ ม้า ค่าย ม้า ก็

ฝ่าย ม้า ก็ เห็น มี ข้าศึก ชาวเวียดนาม ยก มา ปล้น ค่าย ตั้ง นั้น ก็ ขึ้น ม้า
คุม ทหาร ออก รบ แก้ เต เหล่ ย ได้ ๕ เพลง เต เหล่ ย เขา กระบี่ พัน ลูก ม้า ก็
ตัว ชาติ ตก ม้า ตาย เหวงวียง ก่อค่าย เห็น ม้า ก็ ตาย ได้ ที่ ก็ จับ พด ทหาร เข้า
ทำ ถาย ค่าย ขึ้น ได้ ได้ ทำ พัน ทหาร ของ มณฑล ขึ้น ตาย ลง เปน อัน มาก
ที่ เหลือ ค่าย ก็ ทั้ง ค่าย นั้น เขา ตัว รอด ไป ได้

ครั้ง นั้น เต เหล่ ย ได้ เกร็ง ธาตุราวุธ ไว้ เปน อัน มาก ขณะ นั้น
มี นายขุนนาง นาย ทหาร ซึ่ง เปน ข้า ราชการ ใน แผ่นดิน เกร็ง เห็น เต เหล่ ย
คิด การ ทำ ขุนนาง นาย ทหาร ขึ้น ได้ ตั้ง นั้น ก็ พา กัน มา เข้า ด้วย เต เหล่ ย
เปน อัน มาก ครั้ง นั้น เต เหล่ ย ได้ นาย ทหาร ที่ มีฝีมือ หาดาย นาย ได้ พด
ไพร่ ประมาณ ห้า พัน เศษ แต่ พวกรบ มด ด้วย ๕ เพลียง อาหาร แต่ ๕ รรพ เกร็ง
ธาตุราวุธ ทั้งปวง แล้ว ก็ ยก กองทัพ ไป ตั้ง ค่าย มั่น คง ที่ เขา ดิม เซ็ง
คอย คัด ๕ เพลียง ขึ้น มี ให้ เลี้ยง ถึง กัน ได้

ฝ่าย ข้า หลวง ขึ้น แผ่นดิน ได้ เหมง ซึ่ง ตั้ง รักษา หัวเมือง เขกไท่ ศรี
สัตวา ใน กรุง เวียดนาม ครั้น เจ้า ว่า เต เหล่ ย ตั้ง ช้อง ล้อม ไพร่ พด เปน ขบถ
(๕๐๐) อัน ตั้ง นี้ จึง จัก ให้ ทหาร ไป ต่อสู้ แก้ เต เหล่ ย ณ ตำบล เขา ดิม เซ็ง
กองทัพ ขึ้น ไป ตั้ง อยู่ ตำบล ไหมค มาง

ฝ่าย เต เหล่ ย ครั้น เจ้า ว่า ข้า หลวง มณฑล ขึ้น จัก กองทัพ มา ตั้ง อยู่ ตำบล
ไหมค มาง เต เหล่ ย จึง ให้ เหวงวียง ก่อค่าย คุม ทหาร ไป ชุ่ม คอย คัด ๕ เพลียง
มี ให้ ถึง กัน ได้

ฝ่าย กอง ๕ เพลียง ขึ้น คุม ๕ เพลียง มา ถึง ตำบล ญูเซียน มาง เหวงวียง ก่อค่าย
ก็ คุม ทหาร ออก ตี ปล้น เขา ๕ เพลียง ไป ได้ เปน อัน มาก

ฝ่าย กองทัพจีน ซึ่งตั้งอยู่ใกล้เขต โหนดต มาลง คอยท่า กองทัพจีน
มาได้ประมาณเดือนเศษ ก็พาเห็น กองทัพจีน มาถึง ไม่ พวกพล
ทหาร ก็พากัน เรว รวน เพราะความขัดขวาง เตเห็นเห็น กองทัพจีน เรว รวน
ขัด ไรบด้วยขัดทัพจีนลง เตเห็นก็คุม ทหาร ออกจากเขา สิมเซิงเข้า
โจมตีค่ายจีนแตกไปทั้งสิ้น ขณะนั้น เตเห็น มี ทหาร มาก ขึ้นหลายหมื่น
พร้อมด้วยเครื่องศาสตราวุธ ทัพจีนอาหาร จึงยก กองทัพ ไปตี เมือง
กัวโจ้ว กับเมือง กัวเจ๋ง ได้แล้ว ขุนนาง ข้าหลวงจีน ซึ่งตั้งอยู่ในเมือง
ตั้งโคกกับเมืองได้ โคมีพล ทหาร น้อยตัว ก็ทิ้งเมือง ทั้งสองนั้น แยกหนี
ไปทั้งสิ้น

เตเห็น จึงจับ นายทหาร ที่มีฝีมือ แต่สติปัญญา คุม ทหาร อยู่รักษา
เมือง ตั้งโค ได้ โคไว้แล้ว เตเห็น จึงยก กองทัพ ไปปราบปราม
หัวเมือง ที่จีน รักษาอยู่ นั้น ได้สู้รบกับทหารจีน มีไชย ชนะทุกครั้ง
ฝ่าย ข้อง ท้อง นายทหาร รักษา กองนครหลวง ซึ่งรักษา กรุงเวียดนาม
ตั้งค่ายมั่น อยู่ด้าน ตั้งกวาง ครั้นรู้ข่าว ขาว เวียดนามตั้ง มั่วสุมไพร่
พลทหาร ช้วนขึ้น ตีเอาเมือง ขึ้นไป ได้หลายเมือง ดังนั้น ก็ตกใจ
จึง มีบอกไป ถวายทูล พระเจ้าแผ่นดิน ได้ เหมง ขอ กองทัพ มาช่วย จึง
พระเจ้าแผ่นดิน ได้ เหมง จัก ให้เนี่ยวทั้งแปดแม่ทัพ อีว อุ่น คุ เปน ปลัดทัพ
ยก กองทัพ ออกจากเมือง กิมเหลง ไป ช่วย ข้อง ท้อง ข้าหลวง ซึ่งตั้งอยู่กรุง
เวียดนาม เนี่ยวทั้งกับ อีว อุ่น คุ ทั้งสอง นายก็ยก กองทัพ เดินทาง ร้อน
แรม มาหลายวัน จนถึงด้าน ตั้งกวาง ก็ตั้งค่ายพัก พลทหาร อยู่ในที่
ตำบล นั้น รอ พัง ราชการ อยู่

ม้ายเตเหล้ง ครั้นแจ้งว่า กองทัพจีน ยกเพิ่มเติม หนุน มา ช่วย ต้อง ของ
 ดังนั้น เตเหล้ง จึง ปรึกษา กับ นาย ทหาร ทั้ง ปวง ว่า พวก จีน ครอง
 ยกเพิ่มเติม มา ช่วย กัน แล่ง แล่ง นัก เรา จะ คิด ถู อุนาย อย่างไร จึง จะ เอา
 ไชย ชำระ ได้ เหนื่อยมั่ง กล้าย จึง ว่า ที่ เขา หม่า อาง เซ็ง มี หุบ เขา เป็น ซอก
 ข้าง ใน ถ้ำ วัง ขวาม เรา ไป ตั้ง ค่าย ลวง ไว้ ค่าย หนึ่ง มี ชง ไว้ ให้ รบ ค่าย
 ที่ ปาก ช่อง หุบ เขา หม่า อาง เซ็ง มี ดง อยู่ ดง หนึ่ง พอ จะ วางทัพ ชุ่ม อยู่ ได้
 ที่ หัก เขา หม่า อาง เซ็ง มี ที่ ชอง หุ่น อยู่ หุ่น หนึ่ง เรียกว่า หุ่น ถัด ไก่ว ที่ หุ่น
 นั้น มี ค่าย บัด บ้าน หนึ่ง เรียกว่า ค่าย บัด เติง ซ้ำ ค่าย บัด เติง ซ้ำ นั้น เรา วาง กอง
 ทัพ หนุน ไว้ กอง หนึ่ง บน ยอด เขา นั้น ทำ เสา ธง ไว้ เสา หนึ่ง เป็น เสา
 สำหรับ สัญญา เรายก กอง ทัพ ออกสู้ กับ ข้าศึก อย่า เอา ไชย ชำระ เลย
 ทำ เป็น แดง หัก กลับ มา ค่าย ลวง ให้ ข้าศึก ได้ เข้า มา ใน ระหว่าง หุบ เขา นั้น
 เรา ขึ้น บน ยอด เขา ซ้ำ ชง สัญญา ให้ กอง ชุ่ม ซึ่ง ชุ่ม อยู่ ใน ดง นั้น เห็น แล้ว
 ให้ ขึ้น เอา พัน มา ถม ปาก ช่อง หุบ เขา นั้น แล้ว เอา ไฟ เผา สกิด ปาก ช่อง
 หุบ เขา นั้น ไว้ พล ทหาร ซึ่ง ได้ เรา เข้า มา มาก น้อย สัก เท่าไร คง ต้อง ตาย
 ด้วย ไฟ มืด ทหาร เรา เป็น แน่ แม้ ทหาร มาก ทั้ง ร้อย หมื่น ถ้า หลง ได้
 เรา เข้า ไป ใน หุบ เขา นั้น แล้ว ก็ คง ตาย ทั้ง ดั้น จะมี ได้ เหลือ กลับ ไป ได้
 อย่าง นี้ แม้ เรา มี คน น้อย ก็ สามารถ จะ สู้ คน มาก ได้

เตเหล้ง ได้ พัง เหนื่อยมั่ง กล้าย ชี้แจง ดังนั้น ก็มี ความ ยินดี จึง สั่ง แม่
 ทัพ นาย กอง ทั้ง ปวง ให้ ขึ้น พล ทหาร ไป ตั้ง ด้อม อยู่ เป็น กอง ๆ กอง ตะพัน
 บ้าง ต้อง พัน บ้าง ตาม ซึ่ง คิด ไว้ นั้น ทุก ประการ แล้ว เตเหล้ง กับ นาย

เล่ม ๓

พงษาวดาร ญวน

หน้า ๒๓๓๓

ทหาร ทั้ง ปวง ก็ คุ่ม พด ทหาร มฤตกร ไป อยู่ ฝ่าย ค่าย ดั่ง กวาง ทำ ชวน
ให้ กอง ทักษิณ ออก มา รบ

ฝ่าย เนียว ทั้ง แม่ ทักษิณ ครั้น เห็น กอง ทักษิณ เวียด นาม ยก มา ทำ
ชวน รบ ดั่ง นั้น ก็ แต่ง ตัว ให้ เสือ เกราะ สรรวม หมวก ถือ ทวน ชัน ม้า คุ่ม
ทหาร ตาม หัน ยศ ออก จาก ค่าย ขัน ม้า เข้า รบ กับ นายทหาร ของ เต เหล่
ได้ ๕ เพลา ยัง ไม่ ทน แพ้ ชำระ นายทหาร ของ เต เหล่ ทำ เปน ตู๋ ไม่ ได้
ก็ ชัก ม้า หัน เข้า ไป ใน ทุ่ง เขา เนียว ทั้ง ไม่ ต้อง รู้ ใน กด ขุน ยศ ก็ คุ่ม
ทหาร ได้ ตาม เข้า ไป เห็น ค่าย ตั้ง อยู่ ใน ทุ่ง เขา นั้น มี ชิง บัก อยู่ รอบ ค่าย
เนียว ทั้ง ก็ ขัน ม้า เข้า ไป จะ ให้ พด ทหาร เข้า ถล่ม ค่าย ครั้น ไม่ เห็น คน
มี ใน ค่าย จึง ย่น ส่ง อยู่ เนียว ทั้ง บอก ใจ ว่า ต้อง กด ข้าง คัก เนียว ทั้ง จะ
ให้ พด ทหาร ถล่ม

ฝ่าย ทหาร ของ เต เหล่ ซึ่ง จวง ข้าง คัก ให้ ได้ เข้า ไป ใน ซอก เขา
นายทหาร ของ เต เหล่ ขึ้น อยู่ บน ยอด เขา ก็ ชัก ธง สัญญา ขึ้น กอง
ทหาร ที่ ชุ่ม อยู่ ใน ทุ่ง เห็น ธง สัญญา ขึ้น ดั่ง นั้น ก็ ระดม กัน ขน เขา พัน มา
กอง บัด ปาก ช่อง เขา ไว้ แล้ว ก็ เข้า ไฟ จุก เชื้อเพลิง ขึ้น

ฝ่าย เนียว ทั้ง คุ่ม ทหาร ถล่ม มา ถึง ปาก ช่อง เขา เห็น ไฟ ไหม้ สกิด ปาก
ทาง อยู่ ดั่ง นั้น จะ หลบหนี ออก ทาง ใด ก็ ไม่ ได้ ด้วย กอง ทหาร ของ
เต เหล่ ขน พัน มา เพื่อบริเวณ ปาก ช่อง ไว้ เนียว ทั้ง ก็ คุ่ม ทหาร ถล่ม
เข้าไป ใน ทุ่ง เขา จะมี คน ขึ้น บน หลัง เขา พด ทหาร ของ เต เหล่ ซึ่ง
ตั้ง อยู่ บน หลัง เขา ยิ่ง ด้วย นำไม้ ระบุด แก่ กิ่ง ก้าน คีตา ลง มา ถู ทหาร

เนี่ยวทั้ง ๆ จะคุม ทหาร ทั้งปวง ขึ้น ไป ก็ไม่ได้
ไพร่พล ทหาร ของ
เนี่ยว ทั้ง ตาย ลง เป็น อัน มาก

ฝ่าย เหวงวียง ถวาย ชัยชนะ ยอดเขา จึง ให้นาย ทหาร ลงไป ทาง-หลัง เขา
ณ ค่าย มั่น ที่ทุ่ง หัดัน โกว ขอ ทหาร เพิ่มเติม ยกไป กองหนึ่ง ตั้ง ศึก
กัน ทาง ใต้ มี ให้ พวก จีน ตั้ง ระเบียบ อาหาร แล ยก หนุน มา ช่วยกัน ได้

ฝ่าย เนี่ยว ทั้ง ตั้ง อยู่ ภูเขานั้น สอง วัน กับคืนหนึ่ง จะ ตี หัก ออก ด้าน
ใต้ ก็ ไม่ได้ กองทัพ หนุน ก็ ไม่เห็น ยก หนุน ขึ้น มา ด้วย กองทัพ เหวงวียง
ถวาย ให้นาย ทหาร ไป ตั้ง ศึก คอย รบ พัง ค่อย อยู่

ฝ่าย เหวงวียง ถวาย เห็น ไพร่ พล ทหาร จีน อัดโรย กำลัง ลง แล้ว เหวงวียง
ถวาย ก็ คุม พล ทหาร ลง จาก เขา เข้า รบ กับ ทหาร เนี่ยว ทั้ง เป็น สามารถ
ฆ่า ทหาร จีน ตาย ลง ใน ภูเขานั้น ประมาณ หมื่นเศษ เนี่ยว ทั้ง แม่ทัพ
ก็ ตาย ใน ที่ รบ ทหาร จีน ที่ เหลือ ตาย นั้น พวก ทหาร ญวน จับ เป็น
ไว้ ได้ ทั้งสิ้น

ฝ่าย ชิว อุ่น คู ปลัด ทัพ ของ เนี่ยว ทั้ง มีความ อิจฉา เกิดยศ ชิง เนี่ยว ทั้ง
ครั้งนี้ แจ้ง ว่า เนี่ยว ทั้ง ต้อง ถู กบฏ ของ เต เหล่ย์ ด้อม ไว้ ชิว อุ่น คู ปลัด
ทัพ ก็ เพิกเฉยเสีย หากุม ทหาร ยก ไป ช่วย เนี่ยว ทั้ง ไม่ ครั้น แจ้ง ว่า
เนี่ยว ทั้ง ตาย ลง ใน ที่ รบ แล้ว จึง ใช้ ให้ มก ถัม คุม ทหาร ยกไป รบ ตี
ค่าย ของ เต เหล่ย์

ฝ่าย เต เหล่ย์ ครั้น แจ้ง ว่า มี กองทัพ จีน ยก มา อีก เต เหล่ย์ จึง จัด ให้
นาย ทหาร ที่ มี ฝีมือ คุม ทหาร ออกไป รบ แก่ ทหาร จีน เป็น สามารถ มก ถัม
ผู้ ทหาร ของ เต เหล่ย์ ไม่ได้ ก็ ดำ กอ ยถัม มา ค่าย

ฝ่าย ข้อง ทอง คอย กอง ทัพ หลวง อยู่ รู้ว่า กอง ทัพ เสีย ที่แตก แก่
 เล เหลือ ข้อง ทอง มีความ วิ คก ยิง นัก จึง มี หนังสือ ขอ เปน ทางไมตรี
 เลิก สงคราม ไป ถึง เล เหลือ ณ บัด นี้ มี ใจ ความ ว่า ประเทศ จีน มี
 พระราช อาณา เขต ใหญ่ ถ้าง นับ ด้วย หมีน โยชน ไม่มี ประเทศ เมือง ไค
 จะ เปรียบ ได้ ย่อม บริบริรณ ไป ด้วย สิ่ง สมบัติ เงิน ทอง ทั้ง ไพร พด ทหาร
 ถ้าง นับ ด้วย ร้อย หมีน ตั้งแต่ ไหน มา ประเทศ ราช ทั้งปวง ก็ อ่อน น้อม ถวาย
 ดอกไม้ เงิน ทอง ทั้ง ทุก ประเทศ ๆ ย่อม ยก ขอ พระเจ้า แผ่นดิน จีน ว่าเป็น
 ถึง ช้อง เต้ คือ บรม จักรพรรดิ ประเทศ ชั้น น้ำ กัก ของ ท่าน เปน แต่ ประเทศ
 ชั้น น้อย บ้าน เมือง ก็ ตั้ง อยู่ นอก หัว ฐาน เขา แด ชาย ทะเล มี พด
 ทหาร ก็ ไม่ ถึง ร้อย หมีน แม้ ว่า ท่าน จะ มี สติ บัญญา เหมือน ชะ เบ้ง เมื่อ
 ครั้ง แผ่นดิน ตาม กัก มี วิทยู มี นามะ คิด ต่อ ตัว แก่ กรุง จีน ต่อ ไป ข้าพเจ้า
 เห็น การ จะ ไม่ ตลอด ไป ได้ เมื่อ ท่าน อยาก จะ เปน พระเจ้า แผ่นดิน บำรุง อาณา
 ประชา ราษฎร ใน กรุง เวียดนาม คง ไม่ ให้ อาณา ประชา ราษฎร อยู่เย็น
 เปน สุข แล้ว ขอ ท่าน จง อ่อน น้อม ยอม เปน ทาง พระราช ไมตรี แก่ พระเจ้า
 กรุง จีน ที่ กว่า ที่ จะ ทำ สงคราม ต่อ ตัว ให้ ไพร พด ทหาร ได้ ความ เด็ดขาด
 ร้อน ทั้ง สอง ฝ่าย ข้าพเจ้า เห็น การ ควร ดัง นี้ จึง ได้ ตักเตือน สติ ท่าน
 อีก ประการ หนึ่ง ใน คำ สุภาสิต ของ จู ขาวจาย ได้ กล่าว ไว้ ว่า พัน แวง
 ก็ จริง ถ้า ถึง เวลา ชะรา ลง ก็ ย่อม จะ คลอน จะ หลุด ไป ไม่ แน่น อยู่ ได้
 ชั้น ดัน แม้ ว่า ช้อง ก็ จริง แต่ ยัง คง อยู่ ตาม ที่ ยัง ไม่ มี ผู้ใด กล่าว ว่า ดัน หัก
 หรือ ดัน ไกล ถ้า ท่าน มีความ เชื่อ ข้าพเจ้า แล้ว ขอ ท่าน จง มี หนังสือ
 รับ ถิศ ต่อ พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เหมง แด ขอ บ้าน เมือง คั้น มา อย่าง เดิม

กับขอ ให้ พระเจ้าแผ่นดิน ได้ เหมง หอง ให้ ท่าน เปน พระเจ้าแผ่นดิน ปาครอง
พระราช อาณาเขต กรุง เวียดนาม คือ ไป ... ท่าน ก็ จะ มี ความ สุข สืบ บุตร
แต่ หลาน คือ ไป ภาย หน้า ข้าพเจ้า ก็ ยอม และ ท่าน มา ทั้ง นี้ ขอ ท่าน จง
ครึก ครอง ใคร่ ครอง ดู ให้ จง ก็ เกิด

ครั้น แดง หนังสือ แล้ว ก็ ประทับ ตรา เข้า ณ ที่ นมูนา ให้ มา ใช้ ถัด ไป ให้
เด เหยย ณ ค่าย ท่ง หลัน โกร เด เหยย ครั้น ได้ เสร็จ ใน หนังสือ ของ ช่าง
ทอง ตั้ง นั้น แล้ว เด เหยย จึง ปฤกษา ว่า บัดนี้ กอง ทัพ จัน จวน ตัว เข้า
บ้าง เห็น จะ ทำ แก่ เรา ไป ไม่ คดอด กิด ทอด เท ทำ เอน ดู ที่ ชู ทั้ง ปลอม ขอ
เปน ทาง ไมตรี ให้ เด็ก การ คัก สงคราม ตั้งนี้ ท่าน ทั้ง หลาย จะ เห็น เปน ประการ ไค

เหงวียง ถ้าย จึง ว่า เรา ทำ สงคราม มา แก่ จัน ก็ หลาย ปี แล้ว โพร บ้าน
พล เมือง ไม่ เปน อัน ทำ มา ทำ กัน ได้ ความ เตื่อ ร้อน ไป ทั้ง กัน ประการ
หนึ่ง เขา จะ ถวง เรา ให้ มี ใจ เกลิน เลื่อ ก็ จะ เปน ได้ จะ เชื้อ พัง เขา เปน ที่ ตั้ง
ก็ ยัง ไม่ ได้ ถ้า เขา จะ ยอม เปน ไมตรี แล้ว ให้ จัน ถึก ถอน กอง ทัพ
กลับ ไป ก่อน จึง จะ เปน ที่ เชื้อ พัง ได้ อีก ประการ หนึ่ง ข้าพเจ้า ได้ ครวญ
ดู ดาว อัน ประจำ ตัว ท่าน ก็ มี วัณมี แจ่ม แจ้ง ดวง ชะตา ของ ท่าน จะ ได้ เปน
กระบัตริย์ สืบ ตระกูล ไป หลาย รัชช ปี ขอ ท่าน จง มี หนังสือ คอบ ไป ถึง
ฮ่อง ทอง ให้ เด็ก กอง ทัพ กลับ ไป แล้ว ภาย หลัง จึง จะ มี หนังสือ แดง ทุด
ไป กรุง จัน

เด เหยย ได้ พัง เหงวียง ถ้าย ช้าง ตั้ง นั้น ก็ เห็น ชอบ ด้วย แล้ว จึง พูกว่า
เครื่อง ดึง ซึ่ง เปน เชื้อ สาย ของ พระเจ้าแผ่นดิน เครื่อง ถัก ได้ มา พัง อยู่ใน พวก เรา
เรา จะ ต้อง ขอ ให้ พระเจ้ากรุง จัน หอง ให้ เครื่อง ดึง เปน เจ้าแผ่นดิน สืบ รัชช

กระษัตริย์ต่อไป พอ เบน ไกรง นั้ รำน เราขอแต่เพียง เปน ผู้จัด การ
บ้านเมืองให้เรียบร้อยเท่านั้น คำ บราณ ท่าน ย่อมว่า ช้า ๆ ได้ พร้า สอง เล่ม
งาม วิชา จะ ได้ เปน เจ้า แผ่นดิน แล้ว ถึง เวลา วิชา ถึง ที่ ถึง กำหนด
ก็ คง คง ได้ เปน อยู่เอง ไม่ พ้น มือ ไป ได้ ด้วย ใน เวลานั้น บ้าน เมือง ยัง
กำลัง เกิด ยุค เศรษฐา จตุรต ถ้า เรา เปน เจ้า แผ่นดิน ขึ้น แล้ว วงษ์ กระษัตริย์
แซ่ เค็ง ซึ่ง ยัง ชุ่ม ช้อน อยู่ ตาม ชอก ห้วย ชาน เขาก็ ยัง มี อยู่ มาก จะ มี วสัน
กัน ขึ้น คิด มา ทำ สงคราม แก่ เรา ๆ ก็ จะ ได้ ความ เดือด ร้อน ใน ภาย หน้า
เพราะ ฉะนั้น เรา จำ จะ ต้อง ยก เค็ง คง ขึ้น เปน เจ้า แผ่นดิน ไว้ ก่อน พอ ให้
วงษ์ แซ่ เค็ง มา พร้อม อยู่ แล้ว ก็ ต้อง อยู่ ใน อำนาจ ของ เรา ทั้ง สิ้น
ว่า ตั้ง นั้น แล้ว เถ เหลย ก็ เขียน หนังสือ ทอบ ไป ยัง อ้อง ทอง ฉบับ หนึ่ง มี ใจ
ความ ว่า ซึ่ง ท่าน มี หนังสือ ขี้ แจง เค็ง สติ ขำพเจ้า นั้น ก็ เปน การ ชอบ
แล้ว ขำพเจ้า มี ความ ชอบใจ ท่าน เปน อัน มาก ถ้า ท่าน จะ ขอ ย่า
ทัพ หยุค กระทำ สงคราม แก่ เรา แล้ว ขอ ให้ ท่าน ถอน กอง ทัพ กลับ ไป ให้
สิ้น เริง ก่อน จึง จะ เปน ที่ เชื่อ ถือ แห่ง ขำพเจ้า ได้ ถ้า ท่าน เลิก ทัพ กลับ
ไป แล้ว ขำพเจ้า จึง จะ จัด เครื่องราช บรรณาการ ไป ถวาย พระเจ้า แผ่นดิน
ได้ เหม็ง ขอ ให้ ทอง บุตร หลาน วงษ์ แซ่ เค็ง ขึ้น เปน เจ้า แผ่นดิน ตาม เดิม
กรั้น เขียน แล้ว ประทับ ตรา เข้า ผนึก มอบ ให้ ม้า ใช้ ถู ไป ให้ อ้อง ทอง
ณ ตำบล ท่าน ตั้ง กวาง

ฝ่าย อ้อง ทอง ขำ หลวง แม่ ทัพ จีน กรั้น แจง ใน หนังสือ ทอบ ขวง
เถ เหลย ตั้ง นั้น แล้ว จึง มี บอก ไป กราบ ทูล พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เหม็ง

ตามความ ที่เด เหล่ย ขอ มา นั้น พระเจ้าแผ่นดิน ได้ เหม็ง ก็ ทรง พระ
อนุญาต รับ สั่ง ให้ หา กองทัพ กลับ ไป กรุง จีน

ฝ่ายเด เหล่ย ครั้น แจ้งว่า จีน ถอยทัพ กลับ ไป แล้ว จึง แต่ง หนังสือ
รับ มิตร สาราภาพ ฉบับ หนึ่ง กับ เครื่อง บรรณา การ ไป ถวาย พระเจ้า แผ่นดิน
ได้ เหม็ง ใจ ความ ใน หนังสือ ยก ขอ พระเกียรติยศ พระเจ้าแผ่นดิน ได้ เหม็ง
แต่ ขอให้ หอง เติง ตั้ง เป็น พระเจ้าแผ่นดิน ปกครอง กรุง เวียดนาม พระเจ้า
แผ่นดิน ได้ เหม็ง ก็ ยอม ให้ หอง เติง ตั้ง ตาม หนังสือ ขอ ของ เด เหล่ย ขอ มา นั้น
ทุก ประการ

เห่งวียง เคียง ราชทูต ครั้น กลับ มา จาก กรุง จีน จึง นำ หนังสือ รับ สั่ง
ของ พระเจ้า กรุง จีน มา ให้ เด เหล่ย ๆ แจ้ง ใน หนังสือ ของ พระเจ้าแผ่นดิน
ได้ เหม็ง แล้ว ก็ มีความ ยินดี

ใน ขณะ เมื่อ กรุง เวียดนาม เลี้ย เก่า แผ่นดิน ได้ เหม็ง ครั้ง นั้น เป็น ปี
มะเมีย โทศกจตุศักราช ๗๖๒ จนถึง ปี ระกา เด เหล่ย ทำ สงคราม กับ จีน
นับ ตั้ง แต่ ปี จอ จนถึง ปี ระกา ได้ รบ หนึ่ง ๑๒ ปี จึง ได้ เลิก แล้ว ใน การ สงคราม
กับ จีน ครั้ง นั้น ตรง กัน กับ จตุ ศักราช ๗๐๐ ปี ใน กรุง เวียดนาม
อาณา ประชา ราษฎร ได้ อยู่เย็น เป็น สุข ก็ เพราะ บุญ บารมี ของ เด เหล่ย ๆ
จัดการ บ้าน เมือง มี การ สอด ไต่ หนังสือ แต่ การ สอด ไต่ เพลง ฮาซุซ
แล้ว ถด หย่อน ผ่อน ปรน คำไว้ นานา ยี่ อากร ต่าง ๆ มิ ได้ เก็บ เต็ม อัตรา
เพราะ ว่า ได้ ความ ขอบ ข้ำ เตือน รื้อน มา ชั่ว นาน ด้วย อำนาจ ความ กตัญญู
ของ จีน แผ่นดิน ได้ เหม็ง

เด เหล่ย จัด การ ตั้ง ขุนนาง นาย ทหาร ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย ตาม ความ ขอบ ขี้

ได้ กระทำ สงคราม มา กับ เต เหล่ย ลำดับ ยศ เป็น ขุนนาง ตาม ตำแหน่ง

บันดา ขุนนาง ผู้ใหญ่ ผู้น้อย ต้อง อยู่ ใน อำนาจ เต เหล่ย ทั้ง สิ้น

ฝ่าย เตรง์ คง ได้ เป็น เจ้า แผ่นดิน ก็ยังมี ได้ ชนาน ยี่ ห้า ครั้น นั้น พระญาติ พระวงศ์ ของ พระเจ้า แผ่นดิน เตรง์ ก็ ถัดมา เข้า มา รับราชการ ทุก ตัว คน เต เหล่ย ก็ จัด ที่ ทำ บ้าน เรือน ให้ อยู่ เป็น ปกติ

ฝ่าย เตรง์ คง ซึ่ง เป็น พระเจ้า แผ่นดิน มีความ ครอง ใจ ด้วย ขุนนาง ผู้ใหญ่ ผู้น้อย ไม่มี ผู้ใด อยู่ ใน อำนาจ ของ ตน เตรง์ คง เห็น ว่า จะ เป็น พระเจ้า แผ่นดิน ต่อ ไป ได้ ก็ ไม่ เห็น ว่า จะมี ประโยชน์ แล เกียรติยศ อย่าง ไร คิด เห็น ตั้ง นั้น แล้ว เตรง์ คง ก็ กิน ยา พิษ มั่ง ถึง แก่ อด อด ญะกรรม บันดา ขุนนาง ผู้ใหญ่ ผู้น้อย พร้อม ใจ กัน ยก เต เหล่ย ขึ้น เป็น พระเจ้า แผ่นดิน ถวาย พระนาม ว่า พระเจ้า เต ท้าย โต กาว วัง เต ตั้ง มะหา นคร ที่ เมือง ทั้ง ตั้ง ทน ตาม เดิม

พระเจ้า เต ท้าย โต กาว วัง เต ได้ ครอบ ราช สัมบัต ได้ ๖ ปี ก็ สิ้น พระชนม์ ขุนนาง ผู้ใหญ่ ผู้น้อย พร้อม ใจ กัน ยก เต เหล่ย ตั้ง ท้าย โต พระราช บุตร ที่ ๒ ของ พระเจ้า เต ท้าย โต กาว วัง เต ขึ้น ครอบ ราช สัมบัต ถวาย พระนาม ตาม ยี่ ห้า ว่า พระเจ้า เต ท้าย โต กาว วัง เต เมื่อ พระเจ้า เต ท้าย โต กาว วัง เต ได้ ครอบ ราช สัมบัต นั้น พระชนมายุ ได้ ๓๓ ปี พระองค์ ทรง พระบัญชา เที่ยบ แห่ม ว่า ราช การ บ้าน เมือง ถูก ต้อง ตาม ราช ประเพณี

ครั้น อยู่ มา พระเจ้า เต ท้าย โต กาว วัง เต มา เสีย ยี่ ห้า พระนาม ด้วย มัว เมา เสวย สุรา มาก เกิน ประมาณ ไป ทรง พระเสนาหา รัก ใคร่ นาง เหงวียง ก็ โหล ซึ่ง เป็น ภรรยา ของ เหงวียง เดิม แล พระองค์ ละ ราช การ บ้าน เมือง เสีย

มิได้เอา พระ ไทย ได้ เสด็จ ไป เทียว หัว เมือง ฝ่าย ตะวัน ออก จึง ชวน นาง
 เหววียง ถี โห่ ไป ด้วย ครั้น ถึง เมือง บัก นิม พระองค์ จึง ชวน นาง เหววียง ถี
 โห่ ไป เทียว ชม ส่วน ดอกไม้ ด้วย วัน นั้น พระเจ้า เต ท้าย ตง วัง เต
 ร่วม ประเวณี กับ นาง เหววียง ถี โห่ แล้ว ก็ ขึ้น พระชนม์ ใน สถานที่ นั้น
 พระเจ้า เต ท้าย ตง วัง เต เสด็จ ราช สัมบัติ ได้ ๘ ปี ขุนนาง ทั้ง ปวง จึง
 ร่วมกัน เคารพ พระ ศพ กับ มายัง พระราชวัง แล้ว เคารพ ไปฝัง ไว้ ตาม
 ขรรณเนียม ยศ อย่าง กระษัตริย์ เสร็จ แล้ว จึง ยก เตะ นาง ท้าย คือ พระราชบุตร
 ที่ ๓ ของ พระเจ้า เต ท้าย ตง วัง เต ขึ้น ครอง ราช สัมบัติ ถวาย พระนาม
 ตาม ยี่ หัก ว่า พระเจ้า เตญวิน ตง วัง เต เมื่อ พระเจ้า เตญวิน ตง วัง เต
 ได้ ราช สัมบัติ นั้น พระ ชนม์ พระรา ไ้ ๓ ปี พระนาง เหววียง ถี ทวี วัง ท้าย
 โห้ว พระราช มารดา เปน ผู้ ดำรง ราชการ ฝ่าย ใน กวาง เคียง เติดยศ
 ขุนนาง ผู้ ใหญ่ เปน ผู้ ดำรง ราชการ แผ่นดิน ครั้ง นั้น เขมร กับ แวกจาม
 คิด ขบถ ยก กองทัพ มาย่ำ ยี่ พระราช อาณาเขต ญวน ขุนนาง ผู้ ใหญ่ จัด
 ให้ เตฉี เปน แม่ทัพ ยก กองทัพ ไปปราบปราม เขมร แด แวกจาม

เต ฉี จัด พด ทหาร สาม หมื่น พร้อมด้วย สมเด็จพระ เสด็จ เสด็จ ราช สัมบัติ
 ขึ้น คาบ ชุก แด คาบ ศีตา กระสุน ดิน ตำ ยก กองทัพ ออก จาก เมือง ทั้ง
 ต้อง ทั้น พัก ร้อน แรม มา หลาย ราชวัง ถึง เมือง โก่ หดี ก็ ตั้ง ค่าย พัก พด
 ทหาร ประมาณ ๘ วัน ๑๐ วัน เต ฉี ก็ ยก กองทัพ ลง เข้า ใน เขตแดน
 จาม แล้ว ก็ ตั้ง ค่าย มั่น คง ไว้ คอย รอ พัง พวก จาม จะ คิด ขบถ ค่อย สู้
 ประการ ไ้

ฝ่าย โพน กาย เจ้า เมืองจาม ครั้น แจ้ง ความว่า กรุง เวียดนาม ยก กอง ทักษิ มา ก็เกณฑ์ ทหาร ขึ้น รักษา น้ำ ที่ เขิง เทิน เปน ที่ กวดขัน แล้ว โพน กาย จึง จัด ให้ นาย ทหาร จาม คุม ทหาร ยก ออก มา ต่อ สู้ กอง ทักษิ กรุง เวียดนาม เปน สำมากร แต่ ไม่ ทาน กำตั้ง กอง ทักษิ กรุง เวียดนาม ได้ ก็ ถอย ทักษิ กลับ มา ยัง ค่าย แล้ว พวก จาม ทำ ยา เมื่อ ให้ คน ไป เทียว ไปรย ตาม บึง แด หนอง น้ำ ทุก แห่ง หวัง จะ ให้ กอง ทักษิ ญวน ตัก น้ำ มาริน จะ ได้ ตาย ทั้ง กอง ทักษิ

ในราตรี วัน นั้น เสด็จนอนหลับสนิทนิมิตฝัน เห็น ว่า เทพารักษ์ องค์หนึ่ง มาแจ้ง ความ แก่ เสด็จ แม่ ทักษิ ว่า น้ำ ใน บึง ใน หนอง ใน เขตแดน ของ จาม เหล่านี้ ท่านอย่าบังควร ให้ ทหาร ไป ตัก มา ริน ถ้า ริน เข้า ไป แล้ว ก็ จะ ถึง แก่ ความ ตาย ด้วย พวก จาม เขา ยา เมื่อ ไป ไปรย ลง ใน น้ำ บึง หนอง เหล่า นั้น ถ้า จะ ริน แล้ว ให้ ขุด บ่อ หรือ ตัก น้ำ ใน ลำ ห้วย ชาร ที่ มี สาย น้ำ ไหล จึง จะ ริน ได้ เพราะ ฉะนั้น ข้าพเจ้า จึง มา แจ้ง ความ ให้ ท่าน แม่ ทักษิ ทราบ ครั้น พุด ตัง นั้น แล้ว เทพารักษ์ นั้น ก็ ยืน ตระชาน หาย สูญ ไป เสด็จ ก็ ได้ สะดุด ตื่น ขึ้น ครั้น รุ่ง เข้า เสด็จ ก็ ให้ ประชุม นาย ทักษิ นาย กอง แด ทหาร มา พร้อ มกัน แล้ว เสด็จ ก็ เฝ้า ความ ฝัน ให้ นาย ทหาร ทั้ง ปวง ฟัง แล้ว พุด ว่า ความ ฝัน นี้ เปน การ ปลาด ตัก อัจฉริยะ อยู่ จำ จะต้อง ให้ ทหาร ไป ตัก น้ำ มา ตรวจ พิจารณา ทดลอง ดู ให้ เห็น จริง ว่า ตั้ ร้าย ประการใด เสด็จ จึง ให้ ทหาร ผู้หนึ่ง ไป ตัก น้ำ ใน บึง แด หนอง มา แล้ว เสด็จ จึง ให้ ทหาร ผู้หนึ่ง ริน เข้า ไป ลง ดู ครั้น ริน เข้า ไป แล้ว ก็ บังเกิด โรค พุ พอง หน้า เบื่อ ขัน ทั้ง ตัว ให้ ชื่น แด หมอยา รักษา ก็ ไม่ หาย ทหาร ผู้ นั้น ก็ ถึง แก่ ความ ตาย

บรรดา นาย ทหาร แด่ พด ทหาร ก็ พากัน สรรเสริญ ว่า บุญ บารมี เจ้า นาย
ของเรา ปก ครอง จึง บัน ตาล ให้ เทพดา มา เจ้า พัน ท่าน แม่ ทัพ ให้ รู้ เหตุ ถ้า
หา ไม่ พวก เรา จะ พากัน ดาย เสีย สิ้น ทั้ง กอง ทัพ

ตั้ง นั้น เด ฉี จึง ห้าม มิ ให้ ทหาร ไป คัก นำ ใน บึง แด หนอง มา กิน ต่อ ไป
แล้ว ส่ง ให้ ยก ทหาร เข้า ถ้อม เมือง จาม ไว้ ทั้ง ๔ ด้าน แล้ว ชับ ทหาร ให้
คุม บรรดา เจ้า พาด บัน กำแพง เมือง ขึ้น ไป ได้ ได้ เข้า พัน ยิ่ง แทง ทหาร
จาม ซึ่ง รักษา น้ำ ที่ เจริญ เกิน พวก ทหาร จาม ก็ ต่อสู้ พัน แทง ทหาร กรุง
เวียด นาม ตก ลง มา จาก กำแพง เมือง ถึง แก่ ความ ตาย เป็น อัน มาก

เด ฉี แม่ ทัพ ญวน ก็ ให้ ชับ เร่ง พด ทหาร หนุน เมือง เข้า ไป คุง ตั้ง ลูก คั่น
ใน ท้อง พระ มหา สมุท พด ทหาร ญวน มิ ได้ ย่อ ท้อ ก็ เร่ง กัน เขา บรรดา
พาด บัน ขึ้น ไป บน กำแพง ได้ ได้ พัน แทง พด ทหาร จาม ตาย ตก ขึ้น ละ ทั้ง
น้ำ ที่ หนี เขา ตัว รอด ไป พวก ทหาร ก็ เข้า เมือง ได้ แด เข้า พัน เขมร แด
จาม ตาย ลง เป็น อัน มาก

ฝ่าย โพน กาย เจ้า เมือง จาม ครั้น แล้ว ว่า กอง ทัพ กรุง เวียด นาม เข้า
เมือง ได้ แล้ว ก็ ตกใจ จึง อพยพ เบ็ด ประตุ หลัง เมือง จะ หนี ไป พอ พบ
กอง ทัพ ชับ ครอบ ครว้ แด ตัว เจ้า เมือง จาม ได้ คุม มา ส่ง ให้ เด ฉี แม่ ทัพ

ฝ่าย นาย ทหาร แด่ ทหาร ทั้ง ห้า ย เห็น ทหาร กรุง เวียด นาม ชับ เจ้า นาย
ของ ตัว ไป ได้ แล้ว ก็ ต่าง คน เข้า ยอม สำนึก ภัย ต่อ แม่ ทัพ กรุง เวียด นาม
ทั้ง สิ้น ครั้น เด ฉี ปราบ ปราบ เมือง จาม เรียบ ร้อย แล้ว ก็ คุม ตัว เจ้า
เมือง จาม แด่ ครอบ ครว้ เล็ก ทัพ กลับ มา ยัง กรุง เวียด นาม คุม ตัว เจ้า เมือง
จาม เข้า ไป ถวาย พระ เจ้า เด ญวน คง ว่า ง เด

ฝ่าย พระเจ้า เต ญวริน คง ว้าง เตี พระชนม์พรรษา ได้ ๓๐ ปี จึงเสด็จ
ออก ขุนนาง ว่า ราชการ แผ่นดิน ได้

ฝ่าย นาง เยื้อง ถี ซึ่งเป็น สนม ของ พระเจ้า เต ท้าย คง ว้าง เตี นั้น นาง มี
พระราช บุตร ด้วย พระเจ้า เต ท้าย คง ว้าง เตี พระองค์ หนึ่ง ทรง พระนาม ตาม
ยี่ห่อ ว่า เถ้ง เยิง เมื่อ นาง เยื้อง ถี ต้อง โทษ ถูก ชัง ไว้ ใน คดี มิด
ตัว เถ้ง เยิง ก็ ต้อง ห้าม เฝ้า ครั้น ใน รัชกาล ของ พระเจ้า เต ญวริน คง ว้าง เตี
จึง โปรด ให้ นาง เยื้อง ถี พ้น โทษ ครั้น ภายหลัง ค่อย มา เถ้ง เยิง จึง ชักชวน
ผ่านไต่ กับ พาง บาง ซึ่งเป็น ขุนนาง ทั้ง ฉันท กิด ขบถ ชิง ราช สัมบัติ ครั้น
เวลา ตึก ประมาณ สามยามเศษ เถ้ง เยิง กับ ผ่านไต่ พาง บาง จึง เอา บันได
พาด กำแพง พระราชวัง ตอเข้า ไป ใน ที่ ประชุม ได้ เถ้ง เยิง จึง นำ นาง
ว่าง ท้าย ไหว้ พระราช มารดา แด่ พระเจ้า เต ญวริน คง ว้าง เตี เสีย พระเจ้า เต
ญวริน คง ว้าง เตี อยู่ใน ราช สัมบัติ ได้ ๓๑ ปี พระชนม์พรรษา ได้ ๓๑ ปี
ก็ สิ้น พระชนม์

เถ้ง เยิง ครั้น ได้ ราช สัมบัติ แล้ว จึง ตั้ง เสร็น ดัง ผ่านไต่ พาง บาง
กับ บรจิوار ๓๐๐ คน ซึ่ง ร่วม คิด ด้วย กัน เป็น ขุนนาง ทั้ง สิ้น เถ้ง เยิง มิ ได้
ตั้ง อยู่ใน ยุคิธรรม นำ ขุนนาง ดัง เต็ม เสีย หตาย คน บรรดา ขุนนาง เก่า
พากัน ได้ ความ เดือดร้อน เป็น อัน มาก ครั้น อยู่ มา เหวี่ยง ถี กับ ดิน เหลี้ยด
ขุนนาง คง ฉันท ทั้ง สอง คน จึง ปฤกษากัน ว่า เถ้ง เยิง ชิง เอา ราช สัมบัติ แล้ว
มิ หนำ ยัง กระทำ ให้ ขุนนาง ข้าราชการ แด่ ราษฎร ได้ ความ เดือดร้อน ใน คดี
นี้ เป็น อัน มาก เรา ต้อง ช่วย กัน คิด นำ เสร็น ดัง กับ ผ่านไต่ พาง บาง
คน ดัง คิด เสีย ก่อน แล้ว จึง นำ พวก บรจิوار ค่อย ภายหลัง ถ้า สำเร็จ

ความปรารถนาแล้วเรา ยก เตคือ ทิ้ง ตำแหน่ง ยาว เวียง ซึ่ง เปน พระราชบุตร
ของ พระเจ้า เต ท้าย คง ว่าง เต ขึ้น เสวย ราช สัมบัติ จึง จะ ควร ครั้น ปฤกษา
กัน ตก ถึง ตั้ง นั้น แล้ว เหววียง ฉี่ จึง จัก โต๊ะ แล สุรา เตรียม ไว้ ใน บ้าน
พร้อม แล้ว จึง มี เทียบ ไป เชิญ ผ่าน โต๊ะ กับ พาง บาง มา นั่ง โต๊ะ เสพสุรา
ด้วย จะ ปฤกษา ราช การ แก่ กัน

ฝ่าย ผ่าน โต๊ะ กับ พาง บาง สำคัญ ว่า เชิญ ไป กินเลี้ยง โดย สุจริต
จึง แต่ง ตัว อย่าง สุภาพ ไป ยัง บ้าน เหววียง ฉี่ นั่ง โต๊ะ เสพสุรา เมื่อ ขณะ
ผ่าน โต๊ะ กับ พาง บาง นั่ง รับ ประทาน เลี้ยง อยู่ นั้น ดิน เหลี้ยค คุม ทหาร ที่
สนิท ชุ่มไว้ แล้ว มี ประตุ บ้าน เสย คอย พัง ข้อสัญญา ของ เหววียง ฉี่ ซึ่ง
ได้นัดหมาย กัน ไว้ พอ ผ่าน โต๊ะ กับ พาง บาง เสพ สุรา เมาคั่ง ตัว แล้ว
เหววียง ฉี่ จึง ถาม ผ่าน โต๊ะ กับ พาง บาง ว่า เหตุใด ท่าน จึง คิด การ ให้ เลว
ยิ่ง คิด ขบถฆ่า พระเจ้า เต ญวน คง ว่าง เต เลว แล้ว ยังมี หน้า ขำ ขำ
ขุนนาง ผู้ ใหญ่ อัน เปน ข้าราชการ ตัว เติม เสย ด้วย ท่าน ทำ การ เช่น นี
โดย ความ เห็น ชอบ เห็น ควร อย่าง ไร

ผ่าน โต๊ะ กับ พาง บาง ได้ พัง เหววียง ฉี่ ถาม ตั้ง นั้น ยัง ไม่ ทน จะ ตอบ
ประการใด เหววียง ฉี่ จึง ยก ถ้วย สุรา ขึ้น สาด น้ำ สุรา ออกไป ข้าง หลัง
เป้น ข้อสัญญา ให้ ดิน เหลี้ยค รั

ดิน เหลี้ยค ก็ คุม ทหาร เข้า จับตัว ผ่าน โต๊ะ กับ พาง บาง ไป ฆ่า เสย ทั้ง สอง คน
แล้ว เลย ไป จับ ตัว เตวัน ดัง กับ บริวาร รัย คน นั้น ฆ่า เสย ทั้ง สิ้น แล้ว
เหววียง ฉี่ กับ ดิน เหลี้ยค ก็ คุม ทหาร ไป ล้อม วง เชิญ ยา เวียง เข้า ไป ใน
พระราชวัง ขึ้น เล้ง เยง ออก จาก ราช สัมบัติ แล้ว จึง ประชุม ขุนนาง ผู้ ใหญ่

ผู้น้อย ฝ่าย ทหาร พลเรือน พร้อมใจกัน ยกยาเวียงขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน
ครองราชสมบัติกรุงเวียดนาม ปกครองราษฎร ลดาอพระนามตามยศคือว่า
พระเจ้าเต ทั้น คง ว้าง เต ๗ พระองค์นี้ เติมน้ำพระนาง ว้าง ท้าย ไหว่ ซึ่งเป็น
พระราชมารดาของ พระองค์ จะ ทรง พระ ครรภนั้น พระนาง ว้าง ท้าย ไหว่
ทรง พระ สุนิณ นิมิต ว่า เทพบุตร องค์หนึ่ง อัม กุมาร ขึ้นมา ของ ดง มา
จาก อากาศ แล้วเทพบุตรนั้น ก็ ส่ง กุมาร ให้ แก่ ว้าง ท้าย ไหว่ ครั้น ประสูติ
แล้ว จึง ตั้ง พระนาม ตาม ยศ คือ ว่า เต คือ ทั้น เป็น พระราชบุตร ที่ ๔ ของ
พระเจ้าเต ทั้น คง ว้าง เต ๗ เมื่อ พระองค์ ยัง ทรง พระเยาว์ พระชนม์ ได้ ๘ ปี
พระ องค์ ทรง พระ สติ บัญญา เสด็จเรียนหนังสือ ดึก ซึ่ง แด ได้ ผัก หัก
เพลง ฮาวูช แด ฝ่าย การ ทหาร พลเรือน รอบรู้ ทั้ง บิน ทั้ง ว่ายน้ำ ผู้เลื่อมใสยก
ใน โฉมย ประเทศ นั้น เมื่อ พระ องค์ ได้ ราชสมบัติ แล้ว ทรง ตั้ง พระราช
บัญญัติ สามปี มีการ สอบ ได้ หนังสือ เพลง ฮาวูช ครั้ง ๑ พระองค์ ได้
ก่อสร้าง แด ปฏิพัทธธรรม วัดวาอาราม บำรุง พระพุทธศาสนา ให้ รุ่งเรือง เจริญขึ้น
อาณา ประชา ราษฎร ได้ อยู่เย็นเป็นสุข มาหลาย ปี

อยู่มาวันหนึ่ง พระเจ้าเต ทั้น คง ว้าง เต เสด็จ ออก ณ พระที่นั่ง เก่ง
เก่ง จันตียง พร้อม ด้วย พระวงษา หลวง ข้าราชการ ผู้ใหญ่ ผู้น้อย ฝ่าย
ทหาร พลเรือน พระองค์ รับสั่ง ว่า ประเทศ ดาว ท่งปวง ได้ ขึ้น
น้อม ต่อ กรุง เวียดนาม นำ ดอกไม้เงิน ทอง มา ถวาย ถวาย ทุก ปี แต่ ประเทศ
เคื่อง นิน ดาว พวน เขียง ขววง นี้ มีความ ดุ ฤก หนัก ประมาทเรา มี ได้นำ
ดอกไม้เงิน ทอง มา ถวาย ถวาย เรา จำ เรา จะต้อง ยก กอง ท้าไปปราบปรามเสีย

ให้ ราม คาบ จงได้ คริสต์ ตั้ง นั้น แล้ว จึง รับ สั่ง ให้ เล็ด จัก กอง ทักษิณ รพ ไป
ด้วย จักรรพ ลำตราด และ สระเบียง อาหาร กระสุน ดินดำ กัม ถัน ตั้ง เล็ด เป็น
ผู้ บังคับ กอง กอง เหววียง ที่ เป็น ยก กระบับร ดิน เหลี้ยด เป็น นาย
ทัพ นำ พด ทหาร สอง หมื่น ครั้น ได้ ตักวาทิต ถัก ถูก ขัย ก็ ค่ำ ม้า พ่อ
แต่ มังง กอง ขัน พระเจ้า เต ทน คง ว่า เต ก็ เล็ด ขัน ทรง ช้าง พระ ที่ นัง
ยก กอง ทักษิณ หลวง ออก จาก เมือง ทั้ง สอง ทิ้ง พร้อม ด้วย แม่ ทัพ นาย
กอง ทั้ง ปวง

ฝ่าย ผู้ รักษา เมือง กรมการ แล ราษฎร ตาม ราย ทาง ก็ ตั้ง เครื่อง
สักการบูชา จักรรพ เหววียง พร ให้ พระเจ้า เต ทน คง ว่า เต มี ขัย ขณะ แก่ ข้าศึก
พระเจ้า เต ทน คง ว่า เต เล็ด ขัย ยก พยทะ โยธา ทัพ ร้อน แรม ไป ตาม
มรรคา วิถี ถึง เมือง เว้ ฮาน ก็ ตั้ง ค่าย พัก อยู่ ประมาณ ๗ วัน แล้ว ก็ ยก กอง
ทัพ ออก จาก เมือง เว้ ฮาน ถึง เมือง กาม กัด กาม โมน เขตแดน เวียง จันท
ก็ ตั้ง ค่าย มั่น คง ที่ เมือง กาม กัด กาม โมน ขุนนาง กรมการ ท้าว เพี้ย ดาว
ก็ ออก มา เฝ้า พระเจ้า เต ทน คง ว่า เต ใด คริสต์ ปราไลย แก่ ขุนนาง กรมการ
ท้าว เพี้ย แล้ว ทรง จัก กอง ทัพ เป็น สาม กอง ๆ ละห้า พัน ยก ออก จาก เมือง
กาม กัด กาม โมน ของ ทน ด้วย เมือง กาม กัด กาม โมน อาณาเขต คิด ต่อ กับ
กับ เมือง เดรั้ง นิน เขียว ขวาง ยก ไป ทางแม่น้ำ โหม่ ยง เข้า ทาง ห่ง เขียว คำ
กอง ห่ง ยก ไป ทาง เมือง แว่น เข้า มา บัน จบ กัน ที่ เมือง เขียว ขวาง กอง ห่ง
พระเจ้า เต ทน คง ว่า เต ครั้น พระองค์ จัก กอง ทัพ ตั้ง นั้น แล้ว เล็ด
เหววียง ที่ ดิน เหลี้ยด ทั้ง สาม นาย ก็ คำนับ ถวาย บังคม ตา คู่ม ทหาร ยก
กัน ไป ตาม รับ สั่ง ฤา ประการ

ฝ่ายเต จี้คุม ทหาร ข้าม ลำแม่น้ำ โหม่ ยาง ไปถึง ปาก ช่องเขา ไบ่จ้ง ก็
ตั้งค่าย พัก พล ทหาร ลงไว้ คอย พัง กองทัพ ทาง เมือง กามก๊าด กามโมน
กับ กองทัพ ไปทาง เมืองว่น ยก มา ถึง พร้อม กัน แล้ว จะได้กำหนดวัน
เข้าตี ให้พร้อม กัน

พวก นาย ทหาร ซึ่ง มา โมทัพ กองเต จี้ ยกมา จะได้อาณาเขตอบ ก่อน
กองทัพ ทั้ง สอง จึง ปรึกษา แก่ เต จี้ ว่าเรา ยก กองทัพ ลงมา ถึง ค่าย
นี้ ระยะทาง อีก สาม สี่ วัน ก็ จะ ถึง เมือง เขียงฮวง เราเลย ยก เข้า ไปตี เอา
เมือง เขียงฮวง ที่เดียว ก็จะได้ มาหยุดพัก อยู่ ค่ายนี้ ข้าพเจ้า เห็น ว่าเสีย
เวลา เปล่า

เต จี้ จึง พุดว่า ท่าน ทั้ง หลาย เข้าใจ แต่เพียง ว่ามี ฝีมือรบ เท่านั้น ท่าน
ยังหา เข้าใจ ใน คำหรับพิไชยสงคราม ไม่ ที่เขา ไบ่จ้งนี้ เป็นทาง ช่องแคบ
ตะเกาะ น้ำเดิน คนเดิน ได้แต่ คนเดียว พลทหาร เดิน เรียง ๓ หรือ ๕ ก็
ไม่ได้ เกิดอกว่าข้าย ดาวพวน มั่น ชุมพล ทหาร อยู่บน ยอดเขาจัดแต่เพียง
ก่อน สี่ดากถึง ลงมา ทหารเราก็จะต้องตาย ทั้งสิ้น อันเมืองนี้ ทางกันดาร
ไม่เหมือน อย่างเมือง จาม ที่เราไป รบมา แล้ว นั้น เพราะฉะนั้น จึง จะต้อง
รอทัพ กองทัพ ทั้ง สอง มาให้พร้อม กัน ก่อน จึง ค่อย คิดการ ยกเข้าตี จึง จะได้

ท่าน ทั้ง หลาย ก็ได้เคย อ่าน พังเรื่อง ราชพงษาวดาร จีน ในเรื่อง
ไซ่ฮั่น เมื่อ ฮั่น สิบ ยก กองทัพ ไป รบเมือง เดียว ครั้ง นั้น กองทัพ ยก
ไปถึง ปากช่อง ซึ่งจะ เข้า ไปยัง เมือง เดียว ฮั่น สิบ ก็ยัง ต้อง ขยับยั้ง หยุด
ตั้งค่าย อยู่ปากช่อง ไม่สามารถ จะยก ลงเข้า ไปได้ ต้อง รอทัพ ข้าว
คราวเมือง เดียว ดูก่อนว่า จะคิดอ่าน ปรกาว ไต่ ด้วยเดช บุญ บารมี ของ

พระเจ้า อัน โก โจ้ บันดาล ต่อใจ มิให้เดี๋ยว ย่อง เชื้อ สติ บัญญา ของ
 หลี่จ้อ เขียว อัน สิ้น จึง ยก เข้า ถัด เมือง เตียว ไค้ โดย สดวก ท่าน
 ทั้งหลาย ย่อม มีความ ประมาท ว่า ชาว พวน เป็น ชาว ป่า จะ ไม่ มี สติ บัญญา
 ความ คิด แล หรือ เวา ท่าน ทั้ง หลาย จะ ทำ การ สิ่ง ไต ก็ ดี แต่ จะ ต้อง ตรวจ
 ตรวจ ทั่ว ครอง ดู ที่ เสีย ที่ ไค้ ให้ เห็น แก่ ใจ เสีย ก่อน จึง ค่อย ทำ ทุก วัน
 นี้ เรา จะ ทำ การ สิ่ง ไต ไต จะ ต้อง เอา แบบ อย่าง ของ ท่าน แต่ บวรณ ที่ ไค้
 ทำ แล้ว ด้วย สติ บัญญา ความ คิด มิได้ ทำ โดย โฉหาร อัน ท่าน ได้ วางไว้
 เป็น แบบ ฉบับ จึง จะ เป็น คุณ เป็น ประโยชน์ ใน ทาง ราชการ ได้

เดี๋ยว่าตั้งนั้นแล้ว จึงเขียน หนังสือ นัด กอง ทัพ สอง ฉบับ ใจ ความว่า
 กอง ทัพ ทั้ง สอง นาย ถ้า ยก ต้อง เข้า เขตร แคน เขียง ขวาง เมื่อ ไค้ แล้ว ให้ ตั้ง
 ค่าย พัก พด ทหาร ย่อม มีความ ประมาท แก่ ข้า ศัก จึง ให้ กอง สอด แนม ไป
 ตรวจ ทั่ว ตาม ขอบ ด้วย ขาร เขา ให้ ดี ถ้วน ก่อน แล้ว เรา จึง ค่อย ยก เข้า ศัก
 ให้ พร้อม กัน ใน เวลา เดียว ให้ สำเร็จ ครั้น เขียน แล้ว ก็ ประทับ ครา เจ้า
 ณัฏ มอบ ให้ นำ ใจ กอง สอด แนม แยก กัน ไป ให้ คน ละทาง ทั้ง สอง ทัพ

ฝ่าย เจ้า เมือง เขียง ขวาง ครั้น ได้ แจ้ง ว่า กอง ทัพ กรุง เวียดนาม ยก ต้อง
 เขตร แคน เข้า มา ตั้ง ค่าย อยู่ ปาก ทาง ช่อง เขา ไบ้ จึง จึง ปกฤษา แก่ ขุนนาง
 ท้าว เพี้ย ฮาด ญรา ทั้ง ปวง ว่า เรา จะ ค่อย ส่ง แก่ กอง ทัพ กรุง เวียดนาม ดี หรือ
 ประการ ไค้

ขณะนั้น ฮาด ญรา ขุนนาง ผู้ใหญ่ จึง พูด แก่ เจ้า เมือง เขียง ขวาง ว่า เมือง
 เรา มี บำ เณร เขา ถ้อม รอบ ค่าย ปรากฏ เรา คง ทหาร ไป ชุ่ม อยู่ ที่ เขา
 ข้าง แคน ปลดปล่อย ให้ ข้า ศัก ยก ต้อง เข้า มา แล้ว เรา จัก ก่อน ศัก ถึง ลง มา

พวก แคว ข้าศึก ก็ จะตาย ดี้น ซอ พระองค์ ย้าย ทรง พระ วิตถก เดย เจ้า เมือง
 เชียง ขวาง ได้ พัง ตั้ง นั้น ก็ เห็น ด้วย จึง รับ สั่ง ให้ ทำว เพี้ย แด แณ ฮาด ญรา
 เกณฑ์ ทหาร ดาว ข่า แด พอน พร้อม ด้วย แหตม หลดาว จ้าว ทวน นำ ไม่น้อย
 ยก ออก จาก เมือง เชียง ขวาง ไป ตั้ง อยู่บน ยอด เขา ไบ่ จง คอย กองทัพ
 กรุง เวียดนาม ถ้า ยก ถลา เข้า มา เมื่อ ไດ แล้ว จะได้ ถัด ถึง ก้อน ศิลา แด ยิ่ง
 นำไม้ ชะนุ อัน กำ ทราบ ด้วย ยา พิศม์ มี ยาง น้อย เปน ต้น เหตุ ด้วย เวลานั้น
 ที่ ประเทศ นั้น ยัง มิ ได้ ใช้ อาวุธ ไน

ฝ่าย ดิน เหลี้ยดยก กองทัพ ออก จากเมือง กาม ก๊าด ถ่วง เข้า เขตแดน
 ดาวพวน เชียง ขวาง ก็ ตั้ง ค่าย พัก พด ทหาร คอย พัง ชั่ว คราว ตาม หนังสือ
 นัด ของ เถ ฉี่ ซึ่ง มี มา นั้น ทุก ประการ

ฝ่าย กองทัพ เหลียงฉี่ ยก ไป ทาง เมือง แวน ถ่วง เข้า เขตแดน เชียง ขวาง
 ก็ ตั้ง ค่าย พัก พด ทหาร ตาม คำ สั่ง ของ เถ ฉี่ ทุก ประการ แล้ว แคว่ กอง
 ล้อด แนม ออก ถาด คระเวร พัง ชั่ว คราว ว่า เจ้า เมือง เชียง ขวาง จะ คิด ข่าน
 ประการ ไດ บ้าง

ฝ่าย เจ้า เมือง เชียง ขวาง ครั้น แจ้ง ว่า มี กองทัพ ยก มา จาก เมือง แวน
 กองหนึ่ง มา ทาง กาม ก๊าด กาม โมน กองหนึ่ง ก็ ตกใจ จึง จัด ให้ ทำว
 เพี้ย แณ ฮาด ญรา คู่ม ทหาร ออก ไป ตั้ง รักษา ด้าน ทางตาม ช้อง เขา ที่ แคม
 มิ ให้ ข้าศึก ยก ถ่วง เข้า มา ได้

ฝ่าย กองทัพ กรุง เวียดนาม ก็ วน หัก ด้าน ทาง เข้า มา ได้ ได้ ชำพัน
 ยิ่ง ทง ทหาร ดาว พวน ตาย ลง เปน อัน มาก

ฝ่าย กองทัพ ดาว พวน ผู้ ไม่ ได้ ก็แตกหนี ไป สัมทบ กับ กองทัพ ซึ่ง ตั้ง
อยู่ ชอง เขา ไบ่ จง

ฝ่าย เต ฉี ซึ่ง ตั้ง อยู่ ปาก ชอง เขา ไบ่ จง ครั้น เจ้ ว่า กองทัพ ทั้ง สอง
มิ ใช้อย ชะนะ แก่ ดาว ตั้ง นั้น ก็ มีความ ยิน ดี จึง ให้ ทหาร ไป จับ เขา ดาว
ซึ่ง ตั้ง อยู่ ตำบล เขา ไบ่ จง มา ได้ สอง คน เต ฉี จึง ชัก ตาม ว่า ชอง เขา
ไบ่ จง นี้ มี กองทัพ พวก ของ เจ้า มา ตั้ง อยู่ หรือ ไม่ ถ้า บอก เรา ไป โดย
ความจริง แล้ว เรา จะ ให้อชีวิต ให้ ถ้า ลวง เรา ๆ จะฆ่าเสีย

ดาว พวน สอง คน มีความ กลัว ก็ บอก ตาม จริง ว่า กองทัพ ขึ้น ไป
ชุม อยู่ บน เขา นั้น ประมาณ พันเศษ

เต ฉี จึง ชัก ตาม ต่อ ไป ว่า มี ทาง ไต ซึ่ง จะ ดัด ไป เมือง เชียง ขวาง ได้
บ้าง หรือ ไม่ เจ้า จง นำ เรา ไป ถ้า ได้ เมือง เชียง ขวาง แล้ว เรา จะ ปรน บำเหน็จ
รางวัล ให้ เจ้า เปน อัน มาก

ฝ่าย ดาว สอง คน นั้น โดย ความ กลัวตาย มิ ใช่อย ชาติ ทหาร จึง บอก
ว่า มี ทาง ดัด ไป หลัง เขา ได้ อีก ทาง หนึ่ง เต ฉี ได้ ฟัง ดัง นั้น ก็ มีความ
ยินดี จึง ให้ ดาว นั้น นำ กองทัพ เดิน ถ่อม หลัง เขา ไป วัน หนึ่ง
กองทัพ จึง ไต่ ลง ไป ถึง แผ่นดิน ราบ เสมอ ได้ แล้ว ก็ เลย ยก เข้า ไป ถึง เมือง
เชียง ขวาง ขณะ นั้น กองทัพ ทั้ง สาม กอง ก็ ยก เข้า พร้อม กัน ถ่อม เมือง
เชียง ขวาง ไว้ ทั้ง สี่ ด้าน

ฝ่าย เจ้า เมือง เชียง ขวาง ครั้น เจ้ ว่า กองทัพ กรุง เวียดนาม ยก เข้า
มา ถ่อม เมือง ก็ ตกใจ จึง ปรึกษา กับ ขุนนาง ท้าว เพี้ย แดน อาณาญา อุปราช
ราชวงศ์ ว่า บัดนี้ กองทัพ กรุง เวียดนาม ยก ถ่อม เข้า มา ถ่อม เมือง เรา ไว้

ครั้นเรา จะต่อสู้ ประการใด ก็ไม่ได้ จำเรา จะต้อง ออก ไป อ่อน น้อม
ยอม สำนึกก็เสีย โดยดี บ้าน เมือง เรา จึง จะได้อยู่เย็น เป็น สุข สืบ ไป
ครั้น ปลูกยา เห็น ชอบ พร้อม กัน ตั้งนั้น แล้ว เจ้าเมือง เชียง ขวาง จึง จัด

สิ่ง ของ คือนม มาจาก ข้าง ขึ้น กำ ยาน เขา กวาง ขึ้น กับ ของ บำ ค่าง ๆ
ออกไป ยอม สำนึกก็ ต่อ เลื่อน แม่ทัพ กรุง เวียดนาม เลื่อน ก็ ปราศ ด้วย
เจ้าเมือง เชียง ขวาง ว่า สมเด็จ พระเจ้า กรุง เวียดนาม พระองค์นี้ พระองค์
มี พระไทย โอบ อ้อม ฮารี แก่ อาณา ประชา ราษฎร ยิ่งนัก ซึ่ง ท่าน ออก มา
อ่อน น้อม ยอม สำนึกก็ ตั้ง นั้น แล้ว เรา มีความ ชอบใจ ท่าน มาก เรา ตั้ง
นำ ตัว ท่าน ไป เฝ้า สมเด็จ พระเจ้า กรุง เวียดนาม ฅน ค่าย หลวง ตั้ง อยู่ ณ เมือง
กาม กัด กาม โมน แล สิ่ง ของ เหล่านั้น ท่าน จง เขา ไว้ จะ ได้นำ ไป ถวาย
สมเด็จ พระเจ้า กรุง เวียดนาม เกิด เรา ไม่ ต้อง การ

แล้ว เลื่อน จึง ถวาย เจ้าเมือง เชียง ขวาง ต่อ ไป ว่า เขตแดน เมือง ของ
ท่าน นี้ ไป ถึง เพียง ไต จึง จะ ถึง เขตแดน

เจ้าเมือง เชียง ขวาง จึง บอกว่า ทิศ ๓ วัน ออกเฉียง เหนือ ต่อ
พระราช อาณา เขต กรุง เวียดนาม ทิศ ๓ วัน ออกเฉียงใต้ ต่อ ลำแม่น้ำโขง
อาณาเขต เวียง จันทร์ ทิศ ๓ วัน ตกเฉียง เหนือ ต่อ อาณา เขต เมือง นคร
หลวง พระบาง

เลื่อน ได้ พัง เจ้าเมือง เชียง ขวาง บอกเล่า ถิ่น ถิ่น ตั้งนั้น แล้ว เลื่อน จึง
สั่ง ให้เจ้าพนักงาน ทำ แผนที่ แด่ บัดนี้ เขตแดน แล้ว เลื่อน จึง จัด เมือง
เชียงขวาง นั้น ออกเป็น ๘ เมือง ที่ ๑ เรียกว่า เกร็ง ชิน ญุกวาง เหวียน คือ

เมืองเซียงขวาง ที่ ๒ เมืองกาดเหวียน ที่ ๓ เมืองคางเหวียน ที่ ๔
เมืองแซนเหวียน ที่ ๕ ชวีเหวียน ที่ ๖ เคิมเหวียน กือ (ทุ่งเซียงคำ)
ที่ ๗ เมืองหมักเหวียน ที่ ๘ เมืองเลียมเหวียน ครั้นเดชะจึงยี้ห้อ
ให้เมืองลาวพวนตั้งนั้นแล้ว ก็ตั้งพักพลทหารอยู่ที่เมืองเซียงขวาง ๓๐ วัน
มีหมายประกาศห้ามมิให้พลทหารไปเที่ยวเบียดเบียน ช่มเหงอาณา
ประชาราษฎร ชาวเมืองพวนตั้งแต่ผักคันหนึ่งขึ้นไป ถ้าผู้ใดมีพั้ง
ฝ่าฝืนขึ้นกระทำจะคัดศีรษะเสียตามอาญาคือ เดชะจึงมีนบออกไป

กราบทูลพระเจ้าเตทันตงว่า เดี๋ยวนี้ค่ายหลวงทรงทราบทุกประการ

ครั้นเดชะจัดการบ้านเมืองเรียบร้อยแล้ว ก็เลิกทัพกลับมายังค่าย
หลวง ณ เมืองกามกาดกามโมน นำตัวเจ้าเมืองเซียงขวาง เจ้า
เตทันตงว่า เดี๋ยวนี้ ครั้นไปเสียแก่เจ้าเมืองเซียงขวาง โดยเป็นอันดี
แล้ว พระราชทานเสื้อหมวกสายทองสำหรับยศ ให้แก่เจ้าเมืองเซียงขวาง
แต่กำหนดถึงปีต้องนำเครื่องบรรณาการ มาถวายพระเจ้ากรุงเวียตนามมิ
ให้ขาดได้

เจ้าเมืองเซียงขวาง ครั้นได้รับพระราชทานเครื่องยศแล้ว ก็ทูลลา
กลับไปบ้านเมืองตามเดิม

ส่วนพระเจ้าเตทันตงว่า เดี๋ยวนี้เสด็จยกกองทัพกลับมาเมืองทั้งต้องทัน
พระราชทานรางวัลแด่เลือนยศขุนนางนายทหารทั้งปวง ซึ่งมีความชอบใน
การสงครามตามสมควรแก่ความชอบที่ได้ทำนั้น

ครั้นอยู่มา พวกเขมรกับแขกจามคิดขบถยกกองทัพมาย่ำยีพระราช
อาณาเขตร พระเจ้าเตทันตงว่า เดี๋ยวนี้เสด็จยกกองทัพหลวงออกจาก

เมืองทั้งต้องทนร้อนแรมมาหลายราตรี จนกองทัพต้องเข้ามาเขตร
แดนจาม จึงตั้งค่ายพักทหาร พอมีกำลังแล้ว ก็ยกกองทัพเข้าตีเมือง
จามเป็นสามารก พวกจามต่อสู้กำลังกองทัพญวนมิได้ ก็ยอม
จำนนก็ตั้งชื่อพระเจ้าเตทัน ตั้งว่าเงเตทัน พระเจ้าเตทัน ตั้งว่าเงเตทันได้
เมืองจามครั้งนั้นแล้ว จึงยกเขตรแดนตั้งแต่เมืองจามลงมาถึงชาย
ทะเลเป็นส่วนของพระราชอาณาเขตรของกรุงเวียตนาม ในส่วนของอาณา
เขตรของจามครั้งนั้นตกมาเป็นพระราชอาณาเขตรของกรุงเวียตนาม เรียก
ว่าเมืองกว๋างนามมาจนทุกวันนี้ เมืองกว๋างนามนั้นเดิมเป็นเมืองจาม
พวกจามจึงเลื่อนขึ้นไปตั้งเมืองอยู่ปลายน้ำเมืองกว๋างนามทุกวันนี้
ฝ่ายพระเจ้าเตทันตั้งว่าเงเตทัน ครั้นพระองค์ปราบปรามพวกจาม
เป็นพระราชอาณาเขตรของพระองค์แล้ว ก็เสด็จยกกองทัพกลับ
มายังเมืองทั้งต้องทน ครั้งนั้นพระเจ้าเตทันตั้งว่าเงเตทันมีบุญญาธิการ
พระเจ้าเตทันปรากฏแก่พระราชอาณาเขตรออกไปได้สว่างขวาง พระเจ้า
เตทันตั้งว่าเงเตทันอยู่ในราชสมบัติได้ ๓๖ ปี ก็สิ้นพระชนมายุ ชุนนางผู้ใหญ่
ผู้น้อยฝ่ายทหารพลเรือนพร้อมใจกันเชิญเถลิงถ้ายตั้งพระราชบุตรที่
ของพระเจ้าเตทันตั้งว่าเงเตทันเสวยราชสมบัติ ถวายพระนามตามยศชื่อว่า
พระเจ้าเลเห่ตั้งว่าเงเตทัน มีพระโอรสโอรสธิดาธิดาธิดา
ราชบุตรเป็นอันมาก มีโอรสราชบุตรทำนาได้ผลน้อยก็ไปรบพระราชทาน
เข้าในทางหลวงออกแจกให้ราชบุตรรับพระราชทาน พอเป็นกำลังต่อไป
ถ้ามีโอรสราชบุตรทำนาได้ผลมากแล้ว จึงให้เก็บหางเข้าค่านาสำหรับ

ขึ้น ยี่ สาม ไว้ เบน กำถัง ราชการ พระเจ้าเต เห่ว คง วังเต๋ อยู่ ใน ราช
 สมบัค ได้ ๗ ปี ก็ สิ้น พระชนม์ ขุนนาง ทั้ง ปวง พร้อมใจ กัน ยก เสด็จตาม
 พระราช บุตร ที่ ๓ ของ พระเจ้าเต เห่ว คง วังเต๋ ขึ้น เสด็จ ราช สมบัค ถวาย
 พระนาม ตาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้าเต ตู้ก คง วังเต๋ ขึ้น เสด็จ ราช ไม่ ทน จะ ได้
 ปี ก็ สิ้น พระชนม์ ขุนนาง ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย พร้อมใจ กัน ยก ท้าย คือ ตรา
 พระราช บุตร ที่ ๒ ของ พระเจ้าเต เห่ว คง วังเต๋ ขึ้น ครอง ราช สมบัค ทรง
 พระนาม ว่า พระเจ้าเต วายหมุก วังเต๋ พระเจ้าเต วาย หมุก วังเต๋
 พระองค์ นี้ เบน พระเชษฐา ธิราช แห่ง พระเจ้าเต ตู้ก คง วังเต๋

พระเจ้าเต วาย หมุก วังเต๋ พระองค์ นี้ มี ได้ เหา พระไทยใส่ ใน ราชการ
 บ้าน เมือง เสด็จ แล่ ธุรา บาด มัด เมามิ ได้ มี เวลา สร้าง ได้ กับ พอ พระ
 ไทย พังเสี้ยง สัตว์ ขัน ร้อง บำเรอ เถลั นั้น

ขณะ นั้น พวก ขุนนาง ทั้ง จีน ข้า พระ เจม ประจง ส้อ พดอ ทูล ยุยง พระเจ้า
 เต วาย หมุก วังเต๋ ว่า เถื่อง เถื่อง กับ เหววียง ทั้ง ซึ่ง เบน พระญาติ วงษ์
 ข้าง ฝ่าย นาง หลาด ท้าย ไหว้ พระราช มารดา ของ พระเจ้า เตวาย หมุก วังเต๋
 นั้น จะ คิด ประทุษร้าย ต่อ พระเจ้า เต วาย หมุก วังเต๋ ๆ ก็ มี ได้ ทรง
 วินิจฉัย พิจารณา ประการใด เชื้อ แต่ ถ้อยคำ ของ พวก ขุนนาง ทั้ง จีน
 จึง รับ ตั้ง ให้ เหา ตัว เถื่อง เถื่อง กับ เหววียง ทั้ง ไป ประหาร ชีวิต เสีย

ใน ขณะ นั้น คือ เทียน คติ ราช ทุก จีน ได้ เหม็ง นำ ภูริธอง ราช บรรณาการ
 มา ถวาย เบน ทาง พระราช ไมตรี ครั้น สืบ รู้ ว่า พระเจ้า เต วาย หมุก วังเต๋
 มี พระ อิศริยา ไศรย เสด ทรม คำ ขำ โลก เขา มี ได้ เหา ราชการ
 แผ่นดิน เถ มี ได้ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม เจ้า นาย ขุนนาง ราษฎร ได้ ความ เคียด

รัชาน มาก ค้อ เกียน คีท ราช ทูจัน เมื่อ ทูล ถากลับ ไป ประเทศ จัน ได้ แดง
 โคตง สี บก ฝาก ขุนนาง ผู้ ใหญ่ ได้ ถวาย พระเจ้า เสด วย หมุก ว้าง เตี เพื่อให้
 ทอด พระเนตร โคตง & บก นั้น มีความ ตั้ ง อัน หน้า สี เปะ หุ่น อีว เตียง
 เทียน อี ยู่ โห กั๊ กั๊ ย ออง เตี สี จีว โห้ สัต เกียง เซ็ค ติม ขว ย อู สัต โจ้ว
 โบ้ว เตียง เมื่อ แปล เปน ภาษา ญวน ตั้ ง อา นาม คือ น้า เหงียง ยด เตี ร้อง
 เทียน อี ญวี่ อี ห้าย่าง กวี เวียง เตี ถี คือ ทาว โหมว เตี ร้อง แปล เปน ภาษา
 ไทย ได้ ความ ว่า พระเจ้า กรุง เวียดนาม พระองค์ นั้น เปน พระมัตริย์ สืบ วงษ์
 อยู่ ใน เรือน ๕๐๐ ปี พิจารณา ดู พระเจ้า แผ่นดิน องค์ นั้น เทพธิดา จัด สรร
 ให้ พระยา มาร มา เกิด เปน พระมัตริย์ ทา ไซ้ เทพธิดา จุติ ลง มา เกิด ไม่
 เพราะ ฉนั้น จึง ได้ มัว เมา ไป ด้วย การ เสพ สรา แต่ จัตรี เปน คั้น เปน ประชาน
 ยี่ ไม่ หน้า ซ้ำ ซ้ำ วงษ์ ญาติ ข้าง ฝ่าย มา มา เลี้ย ด้วย สิ้น ความ ใน คำ โคตง
 ที่ ราชทูต จัน แดง ไว้ ตั้ ง แต่ พวก ขุนนาง จะ นำ ถวาย หรือ มิ ได้ ถวาย
 ความ ไม่ ปรากฏ

ฝ่าย เหวียง วัง ตาง ซึ่ง เปน พระญาติ พระวงษ์ แห่ง นาง หลาด ว้าง ท้าย โห้ว
 เปน ผู้ รักษา เมือง ทัน ว่า ครั้น แจ้ง ว่า พระเจ้า เสด วย หมุก ว้าง เตี เชื้อ ถือ
 ขุนนาง กั๊ กั๊ น ซ้ำ วงษ์ ญาติ เลี้ย ตั้ ง เหวียง วัง ตาง มี ใจ เจ็บ แค้น
 พระเจ้า เสด วย หมุก ว้าง เตี ยิ่ง นั้ เหวียง วัง ตาง จึง พุด แก่ วงษ์ ญาติ ว่า
 พระเจ้า เสด วย หมุก ว้าง เตี นั้น พระองค์ ไม่ นับ ถือ รัก ใคร วงษ์ ญาติ แล้ว
 จั้ ได้ ซ้ำ วงษ์ ญาติ เลี้ย ตั้ ง เรา จะ มา นั้ นับ ถือ เขา ทำ ไหม ว่า ตั้ ง แล้ว
 เหวียง วัง ตาง ก็ เกณฑ์ พด ทั้ง สาม หัว เมือง ซึ่ง ขัน แก่ เมือง ทัน ว่า มา สุ่ม ทบ
 กับ ทหาร เมือง ทัน ว่า ได้ สอง หมื่น พร้อม ด้วย กระสุน ดิน ต้า บั้น ความ ชุก

คาบ คีตาแล ธรรมพ ชาติราวุธ ทั้งปวง พร้อมด้วย สังฆมัยง อาหาร แล้ว
 เหวี่ยง วัง ฉาง ก็ จิต ทั้ง ทัพ บก ทัพ เรือ ครั้น ได้ ถูก ชัก ยก กอง ทัพ เรือ
 ออกจาก ปาก น้ำ เติง ภู หาย ใจ จะ มา รบ เมือง ทั้ง ถึง ท้น

ฝ่าย ย้าง ตูง ซึ่ง เป็น พระญาติ พระวงศ์ พระเจ้า เต หมุก วาย ว้าง เต เต็ม
 เมื่อ ย้าง ตูง อยู่ ใน เมือง ทั้ง ถึง ท้น ยัง ทำ ราชการ อยู่ พระเจ้า เต วาย หมุก
 ว้าง เต เชื้อ ถือ ขุนนาง กัณ ฉิน ตง พระราชอาณัติ ย้าง ตูง ๆ ได้ ความ อาย
 แก่ ขุนนาง ทั้งปวง แต่ มีความ แค้น พระเจ้า เต วาย หมุก ว้าง เต ยิ่งนัก ย้าง ตูง
 จึง ได้ อพยพหนี ออกจาก เมือง ทั้ง ถึง ท้น ไป อยู่ ด้วย เหวี่ยง วัง ฉาง ณ เมือง
 ท้น ว่า ขณะ เมื่อ ยก กอง ทัพ ไป นั้น เหวี่ยง วัง ฉาง ให้ ย้าง ตูง
 เป็น กอง ทัพ บก เหวี่ยง วัง ฉาง เป็น กอง ทัพ เรือ

ย้าง ตูง ครั้น ยก กอง ทัพ ดำว เข้า เขตแดน เมือง ทั้ง ถึง ท้น ก็ ตั้ง ค่าย
 มั่น คง ไว้ คอย รอกอง ทัพ เรือ เหวี่ยง วัง ฉาง มา ถึง แล้ว จะได้ ยก กอง ทัพ
 พร้อม กัน เข้า ตี เมือง ทั้ง ถึง ท้น

ฝ่าย ขุนนาง ซึ่ง อยู่ ใน เมือง ทั้ง ถึง ท้น ครั้น เห็น พระเจ้า เต วาย หมุก
 ว้าง เต มิ ได้ ค้าง อยู่ ใน ยุติธรรม เชื้อ ถือ แก่ ขุนนาง ส่อ พดอ ทูล ยุยง
 นาย ทหาร ที่ ชื้อ ตรง คง ฉิน ให้ มี จิต ทร กิด เมื่อ หน้าย พา กัน ลา ออกจาก
 ราชการ ไป หลาย นาย ทำไว้ โถ นา เลี้ยง ชีวิต อยู่ ตาม ภูมิ ต่า เนา
 พวก ขุนนาง กัณ ฉิน ก็ ชักชวน พวก พ้อง ของ ตน เข้า ทำ ราชการ เป็น ขุนนาง
 ฝ่าย ทหาร แด พด เรือน หา ผล ประ โยชน์ เลี้ยง บุตร ภรรยา โดย ไม่ ชอบ ชรรรม
 ทำให้ ผู้ อยู่ ใน มังคัม ได้ รับ ความ เดือดร้อน ใน อัน ไซ้ ที่ ครั้น รู้ ว่า กอง
 ทัพ ยก มา ก็ ไม่มี ผู้ ไ้ จะ อาสา ค่อสู้ แก่ ข้าศึก ด้วย ตัว ไม่ ชำนาญ ใน

การ รบสู้ เคยอยู่แก่การ ส่อ พลุ ที่ จะหา ผล ได้ ตัว เท่านั้น กับ ข่านาญ
ใน การ โกง ที่ จะ เบียด บัง หรือ ช้อ พระราช ทริพย์ หดอง เท่านั้น หรือ
เบียด เบียด พด ทหาร เท่านั้น

ฝ่าย พระเจ้า เต วย หมุก วัง เตี ทรง ทราบ ว่า ย่าง คง กับ เหวงวียง
วัง ตาง ยก กองทัพ มา จะ เข้า ตี เมือง ทั้ง สอง ทัน ก็ ตก พระไทย กัดัว จะ แด
เหี้ยว หน้า หลัง ก็ ไม่ ปรากฏ ว่า ขุนนาง นาย ทหาร คน ไต จะ อาสา ออก
ไป ต่อสู้ แก่ ข้าศึก ได้ พระเจ้า เต วย หมุก วัง เตี ก็ ขึ้น มา พระ ที่ นั่ง มี
ขุนนาง ตามเสด็จ ไป ด้วย สัก ๓๐ คน เบ็ด ประตุ เมือง หนี ไป ประมาณ
ทาง ได้ สัก สอง ร้อย เส้น พบ พบ กองทัพ ย่าง คง ยก เข้า มา ย่าง คง
ให้นาย ทหาร คู่ม ทหาร ได้ ตาม ไป ทัน จับ ตัว พระเจ้า เต วย หมุก วัง เตี
ได้ ก็ มา เสี้ย พระเจ้า เต วย หมุก วัง เตี อยู่ใน ราช สัมบัต ได้ ๕ ปี
ย่าง คง กับ เหวงวียง วัง ตาง ก็ ยก กองทัพ เข้า ไป ใน พระราชวัง แล้ว เหวงวียง
วัง ตาง ยก ย่าง คง ขึ้น ครอง ราช สัมบัต เต วย พระนาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า
เต หนาน หยิก วัง เตี ๆ นี้ พระนาม เติม ยี่ หื้อ ว่า เต เตียต เปน บุตร ที่ ๒ ของ
เต เต็ง ๆ อยู่ใน ตำแหน่ง ยี่ เกียง เวือง เปน พระราช บุตร เต ทัน คง วัง เตี
เมื่อ พระเจ้า เต หนาน หยิก วัง เตี ได้ ราช สัมบัต แล้ว ก็ ล้ม หลง ไป ด้วยการ
ประโดม โลกย์ เสวย สุรา เหมง นิศย์ แด พัง เสี่ยง ตั้ว ตั้ว ตั้ว ตั้ว เบ้า ขับ ร้อง
อยู่ แต่ ใน พระราชวัง ไม่ เสด็จ ออกว่า ราชการ ให้ ขุนนาง เข้า เฝ้า ทูล
ราชการ แด ทักษิ ร้อง ของ ราษฎร

ขณะ นั้น พว ยี่ แง ราชทูต จีน แผ่นดิน ได้ เหม็ง มา เฝ้า ด้วย เปน การ
จำ พระไทย จะ ต้อง เสด็จ ออก ให้ ราชทูต เฝ้า ครั้น ราชทูต จีน กลับ ออก มา

จากเผ่า จึงพูดว่า ลักษณะ พระเจ้ากรุงเวียดนาม พระองค์นี้ คู่มือ พระภักตร
ก็มองใส่ หมดจัตติ แต่เหตุไฉนจึงดุ่ม หลง รุนแรง ไป ใน กามคุณ
มาก มายนัก ชอบแต่จะ ถวาย พระนาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้าคือ องค์ จึงจะ
สม พระเกียรติยศ คือของ นั้น ว่าเจ้าสุกร ราชทูตจีน คิเคียน แดทำ นาย
ไว้ว่า พระเจ้าแผ่นดิน พระองค์นี้ จะไม่ยืน ยาว อยู่ ใน ราชสมบัติ ดังเท่าใด
แล้ว ราชทูตจีน ก็ ทูล ลา กลับ ไป

ฝ่าย พระญาติ พระวงศ์ แห่ง พระเจ้าเตหนาน หยิกว้าง เต ครั้น เห็น
พระเจ้าเตหนาน หยิกว้าง เต ไม่เข้า พระไทย ใน ราชการ บ้านเมือง จึงพา
กัน เข้า ไปเฝ้า ข้างใน หวังจะเตือน พระสติ พระเจ้าเตหนาน หยิกว้าง เต ๗
กลับ พาด หาผิด ใส่ให้ ๗ ว่าพระญาติ พระวงศ์ เสียก็ หตาย องค์ จน พระ
ญาติ พระวงศ์ พี่น้อง องค์ใด ไม่ยอม จะเข้า ไปเฝ้าได้ พระเจ้าเตหนาน หยิก
ว้าง เต รับ สั่ง ให้เจ้าพนักงาน ก่อสร้าง พระตำหนัก เก่ง เพ่ม เดิมขึ้น อีก หตายหลัง
ตั้งแต่นั้น มาบ้านเมือง ก็แปร ปรวนไม่ต่าง ๗ เกิดใจร้าย ปล้น สดม
ราษฎร ขน เปน อัน มาก ทั้งแปดทิศ แต่ มี ผู้ตั้ง มั่ว สุ่ม คิด ขบถ ขน
แขง เมือง อยู่ ก็ หตาย เมือง

ครั้ง ก้าว ตั้ง เกิดยกล้อม ได้ พล ทหาร เปน กำภู มาก ดีเอา เมือง
หาย เมืองได้ ยกตัว ว่า เปน เชื้อ สาย วงษ์ กระษัตริย์ แห่ง เจริญ ไร่ของ
ยี่ หื้อ ว่า เทียน อัง จะ ยก กอง ทัพ เข้า มา ทำ สงคราม กับ พระเจ้าแผ่นดิน เต
ผู้รักษา เมือง กรมการ มี บอก เข้า มา กราบ ทูล พระเจ้าเตหนาน หยิกว้าง เต ๗
จึง รับ สั่ง ให้เหงวียง จั หยุ เปน แม่ ทัพ ยก กอง ทัพ ออก ไป ค่อสู้ แก่ เจริญ ก้าว
ณ เมือง หาย เมือง เหงวียง จั หยุ ก็ จัด พล ทหาร พร้อม ไป ด้วย เจริญ

ตำราวิช สังขยง อาหาร เสรีจ แล้ว ได้ถูกขังที่คุก ฉาย กองทัพ ออกจาก
เมือง ทวีตอง ทั้น ร้อน แรม ไป หลดวย วาศรี ถึง ค่ำบด แม่ น้ำ ถั่ว เทือง แหวง
เมือง หาย เมือง เหววียง วังหุย ก็ ให้ หยุต พัก ตั้ง ค่าย มั่น คง ที่ ผัง น้ำ ถั่ว เทือง
ได้ สู้รบ กัน แก่ เติร่า ถ้าว หลดวย ครั้ง ทั้ง สอง ฝ่าย ยัง มิ ได้ แพ้ ชนะ แก่ กัน

ในปี ที่ ๘ รัชกาล ของ พระเจ้าเล หน่าน หยิก ว้าง เตี ยวี่ สัง คิต ขบถ
คุม ทหาร สาม พัน ทำ ดาย ประคุ ที่น โหม เข้า ไป ใน พระราชวัง จับ พระเจ้า
เล หน่าน หยิก ว้าง เตี สำเร็จ โทษ เสีย แล้ว ยก เล กวาง ศรี บุตร ของ
หมุก ชี เวียง ชน ครอง ราชสมบัติ แต่ ยัง ไม่ ทน จะ ถวาย พระนาม ยวี่ สัง คิต
ยก เล ท่อ ก็ ชน เปน พระเจ้า แผ่นดิน ถวาย พระนาม ยวี่ ชื่อ ว่า พระเจ้า
เล เจียว ตง ว้าง เตี ฯ พระองค์ นี้ พระองค์ เปน บุตร เกิม ยาง เวียง ฯ เปน
พระราช โอรส ของ พระเจ้าเล ทั้น คง ว้าง เตี

เมื่อ ยวี่ สัง ยก พระเจ้าเล เจียว ตง ว้าง เตี ฯ เสด็จ ไป ตั้ง พระนคร อยู่
ณ เมือง ทั้น จ้า แล้ว ภายหลัง ยวี่ สัง ก็ ชำ เล กวาง ศรี เสีย ใน ขณะ นั้น
เหงวียง วัง หุย กับ เกร็ง ถ้าว ถ้าง ทำ สงคราม ค่อ สู้ กัน อยู่ ณ เมือง หาย เมือง
พระเจ้าเล เจียว ตง ว้าง เตี เสด็จ ไป อยู่ เมือง ทั้น จ้า แล้ว พระองค์ จึง รับสั่ง
ตั้ง ให้ ยวี่ สัง เปน แม่ทัพ ยก กองทัพ ไป ช่วย เหงวียง วัง หุย กา จัด เกร็ง ถ้าว
ณ เมือง หาย เมือง ยวี่ สัง ก็ จัด กองทัพ ยก ไป ช่วย เหงวียง วัง หุย
ได้ สู้รบ กัน กับ เกร็ง ถ้าว เปน หลดวย ครั้ง ยวี่ สัง เสีย ที่ เกร็ง ถ้าว จับ ตัว
ยวี่ สัง ไป ได้ สั่ง ให้ ทหาร เอา ตัว ไป ชำ เสีย เกร็ง ถ้าว เห็น ได้ ที่ ก็ ยก
กองทัพ คุม ทหาร เข้า ถ้อน ค่าย เหงวียง วัง หุย ฯ เห็น เหลือ ถ้าง ที่ จะ ค่อ
สู้ ก็ แยก ทั้น มา ตั้ง ค่าย อยู่ ผัง แม่ น้ำ เหงวียง ตัก ยาง จึง มี บอกลงไป กรวน

ทุก พระเจ้าเตเจียว คงว่าง เตี ๆ ครั้น ทรงทราบ ว่า เหววียง จ้ง หยุ แตก
แก่ ข้าศึก ยวี่ ต่าง ข้าศึก จับ ไป ได้ ข้าเสีย แล้ว ตั้ง นั้น ก็ ตก พระไทย

จึง รับ สั่ง ให้ เศวรณ เจิง เปน แม่ทัพคุม ทหาร ๕ หมื่น ยกไป ช่วย เหววียง จ้ง หยุ

ฝ่าย เศวรณ เจิง กับ เทียก เซิง บ้า

ก็ ยก กองทัพ ไป ถึง ตำ แม่ น้ำ

เหววียง ตก ยาง ก็ ตั้ง ค่าย มั่น คง ไว้

เศวรณ เจิง คุม ทหาร ออก จาก ค่ายไป

คือ ผู้ แก่ เศวรณ ก้าว เปน หดาย ครั้ง

เศวรณ ก้าว ผู้ มี มือ เศวรณ เจิง ไม่ ได้ ก็

ตำ หัน ไป ตั้ง อยู่ ณ ตำบล ต่ง เหววียง ปลาย แม่ น้ำ แขวง เมือง หล่าง เซิง แล้ว

เศวรณ ก้าว ก็ มอบ การ ให้ เศวรณ ทำ บุตร ทำ สงคราม คือ ไป เศวรณ ทั้ง

เศวรณ ก็ ใช้ ธง ยี่ ห้า ว่า เศวรณ ว่า เศวรณ ก้าว ครั้ง มอบ การ ให้ แก่ บุตร แล้ว ก็

เข้า วัด บวช เปน สมมุติสังฆ

ฝ่าย เศวรณ เจิง แม่ทัพ ก็ คง พัก พล ทหาร รอ มี กำลัง แล้ว ก็ จะ ยก กองทัพ
ตาม ไป ปรามปราม ข้าศึก ให้ รวบคาย

ฝ่าย พวก ขุนนาง กังถิน ครั้น เห็น เศวรณ เจิง เปน แม่ทัพ มีความ ชอบ ต่อ
แผ่นดิน มีความ อิจฉา เศวรณ เจิง จึง พากัน ทูล ขอร้อง พระเจ้าเตเจียว คงว่าง เตี

ว่า เศวรณ เจิง คน นี้ เปน เชื้อ สาย กระทบ ขี้น ข้าง เศวรณ บัดนี้ พระองค์ ให้ มี

อำนาจ เปน แม่ทัพ ข้าพเจ้า เห็น ว่า นานไป คง จะ เปน ขบถ จึง เอา ราชสมบัติ

อีก ประการ หนึ่ง ก็ จะ ทำ เช่น ตั้ง ยวี่ ต่าง จะ มี คับ ให้ พระองค์ อยู่ ใน อำนาจ นี้

หาก ว่า เศวรณ ก้าว ข้า ยวี่ ต่าง คง เสีย ได้ พระองค์ ก็ ดัน ห่วง สัตว์ ราชสมบัติ

ไป ได้ ราย หนึ่ง ถ้า พระองค์ ขึ้น ขบถ ถึง เศวรณ เจิง ให้ มี อำนาจ ขึ้น แล้ว

ข้าพเจ้า เห็น ว่า พระองค์ จะ ไม่ ได้ อยู่ ใน ราชสมบัติ ให้ ยืน ยาว คือ ไป

เป็น แม่ทัพ

พระเจ้าเลเจียว คง ว้าง ได้ ทรง พัง พวก ขุนนาง กิ่งฉิน ทูล ยืน ตั้ง นั้น
 ก็ เห็น ชอบ ด้วย จึง มี รับ สั่ง ให้ เสร็น เจิง เล็ก กอง ทักษิ มา เมือง นั้น ว่า
 ฝ่าย เสร็น เจิง ครั้น ได้ รับ หนังสือ รับ สั่ง ให้ เล็ก กอง ทักษิ กลับ มา ดังนั้น
 ก็ ถอน ใจ ใหญ่ แล้ว จึง หุด แก่ นาย ทหาร ทั้ง ปวง ว่า เรา ตั้ง พัก พด ทหาร
 พด หาย เหลือ มี กำนั่ง แล้ว หัวใจ ว่า จะ ยก กอง ทักษิ ไป กำจัด ข้าศึก
 เสีย ให้ราบคาบ ส่วนของ พระเดช พระคุณ พระเจ้า แผ่นดิน มาบัดนี้ มี รับ สั่ง
 มา ให้ เล็ก กอง ทักษิ กลับ ไป เมือง เรา ค่ะ เน ทูว่า ก็ ย่อม จะมี ผู้ ทูล ยืน เปน
 ขณะ นั้น วัน หนึ่ง ญวน ราก นาย ทหาร ของ เสร็น เจิง จึง ห้าม เสร็น เจิง ว่า ท่าน
 เล็ก ทักษิ กลับ ไป ครั้ง นี้ ข้าพเจ้า เห็น ว่า ไทย จะมี มา ถึง คิด ท่าน เปน
 ถ้า ท่าน เชื่อ ข้าพเจ้า แล้ว ข้าพเจ้า เห็น ว่า ใน เวลานี้ ของ อาญา สิทธิ อยู่ ใน
 มือ ท่าน ท่าน จะ ต้อง การ พด ทหาร แล ตั้ง เมือง ตัก เท้า ไก่ ก็ ต้อง ได้ ทั้งนี้
 เมื่อ ท่าน เห็น ว่า เมือง ไค ไชย ภาย เมือง นี้ จะ เปน ที่ ตั้ง มั่น ได้ เรา ยก
 ทหาร เข้า ตั้ง มั่น อยู่ ใน เมือง นั้น แล้ว ตั้ง คิว อยู่ ที่ กั้น รักษา ชีวิต เรา
 ไว้ ดี กว่า ต้อง การ อะไร จะ กลับ ไป ให้ พวก กิ่งฉิน ทำ ร้าย कुหา ควร ไม่
 เสร็น เจิง จึง ว่า ท่าน พด เช่น นั้น ก็ ถูก แล้ว แต่ เรา เห็น ว่า เกิด มา เปน
 ชาย ชาติ ทหาร จะ มา กลับ อะไร แก่ ความตาย เรา ตั้ง อยู่ ใน ความ สัตย์
 สุจริต ชื่อ คง คือ แผ่นดิน อยู่ แล้ว เมื่อ พระเจ้า แผ่นดิน ทรง เชื้อ ถือ คน
 สด พด ยืน จะ ให้ ข้า เรา เสีย เรา จะ คู่ กับ หน้าตาย ไป ตาม ความ สัตย์
 ของ เรา ท่าน ทั้ง หลาย อย่า มี ความ วิดก ถึง ข้าพเจ้า เลย ว่า ดังนั้น แล้ว
 เสร็น เจิง ก็ ให้ เล็ก กอง ทักษิ กลับ มา ยัง เมือง นั้น ว่า เสร็น เจิง ก็ เข้า เฝ้า ยัง

ไม่ทันจะ กราบ ทูล ด้วย ร้อย ราชการ สิ่งใด พระเจ้าเจ็ดเจี้ยว คง ดำรง ได้
ก็รับ สู้ ให้ทหาร จับตัว เค็ร็น เจิง ไปประหาร ชีวิตเสีย X

ฝ่ายวัน ขวี่ ญวนราก เหวี่ยง กั้น เหวี่ยง ก้าย ทั้ง สาม นาย ซึ่ง เปน ทหาร
เอก ของ เค็ร็น เจิง ครั้น เจ้า ว่า พระเจ้า เจ็ดเจี้ยว คง ดำรง ได้เข้าเค็ร็น เจิง ซึ่ง
เปน นาย เสีย โดย หา ความ ผิด มิ ได้ ดังนั้น ก็มีความ เสียใจ พา กัน ร้อง
ไห้ถึง เกิดอก ฮา โดย ถึง เค็ร็น เจิง ยิ่งนัก ครั้น ค่อย ล้าง ความ โศก แล้ว

นาย ทหาร ทั้ง ๓ คน นั้น ก็ จักหา เครื่อง เต้น ไปยัง ที่ ตั้ง ศพ เค็ร็น เจิง แล้ว ก็ วัน
สุรา คำนับ เต้น ให้อั้ว ตา ลู ขรรหม เนียม นาย ทหาร ทั้ง สาม นาย นั้น ก็ ยก เครื่อง
ที่ เต้น แล้ว นั้น มา เฝ้าย ตู กัน เฝ้าย สุรา สาม บาตร ร่วม รัก สามัคคี แล้ว พุด

ปลุก ขากัน ว่า พระเจ้า แผ่นดิน ของฉัน ไม่ ค่อย อยู่ ใน ยศ ขรรหม ข้า เค็ร็น เจิง
ผู้นำ เรา อัน เปน ผู้ มีความ ชอบ กับ แผ่นดิน โดย หา ความ ผิด มิ ได้
เลย ฉะนั้น เรา ไม่ควร จะ ละทิ้ง อยู่ ต่อ เจ้า นาย ที่ ชั่วร้าย ปราศ จาก สติ

ปัญญา อัน เปน พลาด เช่นนี้ เรา ขวี่วัน ก็ ตัด คำ จัก เจ้า แผ่นดิน ของ ข้า นี้ เสีย
ยก องค์อื่น ที่ ทรง ศฤง ความ ค้ำจุน ข้า โอบ อ้อม ฮารี เมตตา แก่ ราษฎร แด
ข้า ราชกร วร เป็น เจ้า แผ่นดิน จะ ได้ เปน ที่ พึ่ง ของ เรา ท่าน ขบ ข้า ราชการ
แด่ ราษฎร ทั้ง หลาก ค่อย ไป ครั้น ปลุก ขา เห็น พร้อม กัน ดังนั้น แล้ว

วัน ขวี่ ญวนราก เหวี่ยง ก้าย เหวี่ยง กั้น ทั้ง สาม คน ก็ ตั้ง เกิดย ถอด
ได้ ไพร่ พด ทหาร ประมาณ หมื่น เศษ จึง ยก เปน กอง ทักษิ เข้า ถึง เมือง

ทัน ว่า ให้ ทหาร ให้ ร้อง ตี ถอด แด่ น้ำ พ้อ อ้อ อึง อึง แล้ว นาย ทหาร
ทั้ง สาม คน ก็ ขยับ พด ทหาร ทั้ง ปวง ให้ เอา เพลิง จุดเผา บ้าน เรือน ราษฎร ใหม่
ขึ้น หลาก ค่ายด

ฝ่าย พระเจ้าเด เจียว ตง วัง เตี ครั้น ทรง ทราบ ว่า มี ข้าศึก ยก เข้า มา
 เมา เมือง ดัง นั้น ก็ ตก พระไทย มี ได้ คิด ที่ จะ ค่อย ๆ ก็ เสด็จ หนี ออก จาก
 เมือง ไป ถึง ตำบล ยาเดิม พระองค์ ก็ แวะ เข้า อาศัย รัย อยู่ กับ พวก ชาว
 ปะโมง ซึ่ง ตั้ง หาปลา อยู่ใน ตำบล นั้น

ฝ่าย เหววียง วัง หยุ คุม ทหาร มา จาก เมือง ทั้ง สอง ทัน เห็น ข้าศึก
 เมา เมือง ราษฎร ตก ตัน กัน ดัง นั้น เหววียง วัง หยุ ก็ รับ พล ทหาร เข้า
 ไล่ มติ ข้าศึก แยก ไป ทั้ง สอง เหววียง วัง หยุ ก็ คุม ทหาร รักษา เมือง ทั้ง ว่า ไว้

ฝ่าย พระเจ้าเด เจียว ตง วัง เตี จึง มี หนังสือ รับ ส่ง ไป ยัง หมาย มาก ตัง ยุง ซึ่ง
 ตั้ง อยู่ ณ เมือง หาย เมือง ฉับบ์ นั้น โจทว่า บัด นี้ บ้าน เมือง เกิด ภัย อด
 ขัน พวก ขบถ ตั้ง มี ศึก ชน เมือง อยู่ ณ หลาย เหมือง ยก มา จะ ชิง
 เอา แผ่นดิน เรา ต้อง หนี ข้าศึก มา ข่ม อยู่ ตำบล ยาเดิม ถ้า ท่าน รู้ แล้ว จง
 รับ ไป หา เรา ที่ ตำบล ยาเดิม จะได้ ช่วย กัน คิด ปรึกษา ข้าศึก เสีย น หาม
 แผ่นดิน ให้ ราม ราบ ตัว ท่าน จง ไป มี ธุระ เสด็จ เสด็จ ไป ครั้น ทรง พระ
 ราชโองการ ก็ ประทับ ตรวณ แผ่น ดิน แล้ว ผนึก มอญ ให้ ขุน นาง ที่ สนิท เชิญ ไป ให้
 หมาย มาก ตัง ยุง ณ เมือง หาย เมือง

ฝ่าย หมาย มาก ตัง ยุง ครั้น ทราบ ความ ใน กระแส รับ ส่ง ดัง นั้น แล้ว ก็ รับ
 ไป แล้ว พระเจ้าเด เจียว ตง วัง เตี ณ ตำบล ยาเดิม ทราบ ทูต ว่า ที่ เมือง
 บ่าวโจว เปน เมือง สบดี พระองค์ พอ จะ ชื่น อยู่ เมือง นั้น ได้ เชิญ เสด็จ ไป
 พัก อยู่ ณ เมือง นั้น พลาจ ข้า พระองค์ จะ ถู รับ ส่ง ของ พระองค์ ไป เทียว
 เกณฑ์ พล ทหาร ไป ปราม ปราม เสีย น หาม แผ่นดิน เสีย ให้ ราม ราบ พระองค์
 อย่า ทรง พระวิตก เเต

พระเจ้าเดเจียว คง ว้าง เต ได้ ทรง พัง หมาย ตั้ง ยุง ทูต ตั้ง นั้น ก็ มี
 พระไทยยินดี จึง ไป อยู่ เมือง บ่าว โจว แล้ว ทรง พระ อักษร ประทับ ครา
 แผ่นดิน ให้ หมาย ตั้ง ยุง ไป เทียว เกณฑ์ ทหาร ตาม หัว เมือง ขึ้น
 หมาย ตั้ง ยุง ครั้น ได้ หนังสือ รับ สั่ง แล้ว ก็ รับ ไป เกณฑ์ พล ทหาร
 หัว เมือง ได้ ทหาร หหลาย พัน

ฝ่าย เหว่งยั้ง ชื่อ กับ ถิ่น ตัว ทั้ง สอง คน นี้ เดิม ก็ เป็น ขุนนาง อยู่ ใน
 พระเจ้าเดเจียว คง ว้าง เต ครั้น เห็น พระเจ้า เดเจียว คง ว้าง เต ไม่ ตั้ง อยู่ ใน
 ยุติธรรม คน ทั้ง สอง นี้ จึง ได้ ทูล ถา ถัด มา อยู่ เมือง เซิง ได้ บ้าน เดิม
 คน สอง คน นี้ จึง ได้ ตั้ง เกิดย ก่อสม ได้ พล ทหาร เป็น อัน มาก จึง ได้ เอา
 เมือง เซิง ได้ ได้ จึง ยก เหว่ง ยั้ง เป็น วงษ์ กระจักริย แซ่ เด ขึ้น เป็น เจ้า
 แผ่นดิน ตั้ง อยู่ ที่ กั้น นี้ ยัง ไม่ ทน จะ ออก พระนาม ยี่ ห้อ เหว่งยั้ง ชื่อ
 กับ ถิ่น ตัว เห็น เหว่ง ยั้ง ประพฤติ การ กระจักริย จะ เป็น ขำ คึก แก่ เหว่งยั้ง ชื่อ
 ถิ่น ตัว ๆ ไม่ วางใจ ก็ ถอย เหว่ง ยั้ง ออก แล จาก ยศ เจ้า แผ่นดิน

ฝ่าย หมาย ตั้ง ยุง ครั้น ไป เกณฑ์ ทหาร หัว เมือง ได้ ประมาณ สิบ หมื่น เศษ
 พร้อม ด้วย ส่วยบียง อาหาร สรรพ เครื่อง สำนักราวุธ แล้ว จึง ยก กองทัพ
 มา ตั้ง ค่าย ใหญ่ มั่น คง ที่ เมือง บ่าว โจว หมาย ตั้ง ยุง ก็ เข้า ไป เฝ้า พระเจ้า
 เดเจียว คง ว้าง เต ๆ เห็น หมาย ตั้ง ยุง ก็มี พระ ไทย ยินดี ยิ่ง นึก จึง ตรัส
 ถาม หมาย ตั้ง ยุง ว่า ท่าน ไป เกณฑ์ ทหาร ได้ มา ก็ มาก น้อย หมาย ตั้ง ยุง
 กราบ ทูล ว่า ได้ มา สิบ หมื่น เศษ

พระเจ้าเดเจียว คง ว้าง เต จึง ตรัส แก่ หมาย ตั้ง ยุง ว่า บัดนี้ ที่
 เมือง เซิง ได้ เกิด พวก ขบถ ขึ้น อีก ที่ กั้น นี้ ยก เหว่ง ยั้ง ขึ้น เป็น พระเจ้า แผ่นดิน

ขบถพวกนี้ใหญ่หลวงนัก จะต้องกำจัดเสียก่อน ภายหลังจึงค่อย
กำจัดพวกอื่นต่อไป แต่พลทหารแสนนายทหารก็ยังมีน้อยตัวนัก
จะไม่พอแก่การ จะต้องมีหนังสือไปหาตัวเหงวียนว้าง หยุณเมืองทันว่า
ให้คุมทหารมาช่วยรบกำลังท่านจึงจะสำเร็จได้ ครั้นตั้งนั้นแล้ว ก็ทรง
เขียน พระอักษรรับสั่ง ไปยังเหงวียนว้าง หยุณเมืองทันว่า ให้เหงวียนว้างหยุ
ยก กองทัพมาที่เมืองบ่าวโจวจะได้ ไปช่วย หมายความว่า ขุนปราบปราม ข้าศึก
ครั้น ทรงแล้ว ก็ประทับตราแผ่นดินเข้าฉีก มอบให้ขุนนางคนสนิทเชิญไป
ให้เหงวียนว้าง หยุณเมืองทันว่า

ฝ่ายเหงวียนว้างหยุ ครั้นแจ้ง ในหนังสือรับสั่ง ตั้งนั้นแล้ว ก็ยก กอง
ทัพมาสมทบกับหมากตั้ง ขุนเมืองบ่าวโจว ครั้นได้ฤกษ์ดีก็ยกออก
จากเมืองบ่าวโจว ไปยังเมืองเซิงใต้ ตั้งค่ายมั่นลงไว้เป็นสามค่าย

ฝ่ายเหงวียนซื่อ กับ กัณฑ์ ครั้นแจ้งว่า หมากตั้ง ขุนเมืองบ่าวโจว ยก
กองทัพมาตั้ง ประชิดตั้งนั้น จึงมี นายก็คุมทหาร ยกออกจากเมืองเซิงใต้
ไปตีค่ายเหงวียนว้างหยุ ๆ ค่ายสุก้านฐาน มีมือเหงวียนซื่อ กับ กัณฑ์
ไม่ได้ ก็ทิ้งค่ายถั่วทัพกลับไปยังเมืองทันว่า

ฝ่ายหมากตั้ง ขุนเมืองบ่าวโจว เข้าต่อสู้กับเหงวียนซื่อ กัณฑ์ มี
ไชยชนะหลายครั้ง หมากตั้ง เห็นได้ ที่ก็ยกทหารเข้าล้อมเมือง
เซิงใต้ไว้ทั้ง ๔ ด้าน แล้วเข้าบันไดหักพาดกำแพงเมือง จับพลทหาร
เข้าเป็นปล้นขึ้นบนกำแพงเมืองได้ ได้ฆ่าฟันพลทหาร ซึ่งรักษาน้ำที่
แตกหนีไปหมด หมากตั้ง ก็คุมทหารตีหักเข้าในเมืองได้ ได้ฆ่า
ฟันทหารเหงวียนซื่อ กัณฑ์ ตายลงเป็นอันมาก

ฝ่ายเหิงวียง ซื่อ กับ กัณ ควี่ ครั้นเห็น ข้าศึก เข้าเมือง ได้ต่าง คน ก็ หนี
ออกจาก เมือง เอาตัว รอด ไป ใน ขณะนั้น พล ทหาร จับ ตัว เต ตริน ซึ่ง
เป็น พระญาติ พระวงศ์ ของ พระเจ้า เต เจี้ยว ตง ว่าง เต ได้ ส่ง ตัว มา ให้
หมาก ตัง ยุง ๆ จึงคุมตัว ไป ถวาย พระเจ้า เต เจี้ยว ตง ว่าง เต ๆ รับสั่ง
ให้ ทหาร คุม ตัว เต ตริน ไป ซ้ำ เสีย

ฝ่าย หมาก ตัง ยุง ครั้น ปราบ ปราบ ข้าศึก เมือง เหิง เต้ แยก ไป แล้ว
หมาก ตัง ยุง จึง เชิญ พระเจ้า เต เจี้ยว ตง ว่าง เต เล็ดจ์ ออกจาก เมือง บำโจว
ไป อยู่ ณ เมือง หาย เยื่อง ขณะนั้น หมาก ตัง ยุง มี ความ ชอบ ต่อ แผ่นดิน
มาก เป็น แม่ทัพ บังคับ ทหาร ทั้ง ปวง มี อำนาจ มาก หมาก ตัง ยุง มี ใจ
กำเริบ ใน อภิรัช ชัน จะ ไป ทรง บุก หมาก ตัง ยุง ก็ หนี เลี้ยว มี สัพพะโทษ กัน
บั๊ก ถาย มังกร มี พล ทหาร นำหน้า หน้า ตาม หลัง ตัว ไป ทาง เว็ ก็นั่ง
เรือ มังกร มี เรือ แหวน คู้ ขัก นำ หน้า ตาม หลัง เป็น กระบวน ยศ อย่าง ของ
หมาก ตัง ยุง เสมอ ด้วย พระเจ้า แผ่นดิน

พระเจ้า เต เจี้ยว ตง ว่าง เต เห็น หมาก ตัง ยุง มี อำนาจ ทำ ยศ อย่าง
ดังนั้น ก็ ตก พระไทย เล็ดจ์ เข้า ใน พลับ พตา ค่าย ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ว่า
หมาก ตัง ยุง มี ใจ กำเริบ คง จะ คิด เป็น สักรู ราช ธรรม บั ชัน เป็น แน่ ครั้น จะ
อยู่ กับ หมาก ตัง ยุง ณ เมือง หาย เยื่อง นี้ ต่อ ไป มี วัน หนึ่ง ก็ วัน หนึ่ง ไกย คง
จะมี มา ถึง พระองค์ เป็น เทียง แท้ จำ จะต้อง ไป อยู่ เสีย เมือง เหิง เต้ เกดัย กัณ
ทหาร ที่มี ๕๐๐ บัญญา แด ๕๐๐ มื่อ ยก มา กำจัด หมาก ตัง ยุง เสีย จึง จะ สัน
เสีย นาม แผ่นดิน ครั้น ทรง พระราช ดำริห์ ดัง นั้น แล้ว พอ เวลา คึก
ประมาณ สยาม พระเจ้า เต เจี้ยว ตง ว่าง เต กับ ขุนนาง คน สนิท ๕, ๖ คน

เสด็จหนีออกจากเมือง หายเยื้อง ไป อยู่ เมืองเซิงใต้ ครั้งนั้น เป็น ปี ที่ ๗
ในรัชกาลของ พระเจ้าเตเจี้ยว ตง ว้าง เต

ฝ่าย หมากตั้งยุง ครั้นแจ้ง ว่า พระเจ้าเตเจี้ยว ตง ว้าง เตเสด็จ หนี ไป
ตั้ง ณ ชั่ว
หมากตั้งยุง จึง สร้าง วัง ขึ้น ที่ ตำบล ยาเพือก อยู่ ใน เมือง
หายเยื้อง ขึ้น วัง นั้น มี ตำนก แด ท้อง พระโรง ข้าง หน้า ข้าง ใน
แต่ ขนวน ลง ทำ หน้า แดเสาชง สำหรับ ชัก ชง ยี่ ห้อ เป็น ที่ ตั้ง รำ ยม ยิ่ง นัก
แล้ว หมากตั้งยุง จึง ยก เต กอง บุตร ของ เต็ม ยาง เวียง ซึ่ง เป็น พระเจ้า น้อง
ยาเชอ ของ พระเจ้า เตเจี้ยว ตง ว้าง เต ขึ้น เป็น พระเจ้า แผ่นดิน ถวาย พระนาม
ยี่ ห้อ ว่า พระเจ้า เต กง ว้าง เต

ฝ่าย พระเจ้าเตเจี้ยว ตง ว้าง เต เมื่อ หนี มา เมือง หายเยื้อง บันดา
ขุนนาง คนเก่า ก็ เข้า มา เผ้า เป็น ห่อ ขน พระเจ้าเตเจี้ยว ตง ว้าง เต ก็
ทรง เล่า ความ ซึ่ง หมากตั้งยุง จะ เป็น ไตร ราช ตัมบัต ให้ ขุนนาง กรมการ พัง
ทุก ประการ

พระเจ้าเตเจี้ยว ตง ว้าง เต ประทับ อยู่ ณ เมือง เซิงใต้ ได้ สัก เดือน หนึ่ง จึง
รับสั่ง ให้ ขุนนาง กรมการ เกณฑ์ ทหาร ได้ ประมาณ ๒ พัน คน แล้ว พระองค์
ก็เสด็จ ออกจาก เมือง เซิงใต้ ไป เพื่อ จะ เสด็จ ไป ยัง เมือง ทน ต้อง ทั้น

ฝ่าย หมากตั้งยุง ครั้นแจ้ง ความ ว่า พระเจ้าเตเจี้ยว ตง ว้าง เต จะ
เสด็จ กลับ ไป เมือง ทน ต้อง ทั้น หมากตั้งยุง ก็ จัด ให้ นาย ทหาร คู่ม ทหาร
ต้อง นำ ไป ตัก ทาง ที่ ตำบล ผัง แม่ น้ำ ตงเค็ง ยาง คอย จับ คัว พระเจ้า
เตเจี้ยว ตง ว้าง เต

ฝ่าย พระเจ้าเตเจี้ยว ตง ว้าง เต คู่ม ทหารเสด็จไป ถึง ตำบล เทียน โหม่

แขวงเมือง คือ เลียน ก็ประทับ แรม อยู่ ที่ ตำบล นั้น มี ผู้นำ ชาว มา
กราบ ทูล แก่ พระเจ้า เต เจี้ยว ตง ว่า ง เต เต ว่า บัด นี้ ผ่าน เคียง ข่า กถัน ตัว
นาย ทหาร เดิม ของ เศวร เจิง เสีย แล้ว บัด นี้ เหวงยั้ง บ้า ก็ ซึ่ง เปน พวก พ้อง
ของ กถัน ตัว มีความ อาสา อยู่ แก่ ผ่าน เคียง เหวงยั้ง บ้า ก็ คุม ทหาร เข้า
สาพิภักดิ์ ต่อ พระองค์ จะเชิญ พระองค์ ไป ตั้ง กรุง อยู่ ณ เมือง ทน ว่า
พระเจ้า เต เจี้ยว ตง ว่า ง เต ได้ ทรง พัง ตั้ง นั้น มี พระไทย อิน ดียิ่ง นึก จึง รับ
สั่ง ให้ เหวงยั้ง บ้า ก็ เข้า มา แล้ว ก็ ทรง เล่า ความ ซึ่ง มาก ดัง ยู่ เปน
สัตว์ ราชสมบัติ ให้ เหวงยั้ง บ้า ก็ พัง ทุก ประการ

เหวงยั้ง บ้า ก็ จึง ทูล เชิญ เสด็จ ไป เมือง ทน ว่า ครั้น เสด็จ ออก จาก
ตำบล เทียน โหม่ ถึง เมือง เลื่อง จิน โจว พอ พบ มาก ยู่ คุม ทหาร นำ
พระเจ้า เต กุ ว่า ง เต ออก จาก เมือง หาย เยื้อง จะ ไป เมือง ทน ถึง ทน
มาก ดัง ยู่ ก็ จับ พด ทหาร เข้า รบ ทหาร พระเจ้า เต เจี้ยว ตง ว่า ง เต
แตก กระจาย กระจาย ไป ทั้ง สิ้น มาก ดัง ยู่ จับ พระเจ้า เต เจี้ยว ตง ว่า ง เต ได้
ฆ่า เสีย แล้ว ก็ นำ พระเจ้า เต กุ ว่า ง เต เสด็จ กลับ ไป อยู่ เมือง ทน ถึง ทน

พระเจ้า เต กุ ว่า ง เต เสด็จ เข้า อยู่ ใน พระราชวัง เมือง ทน ถึง ทน ไม่ ทน จะ
ถึง เดือน มาก ดัง ยู่ ก็ ประกอบ ยาพิศม์ เจือ ใน สุรา เข้า ไป ใน พระราชวัง
บังคับ ให้ พระเจ้า เต กุ ว่า ง เต กับ นาง ว่า ง ท้าย ไหว่ ด้วย สิ้น พระชนม์ ด้วย
ยาพิศม์ นั้น พระเจ้า เต กุ ว่า ง เต ด้วย ราช สมบัติ ได้ ๕ ปี พวก แซ่ มาก
ซึ่ง ราช สมบัติ เปน เจ้า แผ่นดิน ขณะ นั้น พระญาติ พระวงศ์ กระษัตริย์ แซ่ เต
ก็ พา กัน แยก คั้น หนี เอา ตัว รอด ไป คน ละ ทาง สอง ทาง ไม่ รวบรวม กัน อยู่ ได้
ฝ่าย มาก ดัง ยู่ ครั้น ซึ่ง ราช สมบัติ แผ่นดิน ได้ แล้ว มาก ดัง ยู่

จัดเงิน ถ้านั้น ทองคำ ถ้านั้น แต่ให้ขุนนาง ขึ้น สนิท นำเงิน ทอง กับ
ราชสาส์น ไป ถวาย พระเจ้าแผ่นดินได้ เหน้ ใจ ความใน พระราชสาส์น มี ว่า
กระษัตริย์ กรุง เวียดนาม วงษ์ แซ่เต นั้น เสื่อม สดุดี ไป แล้ว ทว่ามี ผู้ใด ซึ่ง
จะมี สะเดาะ บัญญา ปก ครอง กรุง เวียดนาม ต่อไป ไม่ บัดนี้ หนัก ตัง ยุง จะ
ขอ เปน ข้า ขอบ ขันธ เสด็จ มา ปก ครอง เปน เจ้า แห่ง ประเทศ ซาน่า ต่อไป ขอ ให้
พระเจ้า กรุง จีน เห็น แก่ ทาง พระราช ไม่ ครี หอง ให้ หนัก ตัง ยุง เปน กระษัตริย์
จะได้ บำรุง อาณา ประชา ราชรัฐ ต่อไป ภาย น้า

ฝ่าย พระเจ้า กรุง จีน เวดานั้น โดก เห็น แก่ สถาน เงิน ทอง ของ หนัก ตัง ยุง
ก็ ยอม หอง ให้ หนัก ตัง ยุง เปน พระเจ้า แผ่นดิน ปก ครอง กรุง เวียดนาม

ครั้ง นั้น กัถิน จุง กับ กัถิน งาง สอง คน เติม เปน ขุน นาง อยู่ใน แผ่นดิน เต
เห็น หนัก ตัง ยุง เปน ขอบ คัง คัว เปน เจ้า ตั้ง มั่น กัถิน จุง กับ กัถิน งาง ทั้ง
สอง คน ก็ ขวน กัน ไป เมือง กิม เทต เจ้า เจ้า พระเจ้า กรุง จีน แล้ว ถวาย
เรื่อง ราว กล่าว โทษ หนัก ตัง ยุง ว่า เปน ขอบ ต่อ พระเจ้า แผ่นดิน จีน ตั้ง แต่
คัถิน จุน ปลาย ให้ พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เหน้ ใจ ทรง ทราบ ทุก ประการ

แต่ พระเจ้า แผ่นดิน จีน ได้รับ สนิท ของ หนัก ตัง ยุง ไว้ แล้ว ก็ หา เชื้อ
ถ้อย คำ ของ กัถิน จุง กัถิน งาง ไม่ กัถิน จุง กัถิน งาง มีความ เดียว ใจ
ด้วย เห็น ว่า พระเจ้า แผ่นดิน จีน รับ สนิท ของ หนัก ตัง ยุง จึง แก่ ตั้ง ทำ เพิก
เฉย เดียว มิ ได้ คิด ที่ จะ บำรุง วงษ์ กระษัตริย์ แซ่เต ต่อ ไป กัถิน จุง กัถิน งาง
ก็ เคย อยู่ เดียว ใน ประเทศ จีน มิ ได้ คิด ที่ จะ กลับ มา ยัง กรุง เวียดนาม
อีก ต่อไป ครั้น อยู่ มา กัถิน จุง กัถิน งาง มีความ ครอม ใจ ก็ คัม ขา พิศ มี
ตาย เสีย ทั้ง สอง คน

ฝ่าย หมากร ตั้ยง ครั้น ได้เป็น พระเจ้า แผ่นดิน มาได้ ห้า ปี พระราภา ลง
 หมากร ตั้ยง ก็ มอบเวร ราช สัมบัติ ให้แก่ หมากร ตั้ยง ผู้ บุตร เป็น พระเจ้า
 แผ่นดิน ปกครอง กรุง เวียดนาม ค่อยไป หมากร ตั้ยง ใช้ ชี หื้อ ว่า
 ต่าย จิ้น วัง เต

ในที่ตำบล ทางโจว แขวง เมือง ทัน ว่า ยังมี บุรุษ ผู้หนึ่ง แซ่ เต ชื่อ อี้
 ตั้ เกิดย ก่อต้อม ได้ พด ทหาร เป็น อัน มาก แล้ว เต อี้ ก็ ยก กองทัพ ไป ทำ
 สงคราม แก่ พวก แซ่ หมากร เต อี้ มี ชัย ชำระ แก่ พวก แซ่ หมากร หลาย ครั้ง
 ครั้น ภายหลัง หมากร ตั้ยง ให้ หมากร เกว๊ก ตริน เป็น แม่ทัพ ออก ไป ต่อสู้ กับ
 เต อี้ ๆ เสีย ที่ แก่ หมากร เกว๊ก ตริน ๆ จับตัว เต อี้ ไป ได้ ทหาร ของ
 เต อี้ ก็ พากัน แยก หนี ไป ทั้ง กัน

ฝ่าย เหวว ยิง เทว ยิง เป็น บุตร ของ เหวว ยิง วัง หยุ เป็น หลาน ของ
 เหวว ยิง ทาง ซึ่ง เป็น ประถม วงษ์ ของ องค์ เกียน ลือ เหวว ยิง เทว ยิง เดิม
 เป็น ขุนนาง ตำแหน่ง เตียง เตียง เคือง กน นายทหาร เอก ครั้น ทำ ราชการ
 มีความ ชอบ พระเจ้า แผ่นดิน เต จัง โปรด เลื่อน ยศ ให้ เหวว ยิง เทว ยิง
 เป็น ขุนนาง อาน ทัน ไช้ว เป็น ผู้รักษา เมือง ทัน ว่า

ขณะเมื่อ หมากร ตั้ยง คิด ขบถ ซึ่ง เอา ราช สัมบัตินั้น อาน ทัน ไช้ว
 พา เต ยว นิน ซึ่ง เป็น พระราช นักรา ของ พระเจ้า เต เกียว ตง ว่า เต หัน ซำ คัก
 ขึ้น ไป อยู่ ณ เมือง ซำ เหนือ ซำ ได้ ประเทศ ดาว กาว แล้ว อาน ทัน ไช้ว จึง
 ยก เต ยว นิน ขึ้น เป็น พระเจ้า แผ่นดิน ขนาน พระนาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้า
 เต กตาว ตง ว่า เต อาน ทัน ไช้ว เกิดย ก่อต้อม ได้ ดาว เต ซำ ประมาณ
 ตาม พัน เศษ มา ผัก ทัพ เป็น พด ทหาร รวม ให้ ข่าน ญว ว่องไว ใน ภาระงาน รวม

แล้ว อาน ทนโฮ้ว จึง จัด สะเมี่ยง อาหาร พร้อม ด้วย สรรพเครื่อง สาคาวาซ
ซซ ซงไชย ทั้ง ปวง แล้ว พระเจ้าเต กวาง ตง วัง เต กับ อาน ทนโฮ้ว ก็ จัด

กอง ทักษะ ออก เปน สอง กอง ยก ลง มา ทาง เมือง ติว เต็ง กอง หนึ่ง

ยก ลง มา ทาง เมือง โดย เยื้อง กอง หนึ่ง มา บันจบกัน ที่ เมือง เล อาน

ครั้น ได้ สฤวารัตติ ถูกขี้ต๊อด พระเจ้าเต กวาง ตง วัง เต กับ อาน ทนโฮ้ว

ก็ ยก กอง ทักษะ ออกจาก เมือง ข่า เหนือ ข่า ได้ เต็น ทักษะ ร้อน แรม มา หลาย

ราตรี ล่วง เข้า เขตแดน เมือง เล อาน ก็ ตั้ง ค่าย หัก พด ทหาร ลง ไว้

อาน ทนโฮ้ว จึง มี หมาย ประกาศ เกือบ กล่อม ผู้ ที่มี สติ ปัญญา แต่ มีมือ กับ

ไพร่ พด ทหาร บรรดา ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย ชั่ง ขึ้น แก่ เมือง เล อาน ก็ ยก มา

สมทบ กับ กอง ทักษะ อาน ทนโฮ้ว มาก ขึ้น หลาย ทักษะ มี ม้า ผัก หัก ทหาร

ให้ ชำนาญ ในการ รบ อยู่ ที่ เมือง เล อาน คอย หา ถูก จะ ยก กอง ทักษะ ไป

เมือง ทั้ง ต้อง ทน ทำ สงคราม แก่ พวก แซ่ หมาก

ฝ่าย หมาก ตง ยิน ซึ่ง เปน เจ้า แผ่นดิน อยู่ ณ เมือง ทั้ง ต้อง ทน ครั้น รู้ ว่า

อาน ทนโฮ้ว กับ พระเจ้าเต กวาง ตง วัง เต ยก กอง ทักษะ ลง มา จาก เมือง

ดาว กาว ตั้ง นั้น หมาก ตง ยิน จึง จัด ให้ นาย ทหาร เอก ๔ นายคุม ทหาร

คนละพัน ยก ออกจาก เมือง ทั้ง ต้อง ทน ไป ตั้ง ทัพ รับ แก่ อาน ทนโฮ้ว ครั้น ยก

ทัพ ไป ถึง เมือง โดยเยื้อง พด พบ อาน ทนโฮ้ว คุม ทหาร ออก สกัด คั่น ทาง

อยู่ ก็ ขับ พด ทหาร เข้า โจม ตี กอง ทหาร ของ หมาก ตง ยิน แยก ไป

อาน ทนโฮ้ว เห็น ได้ ที่ ก็ ขับ พด ทหาร ได้ ติดตาม ไป ข่า พัน ทหาร พวก แซ่ หมาก

ตาย ลง ประมาณ พันเศษ พอ พระเจ้าเต กวาง ตง วัง เต ยก กอง ทักษะ

หนุน มา ก็ ยก เข้า ถล่ม เมือง โดยเยื้อง ไว้ ทั้ง ๔ ด้าน

ฝ่ายผู้รักษาเมือง กรมการ ครั้นรู้ว่า พระเจ้า เต กวาง ตง วัง เต ยก
กองทัพ มา ถล่ม เมือง ก็ ออก มา ย่อม น้อม ยอม สำนึกดี โดย ตั้ง ขึ้น
พระเจ้า เต กวาง ตง วัง เต ก็ ยก กองทัพ เข้า ตั้ง อยู่ใน เมือง โดย เชื่อง

ใน ขณะ นั้น ผู้ ที่มี กำลัง แด่ ผู้ มี ชื่อ ก็ เข้า มา สำนึกดี เปน นาย ทหาร ทหาร
หลาย คน ขาน ทน ไช่ จึ่ง ทูล ว่า เราได้ เมือง ฝ่ ขาน เมือง โดย เชื่อง
พอ เปน กำลัง แด่ จะ ต้อง กระเกณฑ์ พล ทหาร เพิ่ม เต็ม ขึ้น อีก จึ่ง ค่อย
ยกไป ต่ เมือง ทน ว่า ก็ คง จะ ได้ โดย ง่าย พระเจ้า เต กวาง ตง วัง เต ก็
ทรง เห็น ด้วย ขาน ทน ไช่ จึ่ง เกณฑ์ ทหาร ใน หัว เมือง ที่ ได้ ไว้ นั้น
เพิ่มเติม ขึ้น อีก ได้ พล ทหาร ๓๐ ห่มื่น เศษ จัด ตั้ง เบียง อาหาร เครื่อง

สำราญ พร้อม แล้ว ครั้น ได้ พิ ไชยฤกษ์ ก็ ยก พะยุหะ โยธา ทวย หาญ
ออกจาก เมือง โดย เชื่อง รัสseau มา เปน ระยะเวลา ราตรี จน ถึง เมือง
ทน ว่า ขาน ทน ไช่ ก็ ขับ พล ทหาร เข้า ถล่ม เมือง ทน ว่า ไว้ ทั้ง ดี ด้าน

ฝ่าย ตรง ไหว่ ไช่ ผู้รักษาเมือง ทน ว่า ครั้น รู้ว่า ขาน ทน ไช่ กับ
พระเจ้า เต กวาง ตง วัง เต ยก กองทัพ มา ถล่ม เมือง ไว้ ดังนั้น
ครั้น จะ ออก ไป ต่อสู้ กับ ขาน ทน ไช่ แล้ว ก็ เห็น ว่า จะ ต่อสู้ เอา ไชยชนะ
มิ ได้ ตรง ไหว่ ไช่ จึ่ง ปรึกษา แก่ นายทหาร ทั้ง ปวง ว่า กองทัพ ขาน ทน ไช่
ยก มา ถล่ม เรา ไว้ แน่นหนา นัก ครั้น เรา จะ มี บอก ไป ถึง หมาด ตั้ง ยิน
เจ้า นาย ของ เรา ก็ เห็น การ ว่า จะ เล็ดลอด ไป ไม่ ได้ จึ่ง จะต้อง ออก
ยอม สำนึกดี เสีย ก่อน ภายหลัง จึ่ง ค่อย คิด การ ต่อ ไป ครั้น ปรึกษา
กัน ตก ลง แล้วยุ่ ไช่ ไช่ ก็ ออก มา ยอม สำนึกดี ต่อ พระเจ้า
เต กวาง ตง วัง เต ๗ รับสั่ง จะ ให้ เอา ตัว ตรง ไหว่ ไช่ ไป ฆ่า เสีย

ฮาน ทั้น ไช้ว จึง ทูล ทัด ทาน ห้าม ไว้ว่า ด้วยเวลานี้ พระองค์ ยัง กำลัง จะ
ทำสงครามแก่พวก แซ่หมาก ชยู่ การ สงคราม ก็ ยัง ไม่ สดุด สำนึก ได้
ถ้า พระองค์ สำนึก ไหว ไช้ว เสีย กิตติศัพท์ ก็ จะ ถึง ถิ่น ไป ว่า พระองค์ ไม่
มี พระไทย โยบ อ้อม ฮารี สำนึก ทน ที่ ยอม แซ่ สำนึก กิตติ เสีย ผู้ ที่ มี ชาติ
ปัญญา แต่ มี ชื่อ ก็ จะ ยอ ท้อ ไม่ อาจ มา สำนึก กิตติ คือ พระองค์

พระเจ้าเต กวาง ตง ว้าง เต ได้ ทรง พัง ฮาน ทั้น ไช้ว ทูล ทัด ทาน ทวาย
พระ ชาติ ตั้ง นั้น ก็ ทรง เห็น ด้วย แล้ว พระองค์ ทรง ปลุก ขา แก่ ฮาน ทั้น ไช้ว
ว่า บัดนี้ เมือง ทั้น ว่า ก็ ได้ แล้ว ยัง อยู่ แต่ เมือง ท้ง ถึง ทั้น ท่าน จะ คิด
ประการ ไต คือ ไป

ฮาน ทั้น ไช้ว จึง ทูล ว่า จะต้อง จัด กอง ทัพ เปน สอง กอง ยก เปน
สอง ทง ไป บัน จม กัน ที่ เมือง ท้ง ถึง ทั้น พระองค์ จึง อยู่ พัก ที่ เมือง ทั้น ว่า
นี้ ก่อน ถ้า ข้าพเจ้า ได้ เมือง ท้ง ถึง ทั้น แล้ว เมื่อ ไต พระองค์ จึง ค่อย
เดิน ไป อยู่ ที่ เมือง ท้ง ถึง ทั้น ทรง เติม จึง จะ เปน ศัตรู ได้ พระเจ้า
เต กวาง ตง ว้าง เต ก็ ทรง เห็น ชอบ ด้วย จึง พระราชทาน เลื่อน ยก ฮาน ทั้น ไช้ว
เปน แม่ทัพ ขุนนาง ผู้ ใหญ่ ตำแหน่ง เหวงวียง เกว๊ก กิ่ง แปล เปน ภาษา ไทย ว่า
แซ่ เหวงวียง มี ความ ชอบ ต่อ แผ่นดิน ฮาน ทั้น ไช้ว ครั้น รับ ตำแหน่ง ยก
แล้ว ก็ จัด กอง ทหาร ๓๕ หมื่น เปน สอง กอง ยก ออก จาก เมือง ทั้น ว่า ไป
ตั้ง ค่าย อยู่ ตำบล ฮาน โม แขวง เมือง ทั้น ว่า เหวงวียง เกว๊ก กิ่ง ผัก ช่อม
พล ทหาร แลว คล่อง ไต กระบวน รบ แล้ว เหวงวียง เกว๊ก กิ่ง ก็ คอย หา ถูก
จะ ยก กอง ทัพ

ฝ่าย ตรง ไหว ไช้ว จึง ปลุก ขา แก่ คน สนิท ว่า เหวงวียง เกว๊ก กิ่ง จัด

กอง ทักษิณ เห็น เป็น การ กวดขัน แข่งแรง นัก จะ ยก ไป ทำร้าย เจ้า นาย
ของเรา ๆ จะ คิด อุบาย อย่างไร ดี จึง จะ นำ เหยวียง เกวีก ถึง ผู้ เสียได้

คนสนิท ที่ ปลูกยา ของ ตรง หลัวโฮ้ว จึง กระซิบ บอก อุบาย ให้ ตรง หลัวโฮ้ว
เฮา ยา เมื่อ ไล่ ใน ผดแดง โม กิน ก็ คง จะ ถึง แก่ ความ ตาย เป็น แน่ ตรง หลัว
โฮ้ว มีความ ยินดี จึง จัด หา ผดแดง โม ที่ มี โขสารศ มา ๓ ผด แล้ว เฮา
ยา พิศม์ ไล่ ลง ใน ผดแดง โม แล้ว จึง นำ ผดแดง โม นั้น ไป ให้ เหยวียง เกวีก ถึง
กิน ครั้น เหยวียง เกวีก ถึง กิน ผดแดง โม เข้า ไป แล้ว ยา พิศม์ นั้น ก็
กระทำ ให้ เหยวียง เกวีก ถึง ถึง แก่ ความ ตาย

(ข้อ ความ อันนี้ ไม่ควร เคย ที่ จะ หุด ถิ่น ชรรณา ผู้ เป็น แม่ ทักษิณ
หรือ หัว หน้า ทั้งปวง จะต้อง ระวัง ตัว ให้ จงหนัก)

ฝ่าย นาย ทหาร ทั้งหลาย ครั้น ได้ รับ ความ ว่า ตรง หลัวโฮ้ว วาง ยา พิศม์
ให้ เหยวียง เกวีก ถึง ตาย ดังนี้ จึง จะ จับ ตัว ตรง หลัวโฮ้ว มา ชำเสีย
ครั้น ไป ถึง บ้าน ตรง หลัวโฮ้ว ก็ หา พบ ตัว ตรง หลัวโฮ้ว ไม่ ด้วย ตรง หลัวโฮ้ว
รู้ ตัว หนี ไป เสีย ก่อน แล้ว นาย ทหาร ก็ พา กัน เข้า ไป ใน เมือง ทน ว่า
กราบ ทูล พระเจ้า เต กวาง ตง วัง เต ให้ ทรง ทราบ ทุก ประการ

✕ พระเจ้า เต กวาง ตง วัง เต ครั้น ทรง ทราบ ว่า เหยวียง เกวีก ถึง ตาย
ดังนี้ ก็ เสีย พระไทย ทรง พระกัน แสง ตรัส ว่า พรหม โดย ความ อาไย
ถึง เหยวียง เกวีก ถึง ว่า เสีย แรง ได้ หัว หอบ กัน มา ใน ระหว่าง ทุก ขาก
หนี ชำศึก ขึ้น ไป อยู่ ยัง เมือง ดาว กาว จน ได้ ยก กอง ทักษิณ มา
ปราบ ปราบ ชำศึก ได้ ครุ แผ่นดิน ก็ เกือบ จะ สำเร็จ ตลอด อยู่ แล้ว มา ตาย
เสีย ด้วย ความ คิด ของ พวก ได้ ครุ แผ่นดิน ฉะนั้น เรา มีความ อาไย แล เสีย

ตายยิ่งนัก เมื่อเดิมเราว่าจะฆ่ามันเสีย ท่านก็ห้ามเราไว้มิให้ฆ่ามัน
มาบัดนี้มันกลับมากินฆ่าท่านเสีย พระเจ้า กวาง ตง ว้าง เตี ทรง พระ
กันแสง ละอิน ฮาโดย ครวณ ไป มิใคร่จะ หยุด หย่อน ครั้น ค่อย
คลาย ความ โศก ลง แล้ว ก็เสด็จ ไป ยก ศพ เหวงวียง เกวี่ก รัง เจ้า หั้ว แล้ว
ก็เช่น ไร้ว เต หั ศพ ไป ผัง ตาม ธรรม เนียม ยศ ขุนนาง ผู้ใหญ่ พระเจ้า
เต กวาง ตง ว้าง เตี จึง ทรง ตั้ง ให้ กัดิน เกี่ยม เปน แม่ทัพ ยก ไปปราบปราม
พวก แซ่หมาก ซ้ำศึก ณ เมือง ทั้ง ต้อง ท้น

ฝ่าย พระเจ้า เต กวาง ตง ว้าง เตี ตั้ง แต่ ได้ เปน พระมหากษัตริย์ แล้ว ๒ ปี
ยก กองทัพ มา ทำ สงคราม แก่ พวก แซ่หมาก อีก ๔ ปี รวมเข้า เปน ๖ ปี
ก็สิ้น พระชนม์ ขุนนาง ผู้ใหญ่ ผู้น้อย พร้อม ใจ กัน ยก เสด็จ ย้าย คือ
พระราช บุตร ที่ ๓ ของ พระเจ้า เต กวาง ตง ว้าง เตี ขึ้น เปน พระมหากษัตริย์ ครอง
ราชสมบัติ ต่อ ไป ถวาย พระนาม ยี่ หั้ว ว่า พระเจ้า เต ตรุง ตั้ง ว้าง เตี
ตั้ง กรุง อยู่ เมือง หั้ว ว่า

ครั้ง นั้น มี ผู้ มา แจ้ง ความ แก่ หมาก เพือก วียง อยู่ ณ เมือง ทั้งต้อง ท้น ว่า
เหงวียง ชาย คาง กับ เต บ้า เหล่ ซึ่งเป็น นาย ทหาร เอก เหงวียง ชาย เปน
ขุนนาง ตำแหน่ง หล่าย โปเถื่อง เก้อ ซึ่งเป็น ขุนนาง อยู่ ใน บัง คับ ของ
หมากเพือกเหงวียง คบคิด กัน เปน ขบถ ต่อ หมากเพือกเหงวียง ขุนทหาร ไป ตั้ง
แข เมือง อยู่ ณ เมือง กัน ว่า แล้ว ไป ส่า มี กัดิด ต่อ กัดิน เกี่ยม แม่ทัพ ของ
พระเจ้า เต ตรุง ตง ว้าง เตี หมาก เพือก เหงวียง ครั้น ได้ แจ้ง ความ ดัง นั้น ก็
สดุดใจ มีความ วิดุด ด้วยไม่ มี นาย ทหาร เอก ที่มีฝีมือ จะ ได้ ทำ สงคราม
ต่อ คู่ กัน กับ กัดิน เกี่ยม ต่อไป

ฝ่าย กัดัน เกียม แม่ทัพยก กองทัพ ออกจาก เมือง ทิน วัว ไปยังเมือง
ทัง ต็อง ทัน ครั้น ถึง ก็ ตั้งค่าย มั่น คง ห่าง เมือง ทัง ต็อง ทัน ทาง ๒๐๐ เส้น
กัดัน เกียม จึง มี หนังสือ ถึง พวก แซ่ หมาก ซึ่ง ตั้ง ตัว เป็น เจ้า แผ่นดิน
อยู่ ณ เมือง ทัง ต็อง ทัน ฉบับหนึ่ง ใจ ความ ว่า

เรา กัดัน เกียม แม่ทัพ ของ พระเจ้า เต กรุง คง ว่าง ได้ รับ รับ สั่ง ของ เจ้านาย
เรา ยก พะยูง โยธา ทวยหาญ มาปราบปราม พวก ท่าน ซึ่ง เป็น คน
อันระพาด ทระยศ ขบถ ต่อ แผ่นดิน กระทำให้เดือดร้อน ทุก ทัว หน้า
แต่เรา ยัง มีความ กรุณา แก่ พวก ท่าน อยู่ ถ้า พวก ท่าน รู้ คือ ตัว ถัด ความ
ตาย แล้ว จึง ออก มา สามีภักดี สำนึกภาพ รับ ผิดเสีย โดย ที่ มิ ให้อภัย แก่ ทหาร
แล้ว ท่าน จึง จะ พ้น จาก ความตาย ถ้า พวก ท่าน ขึ้น ตั้ง โดย พิณฐิมานะ
มิ ได้ ออก มา อ่อน น้อม ยอม สำนึกดี โดย ที่ เรา ยก เข้า ตั้ เมือง ได้ แล้ว
จะ จับ ตัว พวก ท่าน ที่ ครอบ ครว้ ประหาร ชีวิต เสีย ให้ ดั้น ทั้ง ๓๐๐ คน ขึ้น
แต่ เด็ก นอน ใน เบาะ เมาะ ก็ จะ มิ ให้ เหลือ อยู่ เป็น พิษ พันธ ต่อ ไป ถ้า พวก
ท่าน เห็น ว่า จะ ดี เรา ได้ ก็ ให้ เร่ง ยก ออก มา ต่อ สู้ กัน กับ กองทัพ เรา
ให้เห็น ผู้ มี ออ ความ คิด

ฝ่าย หมาก เพือก เจวียง ครั้น ได้ แจ้ง ใน หนังสือ ดัง นั้น ก็ มีความ มานะ
คุม ทหาร ออก ต่อ สู้ กับ กัดัน เกียม เป็น หลาย ครั้ง ก็ พ่ายแพ้ ไป ทุก ครั้ง
หมาก เพือก เจวียง ผู้ มี ออ กัดัน เกียม ไม่ ได้ ก็ จึง มานะ เห็น จะ รักษา เมือง
ไว้ มิ ได้ ก็ ทั้ง เมือง ทัง ต็อง ทัน เสีย คุม ทหาร หัน ไป ตั้ง อยู่ เมือง กิม ทัน

ฝ่าย กัดัน เกียม ครั้น ได้ เมือง ทัง ต็อง ทัน แล้ว ก็ เข้า ตั้ง อยู่ ใน เมือง

ฝ่าย หมาก กัดัน เกียม ซึ่ง เป็น วงษ์ แซ่ หมาก จึง ไป ถูกรา แก่ หมาก เพือก เจวียง ว่า

ข้าพเจ้า เห็น ว่า ถิ่น เกียม เจ้า ตั้ง อยู่ ใน เมือง ทั้ง สอง ทัน ที่ เมือง ทัน ว่า
 ไม่มี ผู้ ไต อยู่ ช่วย พระเจ้า เต ตรง คง ว่าง เต รักษา ข้าพเจ้า จะ คุม เรือ รบ
 แยก ไป เบน สอง กอง ๆ หนึ่ง เข้า ต่ เมือง ทั้ง สอง ทัน กอง หนึ่ง ไป ต่ เมือง
 ทัน ว่า ให้ ถิ่น เกียม มี ความ พระว่า พระวัง ห่วง หลัง ระวัง หน้า อยู่ ก็ คง จะ
 แยก แก่ เรา เบน แน่ ครั้น ปลูก ขา กัน ตก ลง แล้ว หมาย กัน เกียง จึง คุม
 เรือ รบ ๓๐๐ ลำ พร้อม ด้วย สะเบียง ขาหาร แต่ สรรพ สาตราวุธ ทั้ง ปวง
 หมาย กัน เกียง ก็ ยก ทัพ เรือ ออก ปาก น้ำ หาย ไชว แยก เรือ รบ ออก เบน
 สอง กอง ๆ ละ ๕๐ ลำ ให้นาย ทหาร คุม เรือ รบ เข้า ต่ ทาง ปาก น้ำ
 เทิง ภู หาย ไชว เมือง ทั้ง สอง ทัน หมาย กัน เกียง ก็ เข้า ต่ ปาก น้ำ เมือง ทัน ว่า
 ฝ่าย ถิ่น เกียม ครั้น แจ้ง ว่า พวก แซ่ หมาย ยก กอง ทัพ เรือ มา รบ
 เมือง ทั้ง สอง ทัน กับ เมือง ทัน ว่า ตั้ง นั้น ถิ่น เกียม เบน ห่วง หลัง ระวัง หน้า
 จึง จัก ให้นาย ทหาร ที่ ไว้ ใจ คุม ทหาร ไป ช่วย บัณฑิต พระเจ้า เต ตรง คง ว่าง เต
 ณ เมือง ทัน ว่า

แต่ ที่ เมือง ทัน สอง ทัน ถิ่น เกียม คุม เรือ รบ ไป ชุ่ม อยู่ ตาม ลำ คลอง
 คอย ท้า กอง ทัพ หมาย กัน เกียง ยก เข้า ปาก น้ำ มา ถึง เมื่อ ไต แล้ว จะ ถอย
 ต่ เมือง นั้น

ฝ่าย นายทหาร ซึ่ง หมาย กัน เกียง จัก ให้ คุม เรือ รบ เข้า ต่ เมือง ทั้ง สอง ทัน
 ครั้น ถ่วง เข้า ปาก น้ำ แม่น้ำ หาย ไชว ถิ่น เกียม เห็น ได้ ที่ ก็ ให้ สัญญา ชุ่ม
 ให้ ทหาร ที่ ชุ่ม อยู่ นั้น รู้ กอง ทหาร เรือ ชุ่ม ก็ แฉว ออก จาก ที่ ชุ่ม สะกัก
 กัน น้ำ ปลาย น้ำ ระดม รบ ขนาบ เข้า มา ทั้ง สอง ด้าน กอง ทัพ พวก แซ่

หมาก ตก อยู่ ใน ที่ ล้อม เหลือ กำลัง ที่ จะ ต่อสู้ ด้วย ตก อยู่ ใน ที่ ล้อม
 ถัดกัน เกือบ เห็น ได้ ที่ ก็ ขับ พด ทหาร แล เข้า รบ ยิ่ง แทะ พัน ชั่ว ทหาร
 พวก แซ่ หมาก ตาย ลง ที่ ลำ น้ำ หยุก ยาง เป้น อัน มาก จับ เป้น ได้ ก็ มาก

ฝ่าย หมาก ก็น เกียง ยก กอง ทัพ เรือ ไป ถึง ปาก น้ำ เมือง ทน ว่า ครั้น แจ้ง
 ว่า กอง ทัพ เข้า ที่ เมือง ทั้ง ต้อง ทน เสีย แก่ ถัดกัน เกียม ก็ เสียใจ ไม่ เป้น อัน จะ
 รบ เขา เมือง ทน ว่า ต่อ ไป หมาก ก็น เกียง ก็ ถอย ทัพ กลับ มา เมือง กิม ทน

ฝ่าย พระเจ้า เต ครอง ทรง ว่า ง เต เสด็จ ราช สนม บิด ได้ ๘ ปี ก็ สิ้น พระชนม์
 พระองค์ มี ได้ มี พระราช บุตร ซึ่ง จะ ปก ครอง แผ่นดิน ต่อ ไป ขุนนาง ผู้ ใหญ่
 ผู้ น้อย จึง พร้อ มใจ กัน ไป เชิญ เสด็จ ยี่ บ้าง ซึ่ง เป้น เหลน ของ เสด็จ คือ ตำแหน่ง
 ยี่ ม เกือก ก็ วงษ์ ราช วัณ ย์ แซ่ เต ซึ่ง ตั้ง บ้าน เว้น อยู่ คาบด ไม่ เหน็ด เหยื่อ
 มา ยก ขึ้น เป้น พระเจ้า แผ่นดิน กับ วงษ์ แซ่ เต ต่อ ไป ถวาย พระนาม ยี่ ชื่อ ว่า
 พระเจ้า เต อัน ทรง ว่า ง เต

× ฝ่าย หมาก ก็น เกียง ยี่ ทัพ ครั้น นั้น เสด็จ ก็ ยก กอง ทัพ มา จะ ตี เขา
 เมือง ทน ว่า อีก พอดี ถัดกัน เกียม จิต ทหาร เมือง ทั้ง ต้อง ทน เว้น วัณ ย์ แล้ว
 ถัดกัน เกียม ก็ กลับ มา เมือง ทน ว่า ครั้น แจ้ง ว่า หมาก ก็น เกียง ยก กอง ทัพ
 เรือ มา อีก ถัดกัน เกียม ก็ สม กอง ทัพ เรือ ออก ไป รบ พัง แก่ กอง ทิม เรือ
 ของ หมาก ก็น เกียง เป้น สำมา รด หมาก ก็น เกียง สู้ ถัดกัน เกียม ไม่ ได้ ก็ ตี
 ทัพ กลับ มา ยี่ เมือง กิม ทน

ฝ่าย เสด็จ บิด เหน็ด กับ เหวี่ยง ชาย ก็ จึง แก่ กรรม เหวี่ยง เกี้ยว หนึ่ง
 ผู้ บุตร ของ เหวี่ยง ชาย กับ เหวี่ยง ชาย คาง ก็ กลับ ไป สำ พัก ที่ อยู่ กับ
 พวก แซ่ หมาก ยัง เดิม ครั้น พวก แซ่ หมาก ได้ นาย ทหาร ที่มี ผู้ มา
 อยู่ ด้วย ก็ กลับ มี ใจ ทำ เหวี่ยง ขึ้น อีก

ฝ่าย ถิ่น เกียม ครั้น จึงว่า เหวี่ยง ชาย คาง เหวี่ยง เกวี่ยง เหมี่ยง

อยู่ ณ เมือง ถิ่น ว่า คิด ขบถ ไป เข้า ด้วย พวก แร่ หมา ก ตั้ง นั้น ถิ่น เกียม

จึง กราบ ขูล พระเจ้า เต อัน คง ว่า เต ว่า เมือง กว้าง บิน เมือง กว้าง ตรี

เมือง ถิ่น ว่า เมือง กว้าง นาม เมือง กว้าง เหวี่ยง เมือง บิน ว่า เมือง บิน ถิ่น

เมือง ถิ่น ว่า หัก เมือง ฝ่าย ทิศ ไต้ ซึ่ง ติด ต่อ กัน กับ อาณา เขต ราม แด

แฉก เขมร ที่ พวก เจ้า พิภักดิ์ แยก พวก แร่ หมา ก ก็ ยัง มี อีก มาก ผู้ ที่ จะ

ตรี คง เปน ก็ ก ก็ ยัง มี จำ จะ ตั้ง จัด นาย ทหาร ที่มี ฝีมือ แด ตรี ปัญญา

ออกไป ปราม ปราม แล้ว ให้ รักษา เมือง เหล่า นี้ ไว้ จำ จะ ไต่ แด

เจ้า พญา ตรี ว่า ไป ด้วย ไม่ เห็น ว่า มี ไต่ ที่ จะ เปน แม่ ทักษ ยก กอง ทักษ ไป

ปราม ปราม ไต่

ครั้น นั้น บิดา บุตร แด นั้ นิดา ขุน เหวี่ยง โอรส ทั้ง สอง เป็น ขุน นาค เจ้า

อยู่ พร้อม กัน ใน ที่ นั้น ด้วย เมื่อ พระ บิด ได้ ทรง พัง ถิ่น เกียม กราบ

ขูล ตั้ง นั้น แด พระ องค์ ขึ้น พระ บิด ตร ภา หิน เหวี่ยง วัน บุตร ของ

อาณ ทน ไชว ซึ่ง เลื่อน ยศ ขึ้น เปน เหวี่ยง เกว๊ก กิ่ง แม่ ทักษ เดิม นั้น ขึ้น เจ้า

อยู่ ใน ที่ นั้น ด้วย พระ เจ้า เต อัน คง ว่า เต ว่า ตรี ว่า เหวี่ยง วัน

ดำรง นาย ทหาร เอก ผู้ นี้ เปน บุตร ของ อาณ ทน ไชว เหวี่ยง เกว๊ก กิ่ง

แม่ ทักษ ครั้ง แผ่นดิน พระ เจ้า เต กว้าง คง ว่า เต เรา เห็น ว่า เหวี่ยง วัน เปน บุตร

นาย ทหาร แม่ ทักษ เปรี๊ยะ เหมื่อน ลูก เลื้อ แล้ว คง มี ดา ย ควร จะ ให้

เปน แม่ ทักษ ยก กอง ทักษ ไป ปราม ปราม หัก เมือง ฝ่าย ทิศ ไต้ ให้ ราม คาม ไต่

กรั้น ตรี ตั้ง นั้น แด ก ก็ เล็ด เข้า ข้าง ใน ถิ่น เกียม จึง จัด พด ทหาร

หมื่น ห้า พร้อม ด้วย สิบ เบียง อาหาร แด ตรี พ เครื่อง ยุทธ ทั้ง ปวง ครั้น ไต่

ถูกขังแห่งวียงวัน ก็ทอด ถา ยก กองทัพ ออก จาก เมือง ทันท ว่า ครั้น ถึง เขา
วัน เขาก็ข้ามเขาเข้าไป ถึง เมือง กวาง บิน ตั้งค่ายพัก พด ทหาร แล้ว ก็

ปรามปรามเกลี้ยกล่อมหัวเมืองรายทาง ก็อ่อน น้อม แก่แห่งวียงวัน เป็นอันมาก
ฝ่าย พวก แซ่หมาก ซึ่ง ตั้ง อยู่ ใน เมือง ถุ่น ว่า มี ยี่ ห้า เมือง ว่า

เมืองกิม ทัน นั้น ครั้น แจ้ง ว่า มี กองทัพ ยก ข้าม เขา วัน เขาก็ เข้า มา
โดยสะดวกก็ ตกใจ ทั้ง เมืองกิม ทัน ถุ่น ว่า เสีย

ออกทางปากน้ำ ไปยัง เมืองทั้ง สอง ทัน ด้วยเมืองทั้ง สอง ทัน กลั่น เกียม
หาได้ อยู่รักษา ไม่

หมาก ก็นั่น เกียม ก็คุม เรือรบ เข้า ไปตี เขาเมือง
ทั้ง สอง ทัน ได้ พวก แซ่หมาก ก็เข้า ตั้ง อยู่ ใน เมือง ทั้ง สอง ทัน ค่อยไป

ฝ่ายแห่งวียงวัน แม่ทัพยก กองทัพ เข้า ไปตั้ง อยู่ ใน เมือง ถุ่น ว่า ที่เรียก
กันว่าเมือง เว ใน ทุก วัน นั้น

ฝ่าย กลั่น เกียม ครั้นแจ้ง ว่า พวก แซ่หมาก ยก มา ตี ได้ เมือง ทั้ง สอง ทัน
อีก กลั่น เกียม ก็ ยก กองทัพ ไปต่อสู้ แก่ พวก แซ่หมาก ณ เมืองทั้ง สอง ทัน

กองทัพยก ถึง ค่ายต พากัน ตั้งค่าย มั่นคง ที่ ค่ายต นั้น
ขณะนั้น ดั้น กู้ถึง ผู้รักษาเมืองทิศตะวันตก ยากัน ถึง ผู้รักษาด่าน

ทิศเหนือ ครั้นแจ้ง ว่า กลั่น เกียม ยก กองทัพ มา ถึง ค่าย พากัน คุม ทหาร
ไป สู้พิกัด ตั้ง อยู่ ด้วยแห่งวียงวัน ณ เมือง ถุ่น ว่า

ฝ่ายแห่งวียงวัน เมื่อ ยก กองทัพ ข้าม เขา วัน เขาก็ จะ เข้า เมือง เว นั้น
แห่งวียงวัน ตั้งค่ายพัก พด ทหาร ได้ เขาก็

แห่งวียงวัน กับ นาย
ทหาร ๕,๐๐๐ คน ก็ขึ้นไปเที่ยวยิง นกเล่น ใน บ่า ชายเขา วัน เขาก็ แห่งวียงวัน
เห็น นก ยางขาว ตัวหนึ่ง จับ อยู่ บน ยอดไม้ แห่งวียงวัน จับ มัน ต้อง ยังไป

ถูก นก ยาง ขาว ตัว นั้น พัด ตก ลง มา จาก ต้น ไม้ แต่ นก นั้น หา ตาย ไม่
 จึง หนี เข้า ไป ใน โพรง ไม้ เหนืองวัน ก็ ได้ ตาม นก นั้น เข้า ไป ถึง
 โพรง ไม้ ก็ หา เห็น นก ยาง ขาว นั้น ไม่ เห็น แต่ หนึ่ง สัตว์ เล่ม หนึ่ง
 หยิบ มา อ่าน ดู ใจ ความ ว่า วัน เจริญ ฤกษ์ ค่ำ ย หว่าง ค่ำ ย ขา หั ย ขึง
 แปล เป็น ภาษา ไทย ได้ ความ ว่า เขา วัน เจริญ นี้ ต่าง กำแพง แก้ว เป็น ทิว แถว
 กัน เขตร แทน ถิ่น ว่า ยาว สดุด ถึง เมือง ดาว กว แม่ มี ข้า คัก มา ทาง
 เขา วัน เจริญ นี้ เป็น ที่ กัน ดาร แม่ ว่า ผู้ ไต่ ตั้ง ตัว อยู่ เมือง ถิ่น ว่า นี้ จะ มี
 ความ สุข สืบ บุตร แด หลาน หลาน ไป ได้ ทลาย ชั่ว อายุ

เหนืองวัน ครั้น ได้ หนึ่ง สัตว์ ตาม พง นั้น แล้ว ก็ ยก กอง ทิ้ง ไป ตั้ง
 อยู่ เมือง ถิ่น ว่า แล้ว คุณ ทหาร ไป เห็น ปราม ปราม หัว เมือง ไทใหญ่ น้อย
 สดุด ไป ถึง เมือง เขมร เดมราบ แด จาม แม่ อาณา เขต ออก ไป ได้ ทลาย
 ร้อย โยชน์ เขมร เดมราบ ไต่ ที่ ทั้ง เมือง ชาย ทะเล ดีย วัน ขึ้น ไป ตั้ง เมือง
 อยู่ เมือง พนม เพ็ญ เขต แทน เขมร ซึ่ง อยู่ ชาย ทะเล ก็ เป็น พระราช อาณา
 เขต ของ กรุง เวียดนาม ขึ้น จึง จัด เป็น ๖ หัว เมือง คือ เมือง ไซ่ง่อน
 ยาคิน ๑ เมือง คันทอง ๑ เมือง วาย ยาง ๑ เมือง หวิน ด้อง ๑ เมือง
 ห้า เคียง ๑ เมือง ยีเย่ง ว่า ๑ แล้ว จัด เป็น ตำบล แวดวง อำเภอ ขึ้น ทั้ง ๖ เมือง
 ถึง กำหนด จาม แด เขมร จะ นำ ดอกไม้ เงิน ทอง ไป ถวาย พระเจ้า กรุง เวียดนาม
 แผ่นดิน เถ ก็ ส่ง ไป ถึง เหนืองวัน ๆ จึง แต่ง ขุนนาง นำ ไป ถวาย พระเจ้า
 กรุง เวียดนาม แผ่นดิน เถ

ครั้ง นั้น เหนืองวัน ได้ แล อาณา เขต ออก ไป กว้าง ขว้าง เหนืองวัน
 มีความ ชอบ ค้อ แผ่นดิน พระเจ้า เถ อัน คง ว่าง เต้ จึง เดือน ยศ ให้

เหงวียงวัน เป็นเวียง อ่องฮัน ยศ เตมื่อเจ้า ค้าง กรม หัวเมือง ซึ่งวัน อยู่ใน
มณฑล เมือง กู้ว้า นับ ตั้ง แก่ เมือง ไบ่จั้น โจว ใน เขา วัน เซิง เข้า ไป ถึง
เมือง กู้ว้า ที่เรียกกัน ว่า เมือง เว้นั้น หัวเมือง ราย ทาง ตลอด ไป ถึง
เมือง พัง ๖ ตลอด ถึง เขตแดน เขมร อยู่ใน บริเวณเขต ของ เหงวียง วงษ์แซ่
เหงวียง พัง สิบ

เมื่อ ได้ เขตแดน ของ เขมร เป็น ราช อาณาเขต ของ กรุง เวียดนาม กรุง
นั้น แล้ว ก็ย้าย ราษฎร ไป ตั้ง อยู่ หัก รั้วทาง พง เป็น ไว้ มา เข้าปลุก
บริวารณ วัน ทั้ง ๖ หัวเมือง นั้น ซึ่ง เป็น อัน ต่ำ มา จาก เขมร แล ตาม
ตาม ลำแม่น้ำ โขง ศัก ขาย ตลอด ถึง ภาย ราษฎร ยัก ย้าย มา อยู่ เมือง ไช่ฮั่น
ก็มี กู้ วัน เป็น อัน มาก ที่ ตลอด มา ลง กลวัน นี้

ฝ่าย กัดัน เกียม ตั้ง ก้าว อยู่ ภาย ศัก เข้า ไป อยู่ รวมกัน กับ หมวก กัดัน เกียม
เป็น หลายารัง ไม่ แยก แยะ กัน

ฝ่าย หมวก กัดัน เกียม ครั้น เห็น กัดัน เกียม ตั้ง ก้าว อยู่ รวมกัน อยู่ ทั้ง นั้น
หมวก กัดัน เกียม จึง ชุม ทหาร เวื่อ ยก ออก ไป ทาง ทลต จร ไป ตี เขา เมือง กู้ว้า
กัดัน เกียม มีความ ห่วง หวัง ระวัง หน้า ด้วย เมือง กู้ว้า ที่ เด็ด ทัพ กัดัน
มา รักษา เมือง กู้ว้า ชุม ทหาร เวื่อ ออก ต่อบ แก่ หมวก กัดัน เกียม เป็น
สามารถ หมวก กัดัน เกียม ผู้ กัดัน เกียม ไม่ ได้ ก็ ต่ำ ทัพ กัดัน ไป เมือง พัง ต้อง ทั้น
ครั้ง นั้น หมวก โหม่ว กัดัน วงษ์แซ่ หมวก เป็น เจ้าแผ่นดิน ตั้ง อยู่ เมือง
พัง ต้อง ทั้น

ฝ่าย กัดัน เกียม จึง จัด พด ทหาร ดำง หมั้น ลง เวื่อ รวม ไป จัด การ บ้อง กัน
ข้าศึก ยก ไป ทาง แม่น้ำ ไบ่ เต้ เต็ง ตั้ง แด่ ตำบล ยุง หาก แขวง เมือง

นิพนธ์ บัณฑิต ไป ถึง ว้าย ฮาน

กตณ เกษม ติง ยิง ฉาง ตาม ระยะทาง

จัดเรือขึ้นทุกสัปดาห์ส่งถึงมิให้ขาดได้

มี ย ทนาค กน เกียง ครน ไค ทราบ ว่า กตม เกียงม ยก กอง ทัพ มา ทาร

แม่พาไปเที่ยว จะมา รบ เมือง กั๊ว ต้อง ทั้น หมาก กั๊ว เกี้ยง คั้ง จั๊น นาย

ทหาร ให้คนพลทหาร ออก รักษา ด้าน ทาง โดย กวด หั้น แดง แดง

ถ้าจับ ให้รักษา แต่หน้าที่มี ให้ยก ออก ค่ะ ด้แก่ กลิ่น เกี่ยม

ทหาร รักษา ค่ำ ทาง บก แฉ้ว หมาก กัณ เกียง กั คณ ทหาร เรือ ออ๊ก ทาง

ทะเล เข้า ต่ ปาก น้ำ ดิน เติร ของ หาย ไหว

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

[illegible]

กษัตริย์
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

THE K. R. R.

[illegible]

กฤษฎีกา ๒๕๖๓/๒๕๖๓

ขึ้นเมือง ๆ กลับเทียบจึงเข้าไปเฝ้าพระเจ้าเสือ ขึ้นตง ว่างเตี กต ๑

[illegible]

คนใหญ่โตแบบนั้นก็ดูดีนะ อดทนต่ออะไรได้เยอะ ไม่ พระเจ้าเจ็ด อันนี้ คง ว่าง เหล็ก ยืนไม่

ทรง พระอนุชาศ ที่ ถิ่น ไถ่ แขน บิดา คือ ๒

דָּחַלְתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא יָדָעְנוּ
כִּי מִצְוַתְּךָ הִיא מִשְׁמַחְתָּנוּ וְלֹא מִיָּסוּרֵינוּ

พระเจ้าโดยคง กณน เกษม บัง นก ด้วย กณน เกษม มี ความ ชอบ คือ แผ่นดิน

เป็น อัน มาก จึง รีบ สั่ง ให้ เจ้าพนักงาน จัด การ เช่น ให้อำมาตย์ บวร สรรพ เขา ศัพท์

สิ่ง ตาม ยศ อย่าง ชูนางผู้ใหญ่ฝ่าย ทหาร แล้ว ตีร่าง คัด จารึก ขึ้น

กถิน เกียม กับเหวี่ยง เกว๊ก กิ่ง ตั้งไว้ ในบ้านแผ่น ทองคำสำหรับ บวงสรวง
เช่นไหว้ ทุกปี มิได้ขาด

ฝ่าย กถิน เกียม ครั้น ได้เป็นแม่ทัพ ในชั้นต้นก็เอาใจได้ฝึกหัด
ทหาร แด่ตรวจตราดูแล มิให้นายทหาร แด่พล ทหาร ได้ความอดอยาก
ลำบากใจได้ ครั้น นาน มา กถิน เกียม ก็หาเอาใจได้ดูแลทหารเหมือน
แต่แรกไม่ แลวงหาแต่สัตว์ที่ รูปงาม มาฝึกหัด ตัด ดีดี เป้า ขมิบ ร้อง บำเรอ
กถิน เกียม ๆ เสพย์สุรา มั่วเมามั ได้มีเวลาว่างได้ บรรดานายทหาร
ไม่มีผู้ใดเค็มใจ จะให้ กถิน เกียม บัญชาการ ทหาร

อยู่มาวันหนึ่ง กถิน เกียม คิดจะชิงเอา ราชสมบัติ กถิน เกียม จึงคุม
ทหาร เข้าไปตั้งอยู่ในเมือง ทน ว่า

ฝ่าย กถิน กิ่งน้อง ของ กถิน เกียม แด่ต่าง มารดา กัน เห็น กถิน เกียม ยก
ทหารเข้ามาตั้ง ในเมือง ผิดเชิง กถิน กิ่ง คิดจะชิงเอา ที่แม่ทัพ กถิน กิ่ง
จึง ทำเรื่องราว ฟ้อง หาว่า กถิน เกียม ขบถ นำเข้าไปถวาย พระเจ้า
เด อัน คง ว้าง เต แล้วพูดว่า ที่ ข้าพเจ้า ไม่ ชื่นชอบ สุจริตต่อ พระองค์
คุณ ทหารเข้ามาใน เมือง จะคิด เอา ราชสมบัติ ข้าพเจ้า จะกำจัด เสีย

พระเจ้า เด อัน คง ว้าง เต ทอดพระเนตร เรื่องราว แด่ได้ ทรง พัง ตั้ง นั้น
ก็ตก พระทัย แล ทรง เห็น ว่า กถิน เกียม เป็น บุตร ของ กถิน เกียม ๆ เป็น
ผู้ มีความชอบ ค้อ แผ่นดิน เป็น อัน มาก ครั้น จะคิด ทำจัด เสีย ตาม คำ
กถิน กิ่ง เล่า ก็ยัง ทรง เห็น แก่ กถิน เกียม ผู้ ถึง แก่ กรรม ต้อง ไป แล้ว จึงโปรด
รับ ตั้ง ให้ ขุนนาง ออกไป พุด จำ เกดัย กล่อมเอาใจ กถิน เกียม ไว้

ฝ่าย กถิน เกียม ครั้น เห็น การ เกิด ฉาว ขึ้น ตั้ง นั้น ครั้น จะคิด ไปก็ เห็น

จะไม่ตลอด เพราะ ว่า พระเจ้าเล อัน ตง ว้าง เตี ทรง รู้ สึก แล้ว กัตตัน ไก๊ย
ก็ กระทำ เป็น รับ ผิด ซึ่ง คน ได้ คุม ทหาร เข้า มา ใน เมือง ด้วย ชื่อ ซึ่ง ยัง
มิ ได้ รับ สัก ทรง เรียก หรือ ทรง พระ อนุญาต พระเจ้าเล อัน ตง ว้าง เตี ก็
ทรง พระ อนุญาต ยก โทษ ให้ กัตตัน ไก๊ย แล้ว กัตตัน ไก๊ย ก็ คุม ทหาร ออก ไป ตั้ง
อยู่ ตำบล เบียน ยิน เปน ที่ ประชุม ทหาร ทั้ง ปวง อยู่ ตาม เดิม

ครั้น ชย มา พวก แซ่ หมาก ยก กองทัพ มา ย่ำ ยี่ เขตแดน เมือง กัน ว่า
กัตตัน ไก๊ย ก็ เขาใจ ออก หาก ไป สืบ พัก คดี อยู่ กับ พวก แซ่ หมาก พระเจ้า
เล อัน ตง ว้าง เตี ครั้น ทรง ทราบ ว่า กัตตัน ไก๊ย คิด ขบถ ไป เข้า ด้วย พวก
แซ่ หมาก ดังนั้น จึง โปรด ตั้ง ให้ กัตตัน ตั้ง เปน นาย ทหาร ตำแหน่ง เดียว เด็
แม่ทัพ ยก กองทัพ ไปปราบ ปราบ พวก แซ่ หมาก

(ว่าด้วย พวก แซ่ กัตตัน กติ ครั้น ครั้น แผ่นดิน เล)

ฝ่าย กัตตัน ตั้ง ครั้น ได้ เปน แม่ทัพ ให้ มี ๓ กอง เรือ มี ได้ คิด เกรง กัต
พระเจ้าแผ่นดิน แด่ ชุนนาง ผู้ใหญ่

ฝ่าย เล เกิน เตี ซึ่ง เปน พระญาติ พระอนุชา ของ พระเจ้าแผ่นดิน เห็น ว่า
กัตตัน ตั้ง มี อำนาจ มาก นาน ไป จะ เปน สัก ราช อนุชา ขึ้น เล เกิน เตี คิด
หา ชื่อ ซึ่ง จะ กำจัด กัตตัน ตั้ง เสีย

ฝ่าย กัตตัน ตั้ง รู้ กิจการ ว่า เล เกิน เตี จะ คิด กำจัด กัตตัน ตั้ง ๆ ก็
กระทำให้ ไม่ รู้เท่า จึง ใช้ คนสนิท ของ คำ ไป ให้ เล เกิน เตี ถวาย หนังสือ
กับ เล เกิน เตี ไป ถิ่น ที่ บ้าน กัตตัน ตั้ง เล เกิน เตี หา รู้ เท่า ไม่ ก็ แต่ง
ตัว อย่าง สุภาพ ไป บ้าน กัตตัน ตั้ง ๆ ชุ่ม ทหาร ไว้ ใน บ้าน พอ เล เกิน เตี
มาถึง กัตตัน ตั้ง ก็ ให้ พล ทหาร จับ ตัว เล เกิน เตี ไปฆ่า เสีย

ฝ่าย พระเจ้าเล อัน ตง ว่าง เตี ครั้น ทรง ทราบ ว่า กัตถัน ตั้ง คัด ขบถ มา
 เถ เกิบ เตี พระญาติ พระวงศ์ เสีย ตั้ง นั้น ก็ ตก พระไทย เด็ดจ ออก จาก
 พระราชวัง นั้น ไป อยู่ คาบต เคียง ย้า แขวง เมือง เง่ ฮาน

ฝ่าย กัตถัน ตั้ง ครั้น แจ้ง ความ ว่า พระเจ้าเล อัน ตง ว่าง เตี ทั้ง เมือง นั้น
 ไป ตั้ง นั้น กัตถัน ตั้ง จึง ไป เชิญ ท้าย คือ เท ยวี่ ต้าม ซึ่ง เปน พระราชบุตร ที่ ๕
 ของ พระเจ้า เล อัน ตง ว่าง เตี อัน ตั้ง จึง อยู่ ณ คาบต ก่าย เง่ ยียง เหวียน
 มา เปน กระษัตริย์ ครอง ราช สัมบัติ ทรง พระนาม ยี่ ห้อ ว่า พระเจ้า

เล เข้า ตง ว่าง เตี แล้ว กัตถัน ตั้ง จึง ให้ ขุนนาง คน สนิท นาย ทหาร ของ
 กัตถัน ตั้ง นำ หนังสือ ไป เชิญ พระเจ้า เล อัน ตง ว่าง เตี เด็ดจ กลับ เข้า พระราชวัง

ใน หนังสือ ของ กัตถัน ตั้ง ใจ ความ ว่า พระองค์ ก็ ได้ ทรง ชุบเลี้ยง ข้าพเจ้า
 เปน ขุนนาง นาย ทหาร ที่ แม่ ท้า พระเดช พระคุณ ของ พระองค์ เปน ที่ ยิ่ง
 ข้าพเจ้า ก็ ตั้ง ใจ ทำ ราช การ สืบของ พระเดช พระคุณ ปราบ ปราม พวก แซ่ หลาก
 ซึ่ง เปน ข้าศึก สัตว์ แผ่นดิน ให้ รวบรวม พระองค์ ก็ ได้ มอบ อาญา สิทธิ ให้
 ข้าพเจ้า บังคับ บัญชา ทหาร ทั้ง บั้ว ซึ่ง เถ เกิบ เตี ไม่ เชื่อ พัง บังคับ บัญชา
 ข้าพเจ้า ๆ จึง ได้ ข้าเสีย ความ พระราช กำหนด กฎหมาย อาญา คัก ด้วย
 ธรรมดา กฎหมาย แล้ว ก็ มิ ได้ ทัศนะ เห็น แก่ หน้า บุคคล ผู้ ไต่ ได้ ไซ้ ว่า
 ข้าพเจ้า จะ คิด ทรยศ คือ พระองค์ ก็ หามิ ได้ พระองค์ ทรง ตก พระไทย ทั้ง
 พระราชวัง ไป เสีย หา ควร ไม่ ข้าพเจ้า จึง ได้ เชิญ พระราช บุตร ของ
 พระองค์ มา ว่า ราช การ แทน พระองค์ ขอ เชิญ พระองค์ เด็ดจ กลับ เข้า สู่ พระ
 ราชวัง ตั้ง เดิม มา พระองค์ อย่า ได้ มี พระไทย ระแวง สง ไล่ย สิ่ง ไต่ เอย

ฝ่าย พระเจ้าเล อัน ตง ว่าง เตี

ครั้น ได้ ทรง ทราบ ใน หนังสือ ของ

กัณฑ์ ตั้ง ตั้ง นัน ก็ ทรง เชื้อ จึง เล็ดจ กัณฑ์ ครั้น เล็ดจ กัณฑ์ มา ถึง เมือง
โดย เมือง นาย ทหาร ของ กัณฑ์ ตั้ง ที่คุม ทหาร ไป รับ เล็ดจ กัณฑ์ นั้น
จึง เอา ยา พิเศษ ซึ่ง กัณฑ์ ตั้ง ให้ มานัน บังคับ ให้ พระเจ้า เต อัน คง ว่าง เต
ด้วย ก็ ตั้ง พระชนมาน

พระเจ้า เต อัน คง ว่าง เต พระองค์ นั้น อยู่ ใน ราช สัมบัติ ได้ ๑๖ ปี ฝ่าย
พระเจ้า เต เจ้า คง ว่าง เต ก็ ยัง ทรง พระเยาว์ อยู่ ใน ขณะนั้น ราชการ ทั้ง
ฝ่าย ทหาร แด พด เรือน ก็ ตก อยู่ ใน กัณฑ์ ตั้ง ๆ เป็น ผู้ สำเร็จ ราชการ
ทั้ง แผ่นดิน

ฝ่าย พวก แซ่ หลาก ยก กองทัพ มา รับ เมือง อาน เตือง ครั้น ได้ เมือง
อาน เตือง แล้ว ก็ เลย ยก กองทัพ ไป รับ เมือง เลอ อาน ได้ ด้วย ครั้น มา
ใน รัชกาล ของ พระเจ้า เต เจ้า คง ว่าง เต ใน ปี ที่ ๓๕ กัณฑ์ ตั้ง จึง จัด กอง
ทัพ เป็น เบญจจะ เสดา ห้า กอง ยก ไป ต่อสู้ แก่ พวก แซ่ หลาก กัณฑ์ ตั้ง ตั้ง
ค่าย สะกิด ทาง มิ ให้ กอง ทัพ พวก แซ่ หลาก ยก มา ช่วย ถึง กันได้ กัณฑ์ ตั้ง
ตั้ง ค่าย ตั้ง แต่ฝั่ง แม่น้ำ ค่าย ข่า ฝั่ง ที่ เหนือ เป็น ระยะ ค่าย คดออก ไป ถึง
เมือง เลอ อาน ได้ ต่อสู้ กัน กับ พวก แซ่ หลาก เป็น หตาย ครั้ง พวก แซ่ หลาก
สู้ กำจัด ทหาร ของ กัณฑ์ ตั้ง ไม่ได้ ก็ ดำ ทัพ กลับ มา เมือง ทั้ง ต้อง ทน

ฝ่าย หลาก โหม่ว กิ๊บบ ซึ่ง เป็น เจ้า แผ่นดิน อยู่ ณ เมือง ทั้ง ต้อง ทน นั้น
ครั้น อยู่ มา ใน ปี ๓๖ หลาก โหม่ว กิ๊บบ ต้อง เสีย สุนัข บาต มือ แด เท้า ตายสา ไป
ซึกหนึ่ง กะดิก ไม่ได้ ใน ปี ที่ ๓๔ รัชกาล ของ พระเจ้า เต เจ้า คง ว่าง เต
กัณฑ์ ตั้ง คุม ทหาร ๔๐ หมื่น จัด กองทัพ เป็น ๕ กอง รวม แก่ พวก แซ่ หลาก
ที่ แยก กอง ไป นั้น แล้ว กัณฑ์ ตั้ง จึง ยก กองทัพ ไป ตั้ง อยู่ ณ เมือง นิน บัน

แยก ออกไป กอง ๆ ยกไป ทาง ด้าน เตียน ทวาร ณ เขา ถึก เขิง กองหนึ่ง ๆ
ข้าม เขา ขึ้น ขาน เขิง ไป ต่ เมือง ถัด เขิง กอง หนึ่ง ไป ต่ เมือง เพือก หลัก
เมือง เขิง พ้อง กั้น ตั้ง ตั้ง ค่าย เป็น หิหลาย ค่าย

ฝ่าย หมาย หมอ กำน บ่วย ด้วย ตั้ง ตั้ง ดินนา พม ครั้น แจ้ง ว่า
กั้น ตั้ง ยก กอง ทัพ ตี หัวเมือง ราย ทาง มา ก็ ตกใจ หมาย หมอ กำน จึง
ประชุม พวก พ้อง ที่ ปฤชา พิศ อ่าน ที่ จะ ค่อย ตั้ง แก่ กั้น ตั้ง ขณะ นั้น
หมาย กั้น กง จึง อาราย ยก กอง ทัพ ออก ไป ต่อ ตั้ง กับ กั้น ตั้ง ณ ตำบล หาก เกือบ
หาก ทำ เป็น หลาย ครั้ง หมาย กั้น กง ตั้ง มี มือ กั้น ตั้ง ไม่ ได้ ก็ ดำ ทัพ กลับ
มายัง เมือง ทั้ง ตั้ง ทน กั้น ตั้ง เห็น ได้ ที่ ก็ รับ พล ทหาร ยก กอง ทัพ เข้า
ล้อม เมือง ทั้ง ตั้ง ทน ได้ เผา บ้าน เว้น ราษฎร ใหม่ ขึ้น หลาย ตำบล
ราษฎร แยก ตั้ง เป็น อดมาน

ฝ่าย หมาย กั้น กง หมาย หมอ กำน เห็น กอง ทัพ กั้น ตั้ง ยก มา โดย
แรง แรง พวก แซ่ หมาย เห็น การ ที่ จะ ดำ ทน ไม่ ได้ ก็ ทั้ง เมือง ทั้ง ตั้ง ทน
เสีย ข้าม แม่น้ำ ไป ถึง ตำบล โกลโย นาย ทหาร ของ กั้น ตั้ง ได้
ตาม ไป ทน เข้า ก็ จับ ตัว หมาย หมอ กำน ข่า เสีย ใน ที่ ตำบล นั้น

ขณะ กั้น ตั้ง ขุม ทหาร ได้ ตาม ไป ถึง วัด ผู่ ญวนาง คือ จับได้ พวก
แซ่ หมาย มา หลาย คน กั้น ตั้ง ก็ ให้ ทหาร เขา ตัว ไป ข่า เสีย ทั้ง ตั้ง
คิด ตั้ง แต่ คัน แซ่ ของ พวก แซ่ หมาย นับ ตั้ง แต่ หมาย ตั้ง ยู่ เป็น ต้น
คิด ขบถ ซึ่ง เขา แผ่นดิน เตใน ปีระกา ครอง กัน กับ จุลศักราช ๑๐๐๘ ปี นับ ตั้ง
แต่ หมาย ตั้ง ยู่ ถึง มา ถึง บุตร แล หลาน ค่อย มา แขวง เมือง เป็น เจ้า
แผ่นดิน คือ หมาย ตั้ง ยู่ หมาย ตั้ง ยิน หมาย เพือก หาย หมาย เพือก เหวี่ยง

หมากใหม่กว่ากับ มาจน ถึง ปีมะโรง รวม พวก แซ่หมาก ได้ ๕ ชั่ว
รวมปีได้ ๖๗ ปี ตรงกัน กับ จุติจักรวาล ๒๐๗๔ ปี

ฝ่าย ถิ่น ตั้ง ครั้น ปราบ ปราบ พวก แซ่หมาก แยก ไป แล้ว ก็เลิก ทัพ
กลับ มา เมือง ท่าน ว่า กราบ ทูล ข้าราชการ ทัพ ให้ พระเจ้า เต เจ้า คง วัง เต
ทรง ทราบ ทุก ประการ

พระเจ้า เต เจ้า คง วัง เต มี พระไทย ยืนเคียง นึก ครั้น อยู่มา พระเจ้า
เต เจ้า คง วัง เต จึง จัด ให้ บัง คัก คง เป็น ราชทูต กับ ขุนนาง หลายน คน
เป็น อุปทูต ตรี ทูต คุม เครื่อง ราชบรรณาการ ไป ถวาย พระเจ้า แผ่นดิน
ได้ เหมง ณ กรุง จีน กับ ขอ ของ เป็น พระเจ้า แผ่นดิน กรุง เวียดนาม
ใจ ความ ใน พระราช ตำหนัก มี ว่า พวก แซ่หมาก เป็น ขบถ ถวญ พระเจ้า
แผ่นดิน จีน ว่า พวก ตน เป็น แซ่เต พระเจ้าแผ่นดิน จีน เชื้อ ถือ พวก แซ่
หมาก ของ ให้ พวก แซ่หมาก เป็น เจ้าแผ่นดิน กรุง เวียดนาม จน ถึง ได้
ทำ สงคราม กับ พวก แซ่หมาก มาได้ ๖๐ ปีแล้ว บัดนี้ ก็ ได้ บำราบ ปราบ
พวก แซ่หมาก ราม คาบ ไป แล้ว จะ ขอ ให้ พระเจ้า กรุง จีน ของ ให้ พระเจ้า
เต เจ้า คง วัง เต เป็น พระเชษฐาธิราชตามเดิม

ฝ่าย พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เหมง ครั้น ทรง ทราบ ใน พระราช ตำหนัก ตั้ง นั้น
แล้ว จึง รับ สั่ง ให้ แต่ง ขุนนาง เป็น ราชทูต ไป ยัง กรุง เวียดนาม ทำ หนังสือ
สัญญา แล สืบ ดู ว่า วงษ์ แซ่เต กับ แซ่หมาก ทำ สงคราม กัน จะ เป็น ฝ่ายใด
เป็น แซ่เต แซ่หมาก แน่ ราชทูต จีน แล ราชทูต ญวน ได้ ทูล ถวาย พระเจ้า
แผ่นดิน จีน กลับ มา ยัง กรุง เวียดนาม

ครั้น ราชทูต จีน สืบ ได้ ความ จริง ว่า พวก แซ่หมาก เป็น ขบถ แล้ว

ราชทูตจีน ก็ ทูล ถา พระเจ้า เต เช้า ตง ว้าง เต กตัญ ไป ยัง กรุง จีน กราบ ทูล
พระเจ้า แผ่นดิน จีน ให้ ทรง ทราบ ทุก ประการ ครั้น ราช ทูต จีน กลับ ไป แล้ว
พระเจ้า เต เช้า ตง ว้าง เต ก็ ให้ บัง คัก ควาง เปน ราชทูต ไป ยัง กรุง จีน อีก
จึง พระเจ้า แผ่นดิน ไต้ เหม็ง

เขายศ รุนนาง ผู้ ใหญ่ ซึ่ง เคย หอง ให้
พวก แซ่ หมาก มา หอง ให้ พระเจ้า เต เช้า ตง ว้าง เต ว่า อัน หน้า โต ทอง ลือ
ที่ ภาษา ญวน เรียก ว่า อัน นำ โต ทั้ง ซื่อ บัง คัก ควาง ราชทูต จึง ทูล แก่
พระเจ้า กรุง จีน ว่า ยศ ที่ พระองค์ พระราชทาน นั้น เปน ยศ ของ รุนนาง ผู้ ใหญ่
ซึ่ง พระองค์ เคย หอง ให้ แก่ พวก แซ่ หมาก บัด นั้น พระองค์ จะ เขายศ นั้น มา
พระราชทาน ให้ แก่ เจ้า นาย ของ ชั่ว พเจ้า หา สมควร ไม่

พระเจ้า แผ่นดิน ไต้ เหม็ง จึง รับ ตั้ง แก่ บัง คัก ควาง ว่า ขอ ให้ พระเจ้า
แผ่นดิน อัน นำ กัก จง รับ ไว้ ก่อน เถิด ต่อ ภายหลัง จึง จะ หอง ยศ ย่อง ไป
ให้ ท่าน อย่า มีความ รัง เกียจ เลย

บัง คัก ควาง ราชทูต ซึ่ง ไม่ ได้ กับ สวรรณบัตร นั้น กลับ มา ถวาย พระเจ้า
เต เช้า ตง ว้าง เต แล้ว ทูล ตาม ความ ที่ พระเจ้า แผ่นดิน ไต้ เหม็ง ตรัส มา นั้น
ให้ ทรง ทราบ ทุก ประการ

ฝ่าย ถิ่น ตั้ง ตั้ง แต่ ได้ เปน แม่ ท้า ไป ปราบ ปราบ ข้าศึก มี ไชยชนะ
บ้าน เมือง เรียบ ร้อย ราษฎร เปน สุข อัน แล้ว ถิ่น ตั้ง มีความ ชอบ ค่อ
แผ่นดิน พระเจ้า เต เช้า ตง ว้าง เต พระราชทาน เตือน ยศ ให้ ถิ่น ตั้ง
เสมอ เจ้า ต่าง กรม ตำแหน่ง เลื่อง ชะว้าย ตั้ง เกอ๊ก จีน เตื่อง บัน ฮาน เวือง
แปล เปน ภาษา สยาม ว่า แม่ ท้า มีความ ชอบ ค่อ แผ่นดิน

พระเจ้า เต เช้า ตง ว้าง เต อยู่ ใน ศิริ ราช สมบัติ ๒๗ ปี ก็ ตูญ สิ้น พระชนมาน

ดวงตม ไปประโศกย์ ขุนนาง ผู้ใหญ่ผู้น้อย ฝ่ายทหาร พล เรือ
พร้อม ใจ กัน ยก ท้าย คือเตยดี เติง พระราช บุตร ที่ ๓ ของ พระเจ้า
เด เชา คง วัง เตยขึ้น ครองราช สมบัติ ถวาย พระนาม ตามยี่ หื้อว่า พระเจ้า
เด ก็น คง วัง เตย . ขณะ นั้น กัณฑ์ ทั้ง เป็น ขุนนาง ผู้ใหญ่ ดำริ ราชการ
ฝ่าย ทหาร ตลอดจน ทั้ง แผ่นดิน กัณฑ์ คง มี อำนาจ มาก ยิ่งนัก มี ใจ กำเริบ
จะ ทำการ สิ่ง ไต่ ก็ ทำตาม พละ ตนเอง มิได้ ปรึกษา หาฤา ขุนนาง ผู้ใหญ่
ผู้น้อย ฝ่าย ทหาร พล เรือ มิได้ เกรง กัณฑ์ ผู้ใดเลย

ฝ่าย โง่เยื่อนงา พาง ห่งาน บั๊ญ จังเก นายทหาร ทั้ง สาม คน จึง ปรึกษา
กัน ว่า ทุกวัน นี้ กัณฑ์ คง มี อำนาจ จะ ทำการ สิ่ง ไต่ ก็ ทำตาม แค่ พละ ตนเอง
มิได้ เกรง กัณฑ์ พระเจ้า แผ่นดิน เรา เห็น ว่า กัณฑ์ คง จะ เป็น ศัตรู ราชสมบัติ
คง จะ ทำให้ พระเจ้า แผ่นดิน อยู่ ใน อำนาจ ของ กัณฑ์ คง เช่น ตั้ง ใจ ไต่ ช่ม ชี
พระเจ้า เยื่อน เตย เมื่อ ครัง แผ่นดิน ย่ำมาถึง เป็น แน เรา จะ อยู่ ทำ
ราชการ ไป ใน บั๊ญ คับ ของ กัณฑ์ คง ไก่ย คง จะ มี แก่ เรา เป็น แน ใน เบื้อง หน้า
เรา พร้อม ใจ กัน เกิดย กัณฑ์ ทหาร ได้ แล้ว เรา ยก ไป เข้า ด้วย หมาย กัน กัณฑ์
ซึ่ง หนี ไป คง อยู่ ณ เมือง ห้าย บั๊ญ กระทำ สงคราม ต่อ สู้ แก่ กัณฑ์ คง
จับ ตัว กัณฑ์ คง ชำ เตย แล้ว ภายหลัง เรา คง คิด กำจัด หมาย กัน กัณฑ์
เรา ต้อง คิด ตั้ง นี้ จึง จะ หมด เยื่อน หมาย แผ่นดิน นายทหาร ทั้ง สาม คน
ปรึกษา เห็น พร้อม กัน แล้ว จึง เกิดย กัณฑ์ ได้ พล ทหาร สอง พัน เกษ
ก็ ยก หนี กัณฑ์ คง ไป ยัง เมือง ห้าย บั๊ญ เข้า อยู่ ด้วย หมาย กัน กัณฑ์ คิด การ
ทำ สงคราม แก่ กัณฑ์ คง ต่อ ไป

ฝ่าย พระเจ้า เด ก็น คง วัง เตย อยู่ มา วัน หนึ่ง พระองค์ เสด็จ ไป ยัง

เมือง ทั้ง สอง ท้น ทอด พระเนตร เห็น คึก กว้าง บ้าน เรือน ราษฎร
ไฟ ใหม่ เมื่อ ครั้ง ทำสงคราม แก่ พวก แซ่ หลมาก พระองค์ จึง รับสั่ง ให้

เจ้าพนักงาน คลัง จ่าย เงิน พระราชทาน ให้ แก่ ราษฎร ให้ ตั้ง บ้าน เรือน แด
ปลัด ทัก ท้าง ถ้า ขาด ตาม ภูมิ ตำเนนเดิม ของ คน ๆ แล้ว จัด ให้ มี ชุนนาง
ที่ ชื่อ ตรง อยู่ รักษา เมือง ทั้ง สอง ท้น พระองค์ ก็ เสด็จ กลับ มา ยัง เมือง ท้น ว่า

ฝ่าย หลมาก กัน กง เมื่อ เสีย ทัพ แดก ท้น กลัน ตั้ง ครั้ง นั้น ไป ตั้ง อยู่ ณ เมือง
ท้าย บัน มัว ล้อม ได้ ไพร พด ทหาร เปน อัน มาก จึง ยก กลับ มา ที่ เขา
เมือง ทั้ง สอง ท้น ได้ อีก หลมาก กัน กง ก็ เข้า ตั้ง อยู่ ใน เมือง ทั้ง สอง ท้น

ฝ่าย พระเจ้าเอกทัศ คง ว่าง เต ครั้น ทรง ทราบ ว่า พวก แซ่ หลมาก ยก กอง
ทัพ กลับ มา ที่ เขา เมือง ทั้ง สอง ท้น ได้ อีก จึง รับสั่ง แก่ กลัน ตั้ง ว่า

เรา หวัง ใจ ว่า พวก แซ่ หลมาก นั้น คง สิ้น อยู่ ณ ครั้ง นั้น แล้ว ก็ ยัง หา สิ้น อยู่
พวก แซ่ หลมาก ไม่ บัด นี้ พวก กองทัพ มา ที่ เขา เมือง ทั้ง สอง ท้น ได้
ท่าน จง ยก กองทัพ ไป ปรองบ ปรองเคี้ย ให้ สิ้น เจริง อย่า ให้ เปน ศัตรู ต่อ ไป ได้

กลัน ตั้ง ครั้น ได้ รับ ๆ ดัง ตั้ง นั้น แล้ว ก็ เกณฑ์ ทหาร เข้า กระบวน
ทัพ ยก ไป ยัง เมือง ทั้ง สอง ท้น พวก แซ่ หลมาก ก็ คง ทหาร ออก มา ต่อสู้ แก่

กลัน ตั้ง หลาย ครั้ง พวก แซ่ หลมาก สู้ ไม่ ได้ ก็ ตั้ง เมือง ทั้ง สอง ท้น ท้น กลับ
ไป ยัง เมือง ท้าย บัน กลัน ตั้ง ก็ ยก ตาม ไป ได้ สู้ รวม กัน เปน สามารถ
หลาย ครั้ง หลาย ทน ยัง ไม่ แพ้ ชนะ แก่ กัน ทั้ง สอง ฝ่าย กลัน ตั้ง ก็ เลิก ทัพ
กลับ มา ยัง เมือง ท้น ว่า ทูล ข้อง ราชการ ให้ พระเจ้าเอกทัศ คง ว่าง เต ทรง

ทราบ ทุก ประการ พระเจ้าเอกทัศ คง ว่าง เต เสด็จ ไป อยู่ ณ เมือง ทั้ง สอง ท้น ครั้ง นั้น
กลัน ตั้ง เปน ผู้ ดำรง ราชการ ทั้ง แผ่นดิน กลัน ตั้ง มี อำนาจ จะ ว่า กล่าว

อย่างใด พระเจ้าแผ่นดิน ย่อมเกรงกลัว ถิ่นตั้งยังนัก ครั้งนั้น ได้บังเกิด
 ทุณิมิตร เหตุร้ายต่าง ๆ ยอดเขาต่างเวียน เซิงก็ทำตาย พังลงมา บัง
 แด่หนอง จึงมีน้ำขังอยู่ตั้งแต่ช้านาน มาถึง กลั้มแห่งหาย กลายเป็น หนองไป

ทั้งสิ้น กรมพระยพัต หอบเอา เม็ด ครวจ เม็ด ทวาย แด่ ผง แก้ว ชูตั้ง ตก ลง มา
 ตั้ง ทำฝน เป็นเหตุ ทุณิมิตรร้ายต่าง ๆ ในปี ที่ ๒๐ รัชกาล ของ พระเจ้า
 เต กั้น คง ว้าง เต

ฤดู เดือน ห้า ฝ่าย สยาม เป็น เดือน สาม ฝ่าย ญวน

เป็น เทศ การ รามฎร ชาว เมือง ทั้ง สอง ทัน มา ประชุม แข่ง เวที กั้น ที่ ต่ำ

มี น้ำ ตั้ง เติง ยาง เป็น ที่ สนุกสนาน รื่น เริง ยิ่งนัก ถิ่น ตั้ง มหา อุปราช

ไป ดู รามฎร แข่ง เวที กั้น แล้ว กลับ มา ถึง ตำบล บำ แห่งหนึ่ง ใน ที่

ตำบล นั้น เป็น หนอง ทาง สาม แพร่ง มี คน ร้าย แสบ อยู่ ใน บำ เขา นั้น ยัง ถิ่น ตั้ง

ถูก ที่ หมวก ถิ่น ตั้ง พัด ตก จาก ศิษะ ถิ่น ตั้ง มีความ ตกใจ ยิ่งนัก

จึง ตั้ง ให้ ทหาร ถ้อม บำ ไว้ ทั้ง ๕ ด้าน แล้ว กัน หา จับ ตัว ได้ มา ชำระ

ถาม ผู้ร้าย นั้น ชัด ทอด ถึง ถิ่น ตั้ง บุตร ของ ถิ่น ตั้ง ตั้ง ว่า คบ คิด กัน ทำ ร้าย

ถิ่น ตั้ง ๆ มีความ ระแวง ตั้ง โสย พระเจ้า เต กั้น คง ว้าง เต ยิ่งนัก ถิ่น ตั้ง

จึง ไซ้ ให้ บัญ สี่ เต็ม นาย ทหาร เอา ยา พิศม์ เจือ ใน สุรา เข้า ไป ใน พระราชวัง

ซุ่ม ซิน มังคัม ให้ พระเจ้า เต กั้น คง ว้าง เต เสวย สิ้น พระชนม์ ใน ทัน ที่

พระเจ้า เต กั้น คง ว้าง เต อยู่ ใน ราช สัมบัติ ได้ ๒๐ ปี ต้อง อยู่ ใน มังคัม

ความ กต ชี ของ ถิ่น ตั้ง จำ พระไทย เสวย ยา พิศม์ จึง ได้ สิ้น พระชนม์

ถิ่น ตั้ง จึง ยก ท้าย คือ เต ยวดี พระราช บุตร ที่ ๑ ของ พระเจ้า เต กั้น คง ว้าง เต

ขึ้น เสวย ราช ถวาย พระนาม ตาม ยี่ หัก ว่า พระเจ้า เต เกิง คง ว้าง เต ครั้น

อยู่ มา ถัดกัน ตั้ง บ่อย ตง ถึง แก่ กรรมตาย ถัดกัน ถัดมา ผู้บุตร ถัดกัน ตั้ง เปน
มหาอุปราช แทน ถัดกัน ตั้ง ผู้บิดา ต่อ ไป

ครั้น อยู่ มา ถัดกัน ถัดมา จึง ประชุม ขุนนาง ผู้ใหญ่ ผู้น้อย มา พร้อม กัน
ณ ที่ว่าราชการ ถัดกัน ถัดมา จึง ปรึกษาว่า เมือง ทน ว่านี้ เปน เมือง
ตั้งเดิม แห่ง ประชุม วงษ์ ของ รัชสมัยทั้ง หลาย บังเกิด ที่ เมือง ทน ว่า
เมือง ทน ว่านี้ สมควร จะ ตั้ง เปน กรุง เมื่อ ครั้ง พระเจ้า ถัดมา ตง ว่าง เตี ยก
กองทัพ มา จาก เมือง ถัดมา ถัดมา ตง มา ทำ สงคราม แก่ พวก แซ่ หมาก ถัดมา
ตั้ง พระ มหานคร ที่ เมือง ทน ว่า ได้ สาม สี่ ชั่ว รัชสมัยจึง ได้ ปรายปราย
พวก แซ่ หมาก เอา เมือง ทั้ง ต้อง ทน กัน มา ได้ มา บัดนี้ เรา เห็น ว่า ควร
จะ ไป ตั้ง พระนคร อยู่ ที่ เมือง ทน ว่า ตั้ง จะ ดี ครั้น ปรึกษา กัน ตั้ง นั้น แล้ว
ถัดกัน ถัดมา ก็ เชิญ พระเจ้า เตี เทิง ตง ว่าง เตี เตี ตั้ง ไป ตั้ง กรุง อยู่ ณ เมือง ทน ว่า

ฝ่าย หมาก กัน ถัดมา พวก แซ่ หมาก เห็น ทหาร ที่ รักษา เมือง ทน ว่า
มี อยู่ น้อย ตัว หมาก ถัดกัน ถัดมา ก็ ยก กองทัพ ออก จาก เมือง ท้าย บั้น
เข้า ตี ตำน เมือง ยาลิม พอ พอ พระเจ้า เตี เทิง ตง ว่าง เตี เตี ตั้ง ไป เมือง
ทน ว่า ถัดกัน ถัดมา มหา อุปราช ก็ ขัม ทหาร ระดม เข้ารบ หมาก กัน ถัดมา
เปน สามารถ หมาก กัน ถัดมา ตั้ง ผู้ มี ชื่อ ถัดกัน ถัดมา ไม่ ได้ ก็ แยก ทน ไป
ตั้ง อยู่ เมือง ถัดมา บัง

พระเจ้า เตี เทิง ตง ว่าง เตี เตี ตั้ง เข้า เมือง ทน ว่า แล้ว จึง พระราช ทาน
รางวัล ให้ แก่ นาย ทหาร แด่ เดือน ยศ ถัดกัน ถัดมา เปน ที่ ตำแหน่ง ทน โต เวียง
ยศ เตี เตี เตี เตี ตาง กรม มหา อุปราช ดำรง ราชการ แผ่นดิน

ครั้น อยู่ มา ถัดกัน ถัดมา จึง บังคับ ให้ พระเจ้า เตี เทิง ตง ว่าง เตี มอชราช
ตั้ง บัดนี้ ให้ แก่ เตี ยวี่ หั่ว ท้าย คือ พระราช บุตร แห่ง พระเจ้า เตี เทิง ตง ว่าง เตี

อันมี พระชนม์ พรรษา ได้ ๓๓ ปี ขึ้น ด้วย ราช สัมบัติ ถวาย พระนาม ว่า
พระเจ้าเต เตจิง ตง วัง เต

ครั้ง นั้น ใน ประเทศ จีน เปน แผ่นดิน ไต้ เหม้ง มี พระราช ตำหนัก กับ
เครื่อง ราช บรรณา การ ให้ ราชทูต นำ มา ถวาย พระเจ้า เต เตจิง ตง วัง เต กับ
หองให้ พระเจ้าเต ตง วัง เต ว่า อัน หน้า กัก อ่อง แปล เปน ไทย ว่า
พระเจ้า กรุง เวียดนาม พระเจ้า เต เตจิง ตง วัง เต ด้วย ราช สัมบัติ ได้ ๘ ปี
ก็ สิ้น พระชนม์ ด้วย พระองค์ ไม่มี พระราช บุตร จะ ด้วย ราช สัมบัติ
พระเจ้า เต เตจิง ตง วัง เต ซึ่ง เปน พระราช บิดา ก็ กลับ เข้า ครอง ศิริราช
สมบัติ ต่อ ไป ยัง เดิม

ครั้ง นั้น พระเจ้า แผ่นดิน ไต้ เหม้ง แต่ง ราช ทูต เชิญ พระราช ตำหนัก มา ยัง
กรุง เวียดนาม ใน พระราช ตำหนัก มี ใจ ความ ว่า กรุง จีน มี ข้าศึก มา
ย่ำยี พระราช อาณา เขต ขอ ให้ พระเจ้า กรุง เวียดนาม เห็น แก่ พระราช
ไมตรี ยก กอง ทักษิ ฆ้าง ไป ช่วย พระเจ้า กรุง จีน ด้วย แล้ว หองให้
กลั่น กตาง เปน ผู้ อ่อง ภาษา ญวน ว่า พ้อ เวียง อธิบาย ฝ่าย ไทย ว่า
พระเจ้า แผ่นดิน ที่ สอง กรุง เวียดนาม

ครั้ง พระเจ้า เต เตจิง ตง วัง เต ทรง ทราบ ใน พระราช ตำหนัก ของ กรุง จีน
ตั้ง นั้น แล้ว จึง รับ ตั้ง ให้ กลั่น กตาง จัด เปน กระบวน ทักษิ ฆ้าง ร้อย เชือก
พร้อม ด้วย พด ทหาร หมอ ความ บน หตั้ง ฆ้าง บิน จู บิน แด นำไม้ เกา ทันท์ แด
หอก ชัด ยก ไป ช่วย พระเจ้า กรุง จีน ตาม ประสงค์

ฝ่าย กลั่น กตาง ตั้ง แด ได้ ยศ พระเจ้า กรุง จีน หองให้ ตั้ง นั้น กลั่น กตาง
ยังมี ใจ กำเริบ มี อำนาจ ยิ่ง กว่า แด ก่อน กลั่น กตาง จึง ตั้ง ให้ กลั่น ลำ ผู้ บุตร
อยู่ใน ยศ เจ้า เรียก ว่า นาม คิม เวียง

(จะว่า ด้วยดำดั้นแซ่เหงวี้ยง ซึ่งเปน พระราช วงษ์ ของ องค์ เทียน ลือ
ที่ ได้เปน กระษัตริย์ อยู่ ณ เมือง เว้ ตลตด มา จน ทุก วัน นี้)

ฝ่าย เจ้าเมือง ถิ่นว่า ปฐม วงษ์ ของ องค์ เทียน ลือ นับ ตั้งแต่ เหงวี้ยง เพื่อกวัน
ตั้ง ตัว เปน เจ้า แผ่นดิน อยู่ ณ เมือง ถิ่นว่า ดำดั้น มา ถึง แผ่นดิน พระเจ้า
เฮียว เจียก ว่าง เตี ๆ ครั้น แฉ่ง ว่า ถิ่น ถิ่น มี อำนาจ มาก แต่ มี ใจ
กำเริบ ช่ม ซี้ พระเจ้า แผ่นดิน เต ให้ อยู่ ใน อำนาจ ของ พวก แซ่ ถิ่น พระเจ้า
เฮียว เจียก ว่าง เตี มีความ โกรธ แค้น ถิ่น ถิ่น ยิ่ง นึก จึง ประชุม ขุนนาง
นาย ทหาร ปลูกษา ตรัส ว่า พวก แซ่ ถิ่น ทุก วัน นี้ มี อำนาจ ช่ม ซี้ พระเจ้า
แผ่นดิน เต คุง ตั้ง ใจ โธ ช่ม ซี้ พระเจ้า เห็น เตี แผ่นดิน ถิ่น ถิ่น ถ้า ใด ใด
นานไป ก็ จะมี ใจ กำเริบ มาก ขึ้น ทุก วัน จำ จะ ต้อง ยก กอง ทัพ ออกไป
กำจัด ซ่า พวก แซ่ ถิ่น เสีย ให้ ถิ่น ลัทธิ ราช ถิ่น บัด ให้ พระเจ้า แผ่นดิน มี
ความ สุข ครั้น ตรัส ถิ่น นั้น แล้ว จึง รับ ตั้ง ตั้ง ให้ ถิ่น เหยีย โยว เปน แม่ ทัพ
เกณฑ์ ทหาร อยู่ ใน มณฑล เมือง ถิ่น ว่า ถิ่น นั้น พร้อม ด้วย สมบียง
อาหาร แด สรรพ ลำตราวุธ ทั้งปวง ครั้น ได้ ฤกษ์ ก็ ยก กอง ทัพ ออก จาก
เมือง ถิ่น ว่า ซ้ำ เขา อัน เจริง มา ถึง เมือง ไบ่ จิน โจว ตั้ง ค่าย มั่น ณ ที่ เมือง
ไบ่ จิน โจว ถิ่น เหยีย โยว จึง ปลูกษา แก่ นาย ทหาร ทั้งปวง ว่า เรา ยก
กอง ทัพ มา ครั้น นี้ ถิ่น ถิ่น ว่า พระเจ้า แผ่นดิน เต จะ ตก พระไทย เหม
เขา เจ้า นาย ของ เรา ว่า คิด ฆบถ ค้อ แผ่นดิน จะ ไม่ ทรง ทราบ ว่า เจ้า นาย
ของ เรา ชื่อ ตรง ค้อ แผ่นดิน ให้ พวก เรา ยก มา กำ จัด พวก แซ่ ถิ่น
จำ จะ ต้อง มี หนังสือ ถิ่น ไป กราบ ทูล ให้ พระเจ้า แผ่นดิน เต ทรง ทราบ เสีย ก่อน
จึง จะ ขอบ

ครั้น ปรากฏกัน ตั้งนั้น แล้ว กลุ่มเหี้ยไฮ่ แม่ทัพ จึง มี หนังสือ ดับไป
ถวาย พระเจ้าเต เกิง ตง ว้าง เต ฌบับหนึ่ง ใจ ความว่า ทุกวันนี้ พวก แซ่ กัดิ่น
มี อำนาจ มาก กต ชี ฆัม เห่ง พระองค์ ให้ อยู่ใน อำนาจ เจ้านาย ของ ข้าพเจ้า
มีความ เจ็บ แค้น แทน พระองค์ จึง ใช้ ให้ ข้าพเจ้า ยก กองทัพ มา
ปราบ ปราบ พวก แซ่ กัดิ่น ซึ่ง เปน สัตว์ ราช สมบัติ ให้ รวบรวม
ส่งของ พระเศร พระคุณ ใช้ว่า จะ เปน ขบถ ต่อ แผ่นดิน ก็ หาไม่ ขอ พระองค์
อย่าได้ ทรง พระวิศดก เกล็ดอบ แดง พระไทย เถย

ครั้น เขียน หนังสือ แล้ว ก็ ประทับ ครา เจ้า ฌนิก มอบ ให้ คน สันทิต ปลดอม
เปน พ่อค้า เข้า ไป ยัง เมือง ทัน ว่า ถวาย พระเจ้า แผ่นดิน เถ ทรง ทราบ
ทุก ประการ

พระเจ้าเต เกิง ตง ว้าง เต ครั้น พระองค์ ได้ ทรง รับ หนังสือ ดับ ของ
กลุ่มเหี้ยไฮ่ แล้ว ก็ มี พระไทย ยินดี
ฝ่าย กลุ่มเหี้ยไฮ่ กับ เจียวเหี้ยไฮ่ ก็ คุม ทหาร เข้า ถล่ม เมือง
ไ้จิ้นโจว ไว้ ทั้ง ๔ ด้าน

ฝ่าย ผ่าน เด็ก ตว้าง ผู้ รักษา เมือง ไ้จิ้นโจว ครั้น แจ้ง ว่า กองทัพ
เมือง เว้ยยก มา ถล่ม เมือง ไว้ ก็ ตกใจ จึง ปรึกษา แก่ ขุนนาง กรมการ ว่า
บัดนี้ เจ้า เมือง เว้ยจ้ง แวง เมือง คิต ขบถ ให้ กลุ่มเหี้ยไฮ่ เปน แม่ทัพ
เจียวเหี้ยไฮ่ เปน ปลัดทัพ ยก กองทัพ ข้าม เขา วันเซ็ง ต่วง เข้า
เขตรแดน มา ถล่ม เมือง เรา ไว้ เรา จะ คุม ทหาร ออก ไป ต่อสู้ แก่ เขา ก็
หรือ ๆ จะ คิด ประการใด

ขณะเมื่อ ผ่าน เด็ก ตว้าง ปรึกษา อยู่ นั้น มี ขุนนาง กรมการ ผู้หนึ่ง

ซึ่ง มิ ได้ ปรากฏ จึง พุด ขึ้น ว่า บ่าว ของ ข้าพเจ้า ไป ค้า ขาย อยู่ ณ เมือง เว
กลับ มา แจ้ง ความ แก่ ข้าพเจ้า ว่า พระเจ้า เมือง เว มีความ โกรธ แก่ พวก
แซ่ กั้น ซึ่ง เปน ศัตรู ราช สมบัติ จึง ใช้ ให้ กุ่น เหยี้ย ไช่ กับ เจี้ยว เหยี้ย ไช่
ยก กอง ทัพ มา ปราม ปราม พวก แซ่ กั้น เรา ควร จะ ออก ไป สำนึก ภัย เข้า
ด้วย ช่วย วัง แซ่ เหว้ง ยิง กำจัด พวก แซ่ กั้น จึง จะ ชอบ

ผ่าน เด็ก คว้าง ได้ พัง ตั้ง นั้น ก็ เห็น ชอบ ด้วย จึง เปิด ประตู เมือง ออก
ไป ยอม สำนึก ภัย คือ กุ่น เหยี้ย ไช่ แม่ ทัพ ๆ มีความ ยินดี ยิ่ง นึก จึง
ปราไสย แก่ เหว้ง ยิง เด็ก คว้าง ว่า พระเจ้า เมือง กุ่น ว่า จัด ให้ เรา ยก กอง ทัพ
มา ทั้ง นี้ หวัง จะ กำจัด พวก แซ่ กั้น ซึ่ง เปน ศัตรู ราช สมบัติ ไช่ ว่า
คิด ขบถ ต่อ แผ่นดิน ก็ หา มิ ได้ ท้าย ออก มา ยอม เข้า ด้วย นั้น ข้าพเจ้า
มีความ ยินดี เปน ที่ ยิ่ง จะได้ ช่วย กัน กำ จัด พวก แซ่ กั้น เสีย ท่าน จง
กลับไป รักษา เมือง อยู่ ตาม เดิม เดิม

กุ่น เหยี้ย ไช่ แม่ ทัพ ปราไสย แก่ ผ่าน เด็ก คว้าง ตั้ง นั้น แล้ว จึง จัด
กอง ทัพ แยก ออก เปน สอง กอง ยก ไป รบ หัว เมือง ควัน ออก กอง หนึ่ง
ยก ไป รบ หัว เมือง ฝ่าย ควัน ตก กอง หนึ่ง

ฝ่าย เล วัง เหว้ง ยิง ผู้ รักษา เมือง ทิศ ควัน ออก ครั้น แจ้ง ว่า
กุ่น เหยี้ย ไช่ ยก กอง ทัพ มา เล วัง เหว้ง ยิง ก็ ขุน ทหาร ออก มา ค่อย สู้ แก่
กอง ทัพ กุ่น เหยี้ย ไช่ ที่ ตำบล ก็ ว่า เปน สามารถ เล วัง เหว้ง ยิง เหลือ
กำลัง ที่ จะ ค่อย สู้ ด้าน ทาน กอง ทัพ กุ่น เหยี้ย ไช่ ได้ ก็ ทิ้ง เมือง เสีย แยก หนี ไป

ฝ่าย เล หัว คัก ผู้ รักษา เมือง ฝ่าย ควัน ตก ครั้น แจ้ง ว่า กอง ทัพ เมือง
กุ่น ว่า ยก มา ถึง ตำบล แม่น้ำ ถัด ห้า จึง ขุน ทหาร ออก ไป ค่อย สู้ แก่ กอง ทัพ
เมือง กุ่น ว่า สู้ ไม่ ได้ ก็ แยก หนี ไป

กุ่ม เหยี่ยวไช่ กับ เจี้ยว หวอไช่ ครั้น ได้ เมือง ทั้ง สอง ไว้แล้ว จึง จัด
บ๊อม คุ ประคุด หอ รม โดยแรงแรง ตั้ง พัก พล ทหาร ให้ หาย เมื่อย เหนื่อย ถ้า
มี กำลัง แล้ว จึง จะ ยก กอง ทัพ ไป รม เมือง ทั้ง สอง ทัน ร่อ ไป

ฝ่าย กถัน กถาง ครั้น แจ้ง ว่า พระเจ้า แผ่นดิน กุ่ม ว่า ให้ กุ่ม เหยี่ยวไช่
กับ เจี้ยว หวอไช่ ยก กอง ทัพ มา ตี ได้ เมือง ไบ่ จิน โจว กับ เมือง ทิศ ๓ วัน
๓๓ ๓๓ ออก ได้ แล้ว ตั้ง นั้น กถัน สำ จึง จัด นาย ทหาร ยก กอง ทัพ ไป

ทำ สงคราม ต่อสู้ แก่ กุ่ม เหยี่ยวไช่ รม พง ขัม เขียว กัน อยู่ ประมาณ ได้
๓๓ ๓๓ ๓๓ ทั้ง สอง ฝ่าย ก็ ยัง ไม่ แพ้ ชนะ แก่ กัน

ใน ใสมย นั้น กรุง ศรีอยุธยา กับ กำภู ประเทศ กำลัง ทำ สงคราม กัน
พระเจ้า เขียว เขียว วัง เต็ม เมือง กุ่ม ว่า มี รม ตั้ง ให้ กุ่ม เหยี่ยวไช่
เด็ก ทัพ กลับ มา รักษา อาณา เขต รม เมือง กุ่ม ว่า

กุ่ม เหยี่ยวไช่ กับ เจี้ยว หวอไช่ ครั้น แจ้ง ใน กระแส รม ตั้ง ให้ เด็ก ทัพ
กลับ จึง จัด นาย ทหาร ที่มี ๓๓ ๓๓ อยู่ รักษา เมือง ที่ ตี ได้ ไว้ นั้น แล้ว
ก็ เด็ก ทัพ กลับ มา ยัง เมือง กุ่ม ว่า

ครั้น อยู่ มา กถัน สำ จึง ให้ กถัน ถึง ผู้ บุตร ยก กอง ทัพ เรือ มา จะ ตี เขา
เมือง ไบ่ จิน โจว ขึ้น ครั้น ยก ทัพ เรือ ไป ถึง ปาก น้ำ หัก เกด หาย โมน
กถัน ถึง เห็น บ๊อม คุ ประคุด หอ รม มี ๓๓ ๓๓ อยู่ ของ ทุก บ๊อม มี ไฟ รม พล
ทหาร อยู่ รักษา น้ำ ที่ ทุก บ๊อม โดย กวด ขัน แรง แรง ครั้น จะ รม หัก หาญ
เขา โดย กำลัง ก็ ไม่ ได้ จึง เด็ก ทัพ กลับ มา ยัง เมือง ทัน ว่า แจ้ง ความ ให้
กถัน กถาง บิดา ทราบ ทุก ประการ

ฝ่าย พระเจ้า เทิง ทรง วัง เต็ม เมื่อ เดือน ๖ รม ๓๓ ได้ ๒๕ ปี แล้ว

พระองค์ ยก ราช สัมบัติ ให้แก่พระเจ้าเตเจิง ตง วัง เตี ซึ่ง เปน พระราชโอรส
 ด้วย ราช สัมบัติ ได้ ๖ ปี เมื่อ พระเจ้าเตเจิง ตง วัง เตี สิ้น พระชนม์ แล้ว
 พระเจ้าเตเจิง ตง วัง เตี กลับ เข้า ครอง ราช สัมบัติ ต่อไป อีก ๓๓ ปี ก็ สิ้น
 พระชนม์ ก่ตั้ง ดำ มหาอุปราช จึง ยก เถ ยวี่ เพื่อ ถู พระราชโอรส ของ พระเจ้า
 เตเจิง ตง วัง เตี ขึ้น ด้วย ราช สัมบัติ ถวาย พระนาม ว่า พระเจ้า
 เตเจียง ตง วัง เตี

ใน ขณะ นั้น ก่ตั้ง ดำ มหาอุปราช มี อำนาจ ยิ่ง นัก เมื่อ เวลา เข้า ฝน
 ก่ตั้ง ดำ ก็ มี ได้ ถวาย บังคม ตาม ขรรคม เนียม แด มี เก้าอี้ เคียง วาง ไว้ ข้าง
 เคียง พระที่นั่ง ก่ตั้ง ดำ นั้น นอน เฝ้า ตาม ระเบียบ ใจ หา ได้ เกรง ก่ตั้ง ผู้ ไต่ไม้
 ฝ้าย หนัก กัน หู พวก เข้ หนัก ทั้ง เมือง อยู่ ณ เมือง กาว บึง ปลาย
 เขตแดน ต่อ กัน กับ เขตแดน จีน ก่ตั้ง ดำ จึง ยก กอง ทัพ ไป ปราย ปราม
 หนัก กัน หู ๆ ผู้ มี มือก่ตั้ง ดำ ไม่ ได้ ก็ แยก หนี ไป ตั้ง อยู่ ณ เมือง ถ้องโจว
 ครั้ง นั้น กรุง จีน แผ่นดิน ได้ เจริญ สืบ มา จน บัดนี้ นั้น หนัก กัน หู จึง
 เอา เงิน ทอง ของ วิเศษ ต่าง ๆ ไป ถวาย พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เจริญ แล้ว
 หนัก กัน หู ทูล อ้อน วอน พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เจริญ ช่วย ว่า ก่ตั้ง พระเจ้า กรุง
 เวียดนาม แผ่นดิน เถ ขอ ให้ หนัก กัน หู อยู่ ปก ครอง หัว เมือง ทั้ง ๕ ซึ่ง
 ขึ้น แก่ เมือง กาว บึง คือ เมือง ถัด เต็ม ๓ เมือง กว้าง เขียดยง ๓ เมือง เคียง หลาง ๓
 เมือง ห่า หลาง ๓ ทั้ง ๕ เมือง นี้ อาณา ประเศร ต่อ กัน กับ จีน พระเจ้า
 แผ่นดิน ได้ เจริญ ก็ ทรง เห็น แก่ หนัก กัน หู จึง มี พระราช ดำ รัส มา ยัง
 พระเจ้าเตเจียง ตง วัง เตี ขอ ๕ เมือง นั้น ให้ แก่ หนัก กัน หู
 ฝ่าย พระเจ้าเตเจียง ตง วัง เตี โดย ความ เลี้ย พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เจริญ

กรุงจีน มิได้ ก็ยอม ยก & หัวเมือง ให้แก่หมาก กั้น หู พระเจ้า
 เติ๋นยง คง ว้าง เต๋ยด้วย ราชสมบัติ ได้ ๘ ปี ก็สิ้น พระชนม์ พระเจ้า เติ๋นยง
 คง ว้าง เต๋ย ไม่ มี ท้าย คือ พระราชโอรส กั้น ลำ จัง ยก เติ๋นยง ไห่ ซึ่ง เปน
 พระเจ้าน้อง ยาเชอ แห่ง พระเจ้า เติ๋นยง คง ว้าง เต๋ย ราชสมบัติ กวาย
 พระนามว่า พระเจ้า เติ๋น ยาทง ว้าง เต๋ย ครั้น ในปี ที่ ๔ รัชการ ของ พระเจ้า
 เติ๋น ยาทง ว้าง เต๋ย กั้น ลำ จัง จัด เปน กอง ทักษิณ พระเจ้า เติ๋น ยาทง ว้าง เต๋ย
 เติ๋นยง ยก กอง ทักษิณ ไป รบ เขา เมือง ไบ่จิ้น โจว คั้น ครั้น ยก กอง ทักษิณ ไป ถึง
 ตำบล แม่น้ำ ตัก ย่า ก็ ตั้ง ค่าย มั่น คง ที่ ตำบล นั้น กั้น ลำ จัง มั่น คง ให้
 พระเจ้า เติ๋น ยาทง ว้าง เต๋ย มี หนังสือ ไป เกลี้ย ก่อสม พระเจ้า แผ่นดิน เมือง ถิ่น ว่า
 ฝ่าย พระเจ้า แผ่นดิน เมือง ถิ่น ว่า ครั้น แจ้ง ว่า กั้น ลำ จัง กอง ทักษิณ
 หดง ยก มา รบ เมือง ไบ่จิ้น โจว เติ๋นยง ได้ รับ หนังสือ รับ สั่ง ของ พระเจ้า
 เติ๋น ยาทง ว้าง เต๋ย ฉบับหนึ่ง โจว ความ ว่า มี แด่ ขอทูล ของ ท่าน ลำดับ คง มา ถึง
 ตัว ท่าน พระเจ้า แผ่นดิน เติ๋นยง ได้ ทรง ชูบ เลี้ยง ทรง ให้ เปน เจ้า เมือง ถิ่น ว่า
 มี เมือง ขึ้น แก่ เมือง ถิ่น ว่า ก็ ทลาย เมือง ผล ประโยชน์ ใน มณฑล นั้น ก็
 ยก ให้ เปน สิทธิ ของ วงษ์ แซ่เหงวี้ยง มี ขวดย ของ ท่าน มา ทิ้ง ดัน พระเจ้า
 แผ่นดิน เติ๋นยง ทรง ชูบ เลี้ยง ถึง เพียง นั้น แล้ว ยังมี หน้า ยก กอง ทักษิณ มา ตี เขา
 ตาม บันดา หัว เมือง ฝ่าย เห็น ให้ ราษฎร เตือน รว้น เห็น ควร แล หรือ
 พระเจ้า แซ่เหงวี้ยง ว้าง เต๋ย ครั้น แจ้ง ใน หนังสือ รับ สั่ง ของ พระเจ้า
 แผ่นดิน เติ๋นยง มี มา ถึง นั้น จึง ปฤกษา แก่ เจ้า ขวดย ไช่ ถิ่น เหงยไย ว่า
 เรา มีความ เจ็บ รว้น แทน แผ่นดิน จะ กำจัด พวก แซ่เหงวี้ยง ให้ สิ้น เลี้ยน หนาม

แผ่นดิน ไซ้ว่าเราจะคิดเอาแผ่นดินก็หาไม่ บัดนี้พระเจ้าแผ่นดิน มี
หนังสือ รับสั่ง คัด พ้อ ว่ากล่าว ตำเล็ดต่าง ๆ ท่าน ทั้ง สอง จะเห็น เป็น
ประการ ไต

เจียว หวอไฮ้ว จึง ทูล ว่า ถัดมา บัดนี้ ให้ พระเจ้าแผ่นดิน เด็ดจ ยก
กอง ทัพ หวง มา ทั้ง นี้ เพื่อ ประ โยชน์ จะให้ เรา เกรง กัด พระเจ้าแผ่นดิน
ถัดมา จะได้ ตี เขาเมือง โย้ จันใจ ขึ้น ไปเท่า นั้น พวก เรา มี ความ
กะตัญญู ต่อ แผ่นดิน มนุษย์ ไม่เห็น เทพยศา คง จะเห็น จะมา นัง กัด
อะไร แก่ ความ นิเทศา ซึ่ง พระเจ้าแผ่นดิน เสด มี หนังสือ รับสั่ง มา คัด พ้อ
ต่อ ว่าต่าง ๆ นั้น ข้าพเจ้า เห็น ว่า เป็น ความ คิด ของ ถัดมา ทั้ง สิ้น จะ
ต้อง มี หนังสือ ดับ คอบไป ถวาย สมัย ทั้ง ให้ ทรง กราบ เพราะว่า เมื่อ
ครั้ง แผ่นดิน พระเจ้า เสด เวียง ทรง ว่าง เติ ข้าพเจ้า ได้ มี หนังสือ ไป ถวาย
ทรง กราบ แล้ว มาแผ่นดิน นี้ ข้าพเจ้า ได้ ถวาย ให้ ทรง กราบ ไม่

ครั้น ทูล ทั้ง นั้น แล้ว เจียว หวอไฮ้ว จึง เขียน หนังสือ สมัย ทั้ง ใจ
ความ ว่า เจ้า เมือง ถัดมา ว่า ขอ กราบ ทูล เป็น การ ดับ เพื่อ พระองค์ ทรง กราบ
ว่า พวก แซ่ ถัดมา ข้าพเจ้าแผ่นดิน เสด ก็ ถวาย พระองค์ ๆ ก็ ทรง กราบ
อยู่ แล้ว ทั้ง สิ้น ขุนนาง ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย คนใด ซึ่ง จะ มี ความ กะตัญญู เจ็บ
ร้อน ต่อ แผ่นดิน คิด กำจัด พวก แซ่ ถัดมา เสด ก็ หาไม่ ข้าพเจ้า จึง
ได้ ยก กอง ทัพ หวง จะให้ ถึง เมือง หวง จัน ศักุราช สมบัติ ข้า เสด ให้ สิ้น เสด
การ ก็ ไม่ทัน จะ ตลอดจน ไป ได้ พัน เสด กรุง ศรี อุษยหาย ยก ทัพ มารบ กับ
เขมร ข้าพเจ้า จึง ได้ เล็ด ทัพ ถัดมา มา รักษา พระราช อาณาเขต ข้าพเจ้า
ทั้ง ใจ จะ บำรุง แผ่นดิน เสด ให้ ถาวร ใน ศิริราช สมบัติ ไซ้ว่า ข้าพเจ้า จะ

พระยศคือ แผ่นดินนั้น หา มิได้

พระองค์อย่า มีความเคลือบแคลง

พระไทยเลย ×

เจียว ทวยโฮ่ว ครั้น เชียน พงษ์สี่แล้ว จึง ทวาย พระเจ้าโฮ่ว เจียว ว่างเต
ทอด พระเนตร แล้ว ก็เข้า ผ้มัก มอบให้คน สันท นำไป ทวาย พระเจ้า

ยา ตง ว่าง เต ณ ค่าย ผังแม่ น้ำ ถัด ช่า แล้ว ถุ่น เหยี่ยวโฮ่ว กับ เจียว ทวยโฮ่ว
ก็ยก กองทัพ ออกจาก เมือง ถุ่น ว่า ชำม เขา วัน เชิง มา เมือง ไบ่จิ้นโจว ตั้ง
ค่ายมั่น ณ ไร่ แล้ว ก็จัด นายทหาร कुม พด ทหาร ยก ออก ต่อสู้แก่

ก๊ตั้น ลำ เปน ตำมารด พด ทหาร เมือง เว ช่า ทหาร เมือง ทัน ว่า ค่าย ณ เปน
อัน มาก ก๊ตั้น ลำ เหลือ กำ ตั้ง ที่ จะ ต่อสู้ ก็ ทั้ง ค่าย ตำทัพ กลับ มา เมือง
ทั้ง ต้อง ทัน แล้ว ก๊ตั้น ลำ จึง ให้ เต ที่ เหนือ นาย ทหาร कुม ทหาร อยู่รักษา
เมือง ทั้ง ต้อง ทัน ก๊ตั้น ลำ ก็เชิญ เลิศ พระเจ้าเต ยา ตง ว่าง เต เลิศ ยก
กองทัพ กลับ มา เมือง ทัน ว่า

ครั้น อยู่มา ก๊ตั้น ลำ จึง บังคับ ให้ พระเจ้าเต ยา ตง ว่าง เต ตั้ง ให้
ก๊ตั้น ถัง ซึ่ง เปน บุตร ของ ก๊ตั้น ลำ เปน ตำแหน่ง ยศ เจ้า มียี่ หัซ ว่า
นาม ตัน เวียง มหาอุปราช ลำ เจ้า ราชการ ทั้ง ฝ่าย ทหาร แด พด เรือน แล้ว
ก๊ตั้น ลำ จึง จัด ขุนนาง ฝ่าย ทหาร แด พด เรือน ให้มี เวร เข้า ที่ ประชุม คอย
ฟัง ราชการ อยู่ ทุกเวลา มิให้ ขาด ได้

ใน ขณะนั้น ชน ชาวเมือง ทัน ว่า กับ ชน ชาวเมือง เล่ อาน ซื่อ ไม่ ปรากฏ
คบคิด กัน ว่า เหวงชิง เกว็ด ครั้น กับ เต ทาม ขุนนาง ผู้ใหญ่ เสีย

ฝ่าย พระเจ้าเต ยา ตง ว่าง เต ด้วย ราชสมบัติ ได้ ๕ ปี ก็สิ้น พระชนม์
ก๊ตั้น ลำ จึง ยก เลย วิ ตร์ ซึ่ง เปน พระราชโอรส ที่ ๕ ของ พระเจ้าเต เทิงตงว่างเต

แต่เป็น พระอนุชา ของ พระเจ้าเต ย่า ตง ว่าง เต^๕ ขึ้น ด้วย ราช สัมบัต ถวาย
พระนาม ตาม ยี่ หื้อ ว่า พระเจ้าเต ยี่ ตง ว่าง เต^๕ กลัน ต้า จึง ให้กลัน กิ่ง
ผู้บุตร เป็น ผู้ เจ้า ราชการ แผ่นดิน แทน กลัน ต้า ครั้น ค่อย มา กลัน ต้า
ก็ ถึง แก่กรรม ลง ไป

ฝ่าย หมาย ก็น หู^๕ ซึ่ง ตั้ง แขวง เมือง อยู่ ณ เมือง กาว บัง^๕ หมาย ก็น หู^๕ นำ
ดอกไม้เงิน ดอกไม้ทอง ของ วิเศษ ต่าง ๆ ไป ถวาย พระเจ้า ชุ่น ต้า^๕ แผ่นดิน
ได้ ซึ่ง กรุง จัน เพราะฉะนั้น พระเจ้ากรุง จัน จึง หอ^๕ ให้ หมาย ก็น หู^๕ เป็น ขุนนาง
ตำแหน่ง โต ทอง ลือ ที่ ภาษา ญวน เรียก ว่า โต หัง ชือ^๕ ครั้น ภายหลัง
หมาย ก็น หู^๕ จึง ไป สำนึก กัด ค่อย ใจ ขาม กุ้ย^๕ ซึ่ง ตั้ง ตัว อยู่ ณ เมือง ชุน หน้า

ฝ่าย พระเจ้าเต ยี่ ตง ว่าง เต^๕ ครั้น ทรง ทราบ ว่า หมาย ก็น หู^๕ กลับ มา
ตั้ง อยู่ เมือง กาว บัง^๕ แล้ว ไป สำนึก กัด ค่อย ใจ ขาม กุ้ย^๕ ก็ ตก พระไทย^๕ จึง ทรง
ปลุกษา แก่ กลัน กิ่ง มหา อุปราช ว่า พวก เข^๕ หมาย ก็น หู^๕ เป็น ลัทธิ มา ชำ นาน
แล้ว พวก เข^๕ ก็ ได้ ปราย ปราม มา หลาย ครั้ง ก็ ยัง ไม่ สัน เสง^๕ ได้
จะ คิด ขำ น ประการ ไต่ ตี

กลัน กิ่ง จึง กราบ ทูล ว่า จะ ต้อง มี หนังสือ ไป ถึง เจ้า เมือง กวง ไสย^๕ ให้
เป็น ขอร^๕ ช่วย กำจัด ด้วย กลัน กิ่ง ทูล ตั้ง นั้น แล้ว จึง เขียน หนังสือ ฉบับหนึ่ง
ถึง เจ้า เมือง กวง ไส^๕ ใจ ความ ว่า หมาย ก็น หู^๕ ผู้^๕ เป็น ลัทธิ แก่ กรุง เวียดนาม
แล้ว ไป ขอ พึง บุญ บารมี พระเจ้ากรุง จัน ขอ อยู่ ปก ครอง ๔ หัว เมือง ซึ่ง
ขึ้น แก่ เมือง กาว บัง^๕ ใน พระราช อาณาเขต ของ กรุง เวียดนาม พระเจ้า
กรุง เวียดนาม โดย เสี้ย ทาง พระ ราช ไมตรี พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เสด็จ มิ ได้ ก็
ต้อง จำ พระไทย อนุญาต ให้ แก่ หมาย ก็น หู^๕ ตาม พระราช ตา^๕ คั้น ของ

พระเจ้าแผ่นดิน ได้ เชิง ซึ่งมี มาขอ ให้ หนัก ก็น หู นั้น บัด นั้น หนัก ก็น หู
ไป ยอม สำนึก กดี แก่ หงอ ยอง โงว ซาม กุ้ย หนัก ก็น หู เปน พระ ยศ
อะกะตัญญู เปน ข้าง หลาย เจ้า ป่าว หลาย นาย นก ถ้า ประเทศ ไค คบ ค้า
ซบ เลียง หนัก ก็น หู ไว้ ก็ เปรี๊ยะ เหมือน เลียง ลูก เลือ ลูก จร เช้ ไว้
มี แต่ จะ คิด ทำ ร้าย แก่ ผู้ ที่ ได้ เลียง มา เท่านั้น ขอ ท่าน ได้ เห็น แก่ ทาง
พระราช ไมตรี ช่วย กำจัด หนัก ก็น หู ซึ่ง เปน สัตว์ แผ่นดิน ด้วย เกิด ครั้น
เขียน แล้ว ถัด ถัง จึง มอบ ให้ ดิน ด้ ต้า คุม ทหาร หมื่น หนึ่ง ยก ไป สมทบ กับ
กอง ทัพ เมือง กวง ไส

ฝ่าย ดิน ด้ ต้า ยก กอง ทัพ ด้วง เข้า เขตแดน เมือง กาว บัง ก็ ตั้ง ค่าย
มั่น ตั้ง ไว้ จึง ให้ ม้า ไซ้ รับ นำ หนังสือ ไป ให้ เจ้า เมือง กวง ไส ประเทศ จีน
ฝ่าย เจ้า เมือง กวง ไส ครั้น แจ้ ใน หนังสือ ตั้ง นั้น จึง ยก กอง ทัพ มา ยัง
เมือง กาว บัง ช่วย ดิน ด้ ต้า รบ ก็น หู เปน ศักดิ์ กระหนาบ
ฝ่าย ดิน ด้ ต้า ซึ่ง ตั้ง ค่าย มั่น อยู่ ค่าย ตัง แม่ น้ำ โปน ยาง แขวง เมือง
กาว บัง ครั้น แจ้ ว่า เจ้า เมือง กวง ไส ยก กอง ทัพ มา ช่วย ก็ มีความ
ยินดี จึง คุม ทหาร ออก รบ แก่ หนัก ก็น หู เปน สามารถ

ฝ่าย เจ้า เมือง กวง ไส ครั้น ยก กอง ทัพ มา ถึง ที่ เข้า ช่วย ดิน ด้ ต้า รบ แก่
หนัก ก็น หู ๆ เหลือ สะติ กำถัง ซึ่ง จะ ต่อสู้ ด้วย เปน ศักดิ์ ขนาม ก็ ตั้ง เมือง
กาว บัง เลียง หนึ่ง ไป อยู่ เมือง เล้ง จิว ที่ ภาษา ญวน เรียก ว่า ต้อง ไจว
อยู่ ใน เขตแดน แขวง เมือง ห้อ หน้า

ฝ่าย ดิน ด้ ต้า กับ เจ้า เมือง กวง ไส ครั้น ปราม ปราม หนัก ก็น หู หนึ่ง ไม่
แล้ว ต่าง คน ก็ เลิก ทัพ ถัด ไป เมือง

รู้ผ่อนปรน คือ หนักแต่เบา ข้อ ๒ การตั้งโตซึ่งมีพระราชบัญญัติ
 ต้องมีหมายประกาศให้ราษฎรรู้ ข้อ ๓ ให้ตรวจดูความผิดและความ
 ชอบชดเชยราษฎร ข้อ ๔ จะตัดสินคดีของราษฎร ให้สืบสวน ทวน พยาน
 โดยละเอียด ข้อ ๕ เก็บค่าไถ่ นามานี้ ฮากร ต่าง ๆ มิให้เหลือเกิน
 พิกัดอัตรา ใน ข้อ บัญญัติ กับมีการ สอบไล่ เพลง ฮาอุช ฝ่าย ทหาร
 ขึ้นต้น สูตร เพลง ฮาอุช ทั้ง ๗ เล่มให้รู้ชำนาญขึ้นใจ ขั้นที่ ๒ ให้ของ
 ฝีมือ ช้อน ว่า เพลง ฮาอุช คงต้อง แคล้ว แคล้ว ยิ่ง เบ้า แม่นยำ วิธีดี ของ
 ตัญญาแล้ว ให้ยิ่งเบ้า ถูกตัญญา เบ้าถึง ๓ ครั้งแล้ว ให้ซ้อม ฝีมือ
 ชกมวย แล้วของ คำตัก ยกของ หนัก ได้ ถึง ๔๐๐ ชั่ง ขึ้นไป ถ้าผู้ใด
 ได้พร้อม ค้ำ ที่ กล่าว มานี้ เรียกว่า สอบไล่ ได้ ที่ ๓ ยี่ห้อย เค็ง ตี
 ผู้นั้น ได้ พระราชทาน โต๊ะ แด่ สูตร ให้ ถิ่น แล้วจึง พระราชทาน ยศ ให้
 เป็น นายทหาร เอก

ประการ ที่ ๔ หัวเมือง รอบนอก จัดมี กอง ทหาร มณฑล ๖ กอง
 เกณฑ์ทหาร ผัก หักเพิ่มเติม ไว้เสมอ แต่จัดขุนนาง ผู้ใหญ่ เป็น ข้าหลวง
 รังวัด ไ้ นาม ให้ ราษฎร จับของ ให้ มากขึ้น แล้วจัด ขุนนาง เป็น ข้าหลวง
 ถือ พวกหนึ่ง เกี่ยว ตรวจ ครา ตัก เคียน ให้ ราษฎร ทำ มาหา ถิ่น ตาม รุกมี
 ตำแหน่ง ให้ เกียง คร้าน กัดถิ่น เกียง จัด การ บ้าน เมือง ครั้ง นั้น ราษฎร ได้
 อยู่เย็น เป็น สุข ปราศจาก ข้ำ ค้ำ มา หลาย ปี

ครั้น อยู่มา พระเจ้า เต หยุตง ว้าง เต มี พระราช ดำรง ไปยัง พระเจ้า
 แผ่นดิน ไ้ แซ่ ชื่อ ว่า ค้วย พระราช อาณาเขต แขวง เมือง เทวียน กวาง ว่า
 ฝ่าย จีน บั๊ก เซตร แตน ถัด เข้า มา ถึง เมือง ว่า ผู้ ค้วย ที่ คำบด จั๊ กว้าง มี

บ่อ ตีนบก บ่อ ทอง แดง ขุนนาง ฝ่าย จีน มี ความ โดง บัก เซตร แตน ถ้ำ เข้า มา หลาย ค่ำบด

จึง พระเจ้า แผ่นดิน จีน ได้ จัด ให้ ขุนนาง ไป ตรวจ ธานีา เขต พร้อม กัน กับ ขุนนาง ฝ่าย กรุง เวียดนาม ได้ ตก ลง กัน ยอม คืน บ่อ ตีนบก บ่อ ทอง แดง ให้ กรุง เวียดนาม แล้ว บั้น เขต แตน ลง ที่ ค่ำบด แม่น้ำ ชู ช่า เปน ชุม กอง เขต แตน ที่ ค่ำบด นั้น ยัง ปรากฏ อยู่ จน ทุก วัน นี้

กถิน เกียง จัก การ บ้าน เมือง ครั้ง นั้น โดย ได้ ชาติ ใต้ ชาติ มี ญญา ความ คิด ของ เหงวียง กง กัน ขุนนาง ผู้ ใหญ่ จัก การ บ้าน เมือง จึง ได้ เรียบ ร้อย เปน ปรกติ ขึ้น ครั้น อยู่ มา กถิน เกียง จึง ให้ เครื่อง ตำน ชิน แด่ หมอ ตู ตู ไชย ภูมิ ที่ จะ ตั้ง บ้าน เวื่อน ให้ ถาวร ไป ภาย น้า เครื่อง ตำน เทียว ตรวจ ตู ไชย ภูมิ ที่ เมือง ทั้ง ด้อง ท้น แด้ว เห็น ที่ ค่ำบด ใกล้ เบี้ย บ้าน ของ บุษวด กถิน เกียง อยู่ ณ เมือง ทั้ง ด้อง ท้น เปน ที่ ไชย ภูมิ บ้าน เกิด เมือง นอก มา แต่ เดิม ไชย ภูมิ ตี ยิง นัก ชิน แด่ จึง มา แจ้ง ความ ให้ กถิน เกียง พัง ทุก ประการ

กถิน เกียง มีความ ยินดี ยิ่ง นัก จึง กราบ ทูล พระเจ้า เล หยุ ทรง ว่าง ได้ ว่า เมือง ท้น ว่า เปน เมือง ไชย ภูมิ ตี กระบี่ ตรี ยี่ แต่ บุษวด มา ย่อม เกิด ใน เมือง ท้น ว่า แต่ พระองค์ ก็ ได้ ไป ตั้ง กรุง อยู่ เมือง ทั้ง ด้อง ท้น ครั้ง เมื่อ ทำ สงคราม แก่ พวก แซ่ หมาก ที่ เปน ขบถ จึง ต้อง มา อยู่ เมือง ท้น ว่า บัด นี้ บ้าน เมือง ก็ อยู่ เย็น เปน สุข ไม่มี ไข้ คัก สงคราม แด้ว ควร จะ ยก ไป ตั้ง กรุง อยู่ ณ เมือง ทั้ง ด้อง ท้น ตาม เดิม จึง จะ สมควร

ครั้น ทูล ทัง นั้น แด้ว กถิน เกียง จึง เชิญ พระเจ้า หยุ ทรง ว่าง ได้ เสด็จ ไป ตั้ง กรุง อยู่ ณ เมือง ทั้ง ด้อง ท้น

ครั้น มาใน ปี ที่ ๒๓ รัชกาล ของ พระเจ้า เต หยุ ตง วัง เต กัตถ์ เกียง
จึง ถอด เลี้ยว เคียง ท้าย คือ พระราช โอรส ของ พระเจ้า เต หยุ ตง วัง เต เลี้ยว คัง
เลี้ยว เคียง พระราช โอรส ที่ ๒ ขึ้น เป็น ท้าย คือ เต้ว กัตถ์ เกียง จึง บังคับ
ให้ พระเจ้า เต หยุ ตง วัง เต มอบ ราชสมบัติ ให้แก่ เลี้ยว เคียง ขึ้น เป็น
พระเจ้าแผ่นดิน ถวาย พระนาม ยี่ หั้ว ว่า พระเจ้า เต หวิน คัน วัง เต
ครั้น ชั่ว ค่ำ มา กัตถ์ เกียง ก็ ถึง แก่ กรรม กัตถ์ ย่าง ผู้ บุตร ได้ เป็น มหาอุปราช
แทน กัตถ์ เกียง ผู้ บิดา ค่ำ ไป

ครั้น ใน ปี ที่ ๔ รัชกาล ของ พระเจ้า เต หวิน คัน วัง เต กัตถ์ ย่าง กระทำ
ชู้ ด้วย นาง เหงวียง ถี่ ท้าย พี่ สนม เอก ของ พระเจ้า เต หยุ ตง วัง เต ขึ้น เป็น
พระราช มารดา เลี้ยว ของ พระเจ้า เต หวิน คัน วัง เต กัตถ์ ย่าง คิด จะ
พระเจ้า เต หวิน คัน วัง เต เลี้ยว จึง หมาย ฆ่า พระเจ้า เต หวิน คัน วัง เต ว่า
เดิม บิดา ข้าพเจ้า หา ทน คิด ไม่ ถอด พระเชษฐา ของ พระองค์ เลี้ยว
ยก พระองค์ ขึ้น เป็น พระเจ้า แผ่นดิน บิดา ข้าพเจ้า มี ความ ผิด เป็น อัน มาก
มา บัดนี้ ข้าพเจ้า เห็น ว่า ควร จะ ยก ท้าย คือ เลี้ยว เคียง พระเชษฐา ของ
พระองค์ ขึ้น เสวย ราช สมบัติ จึง จะ ชอบ จะได้ ถ้าง ความ ผิด ของ บิดา
ข้าพเจ้า ได้

พระเจ้า เต หวิน คัน ตง วัง เต เมื่อ ได้ ทรง พัง กัตถ์ ย่าง ทด ถัง นั้น
ก็ ทรง เห็น ชอบ ด้วย พระองค์ จึง ถอด เลี้ยว จาก ราช สมบัติ มอบ เหว
ราช สมบัติ คืน ให้แก่ เลี้ยว เคียง ซึ่ง เป็น พระเชษฐา ธิราช ขึ้น เสวย ราชสมบัติ
ทรง พระนาม ว่า พระเจ้า เต หุ่น ตง วัง เต

ส่วน พระเจ้าเด หวัน คั้น วัง เตี ก็ ดย ษัตย อยู่ ใน ตำแหน่ง โสน ตัก ถึง
 ครั้น อยู่ มา ถัด ย่าง ก็ ฆ่า โสน ตัก ถึง กับ เหว ดย ถึง คั้น เด อิน ตุ่น ขุนนาง ผู้ ใหญ่
 ทั้ง สอง คน นั้น เสีย ด้วย ภาย หลัง ถัด ย่าง ก็ ถอด เด ยวี้ เคียว ท้าย คือ
 ซึ่ง เปน พระราช บุตร พระเจ้า เด ทุ่น คง วัง เตี เสีย ตั้ง ให้ เด ยวี้ เจิง พระราช
 โอรส ที่ ๓๐ ของ พระเจ้า เด หย คง วัง เตี ซึ่ง เปน พระอนุชา ของ
 พระเจ้า เด ทุ่น คง วัง เตี เปน ท้าย คือ พระเจ้า เด ทุ่น คง วัง เตี ทรง ราช
 สมบัติ ได้ ๔ ปี ก็ สิ้น พระชนม์ ถัด ย่าง จึง ยก ท้าย คือ เด ยวี้ เจิง ขึ้น
 เสด็จ ราช สมบัติ ชาน นาม ยี่ ห้อ ว่า พระเจ้า เด อี คง วัง เตี

ถัด ย่าง เปน มหา อุปราช มี อำนาจ มาก จะ ไป แห่ง หน คำบด โต มี
 ทหาร แห่ง น้า หน้ หลัง ษัตย อย่าง สมช ด้วย พระ มหา ภาระ ษัตย ถัด ย่าง
 เอา เงิน ใน พระคลัง หดอง มา ใช้ สร้าง วัด วาธาราม ที่ คำบด หลาง เติม เชื้ออง
 แห่ง หนึ่ง คำบด หาย ให้ เทียน แห่ง หนึ่ง แด คำบด โต โสย ภูมิ เปน ที่ สุก กี่ สำนาน
 ก็ สร้าง เปน สวน แด ตัก เก่ง เปน ที่ พัก ร้อน พัก แรม สำหรับ ไป เทียว เล่น
 เปน ที่ สุก กี่ สำนาน ยิ่ง นัก ครั้ง นั้น ถัด ย่าง จำย ใช้ เงิน ใน ท้อง พระคลัง
 เปด ถึง ลง หดาย ถ้าน แน่น แด้ว ถัด ย่าง จึง ตั้ง เปน ขรรมน เนียม ใน
 การ สอด ได้ หนึ่ง สือ ถ้า ผู้ใด สอด ได้ ได้ แด้ว ต้อง เสีย เงิน คน ละ
 สาม สิบ คำถึง จึง จะได้ เปน ขุนนาง เงิน นั้น ได้ สำหรับ ซ่อม แดง พระราช จึง
 ถัด ย่าง จัด การ ตั้ง นั้น นัก เรียน ที่ มี เงิน ทอง มา สอด ได้ ก็ ได้ เปน ขุนนาง
 นัก เรียน ผู้ ที่ ขัด สัน มา สอด ได้ ได้ ก็ ไม่ได้ เปน ขุนนาง ตั้ง แต่ นั้น มา
 นัก เรียน ผู้ ที่ ขัด สัน ก็ สิ้น ความ มานะ ที่ จะ พาก เทียร เถ่า เรียน ต่อ ไป
 ครั้น อยู่ มา ถัด ย่าง คิด ชาน ทำ เปน ราช บุตร จึง ถู ราช ษาศน์ มา หอง ให้

กตัญ ย่าง มียศใหญ่ยิ่งกว่า พระเจ้าแผ่นดิน ครั้นคิดอ่าน การ กด โทก
ปลดอม ได้สำเร็จตลอดแล้ว ถึงเวลาจะเข้าเฝ้า พระเจ้าแผ่นดิน กตัญ ย่าง
ก็ ห้อย กระบี่ กับ สาย รัด เชื้อ เข้า เฝ้า พระเจ้าแผ่นดิน กตัญ ย่าง ขึ้น นั่ง ที่ สูง
กว่า พระมาหา กระษัตริย์ ใน ท้น โต นั้น อุบัติ เหตุ มหัทศักรรย์ ยิ่ง นัก
มี ลม พายุ พัด มีด มด จน ราชการ เสี่ยง อสุนิ บาท ฟาด เบี่ยง ลง มา ถูก ตัว
มังกร ทองคำ บน หลังคา เก่ง พระที่ นั่ง พัด ตก ลง มา กตัญ ย่าง มีความ
ประหลาด ตกใจ กตัญ ยิ่ง นัก จน ถึง แก่ บ่อย เจ็บ ไป ช้า นาน ครั้น ค่อย
หาย บ่อย แล้ว จึง ให้ ช่าง สร้าง วัง ขึ้น วัง หนึ่ง มี ยี่ ห้อ ว่า วัง เคียง กุ
เก่ง ที่ อยู่ ของ กตัญ ย่าง นั้น ทำ เป็น อุโมง ขึ้น หนึ่ง เพราะ กตัญ สาย
อสุนิ บาท จึง ได้ อยู่ ได้ อุโมง มิ ให้ ได้ ยืน เสี่ยง พาด ด้ แต่ ราชการ บ้าน
เมือง นั้น กตัญ ย่าง ก็ มอบ ให้ บ่าว กำน กับ ถัก กำน ขุนนาง ทั้ง สอง นั้น เป็น ผู้ว่า
ราชการ แทน กตัญ ย่าง ต่อ ไป

บ่าว กำน กับ ถัก กำน ครั้น ได้ ว่า ราชการ แผ่นดิน ก็ ให้ มี ใจ กำ เริบ ราษฎร
กตัญ ได้ ความ เตื่อตร้อน ยิ่ง กว่า กตัญ ย่าง ไป อีก ครั้ง นั้น บ้าน เมือง ก็ เกิด
โจร ผู้ร้าย เป็น ถัก เป็น เหล่า มั่ว สุ่ม กัน ขึ้น เป็น หลาย เมือง ๆ เชิง นาม นั้น
มี ชำ คัก ขึ้น สอง จำ พวก ๆ หนึ่ง ชื่อ มิ ได้ ปรากฏ มี แต่ ยี่ ห้อ ว่า เงิน ยา
อีก พวก หนึ่ง มี ชื่อ แด แช ว่า โต เตี ๓ โต บัง ๓ สอง คน นี้ เป็น ผู้ซื้อ ตรง
ต่อ แผ่นดิน มีความ เจ็บ ร้อน แทน ต่อ แผ่นดิน เมื่อ พวก แซ่ กตัญ
กตัญ ชุ่ม เหว แผ่นดิน จึง มั่ว สุ่ม กัน เป็น ขบถ ขึ้น โดย ความ ปลาวรรณา
จะ บำรุง แผ่นดิน ให้ ถาวร สิริ สวัสดิ์ ถืบ ไป

ที่ เมือง หาย เมือง อีก จำ พวก หนึ่ง ชื่อ เหว่ง ยิง กือ ๓ เหว่ง ยิง เคว ยิง ๓

คน ทั้ง สอง นั้น มี วัย ได้ ไพร่ พด ทหาร มาก ตั้ง เมือง อยู่ ณ เมือง หายเยื้อง
ฝ่าย ถัดกัน ย่าง อยู่ ณ วิญ ฮูโมง ครั้น แล้ว ว่า พวก ขบถ เกิด ขึ้น หลาย
ตำบล ถัดกัน ย่าง คิด จะ ให้ ถัด กัน ยก กอง ทัพ ไป ปราม ปราม ถัดกัน ย่าง ยัง
ไม่ทัน จะมี คำ สั่ง ถัด กัน ก็ ยก กอง ทัพ ไป ปราม ปราม ข้า ศัก ญ เมือง
หาย เยื้อง ก่อน แล้ว

ฝ่าย เหววียง กวี่ กั้น มีความ เกิด ยศ ซึ่ง บ่าว กุ่ม กับ วัน กิ่ง ผู้ คิด ขุนาย จะ
ยืม มีด ข้า ศัก ข้า บ่าว กุ่ม กับ วัน กิ่ง ผู้ เดียว เหววียง กวี่ กั้น จึง ทูล พระเจ้า
เต อีตง ว่า เต ให้ บ่าว กุ่ม กับ วัน กิ่ง ผู้ ยก กอง ทัพ ไป ปราม ปราม
ข้า ศัก อีก จำพวก หนึ่ง พระเจ้า เต อีตง ว่า เต ก็ ทรง เห็น ชอบ ด้วย จึง
รับ สั่ง ให้ บ่าว กุ่ม กับ วัน กิ่ง ผู้ ยก กอง ทัพ ไป ปราม ปราม ข้า ศัก ตาม คำ
เหววียง กวี่ กั้น ทูล นั้น ทุก ประการ

ครั้น บ่าว กุ่ม กับ วัน กิ่ง ผู้ ยก กอง ทัพ ไป แล้ว เหววียง กวี่ กั้น กับ
เหววียง กิ่ง ซึ่ง จึง รวม คิด กัน ยก ถัดกัน ขึ้น ญ้อง ของ ถัดกัน ย่าง ขึ้น เบน
มหา อุปราช ดำ เจริญ ราชการ แผ่นดิน

ถัดกัน ขึ้น อีต อีตง ขุน มิ ไกร จะ ยอม แล้ว พุด ว่า ท่าน ทั้ง สอง ซึ่ง จะ
ยก ให้ ข้าพเจ้า เบน ไหญ่ นั้น ข้าพเจ้า มีความ ชอบใจ ท่าน ยิ่งนัก แต่
ข้าพเจ้า เห็น ว่า ขุนนาง ทั้ง หลาย เขา จะ ไม่ ยอม

เหววียง กวี่ กั้น กับ เหววียง กิ่ง ซึ่ง จึง พุด ว่า ข้อ นั้น ท่าน อย่า มีความ
วิตก เเต ถ้า ผู้ใด ขัด ขัน ข้าพเจ้า จะ ขำ เสีย ทั้ง สิ้น ครั้น ปฤกษา กัน ดังนี้ แล้ว
เหววียง กวี่ กั้น กับ เหววียง กิ่ง ซึ่ง จึง ทูล พระเจ้า เต อีตง ว่า เต ขอ ยก
ถัดกัน ขึ้น เบน มหา อุปราช ดำ เจริญ ราชการ แผ่นดิน อยู่ ณ เมือง ญึง กูง

ส่วน พระเจ้าเด อี ตง ว่าง เตี เมื่อ ได้ ทรง พัง ขุนนาง สอง คน ขอ ตั้ง
 กัติน ยิน เปน มหา อุปราช ตั้ง นั้น โดย พระองค์ ไม่ มี อำนาจ แล ความ คិត
 ทางใด ก็ ต้อง ทรง ยอม เออ ออวย ไป ด้วย กระนั้น

ยัง มี ขุนนาง ขันที คน หนึ่ง ชื่อ มี ได้ ปรากฏ มี ความ แค้น พวก แซ่ กัติน
 กับ เหว่งย้ง กัง ซ่าง เหว่งย้ง กวี่ ก็นิ่ง นึก จึง เกิด ยถ่ ล้อม พล ทหาร ได้
 ประมาณ ร้อย คน ยก มา จะ กำจัด เหว่งย้ง กวี่ ก็นิ่ง กับ เหว่งย้ง กัง ซ่าง
 แล กัติน ยิน เสีย

ฝ่าย ขุนนาง ตาม คน ครั้น ได้ แจ้ง ว่า ขุนนาง ขันที คุ่ม ทหาร มา จะ ทำ
 ร้าย ตั้ง นั้น เหว่งย้ง กวี่ ก็นิ่ง ก็ คุ่ม ทหาร ชุ่ม อยู่ ต้น ทาง พอ ขุนนาง
 ทำ แห่ง ขันที ยก มา ถึง เหว่งย้ง กวี่ ก็นิ่ง ก็ ขัน ทหาร เข้า ล้อม ขุนนาง ขันที
 ไว้ แล้ว ก็ จับ ตัว ขุนนาง ขันที แล ทหาร ที่ ยถ่ มา นั้น ฆ่า เสีย ทั้ง สิ้น

ฝ่าย บ่าว กุ่ม กับ บ่าว ถัก ทั้ง สอง นาย คุ่ม กอง ทักษิ ไป ปราม ปราม ข่า คึก
 อยู่ ณ เมือง หาย เมือง ครั้น ทราบ ความ ว่า ใน เมือง หลวง เกิด การ กระจาต
 ฆ่า พัน กับ ขัน ตั้ง นั้น ก็ ตกใจ เกรง ไภย จะ มี มา ถึง ตัว ก็ ทั้ง กอง ทักษิ
 หนี ไป เอา ตัว รอด ด้วย กัน ทั้ง สอง คน

ฝ่าย กัติน ยิน ได้ เปน มหา อุปราช ดำรง ราช การ แผ่นดิน ก็ กระทำ
 อำนาจ แล ยศ ศักดิ์ มาก ยิ่ง นึก พระเจ้าเด อี ตง ว่าง เตี มี ความ เกรง กัติน
 กัติน ยิน เปน ชน มาก กัติน ยิน จึง ยก ยศ เปน ไทใหญ่ กว่า พระเจ้า แผ่นดิน
 ครั้น อยู่ มา กัติน ยิน แจ้ง ว่า บ่าว กุ่ม กับ บ่าว ถัก ทั้ง กอง ทักษิ หนี ไป ไม่ มี
 ผู้ ไท เปน นาย ทักษิ กัติน ยิน จึง จัด นาย ทหาร หาดาย นาย คุ่ม ทหาร แยก
 ย้าย กัน ไป ปราม ปราม ข่า คึก แทน ตัว บ่าว กุ่ม บ่าว ถัก ค่อ ไป

ฝ่าย โตเต กับ โตมั่ง ครั้นรู้ว่า กัดัน ยิน จัดให้นายทหาร คุม ทหาร มา
 โตเต กับ โตมั่ง ก็ คุม ทหาร ออก คือ สู้ แก่นาย ทหาร ของ กัดัน ยิน ณตำบล
 ฮานหลากเปน สามารถ โตเต โตมั่ง เสียที แก่นาย ทหาร ของ กัดัน ยิน ๆ
 จับ ตัว ไป ได้ ครั้นนั้น พวก ขบถ ตั้ง ชั่วชง สุ่ม กัน เปน ก๊ก เปน เหล่า ชน หตาย
 เมือง กัดัน ยิน มีความ วิคต ยิง นักรบ จิต เห็น ไป ว่า พระเจ้า
 เลือ ตง ว้าง เตี พระองค์ นั้น ไม่มี บุญญา บารมี แก่ กัดัน บ้าน เมือง จึง ได้
 เกิด คึก สงคราม ชน หตาย ตำบล กัดัน ยิน คิด จะ เบียดเบียน พระเจ้า แผ่นดิน
 ถอด พระเจ้า เลือ ตง ว้าง เตี ออก เสีย แล้ว ยก องค์ ขึ้น ชน เปน เจ้า ต่อ ไป
 แต่ ยัง จะ หา เลือ ก สรรพ ดู ว่า งาม งาม งาม ครี ยะ ตรี ยะ แซ่ เตี ผู้ใด จะมี ลักษณะ
 ส้มทวาร จึง จะ ยก ขึ้น ให้ เปน พระเจ้า แผ่นดิน ได้ ครั้น คิด เห็น ดัง นั้น แล้ว
 จึง ให้ ขุนนาง คน สนิท จัด สรรพ เลือ ก ดู งาม บวรดา เจ้า ต่าง กรม ที่มี
 ลักษณะ ได้ แล้ว จึง จะ ถอด พระเจ้า เลือ ตง ว้าง เตี เสีย

ฝ่าย เต ยวี่ เคี้ยว ท้าย คีธ ซึ่ง เปน พระราช โอรส ของ พระเจ้า ทุ่น ตง ว้าง เตี
 ด้วย เต ยวี่ เคี้ยว มี ลักษณะ เปน ผู้ มี บุญ จะได้ เปน พระราช ตรี ยะ ยัด ยาว คีธ ของ
 เต ยวี่ เคี้ยว ทุก ตั้ง ว่า ตัว ใหม่ ตานั้น แหตม ดู ตั้ง ตาน ก การ เวก
 หนวค นั้น เหมือน อย่าง หนวค มังกร เมื่อ กัดัน ย่าง ถอด เต ยวี่ เคี้ยว ออก
 จาก ท้าย คีธ แล้ว เหวระทศ ให้ เต ยวี่ เคี้ยว ไป อยู่ นอก เมือง หลวง

ครั้น ภายหลัง เต ยวี่ เหมิก ซึ่ง เปน พระอนุชา ของ พระเจ้า เลือ ตง ว้าง เตี
 ซึ่ง เปน ฮาว แห่ง เต ยวี่ เคี้ยว ตั้ง มั่ว สุ่ม ไพร พด ทหาร อยู่ ณ เมือง ทน ว่า
 หวัง จะ ส้ม ทบ กับ โตเต โตมั่ง ณ เมือง หาย เยื้อง จะได้ ทำ จัด ข่า พวก
 แซ่ กัดัน เสีย ให้ สิ้น เสง ครั้น พวก แซ่ กัดัน จับ โตเต โตมั่ง ไป ได้

เดยวี่ เหมมิก เห็น การ จะ ทำ ไป ไม่ คัดออก จึง อพยพหนี ขึ้น ไป อยู่กับ

ดาว พวน เข้าย ขวาง จะ เกือบ กล่อม เขา ดาว พวน เบน กำถัง ได้ กำถัง แล้ว

จึง จะ ยก ลง มา ปรามปราม พวก แซ่ กัดัน

เมื่อ ขณะ กัดัน ยืน ได้ เบน มหาอุปราช เดยวี่ เคียว กลับ มา อยู่ด้วย

หว่าต กัง มั่น เมื่อ เดยวี่ เคียว จะ มา อยู่ ด้วย นั้น หว่าต กัง มั่น นั้น เห็น ว่า

มี โพร่ พด ทหาร แด่ ขุนนาง นำ หน้า ตาม หัดัง แห่ ห้อม พระเจ้า แผ่นดิน มา ที่

บ้าน หว่าต กัง มั่น ครั้น รุ่ง ขึ้น เดยวี่ เคียว ก็ มา อยู่ ด้วย หว่าต กัง มั่น ๆ จึง ได้

เล่า ความ นั้น ให้ กัดัน ยืน มหาอุปราช ฟัง ทุก ประการ กัดัน ยืน ก็มี

ความ ยินดี จึง ถอด พระเจ้า เดยวี่ ตั้ง วาง ได้ ออก จาก ราช สัมบัติ

ยก เดยวี่ เคียว ขึ้น ครอง ราช สัมบัติ ถวาย พระนาม ยี่ หั้ว ว่า พระเจ้า

เดยเยียน ตั้ง วาง ได้

ครั้ง นั้น โจรผู้ ร้าย ชำ คัก เกิด ขึ้น ทั้ง ตาม หัว เมือง ยก มา เผา บ้าน

เดิม ของ ทาม กัง กับ บ้าน ของ เหว่งฉง กัดัน ให้ ม้า ถู ตาม ไป ตีค บ้าน เรือน

ราษฎร ขึ้น อีก เบน อัน มาก

ฝ่าย กัดัน ยืน ครั้น ทราบ ความ ว่า ชำ คัก ยก มา เผา บ้าน เรือน ราษฎร

ใหม่ ขึ้น เบน อัน มาก หดาย คำบด ตั้ง นั้น กัดัน ยืน จึง ให้ ผ่าน ดัน เตรีของ

ยก กอง ทัพ ขุน ทหาร ออก ไป ต่อสู้ แก่ ชำ คัก เบน สามารถ ชำ คัก ผู้ มี

ผ่าน ดัน เตรีของ ไม่ ได้ ก็แตก หนี ไป ผ่าน ดัน เตรีของ ก็ ขุน ทหาร ไม่ ตาม

ชำ คัก ไป ช่วย กอง ทัพ ซึ่ง ยก ถ่วง ไป แล้ว นั้น ผ่าน ดัน เตรีของ ยก กอง ทัพ

ไป ถึง เมือง หาย เยื้อง ก็ ให้ ตั้ง ค่าย มั่น ตั้ง ไว้

ฝ่าย เหว่งฉง กัดัน ครั้น รู้ ว่า ผ่าน ดัน เตรีของ ยก กอง ทัพ มา ตั้ง ค่าย ประชิด

เมือง หาย เยื้อง ดัง นั้น

เหงวี้ยงก็อ กิคุม ทหาร ยก ออก ไป ต่อสู้ แก่

ผ่าน คัน เหวียง ๆ จับ ตัวเหงวี้ยงก็อ ไป ได้ แล้ว ได้ฆ่า พัน ยิง ทาง

พล ทหาร ของ เหงวี้ยง ก็อ ตาย ลง เป็น อัน มาก เหงวี้ยง หัว ใจว้าง ซึ่ง เป็น

นาย ทหาร ของ เหงวี้ยง ก็อ อยู่รักษาเมือง หาย เยื้อง ครั้น รู้ว่า เหงวี้ยง ก็อ

เสีย ที่ แก่ผ่าน คัน เหวียง จับ ตัว ไป ได้ ก็ ตกใจ จึง ทั้งเมือง หายเยื้อง เสีย

กุม ทหาร ออก จาก เมือง นั้น ไป ทาง เมือง หัน ว่า

ฝ่าย ผ่าน คัน เหวียง ครั้น เจ้ ว่าเหงวี้ยง หัว ใจว้าง นั้น ไป แล้ว กิคุม ทหาร
ได้ติดตาม ไป หัน เข้าก็ จับ ตัวเหงวี้ยง หัว ใจว้าง ได้

ที่ เมือง เซิง นาม วัน จัง เจ็ก ตัง มัว ลุ่ม เป็น ขบถขึ้น อีก พวกหนึ่ง

ที่ เมือง เซิงไค เหงวี้ยง จัง เพื่อง ตัง มัว ลุ่ม ขึ้น อีก พวกหนึ่ง เหงวี้ยง จัง เพื่อง

กุม ทหาร ยก มา ตัง อยู่ ณตำบลเขา ตัก โตน เซิง จะ ตีเอา เมือง เซิง นาม

ที่ เมือง ห้ายเหงวี้ยง เมืองเตวียน กวาง เมืองเตง ยี่ง ทั้ง ตาม เมือง นั้น มี

ผู้ตั้ง มัว ลุ่ม กัน เป็น อัน มาก

ฝ่าย กลัน ยิน ครั้น ได้ เจ้ ว่า พวก ข่า คัก เกิด มี ทวี มาก ขึ้น ทุก วัน

ดัง นั้น ก็ ตกใจ กลัน ยิน กับ นาย ทหาร ทั้งปวง กุม พล ทหาร ไป ห่มัน หึ่ง

ครั้น ถึง เมือง ห้ายเหงวี้ยง กลัน ยิน ก็ กุม ทหาร เข้า ตี ข่า คัก ที่ เมือง ห้ายเหงวี้ยง

แตก ไป แล้ว กลัน ยิน ก็ เลย ยกไป ตี เมืองเตวียน กวาง เมืองเตง ยี่ง ข่า คัก

แตก นั้น ไป ทั้ง สอง เมือง ก็ ย้อน กลับ มา ตี ตาย เหงวี้ยง จัง เพื่อง ซึ่ง ตั้ง

อยู่ ณ เขา ตัก โตน เซิง ตก จับ ตัวเหงวี้ยง จัง เพื่อง ได้

ฝ่าย วัน จัง เจ็ก ตัง มัว ลุ่ม อยู่ แขวง เมือง เซิง นาม อีกพวกหนึ่ง ครั้น เห็น

กองทัพเมืองหลวง ยก มาโดยแรง แแรงจะ ตัง อยู่ต่อสู้มิ ได้ ก็ กุม ทหาร

ทั้งค่ายหนีไปตั้งอยู่เมืองหมื่นเทียน ตั้งเขตรแดนดาวทาว

ฝ่ายกัณยีนครนั้น บรรดาปราชญ์ข้าศึกแตกไปสิ้นแล้ว ก็เลิกทัพ

กลับมายังเมืองทั้งต้องทัน ณ เมืองหลวง ครั้นอยู่มา กัณยีน ถึงแก่กรรม

กัณยีน ชุมผู้บุตรเป็น มหาอุปราชแทนบิดา ดำรงราชการแผ่นดินต่อไป

กัณยีน ชุม จึงให้แห่งวังทุกยก กองทัพขึ้นไปยังเมืองดาวทาว บรรดาปราชญ์

วันจึงเลิก แห่งวังทุกยก กองทัพออกจากเมืองทั้งต้องทัน เดินทาง

ร้อนแรมไปหลายวัน ถึงเขตรแดนเมืองหมื่นเทียน ตั้งแล้ว ก็ตั้งค่ายราย

ล้อมเมืองหมื่นเทียน ตั้งไว้ทั้ง ๔ ด้าน

ฝ่ายวัน จึงเลิกครั้นทราบว่า แห่งวังทุกยก กองทัพ มาล้อมเมือง

วัน จึงเลิก ชุม ทหารออกมาต่อสู้กับแห่งวังทุกเป็นหลายครั้ง วันจึงเลิก

เสียที แห่งวังทุก จับตัวได้ ให้ทหารคุมตัวไปฆ่าเสีย แห่งวังทุก

ปราชญ์ปราชญ์ข้าศึกเป็นปรกติแล้ว จึงเลิกทัพ กลับมา ยังเมืองทั้งต้องทัน

แจ้ง ข้าราชการให้กัณยีน ชุม มหาอุปราช พังทุกประการ

ครั้นอยู่มา กัณยีน ชุม ให้ประชุมขุนนาง ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อย ฝ่าย

ทหารพลเรือนพร้อมกัน กัณยีน ชุม พูดว่า บรรดาหัวเมืองซึ่งมีหัวชุม

กัณยีน ชุม นั้น ก็เพราะเดชะเมตตา ให้ทำขวัญ ถึงกัน กระทำให้แผ่นดิน

เป็นจุลาจลเดือดร้อน เดชะเมตตา ครั้นคิดการ ไม่ควรออกจึงชุม ทหาร

หนีไปอยู่เมืองดาวทาวเขียงขวาง พวกดาวทาว เขียงขวาง ผักกาดหัว

เดชะเมตตา หัวเมืองอยู่มีได้นำเอาเครื่องบรรณาการ ส่งมาถวาย

พระเจ้าแผ่นดินเป็นหลายปี มาแล้ว ถ้าจะไถ่มาไป เดชะเมตตา คงจะ

ยก กองทัพ ลงมา ทำ สงคราม พระเจ้า แผ่นดิน กับ เรา ท่าน ทั้งหลาย ก็ จะ
 ได้ ความ เด็ดร้อน เป็นแน่ อัน เมือง เชียง ขวาง นั้น เมื่อ ครั้ง แผ่นดิน
 พระเจ้า เต ทิน คง ว้าง เต พระองค์ ได้ ยก กองทัพ หลวง ไป รบ ครั้ง นั้น แล้ว
 คำ เต่า ตื้อ โจทย์ กัน ต่าง ๆ มาว่า ทาง ซึ่ง จะ ไป เมือง เชียง ขวาง นั้น
 เป็น ทาง ซอก ห้วย ขว เวทนิ์ คาร ยิง นึก อัน เขตแดน เมือง เชียง ขวาง
 คือ เขตแดน เมือง เง่ อาน ประเทศ เรา จำ จะต้อง มี หนังสือ ไป ถึง
 บั๊ญ เท่ คาท ผู้ รักษา เมือง เง่ อาน ให้ จัด คน ไป ทำ แผน ที่ เมือง เชียง ขวาง
 มา ตรวจ ดู จึง จะ รู้ หลง เข้า แล ออก แล้ว เรา จึง จะ ยก กองทัพ ไป ได้
 โดย สดวก ครั้น ปลุกษา เห็น พร้อม กัน ตั้ง นั้น แล้ว ก็ ถิ่น ชุม มหา อุปราช
 จึง มี หนังสือ ไป ถึง บั๊ญ เท่ คาท ผู้ รักษา เมือง เง่ อาน ฉบับ นั้น ใจ ความ ว่า
 ให้ บั๊ญ เท่ คาท ผู้ รักษา เมือง เง่ อาน จัด พนักงาน ไป ทำ แผน ที่ เมือง เชียง ขวาง
 มา ให้ ถิ่น ชุม มหา อุปราช

ฝ่าย บั๊ญ เท่ คาท ครั้น ได้ ทราบ ความ ใน หนังสือ ตั้ง นั้น แล้ว ก็ จัด ผู้ ที่
 ชำนาญ ในการ ดู ทาง ปลอม เป็น พ่อค้า ขึ้น ไป ทำ แผน ที่ ณ เมือง เชียง ขวาง
 ดาว พวน ได้ แล้ว ก็ นำเอา แผน ที่ ส่ง มา ให้แก่ ถิ่น ชุม มหา อุปราช ดู

ฝ่าย ถิ่น ชุม มหา อุปราช ครั้น ตรวจ ดู ใน แผน ที่ เมือง เชียง ขวาง แล้ว
 ถิ่น ชุม จึง ตั้ง ให้ บั๊ญ เท่ คาท เป็น แม่ทัพ วัน หู เพื่อ ถิ่น ชุม นำ คำ แห่ง
 ดาย คือ ได้ เหยียบ กอง เป็น ปลัดทัพ กับ นาย ทหาร ทั้งปวง ยก กองทัพ
 ไป รบ เมือง เชียง ขวาง บั๊ญ เท่ คาท จึง ยก กองทัพ ออก จาก เมือง
 ทั้ง ถึง ที่นั้น ร้อน แรม ไป ตาม ระยะ ทาง หลาย วัน ถึง เมือง เง่ อาน ก็ ตั้ง
 ค่าย พัก พด ทหาร อยู่ นอก เมือง บั๊ญ เท่ คาท จึง เกณฑ์ ทหาร เมือง เง่ อาน

เพิ่ม เต็ม อีก สอง พัน แล้ว จัด กอง ทักษิ เป็น สาม กอง ให้วัน หง เพือก
คุม ทหาร สาม พัน กอง หนึ่งใน ไป ทวง เขา ไบ้จิง ให้เหิงวียง ทุกคุม ทหาร
สามพัน ยก ไป ทวงเมืองแวน กอง หนึ่งใน คัว บัญเท่ ตาด ไป ทวงเมือง กามก้าต
กามโมน ทาง หนึ่งใน ครั้น ได้ ถูกสกัด ยก กอง ทักษิ ออก จาก เมืองเง่ อาน
แยก กัน ไป กอง ละ ทวง วัน หง เพือก กับเหิงวียง ทุกยก กอง ทักษิ ข้าม
แม่น้ำ โหม่ยาง แล้ว ก็ คุม ทหาร แยก ไป ทวงเมือง แวน กอง หนึ่งใน
วัน หง เพือก ก็ คุม ทหาร ไป ทวง ห่งเชียงคำไป ถึงเขา ไบ้จิง ต้องเข้าเขตแดน
เมืองเชียงขวาง ก็ ตั้งค่ายมั่น ณ ที่ปากช่อง เขาไบ้จิงแล้ว จัด กอง
สอดแนมเข้าไป ใน เมืองเชียงขวาง ทั้ง ชาวควว ว่า เตยอีเหิมกจะคิด
ต่อสู้ประการใด

ฝ่าย บัญเท่ ตาด ยก กอง ทักษิ ไป ทวงเมือง กามก้าต กามโมน ถึงเมือง
เหิงวียน เตยอีเหิมก แดน เมืองเชียงขวาง ก็ ตั้ง ค่าย มั่น ณ พัก พล ทหาร
คอย พัก กอง ทักษิ สอง กอง ยก เข้า พัวล้อม กัน แล้ว ก็ จะระดม เข้า รบ
คราว เตยอี ให้สู้เร้ว

ฝ่าย เตยอีเหิมก ซึ่งตั้งตัวอยู่ใน เมืองเชียงขวาง ครั้น แจ้ง ว่า กลัน ชุม
ตั้ง ให้ บัญเท่ ตาด เป็น แม่ ทักษิ ยก กอง ทักษิ มา ถึง ถ้ำ ทาง เตยอีเหิมก
จึงจัด ให้เหิงวียง เท่ เตยอี คุม ทหาร ดาวเต ข้างเข้า สัม ทบ กับ ทหาร ของ
เตยอีเหิมก ออก รักษา ด้าน ทาง ช่องแคบ มี ให้ กอง ทักษิ บัญเท่ ตาด
ต้องเข้า มา ได้

ฝ่าย วัน หง เพือก จึง มี หนังสือ ดัดจับ เข้า ไป ถึง เหิงวียง เท่ เตยอี นายทหาร
ของ เตยอีเหิมก ฉบับ หนังสือ ใจความว่า เตยอีเหิมก ขึ้น มาตั้ง ขง

เมือง ตูญ นเมือง เซียา ขวาง ก็จะทำสงคราม ซึ่งราชสมบัติ ก็ตั้งชุมนุม
มหาอุปราช จัดให้ข้าพเจ้า กับ บัญ เท้าตอกของ ท้าว มาปราบปราม กำจัด
เถยวีเหมิ๊ก ถ้าท่านเห็นว่า เมืองเซียงขวางนี้ ขัน ขัน มัน คงพอจะ

ต่อสู้แก่กองทัพหลวงได้ ก็ให้เร่งยกกองทัพ ออกมาต่อสู้กัน ให้ถึง
แพ้ตบชนะ ถ้าท่านเห็นว่า จะต่อสู้ ไม่ได้ ก็จงยอมสละสิทธิ์เสีย โดยที่
เบ็ดทางช่องแคบให้เรายกกองทัพเข้าไป โดยสะดวกแล้ว ตัวท่าน จึงจะ

พ้นอันตรายได้ ตัวท่าน กับ ข้าพเจ้า ก็เป็นเพื่อน ข้าราชการ มาด้วยกัน
แต่เดิม เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้า จึงต้องเดือด เดือด ให้ท่านทราบก่อน

ขอท่านจง ใจกว้างใจใหญ่ ให้ควรแก่การเกิด ครั้นเขียน หนังสือแล้ว
ก็เข้า พินิจ มอบให้ คน ไปนำ ไปให้หญิง เท่เถียว ณ ค่าย ของ เขา บั้ง

หญิง เท่เถียว ครั้น ได้ รับ หนังสือ ของ วัน หู เขื่อน แล้ว จึงมี
ตอบ ไปยัง วัน หู เพื่อดลบันดาล ให้ ความดี ข้าพเจ้าจะ ถอน กองทหาร

ซึ่งรักษา ค่าย ทาง ใน อันนี้ ไปที่อื่น ท่านอย่า มีความวิตกเลย ครั้นเขียน
แล้ว ก็เข้า พินิจ มอบ ให้ คน ของ วัน หู เพื่อกำหนด ให้ ลูกวัน หู เพื่อกำหนด ค่าย

ฝ่ายวัน หู เพื่อกำหนด ได้ แจ้ง ใน หนังสือตอบ ของ หญิง เท่เถียว แล้ว ก็
มีความยินดี จึงมี หนังสือ ไปบอก ท้าว บัญ เท้าตอกกับหญิง เท่เถียว ทุก

ทั้ง สอง กอง แล้ว ก็ยกเข้า เขาค่าย แคบได้ ทั้ง สาม กอง ถึง ชาน
เมืองเซียงขวาง ก็เข้าล้อมเมือง ไว้ทั้ง สี่ ด้าน

ฝ่ายเถยวีเหมิ๊ก ครั้นแจ้ง ว่า กองทัพ มา ล้อม ไว้ ตั้ง นั้น ก็ตกใจ
เถยวีเหมิ๊ก เห็น เหลือ กำลัง ที่ จะ ต่อสู้ ก็ชัก กระบี่ ออก จาก ผู้เขื่อน

คอ ค่าย เต็ม ทัน ที่

ฝ่ายเจ้าเมืองเชียงขวาง เห็นเดยวี่เหมิก คายตัวก็ ออก มา ช้อน
 น้มนม ยอม จำพวกดีด้อยๆ ให้ลาต ๆ จึงถามเจ้าเมืองเชียงขวาง ว่า
 เหตุใด ท่าน จึงเข้ากับเดยวี่เหมิก คิด ชรบดจะต่อสู้ เจ้า นาย กรุง
 เวียดนาม นั้น

เจ้าเมืองเชียงขวาง จึงตอบว่า เดยวี่เหมิก ยก กองทัพ มา ตั้ง อยู่ใน
 เมืองจำพเจ้า ๆ ไม่มีอำนาจ ซึ่งจะว่ากล่าว เดยวี่เหมิก ได้ ด้วย
 เดยวี่เหมิกก็ เป็น พระราชโอรส ของ พระเจ้า กรุง เวียดนาม จำพเจ้าต้องจำ
 ใจจำ อยู่ใน อำนาจ ของเดยวี่เหมิก ใช่ว่าจำพเจ้าจะ คิดชรบดต่อสู้
 พระเจ้า กรุง เวียดนาม ก็หาไม่

บ๊องเท่ ลาต ได้ฟัง เจ้าเมืองเชียงขวาง แก่ตัว ได้ตอบ ดังนั้น ก็เห็นจริง
 เชื้อถือ ถ้อยคำ เจ้าเมืองเชียงขวาง ทุกประการ บ๊องเท่ ลาตก็เลิกทัพ
 กลับ มา ยัง กรุง เวียดนาม แล้วแจ้ง ข้าราชการ ให้ ถิ่น ชุม พังทุก ประการ
 ถิ่น ชุม ครั้นเห็น บ๊องเท่ ลาต มี ไร่อ้อย ชำระ แก่ เดยวี่เหมิก กลับ มา เต่า
 ให้ฟัง ดังนั้น ก็มีความ ยินดียิ่งนัก จึงรางวัลผ้าผืนแพร พรพรรณเงิน
 ทองแก่บ๊องเท่ ลาตแม่ทัพ และนาย ทหาร ทั้งปวง เปนอัน มาก

ครั้น ชุม มา ถิ่น ชุม เห็น เดยวี่ อี ห้าย คือ พระราชโอรส ของ พระเจ้า
 เดยเขียน ทรงว่างได้ เปน ผู้มีสติ ปัญญาเฉียบแหลม ยิ่งกว่า พระญาติ ทั้ง ปวง
 ถิ่น ชุม มหา อุปราช มีความ เกียดชิดยิ่งนัก จึงคิด ขุนาย จะกล่าว
 เดยวี่ อี ห้าย ถิ่น ชุม พาต หา เหตุ เดยวี่ อี ห้าย เปน ผู้รักนาง สนม
 แห่ง พระเจ้า เดยเขียน ทรงว่างได้ ถิ่น ชุม จึงพูด แก่ พระเจ้า เดยเขียน ทรงว่างได้ ๆ
 ยัง ไม่ทันจะ ได้ ชำระ ว่า กล่าว ประการ ใด ถิ่น ชุม ให้นาย ทหาร
 กลับ มา เดยวี่ อี ห้าย

ใน ใสมย กาด ครั้งนั้น พวกแซ่ก๊ฉิ่น เปน ตั้ครุ ราช สัมบัคิ แผ่นดิน เต
 กระทบกริช วังเต ต้อง อยู่ ใน อำนาจ ของ พวก แซ่ ก๊ฉิ่น มา หลาย พระองค์
 เพราะ ฉนั้น วังแซ่ เหงวียง ซึ่ง ตั้ง ตัว เปน กระทบกริช ขึ้น อีก ส่วน หนึ่ง ณ เมือง
 ถุ่น ว่า คือ เมือง เว้ ใน ทุก วัน นี้ มี ใจ เจ็บแค้น กระตัญญู ต่อ แผ่นดิน
 คิด จะ ทำ ฆัต พวก แซ่ ก๊ฉิ่น แต่ บำรุง กระทบกริช วังเต จึง ได้ ยก กอง
 ท้าบ ลง ไป รวม เปน หลาย ครั้ง

แต่ คำ กวดง พวก นักปราชญ์ คิด เห็น ว่า เหมือน เช่น แผ่นดิน จีน ที่ แยก
 ออก เปน สาม ก๊ก ครั้งนั้น ผู้ใด ที่ ตั้ง ใจ หมาย จะ ตั้ง ตัว เปน กระทบกริช
 ก็ อ้าง ว่า ผู้นั้น คิด จะ บำรุง พระเจ้า เขียน เต้ ทั้ง ถิ่น ฉนั้น ใด ใน ประเทศ ญวน
 ครั้ง นั้น ก็ เหมือน กัน กับ ครั้ง แผ่นดิน สาม ก๊ก

ว่า ด้วย วังแซ่ เหงวียง ประถมวัง ของ องค์ เขียน เต้

ประถมวัง ของ องค์ เขียน เต้ นับ ตั้ง แซ่ เหงวียง ด้วย พระเจ้า แผ่นดิน
 วังเต ได้ ทรง ให้ เปน ว่า หอจ มณฑล เมือง ถุ่น ว่า แล้ว ได้ ไป ตั้ง เมือง
 ขาม แด เขมร แต่ อาณาเขต ออกไป ได้ หลาย พัน ตี ครั้ง นั้น แซ่ เหงวียง
 มีความ ชอบ ต่อ แผ่นดิน เปน อัน มาก พระเจ้า แผ่นดิน เต้ จึง ทรง เลื่อน ยศ
 ให้ เปน ที่ ตำแหน่ง เจ้า เมือง ถุ่น ว่า ที่ เรียก กัน ว่า เมือง เว้ ใน
 ประจุบันนี้ เหงวียง จึง ยก ตัว เปน เจ้า แผ่นดิน เปน ประถม วัง กระทบกริช
 วังแซ่ เหงวียง ขนาน พระนาม ยี่ห่อ ว่า พระเจ้า ทั่วย ไต้ กาว ว้าง เต้
 ตั้ง ตัว เปน กระทบกริช ปก ครอง หัว เมือง มณฑล ฝ่าย ทิศ ไต้ นับ ตั้ง แก่
 เมือง โป่ จิน โจ้ว ๓ ใน เขา วัน เซิง เข้า มา คือ เมือง กว่าง บั๊น ๓ เมือง
 กว่าง ศรี ๓ เมือง ถุ่น ว่า ๓ เมือง กว่าง นาม ๓ เมือง ภู่ ฮาน ๓ เมือง กวี่ ญูริง ๓

เมืองกว๋างเหยี่ยว ๓ เมืองคันว่า ๓ เมืองบันว่า ๓ เมืองบันคั้น ๓ เมือง
เมี่ยงว่า ๓ เมืองยาเกิน ไชงฮอน ๓ เมืองหวินถ้อง ๓ เมืองตันเตื่อง ๓
เมืองฮาง ยาง ๓ เมืองฮ่าเตียง ๓ รวม ๓๗ หัวเมือง น้อย ใน ความ
ปกครอง ของ รัชสมัย วงษ์ แซ่เหงวี้ยง ทั้งสิ้น

พระเจ้าเหงวี้ยง ท้ายโต กว๋างเตี ตั้ง ตัวเป็น รัชสมัย ต่อ วงษ์
ตระกูล ลง มา คือ พระเจ้าเฮี้ยว จัง กว๋างเตี ๓ พระเจ้าเฮี้ยว เจียว กว๋างเตี ๓
พระเจ้าเฮี้ยว ตง กว๋างเตี ๓ พระเจ้าเฮี้ยว หวอ กว๋างเตี ๓ พระเจ้าเฮี้ยว เทย
ตง กว๋างเตี ๓ รวม ๘ พระองค์ นับเป็น ปีได้ ๒๐๐ ปีเศษ รัชสมัย วงษ์
แซ่เหงวี้ยง มีไพร่ พล ทหาร ทลายสืบ หมัน พวก แซ่กั้น ซึ่ง เป็น
มหาอุปราช สัตบุรุษ แผ่นดิน อยู่ข้าง ฝ่าย พระเจ้าแผ่นดิน วงษ์ แซ่เตย เมือง
ทั้งต้อง ทน ฝ่ายทิศเหนือ มีความ กว้าง เกรง อำนาจ พระเจ้าแผ่นดิน วงษ์
แซ่เหงวี้ยง เป็น อัน มาก

พระเจ้าเฮี้ยว หวอเตี มี พระราชบุตร ที่ ๒ คือ พระเจ้าเฮี้ยว ตาง กว๋างเตี
พระราชโอรส ที่ ๔ คือ ท้าย คือ เทียว ๗ อยู่ในยศ มีนาม ยี่ หื้อว่า
เทวียนเจื่อง พระราชโอรส ที่ ๑๐ ของ พระเจ้าเฮี้ยว หวอ กว๋างเตี คือ พระเจ้า
เฮี้ยว เทย กว๋างเตี พระราชโอรส ที่ ๑๑ คือ ตงเท็ก ทั้ง ๗ อยู่ในยศ มี ยี่ หื้อว่า
ทุกเจื่อง เกอ กุ่น ถึง มาภายหลัง เลื่อน ยศ ขึ้น มี ยี่ หื้อว่า เพือก ต้อง ลง
ท้าย คือ เทียว มี พระราชบุตร องค์ หนึ่ง มี นาม ว่า เสรื่อง ๗ อยู่ใน ตำแหน่ง ยศ
ว่า เต็งจิ้น เจื่อง

พระเจ้าเฮี้ยว ตาง กว๋างเตี มี วัง ไหว้ มี นาม ว่า นางเหงวี้ยง ถี่ ตาง กว๋าง ไหว้
มี พระราชบุตร ทลาย องค์ นับแต่ องค์ เทียน ลือ นั้น เป็น พระราชบุตร
ที่ สาม องค์ เทียน ลือ เกิด ใน ปีมะเมีย ใน รัชกาล พระเจ้า เต เฮี้ยว ตง กว๋างเตี

เป็น ปี ที่ ๒๓

ตรงกับ รัชกาล ของ พระเจ้าเจียน หลง ย่าง เตี กรุง จีน เปน

ที่ ๒๐๑ ตรง กับ จุลศักราช ๑๓๒๔ องค์ เจียน หลง มี พระนาม ๓ พระนาม

คือ เหวว ยิง เพ็ชก เหวียน ๑ เหวว ยิง เพ็ชก มังค ๑ เหวว ยิง เพ็ชก ยัน ๑

พระเจ้าเฮี้ยว คาง ว่าง เตี

เสวย ราช สัมบัติ มา ถึง บัระกา ตรง กับ จักร

จุลศักราช ๑๓๒๗ ก็ สิ้น พระชนม์ ขณะนั้น องค์ เจียน หลง พระชนม์ ได้ ๔ ปี

พระอนุชา แห่ง พระเจ้าเฮี้ยว คาง ว่าง เตี ได้ ครอง ราช สัมบัติ ทรง พระนาม

นี้ หือ ว่า พระเจ้าเฮี้ยว เหยง คาง ว่าง เตี ๗ เห็น องค์ เจียน หลง รัช เติ

ปัญญาเฉียบแหลม เจ้า เรือน หนังสือ รู้ ถัก ขึง ผัก หัก เพลง ฮา วุทธ ก็ แกล้ง คง

ว่อง ใจ ซำนิ ซำนาญ พระเจ้าเฮี้ยว เหยง คาง ว่าง เตี มี พระโอรส วิก ไกร องค์

เจียน หลง พระราช นักรบ ยัง นึก จึง เลี้ยง องค์ เจียน หลง ไว้ ใน พระราช วัง ด้วย

ที่ เมือง กว๋ญูวึง มี ชาย ล่าม คน พันธึง มี พี่ ที่ หนึ่ง แซ่ เหวว ยิง ชื่อ หยู ราก

ผู้น้อง ที่ สอง ชื่อ เหวว ยิง เหวี ผู้น้อง ที่ สาม ชื่อ เหวว ยิง หลือ ทั้ง สาม คน พันธึง

เปน บุตร ตระกูล พ่อ คำ ซาย พง ครั้น อยู่ มา วัน หนึ่ง เหวว ยิง หยู ราก หาม

พง ไป ซาย ครั้น เวลา บ่าย จะ กลับ บ้าน ถึง ตำบล เขา แห่ง หนึ่ง

เหว ยิง หยู ราก จึง แอบ เข้า ไป ใน เพิง ผา หนึ่ง พัก ร้อน อยู่ เห็น จีน ผู้น้อง

ชื่อ มิ ได้ ปราบกฎ เปน จีน แต้ ลู ของ ขุน ที่ จะ มั่ง ศพ จีน ผู้นั้น เขา ไม่ ว่า

วัด เปน ล่าม เปน โสภณ แล้ว ก็ เขา ไม่ บั๊ก ทนง ใจ เปน ที่ สักเกต ด้วย

จีน แต้ ผู้นั้น ได้ พิจารณา ดู ไซ้ ภูมิ ที่ เขา ขึ้น นั้น เห็น เขา ใน คำหับ

คำรา ว่า ถ้า ผู้ใด ได้ เขา ศพ มิ ตา มารดา มา ผั่ง คง ใจ ณ ที่ ขึ้น นั้น แล้ว

บุตร แถ่น ตา อยู่ ภาย หลัง จะมี ความ สุข สวัสดิ์ สักถาวร มั่ง มี บริบูรณ์ ไป ด้วย

โลก ทรัพย์ สัมบัติ จน ถึง ที่ สัก บาง ที่ จะ ได้ เปน พระเจ้า แผ่นดิน จีน จีน แต้

นั้นก็ กะหมาย ไว้ แล้ว จึง กลับ ไป เมือง ขึ้น จะ ขุด เอา ศพ บิดา มารดา มาฝัง
เมื่อ ขึ้น ขึ้น แด่ ทุ ไชย ภูมิ ฮวง ชัย อยู่ นั้น หวัง ใจ เดียว ว่า ไม่มี ผู้ ไต ซึ่ง จะ
ต้อง รู้ ต้อง เห็น

แต่ ใน ขณะ นั้น เหววียง ญวน ราก นั้น ชอบ อยู่ ใน เพลิง ฟ้า ก็ พัง เข้า ใจ ว่า
ที่ นั้น เป็น ไชย ภูมิ ที่ ที่ สุด ขึ้น ขึ้น แด่ จึง ได้ กระ แทะ บัก ไม่ ไว้ เป็น ที่ หมาย
ทั้ง นั้น เหววียง ญวน ราก กลับ มา บ้าน แล้ว จึง แจ้ง ความ แก่ น้อง ชาย ทั้ง ๒ คน
พร้อม ใจ กัน ขุด เอา ศพ ของ บิดา มารดา ไป ฝัง ลง ใน ที่ นั้น

ฝ่าย ขึ้น ขึ้น แด่ กลับ ไป ถึง เมือง ขึ้น จึง ขุด ศพ บิดา มารดา มา ยัง เมือง
ก็ ญวน จึง ไป ฝัง ใน เนื้อ ที่ อัน คน ทั่ว หมาย ไว้ นั้น ครั้น แด่ เห็น มี ศพ
ฝัง ลง ใน ที่ หมาย ไว้ นั้น แด่ ขึ้น ขึ้น แด่ มีความ โทมนัส น้อย ใจ ยิ่ง นัก
จึง ไป หา ทุ ไชย ภูมิ อีก ต่อ ไป ก็ ไม่ ได้ ตี พร้อม เหมือน อย่าง ที่ ตู ไว้ ก่อน นั้น

ฝ่าย เหววียง ญวน ราก เหววียง แหว่ เหววียง หล่อ ทั้ง สาม คน พี่ น้อง ตั้งแต่
ย้าย ศพ บิดา มารดา ไป ฝัง ณ ที่ นั้น แล้ว ทั้ง สาม คน พี่ น้อง ก็ คำ รวย มี
ความ เจริญ มี เงิน ทอง บ่า ไพร ไร ไร นา โค ธรรมดา เป็น อัน มาก ทั้ง สาม คน
พี่น้อง เป็น ผู้ มี เงิน ทอง มาก ราษฎร ชาว เมือง กว๋ ญวน มี ความ นับ ถ้อ
ยำเกรง เป็น อัน มาก ทั้ง ๓ คน พี่ น้อง ย่อม สืบ มา คบ หา แก่ ผู้ ที่ มี ชาติ
บัญญัติ แด่ มี มือ เก่ง ยกล้อม ชัก ชวน ผู้ ชำนาญ เพลง ฮาดูร เดียง ไว้ เป็น
อัน มาก

ยังมี ว่า ถึง ผู้ วิชา คน ทั้ง จำ คัด ภาวนา บวช เป็น เพศ ศาสนา
สำนัก ที่ อยู่ ณ เขา ถ้าย ถือ เจริญ แด่ง เมือง กว๋ ญวน เป็น อาาริย

รู้โดยลัทธิ ถูกข่ม ถูกขังต่าง แต่ ข้าราชการ ใน คำหรับ พิไชยสงคราม ยิ่งนัก
ราษฎร ชาว เมือง กวีญวี่ง มี ความ ยำเกรง นับถือ ว่า เคื่องผู้วิเศษ
แปล อัน มาก

อยู่ มา วัน หนึ่ง เหววียง ญวนราก คิด จะใคร่ ได้แผ่นดิน มณฑลเมือง
ถุ่น ว่า คือเมืองเว้ เหววียง ญวนราก จึง ปฤกษา พี่น้อง กัน ๓ คน ว่า ความ
โลก ของ มนุษย์ บุคคล ใน ทุก วัน นี้ หา ก็น เคื่อง ชีวีตร ถ้า ได้ คำสั่ง หนึ่ง
แล้ว ก็ อยาก จะได้ ถึง ซึ่ง หนึ่ง ค่อ ขึ้น ไป อีก ถ้า ได้ ซึ่ง หนึ่ง แล้ว ก็ อยาก จะ
ใคร่ ได้ ให้ถึง ร้อย ซึ่ง พัน ซึ่ง ค่อ ขึ้น ไป อีก ไม่ อิ่ม ไม่ เต็ม ไม่ พอ
ถ้า ได้ แปล เจ้าแผ่นดิน แล้ว จึง จะแปล ที่ พอใจ (แต่ ความจริง ของ บรรดา
นั้น ถึง ได้ แปล กระษักรัย แล้ว ก็ อยาก จะ แปล ยอด กระษักรัย หรือ บรรจากร
ค่อ ๆ ขึ้น ไปอีก เพื่อ จะได้ ไชยชนะ ตลอด ทั้ง โลกย์ด้วย) เรา ทุก
วันนี้ ก็มีเงิน ทอง เข้า ปลา อาหาร ข้าว น้ำ หนึ่ง ก็ได้ หอขาย ร้อย เกวียน ผู้มี
ฝีมือ แล สติ ปัญญา ก็มี มา แล ไร้วเรา ๆ ก็ได้ รวย เคื่อง ใจ แปล อัน มาก เรา
เห็นว่า จะ จึง เขา แผ่นดิน ใน เวชานนี้ ก็ ต้อง จะ ได้ แก่ เรา แปล

เหววียง เหวว ได้ พัง เหววียง ญวนราก ผู้พี่ ปฤกษา ดังนั้น ก็ เห็น ชอบ ด้วย
จึง พูด ว่า ผู้ที่ จะ คิด ตั้ง ตัว แปล ไหญ่ แต่ ครั้ง โบราณ นั้น ท่าน ต้อง
แสวง หา ผู้ที่มี สติ ปัญญา รู้ถูกข่ม แล ถูกขังต่าง แปล กุญ ชื่อ ที่ ปฤกษา
แปล ที่ หนึ่ง แล หา ผู้ ข้าราชการ ใน คำหรับ พิไชยสงคราม แปล แม่ทัพ แปล ที่ ๒
แล แสวง หา ผู้มี คำสั่ง แล มี ฝีมือ แปล ทหาร เอก แปล ที่ ๓ แล รวบรวม สละ
สรรพ เคื่อง ลำตรา อุธ แปล ที่ ๔ แล สละมั่ง สละเบี่ยง อาหาร แปล ที่ ๕ แล
หา ไชย ภุมิ ที่ ตั้ง มั่น แปล ที่ ๖ แล กระทำ ตามรรค ความ พร้อมเพรียง

เป็นที่ ๗ จึงจะสามารถตั้งตัวได้ ข้าพเจ้าเห็น ว่า เจ้าเมืองผู้วิเศษ
ผู้หนึ่ง จำ คัด ภานา บวช เปน คาค บัด เปน ผู้ชำนาญ ทั้ง ฤกษ์ บน แล ฤกษ์
ล่าง ทั้ง ขำนาญ ใน การ ทำหรับ พิไชย สงคราม ผ่าน ทหาร ด้วย ถ้า เรา ได้
ท่าน ผู้นี้ มา แล้ว จึง จะคิด การ ใหญ่ ให้ สำเร็จ ตลอด ไป ได้

เหงวี้ยง หลุยราก ได้ พง เหงวี้ยง เหว่ ผู้น้อง ชี เจง ตั้ง นั้น ก็ เห็น ชอบ ด้วย
จึง จัก หา สิ่ง ของ เสรี แล้ว ก็ ขวณ เหงวี้ยง เหว่ ผู้น้อง ไป หา ว่า เจ้าเมือง ผู้วิเศษ
ซึ่ง ท่านนี้ อยู่ ณ เขา

ฝ่าย ว่า เจ้าเมืองผู้วิเศษ ครั้น เห็น เหงวี้ยง หลุยราก กับ เหงวี้ยง เหว่ มา หา
ก็ ประยักทาน ค้อน รม เปน ชัน คี แล้ว จึง ถาม ว่า ท่าน ทั้ง สอง มา หา
ข้าพเจ้าทำไม ด้วย ท่าน มีกิจ ขระประการใด หรือ

เหงวี้ยง เหว่ ได้ พง ว่า เจ้าเมือง ท่าน ทั้ง สอง จึง ยกมือ ชัน คำนับ แล้ว บอก ว่า
ทุกวันนี้ พวก แซ่ ฮัด มี อำนาจ มาก ขึ้น ข้าพเจ้า แผ่นดิน เต เปน ศัตรู
ราช สมบัติ บรรดาหัวเมือง ใหญ่ น้อย หัว พระ ราช อาณาเขต ก็ เกิด โจร
ผู้ร้าย ปล้น สะตมภ์ เบียดเบียน ซึ่ง กัน แล กัน ผู้ ที่ คง เปน กัก เปน เหล่า ชัน
ก็ เปน ชัน มาก ฝ่าย เมือง ถิ่น ว่า วงษ์ แซ่ เหงวี้ยง ก็ ตั้ง ตัว ขึ้น เปน เจ้า แผ่นดิน
อีก กัก หนึ่ง โลกย์ ชัน เดียว จะมี ดวง พระอาทิตย์ ถึง ถึง ดวง นั้น
ก็ ย่อม จะ มีความ ร้อน เปน ชัน มาก ข้าพเจ้า พี่น้อง ตาม คน ด้วย กัน
คิด จะ ใคร่ ทำ จัด วงษ์ แซ่ เหงวี้ยง ซึ่ง ตั้ง ตัว เปน เจ้า แผ่นดิน กับ พวก แซ่
คลัน เสีย ให้ราบคาบ จะได้ บำรุง พระเจ้า แผ่นดิน เต ให้ ราษฎร อยู่ ใน ศิริ
ราช สมบัติ เพราะ เหตุนี้ ข้าพเจ้า จึง ขอร้อง มา คำ นั้น ท่าน ทวง โจร
เชิญ ท่าน ไป เปน ฤๅษี ชื่อ ที่ ปฤกษา แล เปน แม่ กัก ช่วย คิด การ บำรุง บำรุง

ยุฯ เห็น ให้ราษฎร อยู่เย็น เป็นสุข แต่ยัง ไม่แจ้งใน หน้า ใจ ท่าน ว่า จะ เห็น ด้วย ข้าพเจ้า หรือ ไม่

ว่า เกือบ ได้ พัง เหวว ยิ่ง เหว่ กับ เหวว ยิ่ง ญวน ราก มา เขียว จะ ให้ ไป เบน ที่ ปฏุกษา แม่ ทัพ ปราบ ปราบ ไกร ผู้ ร้าย แด บ้าน เมือง ทั้ง นั้น จึง ตอบ ว่า ข้าพเจ้า จะ ช่วย ท่าน ทำ การ ตาม ชาติ ปณญา ให้ คด ดอ ดไป ก็ ได้ ด้วย เหตุ ว่า ใน ทุก วัน นี้ ชาติ แล่น ดิน เด จวน จะ เลื่อน สุนดู อยู่ แล้ว แต่ ชาติ ของ วงษ์ แซ่ เหวว ยิ่ง นั้น ยัง หา เลื่อน สุนดู ไม่ นาน ไป เมื่อ หน้า คง จะ รวบ รวม เป็น เอก ราช ได้ เป็น ถึก เทียว แต่ ใน เวลา นี้ ชาติ ของ ท่าน กำลัง จะ ขึ้น เบน อัน มาก แต่ ถ้า ได้ แล่น ดิน แล้ว ท่าน ได้ เป็น กระษัตริย์ ก็ แต่ ใน ส่วน ตัว ท่าน เท่านั้น สืบ ไป ใน ชั้น บุตร แด หลาน ของ ท่าน แล้ว ข้าพเจ้า เห็น ว่า จะ ไม่ ตั้ง ตัว คด ดอ ดไป ได้ ถึง ไหน ซึ่ง ข้าพเจ้า จะ ไป ช่วย ท่าน คราว นี้ ก็ โดย เห็น ว่า ตัว ท่าน คง จะ มี วิชา ศนา ก็ ต้อง ช่วย ทะนุ บำรุง ท่าน ไป ไสมย หนึ่ง เท่านั้น

เหงวี้ยง ญวน ราก เห็น ว่า เกือบ ยอม สัมภรค จะ ช่วย คิด อำน สัม ตั้ง ความ ประสงค์ ก็ มีความ ยินดี เป็น อัน มาก เขา สิ่ง ของ ที่ จัด ไป ให้ แก่ ว่า เกือบ แล้ว ก็ ลา กลับ บ้าน จึง ตั้ง เกด ยถ กัด ยม ได้ ไพร พด ทหาร สาม พัน แด สร้าง เครื่อง สาคราวุธ พร้อม ด้วย กระสุน ดินดำ ไป ชุ่ม ไว้ ใน บ่า แล้ว ก็ เขียว ว่า เกือบ ผู้ วิเศษ มา เบน ญวน ชื่อ แม่ ทัพ คราว นี้ ได้ ถูก ยถ กัด พด ทหาร มา เข้า เมือง กวี่ เญวริง จับ ผู้ รักษา เมือง ข้า เสีย แล้ว ก็ เข้า ตั้ง อยู่ ใน เมือง กวี่ เญวริง เป็น ปกคิ

เหงวี้ยง ญวน ราก จึง ให้ ว่า เกือบ เป็น แม่ ทัพ เหงวี้ยง เหว่ เป็น ปลัด ทัพ

เหงวี้ยง หล่อ เปน ยกกรมบัตร กองคุม ตั้งบั้งอาหาร แด เครื่อง สรรพสาคราฐ
ทั้ง ปวง แด แต่ง ตั้ง นาย ทหาร ทั้ง ปวง ซึ่ง เปน พวก พ้อง เปน หลายน คน

ยก กอง ทัพ ไป ตี ไ้ เมือง ภู อาน แล้ว ก็ ตั้ง ค่าย มั่น คง เปน สาม ค่าย ๆ

ที่ ๑ เหงวี้ยง ญวนราก กับ ว่า เมือง ผู้วิเศษ ค่าย ที่ ๒ เหงวี้ยง เหว่

ค่าย ที่ ๓ เหงวี้ยง หล่อ จึง ใช้ ชน ยี่ ห้า ว่า ไ้ เชิง

ครั้ง นั้น พวก ไ้ เชิง คิด ฆบด ไ้ เมือง กวีญูริง เมือง ภู อาน ใน บั้งเสง
ตรง กัน กับ จตุศักราช ๗๕๓

ยังมี ชุน นาง ผู้หนึ่ง ชื่อ เครื่อง เพือก มาน เปน ผู้รักษาเมือง กวาง นาม
เครื่อง เพือก มาน มี อำนาจ ยิ่ง นัก จะ ทำ การ ถึง ไ้ ก็ ย่อม ทำ ตาม พละการ
ตนเอง หา ไ้ เกรง กลัว พระเจ้า แผ่นดิน ของ ชน แซ่ เต ไม่ ก็ สัก พ้น นั้น ฐ ไป
ถึง กถัน ชุม มหา อุปราช ณ เมือง ทั้ง สอง หัน กถัน ชุม คิด จะ ไ้ ยก กอง
ทัพ มา รบ เมือง เหว่ จึง มี หนังสือ ถิ่น ไป ถึง เครื่อง เพือก มาน เปน คำ

ยก ยศ เครื่อง เพือก มาน ว่า เปน ญวนิ แก่ กถัน ชุม ขอ ให้ เครื่อง เพือก มาน
ช่วย เปน ชุระ ไ้ คัด ฝ่าย ใน แล้ว กถัน ชุม จะ ยก กอง ทัพ ไป รบ เมือง เหว่
กำจัด กระจ่าง วัชร์ แซ่ เหงวี้ยง เลี้ย

ฝ่าย เครื่อง เพือก มาน ไ้ รับ หนังสือ ของ กถัน ชุม ทราบ ความ แล้ว ก็
ก็ คิด จะ ตั้ง แรง เมือง อยู่ ที่ เมือง กวาง นาม แต่ ชุน นาง กรมการ ใน
เมือง กวาง นาม มีความเกลียดชัง เครื่อง เพือก มาน ไม่มี ผู้ ไ้ จะ เข้า
ทัก

เพราะ ฉนั้น กรมการ จึง มี โใบ บอก เข้า มา ทราบ ทูล พระเจ้า
เลี้ยว เหว่ คง ว่า งัด ว่า เครื่อง เพือก มาน คิด ฆบด จะ อาณา กถัน ชุม
เป้น ไ้ คัด เหงวี้ยง ญวนราก เหงวี้ยง เหว่ เหงวี้ยง หล่อ คิด ฆบด เขา เมือง

กวีญวริง กับเมือง กู๋ ช้วน ตั้ง ค่าย ถึง สาม ค่าย

พระเจ้าเจียวเหี้ยม ค้าง เตี ครั้น ได้ ทรง ทราบ ใน โย บอก ของ กรมการ
ตั้ง นั้น ก็ ตก พระทัย จึง รับสั่ง ให้ ขุนนาง นายทหาร ยก กอง ทัพ ไป
เมือง กว่าง นาม ถ้าจับ ตัว เสร็จ เพื่อก ได้ ให้ ฆ่า เสีย แล้ว จึง จะ ให้
ยก ไปเมือง กวีญวริง กำจัด พวก ได้ เจริญ

ฝ่าย เสร็จ เพื่อก มา ณ ครั้น รัช คิว ว่า ซึ่ง คิด ขบถ แวง เมือง นั้น เห็น
ไม่ตลอด เสร็จ เพื่อก มา ณ จึง ขุน ทหาร นั้น หนี ไป ตั้ง อยู่ เมือง เซียง ขวาง
ฝ่าย นายทหาร ที่ พระเจ้าเจียวเหี้ยม ค้าง เตี ให้ ยก ไป จับ ตัว
เสร็จ เพื่อก มา ณ ครั้น รัช คิว เสร็จ เพื่อก มา ณ หนี ไป แล้ว ก็ ยก กอง ทัพ
เสีย ไป ตั้ง มั่น ค่าย แล้ว พวก ได้ หนี หนี ใน มารด

ฝ่าย พระเจ้าเจียวเหี้ยม ค้าง เตี ครั้น ได้ ทรง ทราบ ใน โย บอก ว่า ตั้ง ทั้น คือ เมือง ย่า โน้ย
ทุก วัน นี้ พระองค์ หนี ใน ราช ฐาน นาม ยี่ ห้อ ยี่ ห้อ หั้น ว่า
พระเจ้าเจียวเหี้ยม ค้าง เตี มีความ เจริญ กตัญ กตัญ ขุน มหาอุปราช ยี่ นึก
อยู่ มา ณ หั้น กตัญ ขุน จึง จัด ให้ วัน หง เพื่อก ขุน นาง นายทหาร คำแห่ง
ค่าย คือ ได้ เหยียบ กระบี่ แม่ทัพ ยก กอง ทัพ ไป รบ เมือง กู๋ ว่า

วัน หง เพื่อก จึง ว่า บัดนี้ เสร็จ เพื่อก มา ณ หนี พวก แซ่ เหงวียง หนี ไป
อยู่ ณ เมือง เซียง ขวาง ถ้าแจ้ง ว่า ข้าพเจ้า ยก ไป ตี เมือง กู๋ ว่า แล้ว
เสร็จ เพื่อก มา ณ จะ ยก กอง ทัพ มา จาก เมือง เซียง ขวาง จะ มา ปัตน เมือง
ทั้ง ตั้ง ทั้น ท่าน อยู่ ข้าง หลัง ก็ จะ ได้ ความ เด็ด ค้อน ข้าพเจ้า จะ ยก
กอง ทัพ ไป ปราบ ปราบ เสร็จ เพื่อก มา ณ ณ เมือง เซียง ขวาง เสีย ก่อน แล้ว
จึง จะ ยก กอง ทัพ ไป รบ เมือง กู๋ ว่า ต่อ ภายหลัง

กัณฐก ได้ พัง คัง นั้น ก็ เห็น ชอบ ด้วย วัน หนึ่ง เพื่อกจึ่ง ยก กองทัพ
ออกจาก เมือง ทั้ง สอง ทัน ข้าม ถ้ำ แม่น้ำ บิน ถิ่น ยาง ร้อน แรม มา
หลาย วัน ถึง พะ เซียง คำ แขวง เมือง เซียง ขวาง ก็ ตั้ง ค่าย มั่น คง ไว้

ฝ่าย เจ้าเมืองเซียง ขวาง ครั้น แจ้ง ว่า กองทัพ กรุงเวียต นาม ยก มา จึง
ประชุม ท้าวเพี้ย อุปฮาด ราช วงษ์ ขุน นาง มา ปรึกษา ว่า เต็ม เต ยี่ เหลือก
ซึ่ง เปน เชื้อ วงษ์ ของ พระเจ้าแผ่นดิน เด คุณ ทหาร มา ตั้ง อยู่ ใน เมือง เรา
แล้ว มี กองทัพ ยก มารบ กระทำให้ เรา ได้ ความเดือดร้อน มา ครั้น
เครื่อง เพื่อก มา น ยก กองทัพ มา ตั้ง อยู่ เมือง เรา อีก จำ เรา จะ คง ลึก
อุปราช จับ ตัว เครื่อง เพื่อก มา น ส่ง ไป ได้ กองทัพ ซึ่ง ยก มา นั้น เมือง เรา
จึง จะ พ้น โภย ครั้น ปรึกษา กัน ตกลง มั่น มั่น แล้ว เจ้าเมือง เซียง ขวาง
จึง จัด โตะ แด่ ตูรา เจริญ เครื่อง เพื่อก มา น มา ถิ่น โตะ เจ้าเมือง เซียง ขวาง
เห็น ได้ ที่ จึง ให้ ทหาร จับ ตัว เครื่อง เพื่อก มา น คุณ ออก ไป ส่ง ให้ แก่ กองทัพ
ซึ่ง ตั้ง อยู่ ณ ที่ เซียง คำ

ฝ่าย วัน หนึ่ง เพื่อก ครั้น ได้ ตัว เครื่อง เพื่อก มา น แล้ว ก็ เลิกทัพ กลับ มา ยี่
เมือง ทั้ง สอง ทัน แจ้ง ขั้ ราชการ ให้ กัณฐก มหา อุปราช พัง ทุก
ประการ แล้ว จึง พุด ว่า เมือง เซียง ได้ ยัง มี พวก ขบถ อีก หลาย พวก
จะต้อง ยก กองทัพ ไปปราบ ปราบ เสีย ให้ ราบ คาบ ขยำ ให้ มี เลี่ยน ทนวม
แผ่นดิน ได้ ต่อ ไป

กัณฐก ได้ พัง วัน หนึ่ง เพื่อก ว่า คัง นั้น จึง ว่า ขำ คัก เหล่า นั้น เปน แต่
เด็ก น้อย อัน เมือง ถิ่น ว่า นั้น พวก แซ่เหงวี้ยง ตั้ง ตัว เปน เจ้าแผ่นดิน ขึ้น
เกือบ ๒๐๐ ปี มา แล้ว แต่ ก่อน ยก กองทัพ มา ทำ สงคราม แก่ เจ้า นาย เรา

ขมิ้นเขียว กัน อยู่ถึง ๒ ปี แล้ว ก็เลิกขย้ากัน ไป มาครั้งนั้นเมือง

กวีญูริง เปน ขบถ ต่อเจ้า เมือง ถิ่น ว่า เจดานั้น เรา เห็น ได้ โอกาส อัน ที่

ซึ่ง จะ ตี เขา เมือง ถิ่น ว่า ได้ ถ้า จัด พวก แซ่เหงวียง เสีย ให้สิ้นเชิง ใน

ครั้ง นั้น ครั้น ปลูกษา กัน ตก ลง ดัง นั้น แล้ว วัน หง เพื่อ แหม่ทัพ ที่ จัด

เสบียง อาหาร พร้อม ด้วย กระสุน ดิน คำ สรรพ ธาตุราวุธ เครื่อง ยุทโธปกรณ์ การ

ทั้ง ปวง เสร็จ แล้ว ครั้น ณ วัน เดือน ๘ ปี มะเมีย ตรง กับ จตุศักราช ๒๓๓๖

ก็ ยก กอง ทัพ ออก จาก เมือง ทั้ง สอง ทิศ เดิน ทัพ ร้อน แรม มา หลาย วัน

ล่วง เข้า เขตแดน เมือง ไบ่จั้น โจว ซึ่ง ชัน แก่ เมือง ถิ่น ว่า ก็ ตั้ง ค่าย มั่น คง ไว้

ฝ่าย กอง ทัพ เวร ต้าน จึง ไป พัง ความ แก่ เหนาม ตี เมือง ถิ่น ว่า ๆ จึง

นำ ความ ขึ้น กราบ ทูล พระเจ้า ไบ่จั้น เห็น คง ว่าง ได้ ๆ ทรง ทราบ ทุก ประการ

แล้ว ก็ ตก พระทัย จึง ทรง ปรึกษา แก่ขุนนาง ข้าราชการ ผู้ใหญ่

ผู้น้อย ว่า ครั้ง นั้น เมือง ที่ ตี ได้ เมือง ที่ ตี เห็น ยก มา ทั้ง สอง ทาง เปน

ศึก ขนาบ ข้าง ฝ่าย ที่ ตี เห็น นั้น จะ ได้ ผู้ใด เปน แม่ทัพ ยก กอง ทัพ ไป ต่อ

สู้ แก่ ข้าศึก ได้ ครั้น ตรัส ดัง นั้น แล้ว คง เติง เคียบ ซึ่ง เปน พระญาติ

พระวงศ์ จึง รับอาสา เปน แม่ทัพคุม ทหาร ยก กอง ทัพ ออก จาก เมือง

ถิ่น ว่า ร้อน แรม มา หลาย วัน ข้าม เขา วันเซียง ไปยัง เมือง ไบ่จั้น โจว

ตั้ง ค่าย มั่น คง ไว้ แล้ว ก็ ยก กอง ทหาร ออก ต่อ สู้ แก่ ข้าศึก ที่ ค่าย

เดรั่ม ต้า เปน หลาย ครั้ง ยัง ไม่แพ้ชนะ แก่ กัน ทั้ง สอง ฝ่าย

ฝ่าย เหงวียง หัว เหงวียง ญูรอก เหงวียง หึด ได้ เมือง กวีญูริง แล้ว ยก

มาตี เมือง ภู่อาน ตั้ง ค่าย รวม อยู่ แก่ เมือง ภู่อาน แต่ เมือง นั้น ว่า เมือง นั้น ถิ่น

แต่ หัวเมือง ไญ่ผู้น้อย เปน หลาย เมือง

เมื่อแห่งวัง อยุธยา ต่ เมือง กว๊านเจียง ได้ นั้น แห่งวัง อยุธยา เกดัย ก่อสม
 ได้ หล่ เจียง กุน เปน จัน อก เกษม หัว นำ ชิง ยี่ คน แห่ง มัย หัษ ว่า ด้ว หัง
 คัว กงชี ชัก นำ พวก จัน ด้วย กัน เปน ชัน มาก มา เข้า ด้วย แห่งวัง อยุธยา
 เพราะ ฉนั้น พวก ได้ เชิง จัง ได้ ม่ กาลัง มาก ชัน

ฝ่าย พระเจ้าเฮี้ยวเหี้ยตง ว่าง เต กับ องค์ เทียน ลือ ซึ่ง เปน พระราช
 นักรบพร้อม ด้วย นาย ทหาร ทั้งปวง ได้ ต่ จัก กอง ทัพ ออก จาก เมือง กุ๊น จัว
 ไป ยัง เมือง กว๊าน นาม ค่อ ลู่ แก่ พวก ได้ เชิง เปน ลามารก

ขณะ นั้น พวก ได้ เชิง ข้ำ คัก มี โพร พด ทหาร เปน ชัน มาก พระเจ้า
 เฮี้ยวเหี้ยตง ว่าง เต กับ องค์ เทียน ลือ เหลือ แล้ว ที่ จะ ค่อ ลู่ แก่ ข้ำ คัก ได้ แล
 เปน ห่วง หล่ง ระวั นำ ด้วย พวก ข้ำ คัก นั้น กียก กอง ทัพ มา ต่ เมื่อ กุ๊น จัว พระเจ้า
 เฮี้ยวเหี้ยตง ว่าง เต จึง ทรง แบ่ง ทหาร ออก ลือ หนึ่ง ให้ แก่ กัน เกว๊ก กง
 อยู่ ณ เมือง กว๊าน นาม ค่อ ลู่ แก่ ข้ำ คัก หนึ่ง ให้ พระองค์ ก็ เต็คส กอ กับ มา
 ยัง เมือง กุ๊น จัว

ฝ่าย คง เท็ก เตียบ ค่อ ลู่ แก่ ข้ำ คัก ที่ เมือง ไบ่ จัน โจว เหลือ แล้ว ก็ หัง
 เมือง ไบ่ จัน โจว ต่า ทัพ กลับ มา ยัง ตำน เขา วัน เชิง

ฝ่าย วัน หง เพือก ครั้น ได้ เมือง ไบ่ จัน โจว แล้ว กียก กอง ทัพ ตาม
 คง เท็ก เตียบ ไป ถึง ตำน เขา วัน เชิง ตั้ง ค่าย มั่น สง ไว้

ฝ่าย กัน เกว๊ก กง กับ องค์ หมก เมือง ตั้ง ค่าย ค่อ ลู่ แก่ พวก ได้ เชิง
 อยู่ ณ เมือง กว๊าน นาม ก็ ประไชย ภาย พ้ แก่ ข้ำ คัก เปน หตาย ครัง

ฝ่าย ตำน ทิศเหนือ คง เท็ก เตียบ ตั้ง ลู่ รม แก่ พวก แซ่ กอ นั้น ก็ มี แต่ ประไชย

ภายหลังแก ข้าศึก ไปทุก ครั้ง พระเจ้าเฮี้ยว เห็นว่า เด กับ องค์เทียนฮือ
 อยู่ ณ เมือง กวน จ้า เห็น ข้าราชการ ขนาม เข้ามา ทั้ง สอง ด้าน ทั้ง นั้น
 จึง ปรึกษา กัน ว่า เราจะ ตั้ง คอย อยู่ ณ ที่นั้น เห็น ไม่ ได้ ด้วย เป็น คัก ขนาม
 จ้า จะมี หนังสือ ส่ง ไปยัง กอง ทพ ทั้ง สอง ให้ ลง เรือ รับ หนังสือ ไปตั้ง อยู่เมือง
 ไช้จอน ตั้ง ตัว อยู่ แก่ ข้าศึก อยู่ ใน ที่นั้น จึง จะได้ ครั้น ปรึกษา เห็น
 พร้อม กัน ทั้ง นั้น แล้ว จึง มี หนังสือ รับ ส่ง ไปยัง องค์ หมุก เมือง กว๋าน
 กับ เกว๊ก กง ซึ่ง อยู่ ณ เมือง กว๋าน นาม ให้ เตรียม เรือ รับ ไว้ จะได้ ยก หนังสือ
 ไปยัง เมือง ไช้จอน ครั้น เขียน หนังสือ รับ ส่ง ทั้ง นั้น แล้ว ก็ มอบ ให้
 ม้า ใช้เชิญ ไป ให้ แก่ องค์ หมุก เมือง กว๋าน นาม

ใน ขณะ นั้น พอ ม้า ใช้ มา จาก ด้าน เขา วัน เช้า มา แจ้ง ความ ว่า วัน หง
 เพือก ตี ค่าย คง เกิด เตียบ แยก ถึง ๒ ค่าย ได้ ด้าน ที่ ๒ แล้ว พระเจ้า
 เฮี้ยว เห็น ว่า เด ได้ กอง ทราบ ดัง นั้น ก็ จึง ทรง พระ วิตถ เปน อัน มาก จึง
 รับ ส่ง ให้ เจ้าพนักงาน ขนส่ง ท้อง ใน ท้อง พระ คง กับ เครื่อง สรรพาวุธ
 ต่าง ๆ ลง เรือ ไว้ พร้อม แล้ว ก็ พอ ข้าศึก ได้ คง เกิด เตียบ มา ถึง
 เมือง กว๋าน นั้น กว๋าน คี คง เกิด เตียบ อยู่ พดาง หนึ่ง พดาง หนึ่ง กว๋าน มา ถึง
 เมือง กวน จ้า พระเจ้าเฮี้ยว เห็น ว่า เด กับ องค์เทียนฮือ ซึ่งเป็น พระราช
 นิตา ก็ ลง เรือ ซึ่ง เตรียม ไว้ นั้น หนังสือ ข้าง ท้าย ทะเล ใช้ ไป แล่น ไป
 ยัง เมือง ไช้จอน

ขณะ นั้น บรรดา พระญาติ พระวงศ์ กับ พระราช มารดา ของ องค์เทียนฮือ
 ลง เรือ ตาม เด็จ พระเจ้าเฮี้ยว เห็น ว่า เด กับ บ้าง มี ทน บ้าง ที่ ลง เรือ ไม่
 ทน ก็ รับ หนังสือ ไป ขนส่ง อยู่ ใน บ้าง คง แล่น อัน มาก

ครั้งนั้น เบน เคื่อน ยี่แรม ๓๓ คำ บั้มะเมี้ยน ๓๓๓๖
 วัน หู เพือก แม่ทัพ ของ พวก แซ่ก๊อตัน ตี้ ได้เมืองเว
 วัน หู เพือก ก็ ยก กองทัพ ไปรบ เมือง กวาง นาม ๓๓๓๗
 มิน ถิน ยาง ก็ ทำ ศพาน เวือก ข้าม ต้าแม่ น้ำ ยก กองทัพ ข้าม ต้าแม่ เรา ข้าย เวือก
 กวาง มา ตี้ ได้เมือง กวาง นาม ซึ่ง พวก ได้ เวือก ไ้ ไ้ นั้น แล้ว วัน หู เพือก
 ก็ เลย ยก กองทัพ รบ เข้า ไป ถึง เมือง กู อาน

ฝ่าย เหวียง หยวน ๓๓๓๘ เหวียง เหว ๓๓๓๙
 พวก แซ่ก๊อตัน ตี้ ได้เมือง ถิ่น ว่า แต่ เมือง กวาง นาม ตั้ง นั้น ก็ ตก ไ้ ๓๓๔๐
 ไป ยอม สำพิภักดิ์ แก่ วัน หู เพือก ๆ ก็ ให้ เหวียง หยวน เหวียง เหว เป็น
 ผู้รักษา เมือง กวี เหวียง ต่อ ไป ๓๓๔๑
 วัน หู เพือก จึง ให้ นาย ทหาร ที่ มี องค์ บัญญา ๓๓๔๒
 ปกติ แล้ว ๓๓๔๓ วัน หู เพือก ก็ เลิกทัพ กอง มา ยัง เมือง ทัง ตั้ง ทั้น
 เจ้า ชัย ราชการ สัง คราม ให้ ถิ่น ชุม มหา อุปราช พัง ทุก ประการ ถิ่น ชุม
 มีความ ยินดี ยินัก ๓๓๔๔ จึง ราช วัด เงิน ทอง สัง ของ ต่าง ๆ ให้ วัน หู เพือก
 กับ นาย ทหาร ทั้ง ปวง เบน ชัน นาก ๓๓๔๕

แผ่นดิน เเต ใน ครั้ง นั้น จวน จะ เลื่อม สิ้น ธัญ วงษ์ แซ่ เเต อยู่ แล้ว ๓๓๔๖
 ให้ หู เมือง ไหญ่ น้อย เกิดใจ ผู้ร้าย ๓๓๔๗ แต่ แขวง เมือง เบน ขบถ ขัน หลาย เมือง
 ครั้ง นั้น ถิ่น ชุม มหา อุปราช มี อำนาจ คิด จะ ไ้ จึง เอา แผ่นดิน ตั้ง ตัว เบน
 กระษัตริย์ ๓๓๔๘ จึง แต่ง ราช ลำคั้น จัด เครื่อง ราช บรรณาการ แต่ง ให้ ไ้ เหวียง
 เบน ราช หุด ๓๓๔๙ นำ ราช ลำคั้น ปลอม กับ เครื่อง ราช บรรณาการ ไป ถวาย
 พระ เจ้า เขียน หอง ย้อง เต้ กรุง จีน ๓๓๕๐ โจ ความ ใน ราช ลำคั้น ปลอม นั้น ว่า

วงษ์ แซ่เตี๋ย เชื้อมณีนุ ตัน เชื้อ กรรมกรีย์แล้ว ไม่มีผู้ใดจะเป็น พระเจ้าแผ่นดิน ปกครอง กรุง เวียดนาม ค่อยไป ได้ ขอ ให้ พระเจ้า กรุง จีน ทรงให้ กงฉิน ชุม เป็น พระเจ้าแผ่นดิน ครอง กรุง เวียดนาม ค่อยไป แต่ หอว เตี๋ยเถียว ไป ถึง ตำบล ต่งตัน เบ็ดตึก ราม ลำคั้น ปดอม ออก อำน ดุ รั ความ คดอด แล้ว ตั้ง นั้น หอว เตี๋ยเถียว ก็ เขา ราม ลำคั้น ปดอม นั้น เฒ่า โฝเสีย ตัว หอว เตี๋ยเถียว ก็ ต้ม ยา พิษ มี ถึง แก่ ความ ตาย การ ที่ จะ ขอ ของ นั้น ก็ เป็น ยุติ

ครั้น ค่อยมา กงฉิน ชุม มหาอุปราช บ่วย ตง นาง ตั้ง ที่ เหว่ ภรรยา น้อย ของ กงฉิน ชุม กระทำ ชู้ แก่ พวก ชุม พ่วง คิด จะ กำจัด กงฉิน ยาย ผู้ บุตร กงฉิน ชุม เสีย โดย ความ ปราศณา จะ ให้ กงฉิน ยาย บุตร ของ นาง ตั้ง ที่ เหว่ เป็น มหาอุปราช เมื่อ กงฉิน ชุม บ่วย นั้น นาง ตั้ง ที่ เหว่ เฒ่า ปดอม กงฉิน ชุม อยู่ทุก เวลา มี ได้ ขาด นาง ตั้ง ที่ เหว่ พุดจา ชู้ น้อย ของ กงฉิน ชุม ขอ ให้ กงฉิน ยาย บุตร ของ นาง ได้ เป็น มหาอุปราช โดย ที่ กงฉิน ชุม มีความเล่ห์หารัก โกรธ ใน นาง ตั้ง ที่ เหว่ ก็ ยอม ตามใจ นาง

ใน ขณะ นั้น กงฉิน ยาย ซึ่ง เป็น บุตร ที่ ๓ ของ กงฉิน ชุม อัน เกิด แต่ ภรรยา หอว เข้า มาเยี่ยม กงฉิน ชุม ผู้ บิดา ใน ที่ ไซ้ กงฉิน ชุม ก็ได้ เสีย มี ให้ ยู่ กงฉิน ยาย มีความ เสียใจ ทั้ง ที่ แล เห็น นาง ตั้ง ที่ เหว่ อยู่ เฒ่า ปดอม ก็ คิด ถึง บิดา ตั้ง นั้น กงฉิน ยาย ก็ พัง เข้าใจ ชัดเสีย ว่า นาง ตั้ง ที่ เหว่ คิด การ จะ ชิง ที่ มหาอุปราช ให้ แก่ บุตร ของ นาง กงฉิน ยาย ครั้น กงฉิน ยาย ออก ไป แล้ว จึง มี หนังสือ ดับ ไป ถึง เหว่ ย้ง บ้าง คำ แห่ง ทาม เตี๋ย ผู้ รักษา เมือง เหว่ ได้ เหว่ ย้ง ก็ กัก โคม

ตำแหน่ง ทาม เจริญ ผู้รักษา เมือง เกง บิ๊ก คน จะ ฌัมบ์ นัต ให้ ยก กอง ทับ มา
เมือง หลวง ช่วยกัน กำจัด กัดัน ก้าง ผู้น้อง ร่วม บิดา เสีย

เมื่อ กัดัน ยายใช้ ให้ เจริญ จึง เอา หนังสือ ไป ให้ เหวงวียง บ้าง กับ เหวงวียง
ลัก โทม นั้น เจริญ จึง กัดัน นำ เอา ความ ไป เต่า ให้ ใจ ที่ เหมวริม ฟัง ทุก ประการ
ใจ ที่ เหมวริม ผู้นั้น เต็ม ที่ กัดัน ยาย ก็ ได้ ชุบ หนุน ได้ เป็น ตั้ง ตัก ข้ำ
หลวง รักษา มณฑล เมือง เกง บิ๊ก ครั้ง นั้น แล้ว ครั้น มา ภายหลัง หา

ได้ ว่า การ มณฑล ต่อ ไป ไม่ เมื่อ ใจ ที่ เหมวริม ได้ แจ้ง ความ ว่า กัดัน
ยาย คิด การ กำ จัด กัดัน ก้าง ตั้ง นั้น ใจ ที่ เหมวริม คิด เข้า แก่ กัดัน ก้าง

จึง นำ ความ ไป เต่า ให้ ใจ ที่ สู้ ผู้ บิดา ฟัง ใจ ที่ สู้ ผู้ บิดา จึง ห้าม ใจ ที่
เหมวริม ก็ หา ฟัง ไม่ ใจ ที่ เหมวริม จึง ไป เต่า ความ ให้ กัดัน ก้าง ฟัง

กัดัน ก้าง จึง เข้า ไป พ้อง ต่อ กัดัน ชุม ผู้ บิดา กัดัน ชุม มี ความ โกรธ
กัดัน ยาย ผู้ บุตร ที่ ๑ ยิ่งนัก จึง สั่ง ให้ จับ ตัว กัดัน ยาย ไป ชัง ชุก เสีย

ฝ่าย ใจ ที่ สู้ ครั้น เห็น เกิด ความ โห่ ญัตติ ใจ ด้วย เหตุ นั้น จะ เกิด
ขึ้น ก็ เพราะ บุตร ของ ตัว เกรง ความ จะ ไม่ ยุติ แต่ เท่านั้น ความ

ผิด จะ พลดอย แปร เบื้อน ถึง ตัว ด้วย ใจ ที่ สู้ ก็ ต้ม ยา พิษ ถึง แก่ ความ
ตาย เสีย

ฝ่าย เหวงวียง บ้าง เหวงวียง ลัก โทม ทั้ง ๒ คน ครั้น ได้ รับ หนังสือ
ฉบับ ของ กัดัน ยาย แล้ว ก็ ชุม ทหาร มา ยิง เมือง หลวง พร้อม กัน ยัง ไม่

ทัน จะ กำ จัด กัดัน ก้าง ฝ่าย กัดัน ชุม มหาอุปราช ครั้น แจ้ง ว่า ผู้ รักษา เมือง ทั้ง ต้อง ยก
ทหาร มา กัดัน ชุม จึง ให้ คน ใช้ ไป เชิญ ตัว ผู้ รักษา เมือง ทั้ง สอง นั้น

เข้ามาหา เหววียง บ้าง เหววียง คัก โคม ทั้ง ๔ คน หา ทน รั้ว ตัว ไม่ จึง เข้า
ไป หา ถิ่น ชุม ๆ จึง ตั้ง วัน ขึ้น บ่าว จับ ตัว ชุม นาง ทั้ง สอง ไป จำ ชัง
ไว้ ณ ชุก

ใน ขณะ นั้น โรค ของ ถิ่น ชุม ก็ กำ เริบ มาก อาการ ไข้ ก็ ชุบ หนัก
ถึง ทุก วัน ถิ่น ชุม จึง ตั้ง วัน ขึ้น บ่าว ว่า ถ้า เรา ถึง แก่ กรรม แล้ว ให้
วัน ขึ้น บ่าว ช่วย มารุง ยก ถิ่น ก้าง ขึ้น เป็น มหาอุปราช แต่ ใน ขณะ นั้น
ถิ่น ก้าง ชาย ก็ ยัง เขียว อยู่ ครั้น ถิ่น ชุม มหา อุปราช ถึง แก่ กรรม แล้ว
วัน ขึ้น บ่าว จึง ยก ถิ่น ก้าง ขึ้น เป็น มหาอุปราช วัน ขึ้น บ่าว เป็น ผู้ ดำ รั้ง
ราชการ แล ณ ที่ ณ ถิ่น ก้าง นาง ทั้ง ๓ เหวว กับ วัน ขึ้น บ่าว ก็ เป็น ชู้ กัน
ตั้ง แต่ ถิ่น ชุม บ่วย อยู่ แล้ว เพราะฉะนั้น นาง ทั้ง ๓ เหวว จึง หวัง ใจ ว่า วัน ขึ้น บ่าว
เป็น กาลัง ของ ตัว จึง ได้ คิด ชิง ทาน มหาอุปราช ให้ แก่ บุตร ของ ตัว

ฝ่าย ถิ่น ขยาย ไม่ ได้ เป็น มหาอุปราช แต่ ต้อง ชัง อยู่ ณ ชุก มีความ
แค้น ถิ่น ก้าง ผู้ บ่วย ยัง หนัก จึง ได้ ถิ่น กับ เหววียง วัง บั้ง ซึ่ง เป็น พวก
ของ ตัว ให้ มั่ว ถุ่ม ได้ ไพร่ พล ทหาร เป็น อัน มาก ครั้น ถึง วัน
กำหนด นัด ก็ ได้ ถิ่น ของ ถิ่น ญวน ขึ้น เหววียง วัง บั้ง ก็ คุม ทหาร มา ถ่อม เมือง
ทั้ง สอง ทน ไว้ ทั้ง ๔ ด้าน เมา บ้าน ของ ราษฎร ใหม่ ขึ้น เป็น หาดย ตำบล

ฝ่าย วัน ขึ้น บ่าว ครั้น เห็น ข้าราชการ ยก มา ถ่อม เมือง ไว้ ตั้ง นั้น วัน ขึ้น
บ่าว ก็ คุม ทหาร ออก ไป ต่อสู้ แก่ เหววียง วัง บั้ง วัน ขึ้น บ่าว เสีย ที่
เหววียง วัง บั้ง ทาง ด้วย ทวน ถูก วัน ขึ้น บ่าว ถึง แก่ ความ ตาย เหววียง วัง
บั้ง เห็น ได้ ที่ ก็ จับ พล ทหาร ได้ ข้าราชการ ทหาร วัน ขึ้น บ่าว ตาย ลง เป็น อัน มาก
ทหาร ของ วัน ขึ้น บ่าว ครั้น เห็น วัน ขึ้น บ่าว ผู้ นาย ตาย ลง ตั้ง นั้น

ก็ ไม่เป็น อันจะ สู้รบ พา กัน แยก กัน ไป ทั้ง ดั้น เหวงวียง วัง บัง ก็ คุ่ม

ทหาร ทำ ตาย ประศุ เมือง เข้า ไป ได้

ฝ่าย ถิ่น ท้า งวัน แจ่ง ว่า ข้าศึก เข้า เมือง ได้ ก็ อพยบหนี ออก

จาก เมือง ไป แต่ นาง ตั้ง ถิ่นให้ ผู้ มารดา ถิ่น ท้า งวัน เหวงวียง

วัง บัง จับ ตัว ได้ ก็ ให้ ทหาร เอา ตัว ไป ซ้ำ เสีย แล้ว เหวงวียง วัง

บัง ก็ เข้า ไป ถอด ถิ่น ยาย กับ เหวงวียง บ้าง เหวงวียง คัก โคม ออก จาก

เรือน จำ แล้ว ยก ถิ่น ยาย ขึ้น เป็น มหาอุปราช ครั้น ถิ่น ยาย

ได้ เป็น มหาอุปราช แล้ว แต่ บินตา พวก ขุน นาง ผู้ใหญ่ ผู้ น้อย คน ไต

ก็ ถิ่น ยาย ไม่ ชอบ อภัยใคร่ ถิ่น ยาย ก็ ถอด ออก เสีย จาก ยศ เป็น

หลายน คน แล้ว ถิ่น ยาย จึง เอา เงิน ทอง ใน ท้อง พระ คลัง ออก มา วาง วัด

ให้แก่ เหวงวียง วัง บัง แด พวก พ้อง ของ ตัว แด ทหาร ตาม สันตวร

ขณะ นั้น พล ทหาร ของ เหวงวียง วัง บัง พา กัน มี ใจ กำเริบ ว่า คน มี

ความ ชอบ คอ ถิ่น ยาย ก็ เทียว ที่ ซึ่ง วัง รวบรวม ร่มเหง ชาว บ้าน ราษฎร

เนื่อง ๆ แต่ ไม่ มี ขุน นาง ข้า ราชกิจ จะ คัด ดิน ชำระ ได้ ใน เมือง

ทั้ง ต้อง ทน ครั้ง นั้น ราษฎร ได้ ความ เดือดร้อน เป็น อัน มาก ถิ่น

ยาย ก็มี อำนาจ ยิ่ง นัก พระเจ้า เต เซียน ตง ว้าง เต มี ความ เกรง ถิ่น

พวก แะ ถิ่น ถึง ความ คับ พระไทย ไม่ รู้ ที่ จะ ทำ ประการ ไต

ฝ่าย เหวงวียง ญวน ราก เหวงวียง วัง เหว เหวงวียง วัง หลือ ซึ่ง มี ขี้ หัซ

เรียก ว่า พวก ได้ เขิง อัน ตั้ง อยู่ ณ เมือง กวี เบือง นั้น ครั้น สืบ รู้ ว่า พวก

แะ ถิ่น ซึ่ง อยู่ ณ เมือง ทั้ง ต้อง ทน มี ได้ ตั้ง อยู่ ใน ยุติธรรม กระทำ

การ กัด ขี้ ร่ม เหง พระเจ้า แผ่น ดิน แด ราษฎร ให้ ได้ ความ เดือดร้อน

ทั้งนั้น เหววียง เหตุ คดี การจะ ยก กอง ทัพ ไป ตี เขา เมือง ทั้ง สอง นั้น ให้ ได้
 เหววียง ญวณาก ผู้ พึ่ง จึง ห้าม ไว้ว่า หัว เมือง ราย ทาง ตั้งแต่ เมือง ถิ่น ว่า
 ถึง เมือง ทั้ง สอง นั้น มี เมือง ราย ทาง หหลาย เมือง จึง จะ ถึง เมือง ทั้ง
 สอง นั้น เรา จะ จู่ โจม ยก กอง ทัพ ไป รบ เขา เมือง ทั้ง สอง นั้น นั้น พึ่ง เห็น
 ว่า ยาก ที่ จะ ตี ได้ เรา ต้อง ยืน ยืน รอ ดู ชะรอย ตี เขา เมือง ถิ่น ว่า ตัน
 ทาง ให้ ได้ เสีย ก่อน ภายหลัง จึง ค่อย ยก กอง ทัพ ไป ตี เมือง ทั้ง สอง
 นั้น ก็ จะ ได้ โดย สดวก ครั้น ปรากฏ กัน ตั้ง นั้น แล้ว เหววียง ญวณาก
 ก็ ตั้ง มั่น อยู่ ณ เมือง กวี ญวริง ยี่ ไม่ คิด จะ ยก กอง ทัพ ไป ตี เมือง
 ทั้ง สอง นั้น ค่อย ไป

ใน เวลานั้น ที่ เมือง ทั้ง สอง นั้น ยังมี ชุน นาง ผู้ หญิง แซ่ เหววียง
 ชื่อ หิว จิน เปน คน ชาว เมือง เป่ อาน เติม เหววียง หิว จิน เปน คน อยู่ ใน
 บังคับ ของ วัน ตัน บ่าว เหววียง หิว จิน เคย ได้ ไป ราชการ ทัพ ศัก ถึง
 ความ อยู่ เนือง ๆ มีความ ชอบ ใน ราชการ วัน ตัน บ่าว จึง กราบ ทูล
 พระเจ้า เอียน คง ว่าง เต๋ ๆ จึง ได้ ตั้ง ให้ เหววียง หิว จิน เปน นาย ทหาร เอก
 บังคับ การ ทหาร เรือ เมือง ชุน เมือง เป่ อาน ทั้ง สาม เมือง ครั้น เมื่อ วัน
 ตัน บ่าว เปน ผู้ ช่วย ราชการ กัณฑ์ ทาง เปน ผู้ สำเร็จ ราชการ แผ่น ดิน
 จน เกิด การ จลาจล กัน ขึ้น ใน เมือง หลวง เหววียง หิว จิน มีความ แก่น
 พวก แซ่ กัณฑ์ ยิง นัก เหววียง หิว จิน คิด ยืม มือ พวก ได้ เจริญ ให้ ทำ สงคราม
 แก่ พวก แซ่ กัณฑ์ จะได้ ทำ จัด พวก แซ่ กัณฑ์ เสีย เพื่อ จะ ได้ บำรุง
 พระเจ้า เอียน คง ว่าง เต๋ ให้ ถาวร ใน ศิริราช สมบัติ เหววียง หิว
 จิน จึง ส่ง เรือ หัน ออก ทาง ทะเล ไป เมือง กวี ญวริง สำนึก ถัด แก่ พวก

เล่ม ๓

พงษาวดาร ญวน

หน้า ๓๒๓

ได้ซึ่ง เหววียงหัวจัน จึงแนะนำ ขี้ของ ให้ เหววียง ญวนราก เหววียง

เหว ให้ยก กองทัพ ไป รบเขาเมือง เว้ กัน ทาง ได้แล้ว จึงยกไป

รบ เมือง พัง ดึงกัน จับพวก ขี้ กัดกัน ข่าเสีย ให้ สิ้น เลื่อน พนาม

จักรวราช สัมบัติ

เหววียง ญวนราก เหววียงเหว ครั้น ได้ฟัง เหววียง หัวจัน แนะนำ

ขี้ของ ให้ ฟัง ตั้ง นั้น ก็ มีความ ยินดี เหววียง ญวนราก จึง ตั้ง ให้ เหววียง

หัวจัน เป็น นาย ทหาร เอก บั๊ก ขวา หอจ วร สี เป็น นาย ทหาร เอก บั๊ก

ซ้าย เหววียง หลัด เป็น แม่ทัพ เว้ เหววียงเหว เป็น แม่ทัพ บก

ครั้น ญวน เดือน ๗ มี มะเมีย ตรงกัน กับ จดจักรวราช ๓๓๔๗ ตรงกับ ปี

รัตนโกสินทร ศก ๕ เหววียงเหว ยก กองทัพ ออกจาก เมือง กวีญวียง

ถ่วง เข้าเขตร แคน เมือง เว้ ถึง ด่าน หายเชิง กวาง จึง ตั้ง ค่าย มั่น ณ ไร่

ฝ่าย ทหาร กอง รักษา ด่าน ทาง สิ้น เห็น กองทัพ พวก ได้ เจริญ ยก มา

จึง รับ เข้าเมือง เว้ แจ้ง ความ ให้ ผ่าน ไร่ ไก้ว ผู้ รักษา เมือง เว้ ฟัง ทุก

ประการ

ผ่าน ไร่ ไก้ว ผู้รักษาเมือง เว้ จึง ให้ วัน คืน เณ นาย ทหาร เอก

กุม ทหาร ยก ออก ไป ด่าน หายเชิง กวาง ค่ำ สู้แก่ พวก ได้ เจริญ ขี้ คัก

วัน คืน เณ จึง กุม ทหาร ออก ไป ได้ ค่ำ สู้แก่ พวก ได้ เจริญ เป็น ตูมารถ

ฝ่าย เหววียง หัวจัน นาย ทหาร เอก บั๊ก ขวา ของ เหววียงเหว พวก

ได้ เจริญ จึง พุด แก่ เหววียงเหว ว่า ท่านอย่า มีความวิตก ว่า จะ ไม่

ได้เมือง ถุ่น ว่า นั้น เถย ผ่าน ไร่ ไก้ว ผู้รักษาเมือง ถุ่น ว่า ผู้นี้ ขี้พเจ้า

วันนั้น ใจ ฮั่น เป็น คน ขาด ใจ ไม่กล้า หาญ ข้างเจ้า จะมี หนังสือ
 ดับ ไป ยัง ผ่าน ใจ โก้ว ๆ คง จะ เป็น ใจ เข้า ด้วย เรา เป็น แน่ เหวี่ยง
 เหว่ ได้ พัง ดัง นั้น ก็ มีความ ยิน ต่ เห็น ชอบ ด้วย จึง ให้ เหวี่ยง
 หัว จิน มี หนังสือ ดับ ไป ยัง ผ่าน ใจ โก้ว ครั้น ผ่าน ใจ โก้ว ได้ รับ หนังสือ
 ดับ ของ เหวี่ยง หัว จิน แจ้ง ความ แล้ว จึง เขียน หนังสือ ตอบ ว่า จะ
 สวมัก เข้า ด้วย แล จะ คิด การ เป็น ได้ คัก

ฝ่าย วัน ต้น เดือน ทั้ง แต่ คุม ทหาร ออก ไป ตั้ง ค่าย ต่อ ผู้ แก่ พวก ได้
 เริง มา ช้านาน หลาย วัน ครั้น กระ ดัน ดิน ตำ แล สะเมียง อาหาร หมดลง
 ผ่าน ใจ โก้ว ก็ ไม่ ส่ง ไป ให้ วัน ต้น เดือน ได้ ให้ นาย ทหาร ถูบ หนังสือ
 ไป เตือน เป็น หลาย ครั้ง ผ่าน ใจ โก้ว ก็ เพิกเฉย เสีย หา ส่ง มา ให้ ไม่
 วัน ต้น เดือน มีความ โกรธ ยิ่งนัก จึง ให้ นาย ทหาร รอง อยู่ รักษา ค่าย
 วัน ต้น เดือน ก็ คุม ทหาร ถูบ มา เมือง กู่น ว่า หัว ใจ จะ เข้า ผ่าน ใจ โก้ว
 ให้ จง ได้

ฝ่าย ผ่าน ใจ โก้ว จึง บิด ประ คุ เมือง เสีย ทั้ง ๔ ด้าน แล้ว เขา ขง
 ชาว จาริก ชี้ ห้อย ได้ เริง ขึ้น บัก ใจ บน กำแพง เมือง ทั้ง ๔ ด้าน ขณะ นั้น
 กอง ฝอย แหม ของ เหวี่ยง เหว่ มา แจ้ง ความ แก่ เหวี่ยง เหว่ ว่า วัน
 ต้น เดือน คุม ทหาร ถูบ ไป เมือง กู่น ว่า ไม่ ได้ ด้วย ผ่าน ใจ โก้ว บิด ประ คุ
 เมือง ใจ แล้ว เขา ขง ชี้ ห้อย ได้ เริง ขึ้น บัก ใจ บน กำแพง เมือง ทั้ง ๔ ด้าน
 เหวี่ยง เหว่ ครั้น แจ้ง ความ ดัง นั้น ก็ มีความ ยิน ต่ จึง จัด ให้ เหวี่ยง
 หัว จิน เป็น กอง นำ เหวี่ยง เหว่ เป็น กอง หนุน เข้า หัก หาญ ตี เขา
 ค่าย หาญ เริง กว้าง ได้ ด้วย ทหาร ซึ่ง รักษา ท่าน แล ค่าย ของ วัน ต้น เดือน

หมด สะเมียง อาหาร แด่ กระตุ้น ดินดำ ก็น้อย ไม่พอแก่ การที่จะ
ต่อสู้รบ ข้ำศึก ได้ ก็พากัน แยก หนีทั้งค่าย ไปทั้งสิ้น

เหงวี้ยง เห็น เห็น ได้ ที่ ก็คุม ทหาร ยก เข้า ประชิด ถึง ขาน เมือง
ถุ่น ว่า พบ วัน ต้น เดือน กับ วัน เหยียบ ไข่ ซึ่งเป็น บุตร วัน ต้น เดือน

ทั้ง สอง คน พอ ตก ก็ ขยับ มา เข้า รบ กับ เหงวี้ยง หัว จัน ได้ ๕ เพ็ง เสีย ที่
เหงวี้ยง หัว จัน ข้ำตายเสีย ทั้ง ๒ คน ใน ที่ รบ เหงวี้ยงเหว้ ครั้น มี โขย ข้ำ

นาง แล้ว ก็ ยก กองทัพ เข้า เมือง ผ่าน ไร่ ไร่ ก็ มี คัด ตัวเอง เบ็ด ประตู
เมือง ออก มา ยอม สำนึก กัด แก่ เหงวี้ยงเหว้ ๆ เห็น ว่า จะ เลี้ยง ผ่าน ไร่

ไร่ ไร่ ก็ ไม่มี ประโยชน์ อัน ไต ด้วย เป็น คน ใจ ไม่ ซื่อ ตรง ต่อ เจ้า นาย
ของ ตัว ครั้น คิด เห็น ดัง นั้น แล้ว จึง ส่ง ทหาร ให้ เอา ตัว ไร่ ไร่ ไป ข้ำเสีย

แล้ว จึง ยก กองทัพ เข้า ตั้ง อยู่ ใน เมือง ถุ่น ว่า เหงวี้ยงเหว้ เขียว เต็น ครัว
ดู พระราช สถาน ที่ แห่ง พระเจ้า แผ่น ดิน ญวน ข้ำ เหงวี้ยง ประทับ นั้น

เป็น ที่ ระโหฐาน งดงาม ยิ่ง นัก ครั้น เขียว ครัว ดู หัว แล้ว ก็ กลับ มา ค่าย
จึง จัด นาย ทหาร คุม ทหาร ยก ไป ตี เอา เมือง กวาง บัน กวาง ตี ซึ่งเป็น

เมือง ขัน แก่ เมือง ถุ่น ว่า ได้ แล้ว เหงวี้ยงเหว้ จึง จัด นาย ทหาร วิชา
ท่าน ทาง แด่ ช่อม แปลง บัณฑิต ประตู หอ รบ ให้ แน่นหนา มัน คง แร่แรง ขัน แล้ว

เหงวี้ยงเหว้ คิด จะ ไหว เล็กทัพ กลับ มา เมือง กวี่ญว้าง แต่ เหงวี้ยง หัว
จัน คิด จะ ให้ เหงวี้ยงเหว้ ยก กองทัพ ไป ตี เมือง ทั้ง สอง ทัน

ถ้า จัด พวก ข้ำ ถิ่น เสีย ให้ ถิ่น เขียว เหงวี้ยง หัว จัน จึง ข้ำแจง ให้ เหงวี้ยง
เหว้ พัง ว่า บัดนี้ ท่าน มี โพร พด ทหาร มาก พร้อม มุข ไป ด้วย ด้วย

สะเมียง อาหาร ขำนาญ ของ ท่าน ก็ ได้ แล่ ออก ไป ตี หัว เมือง ไหญ่ น้อย

ไว้ ได้ หาดย เมือง แล้ว นับ ตั้ง แต่ เมือง ถิ่น ว่า ไป ถึง เมือง ทั้ง ถึง ท้น
มี หัวเมือง ราย ทาง แต่ มี ด้าน ทาง หาดย ตำบล ถ้า ท่าน ยก กองทัพ
ออก ทาง ทะเล ไป ตี เขา เมือง ทั้ง ถึง ท้น ก็ จะ ได้ โดย ง่าย แผ่นดิน
ก็ คง ได้ แก่ ท่าน ทั้ง สิ้น

เห่งวียง เห็น ได้ พง ตั้ง นั้น ก็ เห็น ชอบ ด้อย จึง ตั้ง ให้ เห่งวียง หัว จิน
เป็น นาย ทหาร เรือ กอง หน้า คูม เรือ รบ ๕๐ ลำ เห่งวียง เห็น เป็น กอง
หอดวง คูม เรือ ๓๐ ลำ เห่งวียง เห็น จึง ให้ เห่งวียง หลัด ผู้น้อง อยู่ รักษา
เมือง ถิ่น ว่า

ครั้น ณ เดือน แปด ปี มะเมีย ตรง กับ จุลศักราช ๓๓๔๗ ตรง ปี รัตน
โกสินทร ศักราช ๕ เห่งวียง หัว จิน นำ เห่งวียง เห็น ยก กองทัพ เรือ ออก
จาก เมือง ถิ่น ว่า ใช้ ไป ไป ทั้ง กลาง วัน แด กลาง คืน ถึง ปาก น้ำ
ท้าย ฮาน ก็ ระดม ยิง กันใหญ่ เข้า ปาก น้ำ ค่าย ฮาน หาย ไขว่ ตี ได้ ปาก
น้ำ แล้ว ก็ เลย ยก เรือ ไป ถึง ลำ แม่ น้ำ หัว วัน ยาง แล้ว ก็ ยก พล
ทหาร ขึ้นบก ตั้ง ค่าย อยู่ ตำบล หลก โมน ฉา แล้ว ก็ ยก กองทัพ
เข้า ถล่ม เมือง ท้น ถึง ท้น

ฝ่าย ก๊กัน ยาย ครั้น แจ้ง ว่า เห่งวียง เห็น พวก ได้ เข้าย ยก กองทัพ
มาก็ ได้ ปาก น้ำ ค่าย ฮาน หาย ไขว่ แล้ว ยก เข้า มา ตั้ง ค่าย อยู่ ตำบล หลก
โมน ฉา ก็ ตกใจ จึง ให้ ได้ เท่ หอดวง ดิน คิด เคื่อง ทั้ง ถึง นาย คูม
ทหาร เรือ ออก ไป ต่อสู้ แก่ ข้าศึก

ฝ่าย เห่งวียง หัว จิน ก็ รับ ทหาร ระดม ยิง กัน เล็กใหญ่ คราว ออกไป ถูก
พล ทหาร เข้า ก๊กัน ค่าย ลง เป็น ยัน มาก ได้ เท่ หอดวง กับ ดิน คิด เคื่อง

เห็น เหลือ กำลัง ที่จะรบ รบ ต่อสู้ จึง ถ้าทัพ ถอย มาตั้ง อยู่ตามด ศิว
เขียด กับ ตามด หว่าง ชุน เปน สองค่าย

ฝ่าย ถิ่น ยาย ครั้น จึง ว่า ได้ เท่ หอวาน กับ ดิน คิด เคื่อง ถ้าทัพ
มาตั้ง นั้น ก็ ตกใจ ถิ่น ยาย กับ วัน บัง เกอ นาย ทหาร ก็คุม ทหาร
หนุน ออก ไป ช่วย ได้ หอวาน ณ ค่าย หว่าง ชุน ค่ำ สู้ แก่ พวก ได้ เชิง
เปน สำมารก

ฝ่าย เหวียง หัว จัน กอง นำ จึง กระ ชิบ บอก แก่ เหวียง หัว ว่า
ถิ่น ยาย คุม ทหาร ออก มาต่อสู้ กับเรา อยู่ ใน เมือง ทั้ง สอง ทัน พด
ทหารเบาบาง มี อยู่ น้อย ศิว ท่าน จึง รีบ ยกไป ทาง ดัด เข้า ศิว เมือง ทั้ง สอง
ทัน ให้ จึง ได้ ตามถิ่น ไว้ เปน ขระ ข้างเจ้า จะต่อสู้ แก่ พวก แก่ ถิ่น เอง
ท่าน อย่า ได้ มีความ วิทก เสง

เหวียง หัว ได้ พง เหวียง หัว จัน ว่า ตั้ง นั้น ก็ เห็น ชอบ ด้วย ครั้น เวลา
กลางคืน เหวียง หัว ก็ คุม ทหาร ทำ กล หมาย ปลดอม เปน เหมือน พวก
ถิ่น ยาย ถ้าทัพ ถิ่น มา พด ทหาร ใน เมือง ทั้ง สอง ทัน เห็น กอง
ทัพ ถิ่น มา ก็ สำคัญ ว่า ถิ่น ยาย ถ้าทัพ แต่ ยี่ หัศ สัณญา หากถูก ต้อง
กันไม่ พวก ทหาร ซึ่ง รักษา น้า ที่ ก็ ไม่ เบ็ด ประตุ เมือง รับ เหวียง หัว
มีความ โกรธ ยิ่ง นัก จึง สั่ง ให้ ทหาร เขา ไฟเผา บ้านเรือน ราษฎร
ใหม่ ขึ้น หดาย ตามด แล้ว จึง ให้ ทหาร เขา บัน ไต่ เข้า พาด กำแพง
เมือง ทำการ ขึ้น ปล้น บุกรุก ขึ้น ไป ได้ ได้ฆ่า พัน ทหาร ซึ่ง รักษา น้า
ที่แตก หนี ไป หมดสิ้น

ฝ่าย ถิ่น ยาย ให้ ทหาร ออก ไป ค่ำ สู้ แก่ พวก ได้ เชิง ข้าง ศิว ก็ เสีย ที่ วัน
บึง เกอ นาย ทหาร เอก ของ ถิ่น ยาย ก็ ถูก ฮาวุช ตาย ใน ที่รบ

ฝ่าย บุตร ของ วัน บัง เกอ หก คน ตาม วัน บัง เกอ ไป ต่อ สู้ แก่ พวก
ได้ เชิง ครั้น เห็น วัน บัง เกอ ผู้บิดา ตาย ด้วย มีมือ ข้าศึก ทั้ง นั้น ก็ มี ได้
คิด แก่ ชีวิต ตรง เข้า บุตร รุก ต่อ สู้ แก่ ข้าศึก ถึง แก่ ความ คาย
ใน ที่รบ ทั้ง ๖ คน

พวก ได้ เชิง เห็น ได้ ที่ ก็ ขยับ พล ทหาร เข้า ตี ค่าย กั้น ขยาย ซึ่ง ตั้ง
อยู่ ค่าย ดหว่าง ชุน ค่าย ดตัว เขียด แตก ทั้ง สอง ค่าย ถอย ไป ตั้ง อยู่
ค่าย ด ได้ สอง

ฝ่าย เหวว ยิง หัว จัน พวก ได้ เชิง ก็ ขุน ทหาร ได้ ตาม ไป ถึง ค่าย ด
ได้ สอง ก็ คัว ค่าย ประ ชิด กัน อยู่ ใน ค่าย ด นั้น ทั้ง สอง ฝ่าย ก็ คอย ขุน
เชิง กัน อยู่ มี ได้ ยก ทหาร ออก ต่อ สู้ กัน

ฝ่าย กั้น ขยาย มีความ รุก ถึง ใน เมือง ทั้ง สอง ท่น จึง ชน ขี่ ข้าง
กลับ มา เมือง ทั้ง สอง ท่น ครั้น เข้า เมือง ก็ ไม่ ได้ ด้วย เหวว ยิง หัว พวก
ได้ เชิง เข้า เมือง ได้ แล้ว กั้น ขยาย ตก ใจ ก็ ขยับ ข้าง หนี ไป ทาง เมือง
เชิง ได้ ถึง ค่าย ด ท่า โดย ขา แขวง เมือง ฮาน ตาง

ฝ่าย เหวว ยิง หัว ถวาย ผู้ รักษา เมือง ฮาน ตาง ครั้น แจ้ง ว่า กั้น ขยาย
หนี ข้าศึก มา เหวว ยิง หัว ถวาย จึง ขุน ทหาร ออก ไป จับ ตัว กั้น ขยาย ได้
ก็ ส่ง ให้ แก่ พวก ได้ เชิง ทหาร ขุน ตัว กั้น ขยาย ไป ถึง ค่าย ด หมู รุก
เจียว เพื่อ ขบวน เมือง เชิง ได้ กั้น ขยาย ก็ ข้า ตัว ตาย เสียเอง พวก เชิง
กั้น ครั้น นั้น ก็ ถิ่น ฮาน ตาง

ฝ่าย พระเจ้า เต เฮียน ตง ว่าง เต ก่า ถึง ทรง พระ ประชาน อยู่ เหวว ยิง หัว
จัน จึง นำ ขุน ขาย ให้ เหวว ยิง หัว เข้า เฝ้า พระเจ้า เต เฮียน ตง ว่าง เต เหวว ยิง

เหวี่ยงเข้า ไปแล้ว กราบถวายบังคม ตามธรรมเนียมแล้ว เหงวี้ยงเหวี่ยง

จึงพูดว่า เติม ข้าพเจ้า เปน ชาวเมือง เรือง ได้ มาตั้งบ้านเรือน

อยู่ ณเมือง กว๋ เญวริง ครั้น ทราบ ว่า พวก แซ่ ก๊อ นั้น เปน ผู้ชั่วร้าย สมกับ

กตขี้ ช่มเห้ง พระเจ้า แผ่นดิน มา หลาย ชั่ว กระษัตริย์ แล้ว ข้าพเจ้า มี

ความเจ็บแค้น แทนแผ่นดิน จึงได้ มั่ว ผุ่ม ประชุมไพร่ พด ทหาร

ยก กองทัพ มากำจัด พวก แซ่ ก๊อ นั้น เสีย ใช้ว่า ข้าพเจ้า จะเปน ผู้ทรยศ

ขบถต่อ พระองค์ นั้น หามิได้ พระองค์ อย่าได้ ทรง พระวิตกแก่ อย่าง

ใด อย่างหนึ่งเลย พระองค์ จง ทรง พระอุสาหะด้วย พระโอสถ ให้

พระโรคบั้น เหนือ หาย จะได้ ทน บำรุง อดทน ประชา รวยรวย ให้ อยู่เย็น เปน

สุข ต่อ ไปสิ้น กาล นาน เหงวี้ยงเหวี่ยง ครั้น กราบ ถู ตั้ง นั้น แล้ว จึง เข้า

ทูล ถวาย แผ่น ที่ หัวเมือง ซึ่ง แซ่ ก๊อ นั้น อยู่ ใน ความ ปกครอง ของ พระเจ้า

แผ่นดิน วงษ์ แซ่ เหงวี้ยง ด้วย

พระเจ้าเต โยฮัน ตง ว่าง เตี ครั้น ทอด พระเนตร แผ่น ที่ แล้ว ก็มี พระไทย

ยินดี ทรง เชื้อ ถือ ว่าง พระไทย ว่า เหงวี้ยงเหวี่ยง พวก ได้ เรืองชื่อ

ตรง ต่อ แผ่นดิน โดยแท้ พระเจ้าเต โยฮัน ตง ว่าง เตี ก็ พระราช

ทาน นาง หังฮักเฮ้ง กง จั๋ว ซึ่ง เปน พระราช บุตรี ให้แก่ เหงวี้ยงเหวี่ยง เปน

ภรรยา ครั้น อยู่ มา พระอาการ ประชวร พระเจ้าเต โยฮัน ตง ว่าง เตี ชัก

มาก ลง ไปทุกที จึง รับสั่ง ให้เหงวี้ยงเหวี่ยง เข้า มาเฝ้า แล้ว

ตรัสว่า อายุเราต้อง มา ได้ถึง ๘๐ ปีเศษแล้ว ความ ขระา แลโรค

ก็กำเริบเบียดเบียน มากขึ้น ทุกวัน เรา เห็น ว่ามีวัน หนึ่ง ก็วัน หนึ่ง

ความตาย คง จะมา ถึง ตัว เปน แน่แล้ว บัดนี้ เรา จะ ขอ มอบราช การ

บ้านเมือง แก่ ทาน ๆ จง ช่วย บำรุง บุตร แด่ น้า ของเรา ให้ มี ความ ถาวร ค่อย
ไป ภาย น้า ด้วย เกิด

เหงวี้ยง เหว่ ได้ พัง รับ ตั้ง ตั้ง นั้น ไม่ อาจ รับ เป็น ผู้ สำเร็จ ราชการ
แผ่นดิน จึง ทูล ขัด ว่า ซึ่ง พระองค์ ทรง พระ กรุณา เชื้อ ถือ ไว้ วาง พระ
ไทย ใน ตัว ข้าพเจ้า แด่ ทรง ชู เลี้ยง พระ เศษ พระ คุณ เป็น ที่ ยิ่ง แต่ ที่
จะ ไป รด ให้ ข้าพเจ้า เป็น ผู้ สำเร็จ ราชการ แผ่นดิน นั้น เห็น จะ ไม่ สม
ตั้ง พระ ไทย ประสงค์ ด้วย ขุน นาง ผู้ ใหญ่ ตั้ง เต็ม ก็ ยัง มี อยู่ มาก
เกลือก คน เหล่า นั้น จะ ไม่ นิยม ยิน ยอม อยู่ ใน บังคับ ข้าพเจ้า ๆ ก็ จะ
ได้ ความ เด็ด ข้อน เมื่อ ภาย น้า ข้าพเจ้า จะ ขอบ ทูล ตา กลับ ไป รักษา
เมือง ถิ่น ว่า แด่ เมือง กวี ญะริง อยู่ ตาม เดิม เพื่อ จะ ได้ บ้อง กัน รักษา
พระราช อาณา เขต ฝ้าย หัก ได้ ตั้ง ไป ทูล ตั้ง นั้น แด่ เหงวี้ยง เหว่ ก็
ถวาย มังคม ตา ออก จาก เฝ้า กลับ มา ยัง ค่าย

ครั้น อยู่ มา วัน เดือน ๕ ปี ระกา ตรง กับ กับ จุล สักราช ๓๔๔๗ เป็น ปี
วศิน โทสินทร ศก ๕ พระเจ้า เต โยฮัน คง ว้าง เตี เสวย ราช สม บัติ ได้ ๔๗ ปี
ก็ สิ้น พระชนม์ ขณะ นั้น ขุน นาง ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย ฝ้าย ทหาร พด เรือน
พร้อม ใจ กัน ยก ยี่ง เหว่ ซึ่งเป็น พระราช โอรส ของ พระเจ้า เต โยฮัน คง
ว้าง เตี ขึ้น เสวย ราช สม บัติ ถวาย พระ นาม ว่า พระเจ้า เต โยฮัน คง ว้าง เตี
แต่ ก็ เจริญ พระ ศัพ พระเจ้า เต โยฮัน คง ว้าง เตี ไป สืบ ไว้ ตาม ขรรณ
นิยม พระ ศัพ ของ พระเจ้า แผ่นดิน

ขณะ นั้น เหงวี้ยง เหว่ ก็ ทำ ไว้ ทุก ช่น ชาว ห่ม ชาว ตาม ขรรณนิยม
ฝ้าย เหงวี้ยง หญวาก อยู่ ณ เมือง กวี ญะริง มีความ วิคก ถึง เหงวี้ยง เหว่ ผู้ น้อย

ยั้ง นัก

จึงคุม พล ทหาร ที่มี ๕๐๐ คน

ตง เวียก ไปยังเมือง

ทั้ง ต้อง ทิ้ง

ฝ่าย พระเจ้า เตเจี้ยว ทั้ง วัง เตี ทรง ทราบ ว่า เหว่งยั้ง หนี ราก ยก มา
 จึง รับ สั่ง ให้ ขุน นาง ผู้ใหญ่ ออก ไป เสิม เหว่งยั้ง หนี ราก ให้ เข้า มา เฝ้า
 พระเจ้า เตเจี้ยว ทั้ง วัง เตี รับ สั่ง จะ แบ่ง พระราช อาณาเขต ให้ แก่
 เหว่งยั้ง หนี ราก ๗ จึง ทูล ว่า พวก ข้าพเจ้า พี่ น้อง มีความ เจ็บ แค้น แก่
 พวก แซ่ กั้น ซึ่ง เปน ศัตรู ราช สมบัติ จึง ได้ ยก กอง ทักษิ มา ปราม ปราม
 เหล่า ร้าย เดียน หนาม แผ่น ดิน ไซ้ ว่า ข้าพเจ้า จะ คิด ทรมาน แซ่ ซึ่ง เขา
 ราช สมบัติ บ้าน เมือง ทั้ง ศักดิ์ เปน เจ้า นาย นั้น หา มิ ได้ ซึ่ง พระองค์ ทรง
 พระกรุณา ชุบเลี้ยง ก็ เปน พระเดช พระคุณ ที่ ยิ่ง ที่ สุด อยู่ แล้ว ตี ถั่ว ที่
 พระองค์ จะ พระราช ทาน อาณาเขต ให้ ร้อย เท่า พัน ทิว ครั้น ทูล ทั้ง
 นั้น แล้ว เหว่งยั้ง หนี ราก ก็ ถวาย มังคุด มา กลับ ออก มา พัก อยู่ ณ ค่าย
 เหว่งยั้ง หนี ราก กับ เหว่งยั้ง เหว่ จึง ปรึกษา กัน เห็น ว่า เหว่งยั้ง หิว จัน เปน
 ผู้ มี ศักดิ์ ญญา เขียบ แหวม คิด จะ ขำ เหว่งยั้ง หิว จัน เสีย จึง ให้
 คน ไซ้ ไป หา ศักดิ์ เหว่งยั้ง หิว จัน มา ว่า จะ ปรึกษา ราชการ ด้วย

ฝ่าย เหว่งยั้ง หิว จัน รู้ เท่า ว่า เหว่งยั้ง หนี ราก เหว่งยั้ง เหว่ คิด จะ ทำ ร้าย
 เหว่งยั้ง หิว จัน จึง ทั้ง โพร่ พล ทหาร ซึ่ง ได้ คุม มา นั้น เสีย หนี ไป ยัง เมือง
 เจ้ อาน จึง เขียน หนังสือ ปรอดม เปน หนังสือ รับ สั่ง ของ พระเจ้า เตเจี้ยว ทั้ง
 วัง เตี เกณฑ์ พล ทหาร เมือง เจ้ อาน จะ ยก มา ทำ สงคราม แก่
 พวก ได้ เจริง ต่อ ไป

ฝ่าย เหววียง ญวราก เหววียง เหว่ ครั้น ไม่ได้ ตัว เหววียง หัว จัน
แล้ว จึง กระซิบ ปลุกษา กัน จะ ยก กลับ ไป ยัง เมือง กวี่ญวริง ครั้น เวลา
ตึก ประมาณ สามยาม ก็ ออก ยี่ หื้อ เกา รั กั้น จึง คุม ทหาร เข้า ไป ใน
พระราช วัง ทำ ตาย พระ คตัง ตม บัด ชน เขา เงิน ทอง ใน ท้อง พระ คตัง
บัน ทุก เรือ แล้ว เด็ก ทพ กลับ มา ยัง เมือง กวี่ญวริง

ฝ่าย เหววียง หัว จัน เกณฑ์ พด ทหาร ที่ เมือง เล่ ฮาน ได้ ประมาณ
สาม หมื่น เสก กับ นาย ทหาร ที่ มี ฝีมือ ได้ หตาย นาย ขณะ นั้น
เหววียง หัว จัน มี อำนาจ ปรากฏ แก่ ผู้ รักษา เมือง เล่ ฮาน แด กรมการ ว่า
ถ้า ผู้ ไท ขัด รับ สิ่ง ไม่ เกณฑ์ พด ทหาร แด จำย สละมัยง ฮาหาร มา ให้
จะ ตัด สี่ สะ เลี้ย

ฝ่าย ผู้ รักษา เมือง กรมการ ไม่ ต้อง รู้ ใน กต อุบาย ก็ เกณฑ์ ทหาร
แด จำย สละมัยง ให้ แก่ เหววียง หัว จัน ตาม ความ ประสงค์ เหววียง หัว จัน
ก็ ตั้ง ผก หัก ทหาร ให้ ข้าราชการ ใน กระบวน รบ แล้ว คอย หา ถูก ชัย
จะ ยก กอง ทพ ไป บ้อง กัน รักษา พระ เจ้า เต เจี้ยว ทั้ง วัง เต ณ เมือง ทั้ง ต้อง ทน
กับ จะ ยก กอง ทพ ไป ปราม ปราม พวก ได้ เจริญ ค่อ ไป

ฝ่าย พระ เจ้า เต เจี้ยว ทั้ง วัง เต ตั้ง แต่ วัน เหววียง ญวราก เหววียง เหว่
ชน เขา เงิน ทอง ใน ท้อง พระ คตัง ไป กับ คัด เด็ก เขา นาง พระ ตม
กรม ใน ที่ รูปงาม ๆ ไป ใน วัน นั้น ไม่มี นาย ทหาร ผู้ ที่ จะ ค่อ สู้ แก่ ข้าง
ศึก ได้ ตั้ง แต่ นั้น มา ก็ ให้ กริ้ว กราด ชน นาง ข้าราชการ ทุก เวลา ไม่มี
ผู้ ไท ที่ จะ สามารถ เข้า มา เผ้า ได้ บันดา ชุนนาง ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย ให้ มีความ
ขยาด ย่อ ห้อ ก็ พา กัน ตา ออก จาก ราชการ กลับ ไป อยู่ บ้านเดิม เป็น หตาย นาย

เล่ม ๓

พงษาวดาร ญวน

หน้า ๓๓๗

ที่ยังคงรับราชการ อยู่ คือ บัญ เมือง หลิก นัก เรือน พัง สดอมได้ ได้ ขึ้น
เท่ง ๑ คน กับ เกร็ง กง ช่าง ๓ คน เท่านั้น

ขณะนั้น พระเจ้าเตเจียว ทัง วัง เต จึง รับ ตั้ง ให้ สี่ ข้าคุม ทหาร เข้า
มารักษา นำ ที่ เจริง เทิน เมือง ทั้ง ต้อง ทั้น

ฝ่าย เมือง ตรัง เตรี เป็น ขุนนาง นาย ทหาร ทั้ง เต็ม ก็ เอา ใจ ออก หาก
ไป เข้า ด้วย ถิ่น คาง คิด ให้ ถิ่น คาง ยก ทหาร เข้า มา เมือง ทั้ง ต้อง ทั้น
จะได้ เป็น มหา อุปราช ขึ้น

พระเจ้าเตเจียว ทัง วัง เต เห็น ถิ่น คาง กับ เมือง ตรัง เตรี คุม ทหาร เข้า
มา ใน เมือง ได้ ก็ ตก พระไทย

มีความ เกรง ถิ่น คาง เมือง ตรัง เตรี กับ
ถิ่น คาง ยัง นัก ขณะนั้น ถิ่น คาง จึง ให้ เมือง ตรัง เตรี เป็น ผู้บังคับ

การ ทหาร เมือง ตรัง เตรี คิด จะ ไกร ขึง แผ่นดิน ให้ แก่ ถิ่น คาง
พอ ถิ่น พุง คุม ทหาร มา จาก เมือง นิม ยาง จึง เข้า มา เฝ้า พระเจ้า

เตเจียว ทัง วัง เต จะ ขอ ท้าว วาซการ เป็น มหาอุปราช ขึ้น ครอบ ถิ่น คาง ไป
พระเจ้าเตเจียว ทัง วัง เต เห็น พวก แร่ ถิ่น ถิ่น มี อำนาจ อีก

โดย เลี้ย ไม่ ได้ จึง ตั้ง ให้ ถิ่น พุง เป็น ขุนนาง ผู้ ใหญ่ ตำแหน่ง ท้าย ขี่ เหวือก กง
ฝ่าย ถิ่น คาง เตเจียว จึง ประชุม ขุนนาง ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย พร้อม ใจ กัน ยก ยก

พวก แร่ ถิ่น ขึ้น เสด็จ แก่ เจ้า
ฝ่าย พระเจ้าเตเจียว ทัง วัง เต มีความ วิตก ว่า จะ เกิด ขบถ ขึ้น

ก็ จำ พระไทย ยก ถิ่น พุง เตื่อน ยก เป็น ตำแหน่ง เชียง โภ เวียง ยก เสด็จ
แก่ เจ้า ต่าง กรม

ฝ่าย ถิ่น พุง ครั้น มี ยก เสด็จ แก่ เจ้า แล้ว จึง ให้ เมือง ตรัง เตรี คุม

ทหาร อยู่ใน เมือง ด้วย เมือง ครอง เจริญ คิด จะ ไร้วอด พระเจ้า เต เจียว ทั้ง
 ว้าง เต ออก เลี้ยว จาก ราช สัมบัติ เมือง ครอง เต จึง กระ ชิบ ดั่ง ให้ เหววียง โหม่ว
 หัน คุม ทหาร เข้า ล้อม เมือง ทั้ง ต้อง ทันท ไร้วอด ๕ ด้าน ขณะ นั้น วัน บัง เกอ
 เห็น เหววียง โหม่ว หัน คิด ขบถ ยก ทหาร เข้า ล้อม เมือง ดัง นั้น วัน บัง เกอ
 จึง ชน บน เจริญ เติม ถึง ไร้วอด หัน ร้อง ต่ำ เหววียง โหม่ว หัน เป็น ขัธ ขยาย ข้าง

เหววียง โหม่ว หัน ได้ ความ ขยาย แก่ พล ทหาร ยิ่ง นัก จึง คุม ทหาร กลับ
 พระเจ้า เต เจียว ทั้ง ว้าง เต มี พระ ไทย โกรธ แค้น เหววียง โหม่ว หัน ยิ่ง นัก จึง
 มี หนังสือ รับ สั่ง เป็น การ ดับ ไป ยัง เหววียง หิว จัน ณ เมือง เล่ อาน ขบถ หนังสือ
 ใจ ความ ว่า บัด นี้ พวกร าช สัมบัติ คุม ทหาร เข้า มา เป็น ศัตรู ราช สัมบัติ อีก
 ให้ เหววียง หิว จัน เกณฑ์ กอง ทหาร หิว เมือง ทั้ง ปวง เร่ง ยก มา เมือง ทั้ง ต้อง ทันท
 กำจัด พวก ศัตรู ราช สัมบัติ เสีย โดย เร็ว ถ้า ละ ไร้วอด ไป จะ กำเริบ มาก ขึ้น

ฝ่าย เหววียง หิว จัน ครั้น ได้ รับ หนังสือ รับ สั่ง ดัง นั้น ก็ มีความ ยินดี
 จึง คุม ทหาร ซึ่ง ได้ เจริญ ไร้วอด กับ เกณฑ์ ทหาร หิว เมือง ราย ทาง
 เพิ่ม เติม มาก ขึ้น อีก ได้ ถูก ขัธ ก็ ยก กอง ทหาร ออก จาก เมือง เล่ อาน พัก

ร้อน แรม มา ตาม ระยะ ทาง หลาย วัน ถึง ตำบล เตียน ก็ จึง ให้ ตั้ง ค่าย พัก

พล ทหาร

ฝ่าย บัณฑิต ด้วย ผู้ รักษา ตำบล ซึ่ง เป็น พวก ของ แซ่ ถิ่น ก็ คุม ทหาร
 ยก ออก จาก ตำบล ต่อ ตั๊ก แก่ เหววียง หิว จัน ที่ ตำบล วา เต็ม เป็น สามารถ
 บัณฑิต ด้วย ผู้ เหววียง หิว จัน ไม่ได้ ก็ แยก หัน ไป เหววียง หิว จัน เห็น
 ได้ ที่ จึง ให้ ทรง เหยียบ ไช้ว ชาว เมือง ทันท ว่า คุม ทหาร เป็น กอง นำ กอง หนังสือ
 แยก ไป ที่ เขา ตำบล ยั้ง ไช้ว ได้ แล้ว ก็ ตั้ง ค่าย พัก พล ทหาร คอย ทำ

เหงวี้ยง หัว จัน ยก มา ถึง พร้อม กัน ก็ จะ ยก เข้า ถล่ม เมือง ทั้ง สอง ท้น
จับ พวก แซ่กตั้น มา เสีย ให้ สิ้น เริง

ฝ่าย กตั้น พุ่ง ครั้น แจ้ง ว่า เหงวี้ยง หัว จัน ยก กอง ทัพ มา จาก เมือง
เง่ ฮาน ตี ได้ ตำน ถึง สอง ตำบล แล้ว จะ ยก มา ถล่ม เมือง ทั้ง สอง ท้น ก็
ตกใจ จึง ให้ ศัตรู เครี คูม ทหาร ยก ออก ไป ค่อย สู้ แก่ เหงวี้ยง หัว จัน

ฝ่าย ตรง เหงวี้ยง ไช่ ทัพ น่า ครั้น เห็น เมือง ศัตรู เครี คูม ทหาร ออก
มา ตรง เหยีย ไช่ ก็ คูม ทหาร ออก รบ กับ เมือง ศัตรู เครี เบน สามารถ
เมือง ศัตรู เครี สู้ ตรง เหยีย ไช่ ไม่ได้ ก็ ทั้ง ค่าย เสีย แยกหนี ไป ทาง ตำบล
ยาเดิม ไป เมือง บิกิน

ฝ่าย กตั้น พุ่ง ครั้น แจ้ง ว่า เมือง ศัตรู เครี แยก เสีย ที่ แก่ ทหาร ของ
เหงวี้ยง หัว จัน ไป ตั้ง นั้น ก็ ตกใจ กตั้น พุ่ง ก็ ทั้ง เมือง ทั้ง สอง ท้น รีบหนี
ตาม เมือง ศัตรู เครี ไป

ขณะ เมื่อ พวก แซ่กตั้น ยก ทหาร เข้า มา เมือง ทั้ง สอง ท้น เปน ศัตรู ราช
สมบัติ นั้น พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต กับ ขุน นาง ที่ สนิท ก็ หนี ออก จาก
เมือง ทั้ง สอง ท้น ไป คอย ทัพ เหงวี้ยง หัว จัน ที่ ตำบล ผัง แม่ น้ำ ได้ สอง เติง

ฝ่าย เหงวี้ยง หัว จัน ยก กอง ทัพ มา ถึง ผัง แม่ น้ำ ได้ สอง เติง ก็ พอ
พบ พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต เหงวี้ยง หัว จัน กับ นาย ทหาร ทั้ง ปวง ก็ ลง
จาก ม้า เข้า ไป ถวาย มังคม พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต ตาม ธรรมเนียม แล้ว
ก็ เชิญ พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต เสด็จ กลับ เข้า พระราช วัง

เหงวี้ยง หัว จัน กราบ ทูล มุข เหตุ ซึ่ง คน ได้ ไป สลัก กัด คือ พวก ได้ เริง
โดย ความ ปรากฏา จะ ยืม มือ แด่ กำลัง พวก ได้ เริง กำจัด พวก แซ่กตั้น ซึ่ง เปน

จักร ราชสมบัติ ตั้งแต่ต้นจน ปลายให้พระเจ้าเจี้ยวเต ทั้ง วังเตพึ่ง ทุกประการ

พระเจ้าเตเจี้ยว ทั้ง วัง เต ได้ ทรง พัง เหววียง หิว จัน ทอด ตั้ง นั้น ก็มี พระ
ไทย ยินดียิ่ง นัก จึง พระราชทาน เงิน ทอง เคี้ยว ยศ แด หมวก ทองคำ

ตั้ง ให้ เหววียง หิว จัน เปน ขุนนาง ผู้ ใหญ่ ตำแหน่ง บั๊ก กู้ กัง บุตร ของ

เหววียง หิว จัน เปน ขุนนาง ตำแหน่ง ฮาน คั่น โฮ้ว เหววียง หิว จัน ครั้น

ได้รับยศ เปน ขุนนาง ผู้ ใหญ่ แล้ว จึง ก่อ สร้าง บ้าน เรือน ใหญ่ โต

ระโห ฐาน สูงงามยิ่งนัก พระเจ้าเตเจี้ยว ทั้ง วัง เต เห็น ตั้ง นั้น ก็ ให้

มี พระไทย วัง เกียจ เหววียง หิว จัน ถึง นัก

ขณะ นั้น บั๊ก ดา นาย ทหาร ทั้ง ปอง เห็น พระเจ้าเตเจี้ยว ทั้ง วัง เต

พระไทย ไม่ ยั้ย ยืน ให้ มี ความ เบื่อหน่าย มิ ได้ คิด มี มานะ ที่ จะ ทำ

ราชการ ต่อ ไป ดำรง ตำแหน่ง ก็ ทอด ลา ออก จาก ราชการ กลับ ไป

อยู่ ถิ่น ฐาน บ้านเดิม ทำมาหากิน ตาม ภูมิ ถิ่น นานา เปน หลายนาน

ฝ่าย เหววียง ญูรากล เหววียง เหว่ เหววียง หลือ ทั้ง สาม คน พี่น้อง เมื่อ ได้

แผ่นดิน ข้าง ฝ่าย ทิศ ได้ แล้ว จึง ตั้ง ตัว เปน เจ้า แผ่นดิน เหววียง ญูรากล

อยู่ เมือง กัวญูริง ยก ตัว ขึ้น เปน พระเจ้า แผ่นดิน ตั้ง ยี่ หือ ว่า พระเจ้า ตรง

เถียง วัง เต เหววียง เหว่ ตั้ง อยู่ เมือง กู้ กัว เปน มหา อุปราช ฝ่าย นำ

ตั้ง ยี่ หือ ว่า บัก บัน เวือง เหววียง หลือ ตั้ง อยู่ เมือง เบียง ว่า เปน อุปราช

ฝ่าย หลือ ตั้ง นาม ยี่ หือ ว่า ตั้ง ดัน เวือง ครั้น แล้ว ว่า เหววียง หิว จัน

ได้ เปน ขุนนาง ผู้ ใหญ่ ขึ้น แด พระเจ้าเตเจี้ยว ทั้ง วัง เต ก็ โต เล่ม ได้

เอา พระไทย ได้ ใน ราชการ บ้านเมือง แด ขุนเลี้ยง ขุนนาง ไม่ อิ่มเอิบ

เหววียง ญูรากล จึง ตั้ง ให้ หวอ จัญญูริม เปน แม่ทัพ ยก กองทัพ มา ตี เนือง

ทัน ว่า ครั้น ได้ถูกขี้ตู่ หอว จังญะริม ก็ ยก กอง ทัพ เรือ ออก จาก ปาก น้ำ
เมือง กวี่ญะริง ไป ทาง ทะเล ใต้ ไป ทั้ง กลาง วัน แด กลาง ค่ำ หลาย
ราตรี ถึง ปาก น้ำ ตาม เจริง ทัน ก็ ทอด สมอ ตั้ง กระทบ ทัพ เรือไว้ริม ปากน้ำ

ฝ่าย เหงวี่ง คิด นาย ทหาร รักษา ด้าน ครั้น แจ้ง ว่า พวก ได้ เจริง
เข้า คัก ยก กอง ทัพ เรือ มา ตั้ง นั้น เหงวี่ง คิด ก็ คุม ทหาร เรือ ออก จาก ด้าน
ตั้ง กระทบ ทัพ คอย ดู รับ แก่ ขำ คัก ณ ตำบล ลำ แม่ น้ำ ตริน ยาง

ฝ่าย หอว จังญะริม แม่ ทัพ พวก ได้ เจริง เห็น กอง ทัพ เหงวี่ง คิด ตั้ง
รักษา อยู่ ลำ แม่ น้ำ ตริน ยาง โดย แสง แสง ตั้ง นั้น หอว จังญะริม ก็ ยก
กอง ทัพ เลย มา ตำบล นั้น นั้น

ฝ่าย เหงวี่ง หัว จัน ครั้น แจ้ง ว่า พวก ได้ เจริง ยก กอง ทัพ มา หลาย
ตำบล เหงวี่ง หัว จัน จึง ให้ อาน ตัน โย้ว บุตร เปน กอง นำ คุม ทัพ เรือ
ออกไป ต่อสู้ แก่ ขำ คัก กวี่เหวี่ง หัว จัน คุม ทหาร ๒ หมื่น ยก
ออก ตั้ง อยู่ ณ ตำบล แม่ น้ำ ตริน ยาง คอย ต่อสู้ แก่ ขำ คัก ด้าน นั้น

ฝ่าย อาน ตัน โย้ว บุตร เหงวี่ง หัว จัน คุม กอง ทัพ เรือ ออก ไป ตั้ง
อยู่ ณ ตำบล ปาก น้ำ หาย ไร้ว ครั้น เวลา คัก ประมาณ สอง ยาม พวก
ได้ เจริง ก็ ระดม กอง ทัพ เรือ เข้า รม แก่ อาน ตัน โย้ว ๆ ได้สู้ รม ต้าน ทาน
เปน ชำมารด อาน ตัน โย้ว เสีย ที่ แก่ ขำ คัก ๆ จึง เอา เรือ รม ไป ได้
หลาย ลำ อาน ตัน โย้ว เหลือ กำลัง ก็ แยก หนี ไป

ฝ่าย พวก ได้ เจริง ก็ จับ ได้ มา ถึง ตำบล มั่ง แม่ น้ำ นาม ห่ง่าน พวก
ขำ คัก ยิง ด้วย บิน เด็ก แด บิน ใหญ่ สู้ รม กัน กับ เหงวี่ง หัว จัน พวก ทหาร
ตาย ลง ด้วย กัน ทั้ง สอง ฝ่าย เปน อัน มาก

เหงวี้ยง หัวจัน เห็น กำลัง ข้าศึกแรง กด้าก็ดำ ทฬ ถอยเข้าเมือง ทั้งต้อง ชัน
เชิญ พระเจ้าเตเจียว ทั้ง วัง เตี เด็จ หัน ออกจาก เมือง ทั้งต้อง หัน ไป
ยัง เมือง เกง บัก

ฝ่าย เหงวี้ยง เกียง หลากเจ้า เมือง เกง บัก คิด ขบถ ก็เปิด ประตูเมืองเสีย
มิให้ พระเจ้าเตเจียว ทั้ง วัง เตี เข้า ใน เมืองได้ พระเจ้าเตเจียว ทั้ง วัง เตี
ก็เสด็จ เสด็จ หัน ไปทาง แม่น้ำเหงวียก จัก ยาง เหงวี้ยง เกียง หลาก จึง ให้
นาย ทหาร คูณ พล ทหาร ติดตาม ไปตี ปล้น พระเจ้าเตเจียว ทั้ง วัง เตี

ขณะนั้น พวก ทหาร ของ เหงวี้ยง เกียง หลาก จะเข้ามา ปล้น เอา ทรัพย์สิน
สิ่ง ของ ทองเงิน ของ พระเจ้าเตเจียว ทั้ง วัง เตี ๆ จึง ถอด ถลง พระองค์
ออกจาก พระองค์ ให้แก่ พวก ทหาร ของ เหงวี้ยง เกียง หลาก แล้ว พระองค์ จึง
ตรัสว่า เวลา นี้ เรา ก็ ถึง ที่ อับจน อยู่ แล้ว จึง เห็น แก่เรา ด้วย เกิด ขย่า มา
กระทำ ร้าย แก่เรา เลย

ฝ่าย นาย ทหาร ของ เหงวี้ยง เกียง หลาก ได้ พัง ครุฑ ค้าง นั้น ก็ มีความ เหน
ดู ด้วย ใจ อ่อน ก็ คูณ ทหาร กลับ เข้า เมือง

ฝ่าย พระเจ้าเตเจียว ทั้ง วัง เตี ซึ่ง หัน ข้าศึก ไป ถึง บน เขา หมก เริง
ขณะนั้น พวก ขุนนาง นาย ทหาร ทั้งปวง คูณ ทหาร ตาม พระเจ้าเตเจียว ทั้ง
วัง เตี ไป หัน ที่ ตำบล เขา หมก เริง จึง ได้ ค้าง กาย ลง ใน ที่ ตำบล นั้น

ฝ่าย เหงวี้ยง จึง ว่า ที่ โต ตัก นาย ทหาร เขก ของ พวก ได้ เริง คูณ
ทหาร หมั่น หมั่น ได้ ตาม พระเจ้าเตเจียว ทั้ง วัง เตี มา ขณะนั้น เหงวี้ยง
หัวจัน กับ อาน ตัน ไช้ว ผู้บุตร ก็ คูณ ทหาร ออก ค่อ ตู แก่ พวก ได้ เริง
แปล สามารถ ทหาร ทั้ง สอง ฝ่าย เข้า คุณ บชน ยิ่ง แห่ พัน กัน กาย ลง

ด้วยกัน ทั้ง สอง ข้าง เป็น อัน มาก เหวี่ยง หัว จัน กับ ขาม ขึ้น ไขว่ ถูก

ยาวๆ บิน ตาย อยู่ ใน กตาง ที่ รม ทั้ง สอง คน พ้อ ถูก

ฝ่าย สี ยั่ว กับ เชื่อง ขึ้น ขึ้น จึง เกณฑ์ ทหาร หัว เมฆ ได้ หมื่น หนึ่ง

จึง เชิญ พระเจ้า เตเจียว ทั้ง วัง เต หัน ซะ คึก ออก จาก เขา หมุก เริง ไป ตั้ง ต่าย

อยู่ ตำบล ผังแม่ น้ำ หมา ยาง คอย ค่อ สู้ แก่ ซ้ำ คึก ค่อ ไป

ฝ่าย จังญะริม อยู่ ณ เมือง ทั้ง สอง ทัน ก็ด ขุนาย กระทำ เป็น สำ พักดี

แก่ พวก ได้ เริง ซ้ำ คึก

ฝ่าย พระเจ้า เตเจียว ทั้ง วัง เต ครั้น ทรง ทราบ ว่า จังญะริม ไป เข้า

แก่ ซ้ำ คึก ก็ ทรง พระ โทมนัส น้อย พระไทย ยิ่ง นึก

ขณะนั้น เชื่อง ขึ้น ขึ้น จึง เชิญ พระเจ้า เตเจียว ทั้ง วัง เต เสด็จ ยก กองทัพ ไป

จะ ตั้ง อยู่ ตำบล จี ดิน ยัง ไม่ ทราบ ตั้ง ต่าย มัน ณ ฝ่าย ดิน ติด เคียง เขา

ใจ ออก หาก คิด ขบถ เข้า ด้วย ซ้ำ คึก จึง ขุน ทหาร ตาม พระเจ้า

เตเจียว ทั้ง วัง เต ไป ถึง ตำบล จี ดิน ขึ้น ติด เคียง ก็ ขับ พล ทหาร เข้า

ล้อม พระเจ้า เตเจียว ทั้ง วัง เต ไว้ ทั้ง ๕ ด้าน

ฝ่าย เศวต ขึ้น กับ วัน ชุน ตู เป็น คน ซาว เมือง เริง นาม ขณะ เมฆ

พระเจ้า เตเจียว ทั้ง วัง เต หัน พวก ได้ เริง ไป นั้น เศวต ขึ้น กับ

วัน ชุน ตู ทั้ง สอง นาย ขุน ทหาร รักษา เมือง เริง นาม อยู่ ครั้น แจ้ง ว่า

พระเจ้า แผ่นดิน หัน ซ้ำ คึก ไป ตั้ง นั้น เศวต ขึ้น กับ เศวต วัน ชุน ตู ก็ ขุน

ทหาร ออก จาก เมือง เริง นาม ตาม เสด็จ ไป ครั้น ถึง ตำบล จี ดิน เห็น พวก

ได้ เริง เข้า ล้อม พระเจ้า เตเจียว ทั้ง วัง เต ไว้ ทั้ง ๕ ด้าน เศวต ขึ้น กับ

วัน ชนคู้ ก็ ขอบ ทหาร เข้า รบ พวก ได้ เจริญ เป็น สำมากร

ฝ่าย ขุนนาง นาย ทหาร ของ พระเจ้า เต เจี้ยว ทั้ง ว้าง เต แดเห็น กอง
ทัพ ยก มา ช่วย ดังนั้น ก็ ขุม ทหาร ออก ค่อย สู้ แก่ ข้าศึก ที่ ขนาบ ออก มา
พวก ข้าศึก ก็แตก พ่าย แพ้ ไป ทั้ง สิ้น เจริญ สิ้น กับ วัน ชนคู้ จึง เจริญ
พระเจ้า เต เจี้ยว ทั้ง ว้าง เต ได้ สัก จัก ทหาร ไป ตั้ง อยู่ ณ แม่น้ำ ควี่ เทือง

ฝ่าย พวก ได้ เจริญ ขุม ทหาร ตาม พระเจ้า เต เจี้ยว ทั้ง ว้าง เต ไป ถึง ตำบล
หตุก โมน จึง ตั้ง ค่าย มั่น คง ไว้

ฝ่าย พระเจ้า เต เจี้ยว ทั้ง ว้าง เต ครั้น ทรง ทราบ ว่า ข้าศึก คิด ตาม
มาถึง ค่าย อยู่ ตำบล หตุก โมน ดังนั้น จึง รับ สั่ง ให้ วัน หนวี่ก เควี่ง
ขุม ทหาร ออก ไป ค่อย สู้ แก่ ข้าศึก วัน หนวี่ก เควี่ง ก็ ขุม ทหาร ออก ไป
ค่อย สู้ แก่ ข้าศึก เป็น สำมากร พวก ได้ เจริญ สู้ ณ แม่น้ำ วัน หนวี่ก เควี่ง
ไม่ได้ ก็ล่าทัพ กลับ มา ยัง ค่าย ขณะ นั้น ต้น ญราฮัน ขุม ทหาร อีก
กองหนึ่ง เข้า สัม ทบ ช่วย พระเจ้า เต เจี้ยว ทั้ง ว้าง เต ค่อย สู้ แก่ ข้าศึก บรรดา
นาย ทหาร ทั้งปวง จึง ปรึกษา กัน หุต พระเจ้า เต เจี้ยว ทั้ง ว้าง เต ว่า พวก
ได้ เจริญ ข้าศึก ยก มา โดย แรง แรง ครั้น เรา จะ คง อยู่ ตำบล นี้ เห็น ไม่ได้
จำ จะ ต้อง ยก ไป ตั้ง อยู่ ณ เมือง ทน ว่า จะได้ คิด การ ค่อย สู้ แก่ ข้าศึก
ค่อย ไป จึง จะได้

พระเจ้า เต เจี้ยว ทั้ง ว้าง เต ได้ ทรง พัง ขุนนาง นาย ทหาร ปรึกษา
ดังนั้น ก็ ทรง เห็น ด้วย จึง ยก จาก ค่าย ตำบล แม่น้ำ ควี่ เทือง ไป ตั้ง
อยู่ เมือง หตุก หาย แล้ว ก็ จัด กระบวน เรือ รบ หลาย ลำ พระเจ้า
เต เจี้ยว ทั้ง ว้าง เต กับ ขุนนาง นาย ทหาร ก็ ลง เรือ รบ ใช้ ไบ จะ ไป ยัง เมือง ทน ว่า

ครั้น ยกออกจากปากน้ำเมือง หลุก หาย ไป ได้ค้น กับ วัน ที่หนึ่ง ก็ บังเกิด
 ฝน พายุ พัด ใหญ่ เว้น พระ ที่นั่ง กับ เว้น ทหาร ทั้ง บวง ก็ พัด ถิ่น ไป จำ
 ตะ ทาง ต้อง ทาง หา ได้ เปน หมู หมอชดกัน ไม่ แต่ เว้น พระ ที่นั่ง เข้า
 เมือง ทน ว่า ได้ เว้น วัน ญวนรัก เควียง พลัด ไป ยัง เมือง ไซ่ง่อน
 วัน ญวนรัก เควียง ก็ เปน การ จำใจ เข้า ยอม สำนึกผิด แก่ พวก ได้ เจริญ เควียง
 เหว่ ให้ ทหาร คูณ ตัว วัน ญวนรัก เควียง ไป จำ เสีย แล้ว เหว่ เควียง เหว่ ก็ ยก
 กอง ทักษ บก หนุน ไป ช่วย รบ เขาเมือง ทั้ง ต้อง ทน ครั้น ถึง เมือง
 ทั้ง ต้อง ทน เหว่ เควียง เหว่ ก็ รับ ทหาร เข้า ล้อม เมือง ทั้ง ต้อง ทน ได้ ทั้ง ๔ ด้าน

ฝ่าย วัง ญวนมี นาย ทหาร เอก เมื่อ พระเจ้าเด เคียว ทั้ง วัง เต หนี ข้าศึก ไป
 นั้น ได้ มอบเมือง ให้ วัง ญวนมี ขุนนารัก เมือง ทั้ง ต้อง ทน ครั้น
 พวก ได้ เจริญ ยก มา ล้อม เมือง ทั้ง ต้อง ทน ไว้ วัง ญวนมี ก็ ออก ยอม
 สำนึกผิด แก่ ข้าศึก เหว่ เควียง เหว่ ก็ รับ ทหาร ให้ เขา ตัว วัง ญวนมี ไป จำ เสีย
 แล้ว เหว่ เควียง เหว่ ก็ คิด จะ ต้อง ดู ว่า ขุนนารัก ข้าราชการ ใน เมือง จะมี ผู้ ไต่
 ออก มา สำนึกผิด อีก หรือ ไม่ เหว่ เควียง เหว่ จึง ให้ นาย ทหาร ไป เชิญ ตัว
 เหว่ เควียง วิศรุต ขุนนารัก ผู้ ใหญ่ มา จะ มอบเมือง ทั้ง ต้อง ทน ให้ ขุนนารัก
 เหว่ เควียง วิศรุต ไม่ ยอม เปน ข้า พวก ได้ เจริญ เหว่ เควียง วิศรุต ก็ ถิ่น ยำพิศม์
 ค่าย เสีย เหว่ เควียง เหว่ ครั้น เห็น ว่า ขุนนารัก ตั้ง เดิม ไม่ เต็มใจ สมนคร เข้า ด้วย
 ครั้ง นั้น จึง ให้ เลีย วิศรุต ซึ่ง เปน เชื้อ สาย แห่ง พระเจ้าเด เคียว ทั้ง วัง เต
 อยู่ รักษา เมือง ทั้ง ต้อง ทน แล้ว จึง ให้ โง่ วัง เต เปน นาย ทหาร เอก
 ตำแหน่ง ค่าย คือ หม่าขุน ทหาร อยู่ กำกับ เมือง ทั้ง ต้อง ทน แล้ว เหว่ เควียง
 เหว่ ก็ คูณ ทหาร กลับ มา เมือง ไซ่ง่อน

เจ้าเต ยวี่ ดำม ครั้น เห็น เหววียง เพื่อกลับไป แล้ว จึง พา นาง ว่าง ท้าย ไท่ว
ซึ่งเป็น พระราช มารดา ของ พระเจ้าเต เคี้ยว ทั้ง ว่าง เต นั้น หนี ออก จาก
เมือง ทั้ง สอง ท่าน จะ ไป ยัง ประเทศ จีน เพื่อ จะ ขอ กอง ทัพ พระเจ้าแผ่นดิน จีน
ได้ เเซง ให้ ยก มา ช่วย ปราบปราม ข้าศึก ครั้น ไป ถึง เมือง นาม นิน
พบ กอง ทัพ พวก ได้ เเซง ข้าศึก คราว ค่ำ ยัด กอง อยู่ ไป ไม่ได้ ก็ กลับ มา
เดิน ถัด ไป ทาง เมือง กาว บัง

ฝ่าย เหววียง วิตุ ผู้ ปรึกษา เมือง กาว บัง จึง จัด ทู ให้ เต ยวี่ ดำม
กับ นาง ว่าง ท้าย ไท่ว พัก ตาม หมาย นาง ว่าง ท้าย ไท่ว จึง ตรัส เอา
ความ ถึง พวก ได้ เเซง ซึ่ง ยก กอง ทัพ ทั้ง ตั้งแต่ ต้น จน ปลาย ให้ เหววียง
วิตุ ผู้ ปรึกษา เมือง กาว บัง พึง ทัก ประการ แล้ว จึง พูด ว่า ท่าน กับ
เต ยวี่ ดำม จะ ต้อง เห็น แก่ แผ่นดิน ก็ หนึ่ง สี่ ของ เรา ไป ยัง จง ตัก เมือง
กวาง ตึง กับ เมือง เล่ง จิว ขอ กอง ทัพ จีน ให้ ยก มา ช่วย จึง จะ ดำน
ทาน แก่ พวก ได้ เเซง ได้

เหววียง วิตุ ได้ พัง ตั้ง นม กะ โหมบ ด้วย จึง อาศัย ถิ่น ถิ่น ไป กับ
เต ยวี่ ดำม ยัง เมือง เล่ง จิว นาง ว่าง ท้าย ไท่ว จึง เขียน หนังสือ ฉบับ หนึ่ง
ถึง ผู้ ปรึกษา เมือง เล่ง จิว กับ จง ตัก เมือง กวาง ตึง ขอ กอง ทัพ มา ช่วย
ครั้น เขียน เสร็จ แล้ว ก็ ประทับ ตราย หื้อ เข้า สนึก มอบ ให้ เต ยวี่ ดำม กับ
เหววียง วิตุ รับ ไป ยัง เมือง เล่ง จิว ผู้ ปรึกษา เมือง เล่ง จิว ก็ ต้อน รับ
เต ยวี่ ดำม กับ เหววียง วิตุ โดย ชัน ดี แล้ว จึง ตาม เต ยวี่ ดำม กับ เหววียง
วิตุ ว่า ท่าน ทั้ง สอง มา หา ข้าพเจ้า ด้วย มี กิจ ธุระ ชัน ไต่ หรือ

เหววียง วิตุ กับ เต ยวี่ ดำม ได้ พัง ผู้ ปรึกษา เมือง เล่ง จิว ตาม ตั้ง นั้น จึง

สิ่งหนึ่งคือ ที่นางว่าง ท้าย โห้ว ให้มานั้น ให้แก่ผู้รักษาเมือง
 เล้งจิ๋ว ๆ ครั้นแจ้งความถึงนั้น แล้ว จึงบอกแก่เดยวิ ต้าม ว่า บัดนี้
 กรุงเวียตนาม มีการศึก สงคราม ขึ้นนั้น เป็น การใหญ่ ขึ้น เมืองที่
 ข้าพเจ้า รักษา ขึ้นเป็น เมือง ขึ้น น้อย โพร พด ทหาร ไม่มากเหมือน
 เมือง กวาง ตุง กับ ชัน ชัน คือ หัว จง ตัก เมือง กวาง ตุง ก็ เป็น ผู้ชอบ
 ยัทยาไศรยกัน ข้าพเจ้า จะ พา ท่าน ไป หา จง ตัก เมือง กวาง ตุง ให้ จง ตัก
 บอก ไป ยัง เมือง บัก กิ่ง กราบ ทูล พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เสด็จ ขอก กอง ทัพ
 ยกไป ช่วย ก็ เห็น จะ ได้ ครั้น พุด จา ตก ลง เห็น พร้อม กัน ตั้ง นั้น แล้ว
 อยู่ มา ๓๔๕ วัน ผู้รักษาเมือง เล้ง จิ๋ว จึง พา เหวงวียง วิถี กับ เดยวิ ต้าม
 ไป ยัง เมือง กวาง ตุง

ฝ่าย ชัน คือ หัว จง ตัก เมือง กวาง ตุง ครั้น แจ้ง ว่า ผู้รักษา เมือง
 เล้ง จิ๋ว มา หา ชัน คือ หัว ก็ ออก มา ต้อนรับ เข้า ไป ใน เมือง เล้ง จิ๋ว กัน โดย
 เป็น ชัน ตี ถ้อย ที่ ถาม ถึง ทุกข์ สุข ซึ่ง กัน แล กัน แล้ว ผู้รักษาเมือง
 เล้ง จิ๋วเล่า ความ ซึ่ง พวก ได้ เสด็จ ข้าศึก ยก กอง ทัพ มา ทำ สงคราม จน ถึง
 พระเจ้า เดยจิ๋ว ทัง วัง เต ทั้ง เมือง ทัง ต้อง ทน นั้น ข้าศึกไป ให้ ชัน คือ หัว
 จง ตัก พัง ทุก ประการ แล้ว จึง พุด ว่า บัดนี้ นางว่าง ท้าย โห้ว จะมี
 หนึ่งคือ กราบ ทูล ไป ยัง พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เสด็จ ขอก กอง ทัพ ช่วย ขอร่าม
 จง ได้ เห็น แก่ ทาง ไม่ควร ช่วย มี บอก ไป ยัง เมือง บัก กิ่ง กราบ ทูล พระเจ้า
 แผ่นดิน ได้ เสด็จ ขอก กอง ทัพ ยกไป ปราบปราม พวก ข้าศึก ให้ รวบรวม
 ด้วย เกิด

จง ตัก เมือง กวาง ตุง จึง พุด ว่า ท่าน อย่า มีความวิตก เอย ข้าพเจ้า

จะรับ เป็น ขุนช่วย พระเจ้า กรุง เวียดนาม นาม ดี เขา แผ่นดิน ขึ้น มาให้ จง ได้ ว่า
 ครั้ง นั้น แล้ว ขุน ลือ ห่าว จึง เขียน หนังสือ บอก กับ เขา หนังสือ ของ นาง
 ว้าง ทำโยให้ สอด ของ ไป ถวาย ด้วย แล้ว ก็ มอบ ให้ ขุนนาง กรม การ
 นำ เข้า ไป ยัง เมือง บัก กิ่ง ถวาย พระเจ้า เขียน หอชั่ง เต็ม ทรง ทราบ
 ทุก ประการ

พระเจ้า เขียน หอชั่ง เต็ม จึง ปรึกษา ตาม เจ้า หง ขุน นาง ผู้ใหญ่
 ว่า บัด นี้ หนึ่มี กัก ช่อง มี หนังสือ มา ขอ กอง ทัพ เรา ให้ ยุบ ไป ช่วย นั้น
 ท่าน จะ เห็น เป็น ประการ ไດ จะ ควร ไป ช่วย หรือ จะ ไม่ ควร ไป

เจ้า หง ทูล ว่า นานา ประเทศ ทุก วัน นี้ ย่อม มา ก็มิ ก้อง ย่อม ยก
 ให้ ประเทศ จีน เรา เป็น ใหญ่ บัด นี้ ใน ประเทศ อัน น้อย เกิด การ ยุบ เจ็น
 รบ พุ่ง กัน เอง ขึ้น ประเทศ เรา เป็น ใหญ่ ควร แต่ จะ ช่วย อุปถัมภ์ บำรุง
 ประเทศ อัน น้อย จึง จะ ถูก ชั่ง ตาม อย่าง ขรรณนิยม

พระเจ้า เขียน หอชั่ง เต็ม ได้ ทรง พัง เจ้า หง ขุนนาง ผู้ใหญ่ ทูล
 ครั้ง นั้น ก็ ทรง เห็น ชอบ ด้วย จึง ทรง พระ อักษร รับ สั่ง ไป ยัง ขุน ลือ ห่าว
 จง ตัก เมือง กวาง ตั้ง ว่า เรา เป็น ผู้ ปก ครอง แผ่นดิน จีน ทุก วัน นี้ เรา
 มี ความ เมตตา จิตร์ แผ่ ไป ทั่ว นานา ประเทศ ซึ่ง กรุง หนึ่มี กัก เกิด จลาจล
 รบ พุ่ง ซึ่ง สมบัติ กัน นั้น ท่าน ต้อง เป็น ขุน เป็น แม่ ทัพ เกณฑ์ ทหาร เมือง
 ชือ หน้า กับ เมือง จัก กัง แด หัวเมือง ทั้งปวง ให้ ได้ ทหาร สัก สอง หนึ่ ยก
 กอง ทัพ ไป ช่วย พระเจ้า กรุง หนึ่มี กัก โดยเร็ว อย่า ให้ เสีย ทง พระ
 ราช ไมตรี ได้ ครั้น ทรง เขียน พระ อักษร รับ สั่ง แล้ว ก็ ประทัพ ครา แผ่นดิน
 เข้า หนึ่มี มอบ ให้ กรม การ เมือง กวาง ตั้ง กลับ ไป ให้ ขุน ลือ ห่าว ๆ

ครั้นแจ้งความ ใน หนังสือรับสั่ง ตั้งนั้น แล้ว ก็เกณฑ์ทหาร หัว เมือง มา
สมทบ กับ เมือง กวางตุ้ง ตาม รับสั่ง ทุก ประการ ครั้น ได้ ถูก ญวน ยึด ค้ำ
กับ เหวียง วิถี ที่ นำ กอง ทักษิณ ยก ออก จาก เมือง กวางตุ้ง พัก รัชน แรม
มา หลาย วัน ถึง คำน นาม กวาง ต๋อง เข้า เขต กรุง เวียดนาม ถึง ตำบล พ็อง ผี
แขวง เมือง หล่าง เซ็ง ก็ ตั้ง ค่าย พัก พล ทหาร พอ มี กำลัง แล้ว จึง ยก กอง
ทัพ ข้าม ลำแม่น้ำ หยิก ยาง พบ กอง ทัพ พวก ได้ เจริญ ตั้ง ค่าย อยู่

ฝ่าย โหน่ย ไช้ว นายทหาร เอก ของ พวก ได้ เจริญ ครั้น แจ้ง ว่า มี กอง ทัพ
จีน ยก มา ช่วย โหน่ย ไช้ว ก็ คุม ทหาร ออก จาก ค่าย ไป ค่อย สู้ แก่ กอง ทัพ
จีน เปน สำมารก

ขุน สือ ห่าว แม่ ทัพ จีน จึง จัด ให้ นายทหาร คุม ทหาร แยก ออก ไป
กองหนึ่ง ยก อ้อม วง ไป ปล้น ค่าย ของ โหน่ย ไช้ว ได้ ได้ ข่า พ้น ทหาร
พวก ได้ เจริญ ต้ม ตาย ลง เปน อัน มาก

ฝ่าย โหน่ย ไช้ว ครั้น แจ้ง ว่า กอง ทัพ จีน ปล้น เขา ค่าย ได้ ตั้งนั้น แล้ว
ก็ ตกใจ ไม่ เปน อัน จะ สู้รบ ก็ พา ทหาร แยก หนี ไป กอง ทัพ จีน เห็น ได้ ที่
ก็ ยก ทหาร ติดตาม ตี ข้าม เขา ตาม ตั้ง เจริญ ไป ถึง ลำแม่น้ำ ไบ้ เตียง
ก็ ตั้ง ค่าย มั่น ณ ที่ ตำบล นั้น

ฝ่าย พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต ตั้ง ค่าย อยู่ ณ ตำบล มุ่ง หยวน แขวง
เมือง ทิน ว่า ครั้น ทรง ทราบ ว่า พระเจ้า เซียน หลง ย่อง เต จัด ให้
ขุน สือ ห่าว เปน แม่ ทัพ ยก มา ช่วย ตั้งนั้น มี พระไทย ยินดี เปน อัน มาก
จึง รับสั่ง ให้ ขุนนาง พนักงาน จัด โค กระบือ เปด ไถ่ สุก รด สุรา อย่าง ดี กับ
เสบียง อาหาร ไป ส่ง กอง ทัพ มิ ให้ ขาด ขยาก ได้ แล้ว เกณฑ์ ขุนนาง

กรมการ ทำ สะพาน เรือก ทุก ลำ แม่ น้ำ ให้ กอง ทัพ จัน เติง โดย สดวก
ฝ่าย กอง ทัพ จัน ก็ ยก ข้าม ลำ แม่ น้ำ ญวรี ห้า ไป ถึง ตำบล ได้ ถึง พวก
ข้าศึก ได้ เจริง เห็น กอง ทัพ จัน ยก มา ช่วย โดย แสง แว้ง ตั้ง นั้น พวก ได้ เจริง
ก็ ทั้ง ค่าย ตำบล ได้ ถึง แยก หนี ไป ทั้ง สิ้น

ฝ่าย ชุน ลือ หัว จง ตึก แม่ ทัพ จัน ครั้น เห็น พวก ได้ เจริง ข้าศึก แยก
หนี ทั้ง เมือง ทั้ง ถึง หนี ไป ทั้ง สิ้น แล้ว ชุน ลือ หัว แม่ ทัพ จัน จึง จัด ให้
นาย ทหาร कुม ทหาร ไป เชิญ พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต เตตจ กตบ มา เข้า เมือง
ทั้ง ถึง หนี ยัง เติม

ฝ่าย ชุน นาง พนักงาน ข้าง ที่ เมื่อ ข้าศึก ได้ เมือง ทั้ง ถึง หนี นั้น
ชุน นาง ข้าง ที่ เก็บ เอา ครา หยก ไป ชุน ไ้ ครั้น เมื่อ ชุน ลือ หัว
แม่ ทัพ จัน ยก กอง ทัพ มา ช่วย ข้าศึก แยก หนี ไป แล้ว ชุน นาง พนักงาน
ข้าง ที่ ผู้นั้น ก็ นำ ครา หยก สำหรับ แผ่นดิน มา ให้ ชุน ลือ หัว ๆ จึง ถวาย คั้น
มาให้ พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต ๆ มี พระไทย ยินดี ยัง นัก จึง รับ ตั้ง ให้
เจ้า พนักงาน จัด โต๊ะ แด่ สุรา เตียง บันดา แม่ ทัพ นาย กอง แด่ นาย ทหาร
ทั้ง ปวง เปน ที่ รื่น เริง

ใน ครั้ง นั้น เปน ปี ออก ตรง กัน กับ จตุ ศักราช ๓๓๕๐ เปน ปี
รัตนโกสินทร ศก ๗ แผ่นดิน ได้ เจริง ได้ เมือง ทั้ง ถึง หนี กตบ คั้น มา ให้
พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต ๆ ได้ พระราช ทาน รางวัล เงิน ทอง เสื้อผ้า
แก่ แม่ ทัพ นาย ทหาร จัน ทั้ง ปวง เปน อัน มาก ขณะ นั้น ผู้ ที่ มี ผู้ มี
แ่ละ ศักดิ์ บัญญาก็ เข้า มา รับ ราชการ เปน อัน มาก

ฝ่าย พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต ทั้ง แ่ กอง ทัพ จัน ยก มา ช่วย ปราบ

ปราม พวกได้เชิงแตกไป ได้เมือง ทั้ง ตั้ง ท้น มา ครั้ง นั้น พระองค์
 มีความ หมึน ปรมาท ขุน นาง นาย ทหาร ตั้ง เค็ม ของ พระ องค์ พระองค์ มี
 ได้ ครัด ปฤกษา ปรารภ วัธ ราชการ อย่าง ไต แก่ ขุน นาง ข้าราชการ ญวน
 ค่อ ไป หวัง พระ ไทย เสีย ว่า มี กอง ทัพ จัน มา อยู่ รักษา พระราช อาณา
 เขต ให้ แล้ว เด็ด จ ออก ว่า ราชการ เวลา ไต ก็ ทรง ครัด ปรมา โดย
 แก่ กับ ขุน นาง นาย ทหาร จัน ทุก เวลา พระ องค์ มี ได้ ทรง ปรมา โดย
 ครัด ปฤกษา ด้วย ขุน นาง ฝ่าย ญวน เลย บันดา นาย ทหาร แล ขุน นาง
 ทั้ง ปวง เห็น พระ อธิยา ไศรย พระเจ้า เตเจียว ทั้ง วัง เต เปน ไป เช่น นั้น
 ก็ พา กัน ไทรมนั้ น้อย ใจ ท้อ ถอย เขา ไศ ออก หาก ไป เปน อัน มาก
 ฝ่าย เหวงวียง ญวน ราก เหวงวียง เหว่ เมื่อ แดก ทัพ กตบ ไป เมือง กุ่ม ว่า
 แล เมือง กวีญวิง แล้ว จึง แดง กอง สอด แนม ไป ยัง เมือง ทั้ง ตั้ง ท้น
 สืบ ข่าวคราว ดู ว่า พระเจ้า แผ่น ดิรเด จะ คิด บ้อง กัน รักษา แผ่น ดิน
 ประการ ไต ค่อ ไป กอง สอด แนม กตบ มา แจ้ง ความ ว่า พระเจ้า
 เตเจียว ทั้ง วัง เต หวัง พระ ไทย แล พวก จัน เปน แก่น สार เท่า นั้น มี ได้
 ทรง นับ ถือ ปฤกษา หา ราชการ บ้าน เมือง ด้วย พวก ขุน นาง ญวน เลย
 เหวงวียง ญวน ราก เหวงวียง เหว่ ได้ ทราบ ความ ตั้ง นั้น ก็ มีความ
 ยินดี ยิ่ง นึก จึง คิด อูบาย ทำ หนังสือ ถวง ขุน สือ ห่าว จงคัก แม่ ทัพ จัน ถนบหนึ่ง
 ใจ ความ ว่า ข้าพเจ้า ซึ่ง ได้ กระทำ ต้อง เกิน ให้ พระเจ้า แผ่น ดิน ได้ ความ
 เต็ดตร้อน จน ถึง พระเจ้า กรุง จัน ให้ ท่าน ยก กอง ทัพ มา ช่วย นั้น เปน
 ความ ผิด ของ ข้าพเจ้า เปน อัน มาก บัดนี้ ข้าพเจ้า รู้ คัก โทษ ของ ข้าพเจ้า

แล้ว ข้าพเจ้าจะขอ มา อ่อน น้อม ยอม สำนึกดี รับ สารภาพ โทษ ของ
ข้าพเจ้า ขอ ท่าน ได้ เมตตา ช่วย เพศ ทุก อ่อน วอน ว่า กล่าว พระเจ้า เต เจียว
ทั้ง วัง เต ได้ ทรง ภาศ ทนัช โทษ ข้าพเจ้า ไว้ ดัง ครัง นี้ เกิด กับ
อีก ประการ นั้น ข้าพเจ้า ขอ อยู่ รักษา เมือง ใน มณฑล ฝ่าย ทิศ ได้ มี
ให้ ข้าศึก ประเทศ ไต มา ย้าย พระราช อาณาเขต ได้ แม่ ท่าน แม่
ทัพ ช่วย ว่ากล่าว ได้ แล้ว เมื่อ ไต ข้าพเจ้า จะ มา เผ้า พระเจ้า แผ่นดิน
เมื่อ นั้น ครัน เขียน หนังสือ แล้ว ก็ ประทับ ตรา เข้า ณัณ มอบ ให้

คน สนิท นำ ไป ให้ ชุม ลือ ท้าว แม่ ทัพ จีน ณ เมือง ทั้ง ด้อง ทน
ฝ่าย แม่ ทัพ จีน ครัน ได้รับ หนังสือ ของ พวก ได้ เชิง แล้ว ก็ กราบ

ทูล พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต ได้ ทรง ทราบ ทุก ประการ พระเจ้า เต เจียว
ทั้ง วัง เต ครัน ทรง ทราบ ใน หนังสือ ของ พวก ได้ เชิง ข้าศึก ตั้ง นั้น
จึง ตรัส แก่ ชุม ลือ ท้าว ว่า พวก ได้ เชิง มีความ ขยาด กลัว เกรง ของ ทัพ ท่าน
จึง ได้ มี หนังสือ มา ณ แต่ ถึง กระหม่อม เรายัง ไม่ ไว้ ใจ ท่าน จง

หยุด พัก พด ทหาร อยู่ ใน ประเทศ ของ เรา ก่อน ต่อ เมื่อ ไต บ้าน เมือง
ของ เรา เสน ประกติ เรียบ ร้อย ดี แล้ว ท่าน จึง ค่อย ยก กอง ทัพ กลับ ไป

ชุม ลือ ท้าว ได้ ทั้ง รับ ตั้ง ตั้ง นั้น แล้ว ก็ มิ ได้ ทุก ประการ ไต ครัน ตั้ง
เวลา แล้ว แล้ว ชุม ลือ ท้าว ก็ กลับ มา ยัง ค่าย ซึ่ง ตั้ง อยู่ ตำบล หัก ดง

ครัน เดือน ๓ ปี อวท จุศ ศักราช ๑๓๕๐ ตรง กับ ปี ระคน โกลันทร ศก ๘
เหวี่ยง ญวน ราก เหวี่ยง เหวี่ เหวี่ยง หลือ พวก ได้ เชิง จึง จัด กอง ทัพ
บก แล ทัพ เรือ ยก ออก จาก เมือง กวีญวิง แล เมือง ถิ่น ว่า กอง ทัพ บก
ยก เดิน ทาง ตัด ข้าม เขา ตาม หลี่ เชิง แล้ว ก็ แยก ออก เสน สอง กอง ๆ

หนึ่ง ยก ไป ทางเมือง ทันทิ ครุ เทวียน เดินทาง ร้อน ร่ม มา หลาย ราช

กอง ทัพ ทั้ง สอง กอง ยก ตัว เศวต แทน เมือง ทั้ง สอง ทันทิ เข้า มา เวลา

กลาง วันที่ เข้า ชุม กอง ทัพ อยู่ใน บ่า มี ให้ กอง ทัพ จัน ตวง รู้ ได้

ฝ่าย ชุน ลือ ท้าว แม่ ทัพ จัน ตั้ง แต่ ได้ รับ หนังสือ ของ พวก ได้ เชิง

ข้าศึก ก็ หวัง ใจ เดียว ว่า พวก ได้ เชิง เกรง ถัด ฝีมือ แล ความคิด จัน

จึง มี ได้ ตรวจตรา รักษา ค่าย ให้ ถอด วัน พอ เวลา ค่ำ ประมาณ สอง

ยาม เลิศ เหวี่ยง เหวี่ยง ก็ คุม ทหาร เข้า โจม ตี ปล้น เอา ค่าย จัน ซึ่ง

ตั้ง อยู่ ตำบล นาม ดัง แยก ไป ค่าย หนึ่ง อีก กอง หนึ่ง เข้า โจม ตี ค่าย

ตำบล หนึ่ง ออก ดัง แยก อีก ค่าย หนึ่ง พวก ได้ เชิง ได้ ข้าราชการ จัน ถม

ตาย เป็น อัน มาก

ฝ่าย ชุน ลือ ท้าว แม่ ทัพ จัน เห็น ข้าศึก ยก มา ปล้น ค่าย แยก ไป

เป็น หลาย ค่าย ชุน ลือ ท้าว จัน ก็ พา พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต หนี

ไป ยัง เมือง เตียง โจว

ฝ่าย พวก ได้ เชิง เห็น ได้ ทัก ยก กอง ทัพ ได้ คิด ตาม ไป ถึง เมือง เตียง โจว

ฝ่าย ท้าย ถู หลัน เข็ม ผู้ รักษา เมือง เตียง โจว ครั้น แจ้ง ว่า ข้าศึก

ได้ พระเจ้า เต เจียว ทั้ง วัง เต มา ก็ คุม ทหาร ออกจาก เมือง เตียง โจว

เห็น เตย ลือ เหลง ทันทิ ช่วย เลี้ยง นาย ทหาร จัน กำลัง ต่อสู้ กับ พวก ข้าศึก

ท้าย ถู หลัน เข็ม ก็ คุม ทหาร เข้า ช่วย นาย ทหาร จัน รวม แก่ ข้าศึก เป็น

สามารถ

ขณะ นั้น พวก ได้ เชิง ข้าศึก ยก หนี หนึ่ง กัน มา คุด ตั้ง ถู คัด ใน

ท้อง พระ มหา สมุท ท้าย ถู หลัน เข็ม กับ นาย ทหาร จัน ทั้ง ปวง เหลือ

กำลังที่จะต่อสู้แก่ข้าศึกได้ ท้ายถนัดกับนายทหารจีนก็ตายอยู่
ในกลางที่รบ พวกข้าศึกก็ได้ฆ่าฟันทหารจีนตั้งแต่เวลาสองยาม
เศษจนถึงเวลาสว่าง พลทหารจีนตายลงเป็นอันมาก พวกได้
เชิงได้ติดตามไป รื้อศพจนเรือกเสีย มิให้กองทัพจีนข้ามแม่น้ำได้
กองทัพจีนข้ามแม่น้ำไว้อย่างไปได้ทั้งหนึ่ง ที่ยังข้ามไปไม่ทัน
พวกได้เชิงก็ฆ่าฟันตายเสียทั้งสิ้น

ฝ่ายพระเจ้าเตเจี้ยวทั้งวังได้ กับขุนลือหัวหนี่ข้าศึกมาถึง
เมืองหลวงเชิง มีขุนนางข้าราชการตามเสด็จมาด้วย ๗ คน พระเจ้า
เตเจี้ยวทั้งวังได้ มีพระภักตร์มาข้างหลังก็หาเห็นวังท้ายหัว
ซึ่งเป็นพร.ราชมารดาไม่ ไม่แจ้งว่าจะพลัดไปแห่งใด พระเจ้า
เตเจี้ยวทั้งวังได้ก็ทรงพระกันแสง ทรงจับมือขุนลือหัวเข้าไว้
แล้วก็ทรงถอนพระหุไทยใหญ่ คร่ำครวญกับขุนลือหัวแม่ทัพจีนว่า พระเจ้า
แผ่นดินได้เชิงทรงพระเมตตาเรา จึงได้ให้ท่านเป็นแม่ทัพยกกอง
ทัพมาช่วยเราปราบปรามข้าศึก การก็ไม่ตลอดไปได้ทั้งนี้ ก็
เพราะวาศนาของเราหากให้ไป ท่านจึงพลอยได้ความลำบาก
ไปกับเราทั้งนี้ เชิญท่านกลับไปยังบ้านเมืองของท่านหยุดพักให้สบาย
เสียก่อนเถิด พระเจ้าแผ่นดินได้เชิงท่านมีพระเดชพระคุณต่อเรา
ครั้งหนึ่งแล้ว มาครั้งนี้เราก็ไม่อาจเอ่ยปากรบกวนท่านต่อไปอีก
อย่างไรได้

ขุนลือหัวได้ฟังพระเจ้าเตเจี้ยวทั้งวังได้คร่ำครวญดังนั้นจึงทูลว่า เชิญ
พระองค์เสด็จไป ณเมืองก๊วยหลิมก่อน ข้าพเจ้าจะมีหนังสือบอกไป

กราบ ทูล พระเจ้า แผ่นดิน ได้ เจริญ โชค กองทัพ มา ช่วย พระองค์ อย่า ได้ ทรง
พระวิหค เสด็จ

พระเจ้าเลเจียว ทั้ง วัง เต ได้ ทรง พัง ชุน ลือ ห่าว กราบ ทูล ตั้ง นั้น ก็
ค่อย บันเทา ความ เดรัจฉาน ของ พระ ไทย ลง ได้ บ้าง จึง เสด็จ เข้า ประทับ
อยู่ใน เมือง กุ้ย หลิม ชุน ลือ ห่าว จึง เขียน หนังสือ บอก ว่า ด้วย
การ แยกทัพ แก่ พวก ได้ เจริญ แล ขอ กองทัพ หนุน มา ช่วย ให้นาย
ทหาร คนสนิท กลับ ไป เมือง บัก กิ่ง ถวาย หนังสือ บอก แก่ พระเจ้า
เขียน ลง ย่อ เก๊ ๆ ครั้น ทรง ทราบ ใน หนังสือ บอก ของ ชุน ลือ ห่าว ทูล
ตั้ง นั้น จึง รับ สั่ง ให้ เจ้า หยง ชุน นาง ผู้ใหญ่ ฝ่าย ทหาร จัด กอง
ทัพ หนุน ไป ช่วย พระเจ้า กรุง อนัม ก๊ก ยอง ตาม บอก ของ ชุน ลือ ห่าว
ทุก ประการ

เจ้า หยง ครั้น ได้ รับ ๆ ตั้ง ตั้ง นั้น จึง จัด ให้ ยก ตั้ง อัน เปน แม่ทัพ
คุม ทหาร ตาม หมีน พร้อม ด้วย เลี้ยง อาหาร แล สรรพ เครื่อง สาคตรา
ดุจ ทั้ง ปวง ครั้น ได้ ถูก ยก ตั้ง อัน จึง เข้า ไป เผา ทูล ดา ยก กองทัพ พระ
เจ้า เขียน ลง ย่อ เก๊ ๆ จึง ทรง เขียน พระ อักษร รับ สั่ง ถึง ชุน ลือ ห่าว จง
ตัด ให้ กลับ มา รักษา เมือง กวาง ตั้ง ตาม เดิม แล้ว ประทับ ตรา แผ่น
ดิน มอบ ให้ ยก ตั้ง อัน ไป ให้ ชุน ลือ ห่าว ณ เมือง กุ้ย หลิม ยก ตั้ง อัน
รับ หนังสือ ทูล ดา แล้ว ก็ ยก กองทัพ ออก จาก เมือง บัก กิ่ง ร้อน
แรม มา หาดาย วัน ถึง เมือง กุ้ย หลิม เขตแดน ซึ่ง ติด ต่อ กัน กับ เขต
แดน กรุง เวียดนาม ก็ ตั้ง ค่าย มั่น ถง พัก พล ทหาร ให้ มี กำตัง
ฝ่าย พระเจ้า เลเจียว ทั้ง วัง เต กับ ชุน ลือ ห่าว ครั้น แจ้ง ว่า พระเจ้า

เขี่ยน หลง ช้อง เต๋ ไปรด ให้ ชก ตัง อัน เปน แม่ ทัพ ยก กอง ทัพ มา พระเจ้า
 เถ เจี้ยว ทั้ง ว่าง เต๋ ก็เสด็จ ออก จาก เมือง กุ้ย หลิม ไป ท้อน รับ ชก ตัง
 อัน ณ ค่าย ชก ตัง อัน ก็เปิด หนังสือ รับ ตั้ง ออก อ่าน ให้ ชุน ลือ ทำว ทั้ง
 ทุก ประการ ✕

ชุน ลือ ทำว ครั้น แฉง ใน หนังสือ รับ ตั้ง ตั้ง นั้น แล้ว ก็ ทูล ถา พระเจ้า
 เถ เจี้ยว ทั้ง ว่าง เต๋ กลับ ไปยัง เมือง กวาง ตุง

ฝ่าย ชก ตัง อัน เปน คนใจ ขลาด มี ไ้กล้า หาญ เหมือน ชุน ลือ ทำว กับ
 อนึ่ง ก็ เห็น ว่า ทาง ซึ่ง จะ ยก กอง ทัพ เข้า ไป ยัง เขตแดน กรุง เวียดนาม
 เปน ทาง กัน คาน ยิง นัก ชก ตัง อัน แม่ ทัพ จัน จึง ถวญ พระเจ้า เถ เจี้ยว
 ทั้ง ว่าง เต๋ ว่า พวก ได้ เจริญ เศษ ขยาย กอง ทัพ จัน ขอ ให้ พระองค์
 แปลง เพศ เปน จัน เสีย แล้ว เรา จึง ค่อย ยก กอง ทัพ เข้า ไป ปราม ปราม
 พวก ขี้ศึก ใน เวลา นั้น ระยะเวลา ก็ คง จะมี ไชย ชนะ พระองค์
 ยอ ย่า ทรง พระ วิดก เถย

พระเจ้า เถ เจี้ยว ทั้ง ว่าง เต๋ ได้ ทรง พัง ชก ตัง อัน ทูล ถวญ ตั้ง นั้น ก็ หวัง
 พระ ไทย เสีย ว่า จะ เปน ชุระ ให้ เหมือน ตั้ง ชุน ลือ ทำว พระองค์
 จึง ได้ แปลง เพศ เปน จัน ตาม คำ ชก ตัง อัน ทุก ประการ แต่ เถ เหย ชุน
 นาง ผู้ใหญ่ ตาม เสด็จ ไป ด้วย นั้น ไม่ ยอม แปลง เพศ เปน จัน

ฝ่าย ชก ตัง อัน แม่ ทัพ จัน ครั้น ถวญ ให้ พระเจ้า เถ เจี้ยว ทั้ง ว่าง เต๋
 แปลง เพศ เปน จัน แล้ว ชก ตัง อัน จึง มี มอก ไป กราบ ทูล พระเจ้า เขี่ยน
 หลง ช้อง เต๋ ว่า ข้า พเจ้า ยก กอง ทัพ ไป ถึง เมือง กุ้ย หลิม พอ พม
 พระเจ้า เถ เจี้ยว ทั้ง ว่าง เต๋ เห็น ขี้ศึก มา เมือง กุ้ย หลิม พระเจ้า

อนันท์ กัก ช่อง ครัส แก่ ข้า พเจ้า ว่า ซึ่ง พระองค์ ทรง พระเมตตา โปรด ให้
 ยก กอง ทักษิ ไป ช่วย นั้น พระเดช พระคุณ เปน ที่ ยิ่ง แล้ว พระเจ้า
 อนันท์ กัก ช่อง ทรง เห็น ว่า หน ทาง ก็ ถิ่น คาร ไพร พล ทหาร ที่ จะ ยก
 ไป ได้ ความ ต่ำ มาก ยิ่ง นึก พระเจ้า อนันท์ กัก ช่อง มิ ได้ ทรง พระอาไธย
 แก่ ราช สมนันท์ ใน กรุง เวียดนาม แล้ว จึง ได้ แปลง เพศ เปน จัน ขบ ไป
 อยู่ ณ กรุง จัน พัง พระ บารมี ไป กว่า พระ สมร จะ หา ไม่ ครั้น เขียน
 แล้ว ก็ ประทพ ศสา ยี่ ห้อ มอบ ให้ คน ใช้ สนิท ถือ บอก กลับ ไป เมือง
 บัก กิ่ง กวาย พระเจ้า เขียน หลง ช่อง เต้ ทรง ทราบ ทุก ประการ

ฝ่าย พระเจ้า เขียน หลง ช่อง เต้ ครั้น ทรง ทราบ ไบ บอก ของ ชก
 คัง ชัน ทูต มา ตั้ง นั้น จึง มี หนังสือ รับ สั่ง ให้ เด็ก กอง ทักษิ กลับ ไป กรุง จัน
 กับ ให้ นำ พระเจ้า เต เจียว ทั้ง ว้าง เต้ ไป ยัง เมือง บัก กิ่ง ด้วย

ฝ่าย พระเจ้า เต เจียว ทั้ง เต้ อยู่ ณ เมือง กุ้ย หลิม เขตแดน จัน
 หลาย วัน ทั้ง พระ ไทย คอย ว่า เมื่อ ไต่ ชก คัง ชัน จะ ยก กอง ทักษิ ไป ช่วย
 ปราบ ปราบ พวก ได้ เชิง ให้ ก็ หา เห็น กอง ทักษิ ยก ไป ไม่ พอ มี รับ สั่ง
 พระเจ้า กรุง จัน มา ให้ เด็ก กอง ทักษิ กลับ ไป ตั้ง นั้น พระองค์ มี ความ เสีย
 พระ ไทย ยิ่ง นึก

ชก คัง ชัน จึง ทรง พระเจ้า เต เจียว ทั้ง ว้าง เต้ ค้อ ไป อีก ว่า บัด นี้ มี
 รับ สั่ง ให้ ข้าพเจ้า เด็ก ทักษิ กลับ ไป ยัง เมือง จัน กับ ให้ เจริญ เสด็จ พระ
 องค์ ไป เฝ้า พระเจ้า กรุง จัน ด้วย แล การ ซึ่ง จะ ยก กอง ทักษิ ไป ปราบ
 ปราบ พวก ได้ เชิง ข้า คัก นั้น พระองค์ อย่า ทรง พระวิตก เหย พระเจ้า
 แผ่น ดิน ได้ เชิง คง จะ ช่วย พระองค์ ตี เขา บ้าน เมือง คั้น ให้ จง ได้

พระเจ้าเดเจียว ทั้ง วัง เต ก็ ทรง เชื้อ ชก ตัง อัน จึง เสด็จ ไป ยัง กรุง
จัน กับ ด้วย ชก ตัง อัน เติบ ทฬ รัน แรม มา หลาย ราตรี ถึง เมือง บัก กิ่ง
ชก ตัง อัน จึง พา พระเจ้าเดเจียว ทั้ง วัง เต ไป พัก อยู่ ตึก กง ทวน ชก ตัง
อัน จึง เข้า ไป เฝ้า พระเจ้าเขียน หลง ย่อง เต้ ทูล แจ้ง ขั้ช ราช การ ทุก ประการ

พระเจ้าเขียน หลง ย่อง เต้ จึง หอง ให้ ยศ แก่ พระเจ้าเดเจียว ทั้ง
วัง เต้ ใน ตำแหน่ง ชาม บิน ครั้น อยู่ มา พระเจ้าเดเจียว ทั้ง วัง เต้
จึง ได้ ทรง ทราบ ว่า ชก ตัง อัน พื่อ ทวง ให้ พระ องค์ มา อยู่ เมือง บัก กิ่ง

ฝ่าย เด ล่า เด เฮ้ย คง อืด เหม ร้อย ชน นาง ทั้ง ๓ คน ซึ่ง ตาม
เสด็จ พระเจ้าเดเจียว ทั้ง วัง เต้ ด้วย กัน นั้น จึง ตั้ง ความ สัก ค่ำ ต่อ พระเจ้า
เดเจียว ทั้ง วัง เต้ ว่า ไม่ ขอ ร่วม พัก ร่วม แผ่น ดิน แก่ พวก ได้ เจริญ ชำ คัก
กว่า จะ หา ชีวิต ไม่

ครั้น อยู่ มา พวก ชน นาง จัน จึง ย้าย พระเจ้าเดเจียว ทั้ง วัง เต้ ไป
พัก อยู่ ตำบล เขียน เกีย

ฝ่าย พระเจ้าเดเจียว ทั้ง วัง เต้ ตั้ง แด่ ไป อยู่ เมือง บัก กิ่ง ชก ตัง อัน
คอย เกียจ กัน เสีย มี ให้ ผู้ โด นำ เฝ้า พระเจ้าเขียน หลง ย่อง เต้ พระเจ้าเด
เจียว ทั้ง วัง เต้ ก็ คอย หา ช่อ ซึ่ง จะ เฝ้า พระเจ้าเขียน หลง ย่อง เต้ อยู่ เพื่อ จะ
ได้ ทูล ขอ กอง ทฬ ยก ไป ปราม ปราม พวก ได้ เจริญ ค่ำ ไป ครั้น อยู่ มา

วัน หนึ่ง พระเจ้าเขียน หลง ย่อง เต้ เสด็จ ไป ยัง ตำบล เขียน เกีย ชม ส่วน ดอกไม้
พระเจ้าเดเจียว ทั้ง วัง เต้ จึง ไป คอย จะ ตัก เฝ้า พวก ชน นาง จัน จึง ยัด
เอา ชาย ผดอง พระองค์ ของ พระเจ้าเดเจียว ทั้ง วัง เต้ ไว้ มี ให้ เข้า ใน
ส่วน ดอกไม้

ขณะนั้น

เหงวียง วัง เหงวียง ชุน นาง ญวน ซึ่ง ตามเสด็จ พระเจ้า

เดเจียว ทั้ง วัง เต ไป ด้วย นั้น เห็น ชุน นาง จิน ยึดเอา ชาย นลของ พระองค์

แห่งเจ้า นาย ของ ตน ไว้ ดังนี้ ให้มีความ โกรธ ยิ่งนัก จึงเอาดา

พด ที่ ถัด อยู่ กับ มือ ที่ เอา ชุน นาง จิน ผู้นั้น แล้ว พด ว่า ท่าน เล่า ก็ เป็น

แต่ เพียง ละคร กต ชุน นาง เจ้านาย ของ เรา แม้ จะ ตี ขั้ว ประการ ไต ชาน

ก็ เป็น ถึง พระ มหา กระจก รัย สืบ เนื่อง มา ใน ราช ครัว เป็น ทลาย ขั้ว แล้ว

โดย วาสนา สะดาก จึง ได้ พด ผาก จาก เมือง มา พัง พระ บารมี ใน

พระเจ้า กรุง จิน ท่าน เห็น ว่า เจ้านาย ของ เรา เวลา นี้ ตก ต่ำ ท่าน จึง

มา ดู หมิ่น เวลา นี้ หา ควร ไม่ ว่า ตั้ ง นั้น แล้ว หม่า จ้าง กับ เหงวียง วัง

เหงวียง ก็ เชิญ พระเจ้า เดเจียว ทั้ง วัง เต ไป ด้วย กลับ มา ยัง ที่ นั้น

ฝ่าย ชุน นาง จิน จึง พราก บรรดา ชุน นาง ญวน ที่ ตามเสด็จ พระ

เจ้า เดเจียว ทั้ง วัง เต มา เสีย ให้ ไป อยู่ ณ ที่ ตำบล มิ ให้ พบ กัน

ด้วย ไป ปราบนา จะ มิ ให้ พระเจ้า เดเจียว ทั้ง วัง เต เข้า เล้า รบ กวน ของ

กอง ทักษิณ ไป

พวก ชุน นาง จิน เห็น เดเจียว มิ ได้ แปลง เพศ เป็น จิน จึง ตาม เดเจียว ว่า เจ้า

นาย ของ ท่าน กับ ชุน นาง ทั้ง ทลาย ซึ่ง มา ด้วย กัน นั้น ก็ ได้ แปลง เพศ เป็น

จิน ไป ทั้ง สิ้น แล้ว เหตุ ไต ตัว ท่าน จึง ไม่ แปลง เป็น จิน บ้าง

เดเจียว ได้ พัง ชุน นาง จิน ตาม ดังนี้ จึง ตอบ ว่า ดีค่ะ ของ เรา หลุด

ออกจาก กาย เมื่อ ไต แล้ว จึง จะ ยอม ให้ ท่าน แปลง เพศ ถ้า ยัง

มี ดีค่ะ อยู่ ณั้ แล้ว เรา หา ยอม แปลง ไม่

ฝ่าย พวก ขุน นาง จีน ได้ พัง เถ เหย่ คอบ ดัง นั้น ก็ มิ ได้ บัง คับ เถ เหย่
ประการ ไต่ ต่อ ไป

ครั้น อยู่ มา พระเจ้า เถ เจี้ยว ทั้ง วัง เตี โดย ความ กรอม พระไทย
ก็ ทรง พระ ประชณ ดั้น พระชนม์ พระเจ้า เถ เจี้ยว ทั้ง วัง เตี พระองค์ นั้น
ได้ เป็น พระเจ้า แผ่น ดิน ทรง กรุง เวียดนาม ตั้งแต่ ปี มะแมจุลศักราช ๓๓๕๘
ตรงกับ ปี รัตนโกสินทร ศก ๖ ครั้น มา ปี จอกจุลศักราช ๓๓๕๐ รัตน
โกสินทร ศก ๗ เสีย แผ่น ดิน แก่ พวก ได้ เจริง จึง ได้ หัน ไป ประ
เทศ จีน ครั้น ปี ระกาจุลศักราช ๓๓๕๓ ตรงกับ ปี ร.ศ. ๗ ก็ ขึ้น
พระ ชนม์ อยู่ ใน ประเทศ จีน ต่อ เมื่อ องค์ เทียน สือ ปราบ ปราบ พวก
ได้ เจริง ขำ คึก ได้ รวบ คาม แล้ว องค์ เทียน สือ ได้ ราช สัมบัต เป็น กระ
ษัตริย์ ใน ประเทศ ญวน จึง ได้ มี พระราช สาคัน ไป ขอ พระ ศพ พระเจ้า เถ
เจี้ยว ทั้ง วัง เตี มา จาก ประเทศ จีน ตั้ง ไว้ ใน กรุง เวียดนาม ใน วงษ์
กระษัตริย์ แห่ง นั้น ได้ ทรง ราช สัมบัต เป็น กระษัตริย์ สืบ วงษ์ มา
ได้ ๒๖ พระองค์ รวม เป็น ปี ได้ ๓๕๗ ปี จึง ได้ เสีย แผ่น ดิน แก่ พวก
ได้ เจริง เมื่อ พวก ได้ เจริง ศักดิ์ กอง ทัพ จีน แยก ไป กับ พระเจ้า เถ เจี้ยว ทั้ง
วัง เตี ครั้ง นั้น แล้ว พวก ได้ เจริง ยก กอง ทัพ ได้ คิด ตาม ไป จน สุด สิ้น
เขตแดน แล้ว จึง กลับ มา ยัง กรุง เวียดนาม ถ้า เมือง ไต่ ที่ ยัง
กระ ด้าง กระ เคื่อง ไม่ ยอม สำนึก กัด แก่ พวก ได้ เจริง เหวี่ยง เหวี่ยง ก็ จัด
ให้นาย ทหาร คุม ทหาร ยก ไป ปราบ ปราบ ได้ ไว้ ทั้ง สิ้น แล้ว เหวี่ยง
ถ่วง ถ่วง ให้ เหวี่ยง ถ่วง แล้ว มี บุตร กับ เหวี่ยง จึง มี ยอง นาย ทหาร เอก

ตำแหน่ง คือ ได้ว อยู่วัฒนา เมือง ทั้ง ตั้ง ทั้น เหววียง กวาง ม้าง บุตร ที่ ๒

รับ นาย ทหาร คุม ทหาร อยู่วัฒนา เมือง ทั้น ว่า ให้ เหววียง วัง

เหว นาย ทหาร เอก คุม ทหาร อยู่วัฒนา เมือง เถ่ อาน บรรดา หัว เมือง

ใหญ่ น้อย ที่ จัน แก่ กรุง เวียด นาม แล้ว เหววียง เหว่ ก็ จัด ให้ นาย ทหาร

ที่ ไว้ ใจ อยู่วัฒนา เมือง ทั้ง ตั้ง เหววียง เหว่ จัด การ เมือง ฝ่าย เหนือ

เรียบ ร้อย แล้ว ก็ เด็ก ทัพ กตัม มา ยัง เมือง ถุ่น ว่า แล้ว ก็ ยก

ทัพ ไป เมือง ไช่ ง่อน กระทำ ยุทธ สงคราม แก่ องค์ เทียน ลือ ต่อ ไป

พว ษาวดาร ญวน ที่ ญวน เรียก ว่า เวียด นาม ลือ ก็ ได้ ก่อ ทำ ความ

ใน เบื้อง ต้น ตั้งแต่ พระเจ้า เต้ เหมง ที่ ภาษา ญวน เรียก ว่า เต้ มิน คดอต

ตมา จน ถึง พระเจ้า เต้ เจียว ทั้ง ว้าง เต้ วงษ์ แซ่ เต ซึ่ง ได้ เสีย ราช อาณา

จักร แก่ พวก ได้ เจริญ จน ต้อง ตก ไป ถิ่น พระชนม์ อยู่ ใน ประเทศ จีน

เพียงเท่า นั้น เรียกว่า บริ เลท ๑ รวม เข้า เป็น สมุท ฝรั่ง เป็น เล่ม ๑

แล้ว จะ ได้ เรียบ เรียง บริ เลท ที่ ๒ ตำนาน ความ ตั้งแต่ พวก ได้ เจริญ ยก

คิด ตาม ไป ทำ สงคราม แก่ องค์ เทียน ลือ คดอต มา จน ถึง กาดะ บัต นั้น

บอกขายหนังสือของโรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

กฎหมายเก่า, ใหม่, แลหมายประกาศพระราชบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งคงใช้
ในบัดนี้ฉบับนี้เต็ม ๓ ราคาเล่มละ ๘ บาท	เล่ม ๒ ราคาเล่มละ ๓๒ บาท
กฎหมายรัชกาลที่ ๕ ปี ร.ศ. ๓๓๗	ราคาเล่มละ ๔ บาท
กฎหมายลักษณะพิจารณาใหม่	ราคาเล่มละ ๒ บาท ๓๒ อัฐ
ใบปกอย่างดี	ราคาเล่มละ ๓ บาท
กฎหมายลักษณะพิจารณา ความแพ่ง, อาญา, อุตธรณี,
ศาลต่าง ประเทศ หัวเมือง	เล่มละ ๒ บาท
ประกาศยกเลิกกฎหมายเก่า	ราคาเล่มละ ๓ บาท ๓๒ อัฐ
ประกาศแก่พระราชบัญญัติลักษณะ พยาน ร.ศ. ๓๓๓	
ประกาศแก่พระราชบัญญัติกระบวนการพิจารณา ความ
แพ่ง ร.ศ. ๓๓๕	ราคาเล่มละ ๓๖ อัฐ
	รวมเล่มเดียวกัน
ประกาศเรื่องจำนำ แลขายฝาก ที่ดิน	ราคาเล่มละ ๓๖ อัฐ
กฎหมายตรา	ราคาเล่มละ ๓ บาท ๓๒ อัฐ
กฎหมายฉันท	ราคาเล่มละ ๓ บาท
กฎหมายการพนัน	ราคาเล่มละ ๓ บาท
กฎหมายสรรพภาษี	ราคาเล่มละ ๒ บาท
กฎหมายลักษณะหมั้น ประมาท ด้วยคำเท็จ	ราคาเล่มละ ๓๒ อัฐ
พระราชกำหนด ร่มรั้น ถ่วง ประเวณี	ราคา เล่มละ ๓๖ อัฐ
พระราชบัญญัติ ลักษณะ ปกครอง ท้อง ที่	ราคาเล่มละ ๓ บาท

พระ ราช กำหนด อาญา การ กระทำ ผิด สัญญา	ราคาเต็ม ละ ๓๖ ชั้ว
พระราชบัญญัติ แต่ง งาน คน ต่าง ประเทศ	ราคาเต็ม ละ ๓๖ ชั้ว
พระราช กำหนด แต่ง ตัว ทหาร ราม	ราคาเต็ม ละ ๓๖ ชั้ว
พระราชบัญญัติ ชง	ราคาเต็ม ละ ๓๖ ชั้ว
ประกาศ บริษัท ขุด คลอง แล คู นา สยาม }
แล ประกาศ ตั้ง ข้างหลวง พิเศษ	ราคาเต็ม ละ ๓๖ ชั้ว
รวมตำรา สมัย ราคาเต็ม ละ ๔๐ ชั้ว	รวมเล่มใหญ่ ราคา ๗ บาท ๓๒ ชั้ว
ทำเนียบ หัวเมือง ตอน ที่ ๑ - ๒	ราคาเต็ม ละ ๓ บาท ๓๒ ชั้ว
” ” ตอน ที่ ๓	ราคาเต็ม ละ ๒ บาท
ข้อบังคับลักษณะ การ ปกครอง หัวเมือง ปกแข	ราคาเต็ม ละ ๓ บาท ๓๒ ชั้ว
ข้อ บังคับ เวียน จำ	ราคาเต็ม ละ ๓๒ ชั้ว
แปล เล่ม ถู กาชอื่น เป็น เรื่อง พงษาวดาร จีน ครั้ง แผ่นดิน
ซ้อง ว่า ด้วย เปา มั่น จีน ว่าระ ความ แพ้ ความ อาญา
โดย พิเศษ ตาม เล่ม ๓ เล่ม ๒	ราคาเต็ม ละ ๓ บาท
พงษาวดาร ญวน เล่ม ๓	ราคาเต็ม ละ ๕ บาท
ระยะทาง เสด็จ พระราชดำเนิน ประเทศยุโรป ตั้งแต่
กรุงเทพ ฯ ถึง เมือง อังกฤษ เล่ม ๓	ราคาเต็ม ละ ๖ บาท
บุพเพ ศักดา วันฉณะนา	ราคาเต็ม ๖ บาท
โวพจน์ ประพันธ์ คำกลอน	ราคาเต็ม ละ ๔ บาท
มุลบท บรรพกิจ ปกย้อน ราคาเต็มละ ๓๒ ชั้ว	ปกแข็ง ราคาเต็ม ละ ๓ บาท
วาทะนิทัศน์กร	ราคาเต็ม ละ ๓ บาท
อักษร ประโยค	ราคาเต็ม ละ ๔๐ ชั้ว

สิ่งโยกพิกฐาน	ไวพจน์พิจารณ,	พิศาด การันต์,	รวม แปล เต็ม
เดียวกัน			ราคาเล่มละ ๑ บาท
เรื่อง พระสารีริกธาตุ			ราคาเล่มละ ๓๒ อัฐ
ปถมกกา แจก ลูก			ราคาเล่มละ ๓๖ อัฐ
ปถมกกา หัด อ่าน			ราคาเล่มละ ๓๖ อัฐ
นิราศต่าง ๆ			ราคาเล่มละ ๓๖ อัฐ
สุภาษิตต่าง ๆ			ราคาเล่มละ ๓๖ อัฐ

หนังสืออื่นต่าง ๆ ซึ่ง เป็น ตำราประ โยชน์แก่ผู้อ่าน ผู้ฟัง ยั้พิมพ์
อยู่ อีก หลายเรื่อง กับ สมุดเปล่า ใหญ่ เล็ก ต่าง ๆ ทำ เน้น หนา ใช้ทน
ทั้ง ราคา ก็ ถูก มี ขาย ด้วย พร้อม ทั้ง เครื่อง ใช้ ใน การ หนังสือ ครอบ ทุก อย่าง
ถ้า ถูก คำ จะ รับ หนังสือ หรือ สมุด ภาณูชี ไป จำหน่าย คราว ละ มาก ๆ แล้ว
โรงพิมพ์ จะ ลด ราคา ให้ เพื่อ ผู้ จำหน่าย จะได้ มี ผล ประโยชน์ บ้าง

อนึ่ง ถ้า ผู้ใด จะ ต้อง ประสงค์ จำ พิมพ์ แบบ ต่าง ๆ ใช้ ใน ราชการ มี
แบบ พ้อง แล แบบ คำ ให้ การ แปล ต้น หรือ ตัว ฎีกา ใบ เสรี จ กับ เรื่อง ต่าง ๆ ก็
ได้ ทุก อย่าง หด้อ อักษร พิมพ์ ขาย ด้วย *

บอกขาย หนังสือ ของ โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

กฎหมายเก่า, ใหม่, แด่หมายประกาศพระราชบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งคงใช้
ในสมัยนั้นนี้ เต็ม ๓ ราคาเล่มละ ๘ บาท	เต็ม ๒ ราคาเล่มละ ๒๒ บาท
กฎหมายรัชกาลที่ ๕ ปี ร.ศ. ๑๓๗	ราคาเล่มละ ๔ บาท
กฎหมายลักษณะพิจารณาใหม่ ราคาเล่ม
ละ ๒ บาท ๑๒ อัฐ	ใบปกอย่างดี ราคาเล่มละ ๓ บาท
กฎหมายลักษณะพิจารณา ความแพ่ง, อาญา, อุทธรณ์,
ศาลต่างประเทศ หัวเมือง	เต็มละ ๒ บาท
ประกาศยกเลิกกฎหมายเก่า	ราคาเล่มละ ๓ บาท ๑๒ อัฐ
ประกาศแก้พระราชบัญญัติลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๓๗	
ประกาศแก้พระราชบัญญัติการแพ่ง พิจารณา ความ
แพ่ง ร.ศ. ๑๓๕	ราคาเล่มละ ๑๖ อัฐ
ประกาศเรื่องจำคุก แด่ขาย ผิด ที่ดิน	ราคาเล่มละ ๑๖ อัฐ
กฎหมายสุรา	ราคาเล่มละ ๓ บาท ๑๒ อัฐ
กฎหมายฝิ่น	ราคาเล่มละ ๓ บาท
กฎหมายการพนัน	ราคาเล่มละ ๓ บาท
กฎหมายตำรวจ	ราคาเล่มละ ๒ บาท
กฎหมายลักษณะหมั้น ประมาท ด้วย คำเท็จ	ราคาเล่มละ ๑๒ อัฐ
พระราชกำหนด ร่มขึ้น ต้อง ประเวณี	ราคา เล่ม ละ ๑๖ อัฐ
พระราชบัญญัติ ลักษณะ ปก ครอง ที่	ราคาเล่มละ ๓ บาท

พระราชกำหนด ขาญกา การ กระทำ ผิด ตัญญา

ราคาเล่มละ ๕๐ อัฐ

พระราชบัญญัติ ก่อ งาน คน ต่าง ประเทศ

ราคาเล่มละ ๕๐ อัฐ

พระราชกำหนด แต่ง ท้อง ทหาร ราม

ราคาเล่มละ ๕๐ อัฐ

พระราชบัญญัติ ของ

ราคาเล่มละ ๕๐ อัฐ

ประกาศ บริบท รุก สดของ แด่ คุณา สยาม
แถม ประกาศ ก่อ รุก สดของ พลับ

ราคาเล่มละ ๕๐ อัฐ

ขรรณดาคร สัมมัย ราคาเล่มละ ๕๐ อัฐ รวมเล่มใหญ่ ราคา ๗ บาท ๕๐ อัฐ

ทำเนียบ หัวเมือง ตอน ที่ ๑

ราคาเล่มละ ๓ บาท ๕๐ อัฐ

๖๖ ตอน ที่ ๓

ราคาเล่มละ ๖ บาท

ข้อบังคับลักษณะ การ ปกครอง หัวเมือง นอกเขต

ราคาเล่มละ ๖ บาท ๕๐ อัฐ

ข้อ บัง คับ เว้น เจ้า

ราคาเล่มละ ๓๐๐ อัฐ

แปลแต่ง ดุ กงถัน แปลเรื่อง พงศาวดาร สยาม

ขึ้นถึง ว่าด้วยแปล มุข ขึ้น ข้าราชการ และ ข้าราชการ

ราคาเล่มละ ๓ บาท

โดย พิศาลา เล่ม ๑ เล่ม ๒

ระบอบ พงศาวดาร พระราชดำเนิน ประเทศ ไทย

ราคาเล่มละ ๖ บาท

กรุงเทพฯ ถึง เมือง อังกฤษ เล่ม ๓

โฉพนัประสิทธิ์ คำกลอน

ราคาเล่มละ ๕ บาท

บุตรคนบรรพกิจ แปลชื่อ ราคาเล่มละ ๓๐ อัฐ แปลชื่อ ราคาเล่มละ ๓ บาท

๖ ภูมิทัศน์

ราคาเล่มละ ๓ บาท

อักษร ประโยค

ราคาเล่มละ ๕๐ อัฐ

อักษรพิธาน โฉพนัพิจารณ, พิศาล การันต์, รวมแปลเล่ม

เดียว กัน

ราคาเล่มละ ๓ บาท

แบบ คัน ตัว สกต

แบบ เวียน เว้า เต็ม ๓

๑๑ ๑๑ ๒

๑๑ ๑๑ ๓

แบบ วิชัย เต็ม ๓

๑๑ ๑๑ ๒

แบบ พระ ตัว วิชชาตุ

แบบ ก กา แจก ลูก

แบบ ก กา หัด อ่าน

วิเศษต่าง ๆ

สุภาษิตต่าง ๆ

ราคาเล่มละ ๕๗ อัฐ

ราคาเล่มละ ๕๖ อัฐ

ราคาเล่มละ ๕๐ อัฐ

ราคาเล่มละ ๕๔ อัฐ

ราคาเล่มละ ๓๒ อัฐ

ราคาเล่มละ ๓ บาท ๓๖ อัฐ

ราคาเล่มละ ๓๒ อัฐ

ราคาเล่มละ ๓๖ อัฐ

ราคาเล่มละ ๓๖ อัฐ

ราคาเล่มละ ๓๖ อัฐ

ราคาเล่มละ ๓๖ อัฐ

หนังสือขึ้นต่าง ๆ ซึ่งแปลจากพระโยชน์แก่ผู้อ่าน ผู้ฟัง ยังพิมพ์
อยู่อีกหลายเรื่อง กับสมุดแปลว่าใหญ่ จักต่าง ๆ ทำนั้นหนาใช้ทน
ทั้งราคาที่ถูก มีขายด้วย พร้อมทั้งเครื่องใช้ ในการหนังสือครบทุกอย่าง
ถ้าลูกค้าจะรับหนังสือ หรือ สมุดบางชนิดไปจำหน่ายคราวละมาก ๆ แล้ว
โรงพิมพ์จะลดราคาให้ เพื่อผู้จำหน่ายจะได้มีผลประโยชน์บ้าง

อนึ่งถ้าผู้ใดจะต้องประสงค์จ้างพิมพ์แบบต่าง ๆ ใช้ในราชการ มี
แบบ พ้องแต่แบบคำให้การเป็นต้น หรือตัวผู้กาใบเสร็จ กับเรื่องต่าง ๆ ที่
ใช้ทุกอย่าง ตลอดอักษรพิมพ์ขายด้วย

หนังสืออ้างอิง..

พิมพ์

เพื่อคนทุกชนชั้น

